عثمانلی مؤلفلری

عثمانلیلرك ظهورندن زمانمزه قدر كلن ومسلكلرنده اثر یازان
تورك مشایخ ، علما ، شعرا وأدبا ، مورخین ، اطبا ، ریاضیون
وجوغرافیونك مختصر ترجمهٔ حاللریله اثرلرینه دائر
معلومات كافیه‌یی حاویدر

برنجی جلد

محرری

بروسه‌لی محمد طاهر

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سی طرفندن
طبعنه همت بیورلمشدر

استانبول — مطبعهٔ عامره
١٣٣٣ هجریه

عثمانلی مؤلفلری

بروسه‌لی محمد طاهر

ولی عهد عالیٔ سلطنت و حامیٔ علم ومعرفت

یوسف عزالدین افندی حضرتلرینک

نام نامیلرینه تقدمه در

حاوی اولدیغی فصللر :

افاده

کاتب چلبی مرحومك (کشف الظنون) مقدمه‌سنده نقل ایتدیکی (من ورّخ مؤمناً فکانما احیاه) حدیث شریفنه امتثالاً اولجه نشرینه موفق اولدیغم رسائل ناچیزانه‌مك اصحاب مطالعه‌نك تقدیرلرینه مظهر اولیشی عبد عاجزی بو اثرکده میدانه کلمسنه تشویق ایتدی اللهك عنایتیله بوکره بتیرمکه موفق اولدم . تراجم احوالنی یازدیغم ذواتك ترجمهٔ حاللرینه مأخذ اوله‌رق کوره‌بیلدیکم آثار معتبردن بر قسمنك حتی عباره‌لرینی بیله دکیشدیرمکه لزوم کورمیه‌رك بعض پارچه‌لرینی عیناً نقل ایتدیکم کبی طبیعت شعریه‌سی اولانلرکده اك مشهور منظومه‌لریله بالخاصه ادبی ، اخلاقی ، حکمی بعض منظومه‌لرینی علاوه ایله‌دم . اسملرینی‌ده تاریخ وفاتلری صیراسنه کوره شهرت ومخلصلرینه ومنتسبی بولندقلری علم وفنلردن یالکز بریسنه مخصوص اولان فصله یازه‌رق دیکر فصللره یازمقدن صرف نظر ایتدم . مختلف فصللرده اسملری یازیلان مؤلفاتدن بعضیلرینه دائرده علم احوال کتب (کتابیات) قاعده‌سنه توفیقاً ممکن مرتبه ایضاحات ویردم. فقط مجرد بضاعه نقصانی کبی اسبابدن دولایی کورولن خطالرك علاوه صورتیله یاپیله‌جق جلد مخصوصه درج ایدلمك اوزره دوغریدن دوغری‌یه عاجزلرینه اشعار بویورلماسنی امتك معارف شناسانندن استرحام أیله‌رم . اسملری یازیلان ذواتدن بعضیلرینك وبالخاصه علما زمره‌سی آثارینك اکثریتی اعتباریله عربجه یازلماسی بحثنه کلنجه (تورکلرك علوم وفنونه خدمتلری) رساله‌سنك مقدمه‌سنده دخی یازدیغم وجهله بر قاچی مستثنا اولمق اوزره بالعموم تورك علما وفضلاسی علمی وفنی اثرلرینی عربجه و قسماً فرسجه یازدقلری کبی عثمانلی ارباب معارفندن بوزمره‌یی تشکیل ایدن ذوات‌ده قدما اثرینه تبعاً اثرلرینی همان عربجه یازمشلردرکه [۱] فکرمجه بواتباعك اسبابندن بری‌ده لسان عثمانی قواعدینك وقتیله تدوین اولنه‌مامسی اوله‌جقدر کرچه لسانمزك صرف ونحو قواعدی ۹۳۷ تاریخنده برغمه‌لی قدری اسمنده علم وقلم اربابندن برذات طرفندن واقفانه بر صورتده [میّسرة العلوم] [۲] اسمیله تدوین ایدلمش ایسه‌ده نسخه‌لری

---

[۱] فرانسزجه (عربلرك مدنیتی) اسمنده‌کی اثرمشهورك صاحبی (کوستاولوبون)، (کشف الظنون)ك عربجه یازلماسندن ناشی مؤلفی اولان (کاتب چلبی) مرحومی علمای عرب میاننده ذکر ایله‌یور.

[۲] بو مهم اثرك مندرجات و موضوعاتنه دائر محررین عثمانیه‌دن (کاظم‌نامی) بك طرفندن [تورك یوردی] مجموعه‌سنك (۷٤۸) صحیفه‌سنده ایضاحات لازمه یازلدیغی کبی (تورك بیلکی درنکی) مجموعه‌سنك (٦) نومرولو نسخه‌سنده‌ده طرف عاجزیدن برمقالهٔ علمیه یازلمشدر.

انتشار ايده‌مه‌ديكندن كوتاهيه‌لى (خواجه‌عبدالرحمن) افندينك (مقياس‌اللسان وقسطاس‌البيان) وفاضل شهير (جودت) پاشانك (قواعد عثمانيه) سنك انتشارلرينه قادار اشبو تدوين قواعد خصوصى اهمال ايدلمشدر. مع‌هذا لسانمزك قواعد صرفيه ونحويه‌سيله اصول‌ادبيه‌سى صوكره‌لرى تدوينه باشلانديغى حالده لله‌الحمد هرفندن وجوده‌كلن آثار ايله افتخار ايتمكده اولديغمز كبى لطف‌حقله بوندن بويله‌ده احتياجات زمانيه‌ايله متناسب پك چوق آثارنفيسه ومتنوعه كورمكله‌ده مباهى اوله‌جغز .

بواثرى يازمقدن اصل مقصد عاجزانم منسوبيتيله مفتخر بولنديغم عثمانلى توركلرندن يتيشن ارباب كمال ومعارف زمره‌سندن اولوبده‌تدريس مشغله‌سندن ناشى اثر تأليفنه‌وقت بولاميانلردن صرف‌نظرله يالكز مسلكلرنده آثار يازان ذواتدن انجق برنبذه‌سنك مختصراً تراجم احواليله:

(ان آثارنا تدل علينا . فانظروا بعدنا الى الآثار)

بيتى مفادينه تبعاً اساساً فضل وكماللرينه دلالت ايده‌جك اولان اسامىٔ مؤلفاتنى يازه‌رق بالعموم معارف منتسبلريله مؤلفات عثمانيه‌يى بيلمك ايسته‌ين سائر ملتلره هيچ اولماز ايسه بو مؤلفات فهرسنك برقسمنى حاوى اولمق اوزره عثمانلى ارباب معارفنك كمالات علميه وملكات فنيه‌لرينك على طريق الاختصار اثبات واتيانبه ناچيزانه واسطه‌اولوب فطرةً ذكى و عاليجناب اولان بوقوم كريمه برطاقم غرضكارانك اسناد ايتمك ايسته‌دكلرى ياكليش‌وغرضلى فكر وتلقيلرى رد ايتمكدر. چونكه عثمانليلرك عوام قسمنى تشكيل ايدنلرك بيله‌راست كلدكلرى عرفان اربابنه صوك‌درجه حرمتده بولنمه‌لرى بالعموم عثمانلى قومنك محب ومفتون معارف‌اولدقلرينه دليل قويدر عثمانليلرك تا بدايت تأسسلرندن برى معارفپرور اولدقلرينك علنى دلائلندن بريسى‌ده همان عادى قصبه‌لرينه وارنجيه قدر زيراداره‌لرينه آلدقلرى بالجمله ممالكده سلاطين عظام حضراتيله وزراء واصحاب يسار طرفلرندن بنا وانشا اولونان جامعلر، تكيه‌لر، مدرسه‌لر، مكتبلر، كتبخانه‌لر، كوپرولر، چشمه‌لر، كاروان سرايلردر. [١] تواريخ صحائفنه عطف نظر اولونسون، معارفله مألوف اولمايان بر قومك بويله استيلا ايتديكى ممالكده مدرسه، مكتب، كتبخانه و سائره تأسيسى كبى نشانهٔ معارف اولان آثار براقمق خاطر وخياللرينه كلمشمى‌در ؟ عجبا جهل اسناد اولونمق ايسته‌نيلن برقومدن شعبات علوم وفنونه دائر بونجه مؤلفات مقبوله ميدانه كتيرن وبواثرده آنجاق برقسم جزئيسنك اسملرى يازيله‌بيلن ارباب فضيلت ميدانه كله‌بيليرمى ؟ مادامكه بوذوات‌علمى وفنى اثرلريله منسوب اولدقلرى علم‌وفنلرده فضل وكماللرينى اثبات ايله‌مشلردر، آرتق‌بوقدر علماوفضلا يتشديرن برقومه جهالت اسناد ايتمك‌شيمهٔ انسانيت وانصافه ياقيشيرمى ؟

[١] عطا تاريخينك بشنجى جلدنده بوكبى مبانى حقنده اولدقجه تفصيلات واردر.

بوبابده ایراد اولنه‌بیلمسی ممکناتدن اولان متنوع براهین‌دن صرف نظرله عثمانلی فضلاسندن یالکز ایکی ذاتی‌اله آله‌رق (ماجار) ملت محترمه‌سندن والسنهٔ شرقیه علماسندن متوفی (وامبری) جنابلرینك : [(کاتب چلبی) ، (اولیا چلبی) کبی ذاتلر یتشدیرن ملته متمدن ، مترقی ، مستعد دینور] کلاملرینی بعض کوته نظرانك فکر سقیملرینه قارشی مقام استشهادده درج وایراد ایده‌ریز .

آنجاق ارباب انصاف نظرنده آثارعدیده‌سیله تظاهرایله‌ین معارف عثمانیه‌یی بالطبع تمامیله بوناچیز اثر بیلدیره‌میه‌جکندن معلومات مفصله آلمق ایچون اصحاب فضیلت طرفندن یازیلان ویازلمقده اولان اثارمتنوعه‌یه مراجعته حواله ایده‌رم. شوراسی‌ده بدیهیدرکه برمملکتدن یتیشن برفاضلك اومملکت خلقیله برابر منسوب اولدیغی قومه بیله شرف بخش ایتمه‌سی آشکار اولدیغی کبی حتی مدفون بولوندیغی شهر وقصبه خلقی دخی من وجه اودکرلی ذات ایله افتخار ایتدکلری میدانده ایکن فضلامزك تراجم احوالنه بالاطراف عدم وقوفمزدن ناشی وجودلریله افتخارایتدیکمز بعض ذواتك تراب نسیان آلتنده قالماسنه هیچ شبهه یوقکه برعثمانلی وجدانی قائل دکلدر . ایشته بوکبی مدار مباهاتمز اولان اعاظمك اوزون اوزادی‌یه مآثر عرفانلرندن قطع النظر هیچ اولمازسه مولد ومدفنلریله [١] باشلیجه اثرلرینی بیلمك ــ قدرشناسلغمز خاصه‌سندن اولدیغیچون ــ البته واجبهٔ ذمتمزدر . چونکه غربلیلر کندیلرندن یتیشن ملت ومعارف خادملرینك حتی عادیسنی بیله عالی کوستروب اسلافی اخلافه طانتدیرمغه یکانه واسطه اولمق اوزره یازدقلری متعدد ترجمهٔ حاللریله اکتفا ایتمه‌رك نامرلرینه هیکللر یاپمقده ستونلر دیکمکده‌لر ایکن بزلر دینمزه ، دولتمزه ، معارفمزه قولاً ، قلماً ، فعلاً خدمت ایدن بویوکلریمزی نیچون بیلمه‌یه‌لم ؟

(شقایق نعمانیه) ایله (کشف الظنون) وذیللرینی ، (طبقات فقها) یی (تذاکر شعرایی) یازان اسلافمزك اثرلرینه نیچون اقتفا ایتمه‌یه‌لم ؟ فقط حمد اولسون زمانمزده نشر اولونان (لغات تاریخیه وجغرافیه) ، (مشاهیر اسلام) ، (مشاهیرالنسا) ، (سجل عثمانی) ، (اسامی) ، (اسلاف) ، (قاموس الاعلام) وسائره کبی باشلیجه تراجم احوال کتابلری برزماندن بری ایتمکده اولدیغمز قصورلریمزی بردرجه‌یه قدر تخفیف ایتدی . اشبو اثر عاجزانه‌مده اسملری مندرج اولوب مقداری بیك آلتی یوزی تجاوز ایدن مؤلفین عثمانیه‌نك منسوب اولدقلری علم

---

[١] تراجم احوال کتابلریمزك اکثرنده یالکز تاریخ وفات کوستریله‌رك برچوغنك مدفنلرینه دائر اعطای معلومات ایدلمه‌دیکندن بوبابده بعض ذواتك معلومات خصوصیه‌لرینه مراجعت ایدلمشدر. اولاد عرب وانسال عجمدن یتیشن فضلا وارباب کمال بعون‌الله تعالی آیری آیری یازیله‌جقدر . مؤلفات عسکریه‌مزه دائرده متقاعد ارکان حربیه فضلاسندن عسکری موزه‌سی مدیری احمد مختار پاشانك (احوالنامهٔ مؤلفات عسکریه) عنوانیله ١٣١٦ سنهٔ هجریه‌سنده نشر ایتدکاری کلیات آثاره مراجعت اقتضا ایدر .

وقفلرده‌كی درجهٔ اختصاصلرينك بالاطراف اتيانی بالطبع عديم الامكاندر. هيأت عموميه‌سی اعتباريله بوكلياتك طبعنه موفقيت حاصل اولدقدن صوكره برايكی مؤلف انتخاب ايده‌رك واثرلری حقنده الدن كله‌بيلن تدقيقاتی ياپه‌رق مفصل واطرافلی برر ترجمهٔ حال يازمق نيتنده‌يم .

ومن الله التوفيق ٢٤ ربيع الاول سنه ١٣٣٣ ـ ٢٧ كانون ثانی سنه ١٣٣٠

بروسه‌لی محمد طاهر بن رفعت

باشليجه مأخذلر :

(١) ترجمهٔ شقايق نعمانيه وذيللرندن عطائی ، عشاقی ، شيخی .
(٢) كشف الظنون وذيللرندن ابراهيم رومی ، حنيف زاده ، شيخ الاسلام عارف حكمت بك .
(٣) (سلم الوصول الى طبقات الفحول) .
(٤) قاموس الاعلام .
(٥) موضوعات العلوم .
(٦) لغات تاريخيه وجغرافيا .
(٧) سجل عثمانی .
(٨) اسلاف .
(٩) اسامی ومجموعهٔ معلم .
(١٠) كلدستهٔ رياض عرفان وذيللری .
(١١) تذاكر شعرادن سهی ، لطيفی ، حسن چلبی ، رياضی ، عهدی ، بيانی ، اسرارده‌ده ، عاشق چلبی ، رامز ، قاف زاده ، وذيلی بروسه‌لی بليغ ، رضا ، سالم ، فطين ، شعرای آمد تذكره‌لری .
(١٢) ممالك عثمانيه كتبخانه‌لرينك قسم اعظميله مصر كتبخانه‌سنك اسامیٔ كتب دفترلری .
(١٣) حديقة الجوامع وينه بواثر مؤلفنك مجموعهٔ وفياتی .
(١٤) الفوائد البهية فی تراجم الحنفية .
(١٥) تبيان وسائل الحقايق فی بيان سلاسل الطرائق .
(١٦) مطبوع وغير مطبوع مناقبنامه‌لر .
(١٧) آماسيه تاريخی .
(١٨) هدية العارفين واسماء المؤلفين وآثار المصنفين .
(١٩) ايضاح المكنون عن كشف الظنون .
(٢٠) مرآت مكتب طبيه ومرآت مكتب حربيه ومرآت مهندسخانهٔ همايون .

هر عصرك رجالی ، ورجالك كنديلرينه مخصوص برطور وحالی ونشوهٔ عرفان وكمالی واردر . اخلافه دوشن اسلافی حرمت ورحمتله یاد ايله‌مكدر . يوقسه تفوق نمايشلريله كچمشلری تزييفه قالقيشمق روا دكلدر .

(هرسكلی عارف حكمت بك)

هنروران امتك حيات ومماتده مظهر احترام اولدقلری دائما كوروله‌ليدركه هركس شوقه كلسون‌ده اونلردن اولمغه چاليشسون .

(معلم ناجی افندی)

انسانی قومنك مناقب ومفاخرينه دائر سويله‌نن سوز قدر هيچ برسوز محظوظ ايده‌مز .

(بركت زاده اسماعيل حقی بك)

رجال منسيه‌مز صره‌سنده نوعلری شخصلرينه منحصر اويله ذاتلر واردركه اقوام غربيه آراسنده كورولن امثالنك ناملرينه هيكللر دكز اولونمش واختصاص ايتدكلری مسلكلرينی كوستررلوحه‌لر تصوير ايدلمشدر . بزده ايسه برقرن صوكره بلكه اسملرينی بيله ياد ايده‌بيله‌جك آدم بولونمايه‌جقدر .

(ابوالضيا توفيق بك)

ياد اعاظم اويله بر دستور مبجلدركه ملتلرك حق حياتی اوكا مربوط و وابسته‌در . بناءً عليه ياشامغی ايسته‌ين ملتلر اعاظمنی ، اكابرينی ، دائما يادوتوقير ايدر . چونكه افرادينك تربيهٔ اجتماعيه‌سی ، رتبهٔ عرفانی آنجق بوسايه‌ده يوكسه‌لير . محيط اجتماعی‌ده موجوديت ماديه‌سنی آنجق بوواسطه ايله تأمين وحق حياتنی ادامه ايده‌بيلير .

(محمد ضيا بك)

استقبالده بويوكلر يتيشديرمك ايسته‌ين برقوم ، اسلافك خاطره‌لرينی برخشوع دينی ايله تقديس وتعزيز ايتمه‌ليدر .

(كوپريلی زاده محمد فوأد بك)

قدر بيلن ملتلر آراسنده قدری بيلنه‌جك آدملر چوغاليز .

(شهبال)

ماضيسندن خبردار اولميان برملت ، حال واستقبال ايچون برخط حركت تعيين ايده‌مز . تنوير حال واستقبالك عوامل مهمه‌سندن بری‌ده ماضی‌يی هردرلو وقايعيله ، اشخاصيله ، آثاريله تتبع ايتمكده‌در .

(ابن الامين محمود كمال بك)

مشایخ فصلی

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الله تعالی فی کتابه الکریم (الا ان اولیاء الله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون)

قال الله تعالی فی الحدیث القدسی (اولیائی تحت قبابی لایعر فهم غیری)

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (اذکروا موتاکم بالخیر)

(عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة)

ایکی عالمده تصرف اهلیدر روح ولی   دیمه کیم بومرده‌در بوندن نجه درمان اوله
روح شمشیر خدادر تن غلاف اولمش اکا   داخی اعلا کار ایدر برتیغ کیم عریان اوله
(لا)

آق شمس الدین

شیخ محمد بن حمزه

کبار اولیاءاللهدن علم وعرفان صاحبی برذات عالی اولوب عرفای امتدن (شرف الدین حمزهٔ شامی) نك مخدومی‌در . (شقایق نعمانیه) ترجمه‌سنده مسقط رأسنك (شام) اولدیغی محرر سه‌ده زمانمزك مدقق مورخلرندن آماسیه‌لی (حسین حسام الدین) افندینك آماسیه و حوالیسنه متعلق (آماسیه تاریخی) اسمنده‌کی اثرجسیمنده والده‌سنك (عثمانجق) لی بولوندیغی مندرجدر.

تحصیلی (عثمانجق) و (آماسیه) ده بعدالاکمال کوکلنه طلوع ایدن آرزوی تصوف داعیه‌سنه تبعاً اوتاریخده فیض ارشاد ایله تشهر ایدن پیران عظامدن (حاجی بایرام ولی) ایله (زین الدین حافی) حضراتندن ایکنجیسنی ترجیح ایده‌رك برای انتساب (حلب) ه قادار کیتمش سه‌ده کیفیت ارشادك برنجی واسطه ایله ظهوره کله‌جکنه دائر کوردیکی برمعنایه اتباعاً (آنقره) یه عودتله ولی مشارالیه حضرتلرینك مریدانی میاننه دخالت وخدا داد استعدادینه انضمام ایدن مجاهداتی ثمره‌سی اولمق اوزره من جهة الطریقه اخذ خلافت أیله‌دی . بعده آنا طولینك بعض بلادنده و ازجمله اختیار توطن ایلدیکی (کوینوك ـ طوربه‌لی) قصبه‌سنده تدریس و ارشاد ایله مشغول اولدی .

بو آرالق استانبول فتحی تدارکیله مشغول بولونان فاتح سلطان محمد خان طرفندن استجلاب روحانیتلری و محاصرینك قوهٔ معنویه‌لرینك تقویه‌سی امنیه‌سیله پیرداشی (آق بیق عبد الله سلطان) ایله برابر اولونان دعوت همایونه اجابةً موکب همایونه التحاق ایده‌رك کرك اثنای فتحده‌کی عسکری تشجیع کرك بعدالفتح مهماندار جناب نبوی حضرت (خالد بن زید الانصاری) نك قبر

شريفلرينی كشف وتعيين كبی خصوصات معنويه‌ده كنديلرندن بك چوق استفاده اولوندی .

وبو كبی خدمات معنويه‌نك مكافات ونشانهٔ معنويه‌سی اولمق اوزره هرايكی عزيزك ناملرينه استانبولده برر جامع شريف بنا قيلندی . برمدت صوكره آرزولری وجهله بو عزيزلردن (آق شمس‌الدين) (كوينوك) ه و (آق بيق) (بروسه‌يه) مطيباً اعزام ايدلدی. صاحب ترجمه (آق شمس‌الدين) حضرتلری (كوينوك) ه مواصلتلرندن برقاچ سنه صوكره يعنی (كاشف اسرار) و (مرشد طريق) تركيبلرينك دلالتی اولان (٨٦٣) تاريخنده داربقايه رحلت ايده‌رك اليوم زيارتكاه انام بولونان تربهٔ مباركه‌لرينه دفن ايدلدی . پدرعاليلرينك مدفنی آماسيه‌ده‌در .

مرحوم مشاراليهك حق عاليلرنده انشاد ايديلن منظومهٔ معنيدار :

قره‌كون دوستی ايمش فاتحك آق شمس‌الدين
كه يوزوندن لمعـن ايتدی آنك فتح مبين
نصرتی چشم حقيقتله كوروب ويردی خبر
بويله هركاری اوزاقدن كورور ارباب يقين

حضرتك ابيات عارفانه‌لرندن :

كوردم چو حقك وجهنی عين‌اليقين ياهو ديرم
كه صوفی لادن دم اورور بن هردم‌الاهو ديرم

حضرتك آثار عارفانه‌لری اساميسی :

١ — (رسالة النورية) : سلوك طريقت وغوامض علم حقيقته دائرعربی‌العباره برتأليف دقيق اولوب نسخه‌لری استانبول كتبخانه‌لرينك بعضيلرنده واردر .

٢ — (حل مشكلات) : اكابر متصوفه‌دن بعض ذوات عاليه‌نك غوامض تصوفه عائد اولان كلمات وجمل محققانه‌لرينك حلنی مبين عربی‌العباره براثر معتبردر . بعضيلرينك بو اثره (شرح اقوال حاجی بايرام ولی) ديه اسم ويرمه‌لری نقصانیٔ تتبعدن منبعثدر .

٣ — (مادة‌الحياة) : منتسب بولوندقلری علم طبده‌كی مجربات متنوعه‌لرندن باحث توركجه بررسالهٔ طبيه‌در .

برده (مقامات اوليا) اسمنده براثر عارفانه‌لری اولديغی (شقايق نعمانيه) ترجمه‌سنده محرر ايسه‌ده بواثر خلفای كراملرندن اولوب كنديلرندن صوكره سجادهٔ ارشادلرينه قائم اولان شيخ (حمزه) بابانكدر .

مناقب عليه‌لرينه دائر يازيلان رسائلدن (اميرحسين) نككی مطبوع ، ايوبی مؤذن (عبدالرزاق) افندينككی غير مطبوعدر . مخاديم عليه‌لرندن (سعدالله ، فضل‌الله ، امرالله ، حمدالله) افنديلردن الك كوچوكلری اولان حمدالله افندی عرفان واشعاريله ادبيات عثمانيه عالمنده تميز ايدن ذواتدندر . خلفای كراملرينك الك مشهورلری سابق‌الذكر (حمزه) بابا ايله ناظم (كلزار

معنوی) قیصریه ده مدفون (ابراهیم تنوری) وناظم (وحدتنامه) آفیون قره حصارنده مدفون (عبدالرحیم) افندیلر حضراتیدر .

آجیوه باسه محمود افندی

نقشبندیه عرفاسندن فاضل برذات اولوب آمد (دیاربکر) لیدر . علم عشقی سائقه‌سیله بر مدت سیاحتدن صوکره (بروسه) ده اختیار اقامت ایده‌رك (دایه خاتون) جامعنده تدریس وارشادایله امرار حیات ایله‌دی . (اورادفتحیه) یه مداوم‌ایدی . (١٠٧٧) تاریخنده ارتحال ایدوب جامع مذکور حظیره‌سنه دفن‌ایدلدی . اون ایکی‌علمدن باحث براثرقیمتدار ترتیب ایده‌رك وزیر اعظم کوپرولوزاده احمدپاشایه اهدا ایتدی. رسمی[١] مخلصلی السنهٔ ثلثه‌یی جامع برده مجموعهٔ اشعاری واردر . حمیدیه ایله بشکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده بر مجموعه‌ده یکرمی دوقوز باب اوزره مرتب (کزیده) اسمنده تورکجه مفصل بر تجویدی ، فارسیدن مترجم (اورادفتحیه) شرحی و بروسه‌ده‌مدفون (امیرسلطان) حضرتلرینك منسوب اولدقلری (نوربخشی) طریقتنك اوراد و سلسله‌سنی مبین (رسالهٔ نوربخشیه) نامنده بر رساله‌سی واردر . آثارینك جمله‌سی غیرمطبوعدر .

اشعار فارسیه‌لرندن :

دربادیهٔ عشق تو سرکشته وحیران
باشدکه بخاك درخود راهنمایی
منت بشه عشق که رسمی تو بعالم
آزادهٔ کشمکش خوف ورجایی

اشعار تورکیه‌لرندن :

بو عالم فانیده نه‌میرم نه امیرم
افتادهٔ وادیٔ فنا مرد حقیرم
المنةلله که اولوب جان ایله بنده
میدان محبتده نظر کردهٔ پیرم
باری‌یه شکر مالك کنجینهٔ رازم
یوق‌سیم‌وزرم کرچه‌بودنیاده‌فقیرم

---

[١] شاعر مشهور بروسه‌لی احمد پاشا معاصر ومصاحبلرندن بروسه‌لی (رسمی) ده شعرای عارفیندن بر ذات اولوب باخصوص تخمیس غزلیاتده بهره‌سی واردر . ازجمله (شیخی) نك غزلنی تخمیسندن ؟

دوران یاقاکی ایله‌دن ظلم ایله چاك — سیف ستمله دهر سنی ایته‌دن هلاك
خاك اوله‌دن بوجسم ویله وارمادن بوخاك — ژانکار غمدن‌ایت‌دل جان کوزکوسنی [*] پاك
جام می ایله کاینهٔ غیب بین اول

[*] (کوزکو) آینه دیمکدر .

آت یازاری عثمان فضلی الهی

مشایخ جلوتیه‌دن محقق بر ذات اولوب تفسیر (روح البیان) صاحبی شیخ (اسماعیل حقی) مرحومك مرشد مکرمیدر . برمدت مسقط رأسی بولونان (شومنی) ده ، بعده (آیدوس) (فلبه) ده‌وداها صوکره (استانبول) ده ارشادوتدریس ایله مشغول اولدی. بواثناده بعض حسود وقدر ناشناسلرك سعایتیله (قبریس) اطه‌سی قصباتندن (ماغوسه) یه‌نفی ایدیله‌رك (مقام الشیخ فردوس وطوبی) جمله‌سیله (روح پاکیچون عزیزك اوقویه‌لم فاتحه) مصرعنك دلالتی اولان (١١٠٢) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. مناقب صوریه وکمالات علمیه‌سنك الک روحلی قسملری حقی مرحومك (کتاب الخطاب) نك (شیوخ ثلثه) بحثیله (سلسلهٔ نامهٔ جلوتی) و (تمام الفیض) و (رسالهٔ خلیلیه) اسملرنده‌کی اثرلرنده مندرجدر

مؤلفات علیه‌لری :

(١) (مصباح القلب) شیخ کبیر (صدرالدین قونوی) نك دقایق علم تصوفدن (مفتاح الغیب) اسمنده‌کی اثر قدسیلرینك شرحیدر خط دستلریله محرر نسخه عاشر افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(٢) (مرأت اسرارالعرفان علی اعجازالبیان) حضرت صدرالدینك لسان تحقیق وتصوف اوزره یازدیغی فاتحهٔ شریفه تفسیرینه حاشیه‌در .

(٣) (تجلیات برقیه) حضرت شیخ اکبرك :

لنا من امره روح وجسم
لنامن جوهرالاشیاءوطلسم
لنا فی جمع الآسماء اسم
فهذا من جنون العشق قسم

مطلعلی قصیده‌لرینك شرحیدر .

(٤) حاشیهٔ شرح فصوص الحکم
(٥) اصول فقهدن (تنقیح) شرحی تنقیح لمعلقات ابواب التصحیح
(٦) اصول فقهدن (تلویح) حاشیه‌سی
(٧) « « (رسالهٔ امام جلدکی) حاشیه‌سی
(٨) فن آداب ومناظره‌دن (حنفیه) شرحی
(٩) (هدایة المتحیرین) حکمت وکیمیای عتیقدن باحث اولوب برنسخه‌سی (ازمیر) ده (خاتونیه) کتبخانه‌سنده‌در .

(١٠) علم بياندن (مطول) حاشيه‌سی
(١١) مختصر (معانی) حاشيه‌سی
(١٢) (فتح الباب) : علم مناظره‌دن رسالهٔ عضديه شرحيدر
(١٣) رسالة الرحمانية
(١٤) لايحات البرقية فی كشف الحجب والاستار عن وجوه اسرار بعض الاحاديث والايات
اشبو آثاردن ياليكز (حنفيه) شرحی مطبوعدر . ديكرلری استانبول كتبخانه‌لرنده موجوددر.
ابيات عارفانه‌لرندن :

شهود ايلردی انواری اولی الابصار اولانلر هپ
ولی اغياری منع ايلر ايدوب غيرت جلال هـو

(آت بازاری) شهرتی استانبولده (فاتح) جوارنده‌كی (آت بازاری) سمتنده اقامتلرندن ناشيدر .

شيخ اده بالی

عثمانلی سلطنتك مؤسسی سلطان عثمان غازی حضرتلرينك قاين پدری اولوب يوز يكرمی سنه عمر سورمش ظاهر وباطنی معمور برشيخ مشهوردر . تحصيلنك بدايتی مملكتی اولان (قرمان) ده نهايتی (شام) ده‌در. تفسير ، حديث ، تصوفده خصوصيله فقهده صاحب اختصاص ايديلر. سلطان مشاراليه حقنده‌كی رؤيا تعبيری وخيردعالری بالعموم عثمانلی تاريخلرنده مذكوردر.

كاتب چلبی مرحومك (سلم الوصول الی طبقات الفحول) نده تاج العارفين (ابو الوفاء بغدادی) طريقندن اولدقلری محرردر .

بوذات عالی‌نك مدفنی حقنده نوعما اختلاف وارسه‌ده (عاشق پاشا زاده) تاريخنده‌كی بو : [اورخان غازينك آناسی الله رحمتنه واردی . وهم دده‌سی (اده‌بالی) وحتی قيزندن برآی اوكدن الله رحمتنه‌واردی . ايكيسنی دخی (بيله‌جك) حصارنده‌قوديلر] افاده‌يه كوره (بيله‌جك)ده مدفون اولدقلری آكلاشيليور . معهذا (اسكی‌شهر) دده نام عاليلرينه منسوب برتربه‌زيارت اولونمقده‌در. (قره‌جه‌حصار [١] ـ قره‌جه‌شهر) ده ايلك خطبهٔ استقلالی اوقويان دامادعاليلری (قرمان) لی (طورسون فقيه) ك قبری اولمق اوزره اسكی شهرده‌كی (شيخ اده‌بالی) تربه‌سی خارجنده كتابه‌سز برقبر زيارت اولونمقده ايسه‌ده بوذاتك‌ده (بيله‌جك) له (سوكود) آراسنده (كوره‌كوبی) يانده شوسه كنارنده مدفون اولديغی موثوقاً مرويدر .

احمد بيجان

آتی الترجمه يازيجی زاده محمد افندی حضرتلرينك كوچوك برادريدر نحافت بدنيه‌سی (بيجان)

---

[١] اسكی شهره بربوچوق ساعت مسافه‌ده كوتاهيه خطی اوزرنده برقريه اولوب استقلال عثمانی‌يه دائر ايلك خطبهٔ جليله اوقونان جامع شريف بوراده‌در .

لقبنه بادی اولمشـدر. آثاری : محمدیه طرزنده مطبوع (انوارالعاشـقین) ایله خواص موالید وعجائبدن باحث اون سکز باب اوزره مرتب غیرمطبوع تورکجه (درمکنون)و (عجائب المخلوقات) و (منتهی) دن عبارتدر. مدفنی برادری یانندهدر [١].(درمکنون) ایله (عجائب المخلوقات) ده نقلیات ضعیفه واردر. (منتهی) تصوف، کلام ومحاضراتدن باحث برجلد کبیر، تورکجه براثراولوب برنسخهسی خالص افندینك خصوصی کتبخانهسنده موجوددر .

(انوارالعاشقین) بش باب اوزره مرتب اولوب برادرلرینك (مغارب الزمان) ندن مترجمدر.

اشرف رومی « اشرف زاده ـ اشرف اوغلو »

اسم عالیلری (عبدالله) اولوب طریقت قادریه شعباتندن (اشرفیه) شعبهسنك مؤسسی اولان عاشق وعارف باللهدر. بدایت ارشادلری قائن پدرلری (حاجی بایرام ولی) دن، استکمال فیضلری احفاد گیلانیدن (حسین حموی) حضرتلرندندر. آثار منثورهلرندن مطبوع (مزکی النفوس) ایله دیوان عاشـقانهلری مشهوردر . برده غیر مطبوع طریقتنامهلری واردر [٢]. رحلتلری (اشرفزاده عزم جنان ایلدی) مصراعنك دلالت ایتدیکی (٨٧٤) ده ، قبرمبارکلری مسقط رأسلری اولان (ازنیق) دهدر . الهیات عاشقانهلرندن :

تجلی شوق دیدارك بنی مست ایلهدی حیران
انا الحق سرینی جاندن آنکچون قیلمازام پنهان

بیتیله باشـلایان مشهور الهیلری بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشـدر . مطبوع دیوان عاشقانهلری یازمهسنه نظراً نقصاندر . (مزکی النفوس) هیأت مجموعهسی اعتباریله عشق ومجاهده وادیسـنده یازلمش براثردر . دیوانلرنده عشـق وعرفانه دائر پك چوق مسرودات واردر . (یونس امره) دیوانی کبی تاریخ لسان عثمانی نظرندنده قیمتداردر.

ابراهیم بن دمیرخان بن حمزة البوسنوی

مشائخ عاشقیندن سیاح برذات اولوب قزار شهرتیله معروفدر. طریقت بایرامیهنك (ملامیه)

---

[١] اولیا چلبی مرحوم سیاحتنامهسنك بشنجی جلدنده صوفیهلی برمحله امامندن نقلاً صوفیهده مدفون اولدیغنی روایت ایدیبورسهده موثوق دکلدر .

[٢] داماد عالیلری صاحب دیوان عبدالرحیم تیرسینك حفیدی (علی سری) افندینکده (تصدیق العشاق) اسمنده منثور و (سرالارکان) اسمنده منظوم اثرلریله دیوان عارفانهلری وینه بو سلالهدن بروسهده اینجیرلی درکاهنده مدفون (سری عبدالقادر) افندینکده (سر دوران) اسمنده براثری واردر. (تیرسه ، ازنیق جوارنده برقریهدر .

شعبه‌سندندر . مصرده اختیار اقامت و (١٠٢٦) تاریخنده رحلت ایتدی . باب‌الوزیرده نظامیه قارشیسنده مدفوندر . (محرقة‌القلوب فی‌الشوق لعلام الغیوب) اسمنده (کشف‌الظنون) ده بر اثری مذکوراولدیغی کبی رسائل سائره‌سی‌ده اولدیغنی (ابن لحنبلی) (درالحبیب) نده ذکرایدییور. بایرام ولی‌یه‌نسبتی بروجه‌آتی‌در : محمدرومی ، سیدجعفر ، دده عمرسکینی ، حاجی بایرام ولی .

ابن عیسای صاروخانی

طریقت (بایرامیه) مشایخ عارفیننده واقف علوم برذات اولوب اسمی (الیاس) مولدی (آقحصار) در . علوم رسمیه‌یی تحصیلدن صوکره مشایخ کاملیندن پدرلری (مجدالدین‌عیسا)دن اخذ طریقتله نائل اجازت اولدی . سلطان سلیم ثانی نامنه تألیف ایتدیکی (نوریه) اسمنده‌کی اثری آثارینك بیوکلرندندر. بوندن باشقا (رموزدلکشا) واحکام جفریه ایله تاریخ وتصوفدن باحث ١٢ فصل‌اوزره مرتب (رموزالکنوز)ایله (طبیعت‌نامه)، (فرحنامه) ، (قیافت‌نامه)، (فصول سبعه) ، (فصول عشره) ، (منظوم شرح اسماء حسنی) ، (قواعدالتسخیر) ، (ابواب سته) ، (کنزالاسرار) اسملرنده غیر مطبوع اثرلریده واردرکه قسم اعظمی علوم غریبه‌یه متعلقدر. بونلردن باشقه پدر عالیلرینك مناقبنی مبین (١٥٣) منقبه‌یی حاوی (مناقب شیخ مجدالدین عیسی) اسمنده براثری دها واردرکه آثار سائره‌لرندن بعضیلریله برنسخه‌سی (آقحصار) ده مطالعه کذارم اولدی . علوم غریبه‌نك بتخصیص جفر ، خواص ، وفق ، نجوم شعبه‌لرنده مسلك مخصوص صاحبیدر. (٩٦٧) تاریخنده مملکتنده ارتحال‌ایده‌رك پدرلری یاننه دفن ایدیلدی .

شرح اسماء حسنی منظومه‌سندن :

زهی قادرکه اوردی قافه چون نون
فلاحت درة بیضا من‌النون

بویعنی ظاهر اولدی روح اعظم
زهی روح کیم قمودن اولدی اکرم

بوظلك ظلیدر ارواح واجساد
چوسایه سیدرام و اولاد

اوشمسك ذره‌سیدر عرش وافلاك
اوبحرك قطره‌سیدر فرش واملاك

سلسلهٔ طریقتلری ، پیر طریقت (حاجی بایرام ولی) حضرتلرینه بو وجهله پیوسته‌در :

شیخ الیاس ابن عیسای صاروخانی

« مجدالدین عیسای صاروخانی

« تنوری زاده سید قاسم قیصری

« تنوری ابراهیم سیواسی ثم‌القیصری

« آق شمس‌الدین محمد بن حمزه

« حاجی بایرام ولی آنقره‌وی

ابراهیم کلشنی

طریقت خلوتیه‌دن (کلشنی) شعبه‌سنك مؤسسی اولان عارف بالله اولوب دیاربکرلیدر . آتی‌الترجمه آیدینلی (دده عمر روشنی) دن مستخلفدر . بعدالاستخلاف بولندقلری تبریزدن مصره عزیمتلرندن برمدت صکره سلطان سلیمان قانونی طرفندن اولنان دعوته اجابةً استانبوله کله‌رك بعده ینه مصره عودت بیوردیلر . بو اثناده مولانا ابن کمال ایله دلنوازانه مصاحبه‌لری وقوع بولمشدر مثنویٔ شریفه نظیره ومن وجه جواب اولمق اوزره علی روایةٍ قرق کونده قرق بیك بیتلی نظم ایلدکلری (معنوی) اسمنده‌کی اثرقدسیلری مشهور اولدیغی کبی ابن‌فارضك قصیدهٔ تائیه‌سنده نظیرهٔ عارفانه‌لری ، فارسی وتورکی دیوان حقایق بیانلریله (سیمرغ نامه) ، (چوبان‌نامه) ، (رسالةالاطوار) اسملرنده آثار محققانه‌لری واردر . (مات قطب‌الزمان ابراهیم) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٩٤٠) تاریخنده مصرده رحلت بیوردیلر .

مولانا جلال‌الدین رومی حضرتلری :

دیدم رخ‌خوب کلشنی‌را آن چشم چراغ روشنی‌را

بیتیله اوچیوز سنه اقدم ظهورلرینه اشارت بیوردقلری معلوم عرفادر . آثار علیه‌لرندن یالکز معنویٔ شریفك برقسمی مطبوعدر. ترکی دیوانلرینك (٢٤) بیك بیتی حاوی اولدیغی مرویدر. معنویٔ شریف مطلعندن :

بشنوازنی چون زدم ساز آورد
ساز سوزان ازچه دمساز آورد

سازنی از سوز عشق آردنوا
کزنوا ذوقی دهند عشاق را

برده (پندنامه) و (قدمنامه) اسملرنده منظومه‌لری واردر. پندنامه‌نك مطلعی :

جهان برمنزل عقبادر ای دوست
مقام حیرت وحسرتدر ای دوست
قتی عیاره ومکاره‌در بو
قتی غراره وغداره‌در بو

ابراهیم بن حمزة بن مسعود التیره‌وی

خلوتیه مشایخی فضلاسندن برذات اولوب (تیره) لیدر . (۹۳۳) ده (ادرنه) ده (نقطه‌جی) درکاهنده (جامع الانوار فی لجج الافکار والبحار) اسمیله برتفسیر شریف تألیف ایتمشدر. اخیراً (مکه) یه هجرت وبورا ده دار آخرته رحلت ایله‌دی . (جامع الانوار) ك بر نسخه‌سی کوچوك افندی کتبخانه‌سنده واردر .

بو طریق رجالندن اولوب (وفا شیخی) دیمکله معروف (علی بن درویش بایزید) ده (تیره) دن یتیشن عرفادن اولوب (مقصد السالکین) اسمنده تورکجه براثری واردر .

احمد ساربان

ملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن برذات عالیدر. سلطان سلیمان قانونینك عراقین سفرنده (ساربان باشیلق) خدمتنده بولنمشلردی. عودتنده پیر علی حضرتلرندن اخذ فیض ایده‌رك خیره‌بولیده اختیار عزلت ایلدی. ارتحالی (۹۵۲) ده اولوب نامنه منسوب درکاهده مدفوندر. مریدانندن بعضیلرینه کوندردکلری مکتوبلریله مرتب دیوانلری اولوب اشعار والهیاتنده کاه (احمدی)، کاه (قیغوسز) تخلص ایدرلردی. دیوانلرینك برنسخه‌سی اسکدارده سلیم آغا کتبخانه‌سنده واردر.

الهیات عارفانه‌لرینك بر خیلیسی مستقیم زاده‌نك (احوال ملامیهٔ بایرامیه) رساله‌سنده مندرجدر . اشعار عاشقانه‌لرندن :

پرتو نورخداسین کوکلنك بیل قدرینی
مظهر ذات وصفاتله رحمت رحمانی کور

برنسخه‌سی نورعثمانیه‌ده موجود (تعریفات سید) طرزنده (تحلیلات کبری) اسمنده‌کی اثرك مؤلفی (شیخ حمزه بن علی) ده (خیره‌بولی) دن یتیشن فضلاء مشایخدندر.

امی سنان

اسم عالیلری ابراهیم اولوب طریقت خلوتیه شعباتندن (سنانیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان

پیر عالی‌در. مولدلری (پرزرین) حوالیسنده اولمق اوزره منقول ایسه‌ده مصحح براجازتنامه‌ده (بروسه) لی اولدقلری کورلمشدر؛ قره‌مان دیارندن اولدقلری‌ده مرویدر. کندیلری عالم اولدقلری حالده کوردکلری بر معنا اوزرینه (امی) لقبیله تخلص ایتدیلر. متصوفانه بعض الهیات عارفانه‌لری اولوب رحلتلری (کتدی ۹۵۸ ده امی‌سنان) مصراعی وجهله‌در. حضرت خالد جوارنده (اولوقلو بایر) نام محلده خلفای علیه‌لرندن نصوح افندی طرفندن بنا اولونان درکاهده مدفوندر. اولاد واحفادیله دامادی طوپ قاپی جوارنده کورکجی باشی احمد شمس‌الدین محله‌سنده سلطان‌سلیمان قانونی جانبندن‌ذات مرشدانه‌لریچون انشا بیوریلان‌درکاهده‌در. مغنیساده (مرادیه) کتبخانه‌سنده (رساله شریفهٔ استانبولی امی سنان) اسمنده بر اثری منظور عاجزی اولدی.

الهیات عارفانه‌لرندن:

ارنلرك صحبتی اله کیره‌سی دکل
اقرارایله کانلر محروم‌قاله‌سی‌دکل

امی‌سنان یول عیان اولوبدر هرشی عیان
درویشلك یولی‌همان تاج‌وخرقه‌سی‌دکل [١]

تربهٔ علیه‌لرینك نیازنجره‌سی بالاسنده معلق بیت:

مرید راه حقه قبله‌کاه عاشقاندر بو
ادبله کیرکوزوك آچ تربهٔ امی‌سناندربو

افتاده «محمد محی‌الدین» [٢]

طریقت جلوتیه‌نك زمان عالیلرنده قمر حالنده‌کی انکشافنه بادی پیر افخم اولوب بروسه‌لیدر. تحقیق وعرفانلرینه سلوك حقیقت واحوال طریقته متعلق کلمات عالیه‌لرنی جامع اولان وخلیفهٔ ارشدلری حضرت هدایی طرفندن جمع وترتیب اولنان (واقعات) [٣] اسمنده‌کی

---

[١] مطبوع مناقبنامهٔ مصریده بوالهینك (نیازیٔ مصری) حضرتلرینك مرشدلری (المالی) لی محمد سنان امی حضرتلرینك اولدیغی مذکور ایسه‌ده موثوقیتنه حکم اولنه‌ماز.

[٢] تفصیل احوال علیه‌لری حسام‌الدین بروسه‌وینك ترتیبی اولان مناقبنامه ایله دیکر بر مناقبنامهٔ مخصوصده واسماعیل حقی مرحومك (سلسله‌نامهٔ جلوتی) لرنده مذکوردر.

[٣] عربی العباره اولان‌بواثر کبیرك برنسخه‌سی طرف عاجزانه‌مدن بروسه‌ده‌کی جامع کبیر کتبخانه‌سنه وقف‌ایدلمشدر. برر نسخه‌لری‌ده درسعادتده (بایزید) جامع شریفی‌درونونده‌کی کتبخانه‌ایله استانهٔ هدائی واسکدارده (آطلاما طاشی) کتبخانه‌لرنده موجوددر. بواثرك بعض پارچه‌لری ترجمه اولونمشدر.

اثرعالی‌شاهد عادلدر. برخطبه‌مجموعه‌سیله متصوفانه الهیاتی‌جامع دیوانچه‌لری‌ده واردر.رحلتلری (نورالله مضجعه) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۸۸) [۱] تاریخنده ومرقد مبارکلری حصار داخلنده یر قاپی (باب زمین) محله‌سنده جامع شریفلری یاننده‌کی تربه‌لرنده‌در . مرشدلری اولوب بروسه‌ده اوچ قوزولر آلتنده مدفون اولان حضر دده‌نك وفاتندن صکره شیخ اکبر حضرتلرینك روحانیتلرندن استفاضه بیوردقلری (واقعات) مندرجاتندن مستباندر. جامع‌کبیر حقنده انشاد بیوردقلری :

یا جامع الکبیر ویا مجمع الکبار   طوبی لمن یزورك فی‌اللیل والنهار

بیت معنیداری صنعت خط جهتیله‌ده معبد مذکوری تزیین ایدن لوحه‌لر میاننده مشاهده اولونمقده‌در .

الهیات عارفانه‌لرندن :

(ینه دوش اولدی کوکل یارك جمالی شمعنه) و (اصلنی بیلن کشی ایتمز بوایللرده قرار) مصرعلریله باشلایان الهیلری ترجمهٔ حالی (ع) حرفنده مذکور شیخ علی عرفی افندی طرفندن شرح اولونمشدر.

ابیات عارفانه‌لرندن :

اهل عرفان دیدیلرسن چیقمانجه آرادن
بیله‌مزسین کیم‌در کندویی پنهان ایله‌ین
سن چیقنجه آرادن
قالیر سنی یارادن

حضرت هداینک حق عالیلرنده‌کی منظومه‌لری اولوب صندوقه‌لرنده معلق اولان منظومه بروجه آتیدر :

باغ عشقك عندلیبی حضرت افتاده‌در
دردلی عاشقلر طبیبی حضرت افتاده‌در
واصل کامل اودر توحید ذاته شبهه‌سز
دوست ایلینك رهنماسی حضرت افتاده‌در

---

[۱] دوشدی دله قلمدن   تاریخ ارتحال افتاده اوفتاده

(مستقیم زاده)

تربهٔ مبارکه‌لری دیوارنده محکوك تاریخ :

دوشدی اسقاط یا ایله تاریخ
کچدی افتاده بورسه‌نك قطبی

دیوان عالیلری معرفت عاجزانه‌مله طبع ایدلدی .

ایله‌ین روحندن استمداد ایریشور مطلبه
حل ایدن هر مشکلاتی حضرت افتاده‌در

مرشد عالی دیلرسه‌ك دامن پاکنی طوت
کوسترن راه خدایی حضرت افتاده‌در

صدق ایله قول اول هدائی أشیکنده دائما
بیل حقیقت قطب الاقطاب حضرت افتاده‌در

احمد افندی « مرکز زاده »

ترجمهٔ حالی م حرفنده مذکور مرکز افندینك مخدوم فضائل موسومیدر. والده‌لری یاووز سلطان سلیمك کریمه‌لرندن شاه سلطاندر. رجب بك اسمنده‌کی برادری خدمت دولته سلوك ایتدی . (حدیقة الجوامع)ك نقلنه کوره (٩٦٣) ده (عشاق) ده ارتحال ایله‌مشدر. ترجمهٔ شقایق‌ده ایسه پدرینك مسقط رأسی اولان دکزلی کویلرندن آقچه کویده اختیار اقامت ایله‌دیکی محرردر. مشهور (قاموس) ی (بابوس) اسمیله ترجمه ایله‌مشدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌در. بر نسخه‌سی ده (ادرنه) ده (سلطان سلیم ثانی) کتبخانه‌سیله اندرون ده سلطان احمد ثالث کتبخانه‌سنده موجوددر. مهم لغت کتابلریمزدن اولان بو اثر مترجمنك فضلنه برهاندر . (عصمة الانبیاء وتحفة الاصفیا) اسمنده بر اثری دها واردر . (بابوس) مفردات ومرکبات نامیله ایکی قسمدر .

ابراهیم قریمی

آتی الترجمه (نورالدین زاده) خلفاسندن فاضل برذاتدر. (جراح پاشا) جامع شریفنده واعظلغی واردر . (١٠٤٢) ده ارتحال ایله‌دی. آثاری غیرمطبوع اولوب اسملری بونلردر: (مدارج المنان فی معارج الانسان) (تفسیر سورهٔ نور) (شرح حدیث امراه تعالی اعطانی سبع المثانی . . .) (حاشیه علی الجامی) در .

ادریس مختفی

عن اصل (ترحاله) لی اولوب استانبولده اقامتلری زماننده نام مستعارلری (علی بك) ایدی. ملامیهٔ بایرامیه اعاظم رجالندن اولان بوذات عالی صاری عبداه افندی وسائره کبی بك چوق عرفا یتشدیرمشلردر . رحلتلری (١٠٢٤) ده قبر شریفلری قاسم پاشاده قولاقسز جامعی قارشیسنده‌کی یوقوشك آلت باشنده اوق میدانینك ترسانه‌یه ناظر اولان جهتنده‌در . عارفانه

الهیاتنی حاوی مجموعه‌لری غیر مطبوعدر . (ایش بو دمه ایرنجه اوچ کز دوغدوم آنادن) مصرعیله باشلایان نطقلری بعض مشایخ طرفندن شرح اولونمشدر .

اسماعیل انقره‌وی [١]

مشایخ مولویه کبراسندن فضل وعرفانله مشتهر بر ذات اولوب شارح مثنوی شهرتیله‌ده بنامدر . آثار علیه‌لرندن مشهورلری شونلردر :

(١) (شرح مثنوی) موجود مثنوی شرحلرینك الك مشهورلرندن اولوب التی‌جلد اوزره مرتب ومطبوعدر .

(٢) (شرح نقش فصوص) ك ترجمه‌سی اولان (زبدة الفصوص) درکه مطبوعدر. بواثر شیخ اکبرك اجل مؤلفاتندن بولنان (فصوص الحکم) ك ینه مشارالیه طرفندن یاپیلان خلاصه‌سی‌درکه مولانا جامی‌طرفندن (نقدالنصوص) اسمیله لسان‌فارسی‌اوزره شرح اولوندیغی کبی اجلهٔ صوفیه‌دن (سید خواجه محمد نورالعربی الملامی) طرفندن‌ده (مرج‌النصوص) نامیله عربجه شرح اولونمشدر .

(٣) (شرح هیاکل النور) اسمی (ایضاح الحکم) اولوب تورکجه وغیر مطبوعدر. فلسفه وتصوف ممزوج اولان متن رساله (٥٨٧) ده حلبده مقتول‌اولان (شهاب‌الدین‌سهروردی) نك اثریدرکه علامه (جلال دوانی) طرفندن شرح و شاعر ذوفنون (نوعی) افندی طرفندن تحشیه ایدلمشدر .

(٤) (منهاج الفقرا) بعض مباحث تصوفیه ایله احوال درویشانه‌دن باحث تورکجه براثر اولوب مسروداتنك همان قسم اعظمی (فتوحات مکیه) و (مثنوی) ایله تأیید اولونمشدر .

مثنوی شرحندن صوکره سالکین مولویه میاننده متعارفدر . مطبوع نسخه‌سنك نهایتنه سماعك حلنه دائر دلائلی محتوی اولان (حجةالسماع) رساله‌سی علاوه ایدلمشدر .

(٥) (مفتاح البلاغة ومصباح الفصاحة) خواجهٔ جهانك (مناظر الانشا) سی ایله خطیب دمشقی‌نك تلخیصی اساس اتخاذ ایدیله‌رك میدانه کلن بواثر مطبوع قواعد ادبیه وبلاغت عثمانیه‌یه دائر لسانمزده یازیلان آثارك مقدمی اولدیغندن ادبیاتله متوغل ذواته استفاده بخشدر .

(٦) (نصاب مولوی) فارسی‌العباره براثر قیمتدار اولوب غیرمطبوعدر. تاریخ تألیفی(ختم) کلمه‌سنك دلالتی اولان (١٠٤١) تاریخیدر .

---

[١] منظوم ومنثور اوله‌رق مثنوی شریفی تکمیلاً وقسماً شرح ایدوب ترجمهٔحاللری بواثرده مذکور علمایان عرفای عثمانیه‌نك اسملری: (سیروزلی حسن ظریفی کلشنی)، (مصطفای بوسنه‌وی) ، (صبوحی دده) ، (درویش علمی مولوی) .

بونلردن بشقه (شرح قصيدهٔ تائيه‌المسمى بمقاصد العلية)، (شرح حديث‌اربعين) ،(شرح فصوص الحكم) ، (جناح الارواح) ، (مصباح الاسرار) ، (شرح قصيدة المنفرجه المسمى بحكم المندرجة) ، (الفاتحة العينية فى‌تفسيرسورة‌الفاتحه) ، (حل مشـكلات مثنوى) ، [١] (سماط الموقنين) ، (الرسالة التنزيهيه فى‌شان المولويه) ،(مرتب ديوان) ، (شرح جلد سابع من‌المثنوى)[٢] وسائره كبى آثار عارفانه‌لرى واردر . فاتحهٔ شريفه تفسيرى اخيراً طبع ايدلدى. (جامع الآيات) مثنوى‌ده‌كى آيات ، احاديث وابيات عربيه‌يى، (فاتح‌الابيات) فارسى ابيات معضله‌يى ، (مجموعة اللطائف مطمورة المعارف) ده هر ايكيسـنى مبين‌در . رحلتلرى (ختام) كلمه‌سنك دلالتى اولان (١٠٤١) ده ، قبر عاليلرى غلطه مولويخانه‌سنده‌در. شعرلرنده (رسوخى) تخلص ايدرلردى .

ابيات عارفانه‌لرندن :

كل رسوخينك سوزين ديكله سماعه عاشق اول
كى تكون بين اهل العشق من اهل الشرف

اسماعيل رومى

طوسيه‌نك (بابصا) كويندن اولوب قسطمونى‌ده اكمال تحصيلدن صـكره بغداده كيده‌رك تصفيهٔ باطن ايتمش و پيرثانى عنواننه مظهريتله اسـتانبوله كله‌رك طوپخانه جوارنده‌كى قادريخانه دركاهنى تأسيس ايله فيوضات معنويه نشر ايله‌مش بر ذات عالى‌در. رحلتلرى (قيلدى اسماعيل افندى نقل كلزار جنان) مصرعنك ناطق اولديغى (١٠٤١) تاريخنده ، قبر مباركلرى دركاه مذكورده‌در . احوال عليه‌لرينك تفصيلى آتى‌الترجمه (حافظ احمد رفعت افندى) مرحومك (نفحة الرياض العاليه فى بيان طريقة القادرية) سنده مندرجدر .

شبكهٔ عليه‌لرى بالاسنده بيت آتى محكوكدر :

بيلورسين روح اهل اللهى كيم صاحب تصرفدر
بو اسماعيل رومى مشهديدر ايله استمداد

صاحب ترجمه اسماعيل رومى حضرتلريله خلفاسندن بعض ذواتك تراجم احوالى بو طريق

---

[١] ترجمهٔ حالى ادبا فصلنده محرر شعبان زاده محمد افندينك (مظهر الاشكال فى‌بيان لغات المثنوى) آسمنده بر اثرى‌ده واردر .

[٢] حضرت شارحك اشبو جلدى اجزاء مثنوىٔ شريفدن اولمق‌اوزره قبول‌وشرح ايله‌مه‌سى اسبب اثر ذهول اولديغى فاضل شهير جودت پاشا مرحومك ٨ حزيران سنه ٣١١ تاريخ و (٣٣) نومرولى (مكتب) جريده‌سيله نشر اولونان مكتوبلرندن مستبان ولور .

منتسبلرندن تکفور طاغلی سری علی افندی طرفندن (١٢٠٢) تاریخنده تحریر ایدیلن (تحفهٔ رومی) اسمندهکی اثر منظومهده محرردر .

احمد رومیٔ آق حصاری « صارو خانی »

مشایخ خلوتیه علماسندن زهدی غالب برذاتدر . (١٠٤١) ده وفات ایلهدی . آقحصارده اوزون‌طاش نامیله موسوم قبرستانده مدفوندر . مؤلفاتی : مصابیح شریفدن انتخاب طریقیله یوز حدیث شریفك شرح و تفصیلنی حاوی اولان (مجالس الابرار و مسالك الاخیار) ایله (دقایق‌الحقایق) ، (رسالة‌التقلید) ، (رساله فی ذکر اللسان والقلب) ، (دخانیه) ، (ریائیه) (شرح درالیتیم من‌التجوید) درکه جملهسی غیرمطبوعدر . ابوالسعود تفسیرینهده سورهٔ رومدن سورهٔ دخانه قدر تعلیقات یازمشدر .

أر اوغلو نوری افندی

آتی‌الترجمه (یکیت باشی) خلفاسندن المالیلی شیخ عبدالوهاب افندیدن مستخلف اولوب (المالی) دندر . (قوله) ایله (اشمه) قضالری آراسنده نامنه مضاف (أر اوغلو) قریهسنده مدفوندر . دیوانیله (مرآة العاشقین) اسمنده احوال سلوکه دائر تورکجه براثری (قوله) ده منظورم اولدی . (مرآت) ك بر نسخهسیده (مغنیسا) ده مرادیه کتبخانهسنده واردر .

ندا ایتدم کلسون عاشق اولانلر | حقه کیدنلرك یولیدر توحید
عشقك درسین بوندن آلدی آلانلر | علم لدن دیلیدر توحید
کرکدر بو یولده بر کامل اوسته | کفیل اولدی سزه وصلت دوسته

یاپیشهلم قدرت الیدر توحید

اولانلر شیخی ابراهیم افندی

سید سیف‌الله افندی خلفاسندن (حقیقی زاده عثمان) افندیدن مستخلف اولوب (اکری دره) لیدر . معمافیه عزیز محمود هدایی ایله عبدالاحدالنوری وحسین‌لامکانی حضراتندنده اخذ فیض ایلهمشلردر (١٠٦٦) تاریخنده ارتحال ایتدی . استانبولده اقسرای محلهسندهکی درکاهلرنده مدفوندر . آثار عارفانهلری (دل‌دانا) اسمندهکی قصیدهسیله دیوانچهلرندن عبارت اولوب غیرمطبوعدر . خلفاسندن آتی‌الترجمه (غیبی) نك بیعتنامهسنده ملامیهٔ بایرامیهدن (احمد

ساربان) خلفاسندن (طب طب شاه علی) دن مستخلف اولدقلری‌ده محرردر . مناجات عارفانه‌لرندن :

الٰهاعلمکه یوق حد وغایت
خدایا وصفکه یوق هیچ نهایت
قمو اشیایه ذاتکدر مسما
ایدرسك هرنفسده بیك تجلا
شریکك یوق نظیرك یوق احدسك
منزه ذاتك الله الصمدسك
کمال حکمتك آناً فآنا
ظهور ایتمکده دائم آشکارا
هوالاول هوالآخرسك ای حق
هوالباطن هوالظاهرسك ای‌حق
جمیع اشیاده نورك اولدی ظاهر
قمو اشیایه نورکدر مظاهر

برده (مفید ومختصر) اسمنده منظوم اثر عارفانه‌لری واردر؛ مطلعندن :

ذات پاکك قل هوالله احد ای صفاتك وصف الله الصمد
جمله عالم نور ذاتکله دولو جمله عالمدن صفاتکدر اولو
آدمی ذاتکه مرآت ایله‌دك نورکی آدمده آیات ایله‌دك

اسماعیل آیدینی

مشایخ خلوتیه علماسندن برذات‌اولوب آیدین حوالیسنده (شیخ اسماعیل رومی) شهرتیله بنامدر . علم حدیث فروعاتندن (اسامی رواة) نامنده براثری واردرکه برنسخه‌سی بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنده موجوددر . (١٠٥٧) تاریخنده آیدینده ارتحال ایلدی . وقتیله اداره‌سنی تأمین ایدن برقادیندن ناشی (هندیه) اسمیله بنام اولان درکاهده مدفوندر .

ایوب افندی

آتی‌الترجمه (عدلی حسن افندی) خلفاسندن صاحب فضیلت برذات اولوب شهیردر . (١٠٧١) تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده ارتحال ایله‌دی . پدری ایوبده شاه سلطان تکیه‌سنده

مدفون سلالهٔ صدیقیه‌دن (عبدالخالق) چلبی‌در . آثاری (رسالةالاسمائیه) ، (رسالةالتحقیق فی‌سلالةالصدیق) ، (مجموعةالهیات) در .

احمد امیدی

مشایخ‌جلوتیه علما وشعراسندن برذات‌اولوب (قیزانلق) لیدر. درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکره فاتح سلطان محمدخان جامع شریفنده وعظ ایلر و کوچوك آیاصوفیه قربنده حسین اغا زاویه‌سنده مشیخت ایدردی. (١١٠٦) تاریخنده رحلت ایتدی. فاتحده (چیرچیر) مسجدی قربنده چیویجیلر سوقاغنده پدری اسماعیل افندی یاننده مدفوندر . آثاری غیرمطبوع اولوب بونلردر : یکرمی جزء مقدارنده اولان (مجالس الاولیا) ایله (دیوان الهیات) ، (ترجمهٔ کشف بیان فی‌الطب) ، (رسالة الادعیه) در . پدری اسماعیل امیدی افندی حضرت هدایی خلفاسندندر . برنعتندن :

ای سعادت برجنك ماهی محمد مصطفی
مرحبا ای نور امت مرحبا یا مرحبا
چونکه دوغدك اولدی عالم مقدمکله پرضیا
مرحبا ای نور امت مرحبا یا مرحبا

انسی حسن افندی

قره باش ولی‌خلفاسندن وعارفیندن برذات اولوب (طاش‌کوپرو) لیدر درسعادتده ارشاد وتدریس ایله مشغول اولدیلر . (١١٣٦) ده وفات ایده‌رك باب‌عالی قربنده (صالقم‌سکود) ده آیدین اوغلو درکاهنه دفن اولندیلر . الهیاتی حاوی دیوانچه‌لری ایله (سرّ احدیة) اسمنده رساله‌لری واردر . خلفاسندن اولوب (١١٧٥) تاریخنده وفات ایده‌رك درکاه مذکوره دفن ایدیلن استانبولی (ابراهیم‌خاص) کده بیك بر الهی‌یی جامع دیوانی ایله مناقب اولیایی محتوی (تذکرة‌الخاص) وانسی افندینك کلمات عارفانه‌لرینی جامع (کلام‌عزیز) و سائره کبی آثاری موجوددر . بوآثارك جمله‌سی غیر مطبوعدر .

اسماعیل حقی جلوتی

علما ومشایخ عثمانیه ایچنده کثرت آثاریله متعارف بر شیخ فضائلسماتدر . محل ولادتلری (ایدوس) ، مجموع آثاری یوزی متجاوز اولوب مطبوع اولانلری (م) حرفیله کوستریلن اسامیسی بروجه‌آتیدر :

(۱) درت جلد کبیر تفسیر روح البیان م (۲) ایکی جلد کبیر شرح محمدیه م (۳) ایکی جلد
یر شرح مثنوی م (٤) شرح پند عطار [۱] م (٥) شرح بستان سعدی (٦) فروق (۷) شرح حدیث
بعین م (۸) تمام الفیض (۹) کتاب الکبیر (۱۰) نقد الحال (۱۱) رسالة الجامعة فی مسائل النافعه
۱۲) رسالهٔ وردیه (۱۳) شرح شعب الایمان م (۱٤) رساله فی علم حدیث (۱٥) حضرات خمس الهی
۱٦) وسیلة المرام (۱۷) کنز مخفی م (۱۸) شرح نظم حیرتی (۱۹) سلسله نامهٔ جلوتی م (۲۰) مزیل
لاحزان (۲۱) شرح الکبائر م (۲۲) کتاب المتفرقات (۲۳) شرح الاصول لتیسیر الوصول (۲٤) تعلیقات
لی الفاتحه لتفسیر القاضی (۲٥) کتاب النتیجه (۲٦) شرح الآداب (۲۷) حاشیه علی سورة النباء
۲۸) نخبة الفکر فی اصول الحدیث (۲۹) شرح غزل بیرام ولی (۳۰) شرح غزل یونس امره
۳۱) حیات البال (۳۲) کتاب الانوار فی حق عوض پاشا (۳۳) سلوك الملوك (۳٤) حجة البالغه
۳٥) مجموعة الاسرار (۳٦) شرح فقه کیدانی (۳۷) کتاب المرآة (۳۸) رسالهٔ محیی البشیر النذیر
۳۹) کتاب النحو (٤۰) واردات الکبری (٤۱) ایها البلبل (٤۲) نخبة اللطائف (٤۳) شرح مقدمه
علم نحو (٤٤) شرح صلواة [۲] ابن مشیش م (٤٥) نوادر الصوم (٤٦) خطب الخطباء
٤۷) کتاب الحروف (٤۸) کتاب النجاة (٤۹) کتاب الذکر والشرف (٥۰) شرح نظم احمدی
٥۱) تحفهٔ خلیلیه م (٥۲) تحفهٔ اسماعلیه م (٥۳ تحفهٔ رجبیه (٥٤) تحفهٔ خصکیه (٥٥) تحفهٔ عطائیه
٥٦) تحفهٔ وسمیه م (٥۷) رسالهٔ عمریه م (٥۸) رسالهٔ بحریه (٥۹) رسالهٔ حسینیه م (٦۰) کتاب
ق الصریح والکشف الصحیح (٦۱) بیعتنامهٔ طوبی زاده محمد اغا (٦۲) بیعتنامهٔ محمد بحری بك
٦۳) رسالهٔ ان شرطیه (٦٤) شرح نظم صحفی (٦٥) شرح نظم مصریٔ نیازی م (٦٦) شرح
ظم عبدی (٦۷) منظومهٔ معراج النبی « معراجنامه » م (٦۸) کتاب التوجد (٦۹) کتاب المسائل
کلامیه (۷۰) شرح دیباجهٔ قصیدة الفارضیه (۷۱) شرح ملتقی الی النصف (۷۲) حاشیهٔ ولدیه م
۷۳) مجلس م (۷٤) شرح [۳] اصول عشره م [۳] (۸٥) نجاة تام (۷٦) ضیای معنوی (۷۷) تحفهٔ
س الرحمن (۷۸) اصول سبعه (۷۹) کتاب الفضل والنوال (۸۰) کتاب الصکوك (۸۱) تحفهٔ شبیبه

[۱] (۸۹۳) ده وفات ایدن شعرادن ادرنه لی (امری) ده نظماً ترجمه ایله مشدرکه برنسخه سی کتبخانهٔ
ومیده موجوددر .

دیدیلر تاریخ دی ای مردکار | دیدم ایشته نه صد وشصت وچهار
ای قمو دوشمشلره سن دسترس | بوی عفوك امریٔ کراهه بس

بوشرح ترکیدر مشایخ خلوتیه دن احمد راشد مصری طرفندن ده منظوم اوله رق تعربیاً ترجمه ایدیلن نسخه
۱۲۸۹)ده طبع اولونمشدر .

[۲] متأخرین علمای عثمانیه دن طرنوویلی طورونجی زاده محمد امین بن احمد افندی ایله عبداه فردی افندی
رفلرندن دخی عربی العباره شرح اولونمشدر .

[۳] (۱۲٤٥) ده (دیمه طوقه) لی محمد صالح نقشبندی طرفندن ده ترجمه اولونمشدر .

(٨٢) رسالهٔ خیریه (٨٣) راحةالروح (٨٤) شرح حدیث المؤمن مرآت المؤمن (٨٥) رسالهٔ عماریه (٨٦) رسالةالجهر والاخفا (٨٧) رسالةالنوافل (٨٨) اسرار الحج (٨٩) شرح مکتوب الشیخ (٩٠) رسالةالزلزلة (٩١) شرح صلوةالشافعی (٩٢) شرح کلام عصام (٩٢) رسالهٔ وحدت وجود (٩٤) تفسیر بیدك الخیر (٩٥) تفسیر ومابث فیها من دابة (٩٦) تفسیر یاایها الناس اعبدوا (٩٧) شرح اجازتنامهٔ شیخ برماوی (٩٨) شرح اجازتنامهٔ محمدالشامی (٩٩) دیوان حقایق بیانلری م (١٠٠) تفسیر و لقد اخذالله میثاق بنی اسرائیل (١٠١) تفسیر ان الذین یحادون الله ورسوله (١٠٢) رسالهٔ لایحات (١٠٣) رسالةالنصایح الی سیدعلی چلبیم (١٠٤) عهدنامهم . (١٠٥) شرح نظم السلوك .

آثار مطبوعه‌لرندن بعضیلرینه دائر ایضاحات :

(تفسیر روح البیان) عربی العباره درت جلد کبیر اوزره مرتب بر تفسیردرکه مؤلفك مشهور والك بویوك اثریدر. منقولاتنك کثرتی دولاییسیله (مجموعةالتفاسیر) مقامنده‌در . تصوفی اولان اقسامندن بتخصیص (تأویلات نجمیه) دن آلنان نقلیات ، محققانه‌در . آنجق سائر بعض افادات وبالخصوص تاریخه تعلق ایدن بعض نقلیات ضعیفدر . مع مافیه بوکبی مباحثدن صرفنظر اولوندیغی تقدیرده هیئات عمومیه‌سی اعتباریله موجب استفاده تفاسیردندر .

(شرح مثنوی) ایکی جلد اوزره مرتب اولوب مثنویٔ شریفك مشهور اون سکز بیتنك شرحیدر . اکثر مباحثی وخاصةً اثرك مطلعی اولان : (بشنوازنی چون حکایت میکند) مصراعی حقنده‌کی مسروداتی علم تصوف منتسبلریچون موجب استفاده‌در .

(شرح محمدیه) ایکی جلد کبیردن عبارت مطبوع بر اثر نافع اولوب آتی الترجمه یازیجی‌زاده محمد افندینك محمدیه‌سنك شرحیدر . بواثرده تصوف مراقلیلریچون استفاده بخشدر .

(شرح حدیث اربعین) تورکجه یازیلان حدیث اربعین شرحلرینك الك بویوکیدر . اثر اساساً (امام نووی) نك شرحنك توسیعاً ترجمه‌سی درکه مطبوعدر .

(کتاب النجاة) تصوف ممزوج اوله‌رق مؤلف جداً استفاده‌لی برکلام کتابیدر .

(شرح پند عطار) پند عطار شرحلرینك مفصل واستفاده‌لیسیدر . بوشرحله بوستان شرحندن مؤلفك قواعد فارسیه‌ده وقوف تامی اولدیغی مستبان اولمقده‌در . مطبوعدر .

(فروق) مترادف ومتشابه لغاتك فرقلریله محل استعماللرندن باحث بر اثر اولوب باش طرفلرنده قواعد اشتقاقیه‌یه دائر باعث استفاده مباحثی شامل اولدیغندن لغت وادبیات ایله متوغل ذواته لزوملی مطبوع بر اثردر . فضلای عصردن علی انور افندی طرفندن (الوثوق فی ترجمةالفروق) اسمیله ترجمه اولونمشدر .

(تمام الفيض) تصوفی مباحثدن وبالخاصه مؤلفك منتسبی بولوندیغی طریقت جلوتیه آیین واحوالندن باحث اولوب عربی وغیر مطبوعدر . مؤلف بعض آثارنده بوکتابنی ثنا ایلەیور .

(واردات کبری)زمانلری کوسترلمك اوزره مختلف زمانلرده وارد وسانح اولان واردات وسنوحات غیبیەلرینك شرح وتفصیلندن عبارت عربی براثر اولوب برنسخەسی درسعادتده (وفا) کتبخانه‌سنده واردر .

(شرح اصول عشره) احوال سلوکه عائد اولوب (نجم الدین کبری) حضرتلرینه منسوب اولان (اصول عشره) رسالەسنك تورکجه شرحندن عبارت ومطبوعدر .

(کتاب الخطاب) باش طرفلری ایمان وکلمهٔ توحیدك شرح وتفصیلندن آشاغیلری شیوخ ثلثه (شیخ اکبر ، شیخ صدرالدین قونوی ، شیخ عثمان آت پازاری) نك فضائل وکرامات کونیەلرندن باحث ونهایتلریده غوث (قطب الاقطاب) ، امامان ، رجبیون ، ملامیون ، ابدال وسائره کبی رجال اللهك توصیف احواللرینی حاکی اولوب برجلد اوزره مطبوع وتورکجەدر .

(سلسله‌نامهٔ جلوتی) کندی ترجمهٔ حالیله برابر مرشدندن اعتباراً فخر رسالت افندمزه قدر اولان ذوات کرامك مختصر تراجم احوالیله بعض کرامات علمیه وکونیەلرندن باحث اولوب تورکجه مطبوع بر اثردر .

(دیوان) منشیانه وعارفانه بر مقدمەیی حاوی اولان اشبو دیوانلرینك نهایتنده شیخ (نیازیٔ مصری) نك : (مشکلم وار حق دوستلری ایلین کشاد) مصرعیله باشلایان غزلنك شرحیله علامه (ابن کمال) ك سنه حسابنك حلی وبعض لایحات منثوره واردر ؛ مطبوعدر . خط دستلریله محرر نسخه کتبخانهٔ عمومیەدەدر .

(کنز مخفی) اساساً (کنت کنزاً . . .) حدیث قدسیسنك شرحندن عبارت مفصلجه استفادەدلی مطبوع بر رسالەدر . اجلهٔ متصوفەدن مصری (سید خواجه محمد نورالعربی) حضرتلرینكده بو حدیثك شرحنه دائر (کنزالمخفی عن اهل الحجاب) اسمنده عربی العباره بر رسالەلری واردر .

(شرح نطق حاجی بایرام ولی) ولیٔ مشارالیهك (چالابم بر شار یاراتمش ایکی جهان آره‌سنده ــ باقیجاق دیدار کورونور اول شارك کنارنده) بیتیله باشلایان نطقنك مفصل تورکجه شرحیدر . (خواجه محمد نورالعربی) حضرتلرینكده صغیرالجم کثیرالمعنی تورکجه شرحلری واردر . هرایکیسیده غیر مطبوعدر .

مشارالیهك افادەلری اکثریتی اعتباریله برطاقم استطراداتی جامع اولدیغندن طرز تحریرلری (اطناب) ی آکدیررسەده هرحالده باعث استفادەدر . خذ ما صفا دع ما کدر . استانبولده

استکمال فیض طریقتدن صوکره اوسکوب، بروسه، شام، اسکداره سیاحت ایده‌رك وطن ثانی اتخاذ ایتدیکی بروسه‌یه عودتله (رحلة‌التحریر) ترکیبیله (حق حق دیدی عزم ایلدی‌حقی افندی جنته) مصرعنك کوستردیکی (١١٣٧) تاریخنده رحلت ایله‌مشلردر. شهرك وسطی صاییله بیلن طوز پازاری جوارنده‌کی‌درکاهلرنده مدفوندر. آثارندن برخیلیسی کندی یازیلری اولمق اوزره بودرکاه کتبخانه‌سنده موجوددر. استانبول کتبخانه‌لرندن (وفا) کتبخانه‌سنده‌ده برخیلی آثاری واردر. (کتاب‌الحق‌الصریح) خلفاسندن (پرتوی احمد) افندی طرفندن تلخیص ایدلمشدر.

ابیات عارفانه‌لرندن:

یتر ساحلنشین عالم صورت سین ای غافل
مجرد لفظ ایله قالمه ایریش دریای معنایه
صور اسرافیله بکزر اولیانك نغمه‌سی
برنفسده نیجه یوزبیك مرده‌دللر جان بولور

(بورسه) بروسه حقنده برقطعه‌سی:

عجب میدر حیات‌نو بولورسه مرده دللر آنده
حقیقت مظهر انفاس روح قدسدر بورسه
نیجه کنجینه‌لر پنهان ایله‌مشدر قدسیاتنده
درآغوش ایله‌یوب انلرله دائم انسدر بورسه

مصارعندن:

هرمکان بر طور اولور کرچك مناجات اهلنه

انیس رجب دده

مشایخ‌مولویه‌سر آمدانندن [١] اولوب‌ادرنه‌لیدر. (کرسی جنتده‌مولانا انیس اولسون جلیس) مصرعنك ناطق اولدیغی (١١٤٥) تاریخنده سجاده‌نشین بولندیغی ادرنه مولویخانه‌سنده انتقال ایتمشدر. کثیرالفیض برمرشد آکاه اولوب ازجمله راغب پاشا ونچلی‌زاده اسماعیل عاصم‌افندی کبی فضلا کندیسندن استفاده واستفاضه ایله‌مشلردر. مرتب دیوانلری مطبوعدر. حضرت مولانانك بعض غزلیاتنی شرح ایتمشدر.

---

[١] مؤسس طریقت جناب (مولانا) نك ولادتلری (عشق صمد) ترکیبنك رحلتلری (عبرت) کلمه‌سنك دلالتی اولوب مرقد منورلری (قونیه) ده‌در.

نعوت عاشقانه‌لرندن :

انیسك مطلبی دائم جلال‌الدین رومیدن
نگاه لطفله بردم سؤالك یا رسول‌الله

ابیات عارفانه‌لرندن :

آشنای روح قدسه حالت افزادر سماع
تشنکان بزم عشقه شوق بخشادر سماع

احمد مرشدی افندی

مشایخ عاشقیندن برذات اولوب (دیار بکر) لیدر. (١١٧٤) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . شهره برساعت مسافه‌ده‌کی علی بیکاری قریه‌سیله شهرآراسنده مدفوندر. (بیره‌جکلی ابو بکر افندی) دن مستخلفدر . آثارندن احمدیه اسمنده‌کی پندنامه‌سی مطبوع ومشهوردر . (یوسف وذلیخا) و (مولد نبی) منظومه‌لری‌ده واردر .

احمدیه‌یه ارضروم علماسندن شریفی محمدافندی طرفندن (پند) نامیله برنظیره یاپیلمشدرکه برنسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر .

اسماعیل نورالدین اسکداری « ابوالیمن »

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن برذات اولوب فقه، حدیث، تصوف وسائره‌ده یدطولی صاحبی ایدی . (صحیح مسلم) ایله (شفاء شریف) ی شرح ایله‌مش (شهاب) ی اختصار ایتمش وسائر نافع اثرلر یازمشدر (١١٨٢) ده (مدینهٔ منوره) ده وفات ایده‌رك (بقیع) قبرستاننه دفن ایدلدی .

ابرهیم حقی ارضرومی

تصوف واخلاق ایله فنون متنوعه‌دن باحث مشهور ومطبوع (معرفتنامه) اسمنده‌کی اثر قیمتدارك صاحبی اولوب (ارضروم) لیدر . (ارضروم) ه نسبتلری پدرعالیلری (شیخ عثمان) افندینك (حسن قلعه) دن (ارضروم) ه نقل وهجرتندن ناشیدر. علوم آلیه وعالیه‌یی (ارضروم) فضلاسندن اخذ وتحصیل ایتدیکی کبی زبان فارسی‌یی‌ده مفتیٔ بلده (حاذق محمد) افندیدن تعلم ایله‌دی . اکمال تحصیلدن صوکره اختیار سیاحت ایتدیکی اثناده (سعرد) قراسندن (تلّو) ده مشایخ قادریه ونقشیه‌دن عارف بالله (شیخ اسماعیل فقیرالله) ه انتساب ایده‌رك طریقهٔ مرتبهٔ خلافته

نائل اولمقله برابر صهریهٔ ده کسب قرابت ایله‌دی . مرشد وقاین پدرلرینك ارتحالندن صوکره‌ده برطرفدن تألیف آثار برطرفدن‌ده مسترشدینه تعلیم اذکار ایله دمکذار اولوب (۱۱۸۶) تاریخنده دارالقراره عازم اولدی. اثرلرندن یالکز (معرفتنامه) ایله (دیوان الهیات) مطبوعدر.

اثرلرینك قسم اعظمی تورکجه متباقیسی عربجه وفرسجه اولوب بروجه آتی‌در :

(۱) معرفتنامه ،
(۲) دیوان الهیات ،
(۳) تذکرة الاحباب ،
(٤) حصن العارفین ،
(٥) کلمات فقیرالله ،
(٦) عرفانیه : (من عرف نفسه فقد عرف ربه) حدیث شریفنك محتوی اولدیغی مضامینه دائر السنهٔ ثلثه اوزره منظوم ومنثور آثار منتخبه‌یی جامعدر .
(۷) انسانیه : اسرار توحیده دائر السنهٔ ثلثه‌ده‌کی اك منتخب آثار منظومه‌یی جامعدر.
(۸) لب العرفان : تصوفه دائر اولمق اوزره رجال اللهك اقوالنی جامعدر .
(۹) مرشد المتأهلین : منثور بر اثر اولوب مطبوع ومتداول اولاندن باشقادر .
(۱۰) تجوید : مشهور قره‌باش تجویدی وادیسنده وفقط داها مفید وداها واضحدر .
(۱۱) منتخبات منظومه : قسم اعظمی فارسی اولمق اوزره السنهٔ ثلثه‌ده‌کی تصوفی منظوماتی جامعدر .
(۱۲) قوت جان : مرشد اکرملری شیخ اسماعیل فقیراللهك مناقبنی مبین‌در .
(۱۳) جلاء القلوب لتجلی المطلوب : بر مقدمه ایله اون فصل بر خاتمه اوزره مرتب تورکجه منثور بر اثر اولوب اسمنك دلالتی اولان (۱۱۸۰) تاریخنده تألیف اولونمشدر .
(١٤) انسان کامل : برمقدمه اون یدی فصل اوزره مرتب تورکجه تصوفی بر اثردر.
(١٥) سفینة النوح من واردات الفتوح : تألیفی (۱۱۸۶) اولان بومنظوم اثر قیرق وارده اوزره مرتبدر .
(١٦) مجموعهٔ مکاتیب : قسم اعظمی عربی اولمق اوزره محبانه کوندردیکی مکاتیب عارفانه‌در.
(۱۷) نوش جان : مخدومی فهیم افندی‌یه خطاباً یازدیغی منظومهٔ تصوفیه‌در .
(۱۸) رازنامه : بعض اخوانه کوندردیکی اخلاق وتصوفدن باحث تورکجه بررساله‌در.
(۱۹) کتاب عالم : تصوفی رسالهٔ عربیه‌در .
(۲۰) کنزالفتوح : تصوف واخلاقه دائر برمنظومه‌در .
(۲۱) عروة الاسلام : برمقدمه اون بش باب بر خاتمه اوزره مرتب عربی العباره براثردر.

(٢٢) ترتيب العلوم : علم دلالت ، اجمال آلت ، قرآن وخط ، فقه ولغت ، تعريف ، نحو ، نظم ، آداب ، معانى ، بيان كبى علومدن باحث منظوم براثردر .

(٢٣) وصلت نامه : اون اساسدن باحث توركجه منظوم بر اثردر .

(٢٤) شكرنامه : توركجه برمنظومه‌در .

(٢٥) اقبال نامه : توركجه منظوم رسالهٔ اخلاقيه‌در .

(٢٦) الهى نامه : » » » »

(٢٧) منظومهٔ عوامل ،

(٢٨) اعمال فلكيه بالربع المجيب : برمقدمه يكرمى بابدر .

(٢٩) استخراج اعمال فلكيه : اوغلنه خطاباً يازلمش بر منظومهٔ فنيه‌در .

(٣٠) لغتچه : السنهٔ ثلثه لغاتنى مبين‌در .

(٣١) قواعد فرسيه : بر مقدمه ، درت باب ، بر خاتمه‌در .

(٣٢) رسالهٔ مرآت كونين : مشايخدن (مصطفى فانى) افندى‌يه خطاباً يازلمش برمنظومهٔ عربيه اولوب اهل باطن ايله اهل ظاهرك احوالنى معرفدر .

(٣٣) ادعيهٔ مأثوره
(٣٤) سلوك نقشبندى
(٣٥) تحفة الكرام
(٣٦) نخبة الكرام
(٣٧) الفة الانام

بو اثرلر منظور عاجزى اولمامشدر . فقط ترجمهٔ حاللرينى مبين اثرلرنده مذكوردر .

(٣٨) هيأت اسلاميه : ١٨ تفسير و ٣٠٠ حديث شريفدن اقتباس ايدلمك شرطيله تأليف اولونديغى مقدمه‌سنده مذكور اولوب ٢٠ باب وبر خاتمه اوزره مرتبدر .

(٣٩) مجموعة الوحدانية فى معرفة النفس الربانية : امهات كتب صوفيه‌دن ٥٨ كتابدن انتخاب اولونمش برمجموعهٔ قيمتدار اولوب (١١٨٤) ده جمع وترتيب ايدلمشدر .

مرشد عالى‌تبارلرينك اساساً اويسى اولدقلرى (تذكرة الاحباب) ده مندرجدر .

مخدوم عاليلرى (اسماعيل فهيم) افندى‌ده ارباب معارفدن برذاتدر . برمقدمه اون بش فصل ، برخاتمه اوزره مرتب (معيار الاوقات) اسمنده‌كى اثرلرينك برنسخه‌سى كتبخانهٔ خديوى دفترنده مقيددر .

خلفاسندن خليل افندينكده لسان تصوف ممزوج اولمق اوزره توركجه (آمنت) شرحى وينه خلفاسندن اولوب (ارضروم) ايليجه‌سى قربنده مدفون ابراهيم افندينكده توركجه (كتاب النقطة) ايله وحدت وجوده دائر رساله‌لرى واردر .

الهیات عارفانه‌لرندن :

حق شرلری خیر ایلر
عارف آنی سیر ایلر
ظن ایتمه‌که غیر ایلر
مولا کوره‌لم نیلر
نیلرسه کوزه‌ل ایلر

پارچه‌سنك باخصوص (مولا کوره‌لم نیلر . . . . .) نقرات معنیداری اهل عرفانك ورد زبانی‌در.

امین محمد توقادی

خواجکان نقشبندیه [۱] کبراسندن برذات اولوب پدرلری دیاربکرلیدر . اکمال تحصیلدن صوکره مکهٔ مکرمه‌ده سادات نقشبندیه‌دن خواجه احمد یکدست جوریانیدن تکمیل‌سلوك ایده‌رك درسعادته کلوب تدریس وارشاد ایله مشغول اولدی. خلفاسنك اك‌مشهوری اولان مستقیم‌زاده سعدالدین افندینك سویلدیکی (اولدی لاهوته روان الله دیوب روح امین) مصرعنك دلالت ایتدیکی (۱۱۵۸) ده ارتحال‌ایلیوب زیرك جوارنده (پیری محمد پاشا)نك انشا ایتدیکی(صوغوق قویو) مدرسه‌سنه متصل مقبره‌یه دفن ایدلدی. علم موسیقی‌ایله خطه‌ده انتسابی اولوب علم خطی مشهور یدی قله‌لی سید عبداللهدن تمشق أیله‌دی .

عربی وتورکی اون‌قدرغیر مطبوع رساله‌لری واردرکه بعضلری‌شونلردر: (ارشادسالکین)، (رسالة‌الاطوار)، (شرح قصیدهٔ عسقلانی)، (تحفة‌الطلاب) ، (خلاصهٔ‌طریقت)، (رسالهٔ روحیه)، (صیانت درویشان فی بحث دوران صوفیان)، (سؤال وجواب) در . اکثری‌تورکجه اولمق اوزره السنهٔ ثلاثه‌ده الهیات ومنظوماتی واردر . مثنویٔ شریف ابیاتندن (آن خیالاتی‌که دام اولیاست) مصرعلی بیتی‌ده شرح ایتمشلردر .

فاضل فاسی‌نك (مطالع‌المسرات) تیله ابن حجرك (صواعق المحرقه) سنی و امام غزالی‌نك (رسالهٔ امانت) نی‌ده ترجمه ایتمشلردر .

برنعتندن :

دوعالم اهلنه فریادرس ذات شریفکدر
جمیع درد مندانه فضل حقسك یارسول‌اه

---

[۱] مناقب احوالی خلفاسندن مستقیم زاده ویحیی افندیلر طرفندن تحریر ایدلمشدر (تذکرهٔ شعرای آمد) ده دخی مفصلجه ترجمهٔ حاللری واردر .

احمد مآلی افندی

طریقت خلوتیه شعباتندن (سمانیه) شعبه‌سنك مؤسسی (محمد سمان مدنی) خلف اسندن (صدیق بن عمر خان) دن مستخلفدر. ٢٤ باب وهرباب برطاقم فصولی مشتمل اولمق اوزره (مصفا) اسمنده کیفیت سلوك وآدابدن باحث تصوفدن تورکجه‌مفصل براثری واردرکه نهایتنده‌کی:

مصفانك ختامنه دیدی ملهم بونی تاریخ
الهی ربنا هیئ لنا امرك رشداً

بیتنك دلالتی اولان (١٢١١) اتمام ایتمشدر.

بواثرك بعض فصولنده برر مقدار اشعاری‌ده مندرجدر. ازجمله:

مال واولاد علم واذعان نافع اولماز ای مآب
ماسوا اغیار الندن دل مسلم اولمادن

بعض قرائنه کوره استانبولی اولدیغی اکلاشیلیور. اثرك بعض یرلرنده اولانلر شیخی ابراهیم افندینك منظومه‌لری درج ایدلمشدر.

احمد افندی «حافظ سید احمد بن محمد بن ابوبکر افندی»

طریقت جلوتیه فضلاسندن متفنن برذات اولوب (ازمیت) لیدر. بین‌العرفا، (اسماء اربعین) نامیله معروف اولوب حضرت (ادریس) علیه‌السلامه منسوب ولسان عبرانی اوزره منقول اولان وحضرت شیخ اکبر طرفندن لسان عربی‌یه نقل وشرح ایدیلن اسماء شریفه‌نك توسیعاً ترجمه‌سنی حاوی برمقدمه ایکی‌فصل برخاتمه اوزره مرتب (نورالهدا) اسمنده قیمتدار براثری‌واردر. بواثرنده حضرت شیخ اکبرك (کتاب الانوار) ینی ترجمه ایتدیکنی وعلم‌طبدن (حکمة العارفین) اسمنده براثر تألیف ایله‌دیکنی واستانهٔ حضرت هدائی سجاده نشینلرندن (مودانیه‌لی روشن) افندیدن مستخلف اولدیغی‌بیان ایدییور. (نورالهدایه) یازدیغی‌تاریخی:

فیض حقدن داد ایروب سید دیدی تاریخنی
شبهه‌سز احسان حقدر عاشقه نورالهدا

سنه ١٢١٤

(سید) مخلصلی الهیات عارفانه‌سی‌ده واردر. (نورالهدا) ده مندرج نعت نبویسندن:

اسم رحمن مظهریسین یا محمد مصطفی
راه عشقك رهبریسین یا محمد مصطفی

انس وجن حقا قدومکله مشرف اولدیلر
جمله‌نك پیغمبریسین یامحمد مصطفی

جدی ابوبکر افندی‌ده فضلادن برذات اولوب (ملتقی) یی شرح ایتمشدر .

ابراهیم نورالدین افندی

مشایخ قادریه‌دن فاضل برذات اولوب (جه‌جه‌لی زاده) شهرتیله معروفدر. (۱۲۶۰) کسور تاریخنده مملکتی اولان (قسطمونی) ده ارتحال ایده‌رك (اسفندیار) زاده‌لردن (اسماعیل بك) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . عقائددن (جه‌جه‌لی زاده) نامیله بنام برمنظومه‌سی اولدیغی کبی (شرح وصیت نامهٔ امام اعظم) (فرائد اللالی فی شرح اسماء المتعالی) اسملرنده مطبوع اثرلری‌ده واردر .

اولیا زاده اسماعیل حقی افندی «کوتاهیه‌لی»

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن برذات اولوب کوتاهیه‌لی‌در . ۱۲۸۲ ده قیصریه‌ده ارتحال ایله‌دی (مفتاح التفاسیر) اسمنده‌کی مفصل فاتحهٔ شریفه تفسیری آثار مطبوعه‌لرندندر .

اسماعیل وهبی افندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب بروسه‌لی‌در . آتی الترجمه (مولانا خالد بغدادی) خلفاسندن محمد خانیدن مستخلفدر. (۱۲۹۲) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌دی (زینیلر) ده جامع شریف اوکنده مدفوندر. منظوم مناجات ونصیحتنامه‌سی وبروسه عرضنه کوره روزنامه‌سی ۲۴۰ خطبه‌یی جامع مجموعه‌سی و (رسالة السلوك) ی واردر .

نصیحتنامه‌سندن :

قیل حیات جاودانی دمبدم حقدن دیله‌ك
نفخهٔ صور اولدیغنده نه بشر وار نه ملك

(ب)

بدرالدین سماوی «ابن قاضیٔ سماونه» [۱]

حرالافکار افاضل مشایخدن فیلسوف برذات اولوب (سماو) لیدر. تکمیل تحصیل ایچون مصره عزیمتله سید شریف وحاجی پاشا ایله مشارکةً مبارکشاه منطقیدن تعلم ایتدکاری کبی مشایخ کرامدن (حسین اخلاطی) دن علم تصوف تلقن ایله‌مشدر. تبریزده تیمورلنك حضورنده منعقد بویوك برمجلس علمایه حکملك ایده‌رك اثبات فضل ایتمشلردی. سوق قدرله (عجل الوصل بعشق ودودالابد) ترکیبنك دلالتی اولان (۸۲۳) ده سیروزده صلباً اعدام اولونديلر. مجموع آثارینك (۳۸) پارچه اولدیغی سیروزده‌کی درکاهلرنده منظورم اولان مناقبنامه‌لرنده محرردرکه بعضیلری بونلردر: علم تفسیردن (نورالقلوب) فروع علم فقهدن (لطائف الاشارات) وشرحی تسهیل ایله (جامع الفصولین) [۲]، (جامع الفتاوی) وتصوفدن (مسرة القلوب) (واردات کبری) [۳] وعلم صرفدن (عقود الجواهر) اسمنده شرح مقصود علم نحودن (چراغ الفتوح) اسمنده (شرح ضوء) وسائره‌درکه بو آثاردن یالکز (جامع الفصولین) مطبوعدر برده فقهدن مجمع شرحی واردرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی شهزاده جامع شریفی کتبخانه‌سنده‌در. (تسهیل) ك نسخه‌لری استانبول کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده‌ازجمله ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده‌واردر.

واردات، اساساً امور آخرت ایله مبدأ ومعاددن باحث دقیق براثر اولوب دقایقنه انتقال ایده‌مین بعضیلر طرفندن مظهر قبول اولامامشدر. مقاصدینی تیقن ایدن ذوات ایسه حسن قبول ایتمشلردر. ازجمله (نیازیٔ مصری) دیواننده‌کی :

محی‌الدین وبدرالدین ایتدیلر احیای دین
دریا نیازی فصوص انهاریدر واردات

مطلعلی منظومه بواثر حقنده‌در.

سلسلهٔ طریقتلری بروجه آتی‌در :

شیخ بدرالدین، حسین اخلاطی، اباالفتح السعیدی، ابومدین مغربی، ابوسعیداندلسی،

---

[۱] کوتاهیه سنجاغی ملحقاتندن برقضا مرکزیدر.

[۲] علم فقهه عائد اولان بوقیمتدار اثراخیراً طبع اولوندیغی کبی بعض علما طرفندنده شرح وتلخیص ایدلمشدرکه فصول العمادی ایله فصول استروشنی‌یی جامعدر.

[۳] (شیخ الهی)، (شیخ یاوه‌ی)، (نورالدین زاده)، (خواجه محمد نورالعربی) طرفلرندن عربجه (سید کمال‌الدین حریری) طرفندن تورکجه شرح اولونمشدر.

ابوالبرکات ابوالفضل بغدادی ، احمد غزالی ، ابوبکر نسّاج ، اباالقاسم ، ابو علی کاتبی ، علی داودباری ، جنید بغدادی .

منقح ترجمهٔ حالی جودت پاشانك (قصص انبیا) سنك ۱۲ نجی جزؤنده مندرجدر . خلفاسندن اولدیغی منظوم مقدمه‌سندن آکلاشیلان (مصطفی بن برهان) نامنده برذاتك (تصویر القلوب) اسمنده تصوفدن تورکجه براثری (آیدین) ده مطالعه کذارم اولدی .

بایزید رومی

فضلادن وآتی الترجمه جمال خلوتی خلفاسندندر (۹۰۰) کسورتاریخلرنده ادرنه‌ده ارتحال ایده‌رك قییق قبرستاننده باجدارخانه‌یه دفن ایدلدی . . مؤلفاتی : (شرح فصوص الحکم) (شرح نصوص) ، (تفسیر الفاتحه المسمی بسجنجل الارواح) ، (طورسینا) (بیان الاسرار للاحرار فی بوادی الملك الجبار الغفار) ایله (سرّ جانان) اسمنده‌کی منظومهٔ ترکیه‌سندن عبارتدرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . خلفاسندن (محیی) نام ذاتك (۹٤٦) تاریخنده محرر (دوائر المعارف) اسمنده براثری منظور عاجزی اولدی . اشعار عارفانه‌سندن [۱] .

کندی حسنن خوبلر شکلنده پیدا ایله‌دی چشم عاشقدن آنی دوندی تماشا ایله‌دی

بابا نعمة الله محمود [۲]

عرفای نقشبندیه‌دن [۳] وکبرای علمادن بر ذات اولوب قافقاسیا قطعه‌سنده‌کی نخجوان قصبه‌سندندر. مادی ومعنوی اکمال تحصیلدن صوکره اناطولی‌یه رحلتله آق شهرده اختیار اقامت بیوردیلر . تاریخ وفاتلری (۹۰۲) ده قبر مبارکلری قصبهٔ مذکوره خارجنده‌در . هیچ بر تفسیره مراجعت ایتمکسزین تحریر بیوردقلری (فواتح الالهیه والمفاتیح الغیبیه) اسمنده‌کی تفسیر شریفلری الحق شایان استفاده آثار قدسیه‌دن اولوب انفس برطرزده و(تأویلات نجمیه)

---

[۱] ارزوی یار ظاهر ومظهر یکیست لیك درحکم عقل این دیکر آمده (مولاناجامی)

[۲] (۹٦۹) ده درسعادتده وفات ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده‌کی امیر بخاری زاویه‌سنه دفن ایدیلن مشایخ نقشبندیه‌دن لغات فارسیه صاحبی صوفیه‌لی (نعمةالله) افندیده فضلای عرفادن برذاتدر . (۱۰٦۰) ده وفات ایده‌رك بونار باشی مقابرینه دفن اولونان فضلای شعرادن بروسه‌لی (سید نعمتی چلبی) نکده برلغات فارسیه تألیف ایتدیکنی کلدستهٔ ریاض عرفان نقل ایدییور .

[۳] مؤسس طریقت شاه نقشبندك تاریخ ولادتلری (پیرنقشبند) اولوب (قصر عارفان) ترکیبیده ارتحاللرینی مبیندر . مرقد انوری (بخارا) قربنده‌کی (قصر عارفان) ده‌در .

وادیسنده‌درکه ایکی جلد اوزره طبعنه همت اولوندی [١] (کلشن راز) ه‌ده عارفانه برصورتده فارسی‌العباره مفصل برشرح یازمشلردرکه برنسخه‌سی استانبول کتبخانه‌لرینک بعضیلریله بروسه‌ده اینه‌بك کتبخانه‌سنده واردر. بونلردن باشقه شیخ اکبرك (فصوص الحکم) نی و (تفسیر قاضی)یی تحشیه ایله‌مشلردر . (هدایة الاخوان) اسمنده تصوفدن براثری وبرنسخه‌سی نور عثمانیه‌ده موجود (رسالة الوجود) نامنده بررساله‌سی داها واردر . تفسیردن ماعداسی غیرمطبوعدر .

تفسیر شریفك (٩٠١) تاریخنده‌خط دست عالیلریله محرر نسخه‌سی (اندرون همایون)ده سلطان احمد ثالث کتبخانه‌سنده‌در .

بابا یوسف سیوری حصاری

مظنهٔ کرامدن وآق شمس‌الدین خلفاسندن برذات اولوب (روحنه‌رحمت) ترکیبنك دلالتی اولان (٩١٧) ده استانبولده وفات ایده‌رك ایوب سلطان تربهٔ شریفه‌سی قپوسی حوالیسنك قارشیسنه دفن ایدلدی . حج شریفدن عودتنده بااشارت معنویه قبهٔ سعادت خارجنده‌کی عصاء شریفی آله‌رق اوچ پارچه ایدوب برقطعه‌سنی ایوب سلطان، برقطعه‌سنی امیرسلطان، برقطعه‌سنی[٢] حاجی بایرام ولی تربه‌لرینه وضع ایلدیکی منقولدر . سنوحات ربانیه ایله (حجرالاسود) نزدنده انشاد ایله‌دکلری منظومهٔ عارفانه‌لری شایان مطالعه‌در .

بهاءالدین زاده محی‌الدین محمد افندی

مشایخ بایرامیه فضلاسندن برذات عالیدر . علوم رسمیه‌یی (مولانا کستلی) دن تلمذ ایله‌دی . برمدت مرشدلری (شیخ یاوصی) نك مقامنه قائم اوله‌رق ارشاد عاشقین‌ایله امرارایام ایتدی . (بهاءالدین زاده‌اتدی عزم‌درکه بیچون) مصراعنك ناطق اولدیغی (٩٥١) تاریخنده (قیصریه)ده رحلت ایله‌دی . آثاری (شرح اسماء حسنی) ، (شرح فقه اکبر) ، (رسالة التوحید) ، (رسالة الوجود) ، (رسالة سرالقدر) ، (مدافعه نامه فی‌حق شیخ اکبر) درکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . خلفاسندن آق شهرلی (شیخ مصطفی بن علی) افندینکده اون اوچ باب اوزره مرتب تورکجه سیر سلوکه عائد براثری واردر . ادرنه‌ده مدفون پدرلری (رفع المشبهة

---

[١] کلشن راز (٧٢٠) تاریخنده وفات ایدن شیخ محمود شبستری‌نك مثنوی طرزنده‌کی منظومهٔ عارفانه‌لریدرکه مشایخ کلشنیه‌دن شیخ محمود حلوی طرفندن جام دلنواز اسمیله ترجمه وشرح اولونمشدر.

[٢] بوقطعه‌نك سیوریحصارده مدفون (بابا حمدالله) تربه‌سنده اولدیغی‌ده مرویدر .

العامة) صاحبی شیخ بهاءالدین افندی‌ایله بالیکسرده دفین خاك بویوك پدرلری شیخ لطف‌الله افندی‌ده خلفای بایرامیه‌دندرلر .

بالی صوفیه‌وی

طریقت‌خلوتیه فضلا وعرفاسندن اولوب استرومجه‌لیدر . مرشدلری استانبول جوارنده‌كی چتالجه كویلرندن (بابا نقاش) ده مدفون قاسم چلبی‌در . تحصیل وتفیضلری صوفیه ودرسعادتده‌در . آثارعلیه‌لرینك اك‌مشهوری مطبعهٔ عثمانیه‌ده طبع اولونان (شرح‌فصوص‌الحكم) در. (اصول فقر) اسمیله‌ده بنام (اطوارسته) ، (رسالهٔ قضا وقدر) ،(مجموعة‌النصایح) ، (منظومهٔ واردات) ، (شرح حدیث قدسیٔ كنت كنزاً) كبی غیر مطبوع آثار عارفانه‌لری ده واردر . رحلتلری (٩٦٠) ده مرقد عالیلری صوفیه‌نك برساعت خارجنده‌در . واردات منظومه‌لرندن :

حورو عینك دوشمه دام زلفنه زاهدكبی
كچ هواسندن بهشتك مقصداقصایی كور

ابیات سائره‌لرندن :

چون نصیب اولدی ازل میخانهٔ عشقك بكا
كچمشم خوف وریادن ماسوا نیلر بكا

بهشتی رمضان افندی

مركز افندی خلفاسندن فاضل ، شاعر بردات اولوب (ویزه) لیدر . (چورلو) ده اختیار اقامت‌ایده‌رك وعظ وارشادایله مشغول‌اولدی. (٩٧٩) ده (چورلو) ده ارتحال‌ایتدی. علوم عالیه وآلیه‌یه متعلق تعلیقاتی واردركه بعضیلری شونلردر :

(حاشیه علی‌شرح عقائد للعلامة‌التفتازانی) ، (تعلیقات علی‌شرح مفتاح) ، (حاشیهٔ آداب مسعودی) ، (تعلیقات علی‌الجامی) در (جم‌شاه و علمشاه) اسمنده‌كی شاعرانه و عارفانه منظومه‌سی مقبول شعرادر. نصفی منظوم، نصف دیكری منثور برده (سلیمان‌نامه) یازمشدر . برنجی اثری مطبوعدر .

ابیاتندن :

وصالك كعبه‌در روز اجل عزمی زمانیدر
كفن احرامی تابوت اول‌یولك تخت‌روانیدر

دیکر

بلبل کلشن قدسم بوجهان دامده ر بنی بونده طوتان اول سروکل اندامدر

ینه کلشنده بوکون بلبله بر حال اولمش کلی خارایله کوروب منکسر البال اولمش

کزدیر رشوقله بازارکلستانده مدام بادکل یوسفی صاتمغه دللال اولمش

شارح فصوص عبدالله بوسنوی

پیر اعظم حاجی بایرام ولی خلفاسندن (کوینوك — طوربالی) ده مدفون اولان بروسه‌لی بیچاقچی عمر دده معرفتیله تشعب ایدن (ملامیهٔ بایرامیه) شعبه‌سی مشایخندن جامع الکمالات برذاتدر. مقدمات علومی مسقط رأسی اولان بوسنه‌ده، علوم آلیه وعالیه‌یی (استانبول) ده بعدالاکمال بروسه‌یه عزیمتله رجال ملامیه‌دن بروسه‌لی‌شیخ‌حسن قبادوزه انتساب ایله‌یوب تکمیل مراتبه‌نائل اولدی. بعده مصره و(١٠٤٦) تاریخنده حجازه عزیمتله فریضهٔ‌حجی اداادن‌صوکره شامه کلوب شیخ اکبر محی‌الدین عربی حضرتلرینك تربهٔ‌شریفه‌لری جوارنده انزوا ایله‌دی. قونیه‌یه عزیمتله شیخ کبیر صدرالدین قونوی ایله مولانا جلال‌الدین رومی حضراتی کبی ذوات عالیه‌نك مراقدشریفه‌لرینی زیارتله اختیار اقامت و(١٠٥٤) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب وصیتلری اوزره جوارحضرت صدرالدینه دفن‌ایدلدی. (هذاقبرغریب‌الله‌فی‌ارضه وسماه عبداه البوسنوی الرومی البایرامی) عباره‌سنك سنك مزارلرینه یازلماسی وصایای عارفانه‌لری جمله‌سندن اولدیغی (مستقیم زاده) مرحومك (احوال ملامیهٔ بایرامیه) اسمنده‌کی اثرنده مذکوردر. عربستانده‌کی سیاحتلری اثناسنده ملاقی اولدقلری عرفا وفضلانك کافه‌سی علوکعبلرینی تصدیق ایله‌دکلری کبی تحریر بیوردقلری آثار محققانه‌لری ده ارباب علم‌وعرفانك حرز جانیدر. کندیلرندن اخذ علوم و معارف ایدن فضلای عرفانك باشلیجه‌لری شونلردر:

شیخ‌غرس‌الدین خلیلی، شیخ محمد میرزا السروجی الدمشقی الصوفی، شیخ محمدمکی‌المدنی، شیخ‌سید محمدبن ابی بکرالعقود.

مؤلفات علیه‌لری:

١ شرح فصوص الحکم المسمی بتجلیات عرائس النصوص فی منصات حکم الفصوص. (آثار علیه‌لرینك الك مشهوری اولوب مطبوعدر)

٢ مواقف‌الفقرا.

٣ الوصول الی‌الحضرة الالهیة لایمکن الابحصول العبودیة.

٤ حقيقة اليقين .
٥ مطالع النور السنى عن طهارة النبى العربى .
٦ تفسير آية فاخلع نعليك على بطون السبعة .
٧ رسالهٔ حضرات الغيب .
٨ تجلى النور المبين فى مرآة اياك نعبد واياك نستعين .
٩ شرح على نظم مراتب الوجود للشيخ غرس الدين [١] .
١٠ شرح على القصيدة التائية لابن الفارض .
١١ رسالة فى تفسير ن والقلم .
١٢ رسالة اعيان ثابته .
١٣ رسالة فى شرح الحمد لله الذى اوجد الاشياء عن عدم وعدمه [٢] .
١٤ ترجمهٔ ترشيحات .
١٥ كلشن راز عارفان فى بيان اصول راه عرفان . (منظومدر)
١٦ رسالة فى تفضيل البشر على الملك .
١٧ شرح كلام مؤيد الجندى فى اوائل شرح الفصوص .
١٨ جلاء العيون فى شرح قصيدة الشيخ عبدالمجيد سيواسى .
١٩ اليد الاجود فى استلام الحجر الاسود .
٢٠ شرح رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير .
٢١ البرهان الجلى فى حرف السوء عن وجه الآية فى حال يوسف . (ع.م)
٢٢ رساله فى تمثل جبريل فى صورة البشر .
٢٣ رسالهٔ اخرى فى تمثل الجبريل . (توركى)
٢٤ تفسير سورهٔ والعاديات .
٢٥ رساله فى نشأة الانسانية (شرح باب السادس من الفتوحات المكية) .
٢٦ تفسير سورهٔ عصر .
٢٧ تفسير حتى اذا بلغ مغرب الشمس .
٢٨ مناجات .

---

[١] مراتب وجود رساله‌سى پير طريقت سيد عبدالقادر كيلانى احفادندن (انسان كامل) صاحبى (شيخ عبدالكريم جيلى) نك اثرى اولوب متصوفه‌نك اعتبار ايتدكلرى (مراتب اربعين)ى مبين دركه غير مطبوعدر . شيخ غرس الدين بو مراتبى نظماً بيان ايتمشدر .

[٢] شيخ اكبرك مشهور آفاق اولان (فتوحات مكيه) سنك مقدمه‌سيدر .

٢٩ شرح الفصوص بالعربيه .
٣٠ كتاب القرى الروحى الممدود للاضياف الواردين من مراتب الوجود .
٣١ كتاب المفاضلة الاسمى بين افضل البشر والملأ الاعلى .
٣٢ كتاب منتهى مقاصد الكلمات ومبتنى توجه التعينات فى بيان اكمل النشأت .
٣٣ رسالة رفع الحجاب فى اتصال البسملة بفاتحة الكتاب .
٣٤ كتاب المستوى الاعلى فى الشرب الاحلى فى تفسير قوله تعالى وكان عرشه على الماء .
٣٥ رسالة الاوبة فى بيان الانابة والتوبة .
٣٦ رسالة فى تفسير قوله تعالى حتى اذا استيأس الرسل .
٣٧ كتاب مشرق الروحانية ومغرب الجسمانية فى تفسير آية حتى اذا بلغ مغرب الشمس .
٣٨ رسالة فى تفسير آية ولولا ان يكون الناس امة واحدة .
٣٩ « « « هو الذى خلق السموات والارض فى ستة ايام .
٤٠ « « ولقد ارسلنا موسى بآياتنا .
٤١ « « ولئن اذقنا الانسان منا رحمة .
٤٢ كتاب لب اللب فى بيان الاكل والشرب .
٤٣ كتاب روح المتابعة فى بيان شروط المبايعة .
٤٤ كتاب كشف السر المبهم فى اول سورة مريم .
٤٥ رسالة لب النواة فى حقيقة القيام .
٤٦ كتاب الدر المنظوم فى بيان سرّ المعلوم .
٤٧ كتاب كشف اسرار البررة فى تفسير آية قتل الانسان ما اكفره .
٤٨ كتاب الغفر المطلق عند ذهاب عالم الفرق .
٤٩ رسالة فى قول الجنيد .
٥٠ تزييل فى منازعة ابليس لسهل بن عبدالله التسترى .
٥١ تحقق الجزء بصرة الكل وظهور الفرع على صورة الاصل .
٥٢ كتاب النفس الواردات فى شرح اول الفتوحات .
٥٣ كتاب ضياء اللمع والبرق فى حضرة الجمع والفرق .
٥٤ كتاب الكشف عن الامر فى تفسير آخر سورة الحشر .
٥٥ كتاب سر الحقايق العلميه فى بيان الاعيان الثابتة .
٥٦ كتاب الانفاس المسكية الرومية فى تنفيس الفوايح البانية .

٥٧ كتاب الكنز المختوم فى تبعية العلم للمعلوم فى الرد على عبدالكريم الجيلى المرحوم .
٥٨ كتاب سر الكلمتين فى مطابقة حروف الشهادتين .
٥٩ مقاصد انوار عينيه و مصاعد ارواح طيبهٔ غيبيه .
٦٠ شرح بيت مثنوى

كفت المعنى هوالله شيخ دين
بحر معنيهاى رب العالمين

بيوجودى محمد طالب اسكدارى

مشايخ جلوتيه علماسندن برذات اولوب دواتى (ديويتجى) شيخ مصطفى افنديك مخدومى در . (١٠٩٧) تاريخنده ارتحال ايده‌رك شيخ جامع حظيره‌سنده پدرى يانـنه دفن ايدلدى . موعظه‌دن (مجالس) اسمنده برمجموعه‌سى مفصل برتعبيرنامه‌سى ومرتب ديوان الهياتى وكلشن اسرار نامنده بر اثرى ، بربيتى تورلجه بربيتى فرسجه اوله‌رق منظوم قصيدهٔ بردهٔ شرحى واردر . تعبيرنامه‌سى مقدمه‌سنده (بيوجودى) مخلصيله تخلص ايتديكى مندرجدر . آثارى غيرمطبوعدر .

بكائى زاده ولى الدين افندى

استانبولجه قطار مشايخى دينيلن كرسى شيخلرندن فاضل متقى برذات اولوب بكائى خليل افنديك اوغلودر . وفاتندن برسنه اول اردو شيخى اولمشدى . (١١٨٣) استانبولده ارتحال ايتدى . آثارى غير مطبوع اولوب بروجه آتيدر :

(حديقة العلما) ، (سراج الامة فى مناقب الائمه) ، (نور الابصار فى حق الابرار) ، (غاية المرام) ، (تفسير سورهٔ اخلاص) ، (روضة الرياحين ـ مناقب چهار يار كزين) در . صوك ايكى اثرى اسكدارده (آطلاما طاشى) كتبخانه‌سنده واردر .

بكزاده مصطفى افندى

علماى نقشبنديه‌دن اولوب ولادتلرى (آخسخه) ده تحصيل وتفيضلرى استانبولده‌در . (١٢٠٠) تاريخنده ايكنجى دفعه حجه عزيمتنده جده‌يه قريب برمحلده كميده رحلت ايتديلر . جده‌ده حضرت حوا قربنده مدفوندر . شارح قاموس مولانا سيد مرتضى ايله مصرده مصاحبه‌لرى وبعدالمفارقه مكاتبه‌لرى واشعار عربيه‌لرى واردر . مؤلفاتى مطبوع بر مجموعه

رونده (عربی‌العباره منثور مولد نبی) ، (مناسك حج) ، (قصیدة‌الدّریه) ، (رسالة‌المعلوم المجهول من‌الصرف) ، (قصیدهٔ نظم‌الناصحین) اسملرنده‌کی رسائلدن عبارتدر .

چهارشنبه محله‌سنده‌کی مراد ملا درکاهنه برنجی شیخ اولمشدر . اکمال سلوکی ایوبده مدفون مراد بخاری حضرتلرینك خلفاسندن (کلیبولی) لی مصطفی افندیدن مستخلف حصاری حافظ محمد) افندیدندر .

بهجت علی افندی

مشایخ نقشبندیه‌عرفاسندن واولاد مولانادن وبروسه‌لی امین‌افندی خلفاسندن برذات‌اولوب (قونیه) لیدر . (کوچدی دعوتکه دیداره جناب بهجت) مصراعنك ناطق‌اولدیغی (١٢٣٨)ده ارتحال ایده‌رك پوست نشینی بولوندقلری اسکدارده (سلیمیه) درکاهنه دفن ایدلدی . سلوك نقشبندیه‌یه دائر (رسالهٔ عبیدیهٔ نقشبندیه) اسمنده مطبوع رساله‌سی ایله غیر مطبوع (بهجة السلوك) ، (دیوانچه) ، (حدیقة‌الابدال) وسائره کبی آثاری واردر .

(پ)

پیر محمد بهاءالدین ارزنجانی

سر خلقهٔ خلوتیان آتی الترجمه (سید یحیای شروانی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن برذات اولوب ارزنجان ملحقاتندن (کثرلیچ) دندر . خلفاسنك باشلیجه‌لری جمال خلوتی ایله ابراهیم کامل ، وتاج‌الدین قیصری حضراتیدر . (٨٧٩) تاریخنده ارزنجانده ارتحال ایده‌رك جامع کبیر یانـنه دفن ایدلدیلر .

مغنیساده (مرادیه) کتبخانه‌سنده (٨٧٣) تاریخنده (ارزنجان) ده یازیلمش (مقامات العارفین و معارف السالکین) اسمنده منظوم تورکجه براثر عارفانه‌لری منظور عاجزی اولدی . اثر مذکور مطلعندن :

توکل ایله‌دك اسمینه آنك	ازلدن اولونان قسمینه آنك
کذاتك ایله‌دی اسمینه مبدأ	بر اسمی بیك بر اسمه اولدی منشأ

پیر محمد افندی

فاضل وعارف بر ذات اولوب (خزینة‌الابرار) اسمیله شرح ایتدیکی مثنویٔ شریفك

دردنجی جلدی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌در (١٠٢٦) تاریخنده یازدیغی بوشرحك نهایتنده‌کی (پیر محمد مولوی‌الشهیر بجان عالم) قیدینه‌کوره فضلای مولویه‌دن اولدیغی آکلاشیلیور. ینه بوشرحده مولداً (بالیکسر) لی موطناً (استانبول) لو اولدیغی‌ده تصریح ایدییور. (حدیقة الجوامع) صاحبی (آیوانسرایی)نك مجموعهٔ وفیاتنده ایسه زمرهٔ متصوفه نزدنده (جان‌عالم)عوام آراسنده (شیخ بوداق) شهرتیله بنام اولدیغی وکیرماستیلی‌اولوب اسمی (عبدالقادر) بولوندیغی و (بروسه)ده (اشرف زاده) مرحومك کریمه زاده‌لری (شیخ حمدی) افندی‌دن مستخلف ایدوکی ومثنوئ شریفك درت جلدینی شرح ایله‌دیکی و (اسکدار) ایچنده مدفون بولوندیغی محرردر. اسمده‌کی فرقدن صرف نظر اولوندیغی تقدیرده بوفاضـل ذاتك سلوکاً اشرفی وعلی طریق‌التبرك مولوی‌اولدیغی آکلاشیلیور. غوامض مثنوی‌یی مملکتنده مدفون (فنائی سلطان)نك اشارت معنویه‌سیله (بروسه) ده حضرت (افتاده) دن تلقی ایتمشدر.

پارسا صابر محمد دده

کلیبولی مولویخانه‌سی بانیسی کبار مولویه‌دن کلیبولیلی (اغازاده محمدده‌ده) نك برادرزاده‌سیدر. برآرالق مولویه‌دن مولویته نقل ایتمش‌سه‌ده برآزصوکره ینه‌مسلك قدیمی‌اولان طریقت مولویه‌یه رجوع ایتمشدر.

مرتب دیوانی، ملك احمد پاشا نامنه تصورات شرحی، (ملاجـلال) ك کل و نوروزینه کوزل ترجمه‌لری واردر: (١٠٩٠) ده کلیبولی‌ده ارتحال ایده‌رك درکاه مولوی‌یه دفن ایدلدی. برغزلندن:

بزم‌میك صفالری هپ خاطرمده‌در
اول بزمك آشنالری هپ خاطرمده‌در

برقافله ایله همره ایدم برزمان هنوز
هنکامهٔ درالری هپ خاطرمده‌در

مست صدای بلبل باغ الست ایدم
اول بلبلك نوالری هپ خاطرمده‌در

(١١٤٧) ده (استانبول) ده وفات ایده‌رك (ادرنه قاپیسی) دیشاریسنده‌کی (امیربخاری) درکاهی حظیره‌سنه دفن ایدیلن مخدومی (عبدالباقی) افندی‌ده فضـلادن بر ذات اولوب (کاشانی) نك (بدایع) نه حاشیه‌سی وبعض رسائلی واردر.

— ت —

نورى ابراهيم افندى

مشايخ عارفيندن بر ذاتدر . پدرى سيواسلى والده‌سى آماسيه‌لى اولوب كنديسى آماسيه‌ده
نيايه كلمشدر . قونيه‌ده مولانا صارى يعقوبدن اكمال تحصيلدن صوكره بر مدت تدريس ايله
شغول اولارق بعده آق‌شمس‌الدين حضرتلرينه انتساب ايتمشلردر . محمديه واديسنده (كلزار
منوى) اسمنده‌كى غيرمطبوع آثار عارفانه‌لرى كمالرينه شاهددركه بررنسخه‌سى (نورعثمانيه)
اسعدافندى كتبخانه‌لرنده واردر . وفاتى (۸۸۷) ده مرقد عاليلرى (قيصريه) ده‌در . بر
ت عارفانه‌لرندن :

اول ايتدى حج اكبر قوروب عرش اوستنه تختى
اوقو ربى واسطه اندن آنى كيم اسم اعظمدر
انك ميقاتيدر دنيا انك احراميدر عقبا
انك قربانيدر يوقلق اكا عشق آب زمزمدر

كلزارمعنوى مطلعندن :

قيله‌لم حمد ايله هرايشه بنياد
انى خير ايله ختم ايده استاد
ايشك استادى اولدركيم جهانى
ياراتدى هم ايچنده جسم وجانى
قوسن كوزكو قيلدى صنعتنه

ولى كوزكونك آردندن باقانلر
كوره‌مه‌دى وكوزسز قالدى آنلر
چو بيلمه‌دى اولار شاه جهانى
دلنده قالدى كوزكونك نشانى

احفادندن وسلطان مرادثالث معاصرلرندن ابوالسعود بن شيخ سعداه افندى ده علماوعرفادن
رذات اولوب (مفتاح العدالة) اسمنده ايكى باب اوزره مرتب توركجه براثرى واردركه باب اول
فضائل الغزاة والمجاهدين) باب ثانى (فضائل مراكب ارباب الدنيا والدين) در. يدى باب اوزره
رتب توركجه (طريقت نامه) مؤلفى اولان (دعاجى اوغلو) ده طريقت بايراميه عرفاسندندر .

ترزی بابا « خیاط وهبی »

مولانا خالد بغدادی خلفاسندن ارزنجانی عبدالله افندیدن مستخلف عاشق بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . (مفتاح الکنز) اسمنده مطبوع بر منظومه‌لری و تقریرات عارفانه‌لرندن متشکل صفات ثبوتیه رساله‌سی واردر . (١٢٦٤) ده ارزنجانده ارتحال ایله‌دی . ابیاتندن :

کل ای خیاط وهبی سن بیان ایت
هدایتدن بر آز معنی عیان ایت
هدایتدر قولینه اول ایمان
قبوله سعی ایدرسه ایلر احسان

(ث)

ثاقب مصطفی دده

عرفا وشعرای مولویه‌دن برذات اولوب (ازمیر) لیدر. (سجل عثمانی) ده (بروسه‌لی) کوستریلسی اثر ذهولدر . اکمال تحصیل و تکمیل چله‌دن صوکره (کوتاهیه) مولویخانه‌سی مشیختنه تعیین اولوندیلر . رجال مولویه‌نك تراجم احوالنی مبین مفصل و مطبوع (سفینهٔ مولویه) اسمنده‌کی اثریله میان مولویانده ابقای نام ایله‌دی . بوندن باشقه مرتب دیوان عارفانه‌لری‌ده واردر . (١١٤٨) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب سجاده نشینی بولندیغی درکاهه دفن ایدلدی . (خدمت) ردیفلی مطول بر قصیده‌لرندن :

کلز کشینك رتبه‌سنه شمهٔ نقصان
مالاً بدناً ایتمه‌ده احبابنه خدمت

(فطین) تذکره‌سنده کیده‌ریر ردیفنده عارفانه برغزللری مندرجدر . ترجمهٔ حالی جانشین و مخدومی اولان (خالص احمد) افندی طرفندن مفصلاً تحریر ایدلمشدر . سفینه‌نك طرز تحریری ویسیانه‌در .

— « ج » —

جمال الدین اسحق قره مانی

ذوالجناحین بر شیخ کامل اولوب بعدالحج استانبوله کلدکلرنده قره مانی پیری محمد پاشانك یوکسك قالدیرمده بنا ایتدکلری درکاهده ـ الیوم قوروق درکاهی نامیله معروفدر ـ ارشاد و تدریس ایله مشغول اولدیلر . رحلتی (مات زبدةالاولیا) ترکیبنك و (لامکانی عالم بالایه رحلت ایلدی) مصرعنك دلالت ایتدیکی (۹۲۳) ده‌در . درسعادتده حضرت خالد قارشوسنده (سودلیجه) محله‌سنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر. بو تربه یاننده (سلیمانیه) جامعنك یازیلرینی یازان خطاط شهیر (حسن قره حصاری) ایله شعرادن (یتیم علی چلبی) مدفوندرلر . علوم رسمیه‌یی مولانا (کستلی) دن ، علوم باطنه‌یی آتی الترجمه سید یحیای شروانی خلفاسندن (حبیب قره مانیٔ خلوتی) دن اخذ ایله‌مشلردر . مؤلفاتی : (حاشیه علی تفسیر بیضاوی) ، (رساله فی اطوارالسلول) ، (شرح حدیث اربعین) ایله علم صرفدن (نوابغ) اسمنده بر متنی وسورهٔ مجادله‌دن بدأ ایله نهایت قرآنه قدر اون وجه اوزره توجیه بیوردقلری (جمالی) اسمنده‌کی تفسیر شریفلرندن عبارتدرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . واعظ ملا عربك دوران صوفیه علیهنه یازدیغی رساله‌سنده ردیه‌سی و قصائد عربیه‌سی واردر. آثار محققانه‌لرندن (وحدت وجود) رساله‌سی شیخ الاسلام اسبق (موسی کاظم) افندی طرفندن ترجمه اولونمشدر .

مفصل حدیث اربعین نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

جمال خلوتی « چلبی خلیفه »

اکابر خلوتیه‌دن اولان بوذات عالی قره مانی الاصل اولوب مولداً آماسیه‌لیدر. مولانا جمال الدین آقسرایی نسلندن استکمال فیضلری (پیر محمد بهاءالدین ارزنجانی) حضرتلرندندر . سلطان بایزید ثانی طرفندن اولنان دعوت اوزرینه برمدت استانبولده قوجه مصطفی پاشا درکاهنده نشر طریقتدن صوکره جانب حجازه عزیمتله (قدمات شاه اولیا) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۸۹۹) [*] تاریخنده طریق حجده شام شریفدن دوقوزنجی مرحله‌ده (حسا) نام دیکر (تبوك قوروسی) دنیلن محلده عازم جنان اولدقلرندن وصیتلری اوزره معبر حجاجه دفن اولوندیلر. عربی مؤلفات علیه‌لری غایت سلیس وواضح برطرزده محرر اولوب باشلیجه‌لری بونلردر : (تفسیر سورهٔ

[*] (لمظات)ك نقلنه کوره رحلتلری (۹۱۲) ده‌در .

فاتحه) (دیکر تفسیر فاتحه ومن سـورةالضحی الی آخر القرآن) ، (شرح اربعین حدیث قدسی) ، (شرح حدیث اربعین نبوی) ، (جامعةالاسرار والغرائب)، (سرح صدکلمهٔامام علی المسمی بزبدة الاسرار) ، (چنکنامه) ، (رسالهٔ تشریحیه) ، (رساله فی بیان الولایة)، (تفسیرآیة الکرسی) ، (جواهر القلوب) ، (اسرار الوضوء) ، (رسالهٔ اطوار) (شرح صد کلمهٔ صدیق اکبر) (رسالهٔ فقریه) (شرحالبیتین ـ الرب حق والعبدحق ...) (رساله فیاسمین الاعظمینالله ورحمن) (رسالهٔ کوثریه) وسائره کبی یکرمی بر پارچهدرکه جملهسی غیر مطبوعدر . آثار علیهلرندن منظور عاجزانهم اولان بتخصیص تفسیر رسـالهسیله ، حدیث اربعین شرحی وصد کلمهٔ علی شرحی الحق محققانه وعارفانه در .

غزلیات عارفانهلرندن :

صفحهٔ صدرنده دائم عاشقك افکار هو
شاکرك شکری هوالله ذاکرك اذکار هو
روضهٔ هویی مقام ایت ای جمال خلوتی
تاوجودك ملکنه کشف اوله بواسرارهو

جنونی احمد دده

عارف اسرار مثنوی برذات عالی اولوب (لارنده) لیدر. اکمال تحصیل واتمام چلهدنصوکره بر مدت (بغداد) مولویخانهسی مثنویخوانلغنده بولونهرق بروسـهیه رحلتله احیاسنه موفق اولدیغی مولویخانهده نشر انوار معرفت ایلهدی. (قلدی جنونی دده تسـلیم روح) مصراعنك و (جنونی فاضل) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٣٠) تاریخنده ارتحال دارنعیم ایتـدی . غزل آتی زادهٔ طبع عارفانهلریدر :

من طوطیٔ قدسم تن فانی قفسمدر
احیا ایدن امواتی مسیحا نفسمدر

من بار امانت چکیجی برشترمکه
نالهم ره مقصودیه بانك جرسمدر

دل ویرمهدی دنیایه اولان عارف بالله
بونده سبب مکثه هوا وهوسمدر

اول لمعهٔ رخساره درر اصل سماعم
موسی صفتم نور شجر مقتبسمدر

کنجینۀ اسرار اولالی قلب جنونی
نفس اژدری حقاکه کمینه عبسمدر
اشعار فارسیه‌سی‌ده واردر .

همشیره زاده وجانشینلری اولوب « ۱۰۷۳ » ده وفات ایدن « ذهنی صالح » دده افندیده شعرای مولویه‌دندر .

جاهدی احمد افندی

مشایخ عشاقیه‌دن مجاهد بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر . احوال سلوك طریقته دائر منثور (کتاب النصیحة) ایله مرتب دیوانی واردرکه هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر . (قلعۀ سلطانیه ـ چاناق قلعه) بوغازنده‌کی (کلیدالبحر) ده مدفوندر . رحلتلری (استراحت) کلمه‌سنك دلالتی اولان (۱۰۷۰) ده‌در

بر منظومۀ عارفانه‌سندن :

بر تفرج ایله‌یوب باقدم جهانك یوزینه
هر نه‌یه باقدم‌سه عبرت کورینور هم کوزیمه
عاقل ایسه‌ك جان کوزك آچ طوت قولاق بوسوزیمه
بر دکرمندر بودنیا اوکودور برکون بزی

جهانکیری حسن برهان‌الدین افندی

آتی‌الترجمه (رمضان مخفی) طریقندن مجاهد بر ذات اولوب (خرپوط) قراسندن(پرچیخ)دندر . (قدمات مولی العارفین) ترکیبنك و (اولدی حسن افندی جنتده‌ده جهانکیر) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰۷٤) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (جهانکیر) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . (سلوك خلوتیه) یه دائر رساله‌سی وبعض الهیاتی واردر . سلوکی (بروسه‌لی یعقوب فانی) حضرتلرندندر .

مناقب علیه‌لری (مصطفی نهچی) افندی طرفندن یازلمشدر .

جنت محمد افندی

مشایخ جلوتیه کبارندن بر ذات اولوب (طوپخانه) لیدر. حضرت پیردن صوکره آستانهٔ هدائی‌یه سجاده نشـین اولانلرك اوچنجیسیدر. وزمان حضرت پیرده بر مدت عصـادارلق خدمتنده بولنمشدر. فنائی مخلصلی دیوان الهیاتی‌احوال سلوکه دائر (تجلیات) اسمنده رساله‌سی وتفاسیره متعلق تعلیقاتی واردر.

(جنت افندی‌یه اوله دار جنان مکان) مصراعنك دلالتی‌اولان (١٠٧٥) ده ارتحال‌ایده‌رك درکاه شریفك آلت قاپیسی‌قارشیسنده‌کی تربه‌یه دفن ایدلدی. عشق ردیفنده‌کی‌غزلنك مقطع بیتی:

چونکه موجود نطق ایمش عالمده عشق قائمقام
بیزه بیلدیردی فنایی رهبر مولای عشق

مواعظه متعلق اقوال عارفانه‌لری خانقاه حضرت هدائی‌ده مدفون عرفای جلوتیه‌دن (عرب زاده محمود دده ابن احمد) طرفندن (جنتیه فی معارف الالهیته) اسمیله (١٠٨٥) تاریخنده جمع ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر.

جمال‌الدین عشاقی «محمد جمال‌الدین ادرنه‌وی»

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه) شـعبه‌سی مشایخ کرامندن بر ذاتدر. (ادرنه) ده اکمال سلوکدن صوکره (استانبول) ده (اکری قاپی) خارجنده (صاواقلر) ده احیاسـنه موفق اولدقلری درکاهده نشر طریقتله امرار حیات ایله‌دیلر. آنی‌الترجمه (صلاح‌الدین عشـاقی) حضرتلرینك مرشـد عالیلریدر. (١١٦٤) تاریخنـده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکوره‌ده دفن ایدلدیلر. مرتب دیوان‌الهیاتی واردر.

الهیات عاشقانه‌لرندن:

صحبت نادان ایله بیکانه‌لکدن آل بیزی
صحبت عارف ایله ایت آشنا کدن ای چالاب
بو جمالی‌نك وجودی پرده‌سنی رفع ایدوب
بردم آییرمه آنی ذوق لقا کدن ای چالاب

دیکر:

حقك یولك آرار ایسه‌ك دلده نهان ایچنده‌در
آندن نشان صورار ایسه‌ك هر بر نشان ایچنده‌در

سندن یاقیندر اول سکا صانمه آنی سندن جدا
سندن یوری سن وار اکا اول سنده جان ایچندهدر
آنسز دکل ارض وسما آنکله طولو هر آرا
ظن ایتمه بر یرده اولا اول بی مکان ایچندهدر
هریرده اولدر کورونن هرکوزدن اولدر هم کورن
هرشیئی اولدر بورونن هرآنده آن ایچندهدر
ایشیت جمالی‌نك سوزین آکلا حقیقتجه اوزین
قو غفلتی آچ جان کوزین کور حق عیان ایچندهدر

— چ —

چرکشی مصطفی افندی

مشایخ شعبانیه‌اعاظمندن برذات‌اولوب (چرکش) لیدر . آتی‌الترجمه (قوش‌اطه‌لی ابراهیم) افندینك مرشدیدر . نشر طریقته موفق رجالدندر . (۱۳۲۹) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌دی . بر سلسلهٔ عرفا و علما تشکیل ایله‌ین (چرکشی زاده‌لر) بوذاتك اولاد واحفادیدر . احوال واصناف طریقته دائر اولان رسالهٔ تورکیه‌لری مطبوعدر .

— ح —

حمیدالدین آقسرایی « حامد بن موسی »

آتی‌الترجمه حاجی بایرام ولینك مرشد عالی قدری اولوب (قیصریه) لیدر. علوم رسمیه‌ده صاحب کمال اولدقلری حالده بروسه‌ده بولندقلری زمان امیانه برطوز ایله اکمك پیشیروب صاتدقلرندن بین‌الاهالی (صومونجی بابا) نامیله یاد اولونمشلردی . ملا فناری محله‌سنده‌کی فرونلری حالا زیارت اولنمقده‌در .آثارعلیه‌لرندن لسان تصوفله یازدقلری (شرح حدیث اربعین) کماللرینه شاهد اولدیغی کبی (امیر سلطان) و (ملا فناری) کبی ذوات عالیه دخی کماللرینك مصدقلرندن ایدیلر . امیر سلطان حضرتلرینك دلالتیله بروسه جامع کبیرنده ایلك دفعه خطابت

ایله‌دكلری زمان علوقدر ومنزلتلری تظاهر ایله‌مشدی . رحلتلری (تاج عارفین) تركیبنك ناطق اولدیغی (٨١٥) تاریخنده، قبر عالیلری (آقسرای) قصبه‌سنده‌در.

حاجی بایرام ولی

لسان اهل طریقتده (پیر) نامیله یاد اولونان صاحب طریق ذوات عالیه‌دن اولوب (بایرامیه) طریقتك مؤسسی اولان پیر اكملدر . اسم عالیلری نعمان ایسه‌ده مرشد عالیقدرلری اولان (حامد اقسرایی) حضرتلریله شرف ملاقاتلری برقربان بایرامنه تصادف ایتدیكی ایچون مرشد مشارالیه طرفندن (بایرام) اسمیله تسمیه ایدلمشلردر . كندیلرندن صوكره طریقلری آلتی شعبه‌یه آیرلمش‌سه‌ده مشهورلری (آق شمس‌الدین) واسطه‌سیله منتشر (بایرامیه) و (٨٨٠) ده (كوینوك) ده وفات ایدن بروسه‌لی (دده عمر سكینی) واسطه‌سیله نشر اولنان (ملامیهٔ بایرامیه) و حضرده‌ده خلیفه‌سی بروسه‌لی حضرت افتاده ایله خلیفهٔ ارشدی حضرت هدائی معرفتلریله تأسیس اولونان (جلوتیه) در . رحلتلری (ارتحال‌الانسان) تركیبنك دلالتی اولان (٨٣٣) ده، مرقد مباركلری [٥] آنقره‌ده‌در. بین‌المشایخ الده موجود اولان اوچ نطقلرندن باشقا آثار علیه‌لرینه دسترس اولونه‌مدی . بو نطقلرندن (چالابم بر شار یاراتمش ایكی جهان آراسنده) (باقیجق دیدار كورینور اول شارك كناره‌سنده) بیتیله باشلایانی (شیخ اسماعیل حقی) و (خواجه محمد نورالعربی) و (بروسه‌لی محمد صحفی) ، (عبدالحی جلوتی) مثللو اكابر متصوفه طرفلرندن شرح اولنمشدر .

دیكری‌ده بودر :

بیلمك ایسترسه‌ك سنی	جان ایچنده آرا جانی
كچ جاننّدن بول آنی	سن سنی بیل سن سنی
كیم بیلدی افعالنی	اول بیلدی صفاتنی
آنده كوردی ذاتنی	ایضاً
كیم كه حیرته واردی	نوره مستغرق اولدی
توحید ذاتی بولدی	ایضاً
بایرام اوزونی بیلدی	بیله‌نی آنده بولدی
بولان اول كندی‌اولدی	سن سنی بیل سن سنی

---

[٥] مولدلری آنقره جوارنده (صول فصل ـ ذوالفضل) قریه‌سیدر .

دیگرینك مطلعیده :

(هیچ کیمسه چکه‌بیلمز کوچدر فلکك یایی
دردینه کوکل ویرمه بر کون کوتورور وایی) در.

زیارتیله مشرف اولدیغم تربهٔ شریفه‌لرنده‌کی لوحه‌لردن .

شرق وغربه نوری اولمش منجلی
حصه مند فیضیدر آناطولی
راه عرفانی کشاده ایله‌مش
حضرت الحاج بایرام ولی

اخیراً طبعنه موفق اولدیغم (حاجی بایرام ولی) اسمنده‌کی اثر عاجزانه‌مده حق عالیلرنده بیلنمه‌سی لازم کلن معلومات مندرجدر . خلفای علیه‌لرندن (بدرالدین) افندی‌ده علم تصوفدن ابراهیم عراقی‌نك (لمعات) اسمنده‌کی اثر مشهورینی ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنده واردر .

حسن افندی « حسن خواجه ابن یوسف »

فضلای مشایخدن برذات اولوب روم ایلی یکی شهری قراسندن (قوچ باصانلر) قریه‌سندندر. مملکتنده اکمال تحصیلدن صوکره بروسه‌ده (امیر سلطان - امیر محمد شمس‌الدین بخاری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك امیر مشارالیهك وفاتلرنده وصیتلری موجبنجه جانشینلری اولدی. اون ایکی سنه مقام‌ارشادده بولوندقدن صوکره زیارت کعبةاللهدن عودتنده (قدس‌شریف) ده (٨٤٥) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . سنك مزارنده (شیخ حسن رومی) عباره‌سنك منقوش اولدیغی (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده محرردر . علم تصوفدن عربی‌العباره (مزیل‌الشکوك) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی طرف ناچیزانه‌مدن بروسه جامع کبیری کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر . امیر سلطان خلفاسندن بروسه‌لی (یحیی بن مصطفی) نك‌ده (٨٩٨) تاریخنده تألیف ایتدیکی سیر نبی ایله خلفاء اربعه وامامین احوالندن باحث (انوارالقلوب) اسمنده منظوم اثری واردر . ینه حضرت امیر طریقندن (سلیمان بن یوسف کرمیانی)نك‌ده (سیرالسالکین وسراج السائرین) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

حاجی احمد بن سیدی

طریقت (زینیه) مشایخی فضلاسندن بر ذات اولوب (بیغا) لیدر . (عوارف المعارف) ده کی آیات کریمه‌یی تأویلات نجمیه ، تأویلات قاشانی ، حقایق سلمی ، عیون التفاسیر کبی تفاسیره احادیث شریفه‌یی‌ده بخاری ، مسلم ، مصابیح ، مشارق متن و شرحلرینه مراجعتله (۸٦۳) تاریخنده توسیعاً ترجمه ایتمشدر . شیخنك (قوجه ایلی - ایزمیت) لی محی الدین خلیفه اولدیغی ترجمه‌نك مقدمه‌سنده مذکوردر . تاریخ وفاتیله مدفننه دسترس اولونامادی . علوم آلیه وعالیه‌یی (بالیکسر) لی مولانا (حاجی حسن زاده محمد جامی) دن تعلم أیله‌مشدر . (اسرار فاتحه) اسمنده بر تألیفی ده واردر . آثار سائره‌سی ده اولدیغی آکلاشیلورسه‌ده کوروله‌مشدر .

حسام الدین علی البتلیسی

ذوالجناحین بر ذات عالی اولوب ترجمهٔ حالی مورخین فصلنده مذکور (مولانا ادریس بتلیسی) نك پدریدر . (۹۰۰) تاریخلرنده وطننده ارتحال أیله‌دی . طریقت نور بخشی‌نك مؤسسی (سید محمد نوربخشی) حضرتلرندن مستخلفدر . (اشارة منزل الکتاب) اسمنده ایکی جلد کبیردن عبارت بر تفسیر شریفی واردرکه برنسخه‌سی ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده‌در . (شیخ عبدالرزاق قاشانی) نك اصطلاحات صوفیه‌سنی‌ده شرح ایله‌مشدرکه بونك‌ده برنسخه‌سی (مغنیسا) ده (مرادیه) کتبخانه‌سنده‌در . (کلشن راز) ده ده فارسی شرحی واردرکه بر نسخه‌سی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

حبیب قره‌مانی

آتی الترجمه (سید یحیای شروانی) خلفاسندن بر ذات عالیدر. (۹۰۲) تاریخنده (آماسیه) ده ارتحال أیله‌دی . آثاری : (منظوم اطوار سبعه) ایله منثور (کتاب النصایح) در .

حقیقی زاده عثمان افندی

آتی الترجمه سید نظام حضرتلرینك خلفاسندن عارف بر ذات اولوب شهیردر (شیخ واصل)

لةالتقوى) تركيبلرينك ناطق اولديغى (١٠٣٧) تاريخنده ارتحال ايده‌رك اكرى قاپى
ده تكفور سرايى قربنده بنا كرده‌سى اولان دركاهه دفن‌ايدلدى . مرتب ديوان‌الهياتى
ر . الهياتندن :

بلبل شوريده‌يم كلدن نصيبم وار بنم
صانماكز بيهوده‌يم كلدن نصيبم وار بنم

حسينى « حسينى بن احمد سيروزى »

طريقت خلوتيه عرفا وشعراسندن برذات اولوب (سيروز) ليدر. مرشدينك (صلاح‌الدين)،
نك (سيروز) اولديغى برنسخه‌سى (موزهٔ همايون) كتبخانه‌سنده موجود (جامع‌الانوار)
ده‌كى اثر منظومنك نهايتنده ذكر ايدييور . كنديسنك‌ده بيك تاريخى رجالندن اولديغى
شيليور . (جامع‌الانوار) مطلعندن :

الهى خالق كونين سنكدر ارض هم افلاك
سكا مخصوصدر اول آنجاق ياراتمق نوركى كيم خاك
و سنسين نقش ايدن صورت سكندر عز هم‌قدرت
ايره‌مز عقل هم فكرت كمسنه أيله‌مز ادراك

بر نسخه‌سى يحيى افندى كتبخانه‌سنده موجود اولان (جامع‌النصايح) اسمنده (محمديه)
نده‌كى اثر منظومنك مقدمه‌سندن :

الهى سن‌سين اولان خلاق و مولا
كه ذاتكدر منزه قدرك اعلا
كمسنه يوقدر هركز شريكك
بدلى اوليسر سكا يا مثلا
احددر ذات پاكك چوق صفاتك
ايرشمز علمكه عقل و دل اصلا
يالكزسين آنادن‌سين مجرد
آنادن كلمه‌دك يوق سكا نسلا
ايكى دين اولور مغبون و محروم
منزه تاكرى‌سين حاشا وكلا

علم قرائتدن مشهور (قصيدهٔ جزرى) يىده (درمكنون) اسميله نظماً شرح ايتمشدركه بر نسخه‌سى (عاشر افندى) ده واردر .

حسام‌الدين بروسوى

صفى‌القلب بر ذات اولوب علوم رسميه‌يى (اخى زاده عبدالحليم) افنديدن وطريقت سمرقنديه‌يى [١] شيخ محمد افنديدن اخذ أيله‌مشدر. وفاتى (١٠٤٢) ده تبرى بروسه‌ده كثيش طاغى اتكنده نامنه منسوب دركاهده‌در . مؤلفاتى : (مناقب حضرت افتاده) ، (ديوان الهيات) ، (شرح حديث اربعين) ، (مناقب شيخ على السمرقندى) [٢] (مرآت الكائنات) [٣] (دررالاحاديث)، (منتخب ترويح الارواح) ، (منتخب نزهةالتصوف) ، (فضائل الجهاد)، (مناقب بابا سلطان) ، (عدالت نامه) ، (رساله فى فضائل السواك) ، (مفتاح المعلقات) ، (مناقب حضرت امير و خلفائه) ، (مهمات المؤمنين فى امور الدنيا والدين) ، (مناقب ابدال مراد) ، (مناقب شيخ ابواسحق) دركه جمله‌سى غيرمطبوعدر . (مهمات) آثارينك اك بويوكى اولوب (٦٠) باب اوزره مرتب موعظه، اخلاق وسائره‌دن باحث توركجه براثردر. بر نسخه‌سى اندرون همايونده (بغداد كوشكى) كتبخانه‌سنده واردر .

حيدر زاده محمد فيضى افندى « كفه‌وى »

حيدر زاده محمد فيضى افندى (كفه‌وى) : طريقت خلوتيه مشايخندن وفضلادن برذات اولوب (كفه) ليدر . آثارى (رسالة فى جواز دوران صوفيه) (شرح حديث اربعين ـ روضة

---

[١] بوطريقك مؤسسى اولان و(٨٦٢) تاريخنده وفات ايدن علاءالدين على السمرقندى حضرتلرى سادات كرامدن اولوب (ايچ ايل) سنجاغى داخلنده (كلنار) قضاسنك (زينة) قريه‌سنده مدفوندركه سورهٔ مجادله‌يه قدر اوچ جلددن عبارت اولان بر نسخه‌سى بروسه‌ده حسام‌الدين دركاهنده موجود بولنان (بحرالعلوم) اسمنده‌كى مشهور وغيرمطبوع تفسيرشريفك صاحبيدر. چكركه‌لرك دفعنه مدار اولمق اوزره صغرجق قوشلرينك جمى ايچون برصوكزدين شيخلرك منسوبيتلرينى نقل ايتدكلرى (شيخ على السمرقندى) حضرتلرى ايسه آنقره جوارنده (يابان آباد) ده مدفون ديكر برذاتدر .

[٢] شيخ شهاب‌الدين هندى‌نك فارسى‌العباره (جامع المناقب) و (جامع البوارق) كتابلرى سيد نظام‌الدين بدخشى‌نك تركى‌العباره (كتاب المناقب)ى بو ذات عالى حقنده تأليف اولونان اثرلردندر.

[٣] بواثرده نقليات ضعيفه واردر. مورخين فصلنده مذكور اولان مرآت الكائنات‌دن باشقه‌در .

لعباد) (رساله فی حق الخمر) و سائره‌در . اوچنجی رساله‌نك تاریخ تألیفی (١٠١٧) در . ١٠٢٥) ده استانبولده ارتحال ایتدی .

طبیعت شعریه‌سی و (قلیچ علی پاشا) کتبخانه‌سنده (حدائق الاخیار فی حقایق الاخبار) سمنده براثری واردر .

حلوی محمود افندی « جمال الدین محمود حلوی افندی »

رجال خلوتیه عرفاسندن برذات اولوب شهیدر . پدری احمد آغا سرای همایون حلواجی شیسی اولدیغیچون (حلوی) مخلصنی اختیار ایتدی . (کلشن راز) شرحی (لاهیجی) بی جام دلنواز) اسمیله ترجمه‌سی مواعظه متعلق کوزل براثریله خمسهٔ یحیایه نظیره‌سی ، طبقات مناقب اولیاء اللهی حاکی (لمظات) نامنده برتألیفی ومرتب دیوان عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی بر مطبوعدر . رحلتلری (جان حلوی ایلدی اقبال شهد جنته) مصراعنك دلالتی اولان ١٠٦٤) ده ، مرقدلری استانبولده شهر امینی جوارنده تراموای جاده‌سنده ارکلی محله‌سنده شیروغنی) اسمیله یاد اولونان درکاه حظیره‌سنده‌در . حج شریفدن عودتنده مصره اوغرایه‌رق ریقت کلشنیه‌دن‌ده اخذ اجازت أیله‌مشدر .

عاشقانه برغزلندن :

بز نغمه سرایندهٔ میخانهٔ عشقز	بخشندهٔ شوق دل مستانهٔ عشقز
ظاهرده اولوب عشقله مجنونه مشابه	معنیده ولی عاقل وفرزانهٔ عشقز

بدایت سلوکلری سنبلیه‌دندر . خط دستیله محرر اولان جام دلنواز شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده وجوددر .

حسن افندی « امی سنان زاده حسن افندی »

رجال خلوتیه‌دن فاضل برذات اولوب شهیدر . وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایده‌رك کیتدی اهل سلوكك استادی) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٨٨) ده استانبولده ارتحال تدی . (شهرامینی) قربنده‌کی (امی سنان) تکیه‌سنده مدفوندر . (مجالس سنانیه) اسمنده‌کی وعظه‌سی مشهور ومطبوعدر . غیرمطبوع (کنوزالحقایق فی رموزالدقایق) (دیوان الهیات) (فضائل الشهور) اسملرنده اثرلری‌ده واردر .

الهیاتندن : عاشق معشوقه واصل أیلەین هو ذکریدر
طالبی مطلوبه واصل أیلەین هو ذکریدر

حسن رضائی افندی « حسن رضائی بن عبدالرحمن »

مشایخ جلوتیەدن عالم وطبیعت شعریەیه مالك برذات اولوب (قونیه) ولایتندەکی (آقسرای) دندر. (١٠٨٠) تاریخنده کلستانی نظماً ترجمه ایتمشدرکه برنسخەسی رستم پاشا کتبخانەسنده موجوددر الهیاتی جامع براثری‌ده واردر .

حسین افندی « حاجی اوحد شیخی »

(زعفران بولی) قراسندن عالم ومجاهد بر ذات اولوب آتی الترجمه عبدالاحدالنوری حضرتلرندن مستخلفدر. درسعادتده اکمال تحصیل ایدەرك سلیمانیه واعظی اولدی. (١١٠٥)ده وفات ایتدی. مرکز افندی درکاهنك خارجندەکی قبرستانده مدفوندر . آثاری (مجمع التفاسیر) اسمندەکی مجلس ایله (رسالهٔ دورانیه) وتورکجه (فرائض) و (عزی) شرحلریدر. سید حسین مخلصلی الهیاتی‌ده واردر . الهیاتندن :

درویش اولان صادق کرك اویولده هم صادق کرك
ترك ایلەیوب سرکشلکی اثبات ایدەر درویشلکی
اثبات ایدوب مردلکی هم کامله طالب کرك

(حامد افندی)

کوچوك حامد افندی

اسکدارده عنادیه محلەسندەکی جلوتی درکاهنك بانیسی طریقت جلوتیه مشایخ عظامندن باندیرمەلی شیخ یوسف افندینك بویوك مخدومی وصاحب دیوان عارفانه هاشم افندینك بویوك برادری اولوب مولداً اسکداری‌در. علی‌الاصول اکمال تحصیل علوم وتکمیل سلوکدن صوکره محضا استکمال فیض وعلوم مقصدیله عربستانه عزیمتله سوریه وتخصیص مصرده ملاقی اولدیغی اعاظم علمادن بالتعلم اخذ اجازت ایدەرك مدینهٔ منورەده اختیار مجاورت أیلەیوب برطرفدن

آثار متنوعه تأليفى برطرفدن علوم آليه وعاليه تدريسيله مشغول اولدى . صوكره بانديرمه‌يه عودت ايده‌رك (١١٧٢) تاريخنده عالم فانى‌يه وداع أيله‌دى . طريقت نقشيه‌دن على افندى دركاهى حظيره‌سنده مدفوندر . صاحب ترجمه‌نك بين‌العلماء والمشايخ فضيلتيله متناسب اشتهار ايده‌مه‌مسى مجرد آثارينك طبعنه همت اولونماديغندن نشأت أيله‌مشدر . (عقودالفرائدفى‌حدود العقائد) اسمنده‌كى اثرينك مقدمه‌سنده تأليفاتنك سكسانه بالغ اولديغنى تصريح أيله‌يوركه منظور عاجزى اولانلردن بعضيلرى بروجه آتيدر :

(١) تعريفات علم اصول حديث (عقودالدرر فى حدود علم الاثر)
(٢) « عقائد (عقود الفرائد فى حدود العقائد)
(٣) « اصول فقه (تعريفات الفحول)
(٤) « فرائض (شهود الفرائض)
(٥) « آداب (شهودالغالب)
(٦) « عروض وقوافى (مهمات الكافى)
(٧) « نحو (شهودالصحو)
(٨) « تعريف (جيودالتعريف)
(٩) « منطق وميزان (محلفات حكماء اليونان فى معرفات علم الميزان »
(١٠) « تيجان فضائل الشهور
(١١) « درةالتيجان والقلانس ورونق الوعاظ والمجالس
(١٢) « بدرتام فى تخريج احاديث شرعة الاسلام
(١٣) « سيل‌العرم فى جامع الكلم
(١٤) « تعريفات عقود اللآلى
(١٥) « جامع روايات الفهارس ولامع قلوب اهل المدارس
(١٦) « جوامع‌النسم فى جوامع الكلم
(١٧) « تبيين المسللات فى الحديث

اشبو آثارك قسم اعظمى پدر عاليلرى دركاهنده محفوظ اولديغى كبى صوك اثرينك بر نسخه‌سى‌ده (يره باتان) محله‌سنده‌كى (اسعد افندى) كتبخانه‌سنده موجوددر .

حجابی عبدالباقی افندی

آتی‌الترجمه طورحال شیخی مصطفی افندی خلفاسندن فاضل برذات اولوب (قریم) ك (باغچه سرای) قصبه‌سنده تولد ایتمشدر . ترجمهٔ حالی علما فصلنده مذکور (دده جنکی) احفادندن اولدیغی جدی ابوالسعود محمدافندینك کفه مفتیسی ایکن تألیف ایلدیکی (اباحة الدخان) رساله‌سنك نهایتنده مندرجدر . علوم رسمیه‌یی استیلا تاریخی اولان (١١٨٨) ده آماسیه‌یه هجرتنده (ارکوبی حاجی احمد) افندیدن تعلم ایتمشدی . (دده جنکی) آماسیه‌لی ایسه‌ده اون سنه قادار (کفه) مفتیلکنده بولندیغندن صاحب ترجمه حجابی‌افندی وسائره‌کبی قریم‌ده احفادی واردر . برنسخه‌سی محفوظم اولان (الابکرةالمؤتلفه فی شرح امثلةالمختلفه) اسمنده‌کی اثرنده مشهور امثله‌یی لسان تصوفله مفصل برصورتده شرح ایتدیکی کورولمکده‌در . (هدیهٔ هلال) (ایناس والاستیناس) (بادهٔ کوثر) (نکات توحیدیه) (ایقاظالنائم) (بادهٔ فقر وفنا) (تعریف‌الانسان) اسملرنده رساله‌لری‌ده واردر .

(١٢٣٨) ده ارتحال ایده‌رك آماسیه‌یه برساعت مسافه‌ده (زیره) نام محله‌ده بناسنه موفق اولدوغی درکاه خظیره‌سنه دفن ایدلدی .

مغرب علماسندن (عبدالقادر بن احمدالکوهنی) ده علم نحودن مشهور (اجرومیه) یی لسان تصوفله شرح ایتمشدرکه (١٣١٦) تاریخنده استانبولده طبع اولونمشدر .

حسین حمدی بن سید حسین افندی

طریق نقشبندی فضلا وعرفاسندن برذاتدر . جناب شیخ اکبرك (فتوحات ملکیه) سنی (صفوة الفتوحات المکیة فی بیان الحقایق الالهیة والکونیة) اسمیله تلخیص ایتمشدرکه (١٢٥٧) تاریخنده خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده‌در . شیخ شمس‌الدین سیواسی‌نك اولدیغی معلوم عرفاء ایکن اسم مشابهتی دولاییسیله بعضیلر طرفندن حضرت (شمس تبریزی) یه نسبت اولنان :

(بحمدالله دیرم الله آلوب عقلیمی ذکرالله) مطلعلی نطق عارفانه‌یی‌ده (درالمصون) اسمیله شرح ایتمشدر . بونکده نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده واردر.

مفتی محمد افندی

طریق نقشبندی علماء مشایخندن زاهد ومتقی بر ذات اولوب (نازللی) دندر. سادات نقشبندیه‌دن (عبدالله دهلوی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب (١٢٦٧)ده مکهٔ مکرمه‌ده ارتحال ایله‌ین هندی (محمدجان) افندی مستخلفلرندن بولونان و (١٢٨٥) تاریخلرنده مملکتی اولان (اوده‌مش) ده وفات ایدن (حاجی خلیل حلمی) افندیدن مستخلفدر . (١٣١٥) تاریخلرنده (مکهٔ مکرمه) ده رحمت یزدانه مقارن اولدی .

(خزینة الابرار وجلیلة الاذکار) اسمنده عربی العباره مطبوع براثری واردر . بو اثرك نهایتنه مطبعه خطاسی اوله‌رق (شیخ اکبر محی الدین عربی) حضرتلرینك (رسالة الانوار) اسمنده‌کی اثرلرینه مشار الیهك ادق‌آثارجلیله‌لرندن اولان (تدبیرات الهیة) سی اسمی ویریله‌رك علاوه ایدیلمشدر.

(نصرة الجنود عمدة الشهود)، (مفرع الخلائق)، (سنوحات مکیه)، (طب القرآن حب الرحمن)، (تفهیم الاخوان فی تجوید القرآن)، (احکام المذاهب فی اطوار اللحی والشوراب) اسملرنده‌کی عربی العباره آثاری‌ده بریرده اوله‌رق مطبوعدر.

حمزه نگاری افندی

طریقت خالدیه مشایخی فضلاسندن و سادات حسنیه‌دن بر ذات اولوب(قره‌باغ) لیدر. (آماسیه) ده مدفون شیخ اسماعیل شروانی خلفاسندندر. (١٣٠٤) تاریخنده (خرپوت)ده ارتحال ایده‌رك محبانی طرفندن (آماسیه) یه نقل ایدلدی . آثارندن تورکی وفارسی دیوانلری مطبوعدر . (نگارنامه)، (ساقی‌نامه) اسملرنده غیر مطبوع اثرلری‌ده واردر.

(خ)

خیالی احمد شمس الدین افندی

سابق الترجمه ابراهیم کلشنی حضرتلرینك مخدوم عالیلریدر. پدرینك جانشینی اولدی. (٩٧٧)

تاریخنده ارتحال ایده‌رك اب محترمی یاننـه دفن ایدلدی . مرتب دیوان عارفانه‌سی و محبانئـه مرسول مکتوباتی واردر . برغزلندن :

مجلا ایله دل لوحن بوکون نور تجلادن
جمالن کوستررالله بو مرآت مجلادن
نظرکاه خدادر دل ولی صانمه جدادر دل
اوچار مثل هما در دل کچر عرش معلادن

مناقب علیه‌لرینك تفصیلی مناقب کلشنیه ولمظات حلوی ایله تذکرهٔ شعرای آمدده محرردر.

خلوصی افندی « درولی زاده محمد خلوصی افندی »

طریقت جلوتیه مشایخی علماسندن و سابق الترجمه اسماعیل حقی حضرتلرینك خلفاسندن اولوب (اوستروجه)لیدر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره وطننده افتا وارشاد ایله دمکذار اوله‌رق (۱۱٦۷) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . عقائددن مشهور (قصیدهٔ امالی) ایله قصیدهٔ نونیه) یی تورکجه شرح ایتمشدرکه امالی شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده مرتب دیوانچه‌سنك نسخه‌سی‌ده اسکدارده حضرت هدائی درکاه شریفی کتبخانه‌سنده موجوددر.

برغزلندن :

شها خونریز غمزه‌ك زخمنی بیمار اولاندن صور
پریشان خاطری دلبستهٔ دلدار اولاندن صور
خلوصی رمزی چوقدر نسخهٔ عشقك حقیقتده
اوترکیبك بیانن واقف اسرار اولاندن صور

خالد ضیاءالدین بغدادی « مولانا خالد »

طریقت نقشیه‌دن (خالدیه) شعبه‌سنك صاحبی برشیخ جذبه‌داردر. نشـأتلری سلیمانیه‌ده، تحصیللری بغدادده اولوب اسـتکمال فیضلری هندی (عبداه دهلوی)حضرتلرندندر . آثار مطبوعه‌لری دیوان عاشقانه‌لری ایله (العقد الجوهری من الکلام [۱])، (شرح عقائد حاشیه‌سی

[۱] شـارح قصیدهٔ برئه عمرالخرپوطی زاده حمید افندی طرفندن (الـسمط العبقری فی شرح العقد الجوهری) اسمیله شرح اولونان نسخه مطبوعدر .

سیلکوتی‌یه تعلیقات)، (رابطه رساله‌سی)، (ارادهٔ جزئیه) رساله‌سی (جلاءالاکدار) (فرائد الفوائد) اولوب رحلتلری (١٢٤٢) ده مرقدلری شام شریفده (صالحیه) نام موقعه‌در. (فرائد) کماخلی حاجی فیض‌الله افندی طرفندن ترجمه وطبع اولونمشدر . مولانا جامی‌نك غزل تخمیسلرندن :

کرچه درصورت ذرات جهان جلوه‌کری
کاه درخود نماینده وکه‌در بشری
لیك چون ذات توازژنك حدوث است بری
نه‌بشر خوانمت ای دوست، نه‌حور ونه‌پری
ای همه برتو حجابست توچیزی دیکری

خواجه حسام افندی « مثنوی‌خوان »

شهری‌الاصل واقف اسرار مثنوی برمرد معنوی‌در. استکمال‌فیضلری مشایخ نقشبندیه‌دن بروسه‌لی خواجه امین افندیدندر. رحلتلری (١٢٨٠)ده اولوب حضرت‌خالد جوارنده ادریس کوشکی دینلن محلده‌کی درکاهده استادی آخسخه‌لی خواجه سلیم افندی یاننه دفن ایدلدی . مثنویٔ شریفك ملاجامی طرزنده ابتدا کی بیتنی وبخاریٔ شریفك ابتداسندن اون‌بش جزؤنی شرح بیوردقلری کبی آثار امام ترمذی‌دن شمائل شریفه‌یی‌ده ترجمه بیورمشلردرکه مطبوعدر . ترجمهٔ حال عالیلری حالت بك طرفندن یازلمشدر.

(د)

داود قیصری

شرف الدین داود بن محمود قیصری

علماء راسخین ومشایخ واصلیندن برذات اولوب (قیصریه)لیدر . علوم آلیه‌یی کاملاً ، علوم عالیه‌یی‌ده قسماً وطنی فضلاسندن بعدالتعلم دیار مصره عزیمتله برقاچ سنه اقامت وکیجه‌یی کوندوزه قاتارجه‌سنه جهد واقدام ایله نائل مقصد اوله‌رق شرکاسی میاننده متمیز برصورتده اخذاجازتدن صوکره مسلك قویم تصوفه سلوك ایله‌یوب شیخ‌کبیرصدرالدین قونوی خلفاسندن صاحب تفسیر وشارح فصوص‌الحکم (کمال الدین قاشانی) نك ارشادیله بو سلك جلیلده دخی قطع مراتب معنویه ایله رتبهٔ خلافته بعدالمظهریه مسقط رأسنه عودتله نشر علم وعرفانه باشلادی.

بو اثناالرده (ازنیق)ك فتحنه موفق اولان اورخان غازی ، صاحب ترجمه‌نك صیت فضلنی ایشیده‌رك (ایزنیق)ه دعوتله ایلك بنا ایتدیکی مدرسه‌نك مدرسلکنی توجیه بیوردی . وحضرت فاضلك حیات علمیه‌سی اصل بوندن صکره انکشاف ایده‌رك برچوق تلامیذ یتشدیرمك شرطیله ثمره‌دار اولدی وبوواديده تدریس وتألیف ایله اوقات گذار ایکن (٧٥١) تاریخنده ارتحال دارنعیم ایله‌دی. چاندارلی غازی خیرالدین پاشا جامع شریفی قارشیسنده الیوم (چینار دیبی) دنیلن محلده مدفوندر .

آثار محققانه‌لری :

(١) شرح فصوص الحکم : (مطلع خصوص الکلم فی معانی فصوص الحکم) اسمیله مسمی اولوب اخیراً هندستانده طبع ایدلدی . بادیٔ اشتهاری اولان بوشرحك حاوی اولدیغی مقدمه‌سی بروجه‌آتی اون ایکی قسمه منقسمدر. (١) وجود حق؛ (٢) اسماء وصفات حق؛ (٣) اعیان ثابته ؛ (٤) جوهر عرض ؛ (٥) عوالم کلیه وحضرات خمس الهیه ؛ (٦) عالم مثاله تعلق ایدن مسائل؛ (٧) مراتب کشف وانواعی ؛ (٨) بحسب المراتب صورت حقیقت انسانیه اولان عالم ؛ (٩) خلافت محمدیه واقطاب ؛ (١٠) عالم انسانیده‌کی روح اعظمك مراتب واسماسی ؛ (١١) روحك ومظاهر علویه وسفلیه‌سنك حقه رجوعی ؛ (١٢) نبوت، رسالت ، ولایت .

(٢) شرح حدیث اربعین .

(٣) شرح قصیدهٔ تائیهٔ ابن فارض اسمی (کشف وجوه العز لمعانی الدر) در .

(٤) مراتب التوحید .

(٥) تحقیق ماء الحیات وکشف اسرار الظمات .

(٦) نهایة البیان ودرایة الزمان [درت فصل اوزره مرتب اولوب برنسخه‌سی بشیکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر .]

(٧) شرح قصیدهٔ شرح اکبرالمسمی بقرة عین الشهود .

(٨) شرح عروض اندلسی .

(٩) تفسیر قاشانی‌نك بسملهٔ شریفه تفسیرنده‌کی صورت نوعیهٔ انسانیه بحثنه دائر رساله [کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر .]

(١٠) شرح فصوص الحکم (صغیر) . [کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر.]

(١١) شرح منازل السائرین .

(١٢) رساله فی بیان احوال خضر (علیه السلام) [نورعثمانیه کتبخانه‌سنده .]

(١٣) شرح قصيدهٔ خمریه . [کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر .]
اشبو آثاردن یالکز برنجیسی مطبوعدر .

داود خلوتی

آتی الترجمه سید یحیای شروانی خلفاسندن (جیب قره‌مانی) خلیفه‌سی جذبه‌دار بر ذات اولوب (مودورنی)لیدر . اطوار سبعه‌یی مبین عربی وتورکی لسانلریله ملمع (کلشن توحید) اسمیله منظوم وقسماً منثور اثر متصوفانه‌لری واردر . وفاتی (٩١٣) ده مرقدی (مودورنی) ده‌در . خلفاسندن (کاشفی) مخلصلی بر شاعر فاضلك (شهرستانی)نك (ملل ونحل)ی طرزنده (تهذیب العقائد ومفیدة الفوائد) اسمنده بر اثری موجوددر .

دده عمر روشنی

اکابر خلوتیه‌دن صاحب مقامات قدسی صفات برذات اولوب (آیدین) لیدر . بروسه‌ده علوم رسمیه تحصیلی اوانده برآرالق بعض هواپیشه‌لر ایله همبزم اوله‌رق تابع هوا وهوس اولمغله برابر برده علاقهٔ صوریه بلیه‌سنه کرفتار اولمش ایسه‌ده مایهٔ اصلیسنك نزاهت وطهارتی سائقه‌سیله بوکبی اذواق عادیه وموقته‌دن روکردان اولوب (قره‌مان) ده ارشاد ایله مشغول اولان بویوك برادری (شیخ علاء الدین خلوتی) نزدینه عزیمت ومرشد مشارالیهك همت ودلالتیله کرفتاری بولندیغی عوالم سفلیه‌یه بالکلیه اظهار ندامت ایله‌یوب تصفیهٔ باطن ایله‌مك اوزره (باکو)ده سجاده‌نشین ارشاد اولان سرخلقهٔ خلوتیان صاحب وردستار (سید یحیای شروانی) حضرتلرینك مجلس فیض انیسلرینه دخالت واصول خلوتیان دائره‌سنده اکمال خلوت واستکمال اطواردن صوکره مأموراً بالارشاد تبریز ، کنجه ، بردعه ، قره باغ‌ده اجرای سیاحتله نشر انوار طریقت ایله‌دی . (٨٩٢) تاریخنده (تبریزده) دار اخرته رحلت ایتدی . بلدهٔ مذکوره‌ده (سلجوق خاتون) طرفندن کندیلریچون بنا اولونان درکاهده مدفوندر . (آیدین)لی اولدقلرندن اشعار عارفانه‌لرنده (روشنی) تخلص بیوررلردی . حلفاسنك اکبر وارشدی شعبات خلوتیه‌دن (کلشنی) شعبه‌سنك مؤسسی اولان وظهوری اوچیوز سنه اقدم طرف مولانادن رمزاً اخبار بیوریلان ناظم (کتاب معنوی) مصرده مدفون (پیر ابراهیم کلشنی)در . دیوان الهیاتنك برنسخه‌سی (مغله) کتبخانه‌سنده موجوددر . اخلاقی وتصوفی منظومه‌لرندن برقسمنی حاوی اولان (آثار عشق) اسمنده‌کی اثر عالیلرینك اخیراً طبعنه همت

ایدیلدی . نعوت عارفانه‌لرندن آتیده مندرج نعت شریفلری بر چوق شعرا طرفندن تنظیر وتخمیس ایدیلمشدر .

چون طوغوب طوتدی جهان یوزینی حسنك كونشی
كیم اوله سومه‌یه بووجهله سن ماهوشی
ترك وكرد وعجم وهندبیلور بونی كه‌سن
هاشمی‌سن عربیسن مدنیسن قرشی

سنسك اول‌پشت وپناه ملك وانس وپری
انبیانك كوزلی‌سوكیلیسی خوب وخوشی

پارمغندن آقیدوب آب روان بخش روان
نیجه یوز بیك كشیدن رفع ایدیسر سن عطشی

سن امیره قول اولان هرنقدر مدبر ایسه
بندۀ مقبل اولور مثل بلال حبشی

دیك حكمتده پشوردی چوسنی سوكیلی حق
جبرئیل اولسه نوله مطبخنك حمیه كشی

اوزولور عرقی ابوجهل كبی ابتر اولور
سن ابوالقاسم ایله هركیم ایدرسه كورشی

والضحی وردیكه واللیل اوقورم سنبلكه
روشنی وردك اوقور كل غداة وعشی

دمیر طاش « ابو عبدالله محمد »

سابق‌الترجمه‌ده عمر روشنی حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب (كوتاهیه) جوارندندر. برای تحصیل (مصر) ه كیتدیكی زمان روشنی خلفاسندن (حسن عینتابی)ایله مشایخ مصردن (احمد بن عفنه) نك صحبتلریله مشرف اولدقدن صوكره اكمال‌طریقت ایچون (تبریز)ده حضرت روشنی‌یه كیده‌رك اخذ اجازه ایله (مصر) ه عودت و جوار (قاهره) ده یتشدیردیكی بر خرمالق‌ده بنا ایتدیكی زاویه‌ده نشرطریقته مبادرت ایله‌دی . (۹۳۵) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بنا كرده‌سی اولان زاویه‌یه دفن ایدلدی . (شیخ عطار) ك (منطق‌الطیر) ندن بر حكایه‌یی انفسه تطبیق ایتمك شرطیله (جمع‌الاسرار و كشف‌الاستار) اسمنده بر اثر تصوفیلری واردركه

بر نسخه‌سی (امیرسلطان) خلفاسندن اولوب (آلاشهر) ده مدفون (شیخ سنان) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی برده فقهدن اشباه حاشیه‌سی واردر .

داود بن شیخ محمد افندی

طریقت خلوتیه فضلاسندن بر ذات اولوب (قسطمونی) ملحقاتندن (کره) دندر . سلطان ابراهیم بن احمد خان معاصری‌در. (هدی یهدی المضلین الی‌الحق والاحکام والشرایع) اسمنده عربی‌العباره بر جلد تفسیری واردر .

دوکوملو بابا « دوکوملو حافظ مصطفی بابا »

مجاذیب الهیه‌دن باهرالکرامة بر ذات اولوب (آماصری) لیدر . بدایت حالنده لاز احمد پاشانك امامتنده بولونمش ایدی ایفای حج شریفدن وطریقت نقشبندیه‌دن استخلافدن صوکره کندیسنی حال جذبه استیلا ایله‌دیکندن همان دوکومدن عبارت البسه کیر و دائما النه کچن ایپلری سیجملری دوکومله‌یوب صاریغنه البسه‌سنه باغلادیغیچون استانبولده (دوکوملو بابا) نامیله شهرت بولمشدی . قبری سلطان احمد جامع شریفی قارشوسنده‌کی درکاهده‌در . (٨٣) یاشنده (١٢٨٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (الاان اولیاءالله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون) آیت کریمه‌سی تاریخ وفاتنه مصادف اولدیغی کبی (عاش سعیداً ومات شهیداً) ترکیبی ایله :

چله‌ٔ هستیٔ پیچیده آچیلدی چوزیلوب ٦٧٠
حقه ربط ایله دلن کوچدی دوکملی بابا ٦١٣ / ١٢٨٣

بیتی و (علائق عقده‌سن چوزدی دوکملی قید هستیدن) ١٢٨٣ مصراعی تاریخ وفاتی بین معنیدار تاریخلردندر. مناقبی کمال‌پاشا مرحوم طرفندن (کمالنامهٔ دوکوملو بابا) نامیله ایکی جلد اوزره نظماً تحریر ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی سلیمیه کتبخانه‌سنده واردر .

(ذ)

ذاکر زاده عبدالله افندی

سابق الترجمه شیخ اسماعیل حقی‌نك (سلسله نامهٔ جلوتی) نامنده‌کی اثر مطبوعنده : (ارباب ذکرك دلپسندی ذاکر زاده عبدالله‌افندی) وصفیله توصیف بیوردیغی ذات عالیدر.

حضرت هدائی خلفاسندن اولوب جانشینلزی اولان بالیکسرلی دزدار زاده احمد افندینك خلیفه‌سی و آت بازاری عثمان افندی ایله سلامی علی افندینك مرشد اکرملریدر. پدر عالیلری حضرت هدائی‌نك ذاکر باشیسی اولوب حضرت مشارالیهك اکثر الهیاتنی بسته‌له‌مشدر .

صاحب ترجمه عبدالله افندی علی پاشا زاویه‌سنه شیخ فاتح جامعنه واعظ تعیین اولوندی . (شیخ الواصل) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (١٠٦٨) تاریخنده اسکدارده ارتحال ایده‌رك قره‌جه احمدده مسکینلر تکیه‌سی آرقه‌سنده‌کی بویوك مقبره‌نك اورتاسنه دفن ایدلدی . دیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار اشعار و الهیاتی واردر . ازجمله :

الهی فضل و لطفکله بکا بر فتح باب ایله
ایریشدیر وحدت ذاته قولك نعم المأب ایله

وجودم نسخه‌سین یازدك ید قدرتله چون یارب
سنك ذات و صفاتکدن عبارت بر کتاب ایله
سنك عاشقلرك آلسین ضیامی آفتابمدن
هلال قلبنی یارب اولارك ماهتاب ایله

قبول ایله قولك بیچاره‌نك حاجاتنی لطف ایت
کریما محض فضلکله آنی سن کامیاب ایله

ذاتی سلیمان افندی

عرفاء شعرادن و شیخ اسماعیل حقی خلفاسندن اولوب (سجل عثمانی) ده بروسه‌لی اولدیغی محررسه‌ده (مفتاح المسائل) مقدمه‌سنده (کلیبولی) دن اولدیغنی بیان ایدیورلر . مؤخراً جوارنده‌کی (کشان) [١] قصبه‌سنه هجرت ایله‌دی. متصوفانه اشعارینی حاوی اولان دیوانیله (سوانح النوادر فی معرفة العناصر) رسالهٔ منظومه‌سی دیوانیله بر یرده مطبوعدر . منثور اوله‌رق (٢٣) اسئلهٔ متصوفانه‌یه جوابنامه‌سی و (اسکدار) ده (آطلاما طاشنده سلیم اغا) کتبخانه‌سنده (مفتاح المسائل) اسمنده بر اثری واردر . وفاتی (١١٥١) تاریخنده قبری کشانده‌در .

---

[١] مرتب دیوانیله (وصل آباد) اسمنده بر منظومه‌سی اولان و (١١٨٠) کسورده وفات ایدن (ذهنی محمد سعید) افندی‌ده (کشان) دن نشأت ایدن شعرادندر .

غزل

دلا کیفیت عشقی بوروميخور اولاندن صور
ایچوب وحدت شرابنی ابدمخموراولاندن صور

صاقین سن سرعرفانی مظاهر اهلنه صورمه
آنی انجق معارفله‌دولوب پرنور اولاندن‌صور

اکر ماهیت لطف ایله قهرن بیلمك ایسترسه‌ك
آنی واردردایله ایوب کبی مشهور اولاندن‌صور

فنـا اربابنك کیفیتن بیلمك ایسـه مقصـود
لباس معرفت ایچره کیروب مستوراولاندن‌صور

انا الحق سرینی ذاتی ریاست اهلنه صورمه
انی سن داردلداره بوکون منصور اولاندن‌صور

سوانحندن :

طلوع ایتدی ینه انوار وحدت	کوروندی کوزلره انواع قدرت
جهانی سرتسر طوتدی ضیاسی	قوردلدی عالمك رسم و اسـاسی
احددن واحدیت اولدی ظاهر	چون‌اول نور خفیدر اولدی‌باهر

ابیاتندن :

بو میقات محبتده‌کین احرام تجریدی   سزادر ذاتیا اکا وصال کعبهٔ علیا

مرشدعالیلری شیخ اسماعیل حقی نك :

بر الف بول مکتب عرفانده اول بابی صور
قد خمیده ایله‌یوب یا کبی آندن بابی صور

مطلعلی قصیده‌سنی‌ده مفصل بر صورتده شرح ایتمشدرکه بر نسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن استانهٔ هدائی کتبخانه‌سنه اهدا قیلنمشدر .

شاهدی مرحومك (کلشن وحدت) منظومه‌سنی‌ده شرحه باشلامشلرسه ده اتمامنه عمری وفا ایتمدیکندن آنی الترجمه فخری افندی اکمال ایتمشدر .

خلفاسندن اولوب (ادرنه) ده صاری جامع شریف قارشوسنده‌کی مدرسه‌حذاسنده‌مدفون (ادرنه) لی (ثنائی علی) افندینکده مرتب دیوانی واردر .

ذکائی مصطفی افندی

شعرای عثمانیه وعرفای شعبانیه‌دن اولوب اسکدار محافظی میرمیراندن بروسه یکیشهرلی ابراهیم بکك مخدومیدر . سیماولی شیخ حسن افندیدن تکمیل طریقت ایله‌دی . استانبولده طوپ قاپی جوارنده کورکجی باشی احمدشمس‌الدین محله‌سنده‌کی پیرامی سنان درکاهی مشیختنه تعیین اولوندقلری زمان تبرکاً سنانیه مشایخندن چوقه‌دار محمد افندیدن ده استخلاف ایتدی . اشعار متصوفانه‌سنی جامع اولان دیوانی مطبوع ومشهوردر . وفاتی (هوایله عارف ذکائی عزم لاهوت ایلدی) مجوهر مصراعك دلالت ایتدیکی (١٢٢٧) تاریخنده ومرقد عالیلری مارالبیان درکاهده‌در .

بر نعتندن :

کل وجودك آتش عشق حبیب‌اللهه یاق
چشم قلبی اول ضیادن فتح ایدوب مولایه باق
سینه‌ك ایچره نور ذکریله اویاندر بر چراغ
اوچراغك شعله‌سیله کورونه دیدار حق
نور فخر عالمه ایله توجه دائما
ماه قلبك ایده انکشت عنایت ایکی شق

ابیات عارفانه‌لرندن :

جان ایله کوش ایله اشیاده انا الحق نعره‌سن
دیدهٔ عبرتله باق هر ذره بر منصوردر

ذکائی بو مرایاده کورن اولدر کورینن ده
مظاهر کثرتیله وحدت ذاته خلل کلمز

بر مرثیه‌سندن :

قاب قوسین او ادنادن آلنمش مایه‌سی اولیادن یوجه‌در شاه شهیدك پایه‌سی
کربلاطوپراغنه دوشدی اونورك سایه‌سی یثرب وبطحاده خورشید تجلی برق اوروب

حضرت نصوحی‌نك (رسالة الولدیه) سنی شرح ایتمشدرکه غیر مطبوعدر .

(ر)

رمضان افندی (رمضان مخفی)

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان پیر مکرم اولوب (آفیون
ره حصار) لیدر. اکمال تحصیلدن صوکره استانبوله کله‌رك ارشاد عاشقین ایله مشغول اولدیلر.
رضاء پاك) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٢٥) تاریخنده رحلت بیوروب قوجه مصطفی پاشا
جوارنده‌کی درکاه عالیلرینه دفن اولوندیلر . مخفی مخلصلی بعض الهیات عارفانه‌لری واردر .
مضیلری مطبوع شرح عقائد شرحنی [*] بوذاته نسبت ایدرلرسه‌ده ذکری سبق ایدن شیخ
مضان بهشتی‌نکدر . الهیات عاشقانه‌لرندن :

مخفی بوکون کوزله‌یوب کیردی یوله عشق اوزله‌یوب
عاشقلرین جمع ایله‌یوب کیتسون بوکون هو هو دیو

بوطریق رجالندن حسین رومی خلفاسندن قسطمونیلی (حسن وصلت) افندینك‌ده مرتب
یوانی واردر . دیوانی مطلعندن :

سر بسم‌الله ایله فتح زبانم ابتدا
لی مع اللهك خطابیدر نهانم ابتدا

عهد ومیثاقم ازلدندر رضاسی بندینه
باغلایان اول‌دست قدرتدر میانم ابتدا

رجب بن شیخ ابراهیم جمال‌الدین سیواسی

شمس‌الدین سیواسی حضرتلرینك برادر زاده‌سی ودامادی وخلیفه‌سی عالم برذاتدر .
مؤلفاتی غیرمطبوع اولوب بعضیلری شونلردر. عربی العباره (نجم‌الهدی فی‌مناقب الشیخ
شمس‌الدین ابی الثناء) ایله ، (اسماء الاصول) ، (نورالهدی) ومجموعهٔ الهیاتدر .
سیواسده حضرت شمس‌الدین درکاهنده مدفوندر .

رشادی محمد افندی

آتی‌الترجمه قره‌باش ولی‌خلفاسندن عارف برذات اولوب مرتب دیوانیله تصوفه متعلق
سائلی واردر. (١١١٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . الهیاتندن :

کل خیر اول ای مجاهد فی‌سبیل مرشد ایله ایریشیلور مولایه
بولمامشدر حق کیمسه بی دلیل رهبر ایله بیل واریلورمولایه

---

[*] اواخر عمرنده بروسه‌ده چلبی سلطان محمد خان غازی مدرسه‌سی مدرسی ایکن وفات ایدن معلم
یزید ثانی (بولو) لو (صلاح‌الدین) افندینك‌ده بر (عقائد نسفیه) حاشیه ‌ی واردر .

رؤفی سید احمد اسکداری

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) شعبه‌سی مشایخ کرامندن اسکدارده سلامسز محله‌سنده سلامی علی افندی جامعی حظیره‌سنده مدفون کوستندیلی علی افندی خلفاسندن عالم وعارف بر ذاتدر . (١١٧١) ده ارتحال ایده‌رك طوغانجیلر قربنده فاتح یمن سنان پاشا جامعی حریمنده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی . (قرة‌العیون) اسمنده تورکجه رساله‌سیله الٓهیات عارفانه‌لرینی جامع دیوانلری واردرکه ایکیسی‌ده غیر مطبوعدر . الهیاتندن :

چالیش رؤفی لمعه آل کیتسون ضمیرکدن جدال
کل وحدتك بحرینه دال عمانه کل توحید ایله

(غلطه) مولویخانه‌سی کتبخانه‌سنده (١١٦٠) تاریخنده مؤلف ٦٦ مجلس اوزره مرتب موعظه‌دن عربی‌العباره (مجالس) ی واردر .

رفعت افندی « حافظ احمد رفعت »

مشایخ قادریه علماسندن بر ذات اولوب شهریدر . (١٢٦٩) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (حکیم اوغلو علی پاشا) جامعی حظیره‌سنده شادروان یانه دفن ایدلدی . حدیث وتصوف ایله تاریخك تراجم احوال شعبه‌سنده بهره‌سی واردر . (نفحة‌الریاض‌العالیة فی بیان طریقة‌القادریة) اسمنده‌کی تورکجه اثر کبیرنده سلوك وآداب طریقتله رجال قادریه‌نك تراجم احوالی محرردر . تورکجه تعبیرنامه‌سیله مناسك حجی وعلم حدیثدن ایکی اثری ورسالة‌التاجیه‌سی واردر . شیخ اکبرك (رسالة‌الخلوت) ی ایله شهاب‌الدین سیواسینك (جذاب‌القلوب) نی‌ده ترجمه ایتمشدر . (طریق‌العارفین) اسمنده آیریجه رساله‌سی‌ده موجوددر . آثارندن یالکز (مناسك حج) رساله‌سی مطبوعدر .

رستم افندی « محمد رستم راشد افندی »

طریق نقشبندی فضلاسندن بر ذات اولوب (سیواس) لیدر . (مولانا خالد بغدادی) خلفاسندن (عبدالفتاح) افندیدن مستخلفدر . (١٢٨٠) تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . یکرمی‌یی متجاوز رسائلی اولدیغی مرویدر . (١٢٤١) تاریخنده تألیف ایتدیکی عربی العباره

ط دستیله محرر (اسماء حسناء) شرحنده هر اسم شریف شرحنك نهایتنده (خط عارف)
دهسیله عارفانه اقوالی مندرجدر. (١٢٧٦) تاریخنده جمع و ترتیب ایتدیکی طرق علیه سلاسلنی
بن اولان طومار شکلندهکی اثری مطبوعدر .

روشن افندی « مودانیهلی زاده محمد روشن توفیقی افندی »

مودانیهلی زاده بویوك روشن افندینك حفیدی اولوب استانهٔ جلوتی سجاده نشینلکنده
مجلس مشایخ ریاستنده ایفای خدمات ایلهدی. (١٣٠٩) ده ارتحال ایدهرك تربهٔ جناب هدائی
ىسنه دفن ایدلدی. عرفا و ارباب دانشدن بر ذات ایدی. علم موسیقیدهده بهرهٔ کلی صاحبی
لدیغندن پك چوق الهیات بستهلهمشدر . (فضائل رمضان)، (فضائل محرم) رسالهلریله ٤٠
لســدن مرکب مواعظه متعلق بر مجلسی (واقعات هدائی) دن التقاط ایتمك شرطیله میدانه
ن (سلوك جلوتیه رسالهسی) و مجموعهٔ الهیاتی واردر . آثاری غیر مطبوعدر .
عشق ردیفنده بر غزلی :

شهر دلده ایتمکه عشاقنه دیوان عشق
قوردی اقلیم وجودده تختنی سلطان عشق
جمع ایدوب عاشقلری صحرای عشقه سوبسو
هر برینه ایتمکه بیك ناز ایله فرمان عشق
چون اوطورمش تخت استغناسنه اول پادشاه
هر نکهده اولمهده افتادکان سوزان عشق
اللری باغلی حضورنده دورور بیچارهلر
منتظردر هر بری ایسترکه بر احسان عشق
نیلهسون دنیا و ما فیهایی عاشق نیلهسون
دائما مقصودی آنك وصلت جانان عشق
وصف اولونماز حالت عشقك دمی بر وجهله
ظاهرا گریان و سوزان معنوی خندان عشق
شمع حقده محو ایده کور کندینی پروانه وش
ایتمه روشن بلبل شیدا کبی افغان عشق

پدری سید عبدالرحمن نسیب افندیده ارباب دانشدن برذات اولوب سید مخلصلی دیوانچهسیله
لوك جلوتیهیه دائر رسالهسی واردر .

(ز)

زهری احمد افندی

طریقت خلوتیه‌نك (سنانیه) شعبه‌سی مشایخ کبارندن مجاهد بر ذات اولوب (نوره‌قوپ) لیدر. حریری زاده سید کمال افندی مرحومك (تبیان) نده قیصریه‌لی اولدقلری محرردر. (١١٦٥) تاریخنده سلانیکده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌لری اولان والیوم (پازار تکیه‌سی) دنیلن درکاهه دفن ایدلدیلر. مرشد عالیلری سلانیکده (یعقوب پاشا) درکاهنده مدفون سلانیکلی (سلیمان) افندی‌در. مناقب علیه‌لری شعرا فصلنده مذکور (صالح لطفی) افندی طرفندن (کاشف کرامات) اسمیله تحریر ایدلمشدر. الهیات عارفانه‌لرندن:

طریق حقه کیردکسه عزیمت راه پایاندر
کوکل شهرینه ایردکسه غنیمت حد وپایاندر

طلبکار سه‌ك دل آرایه نظر قیل شرع غرایه
جهد قیل حکمن اجرایه شریعت بحر عماندر

(س)

سنبل افندی « سنبل یوسف سنانه افندی »

طریقت خلوتیه شعباتندن سنبلیه شعبه‌سنك مؤسسی اولان پیر اکرمدر. (رسالة الاطوار) ایله دوران صوفیه وسماعك حلنه دائر (تحقیقیه) نامیله [٤] بری عربی دیکری ترکی ایکی رساله‌لری وبرقاچ الهیات عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیرمطبوعدر. مسقط رأسلری مرزیفون جوارنده‌کی (بورلو) اولوب مرشد عالیلری اولان (جمال خلوتی) دن صوکره مدت مدیده استانبولده قوجه مصطفی پاشا درکاهنده ارشاد عباد ایله مشغول اولدیلر. رحلتلری (ایلدی بستان زهدك سنبلی مأوایه عزم)، (جانینه سنبل سنانك فاتحه)، (نوراوله سنبل سنانك قبری هپ) مصراعلریله (استادعشق) و (فیض الٰهی) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٩٣٦) ده اولوب قبر مبارکلری بو درکاه شریفده‌در. علوم رسمیه‌یی افضل زاده‌دن اخذ ایتدیلر.

---

[٤] مرکز افندی خلفاسندن اولوب مولدی اولان کوتاهیه قراسندن (چاودار ـ قالبورجی) قریه‌سنده (٩٧٨) ده وفات ایدن شیخ بشیر افندینك وسلطان محمد بن ابراهیم زمانی خلوتی مشایخندن (ابراهیم بن محمد نیکساری) نکده (برهان الالحان فی حکم التغنی والدوران) اسمنده بو وادیده تورکجه مفصل اثرلری وحیدر زاده (فیضی کفه‌وی) نکده بر رساله‌سی واردر.

الهیات عارفانه‌لرندن :

سرای وحدت اولمشکن مقامم بو کثرت عالمن سیرانه کلدم
چو بردر سنبلی معروف وعارف ایدوب دعوی دیمه عرفانه کلدم

دیکر :

همای عشقی صید ایتمك دیلرسه‌ك دل ویرانه‌مه کل کیم یتاقدر
کل ای سالك دیه‌م بر سوز که حقدر ایشیدر حقی شول کیم حق قولاقدر ، مطلعلی
نطق عالیلری زمانمز عرفاسندن جبار زاده عارف بك طرفندن شرح ایدلمشدر .

حق عالیلرنده سویله‌نن ابیاتدن :

خلقهٔ توحیدی فرض ایتسه‌ك اکر بر کلستان
بر کل صد برکیدر اول کلشنك سنبل سنان

خطاط شهیر حافظ عثمان افندی بو خانقاه شریف حظیره‌سنده مدفوندر . ارتحالی (١١١٠) در .

سماعی محمد دده افندی «سلطان دیوانی»

طریقت مولویه‌نك رکن رکینی اولمالریله نزد مولویانده موقع مخصوصه‌لری پك عالیدر .
رحلتلری (٩٣٦) تاریخنده مرقد شریفلری (قره‌حصار صاحب) ده‌در. شعرلرنده (سماعی)
تخلص بیورمشلردر . دیوان کبیر مولانایی اشارت معنویه ایله شرقدن کتیردکلری ایچون
منتسبین مولویه آراسنده (سلطان دیوانی) شهرتیله بنامدرلر .
وفاتلرینه سویله‌نن : (بقا ملکینه چکدی عسکرین سلطان دیوانی) تاریخی معنیداردر .
زیرا وفاتلرینی متعاقب برچوق محبانی پیرولری اولمشدر .

ابیات عارفانه‌لرندن :

بلا دلدندر اول دلدار الندن دادمز یوقدر
کوکلدندر شکایت کیمسه‌دن فریادمز یوقدر

بیتی اسرار دده تذکره‌سنده مسطور اولان مسدسلرینك نقراتیدر .

سینه چاك یوسف سنان الدین مولوی [۱]

کبرا وعرفای مولویه‌دن اولوب (واردار یکیجه‌سندندر) مقدمهٔ فیضلری (ابراهیم گلشنی) حضرتلرندندر. سائقهٔ عشق ومحبتله بلاد عربی دولاشدقدنصوکره اولا ادرنه مولوی درکاهنده بعده درسعادتده (سودلیجه) محله‌سنده ارشاد طالبین ایله مشغول اولمشلردر. تألیف عارفانه‌لری مشهور ومطبوع (جزیرهٔ مثنوی) ایله (منتخبات ربابنامه) و (نظیرهٔ محمدیه) دن عبارتدر. برادری اولوب (الشیخ) کلمه‌سنك دلالتی اولان (۹۴۱) ده وفات ایدن صاحب دیوان (بابا حیرتیٔ گلشنی) ایله برابر (سودلیجه) ده مدفوندرلر . رحلتلری (انسان شیرینکار) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۵۳) تاریخنده‌در. (جزیرهٔ مثنوی) درویش علمی طرفندن شرح ایدلمشدر. ابیاتندن :

کیمنك دنیا مرامی کیمنك عقبادر
یوسفك سنسك مرامی ایکی عالمده فقط

ارباب محبت بزی یوسف بیلور اما
اصحاب حسد کوزینه‌ای دوست سنانز

سرخوش بالی افندی

رجال خلوتیه‌دن قاسم چلبی خلفاسندن (۹۵۲) ده رحلت ایدن قره باش شیخ رمضان افندیدن مستخلف اولوب پدری آماسیه‌لی کندیسی مولداً (تیره) در . سرمست جام توحید اولدقلریچون سرخوش وسکران نامیله یاد اولونمشلر ایدی. آثار عارفانه‌لری غیرمطبوع (شرح فصوص) وسائره اولوب شعرده قوللاندقلری مخلصی (جوهری) در . مدفنلری استانبولده آغا یوقوشی باشنده قورشونلو تربه جوارنده (آلتونجی) [۵] زاویه‌سنده اولوب رحلتلری اولان(۹۸۰) تاریخنی مبین: (فناجامی ایله‌بالی افندی مست ایدی کچدی) مصرعی تربه‌لرنده منقوشدر. اشعار عالیلرندن :

عز ایسه مقصود اکرای یوزی مصباح آلتی نور
منطقك حکمتدن ایت اتمه عوام ایله کلام

---

[۱] سنك مزارنده محرر بیت :

غریبم دردناکم سینه چاکم
سرا سر روح پاکم کرچه خاکم

[۵] علامهٔ (ابن کمال) ك جدی کمال پاشا ایله پدری (سلیمان بك) بو زاویه اتصالنده‌کی مسجد حظیره‌سنده مدفوندرلر .

سلامی مصطفی افندی

طریقت زینیه مشایخ عارفیندن اولوب (ایزنیق) لیدر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره درسعادته رحلتله فاتح وسلیمانیه جامع شریفلری کرسی شیخالکنده، مؤخراً سلطان سلیم قربنده‌کی شیخ یاوصی درکاهی پوست نشینلکنده ایفای خدمت ایله‌دی . (۹۹۳) تاریخنده ارتحال ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده‌کی (امیر بخاری) تکیه‌سی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . طرز قدیم کتابت اوزره یازلمش (دلائل الهدی) اسمنده منثور اثریله منظوم (حدیث اربعین) شرحی واسماء حسنی شرحنی مبین (رسالة الرشاد فی تحقیق سبیل السداد) اسمنده تورکجه بر اثری ومولد شریف منظومه‌سی واردر .

سید سیف الله قاسم افندی

سلیوری قاپیسی خارجنده مدفون کبار مشایخدن سید نظام الدین حضرتلرینك مخدوم عالیلری اولوب سابق الترجمه (ابراهیم امی سنان) حضرتلرینك اخص خلفاسندن وزمرهٔ عاشقیندن برذات عالیدر . (معراج المؤمنین) ، (سلسلهٔ طریقت) ، (سلسلهٔ نسبیه) ، (جامع المعارف) ، (اطوار سبعه) ، (شرف سیادت) ، (معدن المعارف) ، (اسرار العارفین) ، (سیرسلوك) ، (دیوان) اسملرنده‌کی آثار عارفانه‌لرینی حاوی اولوب جمله‌سی بریرده مطبوع اولان کلیاتلریله (مفتاح وحدت وجود) ، (تاجنامه) نامنده‌کی اثر منثورلری مطبوعدر . (قضاء حق) و (یامفخر الاولیا) ترکیبلرینك دلالت ایتدیکی (۱۰۱۰) تاریخنده ارتحال ایله‌دیلر . قبر عالیلری مولدلری اولان استانبولده سلیوری قپوسی جوارنده امیرلر محله‌سنده‌در .

ابیات عالیلرندن :

نان ایچون مدح ایله‌مه نادانی نادانلق بودر
خیبر نفسك هلاك ایت شاه مردانلق بودر

الهیات عارفانه‌لرینك الك مشهوری :

بو عشق بحر عماندر   بوکا حد وکنار اولمز
دلیلم سر قرآندر   بونی بیلنده عار اولمز

سوره کالدك ازلیدن   پیرم محمد علیدن
شراب لایزالیدن   ایچنلرده خمار اولمز

اکر عاشق ایسه‌ك یاره صاقین آلدانمه اغیاره
دوش ابراهیم کبی ناره بو کلشنده یانار اولمز

قیامز سه‌ك باشه، جانه ایراق طور کیرمه میدانه
بو میدانده نیجه باشلر کسیلور هیچ صورار اولمز

حق ایله حق اولانلره کندی اوزون بیلنلره
دوست یولنده اولنلره قان بهاسی دینار اولمز

باق شو منصورك ایشنه خلق اوشورمش باشنه
انا الحقك فراشنه دوشنلره تیمار اولمز

سیف الله سوزنده مستدر شیخندن آلدیغی دستدر
دیوانه‌را قلم نیستدر نه سویلسه قانار اولمز

بو غزل بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر .

سنان افندی « عالم سنان افندی »

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه) شعبه‌سی مشایخی فضلاسندن بر ذات اولوب (موغله) کویلرندن (لینه) لیدر . علم حدیثدن مشهور (مصابیح) ی ترجمه ایتمشدر که بر نسخه‌سی (موغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . بو اثرده (۳۰) سنه (کلیبولی) قربنده‌کی (بولایر) ده اقامت ایله‌دیکی مندرجدر . نهایتنده‌کی منظومه‌نك بر بیتی نقل ایدلدی :

دیار منتشادن درکه لینه خاکیدر خاکم
حسام الدین فقیه اوغلو سنان آدم ابو التقصیر

(اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌ده منظوم بر عقائدی واردر که خاتمه‌سی :

مشایخدن بودر نقل و روایت
کوتوردم تورکی دیلجه قیل درایت

کزوب مصر وحلب شام وعراقی
بولونمایه بو نسخه اتفاقی

کلیبولی بولایردن سنانی
دعاء خیر ایله یاد ایتسن آنی

بودر .

آتی الترجمه (قول اوغلو) نك مرشدیدر. کندیسی ده (ممی جان) افندی خلفاسندن (کلیبولی) لی (عمر قریبی) افندیدن مستخلفدر.

سکوتی محمد افندی

خلوتیه مشایخی فضلاسندن اولوب (مودورنی) لیدر. علوم رسمیه یی اکمالدن صوکره حضرت (نیازئ مصری) دن اخذ فیض ایله مشلردر. کلیبولی مفتیسی ایکن زیارت قصدیله بروسه یه کلدکلرنده (اوله ساکن عرش روح سکوتی) مصرعنك دلالتی اولان (١١٠٣) تاریخنده ارتحال ایلدی. دوه جیلر مزارلغنده مدفوندر. مؤلفاتی: (دره) اسمیله قصیدهٔ برئه یه یازدقلری نظیره یه (غره) نامنده کی شرحلریله مولانا جامی ومولانا عصام ارالرنده کی تعریضاته (فوائد علیه) اسمیله یازدقلری برفیصلنامه دن عبارتدر. دره لرندن:

امن تشوق احباب بذی سلم
تجری دموعك من عینك کالقلم

سکسان بش بیتلی عربی العباره برنعت شریفی ده واردر.

١١٣٦ تاریخنده قصیدهٔ برئه یه (وردة الملیح فی شرح بردة المدیح) اسمیله شرح یازان (محمد بن مصطفی) افندی ده (مودورنی) دن یتیشن ارباب دانشدندر.

سلامی علی افندی [١]

مشایخ خلوتیه کبارندن برذات اولوب منتشانك (قوزیاقا) کویندندر. اختلاف مشارب نتیجه سی اوله رق حضرت مصری ایله بینلرنده بعض مکاتیب تعاطی اولونمشدر. تصوفه متعلق مطبوع رساله لری ایله متصوفانه بعض الهیاتی واردر. اسکداراده (سلامسز) ، (آجی بادم) (بولغورلی) جامعلریله بروسه ده چلبی سلطان محمد جامع شریفی جوارنده کی درکاه آثار خیریه لرندندر. رحلتلری (خطاب الست) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٠٤) تاریخنده ، قبری اسکداراده (قیسیقلی) ده بنا کرده لری اولان جامع شریف قربنده در.

---

[١] اخص خلفاسندن اولوب (١١٥٨) ده وفات ایده رك اسکداراده بازار باشی محله سنده بنا ایتدکلری درکاهه دفن ایدیلن کوتاهیه لی فنایی علی افندی ده عرفادن برذاتدر. فنایی مخلصلی الهیاتی واردر. برالهیسندن : یا الهی آستانك خسته یه دار الشفا شربت وصلك ایچنلر بولدی هردرده دوا

سزائی حسن افندی [١]

طریقت کلشنیه‌نك کل رعناسی تعبیرینه سزا اولان بومرد خدانك نشأتی (کوردوس) [٢] دن اولوب تفیضلری (ادرنه) ده‌در. شعرلری الحق عارفانه وشاعرانه‌در. (سزائی) لقبنی حضرت مصری نیازی تلقیب ایله‌مشدر. رحلتلری (قدسه پرواز ایلدی روح سزائی کلشنی)، (قطب ایکن کوچدی سزائی رحمة‌الله علیه) ، (دیدی هاتف سزایی رحلت ایتدی) مصرعلرینك دلالتی اولان (١١٥١) ده، قبر مبارکلری ادرنه‌ده نام عالیلرینه منسوب دزکاهده‌در. مرتب ومطبوع دیوان حقایق بیانلرندن بشقه (مکتوبات) عارفانه‌لری مشهور ومطبوعدر . بعض ارباب دقت اشعارینك لطافت وروحنوازلغی جهتیله مشارالیهی عثمانلیلرك حافظ شیرازیسی مقامنده تلقی ایدرلر. حضرت مصری‌نك : (خلق ایچره برآیینه‌یم هرکس باقار برآن کورر) مصرعیله باشلایان غزل عارفانه‌لرینی شرح بیورمشلردرکه دیوانلری نهایتنده مطبوعدر. خلفاسندن (محمدفقری قریمی) ده عارف برذات اولوب (منازل‌السائرین) ی ترجمه ایتمشدر .

ابیات عارفانه‌لرندن : [٣]

شاهد غیبی تجلی ایله‌دکجه بی‌حجاب چاك ایدر عاشق اوشوقیله وجودی جامه‌سین
مردکامل شرفن برتر ایدر غربتده قدری آرتار کهرك چیقسه اکر کاننددن

غزل آتی الك مشهور غزلیات عارفانه‌لرندندر :

آدم معنایی مرآة ایله ینلر ظاهرا سیر ایدر اللهی خلقده خلقی ده اللهده
سعی ایدوب قوللقده محو اول صدقله کیم لاجرم عبد مخصی شاه ایدرلر بو اولو درکاهده
بادهٔ انکوره ال صونمام بو بزم فانیده بواشم جام محبت نشئه سن بن آهده
صانمه منزلده قرار ایدن اولور اهل کمال ای سزائی کامل اولدر کوله دائم راهده

نعوت عاشقانه‌سندن :

(حضرت حقك حبیبی سوکیلی بردانه‌سی اولدیغیچون اولدی عالم حسننك دیوانه‌سی)

---

[١] حضرت سزائی خلفاسندن اولوب کندی وفاتنه [مات من‌العشق حسیب] تاریخنی سویله‌ین خیره بولی‌ده اسمنه مضاف جامع شریف حظیره‌سنده مدفون اولان چوروی زاده (محمدحسیب بك) ده صاحب دیوان شعرادن عاشق برذات اولوب سلسلهٔ کلشنی‌یی (کلشن ابرار) نامیله سلك نظمه چکمشدر. ینه بوراده مدفون (محوی) افندی‌ده خلفای سزائیدن صاحب دیوان برذاتدر .

[٢] شیمدیکی [قورینت] شهرینه اسکی عثمانلیلر طرفندن ویریلن اسمدر .

[٣] (قلم صنع ازل هرنه‌که تحریر ایتدی قید ایدوب صحف ابدده آنی تقریر ایتدی) مطلعلی غزل عارفانه‌لری شرف‌الدین افندی طرفندن عارفانه برصورتده شرح اولونه‌رق طبعنه همت ایدلمشدر .

(آدم همین بو بزم دلارایه برکلیر سرجمال یاری تماشایه برکلیر) مطلعلی غزل عارفانه‌لری ده خواجهٔ عز فاتح حریری زاده شیخ سید کمال‌الدین افندی مرحوم طرفندن محققانه برصورتده شرح اولونمشدر .

عاشق یونسك : علم وشفاعت كانی عالملرك سلطانی
عاشق یونسك جانی سنسین یا رسول الله

بیتنی فاضل شهیر جودت پاشا مرحوم ادبیات عثمانیه تدریسی اثناسنده (هم منثور هم منظوم اوله‌رق سویلنمش كوزل سوزلردر) دیه‌رك تقدیر ایتمشدر .

سنان امی « محمد سنان امی »

طریقت خلوتیه‌نك (یكیت باشی) شعبه‌سی كبارندن عارف بذات اولوب (قونیه) ولایتی داخلنده‌كی (المالی) دندر . (قطب المعانی) اسمنده تورکجه منثور بر اثریله مرتب دیوانی واردر. دیوانی مطبوعدر . خلیفهٔ ارشدلری (نیازیٔ مصری) دیواننده‌كی (الله الله دیدی وقلدی بقایه ارتحال) مصراعنك ناطق اولدیغی (١٠٧٥) تاریخنده (المالی) ده عازم داربقا اولدی .

دیوان مذكورده :

دوست ایللرینك منزلی كه عالی كوروندی
دردلولره درمان اولان المالی كوروندی

بیتیله باشلایان الهی‌ده‌كی المالی صاحب ترجمه‌نك مسقط رأسی اولان قصبه‌در .

بر الهیلرندن :

اویالدن عشقنه آنك كركمز غیری برهانی
ایرلدن دردینه انك كركمز غیر برهانی
بو كون میدان عشق ایچره بنی سیران ایدر اول دوست
چون اولموشم اكا سیران كركمز غیری سیرانی
مرادك اكلادم انك بنی دردیله یاندرمق
انكچون كچمیشم بندن كركمز بكا بیك جانی
قییجق جانه اسماعیل اكا كوندردی قوچ الله
بن ایتدم جانمی قربان كركمز غیری قربانی
تجلیدن تسلیدن مبرا اولدیغم آكلا
خیال عشقه مهمانم كركمز غیری مهمانی
سنان امی اناالحق كوروك عشقدن عیان ایلر
عیانه ایریشن كلسون كركمز غیری اعیانی

سری عبدالباقی دده

غلطه مولویخانه‌سی عرفای مشایخندن و (غوثی دده) یه داماد اولان معراجیه ناظم وبسته‌کاری (نایی عثمان دده) نك نجل نجیبیدر. (غوثی دده) نك ارتحالندن صوکره (عثمان دده) جانشینی اولمش وقوع ارتحالیله (باقی دده) کچمشدر.

سید وهبی‌نك : (عثمان دده کوچدی اوله سری باقی)

مصراعی هم عثمان دده‌نك وفاتنه، هم مخدومنك مشیختنه تاریخدر. (١١٦٤) ده وفات ایده‌رك غلطه مولویخانه‌سنه دفن ایدلدی.

جهاندن کیتدی سری آدی باقی قالدی دنیاده

باقی دده‌نك مناجاتندن :

یارب کرمکله دستکیر اول	دنیاده وآخرتده یارب
بن زاره معین اولوب ظهیر اول	قیل بن قولکه رضاکی مطلب
بن بی کس ای کریم مطلق	بن شیفته حاله رأفت ایله
هر حالده خیره قیل موفق	عفو ایت کنهم عنایت ایله

سلیم بابا

عاشقیندن برذات اولوب (قریم) لیدر. استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره مسلك قضایه سالك اولمشلردی. (بوسنه) نیابتنده ایکن ترك مسلك ایله‌یوب اولا شیخ محمد افندی اسمنده برذاتدن بعده مشایخ قادریه‌دن (کسریه) لی شیخ (حسین) افندیدن اخذ فیض ایله‌دیلر. رحلتلری (١١٧٠) کسور تاریخلرنده، قبر عالیلری (کوپریلی) ده‌در. بعض الهیاتی‌ده حاوی اولان (برهان العارفین) اسمنده‌کی مشهور رساله‌لری ایله آریجه‌دیوانچه‌لری و(مفتاح مشکلات الصادقین وآداب طریق الواصلین) اسمنده اثر عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر.

ابیات عاشقانه‌لرندن :

آلدی عقلن جمله وارین بو سلیم دیوانه‌نك
وارلغم جمله آنکدر بن آنك برهانی‌یم

کیتدی کثرت اولدی وحدت جمله عالم سربسر
محو اولوب صورتله اسما جانه ایردم بن بوکون

(١١٨٥) ده استانبولده ارتحال ايدن خلوتيه مشايخندن مؤلف (رسالهٔ توحيد) شيخ (حامد بی‌نوا) ده قريمدن يتيشن علمای مشايخندندر .

سلامی مصطفی افندی

شعرای عثمانيه‌دن و عاشقين نقشبنديدن برذات اولوب (ازمير) ليدر . (١٢٢٨) تاريخنده حضرت خالد جوارنده (رضه) ده (باباحيدر) محله‌سنده سجاده نشين بولونديغی درگاهده ارتحال ايله‌دی . پدرلری شيخ اسماعيل شرحی افندی طرفندن (١٢٠٠) تاريخنده ازميرده بر تكيه بنا اولونديغی صاحب ترجمه‌نك ديوانده مصرحدر . ديوانی مطبوع اولوب برده (مولد) منظومه‌سی واردر. (ك) حرفی غزللرندن نظم آتيسی مشهوردر .

ادنی قولی‌يم فخر رسول الثقلينك
اول نور احد احمد جدالحسنينك
نوش ايلر ايسه‌م شاه‌حسن عشقنه‌زهری
چكمم المی يولنه باش كيتسه حسينك

شوق طرب مقامندن بسته‌لنن نعت نبويسی‌ده مشهوردركه بروجه آتيدر :

بر معظم پادشه‌سن كه قولكدر جمله شاه قرب اوادنی‌ده وضع اولدی سنكچون تختكاه
نه فلك هفت زمين آنجق سكا بر بارگاه امريكه محكومدر عالم هر سوزك وحی اله
الصلاة والسلام ای هادیٔ راه خدا كنت عاصی ياشفيع المذنبين اشفع لنا
اولالی رخسوده پای پاككه عرش برين عشقك ايله‌دمبدم جولان ايدر ای‌شاه دين
روضه‌ك ايچون چاغريشوب ديرهر ملك يامؤمنين هذه جنات عدن فادخلوها خالدين

ايضاً

خاك روضه‌كدن كونش نور ايلر ايكن اكتساب كرد پايك كحل چشم جان ايدركن ماهتاب
يا عجبمی عرشه فخر ايلرسه روضه‌كده تراب جانته منت ايدی نعلينك اولسه آفتاب

ايضاً

كيم كه نور مهر ذاتك مظهر آكاهيدر اختر اسلام ايچنده اوج دينك ماهيدر
كيم غلام اولدی دركده كائناتك شاهيدر مور اولمق آستاننده سليمان جاهيدر

ايضاً

هانكی خاكه باصسه پای دولتك اوطور اولور جانب حقدن تجليات ايله پرنور اولور
هر نظرده عيننه وجه خدا منظور اولور بو سلامی خدمت نعتك ايله مغفور اولور

سلیمان افندی

« کوستندیلی ملازاده سلیمان شجی افندی »

طریق نقشبندی فضلاسندن برذات اولوب (کوستندیل) دندر ابتدائی ووسط درجه‌ده‌کی تحصیللرینی مملکتنده بعدالاکمال تحصیل عالی ایچون استانبوله کله‌رك زمانی افاضلندن تکمیل نسخ ایله‌دی . وطننه عودتله تعلیم طالبینه وبو اثناده سادات نقشبندیه‌دن شیخ علی شامی افندی‌یه انتساب ایله‌یوب (١١٩٣) تاریخنده طریقهٔ مرتبهٔ خلافته نائل اوله‌رق ارشاد سالکینه باشلادی . و (١٣٣٥) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌لری اولان درکاهه دفن ایدلدی. مع التأسف مرقد عالیلری بلغارستان تشکلندن صوکره ییقیله‌رق باشقه بربنایه تحویل ایدلمشدر.

(لمعات نقشبند) اسمنده‌کی اثرلرنده مرشد اکرملری علی افندی دلالتیله نائل اولدقلری تجلیات الهیه تفصیلات لازمه‌سیله مذکوردر .

اثرلرینك اك بویوکی (١٣٣١) تاریخنده اتمام ایتدکلری (بحر الولایة) نامنده‌درکه امام جعفر صادق (رضی الله عنه) حضرتلرندن باشلایه‌رق بیك بر اولیاء اللهك مختصر تراجم احوالیله کرامات علمیه وکونیه‌لرندن باحث اولوب صوکنده کندی ترجمهٔ حالیده مندرجدر. برنسخه‌سی بشکطاشده یحیی افندی درکاهی کتبخانه‌سنده واردر .

آثاری بروجه آتیدر :

(١) (بحر الولایة)
(٢) (زبدهٔ نفحات الانس)
(٣) (تاریخ کوستندیل)
(٤) (نکات الحکم)
(٥) (مجمع العارف)
(٦) (رسالهٔ طالعه)
(٧) (دیوان)
(٨) شرح (بعض غزلیات مصری ونقشی)
(٩) (اصول الوصول)
(١٠) (مدار سالکان فی اطوار خواجکان)
(١١) (قوة العشاق)
(١٢) (سبحة اللوایح)
(١٣) (تأویلات اربعین)
(١٤) (ترکیبات اربعین)
(١٥) (مرآت الموحدین)
(١٦) (نبذات العرفان)
(١٧) (مجمع الاسرار)
(١٨) (اسئلة الاسرار)
(١٩) (رسالهٔ وصایا)
(٢٠) (رسالهٔ شرح جلالیه)
(٢١) (لمعات نقشبند)
(٢٢) (شرح کلام کبار)
(٢٣) شرح کلام الواسطی)
(٢٤) (شرح کلمات بدر الدین سیماوی)
(٢٥) (شرح کلام جعفر الصادق)
(٢٦) (مکتوبات اربعین)

اشبو آثاردر یالکز دیوان مطبوعدر .

سوزی احمد افندی

آتی‌الترجمه شیخ شمس‌الدین سیواسی حضرتلرینك احفادندن عاشق برذات اولوب سیواسلیدر. علوم آلیه وعالیه‌یی (خادمی) مرحومدن علم تصوفیده (شیخ عبدالمجید) افندیدن اخذ ایله‌مشدر. (١٢٤٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جد اعلاسی حضرت شمس‌الدین جوارینه دفن ایدلدی . (سوزی) مخلصلی الهیات عاشقانه‌سنی حاوی اولان دیوانی مطبوعدر. برده (قصیدهٔ برئه) ترجمه‌سیله (سلوك نامه) اسمنده براثری واردر .

ابیاتندن :

نه آرارسین بوفنا باغنده سن
دل کلستاننده‌کی ازهاری کور

سعید افندی « محمد سعید افندی »

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب قیصریه‌لیدر آتی‌الترجمه نوری محمد شمس‌الدین افندینك مرشدیدر. حاجی بکتاشی ولی درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی و (١٢٥٧) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . آثاری : (کنوز الحقایق) ، (تفسیر سورة والعادیات) ، (تفسیر سورهٔ والضحی) ، (رسالهٔ تصوفیه) دنکه جمله‌سی بشکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر .

سید احمد مجابی افندی

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن برذات اولوب (قسطمونی) لیدر . پدر عالیلری احمد سیاهی افندی سابق‌الترجمه مولانا خالدك صوك خلیفه‌سیدرکه (١٢٩١) ده قسطمونیده ارتحال ایتمشدر . سید افندی بدایت تحصیلنی مملکتی علماسندن کسکین زاده‌دن بعدالاکمال استانبولده شهری حافظ افندیدن اتمام وعلوم ریاضیه‌یی‌ده منجم باشی طاهر افندیدن تعلم ایله‌دی . (١٣٠٦) ده وفات ایده‌رك پدری یانینه دفن ایدلدی . پدریله کندینك ترجمهٔ حاللری (قسطمونی) ارباب معارفندن ورجال عدلیه‌دن (زهدی بك) طرفندن تحریر نامیله یازیله‌رق طبع ایدلمشدر . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه‌آتیدر : (رسالهٔ وحدت وجود)، (تلخیص فکوك) ، (تعلیقات علی‌الطرسوسی) ، (تعلیقات علی قره خلیل) در . سید مخلصلی اشعاری والهیات عارفانه‌سی‌ده واردر .

ابیاتندن :

پرتو شمع حقیقی چوره‌سین پروازایدن
یاقیلور پروانه آسا سیدا آواره‌لر

(ش)

شهاب‌الدین احمد سیواسی

مفسرینندن وطریقت (زینیه) مشایخی اعاظمندن برذات اولوب (سیواس) لیدر . علوم الیه وعالیه‌یی بلده‌سی علماسندن تحصیلدن صوکره مؤسس طریقت (زین‌الدین‌خافی) حضرتلرینك اکابر خلفاسندن محمد افندی نامنده برذاته انتساب ایله‌دی . برمدت صوکره مرشدیله برابر او تاریخده معمور اولان (آیاثلوغ) بلده‌سنه هجرت وملکی (آیدین اوغلی) محمد بکدن کوردکلری احترام اوزرینه اختیار اقامت ایده‌رك الی‌آخرالعمر تدریس وارشاد ایله مشغول اولدیلر . ایشته بووجهله اوقات‌گذار ایکن مرشدلرینك ارتحالندن برقاچ سنه صوکره یعنی (۸۶۰) تاریخنده کندیلریده ارتحال ایله‌دیلر . (آیاثلوغ) استاسیوننده قضا مرکزی اولان (قوش آطه‌سی) نه کیدن شوسه‌نك صول جهتنده‌کی تارلالر ایچنده مشهود اولان برکنبد خرابه‌سی اوکنده مدفون اولدقلری زیارت ایلدیکم کتابهٔ سنك مزارندن مستبان اولمقده‌در .

بین‌العلما (تفسیر شیخ) شهرتیله بنام اولان (عیون‌التفاسیر) اسمنده ایکی جلد تفسیر شریفلریله (رسالة النجاة من شر الصفات) نامنده براثر تصوفیلریده واردر . صاحب شقایق علم تصوفدن براثری داها اولدیغنی مشهوداتنه عطفاً روایت ایلیورکه منظورمز اولان اوتوز باب اوزره مرتب جذاب‌القلوب اسمنده‌کی اثر تصوفی اولمالیدر . علم فرائضدن (سراجیه) یی ده شرح ایتمشدر . اصول واصطلاح علمه دائر (ریاض‌الازهار فی جلائل‌الابصار) اسمنده بر اثری ده واردر . اوتاریخلرده ممالك عثمانیه‌ده منتشر اولوب الیوم بوحوالیده رجالی منقرض اولان (طریقت زینیه) صاحب‌ترجمه شیخ (شهاب‌الدین) افندی‌ایله پیرطریقت (زین‌الدین‌خافی) اعاظم خلفاسندن بروسه‌ده (زینیلر) ده مدفون (عبداللطیف مقدسی) وبو ذاتك اخص خلفاسندن (استانبول) ده نام عالیلرینه منسوب محله‌ده مدفون (شیخ وفاء قونوی) وساطتلریله نشر اولنمش ایدی .

باشی اوزرنده‌کی طاشده :

لیلةالاحد فی یوم‌الثانی من شهر ربیع‌الاول سنه ستین وثمانمائة

بدنیا دل نبندد هرکه مرد است که دنیا بی‌کمان اندوه ودرد است

بگورستان نظرکن تا بیابی که‌این‌دنیا حریفش چند برداست

باش طرفك طاشی :

نه‌چنان رفته‌ام که باز آیم

آیاق طرفی طاشی :

نزلنا ههنا ثم ارتحلنا وما احد علی‌الدنیا بباق

کذاالدنیانزول‌وارتحال وماباق علی‌الانسان حال

شیخ الهی نقشبندی [۱]

سادات نقشبندیه‌دن برذات قدسی سمات اولوب اسم عالیلری (عبدالله) مملکتلری (سیماو) در. استکمال فیض علوم مقصدیله بخارایه قادارعزیمتله علوم ظاهره‌یی مولانا طوسیدن، علوم باطنه‌یی‌ده (عبیدالله احرار) حضرتلرندن اخذ ایده‌رك اولا وطنلرینه صوکره استانبوله کلدیلر. برمدت صوکره غازی اورانوس زاده احمد بکك التماسیله واردار یکیجه‌سنه کله‌رك الی آخرالعمر ارشاد وتألیفله وقت کچیردیلر. وفاتلری آغستوس ناحیه‌سنده وقوع بولارق مؤخراً یکیجه‌یه نقل اولونمشدر. الیوم ناحیهٔ مذکوره‌ده‌کی فابریقه اتصالنده مقام عالیلری اولمق اوزره زیارت اولونان اوطه‌یی محرر عاجزده زیارت ایله‌دم. وفاتلری (۸۹۳) ی مشعر اولان (رحمت بر الهی) ترکیبیدر. آثارعلیه‌لرینك الك دقیقلرندن بر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده موجود اولان عربی‌العباره (شرح علی واردات کبری للشیخ بدرالدین سیماوی)، (شرح علی مفتاح‌الغیب للشیخ صدرالدین) اولوب (زادالمشتاقین)، (نجاةالارواح من دنس‌الاشباح)، (اسرارنامه)، (مسلك الطالبین)، (منظومهٔ معراجیه)، (فصول‌الوصول)

---

[۱] (الهی‌یه قله رحمت منان) تاریخنك دلالت ایتدیکی (۹۷۹) ده وفات ایدن صاحب دیوان یکیجه‌لی (الهی) ده شعرادندر.

اسمنك سلیمان اولدیغی ریاضی تذکره‌سندن آکلاشیلیور.

ابیاتندن :

نتیجه حاصل اولا دیردك اشکال تفکردن

فلك عکسنی کوستردی زیان ایتدك تصوردن

اسملرنده‌کی تورکی‌العباره آثار سائره‌سی‌ده واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . استانبولده فاتح جوارنده مدفون اولان (امیر احمد بخاری) حضرتلری بوذات عالینك اخص خلفاسندندر .

اشعار علیه‌لرندن :

جون تو تسلیم رضای‌حق شوی بی‌خویش باش
یفعل‌الله مایشاء ویحکم‌الله ما یرید

—

شاهدی ابراهیم دده

رجال مولویه افاخمندن برذات عرفانسمات اولوب (موغله ـ مغله) لیدر . علوم آلیه وعالیه‌یی بعدالتحصیل (قره حصار صاحب) ده (سلطان دیوانی) حضرتلرینك آستانه‌لرینه رومال اولارق فیض مولانایه مظهر اولدی . (شاهدی) اسمیله بنام لغات فارسیه منظومه‌لری مشهور ومتداول‌اولدیغی کبی ترکی وفارسی دواوین عارفانه‌لریله مثنوی طرزنده (کلشن‌اسرار)، (کلشن توحید) ، (کلشن وحدت) اسملرنده‌کی منظومه‌لری‌ده نزد ارباب عرفانده مقبول ومتعارفدر . (کلستان) ه‌ده برشرحی واردر (٩٥٧) تاریخنده (موغله) ده عازم دارجنان اولارق سجاده‌نشینی بولندیغی درکاهه دفن ایدلدی . (سماعخانهٔ ادب) قولنجه مرشد عالیلرینی زیارت ایچون قره حصاره عزیمتلرنده قره حصارده ارتحال ایتمشدر . (خدایی) مخلصلی پدر عالیلرینی تلمیحاً انشاد بیوردقلری منظومه‌لرندن :

شاهدیٔ مولوی‌یم عارفم کلسون بری
ایسته‌ین سرخدایی من خدایی زاده‌یم

برنسخه‌سی (مغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولان (کلشن وحدت) ك نهایتلرنده‌کی معرفت فصلندن :

کورونن اشیای ظاهر سربسر
مظهر دیدار حقدر ای بسر

جمله حیوان ونبات وهم جماد
عارفه مرآت حقدر یاعباد

بوفنا صورتده حقدر کورونن
هم منزهدر فنادن ذوالمنن

جمله عالم بردن اولمشدر عیان
غیری یوقدر ینه اول بردر همان
مومی کورکیم نخل ایدوبدر نخل بند
قیلدی مومی نیجه رنك وشکل چند
قیلدی استادآنده ظاهر چوق صور
تا تماشـا ایده هر اهل هنر

(شـاهدی) منظومه‌سی برچوق ارباب معـارف طرفلرندن شرح وتنظیر ایدلدیکی کبی علمـاء عربدن (ابراهیم بن سلیمان ازهری) طرفندن مفصـل (علامهٔ خفـاجی) تلامیذندن (عبدالقادر بغدادی) ایله (۱۱۲٦) ده شامده ارتحال ایدن (آغریبوزلی) (احمد سلامی) طرفندن‌ده مختصر برصورتده لسان عربی‌یه نقل اولونمشدر. نظماً روجه‌یه مترجم نسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در. حضرت شاهدی‌نك آثارندن یالکز لغت منظومه‌سیله (کلشن توحید) کندیلری طرفندن (بلبلی کوکلشن توحید جو) مصراع تاریخیسنك کوستردیکی (۸۳۷) تاریخنده (مثنوی شریف) ك آلتی جلدینك بهرندن یوزر بیت آلنه‌رق تخمیس ایدلمك صورتیله میدانه کلمشدرکه برپارچه‌سی بروجه آتی نقل ایدلدی :

مثنوی :

آتش‌است این بانك نای ونیست باد
هرکه این آتش ندارد نیست باد

کلشن توحید :

از دم‌نایی چوهو رفت اندرو
آتشی پیدا شد از انوار هو
پردهٔ عشاق زین آتش بسوخت
ازشعاعش شمع دلهاشان فروخت
کر تو خواهی روشنی شمع دل
شوبرون ازظلمت این آب وکل
باش خالی از تشاویش جهان
تاترا انوارهو کردد عیان
روز حب سیم وزر دلرا بشو
تادلت روشن شود زانوار هو

تحفهٔ شاهدی‌ده بحث اولونان تحفهٔ حسامی مؤلفی حسام‌الدین افندینك (مغله) نواحیسندن (اوله) ناحیه‌سی مرکزنده مدفون اولدیغی مرویدر . یازمه برنسخه‌سی مغله کتبخانه‌سنده منظورم اولان (تحفهٔ حسامی)

مطلعندن :

ابتدا وافتتاح فاتحت آغازکار
استمالت دل خوش دادن موافق سازکار

شاهدی مرحومك مخدومی (حسام‌الدین) افندینك‌ده قواعد فارسیه‌یی مبین برمنظومه‌سی واردرکه خاتمه‌سی بروجه آتیدر :

کلك صحتله بونی یازدی حسام بن شاهدی — اوقویان تحصیل فرس‌ایدوب مرادینه ایره
دیدیلر کوکده ملائك شوق ایله تاریخ ایله — شاهدی زاده حسامی یادکارینی کوره

٩٩٢

(مغله) مولویخانه‌سنده زیارت اولونان تربه‌ده موجود ایکی صندوقه‌دن بری (خدایی)، دیکری (شاهدی) اولمق اوزره متواتردر . حتی شاهدی‌نك صندوقه‌سی یانده‌کی مزارده منظومهٔ آتیه محکوکدر :

کدایم شاهدیء مولوی‌یم — دیار منتشاده مغله‌وی‌یم
بحمدالله‌که مرد معنوی‌یم — که‌غوّاص بحار مثنوی‌یم
شاهدی‌یه هرکیم ایدرسه‌دعا — ایده‌محشرده‌شفاعت مصطفی

شعبان ولی

طریقت خلوتیه شعباتندن (شعبانیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان (عارف بالله) اولوب (طاش کوپرو) لیدر . مراتب عرفانیه‌یی اکمالدن صوکره (قسطمونی) ده ارشاد عباد ایله مشغول اولارق پك چوق عرفا یتشدیرمشلردر . رحلتلری : (ایلدی شعبان افندی عزم دلدار جان) مصراعنك دلالت ایتدیکی (٩٧٦) ده، قبر منورلری قسطمونیده‌در . کلمات عارفانه‌لرینك برقسمی (١٢٩٣) ده طبع اولونان مناقبنامهٔ مخصوصلرنده محرردر . خلفای کرامندن قسطمونیلی (مصلح‌الدین وحی) افندی‌ده صاحب کمال برذات اولوب (معراج‌البیان) اسمنده مطبوع تصوفی منظوم رساله‌لری واردر .

شمس الدين سيواسى «ابوالثنا شيخ شمس الدين احمد السيواسى»

طريقت خلوتيه شعباتندن (شمسيه) شعبه‌سنك مؤسسى اولان عارف بالله اولوب (زيله) دندر. يدى ياشنده ايكن پدر عاليلرينك مرشدى اولان آماسيه‌وى (شيخ حاجى خضر) افنديتك دعاسنى آلمق اوزره معيت پدرده (آماسيه‌يه) عزيمت وحضرت شيخك توجهاتنه مظهريتدن صوكره مسقط رأسنه عودت ايله‌دى . بعده (توقات) ه كيده‌رك مشاهير علمادن (عرقيه‌جى زاده شمس الدين) افنديدن تحصيله باشلاديلر. داها صوكره استانبوله كله‌رك تحصيلنى اكال ايتديلر طريقة فيضلرى جمعه پازارلى (مصلح الدين) افنديله شيروانلى (مجدالدين) افنديلر حضراتندندر . صوكره‌لرى (سيواس) رحلت ايده‌رك تدريس وارشاد ايله اشتغال ايتديلر و (نه‌فلك شمسى طولندى نورايله) مصراعنك دلالتى اولان (١٠٠٦) تاريخنده ارتحال ايله‌ديلر (اكرى) سفرنده بولونان مستجاب الدعوة ذوات عاليه‌دندر .

مناقب عليه‌لرى شيخ (رجب سيواسى) نك (نجم الهدى) وشيخ (نظمى استانبولى) نك (هدية الاخوان) و (مستقيم زاده سليمان سعدالدين) افنديتك (خلاصة الهدية) اسملرنده‌كى اثرلريله آثار سائره‌ده مذكوردر .

مؤلفات عليه‌لرندن منثور اولانلر :

(١) شرح مختصر المنار المسمى (بزبدة الاسرار)
(٢) شرح قواعد الاعراب لابن هاشم المسمى (بحل المعاقد)
(٣) مناقب چهاريار كزين (مطبوعدر)
(٤) جلاء عيون العرائس المخدرة
(٥) نقد الخاطر (٣٠)
(٦) عمدة الاديب فى التعلم والتأديب ـ قواعد فارسيه
(٧) شرح غزليات سلطان مراد خان ثالث
(٨) الجام النفوس
(٩) لطائف الايات ونقوش البينات
(١٠) دائرة الاصول
(١١) حجة الهية
(١٢) قصهٔ موسى وخضر
(١٣) شرح كلمات كميل بن زياد
(١٤) منازل العارفين
(١٥) مجلس

منظوم اولانلر :

(١) مناقب امام اعظم (مطبوعدر)
(٢) ارشاد العوام
(٣) مناسك حج
(٤) مرأة الاخلاق ومشوق الاشواق (٣١)
(٥) عبرتنما (٣٢)
(٦) كلشن آباد
(٧) هشت بهشت (٣٣)
(٨) ترجمهٔ الهى نامهٔ شيخ عطار
(٩) ترجمهٔ پندنامهٔ شيخ عطار (٣٤)
(١٠) سليمان نامه
(١١) ديوان عارفانه
(١٢) مولدنبى (مطبوعدر)
(١٣) الفصايح فى ترجمة اللوايح
(١٤) ترجمهٔ قصيدهٔ برده
(١٥) مرآة الاشواق

[(٣٠) شیخ اسماعیل حقی افندی حضرتلرینكده بواسمده بر اثرلری واردر .
(٣١) ١٠٠٥ ده وفات ایدن قاضیٔ استانبول بستان زاده یحیی افندینكده یكرمی سكز باب اوزره بواسمده وبو وادیده بر كتابی موجوددر .
(٣٢) بروسه‌لی لامعی چلبی ایله مشایخ عشاقیه‌دن بروسه‌ده اوچ قوزولرده مدفون بروسه‌وی مخلصلی محمد محی‌الدین افندینكده بواسمده براثرلری واردركه بونلردن برنجیسی مطبوع ایكنجیسی غیرمطبوعدر .
(٣٣) مولانا ادریس بتلیسی‌نك بو اسمده فارسی‌العباره تاریخ عثمانیسی ، سهی بكك (تذكرةالشعراسی) شهری زاده سعید افندینك قسطنطنیه تاریخی واردر .
(٣٤) مطبوع اولان بوشرح اولمایوب شعزادن «٨٩٣» ده وفات‌ایدن‌ادرنه‌لی (امری) نكدر .]

غزلیات عارفانه‌لرندن :

واصل اولماز كیمسه حقه جمله‌دن دور اولمادن
كنز آچیلماز شول كوكلدن تاكه پرنور اولمادن
موتوا قبل ان‌تموتوا سرینه مظهر اولان
كوردی آنلر حشر ونشری نفخهٔ صوراولمادن
سن میسر ایله یارب بزلره بیتك طواف
علمك ایله عامل ایله وعده تكمیل اولمادن
حق جمالن كعبه‌سنی قیلدی عاشقلر طواف
یرده كعبه كوك یوزنده بیت معمور اولمادن
مست هم مستانه كلدم تا ازلدن تاابد
ایچمشم عشقك شرابن آب انكور اولمادن
مست اولانلر كلامی كندودن كلمز ولی
پس انا الحق نیجه سویلر كیشی منصور اولمادن
بردوا‌سز دردە دوشدی بودل شمسی مدام
حقه مقبول اولمق ایستر خلقه منفور اولمادن

مولد نبی منظومه‌لرندن :

ای خداوند توانا پادشاه
یرده كوكده سندن اوزكه یوق‌اله
یوغیكن اشیایی ایجاد ایلدك
كن دیدك ویرانی آباد ایلدك

شاه ولی عینتابی « شاه ولی بابا نائب العسکری »

طریقت خلوتیه مشایخندن فاضل برذاتدر. (١٠٠٠) تاریخنه یاقین مملکتنده ارتحال ایله‌دی. (غنیة السالکین) اسمنده عربی العباره مفصل (وردستار) شرحی واردرکه برنسخه‌سی طرف عاجزیدن (اسکدار) ده حضرت نصوحی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر. ایکیسی بر مجموعه‌ده اولمق اوزره آیاصوفیه کتبخانه‌سنده (الکواکب المضیئة فی الطریقة المحمدیة) اسمنده منثور و (رسالة البدریة فی بیان طریقة المرضیة) نامنده منظوم اثرلری واردر. (بدریة) نك مطلعی:

هوالاول دیدم الحمدلله　　هوالظاهرله ظاهر اولدی عالم

هوالاخر ینه الشکرلله　　هو الباطنله اولور بیت مبهم

(کواکب) ك مقدمه‌سنده (٩٥٦) ده شیخ یعقوب افندی‌یه انتساب ایتدیکنی ذکر ایدییور.

شهودی محمد افندی

عرفای شعرادن برذات اولوب (بابا اسکی) لیدر. آتی الترجمه (نورالدین جراحی) ایله برداشدر. اکمال تحصیل وسلوکدنصکره وطننده تألیف وارشاد ایله مشغول اولارق (١١٢٦) وفات ایتدی. طرف سبحانیدن (عبدالرحیم رحمانی) تلقیب ایدلدیکی الهام اولندیغندن آثار منثوره‌سنده (عبدالرحیم) امضاسی واردر. مرشدی علاءالدین علی کوستندیلی‌نك کلمات عارفانه‌سنی جامع براثریله (تذکره) سی و (شهودی) مخلصلی دیوانی (تلویحات سبحانیه) اسمنده برتألیفی واردر. سنبلیه‌دن حسن نجم‌الدین افندی خلفاسندن اولوب (معلم‌الخیر) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٢١) تاریخنده وفات ایدن (شهودی محمد فندی) دیکر برذاتدر. بوذاتك صنعت خطه‌ده انتسابی واردر.

شمرلی زاده احمد افندی

مشایخ کلشنیه‌دن عالم برذات اولوب (بروسه) لیدر. محضا تحصیل وترقی مقصدیله سیاحتی اختیار ایده‌رك (مصر) ده اقامت وبواثناده محیی زاده حسن افندیدن اخذ طریقت ایله‌دی. بعده (بروسه‌یه) عودتله جامع کبیر قربنده (قره‌چلبی زاده عبدالعزیز) افندینك بنا کرده‌سی اولان مکتب صبیانه معلم اولدی. (موتوا قبل ان تموتوا) حدیث شریفنك ناطق اولدیغی (١٠٨٩) ده ارتحال ایله‌یوب مکتب مذکور حظیره‌سنه دفن ایدلدی. سابق الترجمه (ابراهیم

كلشنى) نك مناقب عليه‌لرينى مبين اثريله ٢٨ شيوه اوزره مرتب (كلشنيه) سلوك واحوالنى مبين تورکجه براثرى و (رندى) مخلصلى الهياتى واردر . (كلزار عرفان) ده پوست‌نشينى بولونديغى على مست سلطان زاويه‌سنده مدفون اولديغى محرردر .

شعبان نقشبندى

مشايخ نقشبنديه علماسندن برذات اولوب (مودورنى) ليدر. (استانبول) ده امير بخارى زاويه‌سنده منزويانه امرار حيات ايله‌دى. غيرمطبوع عربى‌العباره (قضا وقدر) تورکجه (مراتب سلوك وكشف) رساله‌لرى واردر . (فوت نقشبندى) ترکيبنك دلالتى اولان (١٠٠٣) تاريخنده ارتحال ايله‌دى . شيخ وفا تربه‌سى حريمنده مدفوندر . مرشدى (حكيم چلبى) شهرتيله بنام (شيخ محمد) افندى‌ده بوراده دفين خاكدر .

شمس‌الدين افندى « نصوحى زاده »

آتى‌الترجمه حضرت (نصوحى) نك حفيد عاليلرى‌اولوب فاضل وعارف برذاتدر. (ايلدى شمس‌الدين افندى ارتحال) مصراعنك دلالتى اولان (١٢٤٩) ده ارتحال‌ايده‌رك پوست‌نشينى بولونديغى جد عاليلرى دركاهنه دفن ايدلدى . (وردستار) ه عربى العباره شرحى وعربى (رسالهٔ سلوكيه) سى وايمان فرعون حقنده حضرت (شيخ اكبر) ك قولنه تبعاً تورکجه رسالهٔ مخصوصه‌سى واردر .

شاكر افندى « محمد شاكر افندى »

طريقت خلوتيه‌نك جراحيه شعبه‌سى مشايخندن عاشق برذات اولوب شهريدر. (معزز كوچدى ياهو شيخ شاكر بزم ديداره) مصراعنك دلالتى اولان (١٢٦٩) تاريخنده ارتحال ايتدى . (فاتح) جوارنده‌كى (نشانجى) جامعى قارشوسنده مدفوندر . (اطوارسبعه) رساله‌سيله ديوان الهياتى واردر .

الهیاتندن :

مرشد الندن نوش شراب ایت　　صوکره درونك عشقه کباب ایت
سینهٔ شوقك بزمه رباب ایت　　راه خدایه بویله شتاب ایت

خلفاسندن (توفیق) افندینکده دیوان الهیاتی واردر .

شرف الدین شعیب افندی

شعبات خلوتیه‌دن کلشنی[١] شعبه‌سی مشایخ کرامندن عارف ادیب برذات اولوب (ادرنه) لیدر. (شیخ عارف بالله) ترکیبینك دلالتی اولان (١٣٢٩) تاریخنده ارتحال ایده‌رك پوست نشینی بولوندقلری مسلم افندی درکاهنه دفن ایدلدیلر. حضرت سزایی‌نك (قلم صنع ازل هرنه‌که تحریر ایتدی) مصراعیله باشلایان غزل عارفانه‌لرینی الحق عارفانه برصورتده شرح ایده‌رك (ایضاح المرام فی مزیة الکلام ، یاخود شرح النقطة والقلم) تسمیه ایتمشلردرکه مطبوعدر. مکاتیب عارفانه‌لرینی حاوی مجموعه‌لریله طبیعت شعریه‌لری‌ده اولوب غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لریدر. حقیقت نوره عائد رساله‌لریله اسرار صلاته دائر (کشف الصلوة) اسمنده رساله‌لریده واردرکه هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر .

رنك والوان جهانله ایتمه جانا اتصاف
سیل کوکلدن غیرفکرین ایله کندین سینه‌صاف

نورعرفان ایله کشف ایت اکله نفسك حیله‌سین
قیل سفر ملك درونه ایله دل بیتن طواف

تخت دلده حکم ایدوب ای شاه دیوان ایتمکه
چوق کرکدر نفسله چون اجتهاد واختلاف

حقه وصلت ایستر ایسه‌ك سرفرو قیل آدمه
آدم معنی درر زیرا حقیقتده مطاف

واقف اسرار اولان برکاملك کیر قلبنه
ای شرف بولمق دیلرسه‌ك دوجهانده سن معاف

١

— ص —

صارى عبدالله افندى

عثمانلى ارباب كمال ومعارفى آره‌سنده دينى ، اخلاقى ، ادبى ، سياسى آثاريله موقع ممتاز احراز ايله‌ين بر ذات عرفان سماتدر . مغرب شهزاده‌لرندن اولان پدر عاليلرى سيد محمد افندى استانبوله كله‌رك كورديكى معامله‌ٔ احترامكارانه‌يه بناءً اختيار اقامت ايتديكى زمانده سلطان احمد اول دورى صدر اعظملرندن خليل پاشانك برادرى محمد پاشانك كريمه‌سيله ازدواج ايده‌رك صاحب ترجمه عبدالله افندى دنيايه كلدى . سن فرقه وصولنده خليل پاشا دلالتيله زمانى افاضلندن استفاده ايتديكى كبى ينه پاشانك دلالتيله پير افخم عزيز محمود هدائى‌دن استفاضه ايتدى . پاشانك ايكنجى صدارتنده وشرق سردارلغى اواننده تذكره‌جيلك وظيفه‌سيله برابرجه اثناى عزيمتنده رئيس الكتاب اولان محمد افنديك (توقات) ده وفاتى جهتيله ترفيعاً بووظيفه‌يه تعيين اولوندى . فقط اوسنه ايچنده صدارتك خسرو پاشايه توجيهى دولاييسيله خليل پاشا ايله برابر اسكداره عودتله حضرت هدائى دركاهنده انزوائى اختيار وپاشانك وفاتندن صوكره‌ده اون سنه قدر بووجهله اوقاتكذار اولارق (١٠٤٧) تاريخنده ركاب همايون رياستيله وفاتح ثانىٔ بغداد سلطان مراد رابع معيتيله (بغداد) ه عزيمت ايله‌دى . اثناى فتح وظفرده قضاءً شهيد اولان رئيس اسماعيل افندى‌يه خلف و (٤٧) اواخرنده (دياربكر) ده بدايع الوقايع مؤلفى حسين افندى‌يه سلف اولوب (٤٩) شعباننده رياست وكالتنه (٥٠) اواسطنده (آناطولى) وبعده جزيه محاسبه‌سنه (٦٠) حدودنده پياده مقابله‌سنه و (٦٥) اوائلنده منسوخ مقاطعه‌يه تعيين اولونه‌رق ايفاى حسن خدمت ايله‌دى . بوتاريخدن صوكره مناصب ديوانيه‌دن چكيله‌رك علم وعبادتله اشتغال ايده‌رك (زائر عدن اوله روحى صارى عبداللهك) (نسرين عدن اوله الهى صارى عبدالله) مصراعلرينك دلالتى اولان (١٠٧١) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب (طوپ قاپى) دن (مالتپه) خسته‌خانه‌سنه كيدن جاده‌نك صولنده سد اوستنده‌كى مقبره‌يه دفن ايدلدى . سنك مزارنده : مردمعنوى شارح مثنوى سابقا رئيس الكتاب حضرت عبدالله افندى ابن السيد محمد روح شريفلريچون وجميع اهل ايمان ارواحيچون رضاءً الله ايچون فاتحه) عباره‌سى منقوشدر . احفادندن لعلى زاده عبدالباقى افنديك (ملامیهٔ بايراميه) رجالنك احوال ومناقبندن باحث مطبوع رساله‌سندن آكله‌شلديغنه كوره صاحب ترجمه‌نك من جهة السلوك مربىٔ معنويلرى (ادريس مختفى) حضرتلريدر . مع هذا پير عالى حضرت

(هدائی) نك تربیهٔ معنویه‌لرندن‌ده استفاضه ایله‌مشلردر . اشعاری اکثریت اعتباریله متصوفانه اولوب مخلصلری (عبدی) در .

آثار متنوعه‌لری بروجه‌آتیدر :

(۱) شرح مثنوی — اك مشهور اثرلری‌در بش جلد اوزره مرتب اولوب اسمی (جواهر بواهر مثنوی) در مثنوی شریفك تمامنی جامع دکلدر .

(۲) ثمرات الفوأد فی‌المبدأ والمعـاد — بش باب برخاتمه اوزره مرتب اولوب تورکجه ومطبوعدر .

(باب اول) حضرت آدم علیه‌السلامك خلافتی واطوار ومنـازل خلقت آدمی ومراتب نوع انسـانی بیاننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر . (باب ثانی) طلب حب اصلی وجلای قلب وغوث وانسـان کامل بیاننده اوچ فصلی مشتملدر . (باب ثالث) اهل سلوکك اقسـام وروشلری بیاننده اولوب آلتی فصلی مشتملدر . (باب رابع) دنیادن ترهیب و طریق حقه ومرشـد کامله ترغیب وفقرایه سوء ظندن اعراض وارباب سلوکه توضیحی لازم بعض ارکان وشرائطی توصـیه بیاننده‌در . (باب خامس) نقشبندیه ، بایرامیه ، خلوتیه ، مولویه ، کبرویه قادریه‌نك عموماً عنعنهٔ سلسله‌لری ، ابوبکرالصـدیق وامام علی رضی‌الله عنهمادن فخرکائناته منتهی اولوب اول مناسبت ایله بعض ائمه ، صحابه ، تابعین ، اولیا مناقبی بیاننده‌در . (خاتمه) روح حیوانی وروح انسانی واضافیدن بعض معارف بیاننده‌در .

(۳) نصیحةالملوك ترغیباً لحسن‌السـلوك — سلطان محمد خان رابعه تقدیم اولونان بو اثر تورکجه وغیرمطبوع اولوب مؤخراً (عثمان‌زاده احمدتائب) افندی طرفندن (تلخیص‌النصایح) اسمیله خلاصه ایدیله‌رك سلطان احمد خان ثالثه تقدیم اولونمشدرکه مطبوع وایکی باب اوزره مرتبدر . (باب اول) درانتظـام امور دنیا واهلها ، (فصل اول) خلافت آدم ، موسی ، یوسف ، داوود ، سلیمان ، (فصل ثانی) خلفای راشدین ؛ (باب ثانی) احوال عقبی ، (فصل اول) موت وحقیقت موت وقبض عزرائیل واحوال برزخ ، (فصل ثانی) قیام ساعة ، نفخ صور حشراجساد مع‌الارواح ، احوال عرصات جهنم وجنت ، وسعت رحمت خدا ، خط دستیله محرر اولان نسخه کوتاهیه‌ده رئیس‌الکتاب محمدامین وحید افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

(٤) مرآت‌الاصفیا فی صفات ملامیة‌الاخفیا — طـائفهٔ ملامیه حقنده فتوحات مکیه‌نك مختلف باب وفصللرنده مذکور اولان اقوالك توضیحیله (شیخ اکبر) حضرتلرینك فضـائل ومناقبندن باحث اولوب عربجه وغیر مطبوعدر ، برر نسخه‌سی (بایزید) جامعی کتبخانه‌سیله بشـکطاشده (یحیی) افندی کتبخانه‌سنده واردر . (مرقات‌الاولیا) اسـمنده‌کی ترجمه‌سی‌ده (اسکدار) ده (آیطلامه طاشنده سلیم آغا) کتبخانه‌سنده‌در .

(٥) رجال الغيب — بو طائفهٔ علیه‌نك احوال واقسامندن باحث اولوب غیر مطبوعدر .

(٦) توقیعات سلاطین عثمانیه — دستور الانشا — رئیس الکتاب یعنی خارجیه ناظری بولوندقلری زمانلرده (فریدون بك) منشآتی طرزنده طوپلادقلری ویازدقلری یوز اللی قادار مکاتیبی جامع اولوب غیرمطبوعدر . (١١٥٣) ده محرر بر نسخه‌سی مغنیساده مرادیه کتبخانه‌سنده بر نسخه‌سی‌ده خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر . (دستورالانشا) تاریخ تألیفی اولان (١٠٥٣) سنه‌سنی مبین‌در .

(٧) مسلك العشاق — احوال سلوکه دائر تورکجه منظوم برقصیده اولوب احفادندن آتی الترجمه (لعلی زاده عبدالباقی) افندی طرفندن تذییل وتورکجه شرح وتفسیر ایدلمشدر . متن قصیده ایله ذیلی باقی افندینك آثارندن مطبوع اولان (مناقب ملامیهٔ بیرامیه) رساله‌سنك نهایتنده مندرجدر .

(٨) جوهرالبدایة ودرةالنهایة — سلطان مراد رابعك احوالیله بغداد فتحندن وأئمهٔ اربعه ایله بعض اولیاء اللهك مناقبندن باحث اولوب غیر مطبوعدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(٩) ترجمهٔ مقاصدالعینیه — بواثرك عبدالمجید سیواسی طرفندن‌ده ترجمه ایدلدیکی آتی‌ده محرردر .

مخدوم عالیلری مصطفی رسمی افندی‌ده علماء شعرادن بر ذاتدر .

(١٠) تدبیرالنشأتین واصلاح النسختین — اون بش باب اوزره مرتب سیاسی واخلاقی غایت مهم بر اثردر . نسخه‌لری شهید علی پاشا ایله خالص افندی کتبخانه‌لرنده واردر .

مظاهردر بتون اشیا بزم کوردیکمز ظاهر
جهانده هرنه وارایسه همان انوار رحمتدر

حضرت هدائی غزلی تخمیسلرندن :

سکا سندن یاقیندر حق صاقین اولمه دلا غافل
همان سنلکدرانجق اورتاده بوکا اولان حائل
کوزوك آچ معنی‌یی آکلا بو ذوقیله اولور حاصل
محیط بحر توحیدی بیلوب عمان بی‌ساحلی
وجودك قطره‌سین محوایت اکراولدکسه اهل‌دل

صفی اللاموسی دده

عرفا وفضلای مولویه‌دن اولوب پدرلری آتنه‌لی جلال علی دده افندی طرابلس شام مولویخانه‌سی شیخی ایکن طرابلس‌ده تولد ایتمشدر . السنهٔ ثلاثه‌ده انشاد نظمه مقتدر ایدی . تفسیر ، حدیث کبی علوم عالیه‌یی (عبدالغنی نابلسی) حضرتلرندن تعلم ایله‌مشلردر . آخر مشیختی استانبولده یکی قاپی مولویخانه‌سنده‌در . (١١٥٧) ده ارتحال ایدرك درکاه مذکوره دفن ایدلدی . (صحاح جوهری) ترجمه‌سی اولان (وان قولی) نك طبعنده مصححلك خدمتنی ایفا ایتدیلر . مذهب حنفی اوزره مسائل فرائضیه‌یی حاوی (ارجوزهٔ جدیده) جملهٔ مؤلفاتندندر.[١]

صحفی محمد افندی « صحاف »

حضرت نیازیٔ مصرینك اخص خلفاسندن [٢] عاشق وعارف برذات اولوب بروسه‌لیدر. (الهی جلوه‌کاه شیخ صحفی‌یی جنان ایله) مصراع مجوهرینك دلالت ایتدیکی (١١٤٦) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایده‌رك آستانهٔ مصری‌یه دفن ایدلدی . آثاری :

(زین‌الاعیاد) اسمنده‌کی (شرح غزل حاجی بیرام ولی ـ چالابم برشار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) ایله (شرح غزل اشرف‌زاده ـ تجلی شوق دیدارك بنی مست ایله‌دی حیران) ، (شرح غزل نیازیٔ مصری کشف‌الرموز فی حل‌الکنوز ـ مشکلم وارحق دوستلری ایله‌ك کشاد)[٣] . (منظومهٔ مواجیه) (مجموعهٔ الهیات) اولوب غیر مطبوعدر .

---

[١] سلطان عبدالعزیزخان دوری عرفاسندن اولوب غلطه مولویخانه‌سنده مدفون بولونان واوراد مولویه‌یی مفصل برصورتده شرح ایدن بوسنه‌لی محمد فاضل پاشاده فضلای مولویه‌دندر . بوذاتك مذکور مولویخانه کتبخانه‌سنده برده دیوانی واردر . اوراد شرحی مطبوعدر .

[٢] حضرت نیازی خلفاسندن بری‌ده بروسه‌لی امیرقاسم زاده (سید محمد امین) افندی‌درکه مرتب دیوانی واردر . (شیخ افندی بزم عدنه هو ایله بولدی وصول) مصراع مجوهرینك دلالت ایتدیکی (١١٣٤) ده ارتحال ایله‌دی . شیخ حسام‌الدین افندی درکاهی التنده‌کی مصری تکیه‌سنده مدفوندر .

ابیاتندن :

جانانه ویروب جانی جانان اولەلم عاشق	بوراه حقیقتده برهان اولەلم عاشق
صدقیله اکرمؤمن طوتدکسه سواصومن	کل عید وصاله قربان اولەلم عاشق
عشقیله اولوب زنده دوستی بولەلم دلده	کل علم لدنیده لقمان اولەلم عاشق

[٣] بومصراع ایله باشلایان غزل شیخ اسماعیل حقی طرفندن دخی شرح اولونمشدرکه مطبوع دیوانك نهایتنده مذکوردر .

ابياتندن :

- دلاسن منطق‌الطيری اوزی انسان اولاندن صور
دیلرسن کنت کنزاً رمزنی وارکاندن صور

صلاحی افندی « عبدالله صلاحیٔ عشاقی »

جامع‌الفضائل بر ذات اولوب بالیکسرلیدر. یکرمی یاشنه قادار مملکتی علماسندن علوم‌آلیه تعلمندن صوکره استانبوله کله‌رك تکمیل نسخ ایتمك اوزره تکرار درسه ابتدار ایتدیکی کبی قدردان بر ذاتك دلالتیله‌ده « تحویل » قلمنه دوامه باشلادیلر .

آزوقت ظرفنده طلبه وکتبه آراسنده شیوع بولان شهرت فوق‌العاده‌لرینه بناءً اولا مکتوبجیلق صوکره دیوان افندیلکی خدمتیله حکیم اوغلو علی پاشا معیتنه تعیین اولونه‌رق بو خدمتله اینجه دولاشدیلر . لکن مرقدلری اکری قاپی خارجنده اولان واوتاریخده ادرنه‌ده ارشاد عباد ایله مشغول بولنان شیخ جمال‌الدین عشاقی حضرتلرینه انتسابلرندن برمدت صوکره استعفا ایده‌رك یدی سنه وحدت وانزوا عالملرنده امرار اوقات ایتمشلرکه بوفیضلی عالمده :

مشکلن کمسه‌یه ظاهرده صلاحی صورماز
خواجهٔ باطنه صوردی صوراجق اسراری

بیتیله‌ده تکمل مراتب عرفانیه ایلدکلرینی و :

جلوتی ، بایرامی وسعدی ، قادری
نقشبندی ، مولوی وکلشنی ، عشاقی‌یز

بیتیله‌ده جامع‌الطرق بر ذات اولدقلرینی رمز وایما بیورمشلردر . بوزمانلرده عالم معنی‌ده شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری طرف عالیلرندن درت سطرلق بر یازی اوقودیله‌رق مادی وبالخاصه معنوی پك‌چوق واردات وفیوضات قلبیه‌یه مظهراولدقدن صوکره تألیفاته شروع ایتمشلردر . ارباب علم وعرفان نزدنده حرزجان ایدلمکده اولان آثار قیمتدار عارفانه‌لری فضل وعرفان وتحقیق وایقانلرینه دالدر . ارتحاللری سنك مزارنده منقوش : (صلاحی شوق انوار جماله اولدی پروانه) مصراعنك دلالت ایتدیکی ١١٩٦ تاریخنده مدفنلری‌ده سلطان مصطفی خان ثالث دوری رجالندن طاهر آغا نام ذاتك فاتح جوارنده عاشق پاشا محله‌سنده بنا ایده‌رك مشیختنی عهده‌لرینه توجیه ایتدیکی درکاهك حظیره‌سنده‌در .

آثار علیه‌لری :

۱ انا عرضنا ... آیت کریمه‌سنك تفسیری
۲ اصول حدیث شرحی
۳ اصول فقهدن مختصر منار شرحی
۴ حضرت شیخ اکبرك آثاریندن اولان (مواقع النجوم) شرحی [بر نسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر .]
۵ حضرت شیخ اکبرك کلمات قدسیه‌لرندن اولان (سبحان من اظهر الخلایق وهو عینها) نك (مفتاح الوجود الاشهر فی توجیه کلام شیخ الاکبر) اسمیله شرحی
۶ دیوان جناب علی شرحی
۷ مثنویٔ شریف ترجمه‌سی
۸ ابن فارضك قصیدهٔ خمریه‌سنك شرحی
۹ حضرت شیخ اکبرك (حوض الحیاة) رساله‌لرینك شرحی
۱۰ » » » (غوثیه) » »
۱۱ امام غزالی مؤلفاتندن (فیصل التفرقة بین الاسلام والزندقة) و (معرفة العجز) رساله‌لرینك ترجمه‌سی
۱۲ مفتاح الرموز والاسرار الکنوز
۱۳ علوم المظنون
۱۴ مرأت الاسما رساله‌سی
۱۵ توفیق العون فی حق الایمان
۱۶ حلیهٔ حسنین الاحسنین
۱۷ کلشن توحید ترجمه‌سی
۱۸ مصطلحات صوفیه ترجمه‌سی
۱۹ شیخ محمود شبستری مؤلفاتندن (مرأت المحققین) ترجمه‌سی
۲۰ » ابوالحسن الخرقانی » (اسرار سلوك) »
۲۱ خواجه محمود پارسا » (ذکر ، وجود ، قدسیه) رساله‌لرینك ترجمه‌لری
۲۲ شیخ سهروردی مؤلفاتندن (خواص جل اسماء) ترجمه‌سی
۲۳ مقامات حمیدیه ایله رباعیات فارسیه‌یی فنون ادبیه‌یه تطبیق طریقیله وجوده کتیردکلری نفیس شرحلری

٢٤ مولانا جلال‌الدين رومی وشيخ نيازیٔ مصری ونصوحی ، اشرف رومی ، نقشیٔ آقكرمانی حضراتنك بعض نطقلرينك شرحی

٢٥ امام‌علی‌يه منسوب { عينان عينان لم يأخذ هما رمد / فی كل عين من‌العينين نونان } قطعه‌نك شرحی

٢٦ جمعی حسن بصری حضرتلرينه نسبت اولونان اللی درت فرضك شرحی

٢٧ شوكت ، صائب، ميرخسرو دهلوی ، خاقانی‌نك اكثر مشكل غزللرينك شرحلری

٢٨ عروض شرحی

٢٩ ديوان عارفانه‌لری

٣٠ مكتوبات وانشا رساله‌لری

٣١ (واهب‌المواهب فی بيان مقامات والمراتب) ترجمه‌سی

٣٢ لفظ طريقت رساله‌سی

٣٣ نقشبنديه رساله‌سی

٣٤ تاج، كمر، علامت رساله‌لرينك شرحلری

٣٥ بعض قصائد عربيه‌نك شرحلری

٣٦ معمای اسماء حسنی رساله‌سی

٣٧ نحودن (مغنی) شرحی

٣٨ مختصر ومفصل قواعد اعراب

٣٩ شافيه شرحی

٤٠ قواعد فارسيه شرحی

٤١ (مفاتيح‌الدريه) شرحی

٤٢ مدار مبدأ ومعاد

٤٣ شرح مقالات خواجه نصرالدين

٤٤ تسهيل المبتدی

٤٥ ذيل‌الكتاب باحسن الخطاب

٤٦ اسرار نهان درختم خواجكان

٤٧ رسالهٔ جواهر تاج خلافت

٤٨ شرح نطق عاشق عمر

٤٩ كل صدبرك

٥٠ تحفة العاشقين

٥١ شرح قصيدۀ بانت سعاد

٥٢ شرح حل معاقدالرموز

٥٣ تخميس قصيدۀ بردۀ

٥٤ السنۀ ثلثه اوزره منظومۀ معراجيه

٥٥ منظومۀ مولد نبی

٥٦ تسديس قصيدۀ منفرجه

٥٧ مستزاد جناب مولانايه منظوم شرح

صادق محمد ارزنجانی

مشايخ نقشبنديه‌دن مجاهد برذاتدر. اناطولی وروم ايلی قطعه‌لرنده برچوق سياحت ايله‌ديكی و (١١٩٢) تاريخنده ارضرومده بولونديغی رسالۀ مرغوبه‌سنده محرردر. (١٢٠٩) تاريخنده شيخی بولونديغی اسكدارده آلاجه مناره زاويه‌سنده ارتحال ايده‌رك اورايه دفن ايدلدی. جمله‌سی بريرده مطبوع تورکجه رسائل ترکيه‌سی واردرکه اسملری بروجه آتی : (رسالۀ مرغوبه) (رسالۀ تربيه‌نامه) (رسالۀ معرفةالنفس) (رسالۀ محبوب) اولوب (حقيقةاليقين) ترجمه‌سی‌ده جملۀ آثارندندر.

صافی احمد افندی

مشايخ مولويه‌دن عارف وعلوم غربيه واقف برذات اولوب (توقات) ليدر . اكمال تحصيل وچله‌دن صوكره برمدت وطنی مولويخانه‌سنده اجرای مشيخت ايدوب بعدۀ آيدين دركاهی مشيختنه نقل ايله‌دی. (١٢٩٠) كسور تاريخلرنده لمصلحة استانبوله ورودنده وفات ايده‌رك يكی قاپی مولويخانه‌سنه دفن ايدلدی . (عروض ملا جامی) يی (جام مظفر) اسميله تورکجه شرح ايله‌يوب مصرده طبع ايتديرمشدی (عينی حسن) افنديك (نظم الجواهر) نامنده‌كی لغت منظومه‌سنی‌ده شرح ايتمشدر . آثار سائره‌سنه دسترس اولونامادی . زبان فارسی وعلم حكمتی (كتخدازاده) عارف افنديدن تعلم ايتمشدر (تذكرۀ فطين)ده عارفانه برغزلی مندرجدر.

صالح رفعت افندی

اکابر متصوفه‌دن سید خواجه محمد نورالعربی الملامی حضرتلرینك خلفاسندن صاحب تمکین برذات عرفانسمات اولوب (اشتیب) لیدر. خواجهٔ مشارالیهه انتسابندن صوکره بنا ایتدیکی درکاهده تربیهٔ سالکین ایله امرار حیات ایله‌دی. (١٣٢٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکور حظیره‌سنه‌دفن ایدلدی. مرتب دیوانچه‌لری ومصطلحات صوفیه‌یی مبین رساله‌سی واردر.

دیوان الهیاتنك مطلعندن :

خدایا سکا حمد اولسون سنکله	ینه سن‌سك سنی حامدسنکله
ظهورك باطن اولدی ظاهرکله	که معلوم اول آخرکله
وجودکله دونر انجم فلکلر	بوتون شمع وجوهکدر دیلکلر
حبیبك مظهرندندر ظهورك	خروشه کلدی دریای بطونك
سکامرآت اولوبدر چونکه‌ذاتی	تجلی قیلدك آنکله صفاتی
قو افعال واحکام ایله اسما	اول اولدی مظهر جمله مسما

(ط)

طورحال شیخی مصطفی افندی

آماسیه ایله‌طوقات آراسنده‌کی طورحال ناحیه‌سندن فاضل عارف برذاتدر. آماسیه‌واستانبولده تحصیلنی اکمالدن صوکره شیخ مراد نقشبندی مخدومی علی افندی‌یه انتساب ایله‌یوب نائل خلافت اولارق وطننه عودتله نشر علم وطریقته باشلادی. (١١٩٧) ده وفات ایده‌رك بناسنه موفق اولدیغی جامع شریف حظیره‌سنه دفن ایدلدی. صدر اعظم سید محمد پاشانك کندیسنه اخلاصی دولاییسیله‌ناحیه‌سی جوارنده‌کی (طازیه) قریه‌سی طرف پادشاهیدن تملیك ایدلمشدی. بوقریه‌یی کندی املاکیله برابر مملکتنده تأسیس ایتدیکی جامع، مدرسه، تکیه‌یه وقف ایتدی. صحاح احادیثدن جمع وتلفیق ایتمك شرطیله (البدرالمنیر فی شرح احادیث البشیرالنذیر) اسمنده‌کی حدیثه دائر اثریله (مرشدالسالکین) نامنده برتألیفی، وحدیث اربعین شرحی ایله دیکر برتألیفی واردر. طریقت خلوتیه‌نك شعبانیه شعبه‌سندن‌ده مستخلف اولدیغی اسکدارده کوردیکم برطومارده مندرجدر.

(ظ)

ظريفى عمر افندى « بابا »

طريقت سعديه مشايخ كرامندن بصر بصيرت صاحبى بر ذات اولوب (روسجق) ليدر . (١٢١٠) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايله‌دى. بك مزارلغى قارشيسنده طومبول جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر. علم اخلاقه دائر مشهور (پندنامه) سى مطبوعدر. برده غير مطبوع ديوان عارفانه‌سى واردر . پندنامه‌دن مشورت بحثى :

كندودن اولويه رغبت ايله كل
هم كلامى بيل ادبله سويله كل

اولو قدرين فهم ايدن اولور اولو
كوزله‌ين آداب واركان ويولو

اولونك خير دعاسن آله‌سك
رتبهٔ عالى آنكله بولاسك

اولولرله مشورت قيلسه كشى
چيقارير البته باشه اول ايشى

مشورتسز كيم كه بر ايش ايشله‌يه
شول ندامت پارماغن چوق ديشله‌يه

(ع)

عاشق على پاشا « بشر »

سلطنت عثمانيه‌نك مؤسسى عثمان غازى دورى مشايخ وشعراى عارفيننددن وپادشاه مشار اليهك عيتنده بولنمش اولان مظنهٔ كرامدن شيخ مخلص پاشا بن الياسك اوغلو اولديغى (غريب نامه) مقدمه‌سنده محرردر . عابد وزاهد مستجاب الدعوه برذات اولوب اطوار سلوك ومقامات عارفينه واقف ايدى . زمان اشتهارى اورخان غازى دورنده‌در. محبت ومعرفت الهيه‌يه، روحك اوصاف وخصائلنه ودها بو مثللو مباحث دينيه وتصوفيه‌يه دائر اون باب اوزره مرتب (غريب نامه) ياخود (معارف نامه) اسمنده توركجه يكرمى درت بيك مصراعه قريب غير مطبوع بر جلد

کبیر منظومه‌لری واردرکه هربابی‌ده اوتز فصل اولارق ترتیب ایدلمشدر . بو اثر تاریخ ادبیات عثمانیه نقطه‌سندن‌ده مهمدر . (٧٣٣) تاریخنده قیرشهرنده ارتحال ایتدیلر . مرقدلری زیارتکاه انامدر . (پاشا) لقبی باباسنك ایلك اولادی اولدیغندندر . رتبهٔ رسمیه دکلدر . مغنیساده مرادیه کتبخانه‌سنده (رساله فی بیان‌السماع) نامیله منثور براثری‌ده واردر . تفصیل احوالی (تورك درنکی) اسمنده‌کی رسائل موقوته‌نك برنجی جزئنده‌کی مقالهٔ عاجزی‌ده مندرجدر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

جمله عالم براشارتدر همان	نیجه‌یوزبیك ملکی‌وارحقك نهان
انس‌وجندن کسه‌لرکورمش‌دکل	کسه اول‌یردن خبرویرمش دکل
فکر وعقلك ایره‌مز اول منزله	آدی او ملکك دخی کلمز دله

کتابك باش طرفنده حروف هجا ترتیبی اوزره کورولن منظومه‌لرك برنجیسی او وقتك نظمنه کوره کوزل بر نمونه اولدیغندن عیناً درج ایدلدی :

اول‌بزه واجب‌اولان الله آدین آکمق دورر	انك آدین ذکر ایدەلم اول کیم قمو مشتاق دورر
اول دخی اولدور قدیم اخر دخی اولدرمقیم	اولدرکریم‌اولدوررحیم‌اولدورکه‌شکسیزحق‌دورر
ایکی جهان یارادان اول آی وکونش یوریدن	اول‌انس‌وملك‌دورودن اول‌کیم‌اول خلاق دورر
اولدوراحداولدورصمداولدورازل‌اولدورابد	اول‌بی‌حساب وبی‌عدد اولدورکه‌اول‌رزاق دورر
اولدرکه‌جان‌ویردی‌تنه‌اولدرکه تن‌ویردی‌جانه	اولدرکه‌رنك ویردی قانه اول حاکم مطلق دورر
آنسیز اکا کیم واریر آنسیز اکا کیم ایریر	آنسیز آنی کیم کوریر اندن یکا کیم باقدورر
آیرلماسین بولدق انی آیرلمەسین بیلدك انی	اوکدن صوکا (عاشق) جانی انکله مستغرق‌دورر

مولدنبی ناظمی سلیمان دەده مرحومك بواثردن اقتباس ایتدیکی برنجی بیتدن اکلاشیلور . مشارالیهك مخدومی (علوان) الوان چلبی دخی عشق وعرفان ایله مشتهر جذبه‌دار برشاعر اولوب قبری [١] اماسیه جوارنده نامنه منسوب قریه‌ده‌در . (اطوار سلوك) اسمنده بر منظومه‌سی واردر . [٢] اشعار عارفانه‌سندن برقسمی (ثمرات‌الفواد) ده مذکوردر . ازجمله :

[١] مورخ عالی چوروم قربنده برقریه‌ده اولدیغنی بیان ایدییور . مخلص پاشا ، مصرده (قوس) شهرنده (باباالیاس خراسانی) ده آماسیه‌یه ایکی ساعت مسافه‌ده نام عالیلرینه منسوب (الیاس) کوینده مدفوندرلر . مخلص پاشانك وفاتی ٧٠٩ و بابا الیاسك وفاتی ٦٥٧ در .

[٢] مرادثانی‌یه تقدمه ایله‌دیکی منظوم (کلشن راز) صاحبی شیرازی (علوان ـ الوان) چلبی دیکر برذاتدر .

مزين ايده سنى خوب خلّاق
بيلنه علم انفس وعلم آفاق

صفاته ترك ايدرسەك صفاتى
همان تبديل ايدرسين ذاته‌ذاتى

.

عبدالرحيم نظام الدين مرزيفونى «صارى دانشمند زاده»

چلبى سلطان محمدخان دورى مشايخ عظامندن اولوب تصوفدن (ارشادالانام) اسمنده‌كى اثريله عشقنامه‌سى وديوانچهٔ الهياتى واردر .

طريقت زينيه پيرى (زين‌الدين خافى) [١] حضرتلرندن تكميل سلوك ايله‌مشدى . مملكتنه عودتنده پك چوق عاشقينى دلسير ايده‌رك وفات ايله‌دى . اشعار صوفيانه‌سنده (رومى) تخلص ايدردى . مرشدلرى كنديلرى حقنده : (برعشق كوتوكن ياقوب ديار رومه آتدق) بيورمشلردر . اشعارندن انجق دسترس اولونابيلن يالكز شو :

توبه يارب خطا يولونه كيتدكلريمه
بيلوب ايتدكلريمه بيلمه‌يوب ايتدكلريمه

بيتى‌دركه سهل ممتنع قبيلندندر.

منشئ مشهور ويسى افندى توبه‌نامه‌سنده بيت مذكوره :

پيرو اولدم اوسخن پروره ايتدم توبه
دائما ره‌سپر عمد وخطا ايتدكلريمه

بيتيله اشارت ايله‌مشدر . (نفحات الانس) ترجمه‌سنده مذكور مفصل اجازه‌نامه‌دن مستبان اولديغنه كوره مرشدلرينه مصرده انتسابدن صوكره برابرجه (خراسان) ه كيده‌رك تكميل سلوك ايله‌يوب عودت ايتمشلردر . پدرلرى (صارى دانشمند) شهرتيله بنام (امير عزيز) افندى‌در .

---

[١] خاف (خراسان) مضافاتندن برقصبه‌در . اكثريا خواجه ، خواهر وسائره كبى واو معدوله ايله (خواف) صورتنده يازيلير .

علاء الدين علي آقسرايي [١]

(قرهمانی) شیخ علی السمرقندی خلفاسندن خیرالدین افندیدن مستخلفدر. اشهر مؤلفاتی شیخ اکبر (رضه) حضرتلرینك (عنقای مغرب) اسمنده‌کی اثر دقیقنك شرحیدرکه غیر مطبوعدر. سلطان سلیمان قانونی بغداد سفرینه عزیمتلرنده بوذات ایله ملاقات ایده‌رك حق شاهانه‌لرنده خیر دعاده بولنمشلردی. مؤخراً بروسه‌یه هجرتله دار آخرته رحلت ایله‌دیلر. باشچی ابراهیم بك جامع شریفنك قبله طرفنده مدفوندر. (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده لارنده‌لی اولدقلری محرردر.

عبدالکریم افندی

سابق‌الترجمه (ابراهیم کلشنی) خلفاسندن (ادرنه) لی (عاشق موسی) افندیدن مستخلف عارف وشاعر برذات اولوب (ادرنه) لیدر. تاریخ تألیفی (٩٦٤) اولان (حضرات خمس) ترتیبی اوزره بر مولد نبوی منظومه‌سی واردر. (٩٩٢) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی. منظومه‌نك مطلعندن:

الهی معرفت نورین دلیل ایت
سراج عقله قدرتدن فتیل ایت

قلوبك قالبنی روشن ایله
معانی سری ایله کلشن ایله

خلفاسندن (لارنده) لی (شانی ابراهیم افندی) ده عرفادن برذات اولوب (مرآت الصفا) اسمنده تصوفدن براثر مقبولی واردر.

ابیاتندن:

کاربان راه اقلیم فنانك شانیا
باش وجان ترکن اوررر برقافله سالاری یز

---

[١] بچوی تاریخنك جلد اولنده کوریلن برافاده بروجه آتی تحریر ایدلدی:
شیخ الاکبرك عنقای مغرب رساله‌سین شرح ایدوب اشارات علیه ورموز خفیه‌دن سنه (٩٤٠) ده حرف اولی (ع) اولان شیخ وینه حرف اولی (س) اولان پادشاه ذیشان ایله اولی (ق) آخری (ه) اولان شهرده‌که قونیه‌ده ملاقی اوله‌لر دیو صریحاً اشارت واردر.

عبدالمجید بن شیخ نصوح

(رسالة الادویة فی الطریقة المحمدیة) و (رسالهٔ آدابیه) صاحبی طریقت زینیه کبارندن طوسیه‌لی شیخ نصوح افندینك مخدومیدر . آثاری : (تذکرهٔ اولی الباب) ، (الخوف والحزن) (الفلاح والهدی) ، (الفوزالعظیم) ، (ریاض الناصحین) ، (روضة الازهار و جنة الاثمار) برده منظوم قیافتنامه‌سی واردر . جمله‌سی غیرمطبوعدر . (٩٧٣) تاریخنده طوسیه‌ده ارتحال ایله‌دی . نصوح افندی طریقت زینیه پیری (زین الدین خافی) نك اخص خلفاسندن بروسه‌ده مدفون عبداللطیف قدسی خلیفه‌سی (تاج الدین) افندیدن مستخلفدر . برده تمثیله تعلق ایدن آیات کریمه‌نك تفسیرینه متعلق براثری واردرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

عارفانه برغزلی :

کل ای طالب قو اسمایی مسمادن خبردار اول
صاقین اولمایه‌سك عامی معمادن خبردار اول
حجاب اسمله اولمه مسمادن صاقین محجوب
کیدر بنلك حجابنی بومعنادن خبردار اول
نه کیم وار ایکی عالمده وجود حقدر جمله
بورمزی آکله ای عارف بوایمادن خبردار اول
فنا جامیله نوش ایدن همیشه نیشنی عشقك
بقا بزمنده شاد اولور بوصهبادن خبردار اول
کیروب بازارعشق ایچره بوکون درد الهی آل
ویروب نازی نیازایسته بوسودادن خبرداراول
اکر مجنون عشق‌ایسه‌ك مجیدی حسن لیلایه
کوز آیبرمه جمالندن تماشادن خبردار اول

برده منظوم پند عطار شرحی واردر .

مطلعندن :

حمد بی‌حد آن خدای پاك را — آنکه ایمان دادمشتی خاك را
حمد بی‌حد آکا کیم اول مستعان — ویردی ایمان برآووچ خاکه همان

(کنزالفوائد) تصوف واخلاقدن باحث برجلد کبیر عربی براثر اولوب نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

عمر بن حمزه

طریقت (زینیه) مشایخندن فاضل برذات اولوب (ادرنه) لیدر . طریق مذکور مشایخندن

(فره جیك) لی شیخ (علی بن سنان) افندی نامنه مؤلف (انیس الجلیس) اسمنده عربی العباره اخلاق ومحاضراتدن باحث براثری واردرکه تاریخ تألیفی (٩٨٦) در. بواثر طابع ذهولی اولمق اوزره (١٣٠٦) تاریخنده (امام سیوطی) یه نسبت ایدیله‌رك مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدلمشدر.

عارف محمد افندی

(طریقت زینیه) کبراسندن برذات اولوب (دکزلی) دندر. (استانبول) ده اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره (ایزمیت) ه نقل مکان ایده‌رك نشر طریقت وتألیفله امرار حیات ایله‌دی. (روضة التوحید) اسمنده تورکجه منظوم اثر تصوفلرینی (٩٤٧) تاریخنده اکمال بیوردیلر. (ایزمیت) ده (اورخان غازی) جامعی یوقاروسنده‌کی مزارستانده مخدومی (احمد افندی) ایله برابر مدفوندرلر. (٩٧١) ده وفات ایدن احمد افندینك‌ده (نزهة الموحدین) اسمنده منظوم اثری واردر. (روضة التوحید) دن:

ای قدیم وحیّ وقیوم واحد
سن سین اول خلّاق اشیا بی عدد

عبدالرحیم قره حصاری [١] آفیون قره حصاری

آق شمس الدین حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب علم تصوف واخلاقدن باحث بر مقدمه ایکی قسم وبرخاتمه‌یی وهرقسم اون بابی حاوی ترکی العباره (منیة الابرار وغنیة الاخبار) ایله (٨٦٥) تاریخنده اکمال ایتدیکی منظوم (وحدتنامه) ومنظوم (ترجمهٔ قصیدهٔ رائیه) اسمنده‌کی آثاردن کمالی مستبان اولور. قره حصارده نامنه مضاف جامع شریف یاننده مدفوندر. آثاری مطبوع دکلدر. (منیة الابرار) استانبولك فتحی سنه‌سنده اکمال اولونمشدر.

---

[١] نجم الدین رازی ونجم الدین دایه اسملریله بنام اولان ذاتك اجل آثاردن اولوب تصوف واحوال سلوك وتربیهٔ نفسدن باحث (مرصاد العباد من المبدأ والمعاد) اسمنده‌کی اثر دقیقك مترجمی سلطان مراد ثانی دوری فضلاسندن (قاسم بن محمود قره حصاری) ده علمای متصوفه‌دن بر ذاتدر. ترجمه‌نك اسمی (ارشاد المریدین الی المراد) تسمیه ایله‌مشدر. سلطان محمود اول معاصری (شفاء الصدور وصفاء القلوب) مؤلفی (شیخ مصطفی بن مراد) ایله (اصول وصول الهیة) اسمنده (١١٨٥) تاریخنده براثر یازان (شیخ محمد خلوتی) ده قره حصاردن یتیشن مشایخدندرلر.

ابياتندن :

كرچه اولدى مولدم قره حصار
يوزوم آغ ايت قيلمه‌بنى شرمسار

وحدتنامه‌سندن :

حمدايدر اول ذاته جانى پاك اولان
كيم خلافت بولدى آندن خاك اولان

على دده بوسنوى

علماى خلوتيه‌دن برذات اولوب (بوسنه‌لى) در . (خلاصة‌الاثر) ده (موستار) لى اولديغى
حررردر . تربه شيخى ديمكله مشهور ايدى . مرشدلرينك رجال خلوتيه‌دن (نورالدين زاده)
ولديغى وبرمدت (سكتوار) قلعه‌سنده مشهد قانونى‌ده بنا اولونان تربه وخانقاهده بولونديغى
حاضراتنده حكايه ايدييور . مؤلفاتى ، (١٠٠١) تاريخنده مكهٔ مكرمه‌ده تأليف ايدوب
مختصراً (اسئلة‌الحكم) و (خواتم‌الحكم) اسميله‌ده تسميه ايلديكى اثريله (تمكين المقام فى مسجد الحرام) ،
سباعيات فى‌الفروع) ، (مواقف‌الاخرة واللطائف‌الفاخرة) ، (محاضرات‌الاوائل والاواخر) ،
انوارالمشارق) ، (رسالهٔ انتصاريه) ، (تربيع‌المراتب والاصول لارباب‌الموصول) در .
ساطرجى محمد پاشانك دعوتى اوزرينه (وارات) سفرينه عزيمتله عودتنده (تمام وصلت)
ركيبنك دلالتى اولان (١٠٠٧) ده رحلت ايله‌دى. (سكتوار) قربنده (صولنق) ده مدفوندر.
آثار مذكوره‌دن (اسئلة الحكم) تصوف ، عقائد وسائره‌دن باحث اولوب عربى العباره
٣٦٠) سؤالدن مركبدر . (خواتم‌الحكم) اسميله‌دهٔ مسمادر. اسئله‌نك قسم اعظمى موجب
ستفاده‌در . (١٣١٤) ده مصرده طبع اولنمشدر. كنارنده طقوز جلددن عبارت اولان تفسير
روح‌المعانى) صاحبى مفتئ بغداد افاضلدن (محمود آلوسى) نك (اجوبة العراقيه على اسئلة
لايرانيه) سى واردر .

(محاضرات‌الاوائل والاواخر): امام سيوطى‌نك (اوليات) ى طرزنده اكثريتى اعتباريله تاريخه
ملق‌ايدر عربى براثردر. بوده مصرده طبع اولونمشدر. بعض اقوالى ضعيف اولمغله برابر اكثر
وادى تاريخ ومحاضرات ايله مشتغل ذواته استفاده بخشدر .

(رسالهٔ انتصاريه) : خاندان آل عثمان حضراتنك فضائليله بقاى سلطنتلرينه دائر اكابر
مكاشفين امتك اولبابده‌كى افادات ونقلياتنى جامع مفيد ومختصر عربى براثردر. محفوظ كتبخانهٔ
اجزى اولان بورساله مطبوع دكلدر .

(تمكين المقام فی مسجد الحرام) سلطان مراد ثالث طرفندن (١٠٠١) تاريخنده مقام ابراهيمك تجديدينه مأمور اولديغی وقت تحرير ايله‌مشـدر . درت ركن بر خاتمه اوزره مرتب اولوب (١) اومقامده نزول ايدن آيتدن (٢) اومقامده‌كی فضيلت صلاتدن (٣) اومقامك اسرارندن (٤) اوائل مقاماتدن و بر خاتمه‌دن عبارتدر .

(تربيع) ك برنسخه‌سی آياصوفيه كتبخانه‌سنده واردر .

علی چلبی بن خسرو ازنیقی

علوم متنوعه‌يه واقف عارف برذات اولوب مشهور شيخ اده‌بالی نسلندن (وحی زاده) نك متعلقاتندندر .

بداية پدرلری محلولندن اولان سلك زعامته دخول ايله بلغراد وجواری سفرلرنده بولندقدن صوكره مسقط رأسنه عودتله يكيدن تحصيله باشلادی وسلطان محمد خان ثالث زماننده (استانبول) ه كله‌رك (سودليجه) ده اقامت ايله‌دی . علوم متداوله وبتخصيص علم تفسير وتصوف وكلام ايله علوم غريبه وحكميه وكيمويه‌ده‌كی وقوف تاملرينی بوفنلرده‌كی تأليفات عديده‌لريله اثبات ايلدكلرندن بين الخواص (مؤلف جديد) شهرتيله بنام اولدی . ملامية بايراميه كبار مشايخندن (ادريس مختفی) شهرتيله بنام (ترحالی خواجه علی الرومی) دن مستخلف اولديغی (مستقيم زاده) مرحومك مناقب ملامية بايراميه‌سنده محرردر . (من اضعف الخليقة الی اكمل الطريقة) عباره‌سيله باشلايان استرشادی حاوی (عزيز محمود هدائی) حضرتلرينه تقـديم ايتدكلری نامه‌لرينه حسن قبولی متضمن (من اضعف الفقرا) فقره‌سيله بدأ ايدن جوابنامه‌دن استنباط اولونديغنه كوره طريقت جلوتيه‌يه‌ده منتسب اولدقلری آكلاشيلمقده‌در . (١١٠٨) تاريخنده عالم آخرته سفر ايليوب حضرت خالد (رضی الله عنه) تربهٔ شريفه‌لری حريمنه دفن اولونديلر .

مؤلفات عديده‌لرندن باشليجه‌لری شونلردر : [١]

(١) — جواهر الاسرار .

(٢) — ثمرة الارشاد .

(٣) — درر الانوار فی اسرار الاحجار .

(٤) — الدرة البيضاء فی الاكسير الاحمر .

(٥) — مقدمة الوصل .

(٦) — ديوان الحكمة (منظوم)

(٧) — كشف الاسرار وهتك الاستار .

(٨) — السر الربانی فی العلم الجسمانی والروحانی .

(٩) — طوالع البدور فی شرح الشذور .

---

[١] محفوظ يد عاجزی اولان (درر الانوار فی اسرار الاحجار) اسمنده‌كی اثرينك نهايتندن آلندی .

(۱۰) — درة الغواص فی اسرار الخواص .
(۱۱) — ترویح الارواح فی اسرار المفتاح .
(۱۲) — رسالهٔ قضا وقدر .
(۱۳) — مفاتیح الکنوز فی حل الرموز .
(۱٤) — انوار الترکیب .
(۱٥) — اللوایح فی اسرار الحروف الفواتح
(مؤلف بو اثرنده ترجمهٔ حالنی یازدیغنی
(درر الانوار) نده حکایه ایدییور.)
(۱٦) — المنتخب فی صناعة الذهب .
(۱۷) — شرح قصیدهٔ صعلوکیه .
(۱۸) — دیوان اکسیر .
(۱۹) — مجموعهٔ مجربات .
(۲۰) — مفتاح الحکمة .
(۲۱) — حجر ثلاثة .
(۲۲) — عشرة ابواب .
(۲۳) — المصباح فی علم اسرار المفتاح .
(۲٤) — کتاب دقایق المیزان فی مقادیر الاوزان
(۲٥) — کتاب انواع الدرر فی ایضاح الحجر .
(۲٦) — کتاب لوح ذهب الاسرار فی معارف الاحجار
(۲۷) — کتاب المنتخب فی الاکسیر .
(۲۸) — درة الدرر وتحفة الغرر .

(۱) نومرولی (جواهر الاسرار) ایله (۲۰) نومرودن آشاغیسنی حاوی اولان بش اثرینی جامع برمجموعه‌سی (اسکدار) ده (آطلاما طاشـنده سلیم آغا) کتبخانه‌سنده، برقاچ دانه‌سی‌ده کتبخانهٔ عمومی‌ده جارالله ولی‌الدین افندی کتابلری آراسـنده و (کشف الاسرار وهتك الاستار) اسمنده‌کی تفسیرینك برنسخه‌سی (روان اوطه‌سی) کتبخانه‌سنده واردر .

علمی دده

علما وشعرای مولویه‌دن اولوب (بغداد) لیدر. بغداد واستانبولده اکمال تحصیلدن صوکره برمدت نیابتله سیاحت ایده‌رك (شام) ده (دالی) دده‌یه انتساب ایله‌دی . شیخنك وفاتنده جانشینی اولدی . اثنای سلوکده روحی، صمتی، انسی ایله سیاحتلری واردر . (۱۰۲۰) ده (شـام) ده ارتحال ایله‌دی . مرتب دیوانیله جریزهٔ مثنوی‌یه شرحی، فتوحات وفصوصك بعض نقاطنك شرحنه دائر تعلیقاتی وسائر رسائلی موجوددر .

ابیاتندن :

علمیا عین کمال ایله کمال کامل
هر نفس واصل ایدر عارفه روحانی قوت

عدلی حسن افندی

طریقت سنبلیه مشایخ کرامندن برذات اولوب (ایشتیب) لیدر. اکمال سلوك ایله‌دکدن صوکره آستانهٔ سنبلی مشیختنده بولوندیلر. رحلتلری (رضاء پاك) و (مبشرالجنة) ترکیبلرینك دلالت ایتدیکی (١٠٢٦) ده قبر عالیلری درکاه مذکورده‌در. تاریخ تألیفی (رسالهٔ آخرکار) ترکیبی اولان منظوم (ترغیبات) ایله (مرتب دیوان) کبی غیر مطبوع آثاری واردر.

الهیات عارفانه‌لرندن :

لوح دلدن اوقویان علم الهیدن سبق
ذره جه یادنده قالماز محواولوب هپ ماسبق
نورحق قلبك منورایله‌سین دیرسه‌ك دلا
آتش توحید ایله کل ماسوایی اوده یاق

عمر فانی افندی

آتی الترجمه نورالدین زاده خلفاسندن دراغمان شیخی بوسنه‌لی (عبدالمؤمن) افندی خلیفه‌سی ودامادی اولوب (دبره) لیدر. (١٠٣٢) ده ارتحال ایله‌دی. (الحجة النیرة فی بیان الطریقة المنیرة)، (قیافتنامه) اسملرنده اثرلر یازمشدر. علم تفسیر ایله اشتغالدن ناشی (تفسیری) لقبیله‌ده ملقبدر. فاتح جوارنده (ترجمان ـ دراغمان) تکیه‌سنده مدفوندر. اکری سفرنده بولونمش ایدی. آیاصوفیه‌ده واعظلغی واردر.

عمر فؤادی افندی

طریقت شعبانیه [١] عرفا وفضلاسندن برذات اولوب مؤسس طریقت شیخ شعبان ولی حضرتلرینك خلفاسندن قسطمونیلی شیخ محی‌الدین افندیدن مستخلفدر. (١٠٤٦) تاریخنده وفات ایده‌رك آستانهٔ شعبانی‌یه دفن ایدلدیلر. مؤلفاتی (ترجمهٔ معیارالطریقة)، (واقعات)،

[١] (مرآت العاشقین)، (میزان العاشقین) اسملرنده‌کی مطبوع رساله‌لرك مؤلفی زغفرانبولیلی (محمد امین) افندی‌ده علمای مشایخ شعبانیه‌دندر. بوذاتك خلفاسندن اولوب (١٣١٢) ده وفات ایدن (نوره‌قوب) لی احمد افندینك‌ده (معین المرید) اسمنده غیر مطبوع بر اثری واردر.

«رسالهٔ توحیدیه» ، (مرتب دیوان) ، (بلبلیه) ، (مصلح النفس) ، (پندنامه) ، (تعریفات علم نحو) ، (رسالهٔ دریه) ، (مقالهٔ فردیه ورسالهٔ وردیه) اولوب یالکز مناقب مطبوعدر .

بلبلیه لرندن :

نیك و بددن نه اولسه دلده حاضر
لسانه اول اولور البته ظاهر

ابیات سائره لرندن :

بن بلا صحراسنك مجنونی ایللر بی خبر
لیلیٰ بی مولایه تبدیل ایتدم ایللر بی خبر
کورمك ایسترسه ك اکر علم وکمالك حالنی
کندی آیینه کی صاف ایله فؤادی هرآن

آثار عارفانه لرندن :

توثیقیه	شرح ورد ستار [۱]
صدفیه	خلوتیه
شوقیه فی حق دوران صوفیه	کلابیه
شرح رسالهٔ زنبیلی علی افندی فی حق	حیاتیه
دوران صوفیه	عسلیه
رسالهٔ دوران	سلسله نامه
روضات العلما	مثلثات طاسیه
مناقب شعبانیه	تربه نامه

ایله مخدوم عالیلری (قلبی) افندینك بعض اشعارینی حاوی اولان بویوك مجموعه (یحیی) افندی کتبخانه سنده در .

عبدالکریم افندی « ایشتیبلی امیر افندی »

آتی الترجمه (نورالدین زاده) نك ارشد خلفاسی ملامی مشرب بر ذات اولوب (ایشتیب) لیدر .

[۱] ورد ستارك دیکر شارحلری : (شاه ولی) ، (عیشی محمد تیره وی) ، (عبدالله شرقاوی) ، (مستقیم زاده) ، (شمس الدین نصوحی زاده) ، (سید کمال الدین حریری) . بوشرحلردن یالکز (حریری زاده) نك کی مطبوعدر .

ارتحالی (١٠١٥) ده مرقد عالیلری استانبولده (قدرغه) ده (صوقوللو محمدپاشا ـ شهید محمد پاشا) درکاهنده‌در . (مغنیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه‌سنده (رسالة الهدی لاولی الاهتدی) اسمنده براثری ودوران صوفیه‌نك حلنه دائر رساله‌سی و (ایشتیبی) مخلصلی بعض الهیاتی واردر . علوم غریبه‌یه‌ده واقف ایدی .

الهیاتندن :

کل برو ای طالب حق مطلب اعلایی کور
جمله وارلقدن کچوب اول ذات بی همتایی کور
هو شرابندن ایچوب مست اولدك ایسه صوفیا
عین وحدتله نظر قیل سر او ادنایی کور
کندیدر کندیسنی چون کیم بیلن ای ایشتیبی
برزخ عرفانده قالمه اول هوالمولایی کور

عبدالمجید سیواسی

کبرای خلوتیه‌دن وعم اکرمی شیخ شمس الدین سیواسی خلفاسندن اولوب ترجمهٔ حالی علما فصلنده مذکور محرم افندینك مخدومیدر . (سلطان محمدخان ثالث) ك دعوت همایونلرینه امتثالاً درسعادته رحلتله وعظ وارشاد طالبین ایله مشغول اولدیلر . (بیك قرق طقوزده آلدی اوجمقده مکان) سیواسی مصراعنك دلالتی اولان (١٠٤٩) تاریخنده وفات ایده‌رك ایوب قربنده نشانجی‌ده‌کی درکاهه دفن اولوندیلر . اشعار عارفانه‌لرندن (شیخی) تخلص ایدرلردی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب (شرح مثنوی) ، (لذائذالاثار ولطائف الازهار) ، (شرح علی قصیدهٔ میمیه لمولانا جلال الدین رومی) ، (مصقل القلوب)، (فضائل صلوة النبی) ، (دررالعقائد) (مرتب دیوان الهیات) ، (شرح جزیرة المثنوی) ، (عمدة المستعدین فی الصرف) ، (مقاصد عینیه [١] ومصاعد ارواح طیبه وعینیه) ، (قهرالسوس فی الجام النفوس) ، (میادین الفرسان ـ قواعد فارسیه) ، (تفسیر فاتحه) وسائره کبی یکرمیدن زیاده‌در .

---

[١] بو اثرعالی ترجمهٔ حالی (ی) حرفنده مذکور اولان (شیخ یار علی بن سیاوش دیوریکی) نك کتاب المقاصد الناجیة فی المبداء والمعاش والمعاد) ینك تورکجه شرحی اولوب (١٠٣٨) تاریخنده اکمال ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده واردر .

عبدالكريم واردارى

فضلاى مشايخدن برذات اولوب واردار يكيجه‌سندندر . آثارى : (تفسير فاتحه) ، (تفسير آية قال عليك السلام) ، (تفسير آية ماكان على النبي خرج) ، (شرح كما صليت على ابراهيم) در . ايلك اثرينى (۱۷۰۱) تاريخنده تحرير ايتمشدر .

عبدالاحد نورى افندى

خلوتيه مشايخ كرامى آره‌سنده فضل وعرفان ايله اشتهار ايله‌ين ذواتدن اولوب (سيواس) ليدر. مقدمات علومى تحصيله باشلادقلرى اثناده دايىسى معلم ومرشد اكرمى اولان شيخ عبدالمجيد سيواسى حضرتلرى سلطان محمدخان ثالث طرفندن اولونان دعوت همايونه امتثالاً استانبوله عزيمتلرنده برابرلرنده آلدقلرندن تحصيل وتفيضنى استانبولده اكمال ايله‌ديلر .

علوم ظاهره و باطنه‌دن اخذ اجازه‌يه مظهر اوله‌رق وظيفهٔ ارشاد ايله مدللى‌يه كيده‌رك بر مدت نشر علم وطريقتله توغلدن صوكره (۱۰۳۳) تاريخنده درسعادته جلب اولونه‌رق محمد آغا تكيه‌سى مشيختنه تعيين اولونديلر . براز صوكره يعنى (۱۰٤۱) ده فاتح سلطان محمد خان و (۱۰۵۱) ده سلطان بايزيد خان ثانى حضراتنك جوامع شريفه‌سنه بعده آياصوفيه جامع شريفنه واعظ تعيين بيورلديلر . ايشته بووجهله وعظ وارشاد وتأليف اثار ايله مشغول ايكن (الشيخ عبدالاحد) تركيبيله شعرادن فيضى افنديك (كتدى نعم جنته عبدالاحد) وخلفاسندن شيخ نظمى افنديك (عبدالاحد افندى اولسون مقيم جنت) مصراعلرينك دلالتى اولان (۱۰٦۱) تاريخنده ارتحال ايده‌رك ايوب نشانجيسنده مرشد مكرملرى عبدالمجيد سيواسى حضرتلرينك تربهٔ شريفه‌لرى قارشى‌سنه دفن ايدلديلر .

علم تصوف ايله تعبير رؤياده‌كى اقتدار مرشدانه‌لرى مسلم انام ايدى. اوچ بطنه قدر سلسلهٔ عليه‌لرى (شيخ اوحدالدين عبدالاحدالنورى ابن مصلح الدين مصطفى صفايى بن اسماعيل بن ابى البركات) اولمق اوزره مضبوطدركه بونلردن پدرلرى اولان صفايى افندى زمرهٔ قضاتدن وعبدالمجيد سيواسى‌نك جدعاليلرى ابوالبركاتك كريمه زاده‌لرى وملتقى شارحلرندن سيواس مفتيسى اسماعيل افنديك اوغلودر. والده‌لرى‌ده ابوالبركاتك مخدومى محرم افنديك كريمه‌لريدر .

مؤلفات عارفانه‌لرينك باشليجه‌لرى :

۱ شرح اربعينيات
۲ رياض الاذكار
۳ تأديب المتمردين فى اسلام الابوين
٤ رسالة فى حيوة الخضر والياس

٥ رسالة فى توفيق تعارض الآيات
٦ رسالة مرأة الوجود فى المراتب الكلية والحضرات
٧ رسالة فى نفع مساعى الاحياء للاموات
٨ رسالة فى جواز اداء النوافل بالجماعة
٩ رسالة فى شرائط استجابة الدعاء
١٠ رسالة فى محبة العبد لربه
١١ رسالة فى حقيقة ليلة القدر
١٢ رسالة فى شروط طلب العلم النافع
١٣ رسالة فى اثبات الشعور لاهل القبور
١٤ رسالة فى ثبوت طى المكان لاولياء الامة
١٥ رسالة فى جواز دوران الصوفيه باللغة التركية
١٦ رسالة ماعرفناك
١٧ شرح كلمات كميل بن زياد
١٨ مراتب معرفة الرحمن
١٩ رسالة العطريه
٢٠ انقاذ الطالبين
٢١ اثبات العلم والشعور
٢٢ محجة الوداد
٢٣ العدل والاقساط بين التفريط والافراط
٢٤ قصم المبتدعين
٢٥ درر نورى
٢٦ رسالة التاج
٢٧ اثبات الواجب فى ماهية الوجود
٢٨ مرآت الوجود ومرقات الشهود

غزليات عارفانه‌لرندن :

كنت كنزك سريدر دنيا وعقبادن غرض
اكا مكتب خانه‌در بو چرخ مينادن غرض
انفس وآفاقى رؤيتـله كماله عارف اول
معرفتدر بونكه مخلوقات بيدادن غرض
بر معمـادر بو عالم فهم ايدن عارفلره
اسم اعظم سريدر چون اول معمادن غرض
صوفيا اسماده قالمه كل مسما درسين آل
بيل مسمادر كوزوم تعليم اسمادن غرض
قومبادى شغلنى سن مقصد اقصايى كور
چون نتايجدر قموصغرا و كبرادن غرض
قطره سنده نيجه عمان كنزليدر دل بحرينك
حاصلى در حقيقتدر او دريادن غرض
(نوريا) هيچ غيرى مطلب قالمادى عاشقلره
حق جماليدر همين جنات عقبادن غرض

عدلی رجب دده

شعرا وعرفای مولویه‌دن اولوب سیروزلیدر . نشاطی وآغازاده کبی اکابردن استفاضه ایتمشدر . (۱۱۰۰) تاریخنده شیخی بولوندیغی (بلغراد) [۱] مولویخانه‌سنده کلشن عدمه عازم اولدی . مؤلفاتی : مثنوی شریفدن منتخب برچوق ابیاتی ـ هربیتنی بش بیت ایله تفسیر صورتیله شارح و برچوق غوامض و اسرار معنویه‌یی موضح اولان (نخل تجلی) ایله شرح قصیدهٔ عرفی ومرتب دیوان عارفانه‌لرندن عبارتدرکه غیر مطبوعدر .

ابیاتندن :

شاه اولمق ایسته‌ین غم ایله مبتلا اولمق کرک
عالمده سلطنت طلب ایدن کدا کرک

آه ایتدکجه جوشه کلیر کوزلرم یاشی
دریا تموج ایتمکه البت هوا کرک

عین اکبر محمد افندی

رجال خلوتیه‌دن عارف وفاضل برذات اولوب اسکی‌شهرلیدر. آتی‌الترجمه حضرت نیازی‌دن مستخلفدر. شمائل شریفی ترکجه نظم ایله‌دی. مرشدینک قصیدهٔ برئه تسبیعنی‌ده (فوائد زمردیه) اسمیله شرح ایتمشدرکه خط دستیله محرر نسخه سلطان بایزید ثانی جامع شریفی جناحنده‌کی شیخ‌الاسلام تعلیق نویس ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده‌در . هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر . ارتحالی (۱۱۳۵) تاریخنده‌در . بروسه‌ده امیر سلطان جامعنک عزب قپوسی دینلن شرق طرفنده‌کی قاپیسی خارجنده مدفون اولدیغی (کلزار عرفان) ده محرردر . حدیقة الجوامع‌ده ایوبده یحیی افندی درکاهنده مدفون اولدیغی محررسه‌ده موثوق دکلدر .

عاجزی سلیمان افندی

طریقت سعدیه‌دن [۲] (عاجزیه) نامیله معروف اولان شعبه‌نک صاحبی برذات اولوب

[۱] علم تصوف وکلامدن باحث (ترشیحات) اسمنده‌کی غیر مطبوع اثر مقبول صاحبی اولان و (واصل رحمة ربه) ترکیبنک دلالتی بولونان (۹۸٤) تاریخنده وفات ایدن عرفای نقشبندیه‌دن (نصوحی چلبی) بلغراددن یتیشن فضلادندر . (ترشیحات) ك تاریخ تألیفی (۹۵۷) اولوب برنسخه‌سی اسعدافندی کتبخانه‌سنده واردر .

[۲] مؤسس طریقت (سعدالدین جباوی حضرتلرینك) رحلتلری (کمال نور سعدالدین) ترکیبنك دلالتی اولان (۷۰۰) تاریخنده ومرقد مبارکلری (حوران) قطعه‌سنده (جبا) قریه‌سنده‌در .

عن‌اصل اشقودره‌لیدر . علوم رسمیه‌یی استانبولده اکمالدن صوکره مسلك قویم تصوفه دخالتله (پرزه‌رین) ده اختیار اقامت ایتدی . رحلتلری (١١٥٠) تاریخلرنده‌در . قسم اعظمی ترکی ومتباقیسی عربی وفارسی اولمق اوزره غیر مطبوع دیوانی اولدیغی کبی بعض رسائلی‌ده اولدیغی مرویدر . اسکدارده عتیق والده کتبخانه‌سنده اخلاق وتصوفدن باحث منظوم براثری واردر. بوشعبه‌دن اولان درویشان ادهمی (درت ترکلی) عراقیه کیرلر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

حقیقت باغ عبرتده اولی‌الابصار حکمتدر
کل نازکاری ناسوت ایدر انسان اولورپیدا

عبدالکریم جلوتی

طریقت جلوتیه مشایخندن فضل وعرفان صاحبی برذات اولوب شهیردر . پدرعالیلری استانبولده اکمال تحصیلنی متعاقب پیر افخم عزیز محمود هدائی حضرتلرینك خلفاسندن اولان وشهزاده جامع شریفی کرسی شیخلکنه تعیین اولنوب (وصل رحمانه سفر قیلدی ولی کامل) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٠٦١) تاریخنده ارتحال ایله (قره‌جه احمد) تربه‌سی قربنه دفن ایدیلان (قره‌حصار شرقی) لی (شیخ ولی‌الدین) افندیدر. صاحب ترجمه (عبدالکریم افندی) علوم رسمیه‌یی پدریله زمانی فضلاسندن وعلم تصوفی مختصراً پدرندن اخذ ایله‌دکدن صوکره (لاله‌لی) قربنده (احمدآغا) جامع شریفی واعظلغنده بولونه‌رق ارشاد عباد وتألیف آثار ایله اوقاتکذار اولدی . و (١١٠٠) تاریخنده وفات ایده‌رك پدری یانىه دفن ایدلدی . خطدستیله محرر اولان آثار فاضلانه وعارفانه‌سنك قسم اعظمی کتبخانهٔ عمومیده موجوددر . کوچوك برادری (عبدالوهاب) افندی‌ده فضلادن برذات اولوب آثارندن (ابی‌الفرح ابن جوزی) نك (ذم الهوی) اسمنده‌کی اثرینی اختصار صورتیله میدانه‌کتیردیکی اثری کتبخانهٔ عمومیده واردر.

عبدالکریم افندینك آثاری :

١ تفسیر سورهٔ یوسف
٢ زبدةالاخبار والاثار
٣ مزیل‌الاشتباه‌عن‌اسماءالصحابةوالتابعین‌والرواة
٤ تبیین‌الکلام فی‌القیام والصیام
٥ جامع‌الاحادیث‌الانواریه فی‌الاخبارالمصطفویه
٦ حدیث اربعین فی‌فضائل ذکرالله
٧ المعارج الوصولیه الی آی‌القرآنیه
٨ حدیث اربعین فی‌فضائل‌الصلوة علی‌النبی

٩ رساله فى حق دوران صوفيه ١١ تنوير السالكين وترغيب الطالبين
١٠ مجمع الفوائد ومعدن الفرائد فى حق صلوة شريفه ١٢ مجالس وعظيه

بو آثاردن باشقه مطالعه ايتديكى كتب متنوعه كنارلرنده محققانه تعليقاتى ده كورولمكده‌در.

على بن شعبان آقسرايى

فضلاى مشايخدن برذات اولوب (استانبول) ده وعظ وارشاد ايله امرار حيات ايله‌دى . (١١١١) تاريخنده وفات ايده‌رك (طوپ قپو) خارجنده قاضى‌زاده شيخ محمد افندى جوارينه دفن ايدلدى . آثارى: (شرح حكمة العين) ، (حاشيه على قول احمد للفنارى) ، (تفسير قوله تعالى والشمس تجرى) ايله رسائل عديده‌دن عبارت اولوب جمله‌سى غير مطبوعدر .

على بن ابراهيم طاغستانى

طريق نقشبندى فضلاسندن برذات اولوب (طاغستان) ك (بركشـاد) قصبه‌سندندر . وطننده اكمال تحصيل وسلوكدن صوكره (مدينهٔ منوره) ده اختيار مجاورت ايده‌رك (١١١٦) تاريخنده ارتحال ايله‌دى . مرشد عاليلرى سيد محمد ارموى‌در . آثارى غير مطبوعدر . بر نسخه‌سى (اندرون) ده سلطان (احمد ثالث) كتبخانه‌سنده موجود اولان (كواكب السعادة) اسمنده‌كى اثرنده اون عدد تأليفى اولديغى مذكوردركه بعضيلرى بونلردر :

(مهمات المعارف) ، (دليل الزائرين وانيس المجاورين) ، (خلاصة التواريخ) ، (جامع المناسك) ، (اقصى المطالب) ، (مشارع البر والاحسان فى مناقب آل عثمان) .

عبدالحى افندى

مشايخ جلوتيه كبارندن ادرنه‌ده مدفون صاچلى ابراهيم افنديك مخدومى اولوب سلامى على افنديك ايكنجى دفعه مشيختندن صوكره اسـتانهٔ هدائى‌يه سجاده نشين اولدى . (قيله عبدالحى سـكا حق رحمتى) مصرعنك دلالت ايتديكى (١١١٧) ده ارتحـال ايده‌رك جوار خانقاهده خليل پاشا تربه‌سنده خليل پاشا زاده محمود بكك يانـنه دفن ايدلدى . ديوانچه تشكيل

ایده‌جك قادار الهیاتی وحاجی بایرام ولی‌نك (چالابم برشـار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) مطلعلی نطق عالیلرینه وحضرت هدائی‌نك (ایسته‌ین یارین خاك ایدر وارین) مطلعلی الهیلرینه شرحلری واردر. (امام بوصیری) نك قصیدهٔ بردهسنی‌ده نظماً ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده موجوددر. برده (سورهٔ فتح) تفسیرینه دائر عربی‌العباره (فتح‌البیان لحصول‌النصر والفتح والامان) اسمنده براثری واردرکه (بشیر آغا) کتبخانه‌سنده موجوددر. حفیدلری محمد نسـیم افندی‌ده ارباب دانشـدن برذاتدر. اسعد افندی کتبخانه‌سـنده‌کی بر مجموعه‌ده (شیـخ وردی) اسمنده برذاتك نطقنه شرحی واردر.

(هو) ردیفلی غزل عارفانه‌لرندن:

جلوه‌کاه سینه‌ده دوران ایدر افکار هو
طور دلدن منجلیدر شعلهٔ انوار هو

عزالدین احمد افندی «اشرف زاده»

فضلا وعرفای قادریه‌دن اولوب بروسـه‌لیدر. علوم رسمیه‌یی شـارح نصوص (بالقوچ مصطفی) افندی‌دن تحصیلدن صوکره پدرندن استخلاف ایده‌رك بروسـه‌ده اشرفیه‌دن اینجیرلی درکاهنه پوست نشین اولمشلرایدی. (کلدی اوچلر رحما تاریخ فوتك دیدیلر) (کچدی اشرف زاده عزالدین افندی قطب ایکن) بیتنك دلالت‌ایتدیکی (١١٥٢) تاریخنده مسافرةً استانبولده مقیم‌ایکن وفات ایده‌رك طوپخـانه‌ده قادریخانه‌یه دفن اولوندیلر. (انیس‌الجنان) عنوانیله درت جلد کبیر عربی تفسیر شریفی (مشوق‌العشاق) اسمنده بر موعظه‌سیله (عزی) مخلصلی اشعار عارفانه‌سی واردر. مناقبنی مریدانندن تنوری زاده مصطفی افندی (هدیةالفقرا) نامنده‌کی اثرنده تفصیل ایله‌مشدر.

الهیات عارفانه‌لرندن:

سینه‌که سوراخ آچوب نی کبی نالان اولمه‌دن
حالت عشق ایله هردم زار وافغان ایسته‌مه

عیسی محوی

علوم رسـمیه‌یه واقف ومعارف محمدیه‌دن نصیبه‌دار بر شـیخ کامل اولوب آتی‌الترجمه

فتحی عبدالکریم افندی خلیفه‌سیدر . عن اصل (بولی) ملحقاتندن (کره‌ده) لیدر . غنی زاده نادری افندینک همشیره‌زاده‌سی و (سلیمانیه) جامعی واعظی ایدی . ایفای حج شریفدن عودتنده (مات عیسی ولم‌یمت حب) ترکیبنک دلالتی اولان (١١٢٧) ده شام‌ده وفات ایده‌رك جوار شیخ اکبره دفن ایدلدی . مرتب دیوانی ونحودن (مفیدالاعراب) اسمنده باشلیجه براثری واردر .

ابیات عارفانه‌لرندن :

یوقلغنده وار اولان وارلقده بیلمز یوقلغی
صحبت یار لذتن بیلمز بکم اغیار اولان

بیتی سابق‌الترجمه مستقیم زاده طرفندن شرح اولونمشدر .

(١١٧٣) ده درسعادتده وفات ایده‌رك ترجمان یونس (دراغمان) جامعی حظیره‌سنه دفن اولونان مخدومی (محوی) محمد صالح افندی‌ده شعرای مشایخدن اولوب (تذکرهٔ رامز) ده اشعار عارفانه‌سی مندرجدر . ازجمله :

(جمالك عالمه مهر منور یارسول‌الله وجودك جملةً نور مصور یارسول‌الله)

مطلعلی نعت شریفی مشهوردر .

علمی محمد افندی (عرب زاده)

فضلای نقشبندیه‌دن برذات اولوب (ادرنه) لیدر . (مختصرة الولایة) مؤلفی محمد انصاری اسکداریدن مستخلفدر . شعرا فصلنده مذکور (نجار زاده شیخ رضا) افندینك مرشدیدر. (رهبرطریقت) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٣٠) تاریخنده ادرنه‌ده ارتحال ایله‌دی . علم حدیثدن (مجمع الدرر والغرر فی احادیث سیدالبشر) اسمنده‌کی اثرینك برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر :

ابیاتندن

ریا وسمعه‌یی ترك ایت قلندر مشرب اول علمی
جهانك بود ونابودی حقیقت ابتلادر هپ

عزبى مصطفى افندى « درويش عزبى »

دركاه عالى چاوشلرندن ایكن آتى الترجمه (حضرت نيازى) ده كورديكى آثار كماله بناءً ترك خدمتله مشاراليهه انتساب ايله‌دى . مولداً (كوتاهيه‌لى) در. (متوجه‌الروحانيه) تركيبنك ناطق اولديغى (١١٦٠) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (اسكدار) قراسندن (نردبان) كوينده‌كى (شاه قولى) دركاهنه دفن ايدلدى. آثارندن: (تخميس ديوان نيازى) مطبوع ديوانى غير مطبوعدر. ديوانى مطلعندن :

قلم جولان ايدوب دوكسون. زبانك جوهريكتا
خريدار متاع عشـق اولان لابد اولور دانا
بيلن آكلار خبر سويلر يا بيلمز اكلاماز سويلر
رموز نطفه‌دن سويله بيان اولسون نجه معنا

عبدالله بن عبدالرحمن جلوتى

طريقت جلوتيه مشايخ وعلماسندن برذات اولوب اكمال تحصيلدن صوكره كدك پاشا تربه‌سى قربنده‌كى حمزه پاشا جامعى امامتنده بولوندى. (١١٦٤) ده ارتحـال ايده‌رك (اسكدار) ده (قره‌جه احمد) دن (حيدرپاشا) يه كيدن جاده‌نك صولنه دفن ايدلدى. آثارى غير مطبوع اولوب بروجه آتى‌در : (التحفة النديره فى منع اطلاق المطلق على وجود الحق)، (النبذة اليسيره على الشارح القيروانى لشرح السنوسية) ، (المنح الالهية فى شرح مقدمة الفخرية)، (المقدمة الفخرية فى اصطلاحات النحوية) .

عيوتى سيد محمد افندى « رهيقى زاده »

مشايخ سنبليه‌دن شاعر برذات اولوب شهيردر. (سودليجه شيخى) شهرتيله بنام ايدى . (خاتمهٔ صلحا) تركيبنك كوسترديكى (١١٦٦) تاريخنده رحلت ايله‌دى. (سودليجه) ده (سينه چاك) قربنده مدفوندر. آثارى: (ديوان)، (سلسلهٔ نامهٔ مشايخ عظام)، (تعريفنامهٔ دركاهان) در. بر نعتندن :

جميع انبيايه پيشواسين يارسول الله
جميع اوليايه رهنماسين يارسول الله

عبدالقادر نجيب افندی «اشرف زاده».

فضلا وعرفای قادریه‌دن اولوب سابق الترجمه بروسه‌لی شیخ عزالدین افندینك مخدوملریدر. (١٠٢٢) تاریخنده وفات ایله‌دی. بروسه‌ده جدعالیلرینك تأسیس کرده‌لری اولان (انجیرلی) امیله معروف (اشرفی) درکاهنده مدفوندر. مؤلفاتی: (زبدة البیان) اسمنده عربی العباره بر تفسیر شریفله (منظومهٔ مولد نبی) و دیوانلرندن عبارتدر. پدریله کندیلرینك تفسیرلری غیر مطبوع اولوب انجیرلی درکاهنده‌در.

نعوت عارفانه‌لرندن:

جمالك ای نبی مرآة انوار سعادتدر
نکاهك محض فیض رحمت اسرار رؤیتدر

ابیات سائره‌لرندن:

طوق عشقی کردن صدقه طاقوب میدانه کل
فوز مقصودی نجیبا سن بو دیوانده آرا

عرفانی عبدالله دارنده‌وی

علماء مشایخدن برذات اولوب (دارنده) لیدر. (عرفانی) مخلصلی اشعار متصوفانه‌سی ایله (فوائد اللطیفة) اسمنده بسملهٔ شریفه تفسیری و (مسالك السالکین) نامنده دیکر براثری واردر. صوك اثرینی (١١٨٤) تاریخنده تألیف ایتمشدر. (دارنده) ده مدفون اولدیغی مروی‌در. هرایکی اثری‌ده (بروسه) ده‌کی جامع کبیر کتبخانه‌سنده واردر.

عثمان نقشبندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (مودورنی) لیدر. (١٢٠٠) تاریخنده اسکی شهرده ارتحال ایله‌دی. بروسه‌ده‌کی جامع کبیر کتبخانه‌سنك مؤسسی اولوب (١٢١١) تاریخنده وفات ایده‌رك بنا ایتدکلری (تللی تکیه) ده مدفون اولان (منزوی عبدالله) افندی حضرتلرندن تصفیهٔ باطن ایله‌مشدر. آثاری: (قواعد التفسیر)، (مسلك السالکین)، (رسالهٔ نقشبندیه)

وسائره اولوب غیر مطبوعدر. جامع کبیر کتبخانه‌سنده‌کی کتابلرك برقسمی‌ده بو ذات طرفندن وقف ایدلمشدر .

عبداللطیف بن درویش فقیه قرامانی

فضلای مشایخدن برذات اولوب اخلاق ، تصوف ، مواعظدن باحث تورکجه (آداب المنازل) ایله (معراج المشتاقین ومنهاج المتقین) اسملرنده آثاری واردر . برنجی اثرینی (٩٨٥) ده تألیف ایتمشدر . علمادن (بروسه‌لی احمد بن علی) افندی‌نك‌ده وظائف وامور بیتیه‌یه دائر (٢٣) فصل اوزره مرتب (آداب منازل) اسمنده تورکجه براثری موجوددرکه تاریخ تألیفی (١٠٤١) در . برنسخه‌سی نور عثمانی‌ده واردر .

عبدالباقی دده « ناصر سید عبدالباقی دده »

مشایخ مولویه‌دن صاحب معارف برذات اولوب کوتاهیه‌لی ابوبکر افندینك ایکنجی اوغلودر . درسعادتده (ینی قپو) مولویخانه‌سی شیخی ایکن (١٢٢٦) ده رحلت ایله‌دی . علم موسیقی‌یه‌ده کمالیله انتسابلری اولدیغندن برخیلی بسته‌لر ترتیب ایتمشدر . مؤلفاتی : (شرح شاهدی) ، (ترجمهٔ مناقب عارفین) ، (دیوان اشعار) اولوب غیر مطبوعدر . سلطان سلیم ثالث نامنه (تدقیق وتحقیق) نامیله رسالهٔ موسیقی یازدیغی کبی مؤخراً حروف ایله یازیله‌رق التنه دخی رقم ایله مقدار صوتلری اشارت ایدلمك صورتیله اشارت ایدیلن برنوطه‌نك اصول وقواعدندن باحث (تحریریه) نامیله بررساله داها تألیف وشهریار مشار الیهك بولدقلری (سوز دل آرا) مقامنده‌کی آیین شریفلریله ینه بومقامدن اولان پیشرو قیمتدارلرینی برنوطه ایله تحریر ورساله‌یه تبدیل ایده‌رك حضور شاهانه‌لرینه تقدیم ایتمشدر . ریاضیه‌نك موسیقی‌یه تعلق ایدن الحان وصدا واهتزازات صوتیه مباحثنده قدمانك آثارینی کثرت تتبع ومطالعه ایله بوخصوصده صاحب هنر وکمال اولدیغندن اصفهان وعجم بوسلك مقامنده ایکی آیین بسته‌لمشدرکه الیوم درکاهده اوقونمقده‌در . (شوق طرب) آیینی‌ده بوذاتکدر .

عثمان بن احمد فرنه‌کی

طریقت شاذلیه ونقشیه فضلاسندن برذات اولوب نیکده قراسندن (فرنه‌ك) قریه‌سندندر.

(مصر) ده اكمال تحصيل وتفيضدن صوكره مملكتنه‌عودت ایده‌رك تدریس وارشاد ایله مشغول اولدی . جلجلوتیه شرحنك نهایتنده علم وعرفان تحصیلیچون (٤٥) سنه سیاحت ومجاهده ایتدیكنی وآخر عمرنده (نیكده) ده برنقشبندی زاویه‌سی بنا ایله‌دیكنی یازییور . آثاری‌غیر مطبوع اولوب بروجه آتی‌در :

(١) شرح وردستار [(١٢١٥) تاریخنده‌تألیف ایتمشدر .]
(٢) شرح‌دورالاعلی [(١٢٠٥)تاریخنده‌حسن بن‌اسماعیل‌حصاری‌طرفندنده‌عربی‌العباره شرح اولونمشدر .]
(٣) شرح حزب نووی
(٤) شرح صلوة مشیشه
(٥) شرح جلجلوتیه
(٦) انكشاف‌القلوب
(٧) شرح اسم اعظم

عبدالرحمن خالص طالبانی

اكابر قادریه‌دن برذات عالی اولوب (كركوك) لیدر . (١٢٧٥) تاریخنده رحلت ایله‌دی . كركوك‌ده‌كی دركاه عالیلرنده مدفوندر . آثارمطبوعه‌لری : (مرتب دیوان) ایله مثنوی‌ٔ شریفك اون سكز بیتنك فارسی‌العباره نظماً شرحندن ومناقب عبدالقادر كیلانی‌یه دائر شیخ علی نوربخش طرفندن تألیف اولونان (بهجةالاسرار) اسمنده‌كی اثرك ترجمه‌سندن عبارتدر . (بهجةالاسرار) (١٠٠٧) تاریخنده بغداد حاكمی اولان حسین بن حسن ادرنه‌وی طرفندن‌ده ترجمه ایدلمشدر .

(فضولی) نك اولور ردیفلی غزلنی تخمیسندن :

آتش عشقك فروزان اولسه عاشق نار اولور
هرزمان كوردكجه عاشق كوزلرك خمار اولور
حسننی آیینهٔ دلده كورن هشیار اولور
حسنك‌اولدقجه‌فزون عشق‌اهلی آرتق‌زاراولور
حسن نه‌مقدار اولورسه عشق اول‌مقدار اولور

مثنوی‌ٔ شریفك اون سكز بیتی شرحندن :

جلوهٔ عشقست كاندر كل فتاد
شورش عشقست دربلبل‌فتاد

سايۀ عشقست در عالم فتاد
مايۀ عشقست در آدم فتاد

عبدالحميد افندى «قره ملا زاده»

مشايخ نقشبنديه فضلاسندن بر ذات اولوب (عينتاب) ليدر . وطننده تدريس وارشاد ايله امرار حيات ايله‌دى . (١٢٧٨) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (قربان بابا) اتكنده‌كى جبله دفن ايدلدى . اشهر آثارى فقهدن مشهور (طحطاوى) حاشيه‌سنك ترجمه‌سيدركه يدى جلدى مطبوعدر . فرائضه متعلق اولان سكزنجى جلدى غير مطبوعدر . (محمد بن عبدالله بن احمد الخطيب التمرتاشى الغنمذى) نك (تنويرالابصار) نى (محمد علاءالدين الحصكفى) شرح ايله‌مش وبوشرحى (احمد طحطاوى) تحشيه ايتمشدر .

(آداب الذاكرين ونجات السالكين) اسمنده‌ده تصوفى براثرى‌ده واردر .

عبدالرحيم افندى

مشايخ قادريه علماسندن برذات اولوب (ايورانيه) ليدر. مؤخراً اسكوبه هجرت و (١٢٨٢) تاريخنده داربقايه رحلت ايله‌دى . اوسكوبده دكانجق دركاهنده مدفوندر . آثارى : (منظومۀ عقائد وشرحى) ، (منظومۀ فرائض) ، (ديوانچه) ، (منظوم قواعد نحويه) ، (منظوم تجويد) ، (سبحۀ صبيان) طرزنده (لغات عربيه منظومه‌سى) ، (منظوم تركى وفارسى ترجمۀ قصيدۀ برده) دركه صوك اثرى مطبوعدر .

ابياتندن :

سراسر نطقه مظهر دوشدى عالمده قمو اشيا
زبان قال وحال ايله خدانك حمدينى كويا

(١٢٤٤) ده (ايورانيه) ده وفات ايدن پدرى شيخ على افنديكده عربى العباره (رسالة الروح) اسمنده براثرى واردر .

عبدالرحيم افندى

فضلاى مشايخدن عاشق ومحقق برذات اولوب (پرزرين) ليدر. اجلۀ متصوفه‌دن مصرى

سید خواجه (محمدنورالعربی الملامی) حضرتلرینك داماد عالیلری واخص خلفاسیدر. اسکوبده تدریس وارشاد ایله مشغول اولدیلر . (۱۳۰۳) غره‌سنده حج شریفدن عودتلرنده وفات ایده‌رك (سویش) جوارنده (عین موسی) نام محله دفن ایدلدیلر. خلقهٔ تدریسنده بولونان طلبهٔ علومه ایکی دفعه اجازت ویرمکه موفق اولمشلر ایدی. آثاری : بیك بیته قریب (محمدیه) طرزنده‌کی (قصیدهٔ نونیه) ، (قصیدهٔ تائیه) ایله (منظوم شرح شافیه)،(شرح سرانا الحق)، (هدیةالحج) ، (رسالهٔ ارادهٔ جزئیه) ، (رسالهٔ احوال ملامیه) ، (منظوم مراتب الوجود) (منظومهٔ وهبیه) ، (مجموعهٔ الهیات) وسائره‌درکه غیر مطبوعدر. الهیاتنده‌کی مخلصلری (فدائی)در.

عثمان صلاح الدین افندی

فضلای مولویه‌دن سیاسته‌ده واقف برذات اولوب سابق الترجمه (ناصر عبدالباقی دده) افندینك مخدومیدر . (هو دیوب عثمان افندی واردی مولاناسنه) مصراعنك دلالتی اولان (۱۳۰٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك پدرعالیلری قربنه دفن ایدلدی. عربی العباره (اللسان المحمدیة فیما صل به العیسویة) خواجه اسحق افندی مرحومه جواب طرزنده (رسالهٔ وحدت وجود) ایله پادشاهان عظام حضراتنه لازم اولان اوصاف وخصائل عالیه‌دن باحث اخلاقی وسیاسی رساله‌لری وبعض متصوفانه اشعاری واردر. جانشینلری اولوب (۱۳۲٦) تاریخنده وفات ایدن مخدوملری (جلال الدین) افندی‌ده عرفای مولویه‌دن شاعر ومهرهٔ موسیقی شناساندن برذات ایدی .

عثمان افندینك ترجمهٔ حاللری زمانمز ارباب دانشندن ضیا بکك (ینی قپو مولویخانه‌سی) اسمنده‌کی اثرنده مندرجدر. سنه‌لرجه اوقوتدقلری (مثنویٔ شریف) ه دائر سنوحات عارفانه‌لرینی حاوی اولان مجموعه‌لری مع التأسف درکاهك احتراقنده یانمشدر .

عبدالله خلوصی افندی

مظنه‌دن و (۱۳۰۵) تاریخنده (اوستروجه) ده ارتحال ایله‌ین (مصری سید خواجه محمد نور العربی) حضرتلرینك خلفاسندن اهل تمکین فاضل وعارف برذات اولوب (کلیبولی) ملحقاتندن (مرفته) دندر . استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره یارم عصری متجاوز (فاتح) جوارنده (قاضی چشمه‌سی) مدرسه‌سی مدرسلکی ایله اختیار قناعت وانزوا ایده‌رك (۱۳۰۵) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب (طوپ قاپی) خارجنده (صاری عبدالله) افندی یانینه دفن ایدلدی .

سرعت قلميه‌سی وخط تعليقده مهارتی اولديغيچون سنه‌لرجه طاش باصمه‌سی مطبعه‌لرنده خطاطلق ايده‌رك هم عرفان مملكته خدمت هم كفاف نفس ايله‌دی . ملاجامی‌نك فارسی العباره (مرآت العقائد) ينی توركجه شرح ايله‌يوب طبع ايتديرديكی كبی شيخ عطارك فارسی العباره منظوم ومطبوع (منطق الطير) ترجمه‌سی‌ده محباننده فدائی مخلصلی بر شاعر نامنه محررسه‌ده اصل ترجمه اساساً بوذاتكدر . مطبوع تعريفات سيد ترجمه‌سی‌ده كندی طرفندن علاوه ايدلمك صورتيله تحرير وطبع ايدلمشدر . باشقا آثاری‌ده اولديغی مأمول‌قوی ايسه‌ده منظور عاجزی اولمامشدر .

علی عرفی افندی

عرفای مشايخدن اهل تمكين وسخا برذات اولوب (كوريجه) قراسندن (پوليان) قريه‌سندندر . سن فرقه واصل اولدقدن صوكره تجارت طريقيله مصره كيده‌رك مدت مديده اقامت واو حواليده سياحت ايتمش ونهايت سلانيكده اختيار اقامت ايله‌مش ايدی بعده اكابر متصوفه‌دن سيد خواجه (محمد نورالعربی الملامی) حضرتلرينه انتساب ايده‌رك فيض محمدی‌يه مظهر اولدی . سنك مزارنده‌كی (قيلدی الحاجی علی عرفی بهشتی آشيان) مصراعنك دلالتی اولان (١٣٠٥) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب يكی قپو خارجنده مولويخانه جوارنده‌كی قبرستانه دفن ايدلدی . آثاری : (شرح ديوان نيازئ مصری) ، (ترجمهٔ انسان كامل) ، (ترجمهٔ واردات) (ترجمهٔ حكم عطائی) ، (مرتب ديوان الهيات) ، (ترجمهٔ مقصد الاقصی) ، (اسئلهٔ واجوبهٔ متصوفانه) (شرح غزل حضرت افتاده) وسائره‌دركه جمله‌سی غير مطبوعدر .

عزمی حسين دده

عرفا وفضلای مولويه‌دن اولوب (كليبولی) ليدر . مدت مديده (كليبولی) و (مصر) مولويخانه‌لری مشيختنده ايفای رشادت ايله‌مشدر . اشعاری عارفانه وشاعرانه‌در . (١٣٩١) تاريخنده برای تبديل هوا بولوندقلری (بيروت) ده ارتحال ايله‌دی . اونی متجاوز غيرمطبوع رسائلی اولوب اسملری بروجه آتيدر :

(تمييز الامرين) : (يفعل الله مايشاء ويحكم مايريد) آيت كريمه‌سنده‌كی مشيت ايله اراده‌نك تمييزينه دائردر .

(تمديدالحيات) : (الصدقة تردالبلاء وتزيدالعمر) حديث شريفنى معرفدر .
(رسالهٔ تطبيق) : انسانيت وحيوانيتك تطبيقنه دائردر .
(اشراب‌المرام) : اثبات واجبله وجودملئكة وكتب انبيانك لزومنه دائردر.
(مرآت الحقايق) : حقايق تصوفه دائردر .
(لازم البيـان) : فرق ضاله‌دن بعضيلرينه قارشى رديه‌در .
(مفتاح‌القلوب) : سلوك مولويه‌يه دائردر .
(نخبة الاداب) : قانون مولويه‌يه دائردر .
(بيان المقاصد) : سير سلوكه دائردر .
(ميزان‌الاديان) : نصارا ايله مباحثاتى مبين‌در .
(تطبيق) : حكمتله كلامك جمع‌وتأليفنه دائردر .
(ديوان) : طرز معلوم اوزره‌در .

برغزل عارفانه‌لرندن :

نقوش رنك رودن صانعى برنور كوسترمش
تعين مظهرنده صانمه عينى دور كوسترمش
تجلئ عيانى رونمادر جمع وحدتده
كليمه ذات مطلق كوييا كيم‌طور كوسترمش
تنى پوشيدهٔ جان ايله‌مش چون خانهٔ زنبور
نه‌سردر صنع حق اول خانه‌يى مستور كوسترمش
مراياى عيانه منعكس اول ماهر واما
عيون كج نكاهه برشب ديجور كوسترمش

عبدالقادر كمال‌الدين افندى

فضلاء مشايخدن برذات اولوب (اربيل) دندر . طريقهٔ خلوتى، قادرى ، نقشبندى‌در. (١٣١٥) ده وطن ثانى اتخاذ ايتديكى (اورفه ـ رها) ده ارتحال ايله‌دى . آثارندن (حجة الذاكرين فى‌الرد على‌المنكرين) ايله (تفريح‌الخاطر فى‌مناقب عبدالقادر) مطبوعدر. ديكرلرى بروجه آتيدر : (طريقةالرحمانية فى‌الرجوع والوصول الى‌الحضرةالعلية)، (الالهامات الالهية فى‌معرفة الحقيقة الانسانية) ، (مرآت الشهود فى‌بيان وحدت الوجود) ، (حديقة الازهار

فی الحکمة والاسرار)، (الدرر المعتبره فی شرح الایات الثمانیة عشرة من مقدمة المثنوی الشریف) (شرح کلمات الفارسیة من اللمعات العراقیة) تاریخ تألیفی (١١٠٦) اولان (مقناطیس العلوم) مؤلفی شیخ عمر بن محمد الواعظده (اورفه ـ رها) دن نشأت ایدن فضلای مشایخدندر .

(غ)

غفوری محمود افندی

طریقت جلوتیه مشایخی عرفا وعلماسندن اولوب (کلیبولی) دندر . اکمال تحصیلدن صوکره فاتح جامع شریفنه واعظ تعیین اولوندی. بعده (اسکدار) ده (حضرت هدایی) خانقاهنه پوست نشین اولدی. (آچیکز محمود افندی روحنه ال فاتحه) (مرشد کامل حق بولدی مقام محمود) مصراعلرینك دلالتی اولان (١٠٧٨) ده ارتحال ایتدی. استانهٔ هدائی قربنده خلیل پاشا تربه‌سی حریمنه دفن ایدلدی . دیوانچهٔ الهیاتی واردر .

برغزلندن :

چون بهار ایروب شجرلر سبز ورونق کیر اولور
آیت صنع خدایی هر ورق تفسیر اولور
نور ذکرالله ایله هر کیمکه قلبی اولدی آق
صورتا اولشاب ایسه معنیده لکن پیر اولور
سجن تندن قورتولوب ایردی سرای وحدته
حصن توحید ایچره کیم پابستهٔ زنجیر اولور
عاشق صادق ایسه‌ك ترك ایله خواب وراحتی
ای غفوری طالب دیدار اولان شبکیر اولور

(١٠٨٩) ده ارتحال ایده‌رك ادرنه قاپیسی خارجنده امیر بخاری تکیه‌سی جوارینه دفن ایدیلن خلیفه‌لری (موسی شکوری) افندینکده عارفانه الهیاتی واردر .

غیبی صنع الله افندی

سابق الترجمه اولانلر شیخی ابراهیم افندینك خلفاسندن اولوب اسمی سنبل افندی ترجمهٔ

حالنده مذكور اولان قالبورجى شيخى احمد بشير افندى احفادندندر. مملكتى اولان كوتاهيه‌ده (مصلا) ده مدفوندر . مرشدينك كلمات متصوفانه‌سنى جمع ايده‌رك (صحبتنامهٔ غيبى) تسميه ايله‌مشدر. مرتب ديوانى و (٩٩) بيتى حاوى (كشف الغطا) اسمنده برمنظومهٔ عارفانه‌سيله (طريق الحق فى التوجه المطلق)، (روح الحقيقة)، (بيعتنامه) اسملرنده رسائل صغيره‌سى واردركه جمله‌سى غير مطبوعدر . (روح الحقيقة) رساله‌سنى (١٠٧٢) ده تأليف ايتمشدر .

ابياتندن :

حمد لله بز بهشت معرفتده ساكنز
دوزخ جهل ايچره دائم يانماده اهل عذاب

(كشف الغطا) مطلعندن :

بر وجوددر جمله اشيا عين اشيادر خدا
هپ هويتدر كورونن يوق خدادن ماعدا
ليك واردر بو وجودك ظاهرى وباطنى
پس بو حيثيتدن اولور اول وآخر آكا

(بوسنه) قطعه‌سنك (غراديشقا) قصبه‌سنده وفات ايدن (على غيبىٔ بوسنوى) ده عرفادن برذاتدر. قائمى حسن افندى خلفاسندن اولان بوذاتك‌ده اشعار عارفانه‌سى واردر .

غوثى احمد دده

مولويه فضلا وعرفاسندن برذات اولوب (كليبولى) لى يازيجى زاده عائله‌سندندر . اكمال تحصيل وسلوكدن صوكره (غلطه) مولويخانه‌سى مشيختنه تعيين اولوندى. نائى عثمان دده‌نك قاين پدرلريدر. (دوران قودى احمد دده‌سز تكيه‌مزى حيف) مصراعنك دلالتى اولان (١١٠٩) ده ارتحال ايله‌دى. مرتب ديوانى عارفانه وعاشقانه اشعارى واردر .

برغزلندن :

برق حسنى عاشق ديدار بيلمز كيم بيلور
نالش نورى دل بيدار بيلمز كيم بيلور
چشم اميدين آييرماز لمعهٔ رخساردن
برق حسنى غوثىٔ بيمار بيلمز كيم بيلور

غزی زاده عبداللطیف افندی

بروسه‌دن یتیشن فضلا وعرفای مشایخدن اولوب طریقهٔ (خلوتیهٔ مصریه) دندر . علوم متداوله‌یی زمانی علمای بنامندن وتخصیص جدی (غزی زاده مصطفی نسیب) افندیدن تحصیل واکمالدن صوکره سلوك خلوتیه اطوارینی بعدالاکمال تدریس طالبین وتسلیك عاشقین ایله دمکذار اولدیلر . طریق جلوتی‌یی‌ده علی طریق التبرك (١٢١٦) ده ارتحال ایدن (افتاده زاده) شیخ مصطفی فندیدن اخذ ایله‌دیلر .

آثاری : (تمهیدالمقامات) ، (روح القدس) ، (رسالة الزینة فی المسلك العلیة) ، (عندلیب العشاق فی السماع) ، (رسالة العبارات والتعبیر) ، (رسالة الجهاد) ، (کرامات الاولیا) ، (ردالزنادقة) ، (ارشاد اهل السلوك) ، (مجموعة الفوائد) ، (مجالس) ، (تفسیر الفاتحه ـ فتوحات کنز قرآن) ، (مناقب الاولیا) ، (وقایع بابا پاشا) ، (ترجمة الذخیرة) ، (درة البیضاء فی بیان مولد المصطفی) ، (اختصار فروق حقی ـ مجمع الفروق) ، (پرتو انوار) ، (حاشیهٔ درر) ، (مرغوب السالکین) ، (ناسخ ومنسوخ) ، (واقعات) ، (زائر القدس) ، (ترجمهٔ الجانب الغربی فی حل مشکلات ابن عربی) ، (زبدة البیان ـ سورهٔ نسادن سورهٔ نحله قدر تفسیر شریف) ، (مختصر وفیات بروسه) ، (روضات المفلحون) در. کرك کندی کرك جدی آثارینك قسم اعظمی (بروسه) ده (اورخان غازی) جامع شریفنده‌کی کتبخانه‌ده موجوددر . (روضات المفلحون) ، مفصل (بروسه) وفیاتیدر .

غزی زاده مصطفی نسیب افندی

عالم وعارف برذات اولوب بروسه‌لیدر. مرتب دیوانیله احوال سلوکه دائر (تزیین المقامات) نامنده براری و (عشق نامه) اسمنده برمنظومه‌سی وتفسیر قاضیٔ بیضاوی‌یه تعلیقاتی واردر . آثاری غیرمطبوعدر . (١٢٠٢) ده بروسه‌ده وفات ایده‌رك فیشقریق محله‌سنده‌کی جدی (احمد غزی) درکاهنه دفن ایدلدی .

(ف)

فخرالدین رومی

سلطان بایزیداول دوری علما ومشایخندن اولوب ایزمیت جوارنده (مودورنی) ده ارشاد عباد ایله مشغول ایدی . دعواة مأثوره حقندهکی مباحث وروایاتی حاوی اثریله فتاوادن (مشتمل الاحکام) تصوف وکلامدن (فرائداللآلی) نامرنده آثاری واردر . (مشتمل الاحکام) صغیر وکبیر ناملریله ایکی قطعهدر . برر نسخهسی یکی جامع کتبخانهسنده موجوددر . (ابن فخرالدین) نامیله بنام اولان مخدومنکده (اسرار محمدیه) اسمنده براثری واردر .

فیضی حسن افندی « سیمکشزاده »

السنهٔ ثلثهده انشاد نظمه مقتدر شاعر ، عارف برذات اولوب شهیردر . ذیل شقایق صاحبی شیخینک پدریدر . (شیخ عبدالاحد نوری) دن استخلافدنصوکره (ملامیهٔ بایرامیه) مشایخندن (شیخ بشیر) افندی‌یه انتساب ایتدیکی (هدیةالاخوان) ده مذکوردر .

١١٠٢ ده وفات ایدهرك پوست نشینی بولوندیغی ادرنه قاپیسیخارجنده امیر بخاری دامادی محمود چلبی درکاهنه دفن ایدلدی. تفسیر بیضاوی‌نك سورهٔ بقره قسمنه تعلیقاتی ومرتب دیوانی و (معراجنامه) ، (جوابنامه)، (غمزهٔ دل) اسملرنده منظومه‌لری واردرکه جملهسی غیرمطبوعدر.

ابیاتندن :

عرض ایلسه صبحدم یوزین‌اول شهسواریمز
صحرای صبر عشقده قالماز قراریمز

جوابنامهسندن :

قالمه صورتده معنی بین اولا کور
واصل نکتهٔ یقین اولا کور
بیلهسن لا نهدر الا نهدر
آچیلیرسه کوکل کوزی الآ
بوقدر یرده کوکده غیری الله
دیندی چون لااله الاالله

فهمی عبدالکریم افندی « بلبلجی زاده »

سابق‌الترجمه (عبدالاحدالنوری) خلفاسندن‌برذات اولوب‌علمادن عبداللطیف قرامانی‌نك

مخدومیدر . اکمال تحصیل وسلوکی (استانبول) دەدر . سلاطین عظام جوامع شریفه‌سندن بعضیلرنده کرسی شیخلکی خدمتنی‌ده ایفا ایله‌دی . ارتحالی : (عبدالکریم افندی‌یه جنت اوله محل) مصراعنك دلالتی اولان (١١٠٦) تاریخنده‌در . مرتب دیوانی سلوك ومواعظه متعلق رسائلی واردر. مرشد عالیلری (عبدالاحدالنوری) تربه‌سنك قبله جهتنده مدفوندر .

الهیاتندن :

کوکل آیینه‌سی اولسون مجلا
سنك بر ذرهٔ عشقکله مولا
کورونسون صورت معنامصفا
کوکل آیینه‌سی اولسون مجلا

کدر کیتسون کوکللردن سراپا
سیلنسون شکل صغرا ایله کبرا
وصالك ذوقی اولسون دلده پیدا
ایضاً

بوسردن دلده مخزون اولدی لوحی
محال اولدی کمالی اوزره شرحی
هله دیوانه اولدی شمدی فتحی

ایضاً

یاننده مدفون کوچوك مخدومی (عبدالرحیم منیب) افندینکده عارفانه الهیاتی واردر .

فنائی مصطفی افندی

سابق‌الترجمه سلامی علی افندی خلفاسندن عاشق برذات‌اولوب (شومنی) لیدر. بشکطاشی یحیی افندی تربه‌سی جوارنده بنا ایتدیکی درکاهده انزوا ایله‌دی. وفاتی شیرخدا ترکیبنك دلالتی اولان (١١١٥) دەدر. مسلك درویشانه انتساب ایتمزدن اول یکیچریلرك یکرمنجی بلوکنك اوطه باشیسی اولدیغی ایچون زماننده (اوطه باشی شیخی) نامیله معروف ایدی. اکثراشعاری نعوته متعلقدر . برنطقندن :

ای جمالك پرتوین عالمده پیدا ایله‌ین
ینه اول آیینه‌ده حسنن تماشا ایله‌ین

بر آووچ طوپراغه صالمش جام عشقك جرعه‌سن
کیمنی عاقل کیمن مجنون وشیدا ایله‌ین

شمس وحدت ذره‌سندن آب وکلده وار اثر
چشم وعقلی پس اودر دانا وبینـا ایله‌ین

بر بیتندن :

کشف اولور اکا بوتون ماهیت کون ومکان
سر توحید اولسـه بر آیینهٔ دلده عیـان

فخری احمد افندی

مشایخ جلوتیه‌دن وعرفاء شعرادن برذات اولوب (کلیبولی) جوارنده‌کی (شارکوی) لیدر. سابق‌الترجمه ذاتی سلیمان افندینك مخدومی (حسین شاهی) افندیدن مستخلفدر . اواخر عمرنده استانبوله کله‌رك (١٢١٤) تاریخنـده ارتحال ایله‌دی . قاسم پاشـاده علی افندی درکاهنده مدفوندر .

مرتب دیوانیله عرفادن (مفتی بابا) دینیلن ذاتك (یونس امره) طورنده‌کی نطقنه شرحی واردرکه برنسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن حضرت هدائی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

برغزلندن :

باخدا برعندلیب دلفزا ایستر کوکل
کلشن بزم الستده آشنا ایستر کوکل

ایتمکه معراج روحانی حریم حضرته
سراودنایه محرم رهنما ایسـتر کوکل

لن تنالوا البر حتی‌نك رموزین آکلایوب
راه حقده نقد وباش وجان فدا ایستر کوکل

حکمت پنداردن دلخانه‌سین تطهیر ایچون
شمع ذات ذوالجلالیدن ضیا ایستر کوکل

نوش ایدوب جام اناالحقده هوالحق باده‌سین
کنت کنز اسرارین عارف اولیا ایستر کوکل

نحن اقرب نغمه‌سین کوش ایله یلدن فخریا
باغ وحدت کلستاننده نوا ایستر کوکل

الفدن باشلادی دل باده بولدی سرروحانی
تدنی ایله‌یوب تادن ثبات امید ایدوب تاده
مطلعلی منظومه‌یی‌ده شرح ایله‌مشدر .

ذاتی افندینك (کلشن وحدت) شرحنی‌ده
هرکه ازدیدار برخوردار شد
این‌جهان درچشم‌او مردارشد
بیتندن آشاغیسنی شرح ایده‌رك اکمال ایتمشدر .

فردی عبدالله افندی

طریقت نقشیه فضلاسندن بر ذات اولوب مغنیسا ملحقاتندن (دورغودلو ـ قصبه) دندر (استانبول) ده اکمال تحصیلدن صوکره (قصبه) مفتیلکنده بولونه‌رق نشر علم ایله‌دی . حجاز عزیمتنده (مکهٔ مکرمه) ده اکابرنقشیه‌دن (هندی محمدجان) افندی حضرتلرینه انتساب ایده‌رك اخذخلافتله مملکتنه عودت‌ایتدی . وشیخ‌الاسلام (عارف حکمت) بکك دلالت‌قدرشناسانه‌سیله (استانبول)ده (فاتح) جوارنده‌کی (امیر بخاری) درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی . بووظیفه ایله موظف ایکن (١٢٧٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکور حظیره‌سنه دفن ایدلدی (قصبه) ده اصحاب خیراتدن (حسین آغا) کتبخانه‌سنه یازدیغی منظوم تاریخ کتبخانه قاپیسند محکوکدر .

آثارندن بوکتبخانه‌ده (١٢٥٩) تاریخنده خط دستیله محرر بر مجموعه‌ده (صلوة مشیشه شرحی ایله امام سیوطی‌نك (آیات منسوخه) رساله‌سنك نظماً ترجمه وشرحی واردر . ترجمه‌نك مقدمه‌سندن :

مکتب مفتاح بسم‌الله ایله
فتح‌اولور هرمشکلات الله‌ایله

حمدلله زینت افزای کلام
روضهٔپاکه صلوت‌ایله سلام

آل واصحابك اوله ارواحی شاد
راضی‌اولسون جمله‌دن رب‌عباد

السنهٔ ثلثه‌ده انشاد نظمه مقتدر اولدیغی درکاهده محفوظ دیواندن آکلاشیلمقده‌در . فطین تذکره‌سنده (قدح) ردیفلی برغزلی مندرجدر . برده قصیدهٔ برئه شرحی اولدیغی مرویدر.

فیض‌الله افندی «مثنوی خوان»

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب شهیردر . زماننده رئیس‌القراء ایدی . جوار ایوبده اقامتندن ناشی عصرنده (ایوبی) شهرتیله بنام اولمشدی . مثنوی‌خانه‌ده مثنوی خوانلغی، مراد بخاری درکاهنده مشیختی واردر . رسائل مطبوعه‌سی بروجه آتیدر :

(اشارة‌المعنویة فی آیین مولویه) ، (احسن‌التحدیث فی‌روایة‌الحدیث) در. (١٢٨٤) تاریخنده وفات ایلدی . ایوب نشـانجی‌سنده کبرای نقشـیه‌دن مراد بخاری درکاهنه دفن ایدلدی . مخدومی محمدعبداللطیف افندی‌ده عرفادن برذاتدر آثارندن (رسالهٔ غوثیه) ترجمه‌سی مطبوعدر. مشاهیر خطاطیندن (محمود جلال‌الدین) افندی‌ده بودرکاهده مدفون اولوب تاریخ ارتحالی (١٢٤٥)در .

فائق محمد بك

علمای متصوفه اعاظمندن سـید خواجه (محمد نورالعربی الملالی) خلفاسـندن و ارباب عرفاندن برذات اولوب (اوستروجه) لیدر . (١٣١٩) تاریخنده مسافرةً بولوندیغی سلانیکده ارتحال ایله‌دی . یکی قاپی خارجنده‌کی قبرستانده (لانغاطه) جاده‌سنك صول کنارنده مدفوندر. (تحقیقات فائقیه علی‌عقائد اسلامیه) ، (شرح رسالهٔ غوثیه) ، (شرح‌حدیث موتوا قبل‌ان‌تموتوا) (مجموعهٔ الهیات) ، (اجوبهٔ متصوفانه) وسائره کبی غیرمطبوع آثاری واردر .

برنعتندن :

تا ازلدن فائق بیچاره عاشقدر سکا
قیل‌شفاعت لطف‌ایدوب آل‌کمتری سندن یکا

روز محشرده جمال پاککی کوستر بکا
ذات‌پاکك‌اهل عشقك سوکیلی جانانی‌سك

(ق)

قطب الدين ازنيقى

مشايخ وعلمانك اجله‌سندن اولوب علوم رسميه‌يى مولانا حسن پاشادن تحصيل ايله‌مشدر. (ازنيق) ده (خيرالدين پاشا) احفادندن (خليل پاشا جامعى) اتصالنده‌كى تربه‌سنده مدفوندر. ارتحالى (٨٢١) ده‌در. مؤلفاتى غير مطبوع اولوب شونلردر :

نام عاليلرينه مضاف تفسير شريفله (العقدالثمين والعقداليمين) وكتاب صلاتك مسائل مهمه‌سنى جامع (مقدمه) وحواشئ سائره‌دن عبارتدر. برده (زادالمعاد فى الفروع والاخلاق) اسمنده براثرى واردركه برنسخه‌سى بروسه‌ده اينجيرلى دركاهى كتبخانه‌سنده موجوددر. تيمورلنك ايله اولان مصاحبه‌سنده اجراآت ظالمانه‌سنه قارشى دوغرو وآچى سوزلر سويله‌ديكى حالده تيمورك سكوتى اختياره مجبور اولديغى مرويدر . برده فرض اولان علمك تعيننه وعلم حالك وجوب تحصيلنه دائر توركجه (راحة القلوب) اسمنده براثرى دها واردركه بر نسخه‌سى (آياصوفيه) كتبخانه‌سنده موجوددر .

قيغوسز بابا «قيغوسز ابدال»

طريقت بكتاشيه قدما وعرفاسندن عاشق برذات اولوب (قره‌مان) ليدر . (مصر) ده برمغاره درونده مدفون اولديغى ايچون اولاد عرب آراسنده (عبدالله مغاره‌وى) اسميله بنامدر. بويوك برديوانيله مقدمه‌سنده : (بوكتابه دليل بدلا ودفتر عاشق شيدا وسير صادقان وخيال نادان دخى ديرلر) ديديكى رساله توركيه‌سى واردر. ديوانى تاريخ لسان عثمانى نقطه‌سندن ده موجب استفاده‌در .

ديوانى مطلعندن :

بوعشق موجى ينه باشمدن آشدى
سرم فاش ايله‌دى رازيمى آچدى

كوروندى اول كيم اول عين بقادر
اوزون فاش ايله‌يوب اوزى صفادر

قدمای بکتاشیه‌دن ابدال موسی‌دن نصیب آلدیغی دیوانده‌کی :

آبدال موسی‌یه قول اولدی جاندن
چکدی الینی ایکی جهاندن } بیتندن آکلاشیلمقده‌در .

قره چلبی محمد افندی

اکابر خلوتیه‌دن (حبیب قره‌مانی) خلفاسندن سابق‌الترجمه (جمال‌الدین اسحق قره‌مانی) خلیفه‌سی (تیره‌لی عبدالکریم) افندیدن مستخلفدر . مولداً (تیره) لی ایسه‌ده اواخر عمرینی (آیدین) ده کچیرمشدر . (کوچوك افندی) کتبخانه‌سنده (مطالع‌الانوار)، (جواهر المعنویة) اسملرنده متصوفانه آثاری واردر. اوراد خلوتیه اولان (وردستار) ی‌ده شرح ایتمشدر.

قاسم افندی « قاسم بن شیخ الیاس بن ادریس آنطاکی »

فضلاء مشایخدن وپیر اعظم عبدالقادر گیلانی احفادندن بر ذات اولوب (بروسه) ولایتی داخلنده‌کی (اینه‌کول) ده اختیار اقامت ایده‌رك (٩٤١) ده ارتحال ایله‌دی . تصوف ، اخلاق موعظه‌دن باحث (٩٠٢) تاریخنده تألیف ایتدیکی (٣٢) باب اوزره مرتب تورکجه (جواهر الاخبار) اسمنده‌کی منظومه‌سی (اینه‌کول) ده منظورم اولدی . آتی‌الترجمه یکیت باشی خلفاسندن (عزالدین علی القرمانی الصاروخانی) دن مستخلفدر . (نقطه‌جی) شهرتیله‌ده معروفدر . (٩٩٤) ده وفات ایدن خلیفه‌سی (ابن نقطه‌جی) نامیله مشتهر (محمد محی‌الدین قره‌حصاری) نکده (عرائس الوصول) اسمنده (اصول عشرة) شرحی واردر . سابق‌الترجمه (رمضان) افندینك مرشدیدر .

قورت محمد افندی « محمد بن عمر »

رجال خلوتیه اکابرندن صوفیه‌لی بالی افندی خلفاسندن ظاهر وباطنی معمور بر ذات اولوب اثار بازارجغندندر . علوم آلیه وعالیه‌یی تحصیلدن صوکره مرشدینك وصیتی اوزره جانشینی اولمش وبعده پیرداشی اولان (نورالدین زاده) نك وفاتنده قدرغه‌ده (صوقوللی محمد پاشا) ترکاهنده مقامنه قائم اوله‌رق ارشاد طالبین ایله امرار ایام ایله‌مشدر. رحم صله ایچون مملکتنه

كيتديكى صيره‌ده (خلد آشيان) تركيبنك دلالتى اولان (٩٩٦) تاريخنده وفات ايله‌دى . آثارى غيرمطبوع اولوب بروجه‌آتيدر . (مرشدالانام الى دارالسلام) تسميه ايتديكى (شرعةالاسلام) شرحى قرائتدن جزرى‌يه تركى‌العباره شرحى، كافيه جاميسى ترجمه‌سى، اطوار سبعه رساله‌سى، (تعبيرنامه)، (سورهٔ ملك تفسيرى) ، (وقايه ترجمه‌سى) وسائره‌در . مريدانه امام غزالينك آثارى مطالعه‌سنى توصيه ايلرمش ، مرشدى بالى افندينك بوذاته توجهى (نورالدين زاده) يه اولان توجهندن زياده اولديغى مرويدر ، فقهدن (بدايه) يى (ترجمان بدايه) اسميله نحودن (مراح‌الارواح) ى‌ده (ريحان‌الارواح) ناميله ترجمه ايتمشدر .

قدوسى عبدالرحمن افندى «عبدالله افندى زاده»

علماى مشايخدن وشيخ عبدالاحد النورى خلفاسندن اولوب (مغنيسا) لى‌در . (١٠٨٠)ده مغنيساده ارتحال ايله‌دى . آثارينك باشليجه‌لرى (تعليقات على تفسيرالقاضى) ، (شرح منظومهٔ شاهدى اسمى تحفةالملوك) در. بعض رسائلى ده وارسه‌ده اسملرينه مطلع اولونامادى. آثارينك جمله‌سى غيرمطبوعدر .

قول اوغلو مصطفى افندى

سلطان مراد رابع دورى رجالندن وخلوتيهٔ عشاقيه مشايخندن كليبوليلى عالم سنان افندى خلفاسندن عاشق وفاضل برذاتدر . مصابيح شريفى نظماً ترجمه ايله‌مشدر . (١٤٠٥) تاريخنده اكمال ايده‌رك (ديوان همايون) نامنى ويرديكى ديوان كبيرى‌ده واردركه هرايكيسنك‌ده نسخه‌لرى كتبخانهٔ عمومى‌ده موجوددر . برده مولد نبى منظومه‌سى واردر .

ديوانندن :

سن سين كريم ذوالنوال سن‌سين قديم لايزال
سن‌سين حكيم بى‌مثال يوق حكمكه چون وچرا

انزال ايدوب آياتنى كيم بيليسر غاياتنى
قيل غيل مجلى ذاتكى مامن على العرش استوى

ایله عنایتدن اثر ایرکور هدایتدن ظفر
لطف ایله یوب قیل غیل نظر آلدی بزی نفس وهوا

قره‌قاسم زاده عمر افندی

مشایخ جلوتیه علماسندن وادبادن برذات اولوب (بروسه) لیدر. (١٠٤٧) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایله‌دی. آثاری تصوف واخلاقدن باحث قدیم کتابت عثمانیه اوزره یازیلان آثاردن معدود اولان وفقط براز متعصبانه وافراطپرورانه یازیلان (نورالهدی لمن اهتدی) ایله (شرح رساله‌ٔ خواجه جهان) ومرتب (دیوان) در. (نورالهدی) دن طریقت نقشیه‌یه‌ده منتسب اولدیغی مستبان اولمقده‌در.

الهیاتندن :

همین یوقلق درر وارلق عزیزم
بوقولی طوتدی شیخمده ده‌ده‌مده

(مرآت العشاق ونور الاحداق) اسمنده درت باب وبرخاتمه اوزره مرتب براثری داها واردر. بر نسخه‌سی حمیدیه‌ده موجوددر. سلطان احمد اول دوری قاضی عسکرلرندن ومحشی سنان افندی احفادندن (حاجی مصطفی) نامنده بر ذاتده (زکریا بن محمد الغزنوی) نك (مفید العلوم ومبید الهموم) نی (نورالهدی) اسمیله ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده واردر.

قطب ابراهیم افندی « ابراهیم صادق افندی »

حضرت افتاده‌نك حفیدی اولوب جلالی جماله غالب برذات عالیدر. جدعالیلرینك وفاتنه بناءً سیر سلوکنی اشارت معنویه ایله اسکدارده حضرت هدائیدن اکمال ایله‌مشدر. (کچدی بیك سکسان طقوزده جنته قطب زمان) (ایلدی افتاده زاده هو ایله عزم سفر) مصراعلرینك دلالت ایتدیکی تاریخده ارتحال ایده‌رك جدعالیلری تربه‌سی قارشوسنه دفن ایدلدیلر. الهیات عارفانه‌لری غیر مطبوعدر. برپارچه‌سی بروجه آتیدر :

آچ کوزوك غفلتدن اویان
فلاح بولماز نفسه اویان

سرّ توحيد اولسون عيان
كل توحيد ايدهلم توحيد

مقطع بيتى شو :

لى معالله سرّينه محرمدر ابراهيم بوكون
اول سراى وحدته مهماناولان آكلاربزى

اولان غزل عارفانه‌لرى حضرت نيازئ مصرى طرفندن تخميس ايدلمشدركه ديوان نيازى‌ده محرردر .

قائمى حسن افندى

علم جفره عائد منظوم استخراجلريله شهرت بولان برذات اولوب (بوسنه) ليدر . مرتب ديواننددن (قادرى) رجالندن اولديغى اكلاشلمقده‌در . (شقايق) ذيلى (شيخى) ده خلوتى مشايخ كرامندن (اوزيجه) لى (مصلح‌الدين) افنديدن مستخلف اولدقلرى مذكوردر . (١٩٠١) ده اختيار اقامت ايتديكى (ايزوورنيق) ده ارتحال ايله‌دى .

ابيات عارفانه‌سندن :

حيات جاودان رمزين حقيقتله بيلهم ديرسهم
حضروش آب حيوانى قارانلقده ايچندن صور

مصلح‌الدين افندى علماء مشايخدن برذات اولوب ذكر جهرى وسماع صوفيانه دائر تحقيقيه اسمنده براثرى واردر .

قره‌باش ولى «على علاءالدين الاطول» [١]

اكابر شعبانيه‌دن محقق برذات عالى اولوب (صربكير) ليدرلر . استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره مسلك تصوفه سلوك ايله اسكدارده اختيار اقامت ايده‌رك ارشاد وتأليفله مشغول اولمشلردر . (على‌الاطول) شهرتيله بنامدر . مؤلفات عليه‌لرى غيرمطبوع اولوب باشليجه‌لرى

[١] علم تجويددن مشهور قره‌باش رساله‌سنك مؤلفى (٩٠٤) ده درسعادتده وفات ايده‌رك محمد پاشا جوارنده‌كى مسجدى حظيره‌سنده مدفون اولان (شيخ عبدالرحمن قره‌باشى)‌نك اولديغى مرويدر. بورساله ابتدا (١٢٥١) تاريخنده (حمزهٔ مسكين) نام ذاتك تركى‌العباره يازديغى (تجويد ادائيه) اسمنده‌كى تجويديله برابر طبع اولونمشدر .

باشليجه‌لری بونلردر : اصل کمال عرفانلرینه دال اولان (کاشف اسرار فصوص) اسمنده‌کی (شرح فصوص) وبونك مختصری اولان (جامع اسرار الفصوص) ایله (شرح عقائد نسفیه بلسان التحقیق) [١] (معیار الطریقة) ، (طریقتنامه) ، (شرح قصیدهٔ عشقیه للشیخ الاکبر) ، (رسالهٔ اصول اربعین) ، (شرح حدیث حبب الیّ من دنیاکم ..) ، (رساله فی جواز دوران صوفیه) ، (اساس الدین) ، (تفسیر سورهٔ طه) ، (تعبیرنامه) وسائره‌در . (١٠٩٧) تاریخنده حجدن عودتلرنده مصره یاقین (غیلان) قریه‌سنده رحلت ایله‌دیلر . اشبو آثارك بویوکی اولان (فصوص الحکم) شرحنك برنسخه‌سی بشیکطاشی یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر . حضرت شیخ اکبرك (فتوحات موصلیه) اسمنده‌کی اثر عالیلرنده : (بعد النبی المصطفی الاعظم العلی الاطول الاکرم الاجسم غنم ختم وهو بختم الزمان) عباره‌سنده ظهور عالیلرینه اشارت واردرکه ختم (١٤٠) خلافت تاریخنه ، غنم (١٠٩٠) نفی تاریخنه ، الاطول (٧٧) مدت عمرلرینه ، الاکرم (٦٥٨) خلفاسنه دالدر .

قره‌بابا زاده ابراهیم افندی

علمای نقشبندیه‌دن اولوب بروسه‌لیدر. (١١٣٥) تاریخنده وفات ایده‌رك (زینیلر) ه دفن ایدلدی . عقائددن ایکی رساله ایله سلوك نقشبندیه‌یه دائر وصل وفصل حقنده براثری واردرکه بواثرینی مرشدی شیخ (مراد نقشبندیٔ بخاری) نك امریله یازدیغنی مقدمه‌سنده نقل ایدییور . برده اصول وفضائل ذکره دائر رساله‌سی واردر .

قونوی محمد وهبی افندی

عرفای مولویه‌دن فاضل برذات اولوب قونیه‌جه (اشعری زاده) دینمکله معروفدر . خواجه حافظ شیرازی دیواننه یازدیغی مطبوع شرح مشهوردر . وفاتی (١٢٤٤) تاریخنده مرقدی درکاه جناب مولاناده‌در .

---

[١] بو شرح بین العلما معلوم ومعروف اولان شرح وحاشیه‌لردن هیچ برینه مراجعت اولونمادن یازلمش موجز براثردر .

قبولی مصطفی افندی [١]

ادرنه‌دن یتیشن عرفای رفاعیه‌دن اولوب بدایت حاللرنده محکمه باش کاتبی ایکن مؤخراً ترك مسلك ایده‌رك خانه‌سنی درکاه اتخاذ ایتمشدی. (١٢٤) تاریخنده رحلت ایدوب نامنه منسوب درکاهه دفن اولوندی . آثاری مطبوع (کنزالاسرار) ایله (موصلة الهدایه) ، (مرتب دیوان) و (مشکلکشا) اسمنده‌کی یکرمی جزءدن مرکب فارسی لغتندن عبارتدر .

تخمیس غزل سزائی‌دن :

ای کوکل ایلر غنی‌الله بریوزدن دخی
خلق‌ایدر مرد سخی الله « «
ایدوب اکرام وفی « « «

شادایدرغمکینلری‌الله بریوزدن‌دخی
فتح‌ایدرهرمشکلی « « «

ترجیع بندینك مطلعی :

صانماك بزی زاهدکبی بیهوده مقالز
بز کاشف اسرار معانی ومآلز

قدوسی احمد افندی

رجال قادریه‌دن [٢] اولوب مرعشی زاده لقبیله بنامدر . عاشق ومجـاهد برذات اولوب مطبوع دیوانی اولدیغی کبی مطبوع ومختصر وصیتنامه ایله (مختصر طب‌نبوی) و (پندنامه) اسملرنده غیر مطبوع اثری‌ده واردر. ارتحالی (١٢٦٥) ده قبرعالیلری (نیکده) یاقیننده (بور) قصبه‌سنده‌در . اشعار عاشقانه‌لرندن :

ماسوایه میل ایدن عاشق خدادن دور اولوب
دفتر عشـاقده آنك اسـمی نامعلوم اولور

---

[١] مؤسس طریقت جناب (رفاعی) نك رحلتلری (جنات عدن) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٥٧٨) تاریخنده ومرقد شریفلری (بصره) جوارنده (ام‌عبیده) قریه‌سنده در .

[٢] مؤسس طریقت حضرت (عبدالقادر کیلانی) نك ارتحاللری (کمال عشق) ترکیبنك دلالتی اولان (٥٦١) تاریخنده ومرقد مبارکلری (بغداد) ده‌در .

(١٠٤٤) تاريخنده (حسين واعظ) ك (مواهب لدنيه) اسمنده‌كى مشهور تفسيرينى ترجمه ايدن شيخ (عمر عدولى) افندى‌ده (نيكده)دن يتيشن علماء مشايخندندر. ترجمه‌نك نسخه‌سى (اسكدار) ده (سليميه) كتبخانه‌سنده واردر .

قيغولى خليل افندى

طريقةً جلوتى، اصولاً قادرى، مشرباً اويسى صفى القلب برذات اولوب اصلاً (اورخان ايلى — اطرانوس) قضاسى مركزى اولان (بكجه) دندر . (١٢٣٤) تاريخنده بروسه‌ده ارتحال ايده‌رك (دوه‌جيلر) قبرستانى يانده‌كى دركاهنه دفن ايدلدى . (عاشق يونس) ديوانى طرزينى آكديرر (هادى العشاق) اسمنده‌كى بويوك منظومه‌سيله بعض الهياتى حاوى كوچوك ديوانچه‌سى مطبوعدر. برده منثور ولايتنامه‌سى واردر. پدرى علي افندى (آلاجه‌خرقه) محله‌سنده مدفوندر. جدى اورخان غازى امراسندن (قيغولو) بكدركه ديوان كبيرنده: (جدم قيغولو بك وزير اورخان) مصرعيله اشارت ايله‌مشدر. (قيغولو) بك سلطان مراد ثانى تربه‌سى جوارنده مدفوندر .

قوش آطه‌لى ابراهيم افندى

طريقت خلوتيه‌نك (شعبانيه) شعبه‌سى كبارمشايخندن علم وعرفانى كشف وكراماتيله معروف برذات اولوب (قوش آطه) سنك (چينار) قريه‌سندندر. مقدمات علومى مسقط رأسيله (آيدين) ده نهايتنى‌ده (درسعادت)ده بعدالاكمال مسلك قويم تصوفه انتساب ايله بهره‌ياب فيض محمدى اولديلر. مرشد عاليلرى (استانبول) ده بشيكجى دركاهنده مدفون بكپازارى على افندى‌در. برآره‌لق (مصر) و (شام) ده اقامتدن صوكره درسعادته عودتله نشر طريقت بيورديلر . دفعهٔ ثانيه اوله‌رق جانب حجازه عزيمتلرى تاريخى اولان (١٢٦٢) سنه‌سنده (رابغ) ده ارتحال آخرت ايله‌ديلر. منتسبلرندن بعض ذواته مرسول مكاتيب عارفانه‌لرندن آلتمش كسورى طريقت مذكوره رجالى نزدنده محفوظ اولديغى كبى غزل آتى زادهٔ طبع عارفانه‌لرى اولمق اوزره منقولدر .

جانى جانانه تسليم ايله‌ين جان ايسته‌مز　　وجه‌ياره دوش اولان عالمده سيران ايسته‌مز
خانهٔ قلبنده حقدن غيرى مهمان ايسته‌مز　　بو مسافرخانه‌نك فانيلكن فهم ايله‌ين

کرچه ظاهر علمنك نقعیده واردر طالبه لیك اسراره ایرنلر صوری عرفان ایسته‌مز
ارجعی آوازی ایردی مرغ جانم سمعنه بیقراراولدی آنكچون وردخندان ایسته‌مز
ماسوی اللهدن مجرد اولدی ابراهیم بوكون وارینی دلداره‌ویردی وصل وهجران ایسته‌مز

ترجمهٔ حال مرشدانه‌لری منسوبلرندن اولوب ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذكور اولان (عالی افندی) طرفندن (هدایة الولی فی واردات قوش آطه‌لی) اسمیله یازلمشدركه برنسخه‌سی بشكطاشی (یحیی افندی) درگاهی كتبخانه‌سنده واردر .

خلفای علیه‌لرندن اولوب (١٢٧٢) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسكدار) ده حضرت نصوحی درگاهنه دفن ایدیلن كوتاهیه‌لی نازكی احمد افندینك‌ده مرتب دیوان الهیاتی واردر .

(ك)

كمال امی « اسماعیل كمال امی »

آتی الترجمه مشهور (یونس امره) نشوه‌سنده برذات اولوب قره‌مانلیدر . افاخم خلوتیه‌دن (جمال خلوتی) نك پیرداشلرندن و (محمد بهاء الدین ارزنجانی) مستخلفلرندندر. (شفقت) كلمه‌سنك دلالتی اولان (٨٨٠) تاریخنده (قره‌مان) ده ارتحال ایتدیكی تراجم احوال كتابلرنده مندرج ایسه‌ده (مغنیسا) ده دخی بوذات نامنه برقبرزیارت اولونمقده‌در. لطیفی تذكره‌سنده نسیمی ایله مرافقتنه دائر نقلیات واردر . الهیات عارفانه‌سنی جامع دیوان كبیری واردركه بروجه آتی بعض بیتلری نقل ایدلدی :

الهی درد مندم چاره سندن
كیرومرهم سن اور چون یاره سندن

الهی فضل واحسان لطف ودرمان
بوكون بو درد و آه زاره سندن

آغاردی كوزلرم حسرت یاشندن
بودر قورقوم كه یوزوم قاره سندن

اكرچه سن بكا بندن یاقین سك
ولی بن اولمشم آواره سندن

بكا ســن وير سنى بندن بنى آل
چون ايرمك ديلەدمسن يارەسندن

بوديوان عاشق يونس ديوانى كبى تاريخ لسان عثمانى نقطەسندنده شايان اهميتدر .

كوچوك محمد علمى افندى «قاضى زاده»

فضلادن برذات اولوب (آماسيه) ليدر. (زيله) لى عبدالرحمن افنديڭ تلميذى وشيخ (عبدالمجيد) سيواسىنڭ خليفەسيدر. آماسيەده سلطان بايزيد ثانى جامع شريفى كرسى شيخى ايدى. (١٠٤٥)دەمملكتندە ارتحال ايدەرك پيرالياس خلوتى يانەدفن ايدلدى آثارى بروجه آتيدر.

(١) (كتاب المقبول فى حال الخيول) توركجه اوچ باب اوزره مرتب اولوب سلطان عثمان ثانى يە تقديم ايتمشدر .
(٢) (مسموعة النقايح ومجموعة النصايح) برنسخەسى ايوبده خسرو پاشا كتبخانەسندەدر .
(٣) (نصح الحكام سبب النظام) « « «
(٤) (نهر الاصحاب وقهر السباب)
(٥) (رسالة فى التعليم والتعلم)
(٦) رسالهٔ رغائبيه
(٧) الحكم الالهية

اشبو آثاردن يالكز برنجيسى مطبوعدر .

كشفى جعفر افندى

سابق الترجمه عدلى حسن افندى خلفاسندن اولوب شهيردر . (هو ديوب جعفر افندى عزم فردوس ايلدى) مصراعنڭ دلالتى اولان (١٠٥٣) ده ارتحـال ايدەرك (فندقلى) ده قپودان عرب احمد پاشا مسجدى تحتندە حرمى پريزاد خاتونڭ بنا ايتديكى دركاهە دفن ايدلدى. كشفى مخلصلى برخيلى الهياتى واردر .

ازجمله :

شول كوكل كيم مبتلاى درد عشق الله اولور
درد ايله درمان بولونجه كارى ذكرالله اولور

طالب دیدار اولان ای دردمند کشفی بوکون
ما وسعنی رمزینك اسرارینه آکاه اولور

کنزی حسن افندی

سنبلیه عرفاسندن برذات اولوب (آیاش) لیدر . مملکتیله استانبولده تحصیلنی اکمالدن صوکره آستانهٔ سنبلی مشایخ کرامندن (سید علاءالدین) افندی یه انتساب وعلی الاصول تکمیل سلوك واطوار ایله فیوض طریقتدن بهره یاب اولارق مأموراً للارشاد مغنیسایه عزیمت ایله‌دی . برقاچ سنه‌لر نشر طریقت ایله‌یوب (١١٤٢) تاریخنده (مغنیسا) ده ارتحال ایتدی . الهیات عاشقانه‌سنی جامع دیوانچه‌سی واردر . ١١٢٧

الهیاتندن :

آلدکمی صفا ایله مصفا خبرین سن
اول نور خدا وجه مجلا خبرین سن

هر مدعی یه صورمه که عشقدن خبری یوق
وامقه سؤال ایله او عذرا خبرین سن

کردی حسن افندی

فضلای مشایخدن برذات اولوب کردستانك (بان) ناحیه‌سندندر. شامه کیده‌رك تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی . (١١٤٨) ده ارتحالی ایده‌رك (مرج دحداح) قبرستانند دفن ایدلدی . آثاری غیرمطبوع اولوب بروجه آتی‌در :

شرح فصوص الحکم	شرح عزی
« مواقع النجوم	« عوامل جرجانیه
« رسالهٔ شیخ رسلان	« حاشیه علی شرح العقائد للقیروانی

کوسه احمد افندی

عارف وفاضل برذات اولوب (طربزون) لیدر . (١١٩٥) تاریخنده قونیه‌ده ارتحال ایده‌رك تربهٔ مولانا یانندهکی کتبخانه آرقه‌سنه دفن ایدلدی . طریقةً نقشی ومولوی‌در .

(شرح رسالة النقشبنديه للخادمی)، (سلسلهٔ خواجکان فی آداب عبودیة الاعیان)، (عشرة رشحات) (التحفة البهية فی الطريقة المولويه)، (آداب العبودية فی السنن المحمدية للسالكين طريقة الخلوتيه)، (الصحبة الصافية) اسملرنده غیرمطبوع رساله‌لری واردر. برده شیخ مراد بخاری‌نك (سلسلة الذهب) نی (تحفة الاحباب فی السلوك الی طريق الاصحاب) اسمیله شرح ایتمشدر. طريقت خلوتیه‌یی‌ده شیخ مصطفی البكری خلفاسندن (شیخ محمد حفناوی) دن اخذ ایله‌مشدر. (الصحبة الصافية) غالب دده طرفندن تحشیه ایدلمشدر.

كمال افندی

خواجهٔ عرفانم ولی نعمتم حریری زاده سید محمد كمال الدین افندی

فضلا وعرفای مشایخدن اولان بوذات عالی (١٢٦٧) تاریخ هجریسنده (استانبول) ده تولد ایله‌یوب علوم آلیه وعالیه‌یی تعلمدن صوکره پدر عالیلری شیخ (عبدالرحمن الحريری) دن طريقت رفاعیه وخلوتیه‌یی تلقن ایده‌رك اصولی دائره‌سنده مجاهده واشتغاله دوام ایله شیخ (محمد انیس الحسينی الدمشقی) دن تكمیل طريقته موفق اولدیلر.

اساساً حلبلی اولدقلرندن ناشی (١٢٨٦) تاریخنده حلبه بعده مصره كیده‌رك درت آی قادار اوحوالیده‌كی فضلا ومشایخله صحبت ایله‌یوب (استانبول) ه عودتلرنده علمای حدیثدن (عبداللطيف بخاری) وشیخ قاسم مغربی حضراتندن (بخاریٔ شریف) و (مسلسلات ابن عقيلة المكی) وسائره قرائت بیوردیلر. (١٢٨٨) تاریخنده‌دخی متبحرین متصوفه‌دن (شیخ سیدخواجه محمد نورالعربی الملامی) حضرتلرینك صحبت علیه‌لریله مشرف اولارق جناب (شیخ اكبر) ك فصوص و (رسالة الاحديه) سیلهٔ (ابن فارض) مرحومك (تائیه) قصیده‌سنی تدرس ایله‌دیلر. تاریخ مذكوردن صوكره خرقهٔ شریف جوارنده‌كی خانه‌لرنده مطالعه وتألیف ایله مشغول اولدقلری كبی مراجعت ایدن طالبین عرفانه‌ده استعدادلری نسبتنده معارف ربانیه تلقین بیورورلردی. بووجهله اوقاتكذار ایكن (١٢٩٩) سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده ارتحال ایده‌رك حضرت خالد (رضی الله عنه) قربنده‌كی (رفاعیه) دن حسیب افندی دركاه شریفی حظیره‌سنده پدرعالیلری قبرینه دفن اولوندیلر. (قدس الله سره العزیز)

شاعر عربینك: (ان آثارنا تدل علینا، فانظروا بعدنا الی الاثار) بیتی مصداقنجه فضل وكمال عالیلری تألیفنه موفق اولدقلری بروجه آتی قرق كسور آثار متنوعه‌دن نمایان اولاجغی جهتله اوواديدن صرف نظرله یالكز اسامیٔ مؤلفات علیه‌لرینك اتیانه شروع اولوندی:

(١) تبیان وسائل الحقایق فی بیان سلاسل الطرائق (فاتح کتبخانه‌سنه وقف ایدیلن بواثر عالی عربی العباره حروف هجا ترتیبی اوزره اوچ کبیر جلدی محتوی اولوب یوز اللی قادار طرق علیه پیرانتك تراجم احوالیله تأسیس بیوردقلری طریقلرك کیفیت سلوك ومنبالرینی مبین اولوب قاموس طرق مقامنده‌در .)

(٢) فتح ورد الاسرار شرح ورد الستار : (تورکجه مطبوعدر)

(٣) فتوحات الهیه شرح واردات الهیه للشیخ بدرالدین سیماوی (تورکجه)

(٤) فتح درلاغلا شرح دورالاعلی للشیخ الاکبر (تورکجه)

(٥) کنزالفیض فی السلوك وآداب الطریق الخلوتیه : (مؤلف خطیله محرر نسخه یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در . برنسخه‌سی‌ده طرف عاجزانه‌مدن اسکدارده حضرت نصوحی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .)

(٦) روضة العلیه فی طریقة الشاذلیه (عربی)

(٧) مرأت حقیقت (ترکی)

(٨) شرح غزل سزائی (آدم همین بوبزم دلارایه برکلیر) (ترکی)

(٩) فجر الاسماء وصبح المسمی (ترکی برنسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در)

(١٠) سرالاسرار ونورالانوار (ترکی)

(١١) مدار واحدیت ومرکز احدیت (ترکی)

(١٢) سرالتوصل فی الذکر والتبتل (عربی)

(١٣) الدرتین فی شرح البیتین (عربی)

(١٤) شرح بیت مولانا جامی (کل مافی الکون وهم اوخیال) (عربی)

(١٥) شرح مرشد العشاق للشیخ خواجه محمد نورالعربی (ترکی)

(١٦) شرح برهان السالکین « »

(١٧) سیرالاسما وسرالمسمی فی شرح الاسماء الاثنی عشر الرفاعیة (ترکی)

(١٨) حدیقة الحقیقة (ترکی)

(١٩) حقیقة الطریقة (ترکی)

(٢٠) شرح صلوة الانوریه فی شرح صلوة الاکبریه (ترکی)

(٢١) درة الانوار علی صلوة جوهرة الاسرار (عربی)

(٢٢) قول المبین فی احوال الشیخ نورالدین جراحی الخلوتی (ترکی)

(٢٣) صلوة الاتحاف بشرح صلوة السقاف (ترکی)

(٢٤) فيض المغنى فى شرح حديث قدسىٔ من طلبنى (تركى)
(٢٥) شرح حزب الكبير للشاذلى المسمى برشف الغدير (تركى)
(٢٦) شرح حزب البحر المسمى بضياء البدر (عربى)
(٢٧) شرح تحفة المرسله (تركى)
(٢٨) تحقيق الطريق (تركى)
(١٩) حضرت مصرينك اوچ عدد غزلّلرينك شرحلرى (تركى)
(٣٠) ترجمهٔ امر المربوط المحكم (للشيخ الاكبر) (تركى)
(٣١) اسرار المعين فى شرح اسماء الاربعين (عربى)
(٣٢) رشحات الاسنى على توجهات الاسماء (عربى)
(٣٣) مدد البكرى من سيد البكرى (مناقب مصطفى شمس الدين بكرى) (عربى)
(٣٤) روشن دلنواز شرح كلشن راز (تركى)
(٣٥) المورد الخاص بالخواص فى تفسير سورة الاخلاص (عربى)

(٣١–٣٥): مؤلف خطيله محرر نسخه‌لرى يحيى افندى كتبخانه‌سنده موجوددر .

(٣٦) كمالنامهٔ آل عبا (تركى مطبوعدر)
(٣٧) فوايح الازهار الحقايق ولوايح انوار الطرائق (عربى اون ايكى رساله‌يى حاويدر.)
اشبو آثارك همان كافه‌سى كتبخانهٔ عاجزانه‌مده محفوظدر .

كوموشخانه‌لى احمد ضياء الدين افندى

مشايخ خالديه فضلاسندن برذات اولوب مدت مديده استانبولده نشر طريقت وعلوم دينيه دريسيله امرار اوقات ايده‌رك (١٣١١) تاريخنده رحلت ايله‌دى . (سليمانيه) جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر .

آثار مطبوعه‌لرى :

علم حديثدن (غرائب الاحاديث) و (راموز الاحاديث) ايله شرحى بش جلد (لوامع الفصول) (روح العارفين) ، (جامع المتون فى حق انواع الصفات الالهية) ، (نجات الغافلين) ، (فضائل جهاد) (مناسك حج) ، (حديث اربعين) ، (رساله فى المهاجرة) ، (مستغنى الشروح)، (اسرار طريق) ، (دواء المسلمين) ، (مجامع الاصول) وطرق عليه اوراد واحزابنى حاوى مجموعه‌دن عبارتدر. (مجامع الاصول) كنارنده امام (قاشانى) نك اصطلاحات صوفيه‌سى واردر .

كاك احمد قادری افندی

مشایخ قادریه فضلاسندن وسادات برزنجیه‌دن باهرایکرامة برذات اولوب (سلیمانیه) لیدر. (١٣١٥) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی .

آثاری : (رغبةالطالبین فی‌فضیلةالعلم والعلماءالعاملین) ، (فتح‌الجواد فی‌بیان فضائل‌الجهاد) ، (فتح‌الرؤف فی‌معانی‌الحروف) ، (فك‌القفول فی شرح سلّم‌الوصول) ، (منظومه فی علم‌المعانی) ، (رسالةالقلب) ، (ادب‌الدنیا فی التصوف والاخلاق) ، (رسالتان فی‌العقائد صغری وکبری) ، (کاك) ، کردجه بویوك قارداش معناسنه‌در . مع‌مافیه تورکجه‌ده کوچوکلره تلطیف ایچون آغا بك دینلدیکی کبی کردجه‌ده دخی کوچوکلره (کاك) دینلدیکی مرویدر .

(ل)

لطف‌الله قره‌مانی

بروسه‌ده مدفون امیر سلطان حضرتلرینك وفاتلرندن صوکره جانشینلری اولان ذواتك اوچنجیسی اولوب فاضل، مجاهد برذاتدر . امیر مشارالیهك بخارادن بروسه‌یه اثنای هجرتلرنده قره‌مانه اوغرادقلری زمان صاحب ترجمه‌نك پدری عبدالله فقیهك خانه‌سنده مهمان اولمشلر وفقیه مومی‌الیهه عن قریب برولد صالحه نائل اوله‌جقلرینی تبشیر ایتمشلردی. (٨٩٤) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایده‌رك امیرسلطان جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی. علم تصوفدن (جناح السالکین) اسمنده براثری واردر .

لعلی محمد فنائی افندی

طریقت کلشنیه خلفاسندن برذات عالیدر. موطناً قسطمونیلی اولدیغی حالده ادرنه‌ده ارشاد عباد ایله مشغول اولدیلر ارشد خلفاسی حضرت سزائی‌در . معنوی شریفك ابتدالرینه عارفانه برشرحلری واردرکه ابراهیم کلشنی حضرتلرینك ترجمهٔ حالی ومکتوبات سزائی ایله بریرده طبع اولونمشدر. رحلتلری (مدد قوپدی نهال کلشـنیدن برکل لعلی) مصراعنك دلالت ایتـدیکی (١١١٢) ده قبرعالیلری ادرنه‌ده‌کی کلشنی آستانه‌سنده‌در . دیوانچه‌لری سزائی دیوانی نهایتنده مطبوعدر . اشعار عارفانه‌لرندن :

ای فنائی کل فنا بحرنده اول مثل صدف
آچمه آغزك تا كمالك بوله درّ من عرف
هرنه‌کلسه دوشدن خوش‌کور بولاسین‌تاشرف
باغ وحدت بلبلی سچمز کلینی خاردن

لعلی زاده عبدالباقی افندی

شارح مثنوی صاری عبدالله افندی‌نك كريمه زاده‌سی لعلی شيخ محمد افنديك مخدومی وملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن فاضل برذات اولوب شيخ مرادنقشبندی‌دن تکمیل سلوك ایله مشلردر. وفاتی (کلشن جنته کلبن اوله لعلی زاده) مصراعنك دلالتی اولان (١١٥٩) ده قبری ایوبده یحیی افندی درکاهی مقابلنده‌کی قلندرخانه حظیره‌سنده‌در. آثاری: (مناقب ملامیهٔ بایرامیه)، (ترجمهٔ انسان کامل للشيخ عبدالکریم جیلی)، (غدای روح)، (ترجمهٔ حقیقةالیقین وزلفة التمکین للشيخ عبدالکریم جیلی)، (شرح وذیل علی قصیدة مسلك العشاق للشيخ صاری عبدالله افندی)، (رسالهٔ مبدأ ومعاد)، (ترجمهٔ کیمیای سعادت للغزالی) در. حکیم ترمذی‌نك (نوادر الاصول) نی‌ده اختصار ایله‌مشدر. خط تعلیقده ماهر ایدی. اشعارنده (یتیم) تخلص ایتمشدر. فن صکه دائر (زبدةالصکوك) اسمنده براثری‌ده‌واردر. مسلك العشاق قصیده‌سنه اولان ذیلندن:

بودر آنجق صراط مستقیمی اهل وجدانك
محبت راهیدر عاشـقلره مأواسی وصـلتدر

آثارندن یالکز (مناقب ملامیهٔ بایرامیه) مطبوعدر. عرفای ایراندن (محمود جلال‌الدين الجرهی) نك (نمود وبود) رساله‌سنی‌ده ترجمه ایتمشدر. خط دستیله محرر راغب پاشا ٧٩٥ شرح مقاصد‌ه مراجعت اوله

(م)

محمد محی‌الدين بن قطب‌الدين ازنیقی «قطب‌الدين زاده»

(مولانا فناری) نك اك متمیز تلامیذندن اولوب اکمال تحصیلدن صوکره مسلك تصوفه انتساب ایتمش ذوالجناحین برذات عالیدر. مؤلفات علیه‌لری غیرمطبوع اولوب بروجه‌آتی‌در: (شرح علی مفتاح‌الغیب المسمی بفتح مفتاح‌الغیب) خط دستیله محرر نسـخه‌سی راغب پاشا

کتبخانه‌سنده‌در . (شرح اوراد زینیه المسمی بتنویرالاوراد) ، (شرح فصوص الحکم)، (شرح علی‌النصوص للشیخ صدرالدین قونوی المسمی بزبدة التحقیق ونزهة التوفیق) ، (التعبیر المنیف والتأویل الشریف) ، (رساله‌ٔ حملیه)، (رسالة العمل والحکمة)، (مزیل الشك) ، (مفتاح جنت) ، (توفیقات‌المصابیح) (منیةالدعوات) ، ایله اکثر کتب معتبره‌یه حواشیٔ مقبوله‌لریدر. آثارندن اولوب خط دستیله محرر اولان رسائلندن (رسالة المعرفة)، (رسالة فی‌شرح حدیث احتجاج آدم وموسی) وسائره‌یی حاوی مجموعه‌سی شیخ‌الاسلام‌اسبق (صاحب ملا) بکك کتبخانه‌سنده‌در. رحلتلری (لقدأتی‌الله بقلب سلیم) و (رحمةالله‌علیه‌دائما) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٨٨٥) ده، قبر عالیلری (ادرنه) ده (زندان آلتنده) (تاتار خان) مزارستاننده‌در . سنك مزارنده‌کی تاریخك (٨٨٥) اولدیغنه کوره (ترجمهٔ شقایق) ایله (کشف‌الظنون) ده محرر تاریخلرك یاکلش اولدیغی اکلاشلمقده‌در . (شرح سبحانك ماعرفناك)، (احتجاج‌آدم مع‌موسی)، (شرح قول ابن عربی فی‌حق ایمان فرعون)، (شرح العلماء ورثةالانبیا) ، (فی‌بیان حکمة خلق‌القمله)، (تسلیتنامه‌الی‌محمودپاشاحین‌انعزل) رساله‌لرینی حاوی اولان آثاری‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده‌در . ادرنه‌ده مدفون اولدیغی ترجمهٔ حالی مورخین فصلنده مذکور (بادی) افندینك ادرنه تاریخنده محرردر. مع‌هذا (ایزنیق)ده زیارت ایتدیکم پدرعالیلری تربه‌سنده بوذاته منسوب برصندوقه‌ده واردر .

محمود بن ادهم

مشایخ نقشبندیه‌دن وارباب علم‌وقلمدن برذات اولوب پدری آق شهرلی ایسه‌ده کندیسنك تولدی (آماسیه) ده‌در . (تحفةالادب صرف لغةالعرب)، (کلشن انشا) اسملرنده آثار ادبیه‌سی واردر. ایکنجیسنی اختصار وصوکره انتخاب ایده‌رك ایکی اثر داها میدانه کتیرمشدر. فارسی وترکی (مفتاح‌اللغة) اسمنده (٨٩٧) تاریخنده بر اثر لغوی‌ده یازمشدرکه بر نسخه‌سی شهید علی‌پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

مرکز موسی مصلح‌الدین افندی

ذکر عالیلری سبق ایدن سنبل افندی حضرتلرینك کزیده خلفاسندن عارف سرالهی بر ذات اولوب مسقط رأسلری (دکزلی) تاریخ وفاتلری (مرکزك دائره‌سین نورایده الله)

مصرعیله (مات تقی) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٥٩) تاریخندهومرقدمبارکلری سوراستانبول خارجندهکی درکاهلرندهدر. قرائت اولونمقده اولان اوچ دانه عارفانه الهیلرندن باشقه اثرلرینه دسترس اولونامادی .

برالهیلرندن :

ایا عالملرك شاهی تجلی قیل تسلی قیل
کوکللر برجنك ماهی تجلی قیل تسلی قیل

جکردن ایلرم فریاد بو بنلك دعواسندن داد
ایکیلکدن قیلوب آزاد تجلی قیل تسلی قیل

موسی بن شیخ طاهر نوقادی

کبار خلوتیهدن شیخ علاءالدین قرهمانی خلفاسندن عارف برذاتدر (فیض قدسی)و(منطق الغیب) اسملرنده تورکجه منثور رسائل متصوفانهسی واردرکه هر ایکیسیده اون اوچر بابدر . (منطق الغیب) ك برنسخهسی عاشر افندی کتبخانهسنده واردر . (فیض قدسی) نك بایزید خان شهزادهلرندن (اورخان) نامنه تألیف ایلدیکی مقدمهسنده محرردر .

محیی « محمد » جابه افندی

پیرحسن حسام الدین عشاقی حضرتلرینك اخص خلفاسندن فاضل برذات اولوب(صاروخان)لیدر. (شیخ زمان) ترکیبنك و (ایلهیوب روح روان ویردی جان عزیز) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٠٨) ده درسعادتده وفات ایلهدی . (امیربخاری) تربهسندن خسرو پاشایه کیدن یولك صاغندهکی تربهسنده مدفوندر . آثاری (لب الاصول فی معرفة طریقة الوصول) ، (مطالب السلوك) اولوب غیر مطبوعدر . بوائرینی سلطان مراد ثالثه تقدمه ایلهیوب مظهر احترام شهریاری اولمشدر. سلطان مشارالیهك مدایحنه دائر اولان برمنظومهلری (اقنوم الحکم فی معرفة سرالقدم) اسمیله خلفاسندن (محمدالقاضی چورومی) طرفندن بلیغانه برصورتده شرح اولونمشدرکه بوده غیرمطبوعدر .

الهیاتندن:

عالم ایچره قیل نظر کیم کوستریر رسم نما
بهجةالانوار ایله پیراسته اولمش ای هما

آنی کور کیم عاشقانی دم چکر ارض وسما
الامان خلاق عالم ایکه‌دم هر صبح شام

ینه‌بوطریق رجالندن (احمدصافی بن حاجی محمد) کده مرادثالث نامنه مؤلف (کنزاخلاص) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی خسرو پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر .

محیی افندی

« محمد محیی الدین کلشنی »

طریقت خلوتیه‌نك کلشنی شعبه‌سی فضلای مشـایخندن برذات اولوب (ادرنه) لیدر . سلانیك مولویخانه‌سنك بانیسی اتمکجی زاده احمد پاشانك برادریدر . وطنی علماسندن بالتعلم اخذ اجازه‌یه موفقیتدن صوکره برمدت زهد وصلاح دائره‌سنده عزلت وآثار دینیه مطالعه‌سنه مواظبت ایله‌دی . بواثناده (٩٨١) تاریخنده ادرنه قاضیسی اولوب ـ بحسب المظهریة ـ زمرهٔ متصوفه‌یه علمبردارلغی ایله مشهور اولان (چیوی زاده افندی) برجمعه‌کونی جامع شریفده النده مطالعه ایتمکله مشغول برکتابدن طولایی صاحب ترجمه‌یی حضورینه جلب ایده‌رك کتابك اسمنی استفسار ایتدی . محیی‌الدین افندی‌ده مربی‌العارفین جناب شیخ اکبر محیی‌الدینك اجل آثارندن بولونان (فصوص‌الحکم) اولدیغنی لاابالیانه برطرزده بیان ایتمسی اوزرینه غضبه‌کلن چیوی‌زاده افندی تصمیم ایتدیکی تکدیر وتوبیخه وسیله اولور . مطالعه‌سیله کتاب جلیل مذکورك عباراتی قواعدندن سؤاللر ترتیبیله امتحانه باشلادیسه‌ده آلدیغی واقفانه وعالمانه جوابلره قارشی بالعکس تقدیر وتحسینه مجبور اولدی . بعده اوتاریخلرده مصر دفترداری بولونان برادری نزدینه کیده‌رك بورادن‌ده جانب حجازه عزیمتله ایفای حج شریف‌دن صوکره مصره عودت واختیار اقامتله کلشنی زاده سید علی صفوتی افندی‌یه تسلیم ارادت ایله‌دی . مجاهداتنك مکافاتی اولمق اوزره نائل رتبهٔ خلافت اولمغله برابر کریمه‌سیله ازدواجندن ناشی صهریت‌ده مرشدینه کسب قربت ایله‌دی . والی آخرالعمر ارشاد وتألیفله مشغول اوله‌رق (١٠١٤) سنه‌سنده ارتحال ایده‌رك (آستانهٔ کلشنی) یه دفن ایدلدی .

مؤلفاتنك طبعنه همت اولونمادیغیچون علم وعرفانی نسبتنده شهرت آلامایان مشایخ عثمانیه دندر . منظوماتنده (محیی) تخلص ایتمشدر .

آثاری :

١ ـــ رساله فی بیان اسماء حسنی
٢ ـــ نفحات المسیح العنبری
٣ ـــ شرح المستزاد
٤ ـــ المعمیات
٥ ـــ معمای مرثیهٔ کلشنی زاده
٦ ـــ المقطعات
٧ ـــ الرباعیات
٨ ـــ غزال نامه
٩ ـــ المصادر السنیه
١٠ ـــ الشمسیه
١١ ـــ العینیه
١٢ ـــ حسن دل
١٣ ـــ شرح الاربعین
١٤ ـــ کشف سهر الاعیان فی حروف سر سطر لاب الاحسان
١٥ ـــ شرح حدیث جبریل
١٦ ـــ سلسلة العشق
١٧ ـــ فیوض المولی
١٨ ـــ حق الیقین فی الحکایات والنصایح
١٩ ـــ هدی الحرمین
٢٠ ـــ نفحات الاسحار
٢١ ـــ اخلاق الکرام
٢٢ ـــ مناقب کلشنی
٢٣ ـــ مشاهد الوجود
٢٤ کتاب مآب
٢٥ ـــ دیوان

بونلردن باشقه (بالی بلن) اسمیله وناشنیده برطرزده بویوجك برقطعه ده برلغت تورکیه سی واردرکه تورکجه نك لغت واشتقاقیله متوغل ذوات ایچون برکره کوروله جك آثاردندر . (اخلاق کرام) اوچ فصل اوزره مرتب تورکجه براثردر .

١ ـ فعل ـ تهذیب اخلاق . ٢ ـ تدبیرمنازل . ٣ ـ سیاست مدن .

مؤذنه زاده احمد افندی

طریقت قادریه نك اشرفیه شعبه سی مشایخندن ازنیقی شیخ احمد حمدی افندی خلفاسندن فاضل ، عارف برذات اولوب بروسه لیدر. برمدت حضرت امیرده خطابت ایده رك (١٢٠٥) ده رحلت ایله دی . (حمزه بك) مزارستاننده مدفوندر . تصوفدن (زاد القوافل فی طی المراحل) (رسالهٔ قدسیه)، (تعبیرنامهٔ انفسی) ، (اسماء سلوك) اسملرنده ترکی العباره رساله لری اولدیغی کبی

(احیـاء العلوم) ی (شـفاء شریف) ی (منهاج العابدین) ی ده اختصـار ایتمشدرکه جمله‌سی غیرمطبوعدر . شیخ احمد افندینك‌ده تورکجه تعبیرنامه‌سی واردر .

محمد معزالدین افندی

مشایخ جلوتیه‌دن فاضل برذاتدر . آثارندن پیر طریقت حضرت (هدائی) خلفاسندن اولدیغی آکلاشلمقده‌در . ایوبده (صوقوللو) محمد پاشا کتبخانه‌سنده بویوك برمجموعه‌ده رسائل آتیه‌سی کورلمکده‌در :

(١) ترجمهٔ جامع الفضائل لحضرت پیرعزیز محمود هدائی
(٢) « مفتاح الصلوة « « « «
(٣) « تجلیـات « « «
(٤) « کشف القناع عن وجه السماع « « «
(٥) « واقعات « « « « (برقسم اصغریدر)
(٦) « منازل السالکین
(٧) « میزان النجات
(٨) « شرح مفتاح الصلوة المسمی بمصباح الصلوة ومرآت الدرجات

آثار مذکوره‌نك اکثرنده (١٠٣٣) تاریخی محرردر .

محی الدین بروسوی

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه) شعبه‌سندن وجاهدی افندی خلفاسندن علی افندیدن مستخلف عارف، شاعر برذاتدر. (١٠٩١) ده وفات ایتدی . بروسه‌ده اوچ قوزولر درکاهنده مدفوندر. اشعارنده (بروسه‌وی) تخلص ایدردی . مرتب دیوانیله (توحیدنامه) ، (عبرتنما) ، (مشاهده) اسملرنده غیرمطبوع اثرلری واردر .

الهیات عارفانه‌لرندن :

بورسه‌وی کل ایتمه زاری موسایه‌دیندی لن ترانی
کورونمز دوستك جمالی سیلمه‌نجه غبـارانی

مولانا جامی‌نك :

زدریای شهادت چون نهنك لا برآورد سر
تیمّ واجب آمد نوح را در وقت طوفانش

بیتنی‌ده عارفانه برلسانله شرح ایتمشلردر .

محمد ده‌ده «کوموسه آباده»

مشایخ مولویه علماسندن برذات اولوب بروسه‌لیدر . بروسه مولویخانه‌سی سجاده نشینی ایکن (١١١٥) تاریخنده وفات ایله‌دی . (شیخی) مخلصلی اشعاری واردر . پدرلری کندیسنی حدیث‌السن براقدقلرندن سلوك مه‌نویسنی حضرت مصریدن اکمال ایتمشدر .

آثاری : تصوفدن عربی‌العباره (جامع‌الکلم) ایله (سلوك‌نامهٔ طریقت مولویه) علم حسابدن (شرح بهائیه) جغرافیادن بررساله‌درکه جمله‌سی غیرمطبوعدر .

ابیاتندن :

برعرصه‌كه عشقدر اولسه عجب اولماز
ارباب دل اولمازینه مسرور اولورسه

هرکوشه‌سی صدوامق ومجنونله مملو
جیب دلی گنجینهٔ قارونله مملو

معنوی مصطفی افندی

سابق الترجمه (قره‌باش ولی) حضرتلرینك مخدومی فاضل برذاتدر . (١١١٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکدار) ده (طوغانجیلر) ده حضرت (اصوحی) درکاهی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . عارفانه برفصوص‌الحکم شرحیله مرتب دیوانی واردرکه ایکیسی‌ده غیرمطبوعدر .

دیواننك مطلعندن :

حق تعالی‌دن عطادر شرع پاك مصطفی
نور ذات کبریادر » » »

مجمع اوصاف رب‌العالمین‌در شبهه‌سز
مظهر ذات‌خدادر شرع پاك مصطفی

ذات واسما وصفاتی شرح ایدن شارح بودر
سر وجه کبریادر « « « «
مطلع اسرار حقدر مغز قرآن عظیم
جمله یه شمس الضحی در « « «

مسلم افندی «ابو الوفا احمد مسلم افندی»

سابق الترجمه حضرت سزائی‌نك داماد عالیلری عارف و شاعر بر ذات اولوب اساساً (بلغراد) لیدر . (ختامه مسك) ترکیبنك و (بقانك کلشنی احمد افندی‌یه مسلمدر) مصرعنك دلالتی اولان (١١٦٦) تاریخنده (ادرنه) ده ارتحال ایدرك (ولی دده) درکاهنه دفن ایدلدی. (شموع لامع فی بیان اطوار سابع) اسمنده حضرت سزائی‌نك (اطوار سبعه) منظومه‌لرینك شرحی ایله دیوانلری اخیراً طبع ایدلدی .

اشعار عارفانه‌لرندن :

هر مقامك پردهٔ رازی انین اوستونده‌در
سایهٔ لطف خدا قلب حزین اوستونده‌در
اهل ذکرك صاغ وصوله انحرافك کورمه عیب
نفی جند ماسوا ایچون کمین اوستونده‌در

ابیات سائره‌لرندن :

طوتمه هر بابه صاقین کوشکی اوله عساس
خلقه‌وش قالمایه‌سین طشره‌ده سن لیل و نهار

مخدوم عالیلری اولوب پدرلری یاننده مدفون اولان (محمد وفا) افندی‌ده شعرا وعرفادن بر ذات اولوب (حدائق الصلوة) اسمنده عربی العباره (شرح حدیث اربعین) کبی آثاری واردر . مجموعهٔ اشعارندن برقسمی پدری اشعارندن برقسمیله برابر (نزهة الاخوان) اسمیله طبع ایدلمشدر .

وطن اصلیسی اولان (بلغراد) تحسرینه دائر ابیاتندن :

حسرت حصن بلغراد ایله هر شام وسحر
طونه وصاوا کبی دورماز دو چشمم آغلار

مدنی محمد افندی « طربزونی »

مشایخ قادریه فضلاسندن برذات اولوب (مدینهٔ منوره) ده مجاورتندن ناشی عصرنده (مدنی) افندی نامیله بنام ایدی . (١١٢٣) ده مدینه‌ده ارتحال ایله‌دی .

آثاری : (حاشیهٔ علی نخبة‌الفکر) ، (اتحاف لسنیه فی‌احادیث القدسیه) ، (شرح قصیدهٔ بانت سعاد) ، (لوامع‌السبوحی فی شرح فصل‌النوحی) ، (شرح حزب‌الاعظم) ، (شرح اسماء اهل بدر) ، (تحفة‌الاخوان فی‌الحرام‌والحرام‌من‌الحیوان) ایله خواص قرآنه دائر (درر‌الثمینه فی‌فضائل الایات والسور) ، (رسالة فی‌بیان ماوقع من‌الاوهام مافی‌الصحاح) ، (رسالة فی‌بیان الاضداد) ، (رسالة فی‌بیان مثلثات لغویه) ، (رسالة فیمایتعدی ومالا یتعدی) ، (رساله فی‌بیان صوم عاشورا) ، (کشف معضلات السوآلین) ، (تجوید) ، (عدم اکفار مسلمین) درکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. (خواص قرآنه‌دائراولان) اثرینك برنسخه‌سی طرف‌عاجزانه‌مدن بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر . خط دستیله محرر رسائلندن (١٦) رساله‌سنی حاوی مجموعه‌سی سلیمانیه کتبخانه‌سنده‌در .

مستقیم مصطفی نیازی افندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (قونیه ارکلی) سندندر . (١١٦٣) تاریخنده تألیف ایتدیکی (صحبة‌الغایة) و (سلوك قویم وصراط مستقیم) اسملرنده‌کی متصوفانه رساله‌لری کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر . (١١٧٣) ده تألیف ایتدیکی (موجب الایقان) رساله‌سی‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

محمد بن محمد القاضی

طریقت خلوتیه فضلا وعرفاسندن برذات اولوب (چوروم) لی اولدقلری مرویدر . بر مدت وزیر حکیم (قوجه راغب پاشا) نك کتابجیلغی خدمتنده بولوندیلر .

آثاری غیرمطبوع اولوب بروجه‌آتیدر :

(شرح فصوص الحکم) ، (رسالهٔ نابرات فی بیان ختم‌الولایة المحمدیة) ، (اسرار المحمدی وارشاد الاحمدی) ، (اثبات خاتم الاولیا) . ایکنجی اثرینی (١٢٨٤) ده تألیف ایتمشدر .

مستقيم زاده سليمان سعدالدين افندى

متأخرين علما ومشايخ نقشبنديه‌دن اولوب اكتساب فيض و كمالدن صوكره عزلتى اختيار ايده‌رك وقتنى تأليف آثاره حصر ايله‌مش ايدى . علم خطـه‌ده انتسـابلرى واردر . (توكلت على‌الحى‌القيوم) تركيبنك دلالتى اولان (١٢٠٢) تاريخنده مولدى اولان استانبولده رحلت ايله‌دى . علمى عرفاننه‌غالب برذاتدر . زيرك جوارنده صوغوق قويو مدرسه‌سى قربنده مرشد عاليلرى توقادى امين افندى ياننده مدفوندر . مؤلفاتى : (ترجمهٔ مكتوبات امام ربانى)، (شرح ديوان على)، (دوحة المشـايخ) [١]،(مجلة النصاب فى‌النسب والكنى والالقاب) [٢] ، (ترجمهٔ لغات قانون‌الادب للزمخشرى) [٣]، (شرح قصيدهٔ مضريه)، (شرح وردستار)، (ترجمهٔ فقه اكبر) [٤]،(اهل طريقك سربوش شريفلرينه دائر رساله)، (شرح حديث‌من عرف‌نفسه..)، (شرح حزب‌الحفظ)، (رساله فى‌ايمان ابوى رسول‌الله) [٥]، (حاشيهٔ حزب اعظم)، (خلاصة الهدية) [٦]، (شرح اورادقادريه)، (شرح بى‌نقط احاديث نبويه)، (جواهرخمسه)، (مناقب اصحاب بدر)، (مناقت امام اعظم)، (انواردیار بحماية‌الابار)، (اصطلاحات شعريه)، (تحفة‌المرام)، (حليهٔ نبويه وخلفاء اربعه)، (تحقيق التسليم)، (امانت معروفه)، (الاسكندريه)، (تحقيق الصلوة)، (مجة‌الخط‌الحسن)، (تشنيف‌الازهرفى‌تعريف‌الاحمر)،(حسن‌التقويم) (حصن حصين)، (رياض‌العلما)، (شرح‌العقود اللؤلؤية فى‌الطريقة المولويه للنابلسى)، (مجلة‌الاعيـان)، [تذكرهٔ شعرادر]، (تحفة‌الخطاطين) [٧]، (وسيلة‌التصلى فى‌شرح منية‌المصلى)، (طرزالسلام لاحراز

---

[١] مسند مشيخت اسلاميه‌ده بولنان ذوات كرامك تراجم احوالنى حاكى بر اثر مقبولدركه ١٢٢١ تاريخنه قدر عينتابى خواجه منيب افندى و ١٢٤٨ تاريخنه قدر محصل زاده سليمان فائق بك و ١٢٧٩ تاريخنه‌قدر مكتوبى زاده عبدالعزيز افندى‌طرفلرندن تذييل ايدلمشدر. ١٢٩٣ تاريخلرنده درسعادتده وفات ايدن ارباب معارفدن طوپال رفعت افندى مرحومك دوحة‌المشايخى بو آثارك جمله‌سنى جامعدر .

[٢] اشبواسم تاريخ‌تسويدى اولان ١١٦٨ تاريخنه دالدر. نسخه‌سى‌غلطه مولويخانه‌سى كتبخانه‌سنده‌در جداً موجب استفاده بر اثردر .

[٣] خط دستيله محررطاقمى كوچوك افندى‌كتبخانه‌سنده‌در . ترجمه‌يه (السنهٔ ثلاثه) تسميه ايتمشدركه تاريخ ترجمه‌يى مشعردر . اسحق خواجه‌سى احمد افندى طرفندن ياپيلان ترجمه مطبوعدر .

[٤] اقدام مطبعه‌سى همتيله طبع اولوندى .

[٥] ابن‌كمال، صاچاقلى زاده، سيد دحلان‌كبى فضلاى بنامك‌ده‌بوخصوصده رسالهٔ‌مخصوصه‌لرى‌واردر.

[٦] شيخ نظمى افنديتك (هدية‌الاخوان) نك ملخصـيدركه كتابك اسمى اولان (خلاصة الهديه) تاريخ تلخيصنى مشعردر .

[٧] ١٠٦٠ تاريخنده درسعادتده وفات‌ايدن خطاط (نفس‌زاده ابراهيم) افنديتك (كلزارصواب) و (١١٧١) تاريخنده وفات ايدن خطاط (صوبولجى زاده‌نجيب) افنديتك (دوحة‌الكتاب) و(١٢٧٢) تاريخنده كوستنديلده وفات ايدن‌خطاط (مفتى‌محمد شمعى) افنديتك (تحفة‌الخطاطين) اسملرنده تراجم‌احوال خطاطينى‌جامع‌اثرلرى‌واردر. (خط وخطاطان) نامنده‌كى اثرمطبوعك‌قسم‌اعظمى بو اثرلردن‌التقاط ايدلمشدر.

الاسلام) ، (جهازالمعجون فى الخلاص من الطاعون) ، (المقالةالمفيده فى الكلام) ، (روضهٔ مشايخ كبار) ، (آداب الاولى الالباب) ، (خصال عشره) ، (رسالةالحى فى بيان الكى) ، (غرة البدر فى بيان شهور اثناعشر) ، (الارادة العلية فى الارادة الجزئية والكلية) ، (جدول ائمهٔ اثنى عشر) ، (جدول عشرهٔ مبشره) ، (شرح بعض ابيات مثنوى) ، (ترجمهٔ مرصع ابن اثير) ، (مشايخنامهٔ اسلام) ، (رسالهٔ صلوة وسطى) ، (تراجم احوال شيوخ آياصوفيه) ، (مناقب ملاميهٔ بايراميه) ، (شرح صلوة البديع) ، (رشف الحقيقه فى كشف العقيقه) ، (رسالهٔ نسيان) ، (نصرت مبتدى) ، (تحفة المرام اسئله واجوبه) ، (طرح المعنى فى شرح اسماء الحسنى) ، (مرآة الصفا فى نخبة اسماء) ، (ترجمهٔ عقود اللؤلؤيه فى آيين مولويه) ، (تفسير الفاتحه) ، (طرثوث فى البرغوث) ، (ترجمهٔ مرشد المتأهلين)، (كلمات حكميه) وسائرهدر برخيلى اشعارى ، لطيف ومعنيدار تاريخلرى‌ده واردر .

برمناجاتندن :

يارب قلمم موى فنادن صاقلا   تحريرمى طعن سفهادن صاقلا
توفيقن ايدوب قنده كيدرسه‌م بكا رهبر   شهراه شريعتده خطادن صاقلا

رسائلنك قسم اعظمنى حاوى اولان برمجموعه ييلديز كتبخانه‌سنده‌در .

ديوان امام على شرحنك خط دستيله محرر نسخه‌سى اسعد افندى كتبخانه‌سنده (دوحهٔ مشايخ) عاشر افندى‌ده مكتوبات ترجمه‌سى‌ده يحيى افندى‌ده‌در.

محمد مراد نقشبندى

علما وعرفادن برذات اولوب شهيردر . استانبولده چهارشنبه محله‌سنده‌كى مراد ملا دركاهنده ارشاد ومثنوى تدريسيله مشغول اولورلردى . بودركاه قربنده بردارالمثنوى انشاسنه همت ايله‌مشدر . مؤلفاتندن (خلاصةالشروح) نامنده‌كى آلتى جلد مثنوىٔ شريف شرحيله (شرح تحفهٔ شاهدى المسمى بمزيل الخفا) ، (رسالة الثقلين) ، (معين الواعظين) غير مطبوع و (ماحضر) اسمنده‌كى مختصر (پند عطار) شرحيله ديوانى مطبوعدر . رحلتى (١٢٦٤) ده مرقدى دار المثنوى‌ده‌در .

برنعتندن :

مراد دردمندك جمله احوالى سكا معلوم
آنى تقرير وتحريره نه‌حاجت يارسول‌الله

وشاعر مشهور (شوكت بخارى) نك :

(ازبسكه ريخت جنون برسرم هوا)

مصراعيله باشلايان قصيده‌سنك شرحى . آثارينك كافه‌سى دارالمثنوى كتبخانه‌سنده واردر.

مصطفى انور افندى «مصطفى بك»

طريقت شعبانيه مشايخندن رشيد احمد افندى خلفاسندن ايكن مؤخراً قوش‌اطه‌لى ابراهيم افندى حضرتلرينك قائممقام ارشادى حمامى‌شهرتيله معروف بوسنوى الحاج محمد توفيق افندى‌دن تجديد نسبت ايله‌مش ومشار اليهك وفاتندن صوكره امر ارشاده مباشرت ايتمشدر. عالم، شاعر برذات اولوب اسكدارده عناديه جوارنده نعلچه‌جى دركاهى پوست نشينى ايديلر . (١٢٨٩) ده ارتحال ايده‌رك دركاه مذكوره دفن اولونديلر. حمامى افندى‌ده بودركاهده مدفوندر . اوچى بريرده اوله‌رق طبع ايديلن (ترجمهٔ اصول عشره) ، (ترجمهٔ كلمات كميل بن زياد) ، (ترجمهٔ باب الشيوخ من فتوحات المكية) رساله‌لريله غير مطبوع (مجموعهٔ الهيات) آثارندندر .

عارفانه برمخمسلرندن :

بايزيدك جذبه‌سنده جل شانى رمزنى
ذات احمددن تجلى من رآنى رمزنى
اذرميت نص پاكنده معانى رمزنى
رؤيت ديدار حقدن لن ترانى رمزنى
جسم زارم عشقله طور اولمانجه بيلمه‌دم
سعى وغيرت ايله‌يوب آ كلا شريعت سرينى
باب حيدردن دخول ايت بيل انابت سرينى
عارف رمز فنا اول كور طريقت سرينى
كسوهٔ آل عبا انور حقيقت سرينى
وصلت مرشدله مسرور اولمانجه بيلمه‌دم

محمد بهاءالدين افندى

فضلادن برذات اولوب كبراى خالديه‌دن بوزقيرلى محسن افنديك مخدوميدر . اكمال تحصيل

حاجى محسن

وسلوکدن صوکره قونیه‌یه هجرتله نشر علم وطریقت ایله‌دی . (۱۳۲۱) ده ارتحال ایله‌یوب (حاجی عبدالفتاح) قبرستاننه دفن ایدلدی . وحدت وجوده دائر عربی العباره (باعث المغفرة فی بیان اقوال الوحدة) ایله فضائل ذکراللهه دائر (ایقاظ النائمین وتنبیه المقلدین) اسملرنده رسائل محققانه‌سی واردر .

(ن)

نورالدین زاده مصلح الدین مصطفی افندی

صوفیه‌لی بالی افندی خلفاسندن اولوب فلبه‌لیدر . ظاهری وباطنی معمور ذواتدندر . رحلتلری (خیرالعمل) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۸۱) ده ، مرقد عالیلری درسعادتده ادرنه‌قاپیسی خارجنده‌کی صیرت تکیه‌ده‌در . سلطان سلیمان قانونی معیتنده (سکتوار) سفرنده بولنمشلر ایدی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب شونلردر : (سورهٔ انعام) ه قدر اولان تفسیر شریفلریله آیریجه تفسیر فاتحه و (شرح علی واردات کبری للشیخ بدرالدین) ، (شرح علی نصوص للشیخ صدرالدین) ، (ترجمهٔ منازل السائرین) ، (رسالهٔ وحدت وجود) ، (رسالهٔ معراج) وسائره‌در . (منازل السائرین) تصوف وحکمت اخلاق وسلوکدن باحث براثردر . (۴۸۱) ده ارتحال ایدن مشاهیر متصوفه وعلمادن شیخ‌الاسلام لقبیله ملقب (عبدالله انصاریٔ هروی) نك اولوب بر خیلی ذوات طرفندن شرح اولونمشدر .

نعمت‌الله افندی

بروسه‌ده مدفون اولان امیر سلطان درکاهی پوست نشینلرندن ابراهیم افندیدن مستخلف اولوب روم ایلی یکی شهرلیدر . (مناقب امیر سلطان) (رسالهٔ تاج وخرقه) اسملرنده اثرلری واردر .

نفثی علی آقکرمانی

طریق خلوتی کبراسندن عارف وفاضل برذات اولوب (عین‌الحیات) اسمنده‌کی منظوم اثر

تصوفيلرنده مسقط رأسلرينك (ديوريك) اولديغى مندرجدر . مشهور ومطبوع [١] ديوان عارفانه‌لريله غيرمطبوع (منظومهٔ عين‌الحياة) ، (واقعات) ، (بيعتنامه) ،(منظومهٔ غوريه) اسملرنده بعض آثارى واردر . رحلتلرى (تاراج نقشى) تركيبنك دلالتى اولان (١٠٦٢) تاريخنده‌در .
مأموراً للارشاد كوندرلدكلرى (آق كرمان) ده مدفوندر . (واقعات) اسمنده‌كى اثرلرنده سالف الترجمه رمضان افندى خلفاسندن اولوب قريمدن اوزى‌يه هجرت ايدن (مراد قريمى) دن مستخلف بولونديغى محرردر . اشعار عارفانه‌لرندن :

1065 = 1651

لى مع الله مكتبنده اوقودكسه ما سبق
سن سنى بيلدك نه‌دن سك آچ كوزك برخوشجه باق

اشعار عارفانه‌لرندن غزل آتى بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر :

ايا سن صانعه كيم سندن بو كفتارى دهان سويلر
ويا تركيب اولان عنصر ويا لحم زبان سويلر
سنى اول سكا بيلديرمك مرادين قصد ايدوب مولا
عناصردن كيوب بردون يوزندن ترجمان سويلر
خيال ظل يتر عبرت كورونن خيمهٔ تنده
دكلدر نطق ايدن صورت درونده دوران سويلر
شولر كيم بيلمه‌دى نفسن عرفدن آلمادى درسن
دكلدر حقه عارفلر اوزون بيلمز يالان سويلر
كيميكدر بو نيجه جنبشلر كيمكدر نطق ايدن جوهر
اوزو كدن اولمادك عارف اوزوندن اوزكه كان سويلر
ياراتدى جمله اشيايى اوزون پنهان ايدوب آنده
كوروندى نيجه بيك يوزدن ولى كندى نهان سويلر
سقيهم ربهم خمرين ايچن عاشقلر اى نقشى
ايرر معشوقه انلر مكاندن لامكان سويلر

(١٠٤٧) ده اكمال ايتدكلرى غوريه منظومه‌لرينك مقدمه‌سندن :

كل بروای دردنى يولداش ايله‌ين
راه عشقده كوزلرين ياش ايله‌ين

نيازى محمد مصرى [٢]

طريقت خلوتيه‌دن مصريه شعبه‌سنك مؤسسى اولان مرد خدادر . مولدلرى (ملاطيه —

[١] بو ديوانك طبعنه همت اولونمش ايسه‌ده (نقشى) مخلصنه آلدانه‌رق سهواً (ديوان شاه نقشبند) اسميله طبع ايتمشلردر . غير مطبوع نسخه‌سنده فضله اشعار واردركه بر نسخه‌سى طرف حقيرانه‌مدن (رمضان افندى) دركاهى كتبخانه‌سنه اهدا قيلنمشدر .

[٢] احوال‌عليه‌لرينك تفصيلى مشايخ مصريه‌دن اولوب (١٣١٠) تاريخلرنده بروسه‌ده وفات ايدن مورەلى زاده (مصطفى لطفى) افندى طرفندن ترتيب وبروسه‌ده طبع ايديلن مناقبنامه‌لرنده مذكوردر .

آشپوزی) اولوب ماردین ، مصرده اکمال تحصیلدن صوکره قونیه ولایتنده‌کی المالی‌ده (سنان امی) حضرتلرندن استکمال فیض طریقت ایلیه‌رك بروسه‌یی مسکن اتخاذ ایتدیلرسه‌ده سائقهٔ قـدرله لمنی‌یه ایکنجی اعزاملرنده (روح‌مصری‌محفل عالی‌یه پرواز ایلدی) ، (ایلیه مصری افندی قصر عدنی جایگاه) مصراعلرینك دلالت ایتدیکی (۱۱۰۵) سنه‌سنده وفات ایله‌دیلر . جذبه وعرفانی غالب بر ذاتدر . باشـلیجه یکرمی سـکز خلیفـه‌سی اولدیغی مطبوع مناقبنده مذکوردر . مؤلفاتی :

(۱) (موائدالعرفان وعوائد الاحسان) : (۷۲) مائده اوزره مرتب عربی العباره منثور براثر اولوب آثار عارفانه‌لرینك اك بویوکیدرکه بعض آیاتك تفاسیر انفسیه‌لرینی ، بعض مقالات عارفانه‌یی ، برقاچ مکتوبی ، کندیلرینك قسماً ترجمهٔ حاللرینی محتوی‌در . برنسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن اسکدارده حضرت نصوحی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

(۲) (تفسیر فاتحهٔ شریفه) : عربی‌العباره مختصر ومفید براثردر. کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر.

(۳) (دورهٔ عرشیه) : مبدأ ومعاددن باحث اوچ باب برخاتمه اوزره مرتب عربی‌العباره بر رسالهٔ قیمتداردر . دیوانلرنده : (دورهٔ عرشیه‌دن هرکیم خبردار اولدی ایسه اول بیلیر آنجق نیازی علم وعرفانم بنم) بیتیله اشارت ایتدکلری رساله‌در .

(٤) (تسبیع قصیدهٔ برئه) : امام بوصیری مرحومك مشهورآفاق‌اولان قصیدهٔ برئه‌لرینك عربی‌العباره تسبیعی‌در برنسخه‌سی مطبوعدر . طرف حقیرانه‌مدن بروسـه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

(٥) (رسالةالتوحید) : مراتب توحید اولان افعال ، صفات ، ذاتدن باحث تورکجه بر رساله‌در .

(٦) (شرح اسماءالحسنی) : کلمهٔ‌توحید ایله اسماء حسنی‌دن الله ، علی ، هو ، قهار ، حی ، عظیم ، حق ، واحد ، قیوم ، صمد ، احد اسماء شریفه‌سنك لسان تصوفله شرحی اولوب تورکجه‌در .

(۷) (تفسیر سورهٔ یوسف) : انفسی تورکجه بررسالهٔ تفسیردر .

(۸) (اسئله واجوبهٔ متصوفانه) : سؤال وجواب طرزنده بعض اصطلاحات متصوفانه‌یی مبین بررساله اولوب علم تصوفله اشتغاله باشلایان ذواته لزوملی رسائلدندر .

(۹) (شرح نطق یونس‌امره) عارف‌خدا عاشق یونس‌حضرتلرینك معمای‌متصوفانه‌قبیلندن اولان (چیقدم اریك دالنه آنده یه‌دم اوزومی ـ بوستان ایسی قاقیوب دیر نه‌یرسك قوزومی) بیتیله مصدر بولونان نطقك شرحیدرکه شـیخ اسماعیل حقی مرحومك‌ده بو شرحه بر مقدار ذیلی واردر .

(١٠) (ديوان الهيات) : لسان عثمانی‌ده زبان تصوفله یازیلان دواوین صوفیه‌نك الك مشهور ومنتشرلرندن اولوب الحق عارفانه وعاشقانه بردیوان حقایق بیاندر. مصحح نسخه‌سی الك اول (١٢٥٤) تاریخنده مصرده طبع اولونان نسخه‌در .

(١١) (رسالهٔ اشراط ساعات) : علامات قیامتدن اولان اشراط ساعاتك جهت انفسیه‌سنی مبین تورکجه بررسالهٔ صغیره‌در .

(١٢) (تعبیرنامه) : مفید ومختصر تورکجه بررساله‌در .

(١٣) (رسالهٔ حسنین) : حسنین (رضی الله عنهما) حضراتنك نبوت تعریفیه ایله نبی اولدقلرینه دائر منثور بررسالهٔ صغیره اولوب وقتیله (روسجق) ده طبع اولونمشدر . (١٤) مکتوبات : متعدد مکتوبلرینی حاویدر. برنسخه‌سی کوچوك افندی کتبخانه‌سنده‌در .

اشبو آثاردن (تسبیح قصیدهٔ برئه)، (اسئله واجوبهٔ متصوفانه)، (دیوان) مطبوعدر . بعض ذوات شیخ اسماعیل حقی‌یه منسوب اولان (لب اللب وسرالسر) اسمنده‌کی مطبوع رساله‌یی‌ده بعض قرائن دولاییسیله حضرت نیازی‌یه نسبت ایتمکده‌درلر . (لب اللب) حضرت شیخ اکبرك اجل مؤلفاتندن اولان (فتوحات مکیه) دن التقاط وترجمه اولونمق صورتیله علماء متصوفه‌نك (حضرات خمس) تسمیه ایتدکاری حضراتی مبین تورکجه مطبوع بر رساله‌در .

ابیات عارفانه‌لرندن :

برکوزکه آنك اولمایه عبرت نظرنده — اول دشمنیدر صاحبنك باش اوزرنده
آنادن طوغمه کوزسوزلرکاهی کورمز اشیایی — نیازی وجه دلداری اولی الابصاردن صور
هرمرشده دل ویرمه کیم یولنی صارپه اوغرادر — مرشد کامل اولانك یولی غایت آسان ایمش

برغزل عارفانه‌لرندن :

زهی کنز خفی کاندن کلور هردار اولور پیدا — کیمی ظلمت ظهور ایدر کیمی انوار اولور پیدا
زهی دریای وحدت کیم کسیلمز هرکز امواجی — بوکثرت عالمی آندن طوغوب ناچار اولور پیدا
نه‌سحر بوالعجبدر کیم بویوزدن کورینور اغیار — اویوزدن غیری یوق تنها کلوردلدار اولور پیدا
اویوزدن کورونن اغیار دونر شمع جمالندن — فلکلرده کوروب آنی دونر ادوار اولور پیدا
طاشینور کونده یوزبیك جان عدم اقلمینه هردم — کلور یوزبیك دخی آندن بولور اعمار اولور پیدا
طیشسك ایچه خیالاتی ایچك طیشه ظهوراتی — برندن اول برینه تحفه‌لر هر بار اولور پیدا
اودور ایله کلوبدر انبیا مرسل مراتبجه — کهی مؤمن ظهور ایدر کهی کفار اولور پیدا
تجلّی ایله دکجه اول سرای سر اخفاده — بوصورت عالمی ایچره صاتو بازار اولور پیدا
آنك ذاتنه غایت صنعنه هرکز نهایت یوق — آنك چون هر براسمندن کلور برکار اولور پیدا

تجلی ایلر اول دائم جلال وکه جمالندن
برینك حاصلی جنت برنده نار اولور پیدا

جمالی ظاهر اولسه تیز جلالی یاقالار آنی
کورورسك برکل آچلسه یاننده خار اولور پیدا

بوسر دندرکه برکامل ظهور ایتسه بوعالمده
کمی اقرار ایدر آنی کیمه انکار اولور پیدا

ولی عارف جلال ایچره جمالنی کورر دائم
بوخارستانك ایچنده آکا کلزار اولور پیدا

نه سردرکه ایکی کمسه نظر ایلر بو اکوانه
بری آنجق کورر داری بره دیار اولور پیدا

کورر اول کنز مخفیدن نیجه ظاهر اولور اشیا
بیلور هرنقش صورتدن نیجه اسرار اولور پیدا

نقشی ابراهیم افندی

مشایخ سنبلیه‌دن عاشق وشاعر برذات اولوب شهیردر . (جنتده‌دءای نقشی کل هودیه‌لم یاهو) مصراعنك دلالتی اولان (١١١٤) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (حکیم اوغلو علی پاشا) جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر . دیوانی غیر مطبوعدر .

برغزل عاشقانه‌سندن :

اولدی کوکلم ملك خلوتخانهٔ مردان عشق
منزل یکتا ایدندی قلبمی سلطان عشق

داغ یاقمش شرحه چکمش سینه‌سن چاك ایله‌مش
بویله‌در عالمده نقشی حال مشتاقان عشق

عاشقانه بربیتی :

هپ مامملکن نقشی نثار ایتدی یولکده بر پیرهنی قالدی همان اولده کفنلك

نظمی محمد افندی

ذکری سبق ایدن (عبدالاحد النوری) حضرتلرینك خلفاسندن اولوب پدری طربزونی ایسه‌ده کندیسی مولداً استانبولی‌در . (١١٨٢) تاریخنده وفات ایده‌رك شهرامینی قربنده **یواشجه** محمدآغا زاویه‌سنه دفن ایدلدی . اساساً کبار خلوتیه‌دن (یوسف مخدوم) ، (محمدرقیه) ، (شهقباد شروانی)،(عبدالمجید شروانی)، (شمس الدین سیواسی)، (عبدالمجیدسیواسی)، (عبدالاحدالنوری) کبی یدی ذاتله خلفاسنك تراجم احوالنی حاکی وفرعاً احوال سلوکه دائر بعض موادی حاوی اولان

(هدیةالاخوان) [١] ایله (مثنوی شریفك دفتراولنك نظماً ترجمه‌سی) ، (مرتب دیوان) ، (منظوم معیار الطریقة) ، (اطوار سبعه) اسملرنده غیر مطبوع آثاری واردر .

ابیاتندن :

بی باك کیدر جذبه‌ایله کعبهٔ وصله
مجذوب الهی همم رهبری نیلر

نصوحی محمد افندی

اکابر شعبانیه‌دن قره‌باش ولی اخص خلفاسندن (نصوحیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان ذات عالی اولوب (اسکدار) لیدر. تاریخ وفاتلری (رهرو طریقت) ترکیبنك ناطق اولدیغی (١١٣٠) ده قبر عالیلری اسکدارده طوغانجیلرده خانقاهلرنده‌در . تربهٔ شریفه‌لرینك نیاز پنجره‌سی بالاسنده ذکائی افندینك (مقام اولیادر منبع فیض فتوحیدر. ادبله داخل اول صوفی بودرکاه نصوحیدر) بیتی منقوشدر . آثار مرشدانه‌لرینك جمله‌سی غیر مطبوع اولوب درکاه عالیلری کتبخانه‌سنده واردرکه اسملری بروجه آتیدر :

(١) تفسیر شریف : اون جلد صغیر اوزره مرتب اولوب بعض تصرفات علاوه ایدلمك شرطیله تفاسیر معروفه‌دن منتخب برطرزده‌در .

(٢) رسالة الرشدیة : اخص خلفاسندن (مودورنی) ده مدفون عبدالله رشدی افندی نامنه مؤلف وسلوك طریقتدن باحث اولوب عربی العباره‌در .

(٣) رسالة الفخریة : خلفاسندن اولوب (بشیکطاش) ده (ماچقه) محله‌سنده مدفون فخرالدین افندی نامنه مؤلف بررساله‌در .

(٤) رسالة الولدیة : مخدوم عالیلری علاءالدین علی افندی نامنه مؤلفدر . بواثره شیخ ذکائی افندینك شرحی واردر .

(٥) شعب الایمان : اسمی موضوعنه دالدر .

(٦) شرح غزل مصری نیازی : (یاجامع الاسرار والفضائل) مصراعیله باشلایان غزلك عربی العباره شرحیدر .

---

[١] بواثر مع التأسف طرفکیرانه یازلدیننددن بعض نقاطی خلاف حقیقتدر . ازجمله مصری نیازی حقنده استخفافکارانه یازیلان عباره بومدعایه دلیلدر. بوحالله اتحاد واخوت اسلامیه نامنه تأسف اولونور. مستقیم زاده تلخیص ایده‌رك (خلاصة الهدیه) تسمیه ایله‌مشدرکه متنك اسمی کبی بوده تاریخ تألیفنی مبیندر .

(۷) مجموعة الاحاديث : (حضرت خالد بن زيدالانصارى) دن منقول احاديث شريفه‌نك نقل وشرحنه دائردر.

(۸) ديوان الهيات .

بونلردن باشقا برقاچ رساله داها تحرير بيورمشلرسه‌ده مؤخراً ضياعه اوغرامشدر . مناقب عليه‌لرى خلفاسندن (ثنائى حسن) افندى طرفندن تحرير ايدلمشدر . احفاد عليه‌لرندن اولوب اليوم پوست‌نشين بولونان (كرام‌الدين) افندى طرفندن‌ده مفصل برصورتده يازلمشدر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

كل‌نصوحينك الندن بر قدح نوش ايله‌كيم
محواولوب‌هپ جمله‌وارلق قالميه حائل نه‌در
جمله‌بيلور سن‌سك‌عيان   آنجق جمالكدر نهان
اولدى‌نصوحى غرق‌آن   بحر جمال اللهى كور

نزولى مصطفى افندى

مشايخ خلوتيه عاشقيندن برذات اولوب (دكزلى) دندر . (۱۱۵۷) تاريخنده ارتحال ايله‌دى (قوله) ده دركاهى واردر . قبرى شهر مدخلنده زيارتكاهدر سلسلهٔ طريقتى آتى‌الترجمه (يكيت باشى) يه منتهى‌در . ديوان عاشقانه‌لرى اخيراً طبع اولوندى .

ابياتندن :

هركيم عشقه يار اولورسه هرايشى آسان اولور
آنك ايچون اويدى عشقه انبيا واوليا

مرشدكامل يوزوندن بو نزولى مسكينه
حمدلله دوجهانده عشق اولوبدر رهنما

بوذاتك (قوله) ده مشهودم اولان سلسله‌نامه‌سنده (لاذقيه‌وى) ديه محرردر . آنجق بو (لاذقيه‌وى) سوريه قطعه‌سنده‌كى (لاذقيه) دكلدر . مصرده مطبوع ابن بطوطه ساحتنامه‌سنده جلد ۱ صحيفه ۲۱۷ ايله شقايق‌نعمانيه ترجمه‌سنده مركزافندى بحثنده محرراولديغى وجهله (دكزلى) دركه بوده جوارنده‌كى (لائوديقيا) خرابهٔ مشهوره‌سندن آلنمه‌در .

نورالدین محمد جراحی [۱]

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) دن متشعب (جراحیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولوب شهری‌الاصل عارفیندن برذات عالیدر . جراح پاشا محله‌سنده تولدلرندن ناشی (جراحی) تلقیب اولوندیلر . رحلتلری (کچدی توحید ایله نورالدین قطب واصلین) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۳۳) تاریخنده قبرعالیلری استانبولده (قره کومروك) جوارنده‌در . اسمی تاریخ تألیفلری اولان (مرشد درویشان) اسمنده منثور غیرمطبوع رساله‌لری ودرکاهلرنده قرائت اولونان (ورد کبیر) ایله (ورد صغیرلری) واردر. استکمال فیضلری (علی علاءالدین کوستندیلی) دندر

الهیات عاشقانه‌لرندن :

دل بیتنی پاك ایدن — درویشی عنقا ایدن
عالم لاهوته کیدن — مولا ذکریدر ذکری
ذکردن حالت آن — آشنای روح اولان
عقباده دولت بولان — ایضاً
ترك اهلنه قاریشان — هم ذوقنه ایریشه‌ن
بحر لدنه کوریشه‌ن — ایضاً
ارنلرك یولنی — سوررلر هپ دمنی
درویشلرك معینی — ایضاً
شیخ النی کیم طوتار — رفع حجاب اول ایدر
جانان ایلنه کیدر — ایضاً
نورالدینی دیری قیلان — توحید ایله چراغنی یانان
بحمدالله توفیق آلان — ایضاً

مصر مشایخندن (شیخ شرنوبی) حضرتلرینك طبقاتنده حق عالیلرنده صریح برصورتده اشارت واردر .

---

[۱] بوذات عالینك مفید ومختصر ترجمهٔ حالی حریری زاده سید محمد کمال افندی مرحوم طرفندن (القول المبین فی احوال شیخ نورالدین) اسمیله تحریر ایدلمش اولدیغی کبی (عزی سلیمان) افندی تاریخنده دخی مذکوردر .

نهری احمد افندی « صدیولجی زاده »

طریقت قادریه‌نك اسماعیل رومی شعبه‌سی مشایخندن عارف برذات اولوب (تکفورطاغی) لیدر. (١١٨٢) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی. نامنه منسوب درکاهده مدفوندر. (وحدت وجود) دن باحث براثریله الهیات عارفانه‌سی وردر.

نوری محمد افندی

مشایخ رفاعیه علماسندن برذات اولوب کرسی شیخلرندن (اسکداری) (عثمان) افندینك مخدومیدر. فاتح جامع شریفنده علوم عربیه‌دن اجازه آلدقدن صوکره شیخ الاسلام مکی افندی دلالتیله سلطان سلیم ثالث شهزاده وسلطانلرینك خدمت تعلیمیه‌لرینه تعیین اولونه‌رق یکرمی ایکی سنه ایفای وظائف ایله‌دی. بعده مشایخ رفاعیه‌دن (قره صاریقلی) شهرتیله بنام (ابراهیم) افندی یه انتساب ایله تکمیل سلوکه نائل اولوب (دباغلر) میداننده رجال (حمزویه) دن (قربان نصوح بابا) درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی. بودرکاه شریفده ٤٥ سنه نشر طریقته موفق اوله‌رق (١٢٧٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. آثاری غیر مطبوع اولوب اسملری بروجه آتیدر:

(ترجمهٔ مقالات سید احمد رفاعی)، (تعبیرنامهٔ محبان)، (شرح صلوة کمالیه)، (تربیة الطالبین)، (مفتاح الخواص)، (حدیقهٔ توحید)، (روضة الاذکار)، (رسالهٔ بیعت)، (رسالهٔ معراج)، (آداب طریقت)، (سلوکنامه)، (رسالهٔ محبت آل عبا) اشبو آثاردن یالکز (صلوة کمالیه) شرحی مطبوعدر.

نظیف حسن دده

طریقت مولویه عرفاسندن لاابالی مشرب برذات اولوب یکیشهرلیدر. (تعریف السلوك) [١] اسمنده مطبوع رساله‌لری واردر. غیرمطبوع دیوانچه‌لرنده‌کی اشعار عارفانه‌لری آز اولمغله برابر رنکین ومعنیدارادر. وفاتلری (١٢٧٧) تاریخنده مرقدلری بهاریه مولویخانه‌سنده‌در. سلسلهٔ مولویه‌یی مبین مطبوع وبحر حقیقت اسمنده غیر مطبوع لوحه‌لری واردر.

ابیات عارفانه‌لرندن:

---

[١] محبان عالیلرندن اولوب بعض وزرانك دیوان افندیلکی خدمتلرنده بولونان و (١٢٧٠) کسور تاریخلرنده استانبولده وفات ایدن ادرنه‌لی خیری افندی طرفندن شرح اولونوب طبع اولونمشدر. بوذاتك برده دیوان شوکت بخاری شرحی واردرکه غیرمطبوعدر.

عزیز مصر وصلت سوزش فرقت نه‌در بیلمز
آنی تنها نشین کلبهٔ احزان اولاندن صور
نور حق آیینهٔ اشیایه اولمش منعکس
خلقك استعدادی مقداری بیلنمش ذات هو

مصارعندن :

باکا بسدر برخدا وبرنبی وبرولی

(١٣٢٩) ده ارتحال ایده‌رك یانلرینه دفن ایدیلن مخدوملری حسین فخری افندی‌ده (الولد صنوابیه) سرینه مظهر ارباب دانشدن بر ذاتدر . مناقب مولانی مبین فارسی العباره (سپهسالار) دن انتخاب طریقیله ترجمه‌سی‌ودیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار اشعارعارفانه‌سی‌واردر.

برغزلندن :

کوی یاره کیتمه‌دن مقصود بردیداردر
جستجوی طوردن‌نور تجلاّدر غرض

دیکر :

سریر بزمکاه فقری هربرجانه ویرمزلر
دکل هرجانه یاهو بلکه هرجانانه ویرمزلر
افندی‌اوما سن آب حیات باده‌دن حصّه
آنی‌انسانه‌تخصیص‌ایتدیلرحیوانه ویرمزلر

علم موسیقی‌ده صاحب اختصاص ونایزنلك‌ده استاد زمان ایدی . مفصلجه ترجمهٔ حالی (نوسال عثمانی) نك دردنجی سنه‌سنده مندرجدر .

نوری محمد شمس‌الدین افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن‌برذات اولوب‌پدرلری (طاش کوپری) قضاسنك آیوالی‌قریه‌سندن ایسه‌ده کندیلرینك ولادتی (استانبول)ده‌در . مدت مدیده (بشکطاشی یحیی افندی) تربه‌سنده ایفای رشادت ایتدیلر. (١٢٨٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك تربهٔ مذکوره‌یه دفن ایدلدیلر .

(مفتاح‌القلوب) ، (رسالهٔ مراقبه) ، (رسالهٔ وصیتنامه) ، (پندنامه) اسملرنده‌کی رسائل متصوفانه‌لری بریرده اولمق اوزره مطبوعدر .

خلفاسندن خرپوطلی مصطفی حلمی افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب تربهٔ مذکوره

مدخلنده‌کی کتبخانه‌ده معارف دینیه ودنیویه‌دن باحث (معرفتنامه) وادیسنده عربی‌العباره (زبدةالعلوم وخلاصةالفنون) اسمنده براثری واردر. (١٢٨٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مذکور تربه قارشوسنه دفن ایدلدی .

(و)

وفاء قونوی « مصلح‌الدین مصطفی ابن وفا »

طریقت زینیه اعاظم رجالندن بروسه‌ده زینیلرده مدفون (عبداللطیف قدسی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن جامع‌الکمالات برذاتدر . برسائل ناپخته‌نك (منصورك اناالحق دیدیکنه نه‌دیرسیکز) سؤالنه قارشی : (اناالباطل می دیسون‌ایدی) جواب عارفانه‌سیله اسکات بیوردقلری مشهوردر . رحلتلری (الی‌رحمة ربه) (خلدبرین) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٨٩٦) ده . ومرقد مبارکلری استانبولده نام عالیلرینه مضاف محله‌ده‌در . تجریده حاشیه‌لری اولدیغنی تاج التواریخ) نقل ایدییور . نجوم، هیئات، موسیقی‌یه‌ده واقف ایدیلر. السنهٔ ثلثه اوزره بعض اشعار عارفانه‌لری‌واردر. آیاصوفیه کتبخانه‌سنده (سازعرفان)اسمنده‌کی منظومه‌نك‌ظهریه‌سنده‌کی مشروحاتده بوذاته نسبت اولونماسی اثر ذهولدر. زیرا منظومه‌نك نهایتنده (بحری) نامنده‌کی برشاعرك اثری اولدیغی محرردر . نیاز پنجره‌سنده سلما بنت عالی‌پاشا خطیله بیت آتی محرردر:

(مقتدای اهل معنی مصلح‌الدین بوالوفا — اعین عشاقه خاك مرقدیدر توتیا)

اشعار عارفانه‌لرندن :

یازدیغن چونکه ازلده دوست تغییر ایله‌مز   هرکه عارفدر بوسری بیلدی تدبیر ایله‌مز
روحك جماله آیینه اولسه بشیر اولور   یاخود جلاله آیینه‌در خود نذیر اولور

اول‌توحیدی ذکر ایت   صوکره‌جرمنی‌فکر ایت ، مطلعلی نطق‌عالیلری زمانمز عرفاسندن جبار واریولوکه دوغروکیت   درویش‌اوله‌یم دیرسه‌ك ا زاده عارف‌بك طرفندن (دافع الظلم لقلوب الامم) اسمیله شرح اولونمشدر .

برده استانبول طول وعرضنه کوره (روزنامچه) سی واردرکه (حس‌الاقتفاء لحل روز نامهٔ شیخ وفا) اسمیله ریاضیون عثمانیه‌دن برذات طرفندن شرح اولونمشدر .

عرفا وافاضلدن برذات اولوب کنیه‌سی (ابوعبدالله محمد بن احمد الایزنیقی) در . بدایت تحصیلنی مملکتنده بیتیره‌رك استانبوله کلوب اکمال ایله‌دی . سابق‌الترجمه (علی چلبی)یه قرابتی واردر . اواخر عمرینه دوغرو (اسکدار) ده (عتیق والده) دارالحدیثنده محدث وجامع شریفده واعظ اولدی. (ملاقات موت) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۱۰۸) ده ارتحال ایده‌رك (عتیق والده) سلطان جامع شریفی محرابی اوکنه دفن ایدلدی. (نورالدین زاده) نك ارشد خلفاسندندر . آثاری غیر مطبوع اولوب الك مشهوری علم نحودن (مغنی‌اللبیب) ه مدققانه یازدیغی مفصل شرحیدرکه علمای عربك بوشرحدن منقولات واستشهاداتی واردر دیکرلری: (شرح مشارق شریف) ، (شرح ابیات مفتاح العلوم) ، (اشارات الحائزه لشرح حل‌الرامزة من‌العروض) در. (حلمی) مخلصلی الهیاتی و(بحرالکمال) اسمنده منظومه‌سی واردر .

وحدتی عثمان افندی [۱]

شیخ اسماعیل حقی خلفاسندن اولوب مولداً اسکوبلی ایسه‌ده ادرنه‌ده اختیار اقامتندناشی ادرنه‌وی یاد اولونور . علم وعرفانی بعض رسائل عرفانیه وآثار منظومه‌سندن علم فقهده‌کی اختصاصی‌ده اخیراً برجلدی طبع اولونان مفصل (مهتدی الانهر الی ملتقی الابحر) اسمنده‌کی ملتقی شرحندن مستبان اولور. غیرمطبوع دیوانچه‌سیله (شرح‌حدیث‌اربعین) جمله‌ٔ مؤلفاتندندر. برده فقهدن (کفایه) یی ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر . خط دستیله محرر حدیث اربعین شرحی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در. وفاتی: (۱۱۳۵) ده‌در. ادرنه‌ده (اوزون قالدیرم) ده (عایشه قادین) خانی اتصالنده‌کی قبرستاننده مدفوندر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

عرافت‌مهری دست‌بزره کیرمکله عریف‌اولماز	الی اهلندن آل کیم اوله سرینی ظاهر
روح وسرده چوقدر اما رقصمز دورانمز	جلوتی‌یز ظاهر اکرچه سکوندر دأبمز

---

[۱] مرآت جمالکده ظهور ایله‌دی مولا — آیات خطوطنده‌در اسماء و مسماء
منشئ ازل صفحهٔ حسنکده سراسر — نطق‌صفتن کنهی ایله‌ایله‌دی‌افشا

منظومه‌سنك ناظمی صاحب دیوان (وحدتی) افندی بکتاشی‌مشرب حروفی مذهب‌اولان‌دیکر برذاتدر.

بوذات عاليدن باشقا علماء عثمانيه ايچنده‌كی ملتقی شارحلرندن بعضيلری :

١ (١٠١٦) ده وفات ايدن محمدعيشی تيروی
٢ (١٠٤٨) » » » اسماعيل بن‌سنان سيواسی
٣ (١٠٥٢) » » » شاه محمد بن‌احمد بن ابی‌السعود الصديقی المناستری
٤ (١٠٧٢) » » » شيخ زاده قاضيعسكر عبدالرحمن افندی
٥ (١٠٧٥) » » » شيخ خليل بن‌رسول سينوبی آقجه‌چامی
٦ (١٠٥٥) » » » قصاب زاده محمدافندی
٧ (١٠٦٨) » » » عبدالرحيم مرعشی
٨ (١١٢٥) » » » عبدالرحمن خصالی
٩ (١١٦٠) » » » محمدالازميری
١٠ (١١٣٠) » » » محمد بن‌يوسف
١١ (١١٠٠) » » » (داماد عبدالرحمن بن‌شيخ محمد)
١٢ (١١٠١) » » » شيخ نيازئ مصری خلفاسندن مصطفای عشاقی
١٣ (١٠٣٤) » » » بوستان زاده محمد افندی
١٤ (٩٨٠) » » » قاسم بن سليمان نيكده‌وی
١٥ (١١٨٠) تاريخلرنده » سيد حسن بن علی‌القيصری
١٦ (١١١٥) » » » عبدالنافع قريمی
١٧ (١٠٦٥) » » » موقوفاتی محمد افندی (ترجمه‌در)
١٨ (١١٧٠) » » » باباباشی‌امامی محمد افندی
١٩ (١١٠٥) » » » ادرنه‌لی مرتضی افندی
٢٠ (١١٢٧) » » » ديوريكلی عبدالرحمن پاشا
٢١ (١٠٩٣) » » » مصطفی بن‌عمر اسكداری
٢٢ (١٢٢٧) » » » فيض‌الله بن‌ولی‌الدين طرسوسی ثم‌الدبره‌وی
٢٣ (١١٥٢) » » » بروسه‌لی قوشاقجی‌زاده ـ (قوشاقجی محمد دده‌نك اوغليدر)
٢٤ (١٠١٤) » » » علی بن‌شرف‌الدين (ظريفی)
٢٥ (١١٢٠) » » » اوج زاده شيخ احمد افندی
٢٦ (١١٤٠) » » » سيد ابی‌بكر بن‌احمد ازميدی
٢٧ (١١٦٨) » » » حافظ مصطفی افندی ابن‌محمد

٢٨ (١١١٠) ده وفات ايدن مفتئ كليبولى سليمان افندى
٢٩ (١١٢٠) « « « رهاوى سيد طاهر افندى
٣٠ (١٢٩٧) « « « كرد زاده عينتابلى كاتب مصطفى افندى

وصالى ابراهيم افندى

سابق الترجمه اسماعيل حقى خلفاسندن معارفند بر ذات اولوب (بروسه يكيشهر) ليدر. اكمال تحصيل وسلوكدن صوكره وطننه عودتله نشر علوم وطريقت ايله‌دى. وفاتنده دركاهنه دفن ايدلدى. اثبات ذات وصفاته دائر بر اثريله الهيات عارفانه‌سى واردر .

ولى الدين زاده حفظى افندى

طريق نقشبندى عرفاسندن وارباب دانشدن بر ذات اولوب شهريدر . اكابر نقشيه‌دن شيخ (احمد فاروقى) نك (هداية الطالبين) نى ترجمه ايتمشدركه خط دستيله (١٢٥٣) تاريخنده محرر نسخه‌سى يحيى افندى كتبخانه‌سنده‌در . كبراى نقشيه‌دن (عبيدالله احرار) سمرقنديءنك (العروة الوثقى لارباب الارتقا) سيله (عبدالله دهلوى) نك (الفيوضات الاحدية فى مراقبات الاحمدية) سنى ده تعريب ايتمشدر .

وهبى مصطفى افندى

مشايخ نقشبنديه‌دن عالم بر ذات اولوب شهريدر. سابق الترجمه (خواجه حسام) افنديك ولد معنوى وتلميذ خاصيدر . (١٢٩٥) تاريخنده (مدينهٔ منوره) ده ارتحال ايده‌رك مجاهد مشهور طاغستانى شيخ شامل (شموئيل) افندى يانه دفن ايدلدى آثارندن تصوف وعقائده متعلق (سبحة الذاكرين) و (درة العزيزيه) اسملرنده مطبوع و (هزالذاكرين) اسمنده‌كى (حديث اربعين) شرحى غيرمطبوعدر .

هدائی عزیز محمود افندی [١]

طریقت جلوتیه‌نك زمان عالیلرنده بدر حالنده‌کی انکشـافنه بادی باهرالفیوضات پیراعظم اولوب (عطائی) نك شقایق ذیلنده خداوندکار ولایتنده‌کی سیوری حصار (سفری حصار) لی اسماعیل حقی‌نك (سلسله‌نامهٔ جلوتی) سنده قوچ حصارلی اولدقلری مذکورسه‌ده موثوق بعض قرائنه کوره سیوری حصارلی اولدقلری آکلاشیلیور. برمدت نیابتله سیاحتدن صوکره بروسه‌یه کلدکلری زمان شیخ افتاده حضرتلرندن تجدید انابتـله اوچ سـنه‌ده واصل حقیقت اوله‌رق مأموراً للارشاد اسکداره عزیمت ایله‌یوب الی آخرالعمر بوراده سجاده‌نشین ارشاد وخلافت اولدیلر . قرق سـکز خلفای کرامی اولدیغی اسـملریله برابر یازمه برطومارده محرردر . (اوله‌مقام‌محمود اول‌مرشدك مکانی) (هدائی هوچکوب روحی همان‌عزم‌جنان‌ایتدی) مصراعلریله (شیخ‌عزیزمحمود هدائی) ترکیبنك ناطق‌اولدیغی (١٠٣٨) تاریخنده مرقدپرنورلری اسکدارده‌کی خانقاه عالیلرنده‌در .

اشعار مرشدانه‌لرندن برغزل عاشقانه‌لری :

طینت آدمده قونماسه ازل سودای عشق — جنتی بردانه‌یه صاتمازدی اول‌دانای عشق
کنز مخفیدن ظهوره کلدی اشـیا لاجرم — باد حبیله تموج ایتدی چون دریای عشق
عشق‌ومسك اولماز نهان‌آنی بیلورخلق‌جهان — عاشق بیچاره‌یه ممکنمیدر اخفای عشق
بلبلك حالن بیانلر کوش ایدرلر ناله‌سن — برکل‌بیخار ایچوندربونجه هوی وهای‌عشق
طالب دیدار اولوب دور ایله‌یه تا حشره‌دك — کیمکه نوش‌ایده ازل بزمنده‌کرصهبای‌عشق
عشق شیرین اولدی فریادینه فرهادك سبب — ای نیجه دانالری مجنون ایدن لیلای عشق
ای هدائی حالت عشقی نه بیلسون هرمکس — قلهٔ قاف حقیقت مرغیدر عنقـای عشق

ابیات حکیمانه‌لرندن :

استقامت اهلی حفظ حقده‌در ایرمز زیان
آنك ایچون سروی اینجیتمز بکم بادخزان

---

[١] طریقت جلوتیه‌نك من‌جهة‌النشر اولان احوالی ابراهیم زاهد کیلانی حضرتلری زماننده هلال، شیخ افتاده حضرتلری دورنده قمر، زمان‌عزیز محمودهدائی‌ده بدره تشبیه اولوندیغی اسماعیل‌حق مرحومك نقلیاتی جمله‌سندندر .

الهیات عارفانه‌لرندن :

ایسته‌ین یارین خاك ایدر وارین بولسه دلدارین صاقلار اسرارین

مطلعلی الهیلری بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر .

تربهٔ مبارکه‌لری قپوسنده محرر اولان منظومه :

بومشهد مجمع ارواح اجساد خدائیدر ادبله کیر عزیزم تربهٔ پاك هدائیدر
دلا تحصیل ایده‌م دیرسه‌ك اکر ذوق خدائیدن نصیبنی آلیر البت کیرن باب هدائیدن

(درکاه شریفك قپوسی اوزرنده‌کی بیت) :

اکر واصل اولام دیرسه‌ك دلا سن سرّ مقصوده
کل آداب ایله یوز سور آستان شیخ محموده

مؤلفات علیه‌لری :

(١) نفائس المجالس : بعض آیات کریمه‌نك تفاسیرینی مبین اولوب تورکجه برجلد کبیردر .

(٢) تجلیات : تواریخ مختلفه‌ده مظهر اولدقلری تجلیات الهیه‌یی مبین قسم اعظمی عربی بررساله اولوب محقق مشهور (عبدالغنی نابلسی) طرفندن (لمعات البرق النجدی شرح تجلیات محمود افندی) اسمیله شرح اولونمشدر .

(٣) نجات الغریق : لسان تصوفده (جمع وفرق) دنیلن مقاماتی مبین تورکجه منظوم بر رساله‌درکه مطلعی بروجه آتیدر :

خدایه حمد ومنت اوّل وآخر که اولدر ظاهر وباطنده ظاهر
ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل ایسترمی نوره
کونش ظاهر دکلیدر قرنداش نه‌وار کورمزسه آنی چشم خفاش

(٤) طریقتنامه : آداب وارکان درویشانه‌یی مبین تورکجه بررساله‌در .

(٥) دیوان الهیات : نصایح وحکمیات متصوفانه‌یی مبین تورکجه بردیوان حقایق بیاندر . عاشق یونس دیوانی کبی تاریخ لسان نقطه‌سندن‌ده شایان استفاده‌در .

(٦) تذاکر هدائی : بعضیسی عربی بعضیسی ترکی اولمق اوزره قسم کلیسی منتسبلرندن سلطان احمد خان اوله ارسال بیوردقلری تذاکر ومکتوبات عارفانه‌یی حاوی اولوب (١٧٠) کسوردر برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر .

(٧) جامع الفضائل وقامع الرزائل : عربی العباره اولان بواثر ابواب وفصول مختلفه‌یی حاوی‌در . باب اول احوال عامه وفضائل مهمه‌یی مبین اولوب بوده برطاقم فصولی جامعدر . باب ثانی اخلاق النفس وطریق اصلاحنی مبین اولوب بوده برطاقم فصولی جامعدر .

(٨) کشف القناع عن وجه السماع : سماع صوفیه‌نك احوال ودلائلندن باحث اولوب عربی‌در .

(٩) فتح الباب ورفع الحجاب : اوچ باب اوزره مرتب اولوب باب اول خلق انسان باب ثانی توبه باب ثالث جامعیة الانسان واحتجابه بالسر الالهی بیاننده‌در عربی‌در.

(١٠) مفتاح الصلوة ومرقات النجات : اوچ باب اوزره مرتب اولوب باب اول کیفیة اقامة الصلوة وبعض اسرارها ورعایة آدابه، باب ثانی فضائل الصلوة وانواعه، باب ثالث فضائل جمعه والجماعه بیاننده‌در عربی‌در .

(١١) حبة المحبة: برطاقم فصولی محتوی اولوب فصل اول محبة الله، فصل ثانی محبة رسول الله، فصل ثالث محبة آل النبی عربی‌در .

(١٢) حیات الارواح ونجات الاشباح : مبدأ ومعاددن باحث اولوب ابواب وفصولی مشتملدر. باب اول موت اضطراری، باب ثانی الفتن عندالموت، باب ثالث احوال السعداء والاشقیاء، باب رابع ان الارواح بعد مفارقة الاشباح این یکونون والی این یذهبون، باب خامس فیمن لایبلی جسده ولایأکل التراب، باب سادس فی النفخ والبعث واول من ینشق فی الارض، باب سابع احوال الحشر وکیفیته ، باب ثامن حساب ، باب تاسع شفاعة ودخول الجنة وسائره‌در عربی‌در .

(١٣) خلاصة الاخبار فی احوال نبی المختار : ابواب وفصولی محتویدر. باب اول خلق العالم، باب ثانی خلق آدم وحوی ، باب ثالث نشأت حضرت محمد (صلعم) ، باب رابع علم ومعرفه‌در عربی‌در .

(١٤) مجموعهٔ خطب : ترتیبکرده‌لری اولان خطبه‌لری جامعدرکه خانقاهلرنده قرائت اولونمقده‌در .

(١٥) طریقت محمدیه : طریقتنامه‌نك عربی العباره متنی‌در .

(١٦) واقعات : (التبر المسبوك المشتمل علی ماجری من الطائف فی اثناء السلوك) اسمنده‌در. اثنای سلوکلرنده معارف الهیه ایله احوال واسرار طریقته دائر مرشد عالیلری حضرت افتاده‌دن صادر اولان کلمات محققانه‌یی جامع اولوب عربی العباره بویوك براثر قیمتداردر . برنسخه‌سی بایزید جامع شریفی کتبخانه‌سیله اسکدارده آطلامه طاشنده‌کی کتبخانه‌ده واردر .

برنسخه‌ىده طرف حقيرانه‌مدن بروسه‌ده جامع كبير كتبخانه‌سنه اهدا قيلنمشدر. بواثر كبيرك بعض اقسامى ترجمه اولونمشدر .

(١٧) شرح على قصيدة الوترية فى مدح خير البرية (ابوبكر بن عبدالكريم حلبى) نك اثرى اولان قصيدهٔ شريفه‌نك توركجه شرحيدر .

(١٨) منثور مولد نبوى .

(١٩) حاشيه على قهستانى شرح فقه كيدانى

(٢٠) شمائل النبوية الاحمدية

(٢١) الفتح الالهى

(٢٢) اخبارالنبى

(٢٣) حال الارواح واحوال الموتى

{ جمله‌سى عربى العباره اولوب اسملرى مندرجاتلرينه دلالت ايتمكده‌در .

اشبو آثاردن يالكز ديوان ، طريقتنامه ونجات الغريق برآراده مطبوعدر .

هاشمى امير عثمان افندى

ملاميهٔ بايراميه اكابرندن برذات اولوب (سيواس) ليدر . استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره (ويزه) ده (علاءالدين على) و (غضنفر) افنديلر حضراتندن فيضياب اولديلر . سابق‌الترجمه (نورالدين زاده) افنديدن‌ده طريقت خلوتيه تلقن ايتديلر . **(١٠٠٣)** تاريخنده ارتحال ايده‌رك (قاسم پاشا) ده بنا كرده‌لرى اولان دركاهه دفن ايدلديلر . (هاشمى) مخلصلى الهيات عارفانه‌لرينى جامع ديوانچه‌لرينك اخيراً طبعنه همت اولوندى .

ابيات عاشقانه‌لرندن :

شول كشى كيم جان ودلدن ربنى ايلر طلب
هيچ اولامى كيم مرادن ويرمه‌يه آكا چلب

سن همان آنك يولونده جد ايله جهد ايده‌كور
دامن مقصوده چون ايرمك ديلرسه‌ك چك تعب

بادهٔ عشق ازل جامندن ايچدكسه اكر
مست عشق اولدك سكالازم دكل ماءعنب

اخوان ومحبانه كوندردكلرى مكتوبات عارفانه‌لرندن متشكل منشأتى واردر .

همت افندی

مشایخ بایرامیه کبارندن برذات اولوب (بولی) دندر . طریقت خلوتیه‌یه‌ده انتسابلری واردر . عشق وعرفانلرینه دیوانچه‌لریله منظومهٔ مواجیه [١] (وطریقتنامه) لری شاهددر . وفاتلری (رحمت بهمت) ترکیبیله منتسبه‌لرندن صدقی امةالله قادینك (بوکون همت افندی عدنی. قیلدی کندویه مأوا) تاریخی اولان (١٠٩٥) ده قبرعالیلری اسکدارده دیوتجیلرده (بزجی‌زاده محمد محی‌الدین افندی) درکاهنده‌در .

سوادن قلبکی پاك ایت کوکل مرآت رحمندر
صفادن سینه‌کی چاك ایت کوکل مرآت رحمندر

بوعالم نسخهٔ صغرا نه‌در بیل نسخهٔ کبرا
چکلمش طغرهٔ غرا ایضاً

سوره‌رسك ماسوااللهی بولورسك حقی باللهی
طلب قیل وجه‌اللهی کوکل مرآت رحمندر

کل ای همت شکار ایله کوکلدن اوزکه کار ایله
بوسری آشکار ایله ایضاً

طریق بایرامی‌یی (بولی) لی احمدافندیدن، طریق خلوتیٔ شعبانی‌یی بزجی‌زاده محمدمحی‌الدین افندیدن اخذ ایتمشلردر .

هاشم مصطفی بابا

مشایخ‌جلوتیه عرفاسندن‌اولوب (الی‌ربه الکریم) ترکیبنك دلالت‌ایتدیکی (١١٩٧) تاریخنده رحلت ایلدیلر. (اسکدار) ده عنادیه محله‌سنده پدر ومرشد عالیلری یوسف نظام‌الدین افندینك بنا کرده‌لری اولان (باندیرمالی زاده) درکاهنده مدفوندر . غیر مطبوع (عنقای مشرق) اسمنده‌کی منثور اثریله مطبوع دیوان ومقالات عارفانه‌لری واردر .

[١] عزیز مشار الیهك (زبدةالحقایق) اسمنده‌کی اثر عارفانه‌لرینك (غایةالدقایق) اسمیله (عینتابی حافظ محمد افندی) طرفندن ترجمه اولونان نسخه‌سی (١٢٩٢) تاریخنده کنارنده متن فارسیسی اولدیغی حالده مصرده‌طبع‌ایدلدیکی کبی بالکز ترجمه‌سی‌ده (استانبول)ده طبع ایدلمشدرکه الحق موجب استفاده آثاردندر.

ابياتندن :

حضور اتقيايى مظهر انوار اولاندن صور
ظهور اوليايى جامع اطوار اولاندن صور

خلفاسندن اولوب (١٢٢٠) ده كريد آداسنك (قانديه ــ قنديه) شهرنده وفات ايدن كريدى (صلاجى‌زاده مصطفى) افندى‌ده مرشدى مشربنده شعراى مشايخدن اولوب غيرمطبوع ديوان ومقالات منثوره‌سى واردركه برنسخه‌سى طرف عاجزيدن حضرت هدائى آستانه‌سى كتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر.

ابياتندن :

شعر ارباب حقيقت باشقه بر رفتاردر
نطق اهل‌اللهه طعن اولماز سليس اولمازسه‌ده

حضرت سزائى‌نك بر غزلنى تخميسندن :

كوهر عشقله دلخانه‌سن ايت مالامال	ايتمه انكاره محل زاهد بيايه مثال
ديكله مردان حقك نطق شريفك درس آل	حاسد قلبه ديمه حق وحقيقتله مقال

نه‌روا بوينه كلبك طاقاسين زر خلخال

حانيه‌ده مدفون صاحب ديوان پيرداشلرندن حكمتى افنديك غزلنى تخميسندن :

چون سعيده بسدر عالمده آنجق برسبق
ذره‌دن ارشاداولور عبرتدر ايشته هرورق
هو ديوكل سن دخى عرفان قپوسن ايله دق
قلعهٔ پولاد آهندر بكا اسماى حق
دشمن اوزره نعرهٔ الله اكبر بزده‌در

كل حقيقت اهلنك دنياده بول اربابنى
كوستره تاكيم سكا هم راه حق آدابنى
ديلر ايسه‌ك علم سرك جمله فصل وبابنى
آتشه ياق اى منجم زيج واضطرلابنى
نه فلك برج منازل يدى اختر بزده‌در

صلاحی زاده خلفاسندن کریدی (عبد اللطیف) افندی‌ده ارباب عرفاندن برذات اولوب محققیندن (عزیز محمد نسفی) نك رسائل فارسیه‌سنی ترجمه ایتمشدر . تورکجه وحدت وجود رساله‌سی مؤلفی (خلیل بن ابراهیم) افندی‌ده (کرید) دن یتیشن عرفادندر .

(لا)

لامطلی حسین افندی

ملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن و بروسه‌لی (حسن قبادوز) افندی خلفاسندن اولوب (پشته) لیدر . [١] (١٣٠٤) تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایده‌رك داود پاشا جامع شریفی جوارنده (سلطان شاه) مسجدی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . سابق الترجمه اولانلر شیخی ابراهیم افندی خلفاسنك باشلیجه‌لرندندر . (وحدتنامه) اسمنده ترکی العباره غیر مطبوع منثور بر اثریله بعض غزلیات ومکاتیب عارفانه‌لری واردر . آیوانسرایی وفیاتنده درت رساله‌سی اولدیغی مذکوردر . [٢]

غزل

پاك ایله کوکل چشمه‌سنی تا دورولونجه	دیك طوت کوزیی کوکلکه کوکلك کوزا اولونجه
انکاری قو دل دستیسنی اول چشمه‌یه طوت دور	اول آب صفا بخش ایله بو دستی طولونجه
چون حق سنی دربان درخانه‌سی ایتدی	دور قپوده غیری قومه تا آنی بولونجه
سن چیق آره‌دن خانه‌سنی صاحبنه ویر	بی‌شك کلیر الله اوینه سن ضاوولونجه
اوّل قومه کیم صوکره چیقارمق کوچ اولور کوچ	شیطان چریسی خانهٔ قلبه قویولونجه
چکدك بو جهان ایچره نیجه محنت وزحمت	اول پیر خدا مرشد کاملی بولونجه
ای لائی مکانم سنی بن چوق آرادم چوق	سینه‌مده مقیم اولدیغك تا دویولونجه

بو نطق شعرای عرفادن بعضیلری طرفندن تنظیر وتخمیس ایدلمشدر . (١١٨١) ده وفات ایده‌رك اسکدارده سید احمد دره‌سنه دفن ایدیلن قضاتدن و رجال سعدیه‌دن (حسین لبیب) افندینك تخمیسی اك مشهوریدرکه مطلعی بروجه آتیدر :

---

[١] یازمه بر اثرده بوسنه‌لی اولدیغی کورولدیکی کبی آیوانسرایی وفیاتنده‌ده (خورپشته) لی اولمق اوزره مقیدسه‌ده هر ایکیسی‌ده موثوق دکلدر .

[٢] خلفاسندن (هادی احمد) افندینکده وحدته دائر بر اثریله منظوم سلسلهٔ بایرامیه‌سی واردر .

برکاملك اول بنده‌سی تا کامل اولونجه   سیر ایله طریقتده کمال اوزره بولونجه
قیل خدمتنی جان وکوکلدن یورولونجه   پاك ایله کوکل چشمه‌سنی تا دورولونجه
دیك طوت کوزوکی کوکلکه کوکلك کوز اولونجه

تاریخ تألیفی (۱۰۵۱) اولان تورکجه (بحرالعیون) اسمنده‌کی اثرك صاحبی (شیخ علاءالدین لامکانی) ده عرفادن برذاتدر. بواثرك برنسخه‌سی بروسه کتبخانه‌سنده واردر.

(ی)

یارعلی بن سیاوش بن آورده دیوریکی

فضلادن برذات عالی اولوب (آماسیه) لیدر. پدری (زین‌الدین سیاوش) دیوریکلی ایسه‌ده آماسیه‌یه هجرت ایتمشدر. (۷۷۷) تاریخنده فارسی العباره اوله‌رق اکمال ایتدکلری (کتاب المقاصد الناجیة فی المبداء والمعاش والمعاد) اسمنده‌کی اثر دقیق عرفان وکمالاتلرینك شاهدیدر. بواثرك (شیخ عبدالمجید سیواسی) طرفندن ترجمه وشرح ایدلدیکی مذکوردر.

(۸۱۲) ده اماسیه‌ده ارتحال ایتدی. علم تصوفدن مشهور (لمعات عراقی) یی‌ده فارسی العباره (لمحات) اسمیله شرح ایتمشدرکه برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر.

یونس امره — عاشق یونس

اهل طرق میاننده عشقیله، اخلاصیله، عرفانیله، مجاهده‌سیله مشتهر برذات اولوب ترجمهٔ شقایق نقلنه کوره (بولو) سنجاغندن (سقاریا) نهری سواحلندندر. اوحوالیده ارشاد ایله مشغول — علی روایةٍ اعمی — (طاپدق امره) نامنده (طریقت قادریه) رجالندن برذاته انتساب ایده‌رك مراتب عالیه‌یه واصل اولدی. تواتراً نقل اولندیغنه کوره سیر سلوك ومجاهده‌سنده منسوب اولدیغی درکاهه صبرتیله کتیردیکی اودونلر ایچنده — بودرکاهه اکریلك کیرمز دیه‌رك — اکری براودون بولوندرمامشدرکه بودخی صدق واخلاصنك کمالنه دالدر. مطبوع دیوان الهیاتی، الهیات عارفانه‌لرینك کافه‌سنی حاوی دکلدر. مع هذا طبعنه همت اولونان بونسخه علم تصوف نقطه‌سندن بالوجوه حائز اهمیت اولدیغی کبی اشعار عثمانیه‌نك تاریخ ادواری نقطه‌سندن‌ده

قيمتدار‌در . بعض تراجم احوال كتابلريمزده تاريخ وفاتلرى (كلشن توحيد) تركيبنك دلالتى اولان (٨٤٣) اولمق اوزره مقيد ايسه‌ده ديوانده‌كى :

تاريخ دخى يدى يوز يدى ايدى
يونس جانى بو يولده قودى ايدى

بيتنه‌نظراً (٨٤٣) دن اقدم اولمسى لازم‌كليور. الهيات عارفانه‌لرى ساده وآميانه اولمقله‌برابر غوامض علم تصوف جهتيله پك چوق مضامينى جامع اولديغى كنديسندن صوكره كلن بالجمله ارباب عرفان وكمالك مسلميدر .

برالهيدن :

نظر ايله ايترى ، پازار ايله كوتورى
يارادیلانى‌خوش‌كور، يارادندن‌اوتورى

ديكر :

عارف آكا ديرلركه‌كان‌اولا
معرفت عالمنده عمان اولا

ديكر :

عشقك آلدى بنى بندن مولام سنى ايسترم سنى
بن يانارم دونى كونى « « « «
عاشقلره وصلت كرك زاهدلره جنت كرك
مجنونلره ليلا كرك مولام سنى ايسترم سنى
جنت جنت ديدكلرى برقاچ‌اوله برقاچ‌حورى
ايسته‌يه نه ويرآنلرى ايضاً

ديكر :

اتايله‌دری‌يه‌بوروندم يونس ديه كوروندم

بعض مشاهيرك مدافنى‌حقنده اولديغى كبى بوذاتلرك مدفنلرى حقنده دخى بربرينه بكزه‌مز برطاقم نقليات واردركه بعضيلرى بروجه‌آتى نقل ايدلدى :

بروسه‌لى (لامعى چلبى) نك مطبوع (نفحات الانس) ترجمه‌سنده (پورصوق) صوينك (سقاريه) نهرى، قاريشديغى محلده اولمق اوزره مذكور وصاحب ترجمه‌نك معماى متصوفانه قبيلندن اولان مشهور (چيقدم اريك دالنه آنده يدم اوزومى ، بوستان اسسى قاقيوب دير

نه‌یرسك قوزومی) بیتیله مصدر اولان منظومه‌سنك (شیخ نیازیٔ مصری) طرفندن اولونان شرح مطبوعنه بروسه‌لی شیخ اسماعیل حقی‌نك یازدیغی حاشیهٔ غیرمطبوعه‌ده : (امره ظاهر بودر ترکی‌ده القاب مدحدندر اتراك آراسنده (آتابك) وروميان میاننده (لالا) وامثالی کبی (شیخ یونس امره) اناطولیده اسپارطه جوارنده (کچی بورلو) نام قصبه قربنده اولان غدیر عظیمك جانب شرقیسنده اولان پشت طرفنده بر قریه‌ده نشو ونما بولوب مزاری دخی اول قریه‌ده‌در) عباره‌سیله محرردر . (قره‌مان) ده وبروسه‌ده چلبی سلطان محمد ایله امیر سلطان آراسنده‌کی شبلی محله‌سنده‌کی طریقت سعدیه‌دن (قره عبد الرزاق) درکاهنده هرایکیسی نامنه بررقبر زیارت اولونمقده‌در. برده (اسکیشهر ــ آنقره) خطی اوزرنده‌کی استاسیونلردن صاری کوی استاسیوننده بوذات نامنه برزیارتکاه واردرکه (لامعی) چلبی‌نك بیان ایتدیکی یردر .

بونلردن باشقا (صاروخان) سنجاغنك قوله وصالحلی قضالری آره‌سنده (امره) نامنده‌کی یتمش‌خانه‌لی برقریه‌ده اخیراً زیارت ایتدیکم کارکیر برتربه‌ده (طاپدق‌امره) نك اولاد واحفادی ایله تربه درونده (عاشق یونس) تربه‌قپوسنك اشیکی اوکنده مدفون اولدقلری منظور عاجزی اولدی . فقط مزارطاشلرینك هیچ‌برنده یازی یوقدر . یالکز (عاشق‌یونس) ك‌سنك‌مزارنده اوفاق بربالطه رسمی محکوکدر (امره) کلمه‌سی‌حقنده‌کی افاداتدن شیخ اسماعیل حقی‌نك عباره‌سی بروجه بالا ذکر ایدیلدی . (مرآت الکائنات) اسمنده‌کی مطبوع تاریخده دخی (تورکجه‌ده بیوك بر ادره امره دیرلر) عباره‌سی مندرجدر . بعضیلرینك قولنه کوره (امرالله) مخففی‌در . (طاپدق) کلمه‌سی‌ده (ارضروم) وحوالیسنده الفله یعنی طاپداق صورتنده دوز وعارضه‌سز مقامنده مستعملدر . طاپداق یول یعنی دوز وعارضه‌سز یول دیمکدرکه بومعنایه کوره (طاپداق امره) یه پاکیٔ وجدانلرندن ناشی تلقیب اولنمق لازم کلیور . فقط طاپمق یعنی عبادت ایتمك مصدرندن طاپدق یعنی عابد معناسنه حمل ایدلمك دها مناسب کیدرکه امره قریه‌سنده‌کی یاپدیغم تحقیقات‌ده بونی مؤیددر .

یازیجی زاده محمد افندی [١]

مشایخ بایرامیه فضلاسندن اولوب مشهورآفاق اولان (محمدیه) نك ناظم عارفیدر . عشقی ، عرفانیله معروف برذاتدر . مولدی (معلقره) قراسندن (قاضی‌کوبی) ایسه‌ده کلیبولی‌یی اقامتکاه اتخاذ ایدنمشدر . تحصیل کمال مقصدیله ایران و ماوراء النهره کیده‌رك حیدر خافی وزین‌العرب

[١] پدر عالیلری (یازیجی‌صلاح الدین) ده ارباب معارفدن برذات اولوب (سبع المثانی) ، (ماهمه) ، (تعبیرنامه) ، رساله فی‌الطب) کبی آثاری اولدیغی وعلم‌خطده دخی بهره‌سی بولوندیغنی اولیا چلبی روایت ایلیورکه ترجمهٔ حالی ریاضیون فصلنده محرردر .

کبی مشاهیردن استفاده ایتمش ایسه‌ده اصل باعث فیض معنویلری حاجی بایرام‌ولی حضرتلریدر .

تاریخ وفاتلری (۸۵۵) ده قبر مبارکلری کلیبولیده‌در . قونیه مظفریتنی اعلام ایچون خداوندکار غازی طرفندن سفارتله مصره کوندرلمشدی . (شرح فصوص الحکم) [۱] و (تفسیرالفاتحهٔ شریفه) ایله بش فصل اوزره مرتب وبررنسخه‌سی (شهید علی‌پاشا) ، (نورعثمانیه) ، (آیاصوفیه) کتبخانه‌لرنده موجود اولان (مغارب‌الزمان لغروب الاشیاء فی‌العین والعیان) غیر مطبوع مؤلفاتندندرکه برادرلرینک (انوارالعاشقین) ی التقاط صورتیله عربی‌العباره اولان بو اثردن ترجمه ایدیله‌رك میدانه کلمشدر . سابق‌الترجمه شیخ اسماعیل حقی‌نك (محمدیه) یه ایکی جلد اوزره مکمل مطبوع برشرحی واردر .

محمدیه‌نك مطلعی :

اله واحد رب تعالی	هوالله البدیع الحق الاعلی
تعالی ذاته لما تجلی	من الغیب الی العین فجلی
احد درذاتی مستجمع صفاتی	تجلی ذاتنه اسماسی مجلی
مقدسدر جلال کبریاسی	کمال سلطنتده شانی اجلا
کمالینه بو موجودات آیات	جمالینه دو عالملر مجلی
چون اولدر عالم غیب وشهادت	پس اولدر قادر وخلاق مولا
تحیرده قمو افهام واوهام	آنك درکاه عزتده تعالی
جمیع کائناتی قیلدی ابداع	دلائل قیلدی ذاتینه معلا
آنك درنصر عزت جود رحمت	آنکدرغیب وعین اخری واولی
چوفردانیت آنك حمدآ کادر	چون وحدانیت آنك شکری اولی

ابیات سائره‌سندن :

بولدی مریم بکر ایکن برشمه حسنکدن اثر
بو سببدن طاپدیلر عیسایه چندین ماه وسال

ینه عرض ایله‌دی دلبریوزین قصرجلالیدن	ینه نالنده شیدایم شراب لایزالیدن
ینه کشف حجاب ایتدی کوزوم کوکلم جهالتدن	کیرو جانه ندا ایتدی ندا ذوالتعالیدن

---

[۱] کوستندیلی سلیمان شیخی مرحوم (بحرالولایة) نامنده‌کی اثرنده بوشرحی برادرلری احمد بیجانه نسبت ایدییورکه فی‌الحقیقه شرح مذکورده اعتراض کونا مسطور اولان بعض مواد صاحب محمدیه‌نك عرفانیله متناسب دکلدر احتمالکه مدسوس اولا . حاجی‌بایرام ولی‌یه ملاقاتدن اول اولمق احتمالیده واردر .

مطلعلی قصیدهٔ الهیه‌سنی سابق الترجمه (صاری عبدالله) افندی (ثمرات الفوآد) ده (کمال لطافت وغایت بلاغتده‌در) دیه‌رك تقدیر ایدییور .

دیکر :

عالمك نقشن خیال کوردم همه عالم چو مظهر حقدر
اوخیال ایچره برجمال کوردم آنك ایچون قمو کمال کوردم

(مغارب الزمان) ك حاوی اولدیغی فصولك مندرجاتی :

(١) فی ترتیب الموجودات والنظام
(٢) فی خطابات الله مع الانبیاء العظام
(٣) فی کلمات الله مع الملئکة الکرام
(٤) فی خطاب الله یوم القیام
(٥) فی کلمات الله فی اعلی المقام

یوسف حقیقی

سابق الترجمه (حمیدالدین) آقسرایی حضرتلرینك مخدوم عالیلری صاحب عرفان برذاتدر . (محمدیه) طرزنده و (حقیقی نامه) اسمنده ایکی جلد اوزره مرتب منظوم اثر عارفانه‌لری واردرکه علی روایة کریمه‌لری خطیله محرر برنسخه‌سی تربه‌لرنده موجوددر . (مغنیسا) ده (محبتنامه) اسمنده دیکر براثری‌ده منظورم اولدی .

(حقیقی نامه) نك توحید سرلوحه‌لی قسمندن :

اعیان انس وجن‌ده آنك فیضی‌در جود فاش
اطوار جسم وجانده آنك لطفیدر نهان
عبّاد آنك عبادتی ذوقنده دلفروز
عشق آنك محبتی شوقنده جان فشان
کیم وصف ایده‌بیلیر حقیقی بو رازی چون
صیغماز بو معرفتده همان کل اولور لسان

مشارالیه پدرلری یاننده مدفون اولوب اکمال سلوکی حاجی بایرام ولی‌دندر . بشیکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده (مطالع الایمان) اسمنده تورکجه براثری‌ده واردر .

يحياى شروانى « سيد يحيى جلال الدين »

سردفتر خلوتيان اولان پیراعظم ومرشد اكرمدر . ترتيب كرده‌لرى اولان ورد ستار [١] بالعموم شعبات خلوتيه‌ده قرائت اولونمقده‌در. رحلتلرى (جانشين جنت) تركيبنك ناطق اولديغى (٨٦٢) تاريخنده قبر عاليلرى (باكو) [٢] ده‌در . آثار عليه‌لرندن اولوب كلمهٔ توحيد عدد حروفى قادار اولان (٢٤) فصل اوزره مرتب (اسرار الطالبين) [٣] نامنده‌كى مطبوع رساله‌لرى مشهوردركه زمرهٔ درويشانه الزم آثاردندر . (شفاء الاسرار) و (اسرار الوحى) اسملرنده آثار عارفانه‌لرى داها اولديغى مرويدر . نام عاليلرينه منسوباً مغنيساده مراديه كتبخانه‌سنده يازمه برمجموعه‌ده قسم اعظمى فارسى اولمق اوزره بروجه آتى رسائل منظورم اولدى :

(كشف القلوب) ، (مراتب اسرار القلب) ، (اسرار الوضوء) ، (رموز الاشارات) ، (منازل العارفين) ، (شرح اسماى ثمانيه) ، (شرح سئوالات كلشن راز) ، (اطوار القلب) ، (علم لدنى) .

يوسف مخدوم « يوسف ضياء الدين مخدوم »

(شروان) ك مركزى اولان شماخى بلده‌سى قاضى القضاتى مولانا (على فاضل) ك مخدوم عاليلرى فاضل وعارف برذاتدر . علوم رسميه‌يى پدريله عربستان علماسندن علم تصوفى‌ده سابق الترجمه (سيد يحياى شروانى) دن تلقن ايله‌مشدر . (٨٩٠) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايده‌رك خانقاهلرينه دفن ايدلدى . (آداب الارشاد) اسمنده (٢٤) فصل اوزره اثر عارفانه‌لرى وعلم روحه دائر (سلسلة الارواح) نامنده تأليف عالمانه‌لرى واردر .

يكيت باشى احمد شمس الدين مرمره‌وى

طريقت خلوتيه شعباتى مياننده (اورتا قول) ونام عاليلرينه نسبةً (احمديه) ناميله‌ده بنام اولان شعبه‌نك مؤسسى بولونان عارف بالله اولوب (صاروخان) سنجاغى ملحقاتندن (آقحصار)

[١] بالعموم طريقت خلوتيه رجالى بيننده قرائت اولونمقده بولونان اوراد شريفه‌نك متعدد شرحلرى وارايسه‌ده اك مشهور ومنتشرى تركى العباره اولوب حريرى‌زاده سيد كمال الدين افندى مرحومك آثارندن اولان و (١٢٨٧) سنهٔ هجريه‌سنده مطبعهٔ عامره‌ده طبع ايدلمشدر .

[٢] (تلخيص الآثار فى عجائب الافكار) مؤلفى عبد الرشيد بن صالح نامنده‌كى ذات دخى باكودن يتيشن ارباب معارفدندر .

[٣] مشايخدن (اسد بن احمد البروسه‌وى) نك ده (ارشاد الطالبين فى شرح وصايا المهتدين) اسمنده اخلاق وتصوفدن باحث (وصاياى سهرورديه) شرحى واردر .

قضاسنه‌مربوط (کول‌مرمره‌سی) ویا مرمره‌جك وساده (مرمره) اسمیله‌ده مسمی ناحیه‌دندر علوم‌رسمیه‌یی تحصیلدن‌صوکره (عشاق) ده (قباقلی) قریه‌سنده مدفون کبار خلوتیه‌دن (علاءالدین عشاقی) حضرتلرندن اخذ فیض ایده‌رك خدمت ارشاد ایله (مغنیسا) یه عزیمت ایتدیلر . او تاریخده‌استانبول‌مشایخی آره‌سنده تکون‌ایدن برمسأله‌نك حل‌وحسمنه مأموراولدقلرندن مشهود اولان کمالات معنویه‌لرینه بناءً اولجه تلقیب اولندقلری (یکیت باشی) لقبی تأیید ایلدی . بعده (مغنیسا) یه عودتله کالاول ارشاد طالبین ایله مشغول اولوب (٩١٠) تاریخنده رحمت حقه قرین اولدیلر. نام‌عالیلرینه منسوب درکاهده مدفوندرلر. طریقت خلوتیه شعبه‌لرندن (سنانیه) ، (مصریه) ، (رمضانیه) ، (جراحیه) ، شعبه‌لری کندیلرندن صوکره تشعب ایله‌مشدر . احوال طریقت وسلوك حقیقته‌دائر تورکجه منثور (رسالةالتوحید) ، (روضةالواصلین) ، (مقدمةالصالحة) ، (کشف‌الاسرار)، (اعمال‌الطالبین) ، (منظومهٔ جامع‌الاسرار) ، (بحرین‌العشق) ، (احوال الابرار والمقربین) اسملرنده غیرمطبوع آثار متصوفانه‌لری میان اهل طریقتده حرزجان ایدلمکده‌در . جامع‌الاسرار مطلعندن :

ابتدا قیلدق کتابه فضل بسم الله ایله
ذکراولونسون‌هم‌دخی‌توحید ذات‌الله‌ایله

آثار مذکوره‌دن آلتیسنی جامع اولان برمجموعه طرف حقیرانه‌مدن استانبولده حضرت امی سنان آستانه‌سی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

آلاشهرده مدفون قاضی مخلصلی مرتب دیوان عارفانه‌سی اولان (آلاشهرلی قاضی محمد) افندی‌ده بعض قرائنه کوره (یکیت باشی) شعبه‌سندن عاشق وعارف برذاتدر . ابیاتندن :

نوش ایدن عشقك شرابك آب کوثر ایسته‌مز
باغ وصلك سیر ایدن فروس اعلادن کچر
ماسوایی قاضیا ترك ایله یارك عشقنه
عاشق دیدار اولان دنیا وعقبادن کچر

یاوصی محمد محی‌الدین عمادی [١]

مولانا ابوالسعودك پدرمحترملری اولوب اسملری (محمد محی‌الدین) مولدلری (اسکلیب) در.

[١] یاوصی ، کلمه‌سنك کنه دنیلن حیوانجق معناسنده مستعمل اولدیغی بر (اسکلیب) لی دن تحقیق ایدلدی . صاحب ترجمه‌نك علم شریفه کنه کی یاپیشدیغندن کنایه اولسه کرك .

ذوالجناحين علمادندر. آق شمس الدين خلفاسندن (ابراهيم تنورى) دن مستخلفدر. علوم رسميه يى مولانا (على قوشجى) دن تعلم ايله مشلردر . (۹۲۲) تاريخنده (اسكليب) ده رحلت بيورديلر . (ابوالسعود) افندى طرفندن مكمل بر تربه انشا ايدلمشدر . مؤلفاتى غير مطبوع اولوب بروجه آتى در :

(شرح على واردات كبرى للشيخ بدر الدين سماوى) ، (تعليقات على تفسير البيضاوى) ، (رساله فى احوال السلوك) ايله بعض رسائل عارفانه دن عبارتدر . (احوال سلوك) رساله سى سابق الترجمه كمال الدين حريرى حضرتلرينك (تبيان) نده مندرجدر . اوچ باب اوزره مرتب عربى العباره (بهجة الضياء فى احوال التلاوة والذكر والدعا) مؤلفى (محمد بن عثمان) افندى ده (اسكليب) دن يتيشن فضلادندر .

يونس بن خليل

طريقت خلوتيه فضلاسندن برذات اولوب (قسطمونى) ليدر . (۹٤۰) تاريخنده اسفنديار زاده لردن (اسماعيل بك) نامنه اخلاق و موعظه دن باحث (معيار الاسرار والاخبار) اسميله تورکجه براثر منثور يازمشدركه نسخه سى (يحيى افندى) كتبخانه سنده واردر .

يحيى بن بخشى

بروسه ده مدفون امير سلطان حضرتلرينك خلفاسندن فاضل وعارف برذاتدر. آلاشهرده مدفون شيخ سنان افنديدن تكميل سلوكى (بويوك لطف الله) افنديدن اولوب قره سى بلادندن (كونان) ليدر . (۸٤۰) ده ياىلاجقده (طوزله) ده ارتحال ايتدى . آثارى مطبوع اولوب بروجه آتى در :

(شرح شرعة الاسلام) ، (مناقب اميرسلطان) ، (انوار القلوب) ، (مناقب شيخ محمد بن عيساى آق حصارى) ، (صحاح عجمى) ، (مقتل امام حسين) ، (ديوان الهيات) ، (مولد نبى) در .

(شرعة) شرحنك برنسخه سى (نورعثمانيه) كتبخانه سنده واردر .

(امير سلطان) حضرتلرينك مناقب عليه لرينه دائر يازيلان آثار :

(۱) صاحب ترجمه (شيخ يحيى) افندى طرفندن

(۲) روم ايلى يكيشهرلى (نعمة الله) افندى طرفندن

(۳) وسيلة المطالب وجواهر المناقب اسميله ابراهيم چلبى طرفندن

(٤) بالیکسرلی ثنائی افندی طرفندن (مطبوعدر)

(٥) بروسەلی شوقی محمد بن احمد افندی طرفندن (٩٦٢) دە

یحیی افندی بشیکطاشی

ذوالجناحین برذات عالی اولوب آماسیەلی عمرافندینك مخدومیدر. مولداً طربزونی اولوب طریقةً (اویسی) در. در سعادتە ورودلە زنبیلی علی افندیدن اکمال تحصیلدن برمدت صوکرە بشیکطاشدە اختیار انزوا ایدەرك ارشاد طالبین ایلە مشغول اولدیلر. رحلتلری (ارتحال ایلەدی قطب العلما) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٩٧٨) تاریخندەدر. مدرس مخلصیلە متصوفانە دیوانچەلری واردر. اشعار عارفانەلرندن برقسمی (١٣١٣) سنەسندە طبع اولونان مناقبنامەلرندە مندرجدر. (١٠٦٢) تاریخندە بشیکطاشلی داعی نامندە برشاعر طرفندن یازیلان مفصل ومنظوم مناقبنامە مطبوع دکلدر.

لدن علمینی اهلیلە همین مولا بیلور دیرلر
مسائل کە اولە شرعی آنی منلا بیلور دیرلر

(١٢٩٢) دە وفات ایدن مشاهیر خطاطیندن (شفیق بك) مرحوم ایلە تلمیذ خاصی اولوب (١٣٣١) دە ارتحال ایلەین نظیف بكدە بودرکاه شریف حظیرەسندە مدفوندرلر.

یوسف سنان افندی «سنبلی»

مشایخ سنبلیە عرفاسندن (٩٧٨) دە استانبولدە وفات ایدن (شیخ یعقوب کرمیانی) نك مخدومی اولوب پدرلری مأموراً للارشاد (یانیە) دە بولوندقلری زماندە یانیەدە تولد ایلەمشلردر. بعدە برابرجە درسعادتە هجرت وبرمدت صوکرە مدینۀ منورەیە رحلتلە (شیخ اولیا) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (٩٨٩) تاریخندە وفات ایلە (بقیع) دە مدفوندر.

آثاری : مطبوع (تنبیە الغبی فی رؤیة النبی) ، (تضلیل التأویل) ایلە غیرمطبوع (رسالة الحقیقة لطالب الایقان) ، (مناسك حج) و (جمال خلوتی سنبل ، مرکز ، یعقوب) افندیلرك مناقبنی حاکی مطبوع (تذکرة الخلوتیە) در.

بنی بنلکدن آل قورتار الهی
کە کیدە بندەدن بنلك کناهی

فچن بوندن کوچەم اولام مسافر
جمالك کعبەسندە قیل مجاور

يوسف دده

مشايخ مولويه‌دن فاضل برذات اولوب (قونيه) ليدر . (بستان) افنديدن اخذ فيض ايده‌رك (بشيكطاش) زاويه‌سنه شيخ اولدى (اولدى يوسف دده‌من مصر نعيم ايچره عزيز) مصراعنك دلالت ايتديكى (١٠٨٠) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب زاويهٔ مذكوره‌يه دفن ايدلدى . معجزات نبويه‌يى جامع فارسى‌العباره اون بيك بيت (روضةالنور) آثار فاضلانه‌سندندر .
ابياتندن :

برسينه‌ده‌كيم نار محبت اثرى يوق
ظلمتده‌در اول نورخدادن خبرى يوق

زاويهٔ مذكوره‌ده يتيشن (زهدى يوسف دده) افندى‌ده مشـايخ مولويه فضلاسندن اولوب آلتى جلد اوزره مرتب (منهج‌القوى) اسمنده عربى‌العباره مثنوى شرحلرى (١٢٨٩) ده مصرده طبع اولونمشدر . بشيكطاش زاويه‌سى ناميله وقتيله معروف زاويه‌نك محلنه چراغان سرايى بنا ايديله‌رك زاويه اولا ماچقه‌يه مؤخراً بورايه‌ده سلاحخانه انشا ايديله‌رك بهاريه‌يه نقل ايدلمشدر. صاحب ترجمه يوسف دده ايله اون اوچ رجال مولويه اليوم چراغان سراينك آلت قاتنده‌كى برتربه‌ده مدفوندرلر .

يعقوب عفوى

طريقت جلوتيه مشايخندن فاضل برذات اولوب طريق مذكور شيوخ كرامندن (اوطه باشى شيخى) لقبيله بنام (آماسيه) لى (فنائى مصطفى) افنديك مخدوميدر . تحصيل علميسنى پدرفاضليله زمانى افاضل علماسندن اكمال ايتدكدن صوكره اسكدارده (چاووش دره‌سى) قربنده بنا ايتدكلرى (جلوتى) دركاهنده نشر عرفان ايتمكده اولان (بيله‌جيك) لى شيخ عثمان افندى‌يه انتسـاب ايده‌رك همت مرشدله تكميل مراتب ايتمكله شيخلرينك صهريتنه نائل اولديلر . و (١١٤٧) تاريخنده اسكدارده جديد والده سلطان ومتعاقباً شهزاده جوامع شريفه‌لرى كرسى شيخلكلرى توجيه اولونديسه‌ده آز برمدت ايفاى خدمتدن صوكره هرايكيسندنده فراغتله آستانهٔ جلوتى‌ده نشر فيض ومعرفت بيورديلر . و (شيخ راحل) تركيبنك دلالتى اولان (١١٤٩) تاريخنده عزم جلوتخانهٔ بقا ايله‌يوب وصيتلرى اوزره (عاديه) دن (قره‌جه احمد) ه كيدن جاده‌نك صاغ طرفنده ويول كنارنده والدهٔ محترمه‌لرى يانته دفن اولونديلر . آثارى:

(۱) علم حدیثدن مصابیح شرحی مفاتیح : عربی العباره بر اثر فاضلانه اولوب خط دستلریله محرر اولان طاقم کتبخانهٔ عمومیده (جاراه ولی الدین افندی) کتابلری آره‌سنده‌در .

(۲) الوسیلة العظمی لحضرت النبی نبی المجتبی: سیر نبویه وفضائل صلوات شریفه‌دن باحث بش باب اوزره مرتب ومطبوع عربی بر اثر کزیندر. صحافلر شیخی احمد افندی طرفندن ترجمه اولونمشدرکه بر نسخه‌سی یره باتان محله‌سنده‌کی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(۳) نتیجة التفاسیر : سورهٔ (یوسف) تفسیرینی مبین بر اثر منیف اولوب عربی العباره ومطبوعدر .

(٤) لمعهٔ نورانیه : پیر عالی حضرت هدائی‌نك (ازلدن عشقله بز یانه کلدك، حقیقت شمعنه پروانه کلدك) مطلعلی الهیلرینك شرحیدرکه نسخه‌سی خانقاه پیر کتبخانه‌سنده واردر .

(٥) الحاقات علی التجلیات : حضرت پیرك آثار قدسیه‌لرندن اولوب عارف صمدانی (عبدالغنی نابلسی) طرفندن (لمعات البرق النجدی شرح تجلیات محمود افندی) اسمیله شرح اولونان (تجلیات) ك مقدمه‌سنه عائد الحاقاتدر بونکده نسخه‌سی مذکور کتبخانه‌ده واردر .

(٦) خلاصة البیان فی مذهب النعمان :حضرت امام اعظمك مناقب علیه‌لریله اجتهاد واستنباط بیوردقلری بللی باشلی مسائل فقهیه‌دن باحث اولوب نسخه‌سی کتبخانهٔ مذکوره‌ده‌در .

(۷) کنز الواعظین (۸) هدیة الوعاظ : مجالس طرزنده مواعظ علیه‌دن باحث اولوب هر ایکیسنك نسخه‌لریده مذکور کتبخانه‌ده موجوددر .

(۹) هدیة السالکین : سلوك جلوتیه‌یی مبین تورکجه بر رسالهٔ عارفانه اولوب الیوم آستانهٔ حضرت پیر سجاده نشینی (محمد کلشن) افندی طرفندن طبعنه همت اولونمشدر .

دیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار الهیات عارفانه‌لری‌ده واردر .

بر الهیلری مطلعندن :

نیدر عاشق خیالاتی ، جمالکدر مناجاتی
نیدر معشوق مناجاتی تجلی ایله یاالله

یوسف افندی

طریق نقشبندی مشایخندن وعلم قرائت متخصصلرندن بر ذات اولوب (شومنی) لیدر . (۱۲۸۲) تاریخنده (ادرنه) ده ارتحال ایده‌رك (بوچوق تپه) قبرستاننه دفن ایدلدی . قرآن کریمك جمع وترتیبی حقنده (امعان فی جمع القرآن) اسمنده بر اثری واردر .

يوسف يانيوى

مشايخ نقشبنديه اكابرندن صاحب مقامات برذات اولوب ترجمهٔ حالى سبق ايدن بكزاده مصطفى افنديك كزيدهٔ خلفاسيدر . مدت مديده يانيه‌ده ارشاد عباد ايله مشغول اوله‌رق (١٢٤٥) تاريخنده ارتحال ايله‌ديلر. مسترشدانه يازدقلرى اوتوزى متجاوز مكتوبلرينى حاوى مجموعه‌لرى ايچنده فقهاى عظامدن (احمدالطحطاوى المصرى) يه يازلمش وجوابى آلنمش ايكى مكتوب‌ده منظور عاجزى اولدى . اشبو مجموعهٔ مكاتيبدن مستبان اولديغى اوزره شيخ مشاراليهك اساس مسلككلرى ورع وتقوى اوزرينه مؤسس‌در . بومجموعه‌دن باشقا احوال سلوكه عائد رساله‌سى ورابطهٔ نقشبنديه‌يه دائر ديكر برأثريده واردر. كنديلرندن صوكره جانشينلرى اولان مشايخ كرامك تاريخ ارتحاللرى بروجه‌آتى‌در :

شيخ على الصابرى افنديك ١٢٧٠
شيخ صالح افنديك
شيخ زين العابدين افنديك ١٢٨٧
شيخ محمد امين احمد افنديك ١٣١١
شيخ على افنديك ١٣١٥

مذكور مكتوبلر ميانده كورولن منظومهٔ آتيه كنديلرينك اولمق احتمال غالبنه بناءً درج ايدلدى :

اولدر طلبكار خدا وقت سحر بيدار اولان
بولور صفا اندرصفا « « «

شم ايلر اول جان بوينى بلبل كبى ايلر فغان
آرزوسى حقدر بى‌كمان وقت‌سحر بيداراولان

مشایخ فصلنك خطا صواب جدولی :

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٣	١٠	لمعن	لمعان
٣١	١٠	رجیون	رجبیون
٣٢	١١	نغمه‌سی	نفحه‌سی
٤٠	٢	داود باری	رودباری
٥٩	١٣	سكندر	سنكدر
٧٥	٨	بوكون كوزله‌یوب	بوكون ایز كوزله‌یوب
٨١	٢٢	بوعشق بحر عماندر	بوعشق بر بحر عماندر
٨٣	١٦	كبار خلوتیه‌دن	كبار جلوتیه‌دن
٨٨	٧	١٣٣٥	١٢٣٥
٨٨	١١	١٣٣١	١٢٣١
١٠٤	٣	واركاندن	واركان اولاندن
١١١	١٦	سیر	سپر
١٢١	٣	١٧٠١	١٠٧١
١٢٤	١٥	مختصراً	منحصراً
١٦٣	٢١	مؤذن زاده احمد	مؤذن زاده محمد
١٦٣	٢٣	١٢٠٥	١٠٢٥
١٧٨	١١	آن	آلان
١٨٢	٢٠	سرینی	سرّیتی
١٩١	٧	١٣٠٤	١٠٣٤

علما فضلی

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تعالى ، انما يخشى الله من عباده العلماء

(١) « رسول الله ، اطلبوا العلم من المهد الى اللحد

(٢) « « ، اطلبوا العلم ولو بالعين

(٣) « « ، العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة

(٤) « « ، اتبعوا العلماء فانهم سراج الدنيا ومصابيح الاخرة

(٥) « « ، عظموا العلماء فانكم تحتاجون اليهم فى الدنيا والاخرة

(٦) « « ، عليكم بمجالسة العلماء واستماع كلام الحكماء

(٧) « « ، العلماء ورثة الانبيا

(٨) « « ، علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل

(٩) « « ، مجلس العلم روضة من رياض الجنة

(١٠) « « ، اقرب الناس من درجة النبوة اهل العلم

(١١) « « ، عالم ينتفع بعلمه خير من الف عابد

(١٢) « « ، وقروا علماء امتى فانهم نجوم الارض

(١٣) « « ، لكل شيئ طريق وطريق الجنة العلم

(آ)

(آمه بیدك بخشی خلیفه)

افاضل ومظنه‌دن برذات اولوب (آماسیه) نك (صونسه) کویندندر . مقدمات علومی مملکتنده اکمالدن صوکره عربستانه کیدوب مشاهیر فضلادن (امام سیوطی) وشیخ الاسلام (زکریاالانصاری) و (شمس الدین محمدالسخاوی) کبی ذوات عالیه‌دن اخذ علوم ایده‌رك وطننه عودتله نشر علمه باشلادی . وقرق سنه تدریسدن صوکره (۹۳۰) ده ارتحال ایتدی . نامنه مضاف قبرستانده مدفوندر . مفتی الثقلین (ابن کمال) بوذاتدن تفسیر وحدیث اخذ واستماع ایتمشدر .

مفصلجه ترجمهٔ حالی (الکوکب الساری فی اعیان مائة العاشرة) ایله (سلم الوصول) ده مندرجدر . طریقهٔ خلوتی اولوب مرشدی (جمال خلوتی) خلفاسندن (محی الدین بن محمد) افندیدر . آثاری غیر مطبوعدر :

(۱) (معراج العلاء فی تفسیر سورة الاسراء) : آماسیه رجالنه دائر اولان (تذکرهٔ عبدی) ده مذکوردر .

(۲) (تنبیه الغبی فی رؤیة النبی) : مخدومی شیخ یعقوب افندی طرفندن تذییل ایدلمشدر . طریقت خلوتیه شعباتندن (سنبلیه) شعبه‌سی مشایخندن (یوسف سنان) افندینك‌ده بوموضوع وبواسمده بررساله‌سی واردرکه مطبوعدر .

آبادی محمد چلبی

آتی الترجمه مفتی الثقلین (ابن کمال) مرحومك تلامیذندن فاضل فقیه برذات اولوب (آماسیه) نك (محمود آباد ـ خاقاله) قریه‌سندندر . تحصیلنی (استانبول) ده اکمالدن صوکره بالترقی (فتوی امینی) اولدی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده (مجموعهٔ فتاوا) سی واردر. آثار سائره‌سی اولدیغی‌ده آکلاشیلمقده‌در . (۹۶۱) تاریخنده ارتحال ایدن استادی جوارینه دفن ایدلدی .

آلتی پارماق محمد افندی [*]

السنهٔ ثلثه ادبیاتنه واقف فضلای ادبادن برذات اولوب (اسکوب) لیدر. مملکتنده (چیقریقجی زاده) و (آلتی پارماق) شهرتیله بنام اولمش ایسه‌ده اخیراً ایکنجی شهرتیله تشهر ایتمشدر. (نزهت جهان) مقدمه‌سنده اسمنی یازدیغی‌صیراده (محمد بن محمد الشهیر بالتی پارماق) یازدیغی‌ده ایکنجی شقی تأیید ایدیور. علوم آلیه وعالیه تحصیلنی وطننده اکمال‌دن صوکره مسلك تصوفه‌ده انتساب لزومنی آکلایه‌رق (اسکوب) قلعه‌سنده مدفون طریقت (بایرامیه) رجالندن (شیخ جعفر) افندی‌یه انتسابله غایهٔ تصوف اولان تصفیهٔ وجدانه‌ده موفق اولدی. بعده (استانبول) ه کله‌رك برمدت علم‌وفضیلت مشهری بولنان فاتح جامعی شریفنده حدیث، تفسیر تدرس ایله‌دی. داها صوکره (مصر) ه رحلتله بوراده‌کی تدریسـیله‌ده علمای عربك انظار تقدیرلرینه مظهر اوله‌رق ایفای حج شریف ایچون جانب (حجاز) ه عزیمت وبعدالحج ینه (مصر) ه عودتله کالاول علوم عالیه تدریسـیله مشغول اولوب (١٠٣٣) تاریخنده ارتحال ایتدی. جنازه‌سی برجم غفیر طرفندن قالدیریله‌رق (سوق‌غر) ده بنا کرده‌سی اولان مسجد حظیره‌سنه دفن‌ایدلدی: آثار فاضلانه‌سی:

(١) (آلتی پارماق): مشاهیرعلمادن (ملا مسکین) نك برمقدمه درت رکن برخاتمه اوزره مرتب سـیر انبیا وسیرت جناب مصطفی‌دن باحث (معارج‌النبوة فی‌معارج‌الفتوة) اسـمنده‌کی فارسی‌العباره اثرمشهورینك ترجمه‌سی اولوب مطبوعدر. بواثر (قوجه نشانجی مصطفی بك) طرفندن‌ده (دلائل‌النبوة المحمدی وشمائل الفتوة‌الاحمدی) اسمیله ترجمه اولنمشدر.

(٢) (ترجمهٔ نکارستان غفاری): (غفاری) شهرتیله بنام (احمد بن محمدالقزوینی) نك تاریخ اسـلام ایله خلفا وملوك ونوادر حکایاتدن باحث فارسی‌العباره اثرمعروفنك ترجمه‌سی (نزهةجهان ونادرهٔ دوران) درکه موجب استفاده آثاردندر.

نسخه‌لری (استانبول) کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر. نکارسـتان غفاری فضلای عثمانیه‌دن شاعر مشهور شیخ‌الاسلام (یحیی افندی) طرفندن‌ده ترجمه اولونمشدر. فحول علمادن (معین الدین اسـفرائینی) نکده (ابی سـعید بهادرخان جنکیزی) نامنه (نکارستان) اسمنده فارسی‌العباره برتألیفی اولدیغی‌کبی علامهٔ روم (ابن کمال) مرحومکده بواسمده براثری واردر.

(٣) (ترجمهٔ ستین لجامع البستانین): اصل اثر (ابوبکر احمد طرسوسی) نك آلتمش مجلس اوزره مرتب تألیف مقبولی‌اولوب ترجمه‌نك برنسخه‌سی (کوپرولو) کتبخانه‌سنده موجوددر.

[*] (ایزنیق) ده لفکه قاپیسنده تربه‌سی زیارت اولنمقده اولان (آلتی پارماق) آناطولی‌دیارندن (١٠٤٦) ده وفات ایدن علمادن (خیرالدین) افندیدر.

(٤) (كاشف العلوم وفاتح الفنون) : (شرح تلخيص المعانی) ترجمه‌سی اولوب برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر . بو ترجمه‌نك مقدمه‌سنده‌کی (نبجه رسائل دقیقه علم تفسیر وحدیثده ونبجه اوراق منیفه اصول وفروعده تصنیف ایتدم) عباره‌سندن آکلاشیلدیغی اوزره صاحب ترجمه‌نك تعداد ایتدیکمز آثارندن باشقا اثرلری اولدیغی‌ده آکلاشیلیور . تراجم احوال کتابلرمزك بعضیلرنده مشهور (مطول) ی‌ده ترجمه ایتدیکی محررسه‌ده منظور عاجزی اولمامشدر .

نزهت جهان مقدمه‌سنده‌کی اشعارندن :

کار وباری عاقلك دائم خطاپوش اولمه‌در
عیب بین اولمق روادر سرورا جاهللره

دیدهٔ انصاف ایله ناظر اولان اهل کمال
نسبت ایتمز شین وعیبی بر نفس کامللره

آطه‌لی شیخ مصطفی بن حمزه «قوش آطه‌لی»

علوم آلیه متخصصلرندن اولوب (قوش آطه) سندندر .

بین العلما معروفیتنه بادی اولان (برکوی محمد افندی) مرحومك (اظهار) ینه (١٠٨٥) تاریخنده یازدیغی (نتایج الافکار) اسمنده‌کی شرحیدر. مولداً (طربزونی) موطناً آماسی اولان مصطفی افندی طرفندن (منافع الاخیار) اسمیله ومولداً (آخسخه‌وی) موطناً استانبولی (مصطفی بن دده) طرفندنده (غایة الانظار) اسمیله تحشیه وطبع ایدلمشدر . برکوی مرحومك (امتحان الاذکیا) سنی‌ده تحشیه ایلمشدر قوش آطه‌سنده مدفوندر . سنك مزارنده یازی یوقدر.

آینه زاده محمد شمس الدین «سیروزی»

علمادن وطریقت خلوتیه رجالندن برذاتدر . مدت مدیده سیروزده خطابت ونشر علم ایله‌دی . (١١٠٠) کسور تاریخلرنده وفات ایده‌رك سیروز یایلاسنه دفن ایدلدی . آثاری غیر مطبوعدرکه شونلردر :

(حاشیه علی شرح نونیه للخیالی ، شرح جزری من القرائة ، شرح قصیدهٔ امام الحرمین ،

شعرای عثمانیه‌دن رسوخی‌نك (ای كه عالمدن خبردارم دیین عالم نه‌در) مصراعیله باشلایان غزلنك شرحیدر .

آقكرمانلی محمد افندی «محمد بن مصطفی»

زمرهٔ قضاتدن اولوب علوم‌آلیه وعالیه‌یه انتساب تامی وارایدی. مكهٔ مكرمه قاضیسی ایكن (١١٧٤) ده وفات ایله‌دی. آثارندن ازمیر نیابتنده ایكن برطاقم علاوه‌لر یاپه‌رق (اكلیل التراجم) اسمنی ویردیكی حكمت وفلسفهٔ عتیقه‌دن قاضی میر (هدایة) ترجمه‌سی وآداب مناظره‌دن (حسینیه شرحی) ایله حدیث اربعین شرحی و (ارادهٔ جزئیه رساله‌سی) مطبوعدر .

(شرح حلیة‌النبی) ، (بسمله شرحی) ، (موضوعات علوم رساله‌سی) ، (تفسیر بیضاوی) ایله بخاریٔ شریفه اولان حاشیه‌لری (شرح الحمد الی‌اجمعین) ، (فوائدالمسواك) ، (شرح تخمیس قصیدهٔ‌دمیاطیه) ، (زبدة‌المنتخب ـ مترجم‌تعبیرنامه) ، (شرح‌امكان العلوم والحاصل) ، (عقداللالی علم‌الله تعالی بغیرالمتناهی) ، (ترجمهٔ ذكر سبحان الله وبحمده) ، (ادعیهٔ مأثوره) ، (فرق ضاله) رساله‌لری غیرمطبوعدر .

امام (زمخشری) نك (اطواق‌الذهب) نی‌ده یوز مقاله اوزره شرح ایتمشدركه برنسخه‌سی حمیدیه كتبخانه‌سنده واردر . (نحودن مغنی‌اللبیب) ی‌ده اختصار ایتمشدركه خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی كتبخانه‌سنده‌در .

آلاشهرلی عثمان بن جبر افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب (استانبول) ده تدریس وتألیف ایله مشغول اوله‌رق (١١٩٠) ده وفات ایتدی .

آثاری :

(رساله فی علم المناظره) ، (رسالة فی‌الدخان) ، (رسالة فی‌التصریف) ، (رسالة فی‌المنطق) ، (عمدهٔ وافیه وزبدهٔ شافیه من‌النحو) در .

آرسلان زاده مصطفی افندی

طریقت خلوتیه مشایخندن دكزلی‌ده مدفون اسپارطه‌لی آرسلان افندینك مخدومیدر . مدینهٔ منوره قاضیلكنی متعاقب (١١٨٥) ده (استانبول) ده ارتحال ایتدی . وفادن زیركه

اینن جاده‌نك صولنده مدفوندر . فنون عربیه‌نك اکثرشعباتندن باحث رسائل کبیره‌سنی حاوی مجموعه‌لری مغنیسـاده چاشنیکیر کتبخانه‌سـنده موجوددر نهایتنده عربی مکاتب منشیانه‌لریده واردر .

آوه علی افندی «ازمیدی»

علمادن برذات اولوب (قوجه ایلی — ازمیتلی) در. (١١٦٨) تاریخنده (فضائل) نامیله قسماً عقائد وقسماً موعظه‌دن باحث اوچ باب اوزرینه مرتب تورکجه بر اثری واردرکه بر نسخه‌سی یحیی‌افندی کتبخانه‌سنده موجوددر. (کوکیلی) قضاسنك نوطیه ناحیه‌سنده مدفوندر. بین‌الاهالی (آق بابا) نامیله معروفدر . غازی اوره‌نوس بك طرفندن اوقافی احیا اولونان جامع شریفده امامت وظیفه‌سیله موظف ایدی .

آوه‌عثمان افندی «عثمان بن علی»

فضلادن برذات اولوب (عربکیر) ك (آندری) قریه‌سندندر . (شرح حروف الهجاء وابی جاد) اسمنده محاضراتی آکدیرر اثرینك برنسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده‌در . بواثرك (١٢٠١) تاریخنده تألیف ایدلدیکی خاتمه‌سنده محرردر .

آیاقلی کتبخانه محمد امین افندی

آنطالیه مفتیسنك مخدوم فضیلتمندیدر . لقبندن دخی استدلال اولونه‌بیله‌جکی اوزره علامهٔ زمان عد اولونوردی . مشهور کلنبوی اسماعیل افندی ایله تاتارجق عبدالله افندی تمیز ایدن شاکردانندندر . (١٢٢٣) ده درسعادتده وفات ایله‌دی . معمریندن برذات اولوب یوز سنه عمر سورمشدر . اسکدارده سید احمد دره‌سی قربنده مدفوندر .

آطه‌لی خواجه محمد افندی «آطه پازاری»

متأخرین علمادن اولوب آنقره‌لیدر. (آطه پازار) ی‌نه نقل ایتدیکی جهتله (آطه‌لی) شهرتیله

مشتهر ایدی. (آطه‌بازاری) مفتیلکنده (قدس شریف) قاضیلکنده و آخر عمرنده (زغفرانبولی) نیابتنده بولونه‌رق (١٢٧٨) ده (زغفرانبولی) ده ارتحال ایله‌دی .

آثار مطبوعه‌سی :

(مفصل تفسیر سورة الواقعه) ، (کشف الفرائض) ، (حاشیهٔ مفصله علی حاشیهٔ قره‌تپه‌لی) در.

آقشهرلی محمد فهمی افندی « شیخ الاسلام »

تحصیلی آتی الترجمه (ویدینی) مرحومدن اولوب مسند مشیختی ایکی دفعه احراز ایدن فضلادندر. سلطان عبدالعزیز خان مرحومك معلمی ایدی . خلع وقعه‌سندن صوکره مدینه‌ده اقامته مأمور اولدی . (١٢٩٨) سنه‌سنده (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایله‌دی (جنة البقیع) ده مدفوندر . آق شهرك (ایلغین) قضاسندندر .

آثار مطبوعه‌سی:

(ریاض خاقانیه) معانی ، بدیع ، بیاندن باحثدر .

(رسائل امتحانیه) علوم آلیه‌نك همان هر شعبه‌سندن باحثدر .

(احکام مرعیه) منطقدن منظوم براثردر .

(عزیزیه وشرحی یوسفیه) منطقدن منظوم برمتن ایله شرحدر .

آثار غیر مطبوعه‌سندن :

(شرح علی صلوة فیضیه للشیخ اکبر)

(رساله فی کیفیة ایمان فرعون)

(یوسفیه) منطقنك قیاس بحثی (آتی الترجمه یملیحازاده کامل افندی طرفندن شرح اولونمشدر)

(شرح عقائد) و (قاضی سیلکوتی) لرینه تعلیقات ، سیوطینك در منثوری طرزنده (١٢) فندن باحث براثری وارسه‌ده ناتمامدر. حضرت مولانانك (ای خالق هفت آسمان درمانده ام فریادرس) مطلعلی مناجاتنه تخمیسی وبرقاچ قصائد عربیه‌سی واردر . مصرده (جامع الازهر) مشایخندن صاحب التفسیر وحافظ حدیث مشاهیر فضلادن (شیخ سقا) ایله مصاحبتنده شیخ مشارالیه طرفندن قدرت علمیه‌سی تقدیر اولونمشدی. نفیس برخط تعلیق ایله محرر عربی العباره دیوانچه‌سی موزهٔ عثمانیه‌ده واردر . خط دستی اولوب آداب قضاة ایله شروط کتابت وحجج

وسجلاتی مبین (مناشیر قضاة) اسمنده (٩٧٣) تاریخنده براثر یازان (علی بن مراد) افندی‌ده (آق شهردن) یتیشن فضلادندر .

آق شهرلی زاده علی حیدر بك

فاضل وصاحب قلم برذات اولوب پدری حسن فهمی افندینك اغترابندن صوکره مدت مدیده نیـابت طریقیله طشره‌لرده بولونه‌رق اعـلان حریتی متعـاقب اقامته مأمور اولدیغی (ازمیر) دن استانبوله کلوب (١٣٣٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (قره‌جه احمد) تربه‌سی یاقیننده والده‌لری قبرینه دفن ایدلدی .

آثار مطبوعه‌لری :

(١) شرفنما : مناقب مولانایی مبین رساله‌در .

(٢) فوائد : مختصر تاریخ انبیا ایله عباسیلرك نهایته قدر مختصر تاریخ اسلامدر.

(٣) حدیقة العقلاء فی ادخار اذهار الفضلاء : عقائد وکلامدن باحثدر .

(٤) منهاج النجاح الی معراج الفلاح : اصول حدیثدندر . (موساجه‌لی زاده محمد سعید آق حصاری) طرفندن شرح و (عمادالدین طرسوسی) طرفندن ترجمه اولونمشدر .

(٥) ارشاد : اخلاق وعقائده دائردر .

(٦) مزکی الصبیان : ارشادك مختصریدر .

(٧) تحفة اللبیب : فن مناظره‌دندر . (کاف الاریب) اسمیله ینه کندی طرفندن شرح اولونمشدر .

(٨) شمة الاسرار : امام علی کلماتی مفسردر .

(٩) مراصد الحکم : (شمة الاسرار) ك مختصریدر .

(١٠) منظوم ترجمهٔ لمعات : مغنیسـالی صادق زاده (نشـأت) افندی طرفندن شرح اولونمشدر .

(١١) تحقیق التصریف : اعلال قواعدندن باحثدر. غیر مطبوعدر .

(١٢) قدوری ترجمه‌سی : بونلردن باشقا اجتماعیاته متعلق احادیث شریفه ترجمه‌لرینی حاوی غیرمطبوع براثرلری‌ده واردرکه برمقداری (جریدهٔ صوفیه) ایله نشر ایدلمشدر .

(١٣) امثله شرحی.

(١٤) لوایح : تصوف وفقهدن باحث وغیر مطبوعدرلر .

(ا)

احمد جمال الدين بن مسعود قونوى

اكابر علمادن برذات عالیدر. (٧٣٢) تاریخنده شامده وفات ایله‌دی . مؤلفاتی برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود (قلائد) اسمنده‌کی (عقائد طحاوی) شرحیله درت جلد (التقدیر فی‌شرح جامع الکبیر للشیبانی فی‌الفروع) درکه بونلر مخدومی جمال‌الدین محمود طرفندن اکمال اولونمشدر .

(٩٤٤) ده وفات ایدن (مصطفی بن ادریس بروسه‌وی) نکده فروع علم فقهه دائر (مجمع الاحکام) اسمنده براثری واردر .

ابن ترکمانی علاء الدین علی بن عثمان ماردینی

اعاظم فقها ومحدثیندن برذات اولوب علوم سائره‌ده‌ده بهره‌سی واردر. تحصیلنی مصرده اکمالدن صوکره دیار مصریه‌ده قاضیلقده بولونه‌رق (٧٣٥) ده ارتحال ایله‌دی .

آثاری :

(مختصر الهدایه) ، (سعدیة فی‌اصول الفقه) ، (مختصر علوم الحدیث لابن صلاح) ، (الجوهر التقی فی‌الرد علی‌البیهقی) در . صوك اثری (١٣١٦) ده هندستانك (حیدرآباد دکن) شهرنده طبع ایدیلدی . (امام فخرالدین رازی) نك (محصل افکار المتقدمین والمتأخرین من‌الحکما) سنی‌ده اختصار ایتدیکنی (کشف‌الظنون) بیان ایدییور . کوچوك برادری احمد افندی‌ده افاضلدن برذات اولوب (٧٤٤) ده ارتحال ایتدی .

باشلیجه آثاری :

(شرح جامع الکبیر) ایله (شرح الهدایة) ، (بهیمة الاعاریب بما فی‌القرآن من‌القریب) ، (مختصر رسالة القشیریة) ، (کتاب الضعفاء والمتروکین) ، (المنتخب فی‌الحدیث) ، (المؤتلف) ، (المختلف) (سنن الصغیر والکبیر) در .

ابو الثنا محمود بن احمد جمال الدین قونوى

ذکری سبق ایدن (احمد بن مسعود قونوی) نك مخدوم فضائلوسومیدر. ایکی دفعه (شام شریف) قاضیلغنده بولوندی. متبحریندن برذات اولدوغنه مؤلفاتی شاهددر .

آثاری :

(شرح مغنی المسمی بکتاب المنتهی فی اصول فقه) ، (کتاب القلائد فی شرح العقائد) ، (کتاب الندیدة فی شرح العمدة فی اصول)، (اختصار شرح الهدایة المسمی بخلاصة النهایة) ، (کتاب التفرید فی شرح التجرید للقدوری) ، (کتاب تذهیب احکام القرآن) ، (کتاب التکملة فی فوائد الهدایة) ، (کتاب الغنیة فی الفتاوی) ، (کتاب الجمع بین وقفی هلال والخصاف) ، (کتاب الاعجاز فی الاعتراض علی ادلة الشرعیة) ، (کتاب المعتمد مختصر مسندابی حنیفة) ، (کتاب مشرق الانوار فی مشکل الآثار) ، (مقدمة فی رفع الیدین فی الصلوة) در .

ابن ملك

اسم عالیلری (عزالدین عبداللطیف) اولوب تیره‌لیدر . افاخم علماء عثمانیه‌دن مدقق برفاضل محققدر. (آیدین اوغلو محمد بك) طرفندن (تیره) ده بنا اولونان مدرسه‌ده نشرعلوم وکمال بیوردیلر. مدرسهٔ مذکوره‌ده زیارتیله مشرف اولدیغم سنك مزار مبارکلرنده عربی العباره (٧٩٧) تاریخی محکوکدر . درسعادتده (آقسرای) جوارنده (صوفیلر) محله‌سنده نام عالیلرینه اخیراً برطاش دیکلمشدر . مسلك قویم تصوفه‌ده سالك ایدیلر .

آثار فاضلانه‌لری بروجه آتی در :

(١) (شرح مشارق شریف) : متن اثر (٦٥٠) تاریخنده وفات ایدن (امام رضی الدین حسن بن محمد الصاغانی) نك علم حدیثدن اثرمشهوری اولوب اسمی (مشارق الانوار النبویه من صحاح الاخبار المصطفویة) درکه برچوق فضلا طرفلرندن شرح اولنمش ایسه‌ده بین العلما مشهور ومتداول اولان صاحب ترجمه ابن ملك مرحومککیدر . بوشرحك اسمی (مبارك الازهار فی شرح مشارق الانوار) در .

(٢) (شرح منارالانوار) : متن اثر (٧١٠) تاریخنده وفات ایدن (حافظ الدین نسفی) لقبیله مشهور (امام ابی البرکات عبدالله بن احمد) ك اصول فقهدن اثرمشهوری درکه بواثرده برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشیه اولونمشدر .

(٣) (شرح مجمع البحرین) : متن اثر (٩٦٤) تاریخنده وفات ایدن (ابن ساعاتی) شهرتیله بنام (مظفرالدین احمد بن علی البغدادی) نك فروع حنفیه دائر اولان تألیف مشهوریدرکه بواثرده برچوق افاضل طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(٤) (شرح وقایة) : متن اثر علامه (محمود بن صدرالشریعة) نك اولوب اسمی (وقایة الروایة

فی مسائل الهدایة) درکه بواثرده برچوق اکابر علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر . صاحب ترجمه (ابن ملك) مرحوم بوشرحی مخادیم علیه‌لرندن (جعفر) افندی نامنده‌کی مخدومنه (وقایه) یی اوقوتدیغی زمان تألیف ایلمش ایسه‌ده خسته‌لك دولاییسیله اتمام تبییضه موفق اوله‌میوب دیکر مخدومی (محمدافندی) طرفندن تبییض ایدیلمشدر. کذا (فی کشف الظنون) و (شقایق نعمانیه) .

(٥) (شرح تحفة الملوك) : متن کتاب (ابی بکر رازی) نك فروع حنفیه‌یه دائر تألیف ایتدیکی اثر مشهوریدر. بوده بعض علما طرفندن شرح اولونمشدر . کذا فی (کشف الظنون) .

(٦) (کتاب من التصوف) : اسم اثر (شقایق) ده مندرج دکلدر .

(٧) (شرح مقدمة الفقهیة) : متن اثر فقیه مشهور (ابی اللیث سمرقندی) نك اولوب برچوق فقها طرفندن شرح وتحشیه ایدلمشدر .

(٨) (منظوم قانون لغت الهی) : الفاظ قرآن کریمه دائر برلغتچه اولوب (ابن فرشته) نامیله بنام برادری (عبدالمجید) کده بووادیده بواسمله منثور برلغتی واردر .

(٩) (منیة الصیادین فی تعلیم الاصطیاد واحکامه .)

ابن ملك زاده محمد افندی

فاضل ابن فاضل برذات اولوب ارتحالی (٨٥٤) ده قبری پدری یانندەدر. سنك مزارنده تاریخ یوقدر آثاری بروجه آتیدر :

(١) (بحر الحکم) علم اخلاق ومحاضراتدن باحث اوچ باب ویوز فصل اوزره مرتب ترکی العباره برجلد کبیر اولوب سلطان مراد ثانی نامنه تقدمه ایدلدیکی سلانیکده مطالعه کذارم اولان یازمه بر نسخه‌سنك مقدمه‌سنده مذکوردر .

(٢) بدر الواعظین وذخر العابدین) : اخلاق ومواعظدن باحث عربی العبـاره بر اثردر . بواثرده نصایح وادیسنده (٦٠٠) ابیات عربیه ایراد ایدلدیکی (ترجمهٔ شقایق) ده مندرجدر .ییلدیرم بایزید خانه اهدا ایدلمشدر .

(٢) (فضائل رجب، شعبان، رمضان): شهور ثلاثه‌نك فضائلنه دائر عربی العباره براثر مفیددر.

(٤) (شرح وقایة) : پدرلرینك شرحندن باشقه برشرح اولدیغی (ترجمهٔ شقایق) ده مصرحدر .

(٥) (روضة المتقین فی مصنوعات رب العالمین) : (٨٤٤) تاریخنده مؤلف خطیله محرر نسخه‌سی فضلای عسکریه‌دن بغدادی اسماعیل پاشا کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . بو اثر علمادن

(محمد بن مصطفى) افندى طرفندن اعياندن محى‌الدين بك نامنه ترجمه ايدلمشدر . صاحب ترجمه محمد افندينك مخدومى اولوب (حفيد ابن‌ملك) شهرتيله بنام اولان (عبدالرحمن) افنديك‌ده علم حديثدن مصابيح شرحى واردر .

ابن همام كمال‌الدين محمد سيواسى

فاتح دورى فضلاسندن وفقهاى حنفيه‌دن اولوب تحصيل و تكملى مصرده‌در . فقه اصول وادبيات عربيه‌ده صاحب يد طولا ايدى . مسلك قويم تصوفه‌ده انتسابى واردر . (٨٦١) ده مصرده ارتحال ايله‌ديلر .

آثارى :

(فتح‌القدير) اسمنده‌كى هداية شرحيله (فواتح الافكار) اسمنده‌كى (مقدمة‌التشريح) شرحى وفروع حنفيه‌يه دائر (زادالفقير) وعلم كلامدن مسايره وعلم اصولدن تحرير وسائره‌در . (مسايره) نك (كمال بن ابى شريف) طرفندن اولونان شرحى اخيراً مصرده طبع ايدلمشدر . (شرح بديع النظام لابن ساعاتى) ايله (شرح حديث كلمتان خفيفتان) جملهٔ آثارندندر .

ابراهيم بن سليمان رضى‌الدين

اكابر علمادن برذات اولوب (قونيه) ليدر . مملكتنده تحصيلنى اكمالدن صوكره شامه رحلت وعلماء بلده‌دن استفاده ايده‌رك يدى‌كره حج شريفى ادايه موفق اولدى . (٧٨٢) ده شامده ارتحال ايتدى .

آثارى :

آلتى جلد (شرح جامع‌الكبير) ايله (شرح منظومهٔ فقهيه) در .

اكمل‌الدين محمد بابيوردى

اكابر علما ومؤلفيندن برذات اولوب (بايبورد) ليدر . ارتحالى (٧٨٦) تاريخنده‌در .

قطلو باغانكٔ طبقات حنفيه‌سنده مذكور اولان مؤلفاتى بروجه‌آتى‌در :

(١) عناية ــ شرح هداية
(٢) التقرير ــ شرح اصول بزدوى
(٣) الانوار ــ شرح منارالانوار
(٤) شرح‌الفيهٔ ابن معطى فى‌النحو

(٥) شرح تلخيص المعانى (٨) مقدمة الفرائض
(٦) شرح مختصر ابن حاجب من الاصول (٩) شرح تجريد نصير طوسى
(٧) شرح سراجيه من الفرائض (١٠) حاشيهٔ كشاف
(١١) شرح مشارق شريف (حاجى پاشا خطيله محرر نسخه‌سى كتبخانهٔ عمومى) ده‌در .
(١٨٠٧) ده (ذخيرة الملوك) ى ترجمه ايدن (ابراهيم بن خليل) ده (بايبورد) دن يتيشن ارباب معارفدندر .

الياس سينوبى

علوم عربيه‌ده‌كى مهارتى مسلم برفاضلدر بروسه‌ده (سلطانيه) مدرسى ايكن (٨٩١) ده وفات ايله‌دى . زينيلرده مدفوندر .

مؤلفاتى :

(تفسير بعض) آيات كريمه (شرح فقه اكبر) ، (حاشيهٔ شمسيه من المنطق) ، (حاشيهٔ شرح مقاصد) وسائره‌در . علم خطه انتسابى وسرعت قلمى اولوب بركونده (قدورى) يازديغى (تاريخ تميمى) ده مضبوطدر . (٩٣٦) تاريخنده وفات ايدن موعظه‌دن (حيات القلوب) صاحبى (نبى بن طورخان) ايله (٩٨٧) ده (٢٩) باب اوزرينه مرتب توركجه (ذخر العارفين فى يوم الدين) يازان (مصلح الدين مصطفى) و (٩١٤) تاريخنده تفسير بيضاوينك باش طرفنه (مظهر انوار التنزيل فى كشف اسرار التأويل) اسميله حاشيه يازان (احمد) (٧٢١) ده (طوالع) ى شرح ايدن (احمد بن محمد) و(ربنا انزل علينا مائدةً من السماء) آية كريمه‌سنه دائر مفصل برتفسير يازان (شمس الدين) وفقهدن (درالمنثور) مؤلفى سلطان ابراهيم معاصرى (عبدالله عهدى بن القاضى على السينوبى) وسلطان سليم اول معاصرى اولوب صدر الشريعة‌يه (اسئلهٔ شرعيه) اسميله حاشية يازان (يوسف بن طورمش) افنديلرده سينوبدن يتيشن فضلادندرلر .

افضل زاده حميد الدين افندى

فاتح دورى فضلاسندن اولوب حليم الطبع برذات ايدى . : مؤلفاتى (حاشيهٔ على مطالع) ، (حاشيهٔ على شرح مختصر) ، (اجوبهٔ مقنعه على شارح هداية للشيخ اكمل الدين) وسائره‌در . وفاتى (٩٠٣) ده قبرى ايوب جامع شريفى حريمنده‌در . آثار خيريه‌سندن فاتح قربنده بر مسجديله برمدرسه‌سى واردر .

ابن كمال «شيخ الاسلام»

مولدلری توقات [١] منشألری (ادرنه) در . قوهٔ علمیه‌لرندن کنایه اوله‌رق زماننده (مفتی الثقلین) لقبیله یاد اولونورلردی . مجموع آثار فاضلانه‌لری اوچیوزه قریب اولوب [٢] زمان عالیلرنده متداول همان بالجمله علوم وفنونه واقف ایدیلر . اشعاری ساده وحکیمانه‌در .

آثار تحریرانه‌لرندن باشلیجه‌لری شونلردر :

(تفسیر شریف) سورهٔ (والصافات) قدردر ، (تفسیر کشافه) ناتمام حاشیه فقهدن (شرح هدایة) ایله اصلاح وایضاح اسملرنده بر متن وشرح علم اصولدن تعبیر وتنقیح اسملرنده متن وشرح تهافت مولانا طوسی ایله مولانا خواجه زاده‌نك تهافتلرینی محاکمه معانیدن اصلاح مفتاح نامنده بر متن وشرح، حاشیهٔ شرح مفتاح لسید شریف نکارستان (بهارستانه نظیره) در. اون بیك بیتلی منظومهٔ یوسف وذلیخا ، دقایق الحقایق [٣] لغات فارسیه‌نك مترادف ومتشابه اولانلرینك تفریقنه دائردر . تاریخ آل عثمان (٦٩٩) دن (٨٩٥) سنه‌سنه قادار (حاشیهٔ تفسیر قاضی) ، (شرح بخاریٔ شریف) ، (شرح مشارق الانوار) ، (نجوم الزاهره فی احوال المصر القاهره) [مصر تاریخیدر] . مهمات (فتوادندر) . محیط اللغة (لغات عربیه‌یی فارسی ترجمه‌لریله جمع ایتمشدر) . (رسالة القافیة) ، (اشکال الفرائض) ، (شرح حدیث اربعین) ، (دیوان اشعار) ، اقدام مطبعه‌سی همتیله طبع اولوندی . مقطعات ابن یمین طرزنده‌در .

اشعارندن :

نا اهل اولور معارض اهل
هر احمده بولونور ابو جهل

*
* *

کوز یوم جهاندن آچ کوزیکی کندی حالکه
سن کوز یوموب آچینجه بودنیا کلیر کیدر

*
* *

---

[١] ریاضی تذکره‌سنده (دیمتوقه) لی کوستریلمش ایسه‌ده موثوق اولمیه‌جقدر .

[٢] رسائل محققانه‌لرندن (٣٦) سی ایکی جلد اوزره اقدام مطبعه‌سی همتیله طبع اولوندی ، حروف هجا اوزره مرتب اسامیٔ مؤلفاتنك قسم اعظمی سوریه ارباب معارفندن عظم زاده جمیل بکك (١٣٢٥) تاریخنده بیروتده طبع ایتدیردکلری (عقود الجوهر) ده مندرجدر ،

[٣] علوی مخلصیله معروف احمد بن حقیٔ اسکوبی طرفندن مفردات ومرکباتی حروف صره‌سیله ترتیب اولونمشدر .

منصبده براولسه دخی کر عالم وجاهل
ظاهرده مساویسه حقیقتده بر اولماز

*
* *

آلتون ایله فرضاکه برابر چکیله سنك
وزن ایچره براولمق ایله قیمتده بر اولماز

یاووزسلطان سلیم حضرتلرینه سویله‌دکلری مرثیه‌لری اشعارینك الك مهمیدر. (مات النحریر) ارتحل العلوم بالکمال [۱] جمله‌لرینك ناطق اولدیغی وجهله (٩٤٠) تاریخنده (استانبول) ده وفات ایده‌رك ادرنه قاپیسی خارجنده امیربخاری تکیه‌سی جوارنده ایوبه کیدن جاده‌نك صول طرفنه دفن اولوندیلر. جدی کمال پاشا ایله پدری سلیمان چلبی آماسیه‌ده مدفوندرلر. تلمیذ خاصلری ابو السعود افندیدر. مرثیه‌نك بعض پارچه‌لری :

عزمده نوجوان حزمده پیر
صاحب السیف وصائب التدبیر
آزمدتده چوق ایش ایتمشیدی
سایه‌سی اولمشیدی عالمگیر
شمس عصرایدی عصرده شمسك
ظلی ممدود اولور زمانی قصیر
اومرد اودار کیر اول شیری
آکسون وقانلر آغلاسون
حیف سلطان سلیمه حیف ودریغ
هم قلم آغلاسون هم تیغ

اختری مصطفی

افاضل علمادن اولوب (آفیون قره حصار) ایدر . اکثر علومده علی الخصوص ادبیات عربیه‌ده وعلم لغتده ید طولی صاحبی ایدی . نامنه مضاف اولان مطبوع ومشهور لغت کتابندن

---

[۱] (قبر احمد مدام اوله پرنور) ، (اول بارکاهه واردی ابن کمال پاشا) مصرعلری‌ده تاریخ وفاتلرینی مشعردر . کفنی ایچون (هی آخر اللباس) قبری ایچون (هذا مقام احمد) عباره‌لری تاریخ دوشمشدر . حال احتضارنده (یا احد نجنا مما نخاف) دیمش ایدی . بونکده تاریخ وفاتی مشعر اولدیغی صوکره‌دن بالحساب آکلاشلمشدر .

باشقا مســائل فقهيه‌يه متعلق (جامع اللسان) وفروعه دائر (جامع المسائل) علم محاضراته عائد (حامل المحاضرات) جملهٔ مؤلفات فاضلانه‌لرندن اولوب بونلردن یالکز لغت مطبوعدر . وفاتی (٩٨٦) تاریخنده قبری (کوتاهیه) ده‌در. قره حصارده‌ده نامنه مصاف برقبرواردر . خلقت آدمدن خاتم الانبیا افندمزه قادار کذران اولان وقایع ایله چهاریار کزین وائمهٔ مجتهدینك احوالندن باحث عربی العباره برجلد تاریخی واردرکه برنسخه‌سی فاتح کتبخانه‌سنده‌در . (٩٧٨) ده (مهمات القضاة لاحتیاجهم الیه فی کل مهمات) ی تألیف ایدن (حمزه) افندی‌ده (قره‌حصار) دن یتیشن فضلادندر .

احمد بن محمود الاصم قره‌مانی

فضلادن برذات اولوب (لارنده) لیدر . (رحمت بروح‌او) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٨١) تاریخنده قره‌مانده رحلت ایله‌دی .

آثاری :

(تقشیر التفسیر) [١] اسمنده سورهٔ مجادله‌یه قادار اون‌ایکی جلد تفسیری ایله علم محاضرات واخلاقدن ترکی العباره (لطائفنامه) در (تفسیر سمرقندی) یی‌ده اتمام ایله‌مشدر . طریقت خلوتیه‌دن مستخلف ایدی . تفسیرینك اکماله عمری وفا ایله‌مه‌مشدر . (١٠٣٢) ده وفات ایدن (اسحاق قره‌مانی) نکده برمقدمه اون باب اوزره مرتب (لطائف) نامنده براثری واردرکه یدنجی واوتنجی بابلرنده دولت عثمانیه‌نك بعض احوالندن باحثدر . (سلطان سلیمان قانونی) عصری قضاتندن (حسن بن حسنی) افندینکده باب اولی احکام ، ثانیسی سیاسیات ، ثالثی ادبیات ، رابعی اخلاق ، خامسی عجائب مخلوقاتدن باحث (لطائف الافکار وکاشف لاسرار) اسمنده براثری واردر .

ابو السعود العمادی

سابق الترجمه (علامهٔ ابن کمال) دن استکمال علوم ایله‌دیلر مشایخ فصلنده‌مذکور شیخ (یاوصی) افندینك مخدوم فضائلموسیدر . زمانمزده موقعی تعین ایده‌مه‌ین استانبول قربنده‌کی مدرس کوینده طوغدقلری مروی ایسه‌ده ایوب جوارنده مدفون اولانلری مبین رساله‌ده پدرلری

---

[١] بوتفسیر شریف شقایق ترجمه‌سنده (حمزهٔ قره‌مانی) یه (کشف الظنون) ده ایسه حاشیهٔ بیضاوی اولمق اوزره بوذاته نسبت اولونیور بوحالده اسمنك نورالدین حمزه بن محمود اولمسی محتملدر .

نامنه بنا اولونان مؤخراً سیواسی تکیه‌سی نامیله شهرت بولان درکاهده تولدایله‌دکلری محرردر.
سلطان سلیمان قانونی وسلطان سلیم ثانی زمانلرنده اوتوزسنه شیخ‌الاسلاملق ایتمش سردفتر علماء عثمانیان اطلاقنه چسبان برفاضل ذیشاندر. صوقوللی محمد پاشا کبی (سودلیجه) ده مقیم ایدیلر. (ارشـادالعقل‌السلیم الی‌مزایا القرآن‌العظیم) عنوانلی مشهور ومطبوع تفسیر شریفلریله (فتاوای ابوالسعود) نامیله معروف فتاوالری (کشافك) سورهٔ فتحنه و(هدایه) نك کتاب‌البیوع قسمنه حاشیه‌لری اولدیغی کبی السنهٔ ثلثه‌ده (عربی، فارسی، ترکی) اشـعاریده واردر اشعار عربیه‌لرینك الك مشهوری (ابعد سلمی مطلب ومرام : وغیرهواهاالوعة وغرام) بیتیله باشلایان (قصیدهٔ میمیه) سیدر. بوقصیده فضلای عربدن غرس‌الدین احمدالحلبی وشمس‌الدین محمدالحلبی طرفلرندن شرح اولونمشدر. صاحب ترجمه‌نك بوقصیده‌سیله دیکرآثار منظومه‌سندن بعضیلری (عقدالمنظوم) ده مندرجدر. سلطان سلیمانه سویله‌دیکی مرثیهٔ غراکه (اصوت صاعقة ام نفخة‌الصور، فالارض قدملئت من نقرنا قور) بیتیله باشلار انافس عربیه‌دن معدوددر.
اشعار ترکیه‌لرندن اولوب کبی ردیفنده‌کی منظومهٔ رعنالرندن :

واقف اولماز بارکاه عالمك ترتیبنه
بیلمه‌ین صف تعالی مسندعزت کبی

ابیات سائره‌لرندن :

محواولوب کیتمز مرور دهرله باقی قالور
خامه ایله صفحهٔ اوراقده مسطور اولان

رحلتلری (قدانتقل المولی ابوالسعود) (مات فردالزمان مولانا) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (۹۸۲) تاریخنده اولوب جوار حضرت خالدده‌کی چارشی جاده‌سنده مدفوندرلر.
حرمین محترمین‌ده وفاتی شایع اولونجه علماء مملکت صلوة غائب قیلمشلردر.
(حسم الخلاف فی‌المسح علی الخفاف)، (موقف العقول فی‌وقف المنقول)، (تهافت الامجاد فی‌اول کتاب‌الجیاد)، (معاقد الطراقة فی‌اول سورة الفتح من‌الکشاف)، (غمرات الملیح فی‌اول مباحث‌قصر العام من‌التلویح)، (ثواقب الانظارفی‌اوائل المنار) کبی رسائل‌فاضلانه‌لری‌ده‌واردر.

ابراهیم برهان‌الدین کورانی

اعظم علمادن ومشایخ نقشبندیه‌دن اولوب (۱۰۲۵) تاریخنده (شهر زور) ده دنیایه کلمش

وتحصيل علم ايچون شام ومصره كيده‌رك اورالرك علماسندن اخذ وقرائت ايتدكدن صوكره تدريسه باشلايوب علم وفضلی وحسن تقريريله شهرت بولمغله ديار بعيده‌دن برچوق طالب علم كله‌رك خلقهٔ تدريسنه جمع اولورلردی يوزدن زياده مصنفاتی اولوب باشلوجه‌لری علم صرفه دائر (تكميل التصريف) نام كتابيله قصيدينك (شرح اندلسيه) سنه برحاشيه‌سی (عوامل جرجانيه) يه شرحی : (النبراس للكشف الالتباس فی الاساس)، (جواب العتيد لمسئلة اول واجب ومسئلة التقليد) (ضياء المصباح فی شرح بهجة الارواح) ، (القول الجلی فی تحقيق قول الامام زين الدين بن علی)، (تحقيق التوفيق بين كلامی اهل الكلام واهل الطريق)، (قصد السبيل الی توحيد الحق والوكيل)، (ستر العقيده) ، (الجواب المشكور عن المنظور) ، (اشراق الشمس بتعريب الكلمات الخمس) ، (بلغة المسير الی توحيد العلی الكبير) ، (القول المبين فی مسئلة التكوين) ، (افاضة العلام بتحقيق مسئلة الكلام) ، (الالماع المحيط بتحقيق الكسب الوسط بين طرف الافراط والتفريط) ، (اتحاف الزكی بشرح التحفة المرسلة الی النبی)، (مسلك الابرار الی احاديث النبی المختار)، (مسلك السداد الی مسئلة خلق افعال العباد)، (المسلك الجلی فی حكم سطح الولی) ، (بيت الامم لايقاظ الهمم) ، (حسن الاوبه فی حكم ضرب النوبة) ، (اتحاف الخلف بتحقيق مذهب السلف) ، (حلال الفهوم) عنوانلی اثرلريدر .

(١١٠٢) سنه‌سی ربيع الاخرنده وفات ايده‌رك (بقيع) قبرستاننه دفن ايدلديلر . مذهباً شافعی ، طريقةً بدويدرلر .

ابن فيروز محمد بك «استانبولی»

سلطان سليم ثانی معاصری سياست شرعيه‌يه واقف برذات اولوب شهيردر . صدراعظم احمدپاشا كتخداسی (فيروز آغا) نك مخدوميدر. (١٠١٨) ده مطعوناً ارتحال ايتدی. مدرسيندن ايدی . خرپوطلی (شيخ محمود بن اسماعيل) ك (٨٤٤) تاريخنده سلطان مصر چاقماق نامنه تأليف ايتديكی (الدرة الغراء فی نصايح الملوك والقضاة والوزراء) اسمنده‌كی اثرينی (غرة البيضاء) اسميله توسيعاً ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سی تيره‌ده (ابن ملك) كتبخانه‌سنده مطالعه كذارم اولدی برنسخه‌سی‌ده اسعد افندی كتبخانه‌سنده واردر .

مندرجاتی بروجه آتيدر :

(١) امامت
(٢) شروط امامت
(٣) حكم امامت
(٤) قواعد امامت
(٥) اصول امامت
(٦) اصول وزارت
(٧) قواعد سپاه جند (عسكرلك)
(٨) احكام سلطانيه

(٩) حیل شرعیه　　　　(١٠) مسائل متفرقه

(الدرةالغراء) نك برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده واردر .

احمد بن محمد « مغنیساوی »

فضلادن برذات اولوب (مغنیسا) لیدر . علم قرائتدن مشهور قصیدهٔ شاطبیه‌یی تورکجه وعلم کلامدن قصیدهٔ نونیه‌یی عربجه وفقهدن (فقه اکبری) کذا عربجه شرح ایتمشدر . (فقه اکبر) شرحنك تاریخی (٩٨٩) در . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .
(حرزالامانی) یه‌ده (اظهارالمعانی) اسمیله شرحی واردر . (١٠٠٠) تاریخلرنده ارتحال ایتدی .

علم قرائت متخصصلرندن (ریزه) لی (حافظ حسین) افندی‌ده (١٢٠١) تاریخنده (قصیدهٔ شاطبیه‌یی) شرح ایتمشدرکه نسخه‌سی (عاشر افندی) کتبخانه‌سنده واردر .

اخی‌زاده حلیمی افندی

تفسیر بیضاوی محشیسی (سعدی چلبی) احفادندن اولوب ابوالسعود افندی تلامیذندندر. اکمال تحصیلدن صوکره دور مراتبله قاضیعسکرلك پایه‌سنه نائل اولمشدی . (جنان اوله اخی زاده افندینك جایی) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٠١٣) تاریخنده درسعادتده وفات ایله‌دی . خانه‌سی قارشوسنده‌کی چوقور مدرسه‌یه متصل تربه‌ده مدفوندر .
مؤلفاتی :

(شرح هدایة) ، (حاشیهٔ جامع الفصولین)، (حاشیهٔ درر) ، (حاشیهٔ اشباه) ، (حاشیهٔ شرح مفتاح) ، (ترجمهٔ شواهد النبوة) [١] (رساله فی‌السعی والبطالة) وسائره‌در. تسوید بیوردقلری وقفنامه‌لر وحجج شرعیه وتمسکات وصکلر[٢] دستورالعمل اولمشدر. شعرده انتسابی واردی. مصر مولویتندن منفصلاً درسعادته کلیرایکن (١٠٢٠) تاریخنده (شام) ده وفات ایدن مخدومی یحیی افندی‌ده فضلادن برذاتدر (بحریه) اسمنده براثری واردر .

---

[١] مطبوع اولان لامعی چلبی‌نك‌در .

[٢] (٩٨٢) ده وفات ایدن کول کدیسی لقبیله معروف (محمد بن موسای بروسه‌وی) نك (بضاعة القاضی) اسمنده صکوکه متعلق براثری واردر .

ابوبكر كورانى

فضـلاى اكراددن برذات اولوب سـادات حسينيه‌دن (هداية‌الله) افندينك مخدوميدر. (١٠١٤) ده وفات ايله‌دى . اوچ جلد اوزره مرتب (سراج‌الطريق) اسمنده‌كى اثر فاضلانه‌سيله (مطول) شرحى واردر .

ابراهيم برغمه‌وى

سابق‌الترجمه (سنبل سنان) حضرتلرينك خلفاسندن برذاتك مخدومى‌اولوب (برغمه) ليدر. اكمال تحصـيلدن صوكره دور مدارس ايله‌يوب نهايت سنان پاشـا دارالحديثنه مدرس تعيين اولوندى . اون‌سنه بوخدمت تدريسى ايفا ايده‌رك (١٠١٤) تاريخنده ارتحال ايتدى . تفسير ، حديث ، كلام علملرنده اختصاصى وار ايدى . (انواع‌البوارق فى‌ترتيب تشريح‌المشارق) ايله علم كلامدن (نظم‌الفرائد فى‌سلك مجمع‌العقائد) اسمنده‌كى آثارينه مؤخراً برده شرح يازدى . علم تفسيره متعلق رسائل ايله كتب مدونه‌يه دائر تعليقاتى‌ده واردر . (١٠٢٦) ده وفات ايدن شعراى قضاتدن (قصيدهٔ منفرجه) شارحى (عبدالله) و (سيف‌الموحدين) مؤلفى (شمس‌الدين) افنديلرده برغمه‌دن يتيشن علمادندرلر .

احمد بن حسام‌الدين سيروزى

زمرهٔ قضاتدن اولوب عصرنده ملاجق ناميله معروف ايدى . وفاتى (١٠٣٣) ده قبرى (هزار غراد) ده ابراهيم پاشا جامعى حظيره‌سنده‌در .

مؤلفاتى :

(كتاب على مغلقات من فتاواى قاضيخان) ، (القول لمن لم يكمل) ، (كتاب مواطن من‌التفسير) ، (حاشية‌التلويح والهداية) وسائره‌در .

اسماعيل بن سنان سيواسى

فقهاى‌بنامدن برذات‌اولوب (١٠٤٨) تاريخنده سيواسده ارتحال‌ايتدى . آثارفاضلانه‌سندن (فرائد) اسمنده‌كى (ملتقى) شرحيله (ابن نجيم) ك ، (رسالة الصغائر والكبائر) شرحى تعداد

اولونور . تحصیل واستفاضه‌سی (عبدالمجید سیواسی) دندر. (فرائد) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر . (دررالعقائد وغرر کل سائق وقائد) مؤلفی (شیخ احمد) افندی ایله (مرآت‌البیان فی کرامات آل‌عثمان) مؤلفی (محمد بن خلیل) و(۸۵٦) ده وفات ایدن (شرح‌الانوار لعمل‌الابرار) مؤلفی (نورالدین علی بن‌احمد) ده (سیواس) دن یتیشن فضلادندرلر .

ابراهیم ایزدینی

فقهادن برذات اولوب ایزدینلی‌در . درت جلددن عبارت اولان وبرطاقمی کتبخانهٔ عمومیده موجود بولونان (عدة‌الحکام فی‌شرح غرر الاحکام) اسمنده‌کی (درر) شرحی علم فقهده‌کی اختصاصنه برهان‌جلیدر. بوشرحك ختام تألیفی (۱۰۵۷) اولدیغنه نظراً صاحب اثرك بیك‌کسور رجالندن اولدیغی آکلاشیلیور (ایزدین) یونانستانك شمالنده الیوم (زیتون ـ لامیا) دینیلان شهردر .

ابراهیم بن محمد

زمرهٔ قضاتدن فقیه برذات اولوب قاسم پاشالی‌در . (۱۰۵۰) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك محله‌سنده‌کی خانه‌سی قربنه دفن ایدیلدی . علم صرفدن (شافیه) یه (صافیه) اسمیله شرحی ومجدول فرائضی واردر .

ابوالبقا ایوب کفوی

کفه مفتیسی شریف موسی افندینك مخدوم فضائلمندی اولوب نیابتله قدس شریف وسائر یرلرده بولوندقدن وکفه‌ده اوتوز سنه اقامتدن صوکره استانبوله عودت ایله‌مشدی (۱۰۹٤) تاریخنده رحلت ایده‌رك حضرت خالد تربهٔ شریفه‌سی اتصالنه دفن اولوندی .

مؤلفاتی :

سادەجه (کلیات ابی‌البقا) اسمیله‌ده متعارف اولان عربی (کلیات علوم ابی‌البقا علی وفق‌اللغة) [۱] نامنده‌کی اثرفاضلانه‌لری ایله فقهدن ترکی‌العباره (تحفة‌الشاهان) اسمنده‌کی مجموعه‌دن (حاشیهٔ وضعیه) و (القعد الفرید) [۲] دن عبارتدر .

---

[۱] (مختصرکلیات ابوالبقا) اسمیله تلخیص ایدیلن یازمه برنسخه‌سی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر.

[۲] علماء عربدن (ابن عبد ربه) ایله (ملك‌السعید) ك علم محاضراتدن بواسمده‌کی اثرلری مطبوع اولوب برنجیسی (۳) ایکنجیسی (۱) جلددر .

(تحفة السلطان) مؤلفی (حبیب الدین علی) ایله (حدائق الاخیار فی حقایق الاخبار) مؤلفی (ابوالفیض محمد بن حیدر) و (اقوم الوسائل فی ترجمة الشمائل) محرری (لطف الله) افندیلرده قریمدن نشأت ایدن فضلادندر. (حدائق) (۱۰۵۳) ده مؤلف اولوب (۲۰) حدیقه اوزره مرتبدر.

اسحق بن حسن توقادی

فضلادن برذات اولوب (۱۱۰۰) تاریخلرنده توقادده ارتحال ایله‌دی. (شرح جلاء القلوب) (منظومهٔ ترتیب العلوم)، (منظومهٔ عقائد) و اسطرلابدن (ماردنی) یه حاشیه‌سی کبی آثاری واردر. (۱۰۹۸) تاریخنده اتمام ایتدیکی منظومهٔ عقائد بین العلما متداولدر.

اسیری محمد افندی «شیخ الاسلام»

علم فقه متخصصلرندن برذات اولوب (بروسه) لیدر. (اوله اعلای ارم منزل کهك الفاتحه) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰۹۲) ده بروسه‌ده ارتحال ایتدی. پرنچ خانی یاقیننده بنا کرده‌سی اولان مسجد حظیره‌سنده مدفوندر. فقهدن (جامع الدعاوی والبینات) وفتاوادن (خلاصتین) اسملرنده اثرلری واردر. کوپرولو زاده فاضل احمد پاشا ایله اولان محاوره‌سی (راشد) تاریخنك برنجی جلدینك یکرمی آلتنجی صحیفه‌سنده محرردر.

مخدومی عبدالباقی افندینك‌ده (میزان المدعیین) اسمنده فقهدن تورکجه براثری واردرکه برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در.

ازمیری سلیمان افندی

زمرهٔ قضاة و علم فقه متخصصلرندن برذات اولوب مسقط رأسی (کرید) تحصیل وتفیضی (ازمیر) ده‌در. (۱۱۰۲) تاریخنده کوپرولو زاده مصطفی پاشا ایله نمسه سفرنده یاوه‌لنه‌رق بلغرادده ارتحال ایتدی. عمارت جامع شریفی ساحه‌سنده مدفوندر. علم اصول فقهدن مشهور مرآت ومرقات ایله قهستانیٔ کبیره وحدیث اربعین شرحنه حواشیسی ومنطقدن رساله‌سی واردر.

اسحق خواجه‌سی احمد افندی

علمای اعلام وادبای نامدن برذات معارفسمات اولوب (آیدین) نواحیسندن (صویجه) لیدر. بدایت تحصیلنی مملکتنده بعد الاکمال سیاحت و (شروان) ده مشاهیر فضلادن خواجه نعمة اللهك درس فضائلنثارینه مداومتله اخذ اجازت ایله‌یوب بروسه‌یه رحلت ایله‌دی. بوراده کمالیلق مظهر احترام اوله‌رق بعض مدارسده تدریسه ابتدار ایتدی. بو آرالق (بروسه) اغنیای قدرشناسانندن (اسحق افندی) نامنده برذاتك مخدومنی‌ده تعلیم وتربیه‌یه باشلادی‌که مدت مدیده بوذاتله همبزم اولدیغی ایچون بعدما بین الاهالی (اسحق خواجه‌سی) شهرتیله اشتهاره باشلادی. بو اثنالرده (بروسه) ده ارشاد سالکین ایله مشغول اولان پیران طریقت خلوتیه‌دن شیخ (نیازیٔ مصری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك تصفیهٔ باطن ایله‌مشدی. ایشته بو وجهله اوقاتگذار ایکن (ایله‌دی احمد افندی روضهٔ عدنی مقام) و (ایلیه مدرسهٔ جنت علیاده مقام) مصراعلرینك دلالتی اولان (۱۱۲۰) تاریخنده عازم دارالقرار اولوب (دوه‌جیلر مزارلغی) دنیلان مقابر مؤمنین‌ده تاریخ (روضة الابرار) وسائره صاحبی شیخ الاسلام (قره چلبی زاده عبدالعزیز) افندی یاننده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی. اشعارنده (احمدی) تخلص ایدردی.

آثار فاضلانه‌لری بروجه آتیدر :

(۱) (ترجمهٔ مقدمة الادب) : (علامهٔ زمخشری) نك لغات عربیه‌نك قواعد وفوائدینی مبین اولان اثر مشهوریدرکه باب اول (اسما)، باب ثانی (افعال)، باب ثالث (حروف)، باب رابع (تصرف اسما)، باب خامس (تصرف افعال) دن باحث اولمق اوزره بش باب اوزره مرتبدر. علما ومشایخ عثمانیه‌دن (مستقیم زاده سلیمان سعدالدین) افندی طرفندن ترجمه ایدیلمشدر. صاحب ترجمه احمد افندینك ترجمه‌سی اخیراً مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدیلدی. مترجمك خط دستیله محرر نسخه‌سی درسعادتده (آیاصوفیه) جوارنده (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده‌در. قواعد وادبیاتله متوغل ذواته جداً موجب استفاده آثاردندر.

(۲) (منظومهٔ عقائد) : امالی ونونیه قصیده‌لری طرزنده بر منظومه‌در.

(۳) (وحدتنامهٔ عالم انگیز) : قسم اعظمی تورکی وقسم اصغری فارسی اولمق اوزره (۲۹۱۸) بیتی حاوی مثنوی طرزنده بر منظومه‌درکه اخیراً طبع ایدیلمشدر.

(٤) (صندوقة المعارف) : علم محاضراتدن قیمتدار براثردر.

(٥) (اقوم الوسائل فی ترجمهٔ شمائل) : اصل اثر (۲۷۹) تاریخنده وفات ایدن کبار ائمهٔ حدیثدن (امام محمد ترمذی) نك اولوب برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر.

(٦) (حاشیهٔ متن طوالع الانوار فی الکلام) آتی الترجمه آیدینلی حاجی پاشانک ترجمهٔ حالنده متن اثره دائر ایضاحات لازمه یازلمشدر .

(٧) (رسالهٔ ارتفاع) : مقنطرات تحته‌سی وسائره کبی ارتفاع آلتلرینک تعریفات واصول استعمالندن باحث اولوب اسحق افندی نامنه مؤلف اولدیغی ایچون اسمی اسحاقیدر .

(٨) (حدیث اربعین) : قرق حدیث شریفك ترجمه‌لرینی حاویدر .

(٩) (منشآت) : بالمناسبه یازدیغی مکاتیب ادیبانه‌یی جامعدر .

(١٠) (تعلیقات شفاء شریف) : علامه قاضی عیاض سبتی‌نك شفاء شریفنه یازدیغی تعلیقه‌یی محتویدر .

(١١) (حاشیه میر ابوالفتح) : علم آداب مناظره‌دندر .

(١٢) (تعلیقات انوارالتنزیل) : تفسیرقاضی بیضاوی‌نك بعض نقاطنه یازدقلری تعلیقه‌لری مبین‌در .

(١٣) (تعلیقات تهذیب المنطق) : علامه تفتازانی‌نك تهذیب المنطق دیباجه‌سنده جلال دوانی وسائر فحولك بیاناتنك تحقیق وخلاصه‌لرینی مشتملدر .

(١٤) (ظل تحدید جهات) .

(١٥) (دائرهٔ هندسیه شرحی) .

اشعار فارسیه‌ده‌کی مخلصی (خواجه) عثمانیه‌ده‌کی (احمدی) در . اشعارندن :

دوران سرشك آلنی بزمه شرب ایدر
سیخ بلاده باغریمی خونین کباب ایدر

معمار کم اساس سپهرك بودر روشی
معمور ایدنجه بردلی بیك دل خراب ایدر

ابوبکر بن رستم شیروانی

فضلادن معارفمند برذات اولوب دفتردارلق وسائره کبی خدمات دولتده بولوندی (١١٣٩) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر. متنوع ونفیس کتابلره مالك ایدی .

آثاری :

(مالابد للادیب) ، (شرح تاریخ وصاف) در .

(وفيات الاعيان)ك برقسمنی ده ترجمه ايتمشدركه بر نسخه‌سی ولی الدين افندی كتبخانه‌سنده واردر.

اعرج زاده احمد افندی

علم فقهده صاحب اختصاص برذات اولوب (قسطمونی) ملحقاتندن (كرهٔ نحاس ـ باقير كره‌سی) ليدر. استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره (١١١٧) تاريخنده شهزاده جامع شريفی مدرسی اولدی. (١١٢٠) تاريخنده ارتحال ايتدی. آثارندن (جامع الشروح) اسمنده‌كی مفصل (ملتقی) شرحنك خط دستيله محرر نسخه‌سی (لاله‌لی) كتبخانه‌سنده‌در. بهر مجلس بشر موعظه‌دن مركب اولمق اوزره اون ايكی مجلسی حاوی مفصل برموعظه‌سی ده واردر. پدری شيخ محمد افندی ده علمادن برذات ايدی. هرايكيسی ده طريقهٔ جلوتی‌درلر.

اسعد خواجه

يانيه‌لی خواجه محمد اسعد بن علی

علوم دينيه وفنون عقليه‌ده تميز ايدن فضلا و مؤلفين عثمانيه‌دن برذات عرفان سمات اولوب (يانيه) ليدر. علوم آليه‌يی مملكتی علماسندن مفتی محمد و ابراهيم افنديلردن علوم عاليه‌يی ده (١٠٩٨) تاريخنده استانبولده آق شهرلی زاده ابراهيم افنديدن بالتحصيل شركاسنه فائق برصورتده اخذ اجازه‌يه موفق اوله‌رق تدريسه باشلادی. بواثناده تحصيلنه خواهشكر بولونديغی علوم رياضيه وطبيعيه‌يه اساس اولمق اوزره (تكفور طاغی) مفتیٔ سابقی فاضل فنون آشنا (محمد) افنديدن حساب وهيأتی ورئيس المنجمين محمد افنديدن اصول ارتفاعی تعلم ايله‌دی. بوتعلمدن صوكره‌ده زبان فارسی‌يه مراق ايده‌رك بولسان لطافت بيان متخصصلرندن (ملا منجل) دن واصل مرام اولدی. واكتساب ايتديكی شهرت علميه‌سی مكافاتی اولمق اوزره باب مشيختجه رتب علميه‌دن (١١١١) تاريخنده ابتداء خارج و (١١٣٨) ده (غلطه) ملالغی توجيه اولوندی.

وبومولويتی متعاقب اوتاريخده يكی احداث اولونان (دار الطباعة العامره) مصححلكنه تعيين ايدلدی. مبنا وغايه‌سی تزكيهٔ نفس و تصفيهٔ قلب اولان طرق عليه‌دن طريق نقشبندی‌يه انتساب ايله‌يوب نائل فيوضات محمدی اولدی. بووجهله اوقاتكذار ايكن (١١٤٣) تاريخنده

رتحال داربقا ایدرك (ادرنه قاپیسی) خارجنده امیر بخاری درکاهی قربنده‌کی مقابرده و دیعهٔ خاك فنا قیلندی (رحمةالله علیه).

مرحوم مشار الیه علوم وحکمیات اسلامیه ایله - زمانه کوره - فنون وفلسفهٔ غربیه‌یه اقف برفاضل حکمت شناس‌ایدی. السنهٔ اسلامیه‌دن تورکجه، عربجه، فرسجه‌والسنهٔ نصارادن تینجه، رومجه‌ده تکلم و کتابت ایله بحق ترجمه‌یه مقتدر و السنهٔ ثلثه‌ده انشاد شعره قادر ولدیغنه آثار متنوعه‌سی شاهد عادلدر. فقط اکثر مؤلفین عثمانیه‌کبی بوذاتڭده آثارینك طبعنه مت اولونمادیغندن ناشی بالطبع زماننده قازاندیغی شهرت علمیه‌سی زائل اولدیغی جهتله صیت ضلی بالآخره - عددلری محدود اولان - بویولده‌کی ارباب تحری وتتبعه منحصر قالمشدر. ثار علمیه وحکمیه‌سنك بعضیلرینی‌جامع‌اولان برمجموعه‌سی راغب پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر. ستانبول کتبخانه‌لرنده بولابیلدیکم آثار سائره‌سی‌ده بروجه آتی‌در:

(١) ترجمهٔ شفالابن سینا

(٢) شرح حکمةالاشراقیة

(٣) ترجمهٔ مطالع‌الانوار

(٤) ترجمهٔ کتب سماویة فی‌حکمة طبیعیه

(٥) ترجمهٔ شرح‌الانوار فی المنطق

(٦) شرح منظومهٔ شاهدی (بوشرحدن باشقه متن شاهدی‌یی رومجه‌یه ترجمه ایده‌رك وطننه ارسال ایتدیکی تذاکر شعرادن (تذکرهٔ رامز) ده محرردر.)

(٧) مرتب دیوان

(٨) ترجمهٔ کتب ثمانیه لحکیم ارسطو (داماد ابراهیم پاشا ایله شیخ‌الاسلام یکیشهرلی عبداه افندینك التماسلریله ترجمه ایتمشدر.)

(٩) حاشیهٔ اثبات واجب

(١٠) رسالهٔ لاهوتیه

بوآثاردن باشقه مطالعه ایتدیکی کتابلرك همان اکثرنده تعلیقاتی کورولمکده‌در.

ابیات متصوفانه‌سندن:

آکله‌ماز فیض خدایی سرین ادراك ایله‌مز
کیرمه‌ینلر حلقهٔ توحیده الله عشقنه

مخدومی (محمد افندی) ده ارباب معارفدن برذات اولوب عربی‌العبارة هندسه‌سی واردر.

ابن آطه‌وی مصطفی بن ابراهیم

علمادن برذات اولوب قوش اطه‌لی در. اون کسور رساله‌سنی حاوی آیدینده کوردیکم خط دستیله محرر مجموعه‌سنده مندرج رسائلندن بعضلری شونلردر :
(ملاقات‌الارواح) ، (مناسک حج) ، (رساله فی‌الطهارة) ، (رساله فی‌الصلاة) ، (رساله‌فی‌العبر) در. (١١٤٦) تاریخنده (آیدین) ده توطن‌ایده‌رك نشر وتألیف ایله اشتغال ایتدیکنی یازییور. (زینی‌زاده) جوارنده مدفون اولدیغی مرویدر. (ابن آطه‌وی) تخلصنك سببی آکلاشیله‌مادی .

اسحاق افندی « شیخ‌الاسلام »

سلطان محمود اول دورنده مسند مشیختی احرازایدن فضلادن اولوب شیخ‌الاسلام شهری ابواسحق اسماعیل‌افندینك مخدومی وآتی‌الترجمه اسحق‌افندینك برادریدر. السنهٔ ثلثه‌ده اشعاری ومرتب‌دیوانی‌واردر. سائرمؤلفاتی (ترجمهٔشفاءشریف‌المسمی باستشفاء) (ترجمهٔبوستان‌العارفین المسمی بقصرالمتین) (بعثت نامه) دن عبارتدر .

ارتحالی :

(١١٤٧) تاریخنده قبری سلطان‌سلیم‌جوارنده چهارشنبه محله‌سنده پدرلرینك بنا ایتدکلری مسجد یانند‌ه‌در .

شعری استادانه اولوب :

حالمی عرض ایت صبا دلداره اه عشقنه
سوزش دلدن خبر ویر یاره اه عشقنه

ای طبیب حاذق نبض اشنای درد دل
خستهٔ هجرم بکا بر چاره اه عشقنه

غزل مشهورینك باخصوص (کشف اسرار ایله‌مه اغیاره اه عشقنه) مصراعی ضروب امثال صره‌سنه کیرمشدر .

ایزمیری

مولانا محمد بن ولی بن رسول

علمای اسلامیه آراسنده (مرأت محشیسی) شهرتیله بنام احاطهٔ علمیه صاحبی افاضل امتدن بتخصیص فقیه برذات فضائلسمات اولوب (قیرشهر) لیدر . مقدمات علومی وطننده بعدالتعلم (استانبوله) کله‌رك (میرزا فاضل) دن وجزئیات دینلن فنون سائره‌یی‌ده فضلای سائره‌دن تدرس ایده‌رك شرکاسی آره‌سنده پارلاق برصورتده اخذاجازه‌یه موفق اولدقدن‌صوکره اولونان دعوته اجابةً (ایزمیر) ه عزیمتله اصول معروفه وجهله تدریسه باشلادی. برآزصوکره مملکتجه کوریلان فضیلت فوق‌العاده‌سنه بناءً عهده‌سنه (مفتیلك) توجیه ایدلدی والی‌اخرالعمر تدریس وافتا وتألیف آثارایله مشغول اوله‌رق (۱۱٦٥) تاریخنده عازم‌داربقا اولدی. (ایکی چشمه‌لك) جاده‌سنده‌کی (اولو مزارلق)ده مدفوندر . فاضل مشـارالیهك تألیفاتی متنوع ومتعدد اولوب تحقیق ایدیله‌بیلنلری بروجه‌آتیدر :

(۱) تفسیردن (قاضی بیضاوی) تفسیرینه حاشیه [قل ان کنتم فی‌ریب مما نزلنا علی‌عبدنا) آیت کریمه‌سنه‌قادار برجلدکبیراولوب اتمامنه دوام ایتدکلری کندی یازدقلری مختصر ترجمهٔ حاللرنده مندرج‌سه‌ده نره‌یه قادار موفق اولدقلری مجهولدر .]

(۲) فقهدن (مرأت) حاشیه‌سی (مطبوع ومشهوردر).

(۳) ادعیه‌دن (حزب‌النصر) شرحی (اسمی جلیل‌القدر اولوب غیرمطبوعدر) .

(٤) فقهدن (اشباه) شرحی (غیر مطبوع اولوب بر نسخه‌سی رادوس کتبخانه‌سنده‌در).

(٥) ادعیه‌دن (دلائل‌الخیرات) شرحی [غیرمطبوع. اسمی، استجلاب‌المراداتدر. مؤخراً تورکجه‌یه ترجمه ایدلمشدر . بر نسخه‌سی ازمیر علماسندن بر ذاتده منظورم اولمشدر .]

(٦) کلامدن (زبدهٔ علم کلام) . (برنسخه‌سی آق حصار کتبخانه‌سنده‌در) .

(۸) عقائد وموعظه‌دن (زخرالمتأهلین) شرحی (غیر مطبوعدر) .

(۸) کلامدن (مسـائل خلافیات) [اشعری ایله ماتریدیلر آره‌سـنده فرعاً التمش یدی موضعده‌کی اختلافاتك حلنه دائر اولوب برنسخه‌سی استانبولده لاله‌لی کتبخانه‌سنده‌در] .

(۹) الهیات ، طبیعیات ومنطقدن باحث هدایة الحکمة حاشیه‌سی (غیر مطبوعدر)

(۱۰) علم منطقدن فناری حاشیه‌سی « «

(۱۱) علم نحودن (امتحان‌الاذکیا) حاشیه‌سی « «

(۱۲) اداب مناظره‌دن (رسالهٔ برکوی) شرحی « «

(١٣) علم كلامدن متن وشرح [بر نسخه‌سی سلطان بایزید ثانی جامع شریفی ایچنده‌کی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده موجود اولوب (شرح عقائد جدید) نامیله مقیددر] .
(١٤) علم سیردن عصامك (شمائل ترمذی) شرحنه حاشیه (غیر مطبوعدر) .
(١٥) علم فقهدن سیدشریفك (مختصر المنتهی) شرحی‌حاشیه‌سنه حاشیه (غیرمطبوعدر) .
(١٦) علم نحودن لب‌اللباب شرحنه حاشیه (بواثرك موجودیتی قره‌باش زاده ایزمیری احمد افندینك تاریخ وتراجمدن باحث تألیف کزیننده مندرجدر) .
(١٧) علم اصول وجدلدن مختصر ابن حاجب شرحنه حاشیه (غیر مطبوعدر) .

احمد بن ابراهیم

قونیه ارکلیسندن اولوب مدینهٔ منوره‌ده اختیار اقامت‌ایله‌مشدی. فاضل برذاتدر. مؤلفاتی غیرمطبوع اولوب (شرح شمائل شریف) ، (شرح مقامات حریری) در . علم‌طبه‌ده‌انتسابی واردی . وفاتی (١١٦٢) تاریخنده قبری (بقیع) ده‌در .

اسعد محمد افندی «ابواسحق اسماعیل افندی زاده — شیخ‌الاسلام»

فضلا وشعرای عثمانیه‌دن‌در . علی‌الاصول اکمال تحصیلدن صوکره دورمناصب ایده‌رك شیخ‌الاسلام اولمشلردی . وفاتی (١١٦٦) تاریخنده قبری سلطان سلیم جوارنده پدرلرینك احیا کرده‌سی اولان جامع شریف حظیره‌سنده‌در .
شاعره (فطنت خانم) ك پدریدر. فن موسیقی‌یه‌ده منتسب اولدیغنه (اطرب‌الآثار فی‌تذکرة عرفاء ادوار) اسمنده‌کی (تذکرهٔ خوانندکانی) شاهددر .
اشهر آثار فاضلانه‌لری :
(لهجة‌اللغات) [١] نامنده‌کی تورکجه‌دن عربی‌وفارسی‌یه‌اولان اثرمقبولدر. (٨٥٠) صحیفه‌دن

---

[١] بواثر مقبول الفاظ مترادفهٔ غیرمشهوره‌لرندن صرفنظرله مشهور اولان معانی ومترادفات عربیه وفارسیه‌لری ارائه ایدیلمك شرطیله (محمد رفعت) اسمنده برذات معارفسمات طرفندن (مرآت‌اللغات) اسمیله تلخیص ایدیله‌رك (١٢٩٣) ده استانبولده طبع اولونمشدر . موره مهاجرلرندن و دونمای همایون یوزباشی متقاعدلرندن اولوب (کرید) جزیره‌سنك (خانیه) شهرنده اسکله مأمور سابقی حسن افندینك (١١٨٨) تاریخنده طبع‌اولونمش .

عبارت اولوب (۱۲۱٦) تاریخنده طبع اولونمشدر . بوندن باشقه (تفسیر سورهٔ یسن) و (تفسیر آیةالکرسی) ، (تفسیر آیةالنصر) وسائربعض آیات کریمه ایله (نظیرهٔ اطواق‌الذهب للزمخشری) (بلبل‌نامه)در . اشعاری لطیف وسلیس اولوب (همزیه ، لامیه) اسملرنده ایکی قطعه قصیده‌سی اولدیغی کبی (برئه ، دمیاطیه، مضریه)کبی قصائد عربیه‌یی‌ده تخمیس ایله‌مشدر. (بهجة) اسمنده (لهجه) نك مختصری غیرمطبوع برلغتی داها واردر. (اطرب‌الاثار) عثمانلی موسیقی‌شناسلرینك تراجم احوالنی جامع یگانه بر اثر اولوب اصلنك مطبوعی یوقدر معمافیه (۱۳۱۱) ده نشر اولونان (مکتب) رسالهٔ موقوته‌سنده عباره‌سی ساده‌لشدیریله‌رك برخیلی قسمی نشراولونمشدی. موسیقی‌شناسان ایچون باعث‌استفاده براثردر . برده (چیچکجیلك) صنعتنه دائر (کلزارابراهیم) اسمنده براثری اولدیغی مرویدر .

ابیاتندن :

حقیقته‌نظرایت‌دوربین‌ایسه‌ك‌زاهد
مجاز آینه‌سندن ریا کورونور
کمینه منظردهر اول‌که‌چشم‌سوزندن
نکاه عبرت ایله ماسوا کورونور

(زبدةاللغات اللهجة) اسمنده ایکی‌جلد اوزره مرتب لغتی‌ده بووادیده‌در. ارباب فضیلتدن (ناظم) افندینك (ترجمان‌اللغات) اسمنده‌کی ایکی‌جلد اوزره مرتب اولان و(۱۲۸۹) تاریخنده درسعادتده طبع اولنان اثری دخی عربی ، فارسی، تورکی لغاتی حاویدر . آنقره علماسندن کاتبی اسمیله مشهور (محمد بن ولی) نام ذات دخی فاتح سلطان بن محمدخانك امریله مغنیساده (کاتبیه) اسمیله یازدیغی منظومهٔ لغت عربیه‌سنی لسان‌فارسی اوزرینه شرح ایله‌مشدر. مشایخ مولویه‌دن محمد علی ده‌ده‌نك‌ده بووادیده (کوهرمنظوم) نامنده برلغتی واردر .

احمد بن عبدالله «غراب زاده»

علماء کرامدن برذاتدر. ابراهیم‌پاشانك بغداد والیلکی زماننده عبدالقادر کیلانی حضرتلرینك جامع شریفلرنده واعظ وناصح ایدی (انوارالتنزیل) ایله حسین‌کاشفنك (مواهب لدنیه) سندن التقاط ایتمك اوزره تاریخ تألیفی اولان (۱۰۹٦) سنه‌سنی مشعر اولملق اوزره (زبد آثار المواهب والانوار) اسمیله ایکی جلد تورکجه بر تفسیر میدانه کتیرمشدرکه (۱۲۹٤) ده طبع اولونمشدر. خط دستیله محرر نسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده‌در . (مولانا یعقوب چرخی) نك

فارسی‌العباره (تبارك وعم) جزؤلرینی‌ده ترجمه ایتدیکی تفسیرینك مقدمه‌سنده مذکوردر .

احمد عطا افندی

علم قرائت قرآن متخصصلرندن فاضل برذات اولوب (ادرنه) لیدر . (وقایع القرآن) ، (مرشدالحفاظ) ، (کمل‌الحافظین) ، اسملرنده اثرلری واردر . برنجی اثرینی (١١٦٧) تاریخنده یازمشدر اقراء بنامدن ادرنه‌لی ابراهیم افندی تلامیذندندر .

ابراهیم رومی

آراباجیلر اوجاغنك شیخی فاضل برذاتدر. (١١٨٩) تاریخنده ایفای حج شریفه موفقیتله عودتنده اثنای طریقده (مصر) جوارنده ارتحال ایله‌دی . آثارندن کاتب چلبی‌نك (کشف الظنون) نه یازدیغی ذیلی اصلیله مزج ایدیله‌رك اخیراً درسعادتده طبع اولوندی . علم فقهدن (صدرالشریعه‌یی) ده ترجمه ایله‌مشدر. علم‌قرائتی آتی‌الترجمه یوسف زاده عبدالله حلمی افندیدن تعلم ایله‌مشدی .

ابوبکر «آمدی»

علماء عصری میاننده (کوچوك احمد زاده) شهرتیله بنام ایدی . (١٩١٠) تاریخنده دیار بکرده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(تفسیر فاتحه) ، (حاشیهٔ علی تفسیرالبیضاوی) ، (شرح بخاری) ، (حاشیه علی‌الحسینیه) ، (رسالهٔ متشابهات)، (رساله فی‌النسب بین‌القضایا) ، (رساله فی‌الفرق بین‌الشیٔ ونقیضه) ، (رساله فی‌الفرق السلب والعدول) وسائره‌در .

(١١٩٠) تاریخنده وفات ایده‌رك روم قپوسنه دفن ایدیلن (شرح وجیز) صاحبی عمر بن حسین افندیده دیار بکردن یتیشن مؤلفیندندر .

احمد بن عمر ازمیری

علم وعرفاندن تصیبه‌دار برذات اولوب (تکه) لی عمر افندینك مخدومیدر . پدریله برابر ازمیرده اختیار اقامت ایله‌دی .

آثاری :

(فتح المولی لشرح حزب المرضی) ، (فتح القوی لحزب النووی) ایله رؤیة اللهدن باحث (نهایة المقال فی مباحث الجمال) در . برنجی اثرینی (١١٧٩) ده تألیف ایتمشدر . پدری واعظ عمر افندینکده (حسن کافیٔ آق‌حصاری) نك (روضات الجنات فی اصول الاعتقادات) نه (ازهار الروضات) اسمنده برشرحی ایله عوامل جدیده شرحی واردر. ازمیرلی شیخ (احمد بن مصطفی) افندینکده (المنح الالهیة فی الصلوه علی خیر البریة) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

ابوالسعود محمد افندی بن عبدالواحد افندی

فضلادن برذات اولوب (ده‌ده جنکی) احفادندر . یکرمی اوتوز سنه (کفه) مفتیلکنده بولوندی . (١٢١٤) تاریخنده (قاپلان کرای) لك دفعهٔ ثانیه کرایلغی زماننده نفی ایدلدی . (مستقیم زاده) نك تاجنامه‌سنده (رسالة السلسله) اسمنده براثری اولدیغی محرردر . (١١٤٥) تاریخنده مؤلف برده (رسالة فی اباحة الدخان) اسمنده بررساله‌سی واردر . طریقةً جلوتی‌در .

ابوبکر ادیب چورومی « داماد زاده »

فضلادن برذاتدر. درس وکیلی اولمش ایدی سلطان سلیمه خواجه‌لغی واردر. وفاتی (١٢٠٣) تاریخنده مرقدی ابن کمال یاننده یول کنارنده‌در . (شرح نوابع الکلم للزمخشری) ومنظوم ومنثور (کتاب الادب) آثار فاضلانه‌سندندر .

ابراهیم بن یعقوب کوموشخانه‌وی

عصر اخیر علماء کرامندندر . (١٢٠٧) تاریخنده آماسیه قربنده حوضه‌ده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :
غیرمطبوع اولوب (زهرةالعروض) ، (شرح عوامل) ، (رسالتان من الاستعاره) در .

ابراهیم الجراوی ارضرومی

(یکدست) شهرتیله معروف عالم بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر. (١٢١٤) ده وفات ایله‌دی .
آثاری :
(شمس القصائد) ، (نصح الواعظین) ، (ردالاقیسه وشرحه) در.

اسکیجی زاده علی مدحی افندی «ادرنه‌وی»

فضلادن بر ذات اولوب ادرنه‌یه قریب (حلواجی) قریه‌سندندر . (١٢٤٣) ده ادرنه‌ده ارتحال ایده‌رك (زندان آلتی) قبرستانه دفن ایدلدی .
آثارمطبوعه‌سی :
(ایساغوجی شرحی) ، (امثله شرحی) ، (ترجمهٔ جهت وحدت) ایله برکوی مرحومك علم تجویددن (دریتیم) ترجمه‌سیدر . ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده فنون مختلفه‌دن باحث وخط دستیله محرر ایکی مجموعه‌سی واردر . اك متمیز تلمیذی یکرمی ایکی یاشنده اولدیغی حالده (١٢٢٠) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك ابراهیم پاشا جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلن (کراس علی افندی) شهرتیله بنام (علی وحید) افندیدرکه اون آلتی یاشنده ایکن (ایساغوجی شرحی (فناری) یه برحاشیه یازدیغی کبی اون دوقوز یاشنده ایکن‌ده (فوائد وحیدیه علی الولدیه) اسمیله براثرعالمانه تألیف ایله‌مشدر. بواثر مؤخراً ادرنه ولایتی مطبعه‌سنده طبع اولونمشدر.

ابن رسول محمد ذکی افندی «سلیمانیه‌وی»

علمای اعلامدن بر ذات اولوب سلیمانیه قراسندن (چارتا) قریه‌سنده تولد ایتمشدر . مذهباً شافعیدر . (١٢٤٦) ده وفات ایله‌دی . عقائد سلکوتیسنه یازدیغی مطبوع حاشیه جملهٔ آثار فاضلانه‌سندندر. (ابن حجر هیتمی) نك تحفه‌سنه حاشیه‌سی وفقه شافعیدن (نووی) نك (منهاج) نه‌ده شرحی واردر .

اسماعیل مفید افندی « استانبولی »

شهری‌الاصل اولوب اکمال تحصیلدن صوکره مکه پایه‌سنه نائل اولمشدی تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایلر همتلی برفاضلدر .(ایله‌-ون یزدان مفیدی رحمتندن مستفید) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٢١٧) ده وفات ایده‌رك داود پاشا جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی . (طریقت نقشبندیه‌دن) مستحلف ایدی .

مؤلفاتی :

(حدیث اربعین امام نووی) ، (دلائل‌الخیرات) ، (شمائل شریف) ، (اخلاق عضدیه) ، (قصیدهٔ‌نونیه وبرئه) ، (پندعطار)ه برشرح یازدیغی کبی تفسیر بیضاوی‌یه وباشقه‌جه سورهٔ (نبأ) اوزرینه حاشیه یاپمش (شرح فناری) استعاره عصامی طاش کوپرو زاده‌نك (آداب) شرحی اوزرینه تعلیقات یازمش ، ابن ملکك (منار شرحی) وکنزالعمّالی اختصـار وقدوری ایله فقه کیدانی‌یی وملا جامی‌نك لوایحنی (بروسه‌لی ده‌ده افندی) نك (سیاست شرعیه) سنی لسان ترکی‌یه ترجمه ایله‌مشدر .

اشعارندن :

باق ساعته بردقیقه فوت ایله‌مه‌یوب
اویناتمـاده رقاصی دروندہ هرگاه
مفتـاح انابتله قور ایشیت سن‌ده
دل سـاعتنی بصوت الله الله

ابراهیم صدقی افندی « اشقودره‌وی »

علمادن متورع برذات اولوب (اسکدار) ده (شمسی پاشا) مدرسه‌سنده اختیار اقامتله نشر علم وتألیف آثار ایده‌رك امرار حیات ایله‌دی. اون‌ایکی رساله‌سنی حاوی برمجموعه‌سی (بشکطاش) ده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واون بش رسـاله‌سنی حاوی برمجموعه‌سی‌ده یدی قوله‌ده کوچوك افندی کتبخاسنده‌درکه بعضیلری بروجه آتیدر :

(شافیة للمریض وکافیة للمرید ، تحفة الیتمیه ، صدقیه ، دره‌الیتمیه فی‌الاحادیث القدسیه ، رساله فی‌حق اسم اعظم ، منجیة الفقراء ، اصول حدیث) . صوك اثرینی (١٢٤٧) تاریخنده یازدیغی اثرك نهایتنده تصریح ایدییور . اشقودره مضافاتندن ایکن براین عهدنامه‌سیله قره‌طاغه

ترك اولونان (پودغوریجه) دن نشأت ایدن (حسن) افندی‌ده فضلادن برذات اولوب (١١٦٦) تاریخنده امام شعرانی‌نك (لواقح الانوار فی طبقات الاخیار) ینی تلخیص ایله‌مشدر .

امام زاده اسعد افندی «استانبولی»

سلطان محمود عدلی دورنده یتیشن علمادن اولوب زیرك جامعی امامی قونیه‌لی برذاتك مخدومیدر .

آثار مطبوعه‌سی :

عقائددن مشهور (دریکتا) وشرحی ایله (شرح سراجیه) ، (حلبی شرحی حلیة الناجی) واستانبولك فتحنه ودولت علیه‌نك اعلای شانی‌نه دائر (لتفتحن القسطنطنیه) حدیث شریفنك شرحنی حاوی اولان وباارادهٔ سنیه تحریر و(١٢٨٥) ده طبع اولونان (فتح قسطنطنیه) رساله‌سی ومنطقدن قضایانك تصدیق وتفریقنه وصرفدن (انفعال) بابنك تطبیقاتنه متعلق رساله‌لری داها واردر . طریقت خلوتیه‌نك یکیت باشی شعبه‌سندن مستخلف ایدی . (١٢٧٦) ده ارتحال ایده‌رك سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

اسماعیل نبیل افندی «آخسخوی»

فضلادن برذات اولوب (آخسخه) لیدر . کورجی اسماعیل افندی نامیله معروف ایدی . استانبولده نشر علوم ایده‌رك (١٢٧٨) ده وفات ایله‌دی . فاتح تربه‌سی جوارنده مدفوندر . علوم آلیه رسائلنی حاوی اولوب (١٢٨٥) ده طبع اولونان (مفاتیح التحقیق) اسمنده‌کی اثری قوهٔ علمیه‌سنه دالدر .

ابراهیم افندی «یالواجی»

فضلادن ناطق برذات اولوب (یالواج) قضاسی قراسندن (حصار آردی) قریه‌سندندر . قره‌آغاجلی رشدی افندی وسائره کبی فحول علمادن تعلم ایله‌دی . (١٢٩٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك قریه‌سنده بنا ایتدیکی مدرسه قربنده‌کی جامع شریف حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

آثاری :

(رسالهٔ اخبار بالذی) ، (اصول المشاوره فی امواج المحاوره) ، (غرائب اعلال) ، (حاشیهٔ دیباجهٔ درالناجی) ، (حاشیهٔ قصیدهٔ برئه) در .

قصائد عربیه‌سی‌ده واردر . برنجی رساله‌سی کندینه انب اولمشدر (١١٤٠) تاریخلرنده ارتحال ایدن (ایپصاله‌لی) (شیخ عبدالله بن شیخ احمد) افندینك‌ده (ارشادیه) اسمنده (قصیدهٔ برئه) شرحی واردر .

اسعد سعدی افندی « قونوی »

فضلادن برذات اولوب قونیه‌لی مصطفی افندینك مخدومی وبالکسر مفتیسی (صباح‌الدین‌علی الشعوری) افندینك متمیز تلمیذیدر . (ادرمید) وحوالیسنده (امیر حافظ) و (امیرخواجه) اسملریله مشهور ایدی. مدت مدیده (ادره‌مید) مفتیلکنده بولوندی . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدر . (١٢٩٩) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (ادره‌مید) یاقیننده‌کی (حوران‌کیر) قریه‌سنه دفن ایدلدی . آثارینك اك مشهوری (مرآت حاشیه) سی‌در . عقائددن (انامل الرسائل) اسمنده‌کی برمتن متین ایله (دلائل‌المسائل) نامنده‌کی شرحی وبونلرك توسیعاً ترجمه‌لری اولان (حمائل‌الوسائل) درکه هراوچیده مطبوعدر. طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب (دیوان کلزار حافظ) اسمنده‌کی (سعدی) مخلصلی مطبوع دیوانده مشهود اولان اشعار عربیه وترکیه‌لرنده معنیدار پارچه‌لر واردر .

ابراهیم افندی

فضلادن حسن تقریره مالك برذات اولوب (صاروخان) سنجاغنك اشمه قضاسی قراسندن (اینه‌ی) قریه‌سندن‌در .

تحصیلنی (قرق آغاج) و (صومه) ده بعدالاکمال بروسه‌یه عزیمتله نشر علمه ابتدار ایله‌یوب برقاچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولدی . علوم عربیه‌نك اکثر شعباتنده وتخصیص تفسیر واصول فقه علملرنده معلومات‌واسعه اصحابندن ایدی . اواخرعمرینه دوغرو (بروسه) مفتیلکنه تعیین اولونمشدی . بروسه‌جه (عشاقی ابراهیم افندی) نامیله بنامدر . (١٣٠٩) ده بروسه‌ده

ارتحال ایله‌دی . فضائل شیخ اکبره دائر (المسك الازفر فی تبرئة شیخ الاکبر) اسمنده غیرمطبوع بیوجك اثری واردر .

تقریرات علمیه‌سنك اکثر نقاطی تلامیذی طرفندن ضبط اولونمشدر .

احمد حمدی افندی «شیروانی»

معارفمند برذات اولوب (شیروان) لیدر . استانبوله ورودندن واکمال تحصیل ایله بعض مأموریتلرده بولوندقدن صوکره ملغا انجمن تفتیش ومعاینه ریاستنه نصب اولونمش برفاضلدر .

آثار مطبوعه‌لری :

(ترجمهٔ مقامات حریری) ، (هندستان سیاحتنامه‌سی) ، (اصول فقه) ، (خلاصة الفرائض) ، (مقالة العرفاء فی مسائل الحکما) ، (علم العروض والقوافی) ، (ترکجه مختصر منطق) ، (قواعد سیلمیه) ، (جغرافیای کبیر) ، (اصول جغرافیا) ، (صور الکواکب) ، (مدخل انشا) ، (نصایح الشبان) وسائره اولوب (١٣٠٧) ده درسعادتده وفات ایله‌دی ایوبده مدفوندر. السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر ایدی .

مولانا جامی‌نك نعت جناب نبویسنی تخمیسندن :

درازل داد مرا یار بغم پرورشی
عاشق غمزده ام هست چنینم روشی
شد ازینم فرح و شادیٔ دل دردکشی
لی حبیب عربی مدنی قرشی
که بود دردو غمش مایهٔ شادی و خوشی

احمد صدقی افندی «بروسوی»

مولداً بروسه‌وی ایسه‌ده طول مدت استانبولده (وفا) قربنده‌کی مدرسه‌ده اقامتندن ناشی بین الطلاب (وفالی) شهرتیله بنام برفاضلدر . علوم آلیه‌دن تخصیص منطقده‌کی بهره‌لرینه آثاری شاهددر .

تدریس ومذاکره‌یه وقف موجود ایله‌مشدی آثارندن (ایساغوجی شرحی) (ذریعة الامتحان) ایله شمسیه شرحی (میزان الانتظام) مطبوعدر . قواعد تعریفاتی مبین (زنجیر) اسمنده‌کی اثریله

(حاشية شرح عقائد) ، (تحريرات الانظار) ، (شرح رسالة الاستدلاليه) وآيريجه (مجموعهٔ تعريفات) اسملرنده اثرلری واردر . رحلتی (١٣١٢) در ، قبری ادرنه قاپیسنده‌در .

اسحق افندی « خواجه »

فضلادن برذات اولوب (خربوط) لیدر . (١٣١٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك فاتح تربه‌سی جوارینه دفن اولوندی آثار مطبوعه‌سندن (شمس الحقیقه) [١] ، (ضیاء القلوب) هرایکیسی‌ده

[١](١) بوبولده‌یازیلان آثارمطبوعه : — اظهارالحق : اعاظم علمای اسلامیه‌دن (١٣٠٦) ده مکه‌ده وفات ایدن هندلی (رحمة الله) افندی مرحومك آثارندن اولوب ترجمه‌لرینك برنجی جلدی ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذکور (نزهت افندی) طرفندن درسعادتده طبع اولوندیغی کبی ایکنجی جلدی‌ده موالیدن اولوب (١٣١٣) ده درسعادتده وفات ایده‌رك فاتحه دفن ایدیلان آنقره‌وی (عمرفهمی افندی) طرفندن (ابرازالحق) اسمیله (١٢٩٣) تاریخنده (بوسنه) ده طبع اولونمشدر .

(٢) — (ترجمهٔ تحفة الاریب فی الرد علی اهل الصلیب : مهتدی (عبدالله ترجمانی) نك اثری اولوب اخیراً ترجمه اولونه‌رق درسعادتده طبع اولونمشدر .

(٣) — مدافعه : (احمد مدحت) افندینك اثری اولوب استانبولده طبع اولونمشدر .

(٤) — ایضاح المرام فی کشف الظلام : (حاجی عبدی) بكك اثری اولوب استانبولده طبع اولونمشدر.

(٥) — الفاصل بین الحق والباطل ترجمه‌سی: (اطنه‌لی اصمعی یوسف افندی) نك اثری اولوب مصرده طبع اولونمشدر . بواثرك اصلی مصر علماسندن (عزالدین) افندی طرفندن مؤلف ومطبوعدر .

(٦) — نورالهدی لمن استهدی : (سری پاشا) مرحومك اثری اولوب دیاربکر مطبعه‌سنده طبع اولونمشدر .

(٧) — بیان الحق : هندلی (رحمة الله) افندی‌نكدر. ترجمه‌سی استانبولده طبع اولونمشدر .

(٨) — رسالة الصمصامیه : (حاجی عبدی) بك مرحومك اثری اولوب استانبولده طبع اولونمشدر.

آثار عربیه‌دن بروجه زیر محرر اولانلرك جمله‌سی مصرده مطبوعدر .

(١) — کتاب الاعلام بما فی دین النصاری من البدع والاوهام : (امام قرطبی)

(٢) — هدایة الحباری فی اجوبة الیهود والنصاری : (ابن قیم الجوزیه)

(٣) — تخجیل من صرف الانجیل : (ابی البقاء صالح بن حسین جعفری)

(٤) — (النصیحة الایمانیه)

(٥) — الفارق بین الخالق والمخلوق : (باچه‌جی زاده بغدادی عبدالرحمن افندی)

(٦) الجوهر الفرید فی ابطال التثلیث : (ایوب صبری بك)

(٧) الاجوبة الفاخره : (شهاب الدین احمد بن ادریس المالکی المعروف بالقرافی)

(٨) (کتاب سفرالخیر) عبدالله سالك انطاکی : اسمنك ابجد حسابیله دلالتی وجهله (١١٨١) تاریخنده (تخجیل من حرف الانجیل) دن تلخیصاً ترجمه ایدلمشدر. (آغری بوز) ده مدفوندر)

(٩) — علم الیقین فی الرد علی المتنصر عمادالدین

(١٠) — الاسلام والنصرانیه مع العلم والمدنیه

(١١) — خلاصة الکلام فی ترجیح دین الاسلام

انجیل شریفك الده بولونان نسخه‌لرینك محرفیتی وسائره‌یه دائر اولوب دیکرلری (زبدهٔ علم کلام) (اسئله واجوبهٔ حکمیه) ، (مفتاح العیون) وعلوم آلیه تعریفاتی مبین (اسئله واجوبه) یی (کاشف الاسرار دافع الاشرار) در .

بونلردن باشقا (ابن سینا) نك مشهور (شفا) سنی ده (استشفافی ترجمة الشفا) اسمیله ترجمه ایتمشدرکه غیرمطبوعدر .

اولیا زاده حاجی علی رضا افندی

افاضل علمادن بذات اولوب (مغنیسالی)در . مقدمات علومی حجازده ارتحال ایدن پدری حاجی اولیا زاده حاجی ابراهیم افندیدن تحصیل، علوم آلیه وعالیه‌یی استانبول علماسندن (یحیی) افندی‌دن اکمال ایده‌رك مغنیسـاده تدریس وافتا ایله مشغول اولدی برقاچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولان علمادندر . خلقهٔ تدریسنده پك چوق علما وفضلا یتشمشدر .

مشهور قبریسلی خواجه افندی مجازلرینك متمیزلرندندر . (١٣٠١) تاریخنده مغنیسـاده ارتحال ایده‌رك (نشانجی پاشا) جامعی خظیره‌سنده عائله‌سنه مخصوص قبرستانه دفن ایدیلدی . زماننده مغنیسا شهری دارالفیض والمعارف اولمش ایدی .

(ملجأ المفتیین) اسمنده‌کی درت جلد کبیر اوزره مرتب فتواسنك بر طاقمی (مغنیسا) فتواخانه‌سنده موجوددر . فنون عدیده‌دن باحث امتحان رساله‌سیله (مرآت) تعلیقاتی‌ده واردر .

برده فرائضدن بر اثری اولدیغی مرویدر .

طریقت خلوتیه‌دن مستخلف ایدیلر .

حسن خطه‌ده مالك اولوب خط دستلریله محرر فنون عربیه مجموعه‌لری واردر . (لاری) حاشیه‌سنه (١١٤٠) تاریخنده (مرصاد الفوأد) اسمیله مدققانه تعلیقات یازان (محمد افندی) ده (صاروخان) دن نشأت ایدن فضلادندر .

احمد حمد الله افندی

فضلادن بذات اولوب پدری (آنقره) لیدر . کندیسی غلطه‌ده قله‌قپوسنده (مؤیدزاده) محله‌سنده تولد ایتمشدر. اکمال تحصیلدن صوکره طشره نیابتلرنده بولونه‌رق (١٢٩٦) ده مجلس تدقیقات شرعیه اعضـالغنه تعیین بیورلمش وفاتنه قادار بوخدمتده قالمشدر . (١٣١٧) تاریخنده استانبولده وفات ایله‌دی ایوبده مدفوندر .

آثاری :

(١) (مضبطة الفنون) : (مجلهٔ جليله) و (مرآت الاصول) ك توضيحنه دائر اولوب بر نسخه‌سی (فاتح ، بايزيد ، راغب پاشا ، حميديه) كتبخانه‌لرينه وقف ايدلمشدر .

(٢) (النجوم الدرارى الى ارشاد السارى) بخارئ شريفك فهرسی مقامنده‌در .

(٣) (مرآت المرافقين) فتاوايه عائد اولوب (٣٥٠٠) مسائلی حاويدر .

(٤) (تذكرة المشتقات) : قواعد فارسيه‌دن باحث اولوب مطبوعدر .

(٥) (فرائد الآثار وخرائد الاشعار) السنهٔ ثلاثه اشعارينی جامع اولوب ايكی جلد اوزرينه مرتبدر. بر نسخه‌سی ويانه جمعيت شرقيه‌سی كتبخانه‌سنه بر نسخه‌سی‌ده حميديه ومصر كتبخانه‌لرينه كوندرلمشدر .

(٦) (مرآت الاصول) اختصارينه دائر اولوب حميديه وعاطف كتبخانه‌لرينه اهدا ايتمشدر .

(٧) (مجلهٔ نفيسه) : تلخيص‌ده‌كی آيات ولغاتك تفسير وايضاحنه دائر اولوب راغب پاشا وبايزيد كتبخانه‌لرينه اهدا ايتمشدر .

ادرنه مفتيسی محمد فوزی افندی

صدوردن طلاقت لسانيه‌سيله مشتهر بر ذاتدر . مولدی (طواس) قضاسی مركزی اولان (ياران كومه) قصبه‌سی‌در .

ابتدائی تحصيلی مولانا (خادمی) نك حفيدی (سعيد) افنديدن استكمالی مغنيسالی (حاجی اوليا زاده علی افندی) دندر. اپچه مدت ادرنه مفتيلكنده بولنديغندن ناشی بين العلماء (ادرنه مفتيسی) شهرتيله بنامدر . (١٣١٨) تاريخنده استانبولده ارتحال ايتدی . فاتح جامع شريفی حظيره‌سنده مدفوندر .

آثاری رسائل طرزنده آلتمشی متجاوز اولوب مطبوع اولانلردن بعضيلری شونلردر :

(جلال شرحی جمال) قصيدهٔ برئه شرحی (فتح الوردة) اظهار شرحی (مفتاح المرام) فناری شرحی (خلاصة الميزان) بنا شرحی (فتح الغنا) (مغنی الطلاب شرحی) (سيف الغلاب) ايله (انس الانتظام) ــ (كثيرا لفرائد) (نجوم الاهتداء فی رجوع الابتداء) (عين موهبة الوهاب)

(تمسك الازيال فی سادات الرجال) (التوسلات الغوثیه فی نعوت النبویة) کلستان وبهارستان طرزنده (ملستان) وسائرهدر.
فوزی مخلصلی دیوانیده واردر.

احمد قدسی افندی « طوپ باسه‌زاده »

فضلادن وطریقت خالدیه مشایخ کرامندن برذات اولوب (قونیه) ملحقاتندن (قادین خانی) دندر. مشاهیردن بوزقیرلی (ممش) افندیدن مستخلفدر. مملکتنده اکمال تحصیلدن صوکره (مکهٔ مکرمه)یه عزیمتله (شیخ قطبی) و (شیخ سنوسی) کبی اکابردن علم حدیث وتفسیر تحصیل ایله مشدر. (١٣٠٥) تاریخنده اختیار اقامت ایتدیکی (قونیه)ده ارتحال ایده‌رك تربهٔ مولانا حظیره‌سنه دفن ایدلدی . (هدایةالمرتاب فی فضائل الاصحاب) اسمنده یکرمی فصل اوزره مرتب اثر فاضلانه‌لری مطبوعدر . بوندن باشقا آثاریده وارسه‌ده ضیاعه اوغرامشدر . علم حدیثده صاحب اختصاص ایدی .

احمد فیضی افندی « چورومی »

فاضل برذات اولوب (چوروم) لیدر .
مملکتی مفتیسی ایکن (١٣٢٧) تاریخنده ارتحال ایتدی .
آثاری :
فیض العلی فی شرح حزب النووی
فیض الغفار فی شرح وردالستار
فیض المولی فی شرح دورالاعلی
فیض الواهب فی نجات ابی طالب
الفحفاح فی معرفة السلاح
الفوائدالفیضیه فی شرح رسالة اللامیة
مشهور فتاوای حامدیه‌نك منقولاتیده تحریر ایتمشدر .
(ضیاءالبدر) مؤلفی (عثمان نوری بن عمر) افندیده چورومدن نشأت ایدن فضلادندر.

اسماعیل افندی « مناسترلی اسماعیل حقی افندی »

افاضلدن ومجلس اعیان اعضای کرامندن بر ذات فضائل سمات اولوب (مناستر) لیدر. لکتنجه (سنجاقدار زاده) دنیلن عائله‌یه منسوبدر. تحصیلنك بدایتنی وطننده بالاکمال استانبوله لوب آتی الترجمه (شوکت) افندی مرحومدن اخذ اجازه‌یه و درسه چیقه‌رق اعطای اجازه‌یه وفق اولدی. طلاقت لسانیه‌یه مالك اولدیغندن کرسی شیخلکنه تعیین اولنه‌رق بو طریقك نتهاسی اولان آیاصوفیه شیخلکنه ارتقا ایتمشدی. مکاتب عالیه‌نك اکثرنده‌ده خدمت تعلیمیه‌ده لوندی. ارتحالی علم وعرفان نامنه ضایعات عظیمه‌دندر. (١٣٣٠) سنه‌سی نهایتنده اقامتکاهی لان آناطولی حصارنده فجئةً ارتحال ایده‌رك فاتح جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی. طبوع آثار فاضلانه‌لری بروجه آتیدر:

١ تلخیص الکلام فی براهین عقائد الاسلام
٢ وسائل الفلاح فی مسائل النکاح
٣ کتاب الوصایا والفرائض
٤ مواهب الرحمن فی مناقب الامام ابی حنیفة النعمان
٥ مطالب عرفانیه وایضاحات نونیه (شرح قصیدهٔ نونیه)
٦ احکام شهر صیام
٧ الرسالة الحمیدیة ترجمه‌سی بینات احمدیة
٨ حق وحقیقت (اسلامیت علیهنده دوقتور دوزی‌نك نشریاتنه ردیه)
٩ موائد الانعام فی عقائد الاسلام
١٠ مواعظ (اوچ جزء انتشار ایتمشدر)
١١ شرح الصدر بفضائل لیلة القدر

(ب)

بهاء الدین افندی « معلقره‌وی »

فضلا و ادبای قدیمه‌دن بر ذات اولوب (کلیبولی) جوارنده‌کی معلقره‌دندر. ٨٢٧ ده آیاثلوغ) ده مدرس ایکن عربی، فارسی، تورکی لسانلرنده نظم ایتدیکی (اعجوبة الغرائب

فی نظم الجواهر العجائب) اسمنده کی لغت منظومه سیله (تاج المناظم والمحمدیه) و(معشرات السحریة فی الابیات الفکریه) اسملرنده آثاری واردر. (الاعجوبة) نك برنسخه سی حمیدیه ده موجوددر .

بدرالدین محمود افندی « آماسیه‌ری »

فضلای مشایخدن محمد افندینك مخدومی اولوب (آماسیه) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکره بروسه قاضیلکنده بولونه‌رق (٩١٤) ده وفات ایتدی . فضیلت علمیه‌سی اولدیغی کبی طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . مشهور (محمدیه) منظومه‌سنه (محمودیة ـ وسیلة) اسمیله نظیره یاپوب سلطان بایزید ثانی‌یه تقدیم ایله‌دی . اخلاق وتصوفدن باحث (فوز وفلاح) نامنده اوتوز باب اوزره مرتب براثری‌ده واردر . (محمودیة) نك مطلعی ابیاتندن :

بدیع رب اعلادر جلالی نوری اجنادر
دو عالم قول او مولادر قمویه حکمی استیلا
آنکله کائنات زنده ایدرلر شکر هر حینده
آنك درکاه عزنده تحیرده قمو احیا
بو موجودات کمالینه نشاندر هم جلالینه
دوعالم پس جمالینه مجلی در اولوب ضؤآ

فکر عاجزانه‌مه نظراً کرك منظوم کرك منثور قبول عامه‌یه مظهر اولمش براثره نظیره یاپماغه قالقیشمق کوشش بی‌فائده قبیلندندرکه بونظیره ایله سلیمان ده‌ده‌نك مولدنبی‌سنه خاقانی محمد بکك حلیهٔ نبویه‌سنه یاپیلان نظیره‌لرده بوجمله‌دندر .

بدرالدین محمود افندی « آیدینی »

آکابر علمادن بر ذات اولوب درسعادتده صوفی پاشا مدرسه‌سنده تدریس وتألیف ایله امرار ایام ایده‌رك ٩٥٠ تاریخنده وفات ایله‌دی . مؤلفاتندن نامنه منسوب تفسیر شریفی کمالنه شاهددر .

(صکوك)ه دائر مکمل براثری اولان (علی بن همت بن آیدین) اسمنده‌کی ذاتده (آیدین)دن یتیشن علمادندر .

بالی افندی

آتی‌الترجمه قره داود افندینك دامادی‌اولوب (ماناو ـ منو) لقبیله مشهور ایدی (٩٥٨)ده بروسه‌ده وفات ایده‌رك قائن پدری یاننه دفن ایدلدی . شرح مفتاحه یازدیغی حاشیه‌ده ابن كمالك مندرج اولان سوأللرینه جواب یازمشدر (صدرالشریعه)یه (حاشیهٔ تجرید) ه حاشیه‌لری واردر .

بوستان زاده مصطفی افندی « تیره‌وی »

مشاهیر فضلادن برذات اولوب (تیره) لیدر . دور مناصب علمیه ایله (٩٦٨) تاریخنده استانبولده وفات ایله‌دی (علامهٔ روم ابن كمال) ك تلامیذندندر .

(ادرنه قاپیسی) خارجنده‌كی امیربخاری زاویه‌سی حظیره‌سنه دفن‌ایدیلدی آثاری (حاشیهٔ سورهٔ انعام علی‌تفسیر بیضاوی) (حاشیهٔ صدرالشریعه) (حاشیهٔ اصلاح وایضاح) (رسالهٔ قضاء وقدر) (رسالهٔ جزء لایتجزی) (نجات الاحباب وتحفة ذوی‌الالباب فی‌الكیمیا) وسائره‌در . جنازه نمازلری امامتی‌ابوالسعود افندی ادا ایله‌مشدر .

بركوی محمد افندی

مدرس علی‌افندی نامنده فاضل برذاتك مخدومی‌اولوب (بالیكسر) لیدر. پدرندن مقدمات علومی تحصیل ایله سرمایهٔ ابتدائیه‌سنی اپیجه ایلریلتدكدن‌صوكره فطرتنده‌كی حب علم سائقه‌سیله درسعادته عزیمت ایتمش وفضلای‌عصردن اخی زاده محمدافندینك دائرهٔ درس‌وخدمتنه ملازمته باشلامشدر. صوكره‌افاضلدن عبدالرحمن افندی‌یه‌انتساب واختصاص پیدا ایده‌رك بعض مدارس علمیه‌ده بولوندیریلمشلردر. برآرالق مشارالیه عبدالرحمن‌افندینك دلالتیله ادرنه‌ده قسام‌عسكری اولمشدی . مرویدركه بعدالفراغ محصول قسمتدن آلدیغی پاره‌لری اصحابنه رد واعاده ایچون شهر مذكوره كیتمش واخذ ایتمش اولدیغی مبلغی دفتر موجبنجه صاحبلرینه اعاده ایتمشدر . خواجهٔ حضرت پادشاهی عطاءاه افندی ایله‌آره‌لرنده مناسبت وصمیمیت حاصل اولمغله خواجهٔ مشارالیه آیدین‌ولایتنك‌آوده‌مش‌قضاسنه‌ملحق (بركی) ناحیه‌سنده بویوك برمدرسه‌تأسیس ووظیفهٔ تدریسی صاحب ترجمه‌یه تفویض ایله‌مشدر . ذكراولنان مدرسه‌ده نشرعلوم‌ایله اشتغال ایده‌رك ملازمین علمیه‌یی وشهرت فضلنه مجلوب‌اولوب اطرافدن كلن طلبه‌یی تدقیقاتیله مستفید ایتمشدر . اواخر

عمرينه ياقين استانبوله كلوب، وزيراعظم محمدپاشا ايله ملاقات ايده رك تمشيت امورعباد حقنده بعض مسرودات عالمانه ده بولونمشدر. تلاوت قرآن وسائره مقابلنده اخذاولونان اجرت خصوصنده كى رأيى ابوالسعود افندى ايله مشاهير قضاتدن بلال زاده طرفلرندن تصحيح اولنمشدر.

طريقت بايراميه مشايخ عظامندن عبدالرحمن قره مانى يه انتساب ايتمش ايسه ده علوم شرعيه ده قابليت واستعدادى داهازياده اولوب معنوياتده كى نشوه سنه غالب بولونديغنى كورن مرشد مشاراليه محمدافنديك كمافى السابق نشر علوم عاليه وشرعيه ايله اشتغال وبويولده احراز اجر واكتساب فيض وكمال ايتمسنى تنبيه وتنسيب ايله مشدر.

(٩٨١) ده اللى بش ياشنده اولديغى حالده (بركى) ده مطعوناً ارتحال ايله دى.

آثارى :

(١) طريقت محمديه [١]

(٢) تفسير سورهٔ بقره

(٣) روضات الجنات [٢]

(٤) رسالة فى بيان رسوم المصاحف العثمانيه

(٥) شرح حديث اربعين [٣]

(٦) جلاء القلوب [٤]

(٧) معدل الصلوة

(٨) ايقاظ النائمين

(٩) متن وشرح من الفرائض

(١٠) شرح المقصود المسمى بامعان الانظار

(١١) انقاذ الهالكين

---

[١] علماء عثمانيه دن؛ ابوسعيد خادمى ، رجب افندى، آقشهرلى خواجه زاده عبدالنصير افندى ، چتالجه لى حسين افندى ، صماقولى احمد كشفى افندى ، قيصرلى محمد زهدى افندى ، كسروى محمد افندى طرفلرندن شرح؛ طريقتجى امين افندى، محمد عصمتى افندى؛ بابا طاغى ابراهيم افندى، محمد افندى بن احمد طرفلرندن ترجمه وتيره وى محمد عيشى طرفندن دخى اختصار ايدلمشدر.

[٢] فضلاى عصردن محمود اسعد افندى طرفندن ترجمه اولونمشدر .

[٣] سكزنجى حديثدن اشاغيسى (١١٧٤) ده مكهٔ مكرمه قاضيلغنده وفات ايدن مؤلفين عثمانيه دن محمد آقكرمانى طرفندن اكمال ايدلمشدر .

[٤] اسحق بن حسن توقادى ومحمد امين ادرنه وى طرفلرندن شرح اولنمشدر .

(١٢) (عوامل) [١]

(١٣) احوال اطفال المسلمين

(١٤) ذخر المتأهلين

(١٥) اظهار [٢]

(١٦) علم حال ـ وصيتنامه [٣]

(١٧) نور الاحياء

(١٨) الدر اليتيم فى علم التجويد [٤]

(١٩) حاشيۀ هدايه

(٢٠) امتحان الاذكياء شرح اللب من النحو [٥]

(٢١) كفاية المبتدى فى الصرف [٦]

(٢٢) رسالة فى اصول الحديث [٧]

---

[١] علماى عثمانيه‌دن عواملى شرحلرى :

(١) (١٢٠٧) ده وفات ايدن ابوبكر بن يعقوب كوموشخانه‌وى .

(٢) (١٢٤٤) « « مصطفى منطقىٔ فيلورينه‌وى

(٣) (١٢٣٠) « « خليل نعيمىٔ مغنيساوى

(٤) ( ) « « احمد قوش آطه‌وى

(٥) ( ) « « شيخ مصطفى ابن ابراهيم افندى

[٢] علماى عثمانيه‌دن اظهارى شرح ايدنلر :

(١) (كشف الاسرار) اسميله صاحب اثرك تلاميذندن اولامشلى مصلح الدين افندى

(٢) (نتايج الافكار) اسميله (١٠٨٥) ده وفات ايدن قوش‌اطه‌لى مصطفى افندى بن حمزه

(٣) (فتح الاسرار) اسميله (١١٤١) ده وفات ايدن صوبيجه‌لى محمد افندى

(٤) ١٢٥٢ ده وفات ايدن عبداه ايوبى

(٥) ١٢٠٦ ده « « رئيس الكتاب سليمان فيضى افندى

(٦) ١٢٠٩ ده « « بروسه‌لى قصاب زاده ابراهيم افندى

(٧) رفع الاستار اسميله عثمان پازارلى نيازى شيخ اسماعيل افندى

(٨) مفتاح المرام اسميله ١٣١٨ ده وفات ايدن ادرنه مفتيسى محمد فوزى افندى

(٩) حل اسرار الاخبار على اعراب اظهار الاسرار اسميله زينى زاده حسين بن احمد افندى طرفندن‌ده اعرابى توضيح ايدلمشدر .

[٣] قاضى زاده ايله نيازى افندى طرفلرندن شرح اولنمشدر.

[٤] (٧٤٢٣) ده وفات ايدن ادرنه‌لى اسكيجى زاده على افندى طرفندن ترجمه وشرح اولنمشدر .

[٥] اطه‌لى طرفندن تحشيه ايدلمشدر .

[٦] فضلاى عصردن ارمناكلى سليمان سرى افندى طرفندن شرح اولنمشدر.

[٧] (١١٥١) تاريخنده داود قارصى طرفندن شرح اولونديغى كبى مدينۀ منوره‌ده محموديه مدرسه‌سى مدرسى ايكن (١٢٩٢) تاريخنده وفات ايدن يوسف خرپوطى طرفندن‌ده مفصل برصورتده شرح ايدلمشدر.

(٢٣) تعليقات على صدرالشريعة
(٢٤) امالى طرزنده فنون عاليه‌دن باحث رساله
(٢٥) سيف صارم
(٢٦) رسالة من الاداب
(٢٧) امثلهٔ فضليه : مخدوملرى فضلاء افندى نامنه تأليف وترتيب ايتدكلرى علم صرفدن امثلهٔ عربيه اولوب مؤخراً برده شرح يازمشلردر.

باباقوشى عبدالرحمن افندى

رستم پاشا خواجه‌سى بابا افندى اقاربندن اولمغله (بابا قوشى) ديمكله مشهور برذات اولوب ابوالسعود افندى تلميذلرندن‌در . (٩٨٣) تاريخنده (كفه) مفتيلكنده وفات ايتدى . فروع علم فقهدن (بستان شقايق نعمان) اسمنده اثرى واردر . مخدومى مصطفى افنديده فاضل برذاتدر. (نظام‌التواريخ) ى (انيس‌الملوك) اسميله ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سى حميديه كتبخانه‌سنده موجوددر .

بابازاده محمد افندى «لارنده‌وى»

زمرهٔ مدرسيندن فاضل برذات اولوب (لارنده) ليدر. (٩٩٥) ده استانبولده وفات ايده‌رك قرب حضرت ايوبه دفن ايدلدى . (تفسير لارنده‌وى) اسميله بنام تفسيريله هدايه‌يه تعليقاتى واردر. صوقوللو محمد پاشانك صاحب ترجمه‌يه حرمتى وحسن ظنى وارايدى .

بوستان زاده محمد افندى «تيره‌وى»

سابق الترجمه بوستان افنديك مخدوميدر . اكمال تحصيلدن صوكره مولويتله برخيلى سياحتدن صوكره استانبوله ورودنده مسند مشيخته نائل اولدى . (وفات بوستان) تركيبيله (درس علمك بوزولدى بستانى) مصراعينك دلالتى اولان (١٠٠٦) تاريخنده ارتحال ايده‌رك شهزاده جامعى حظيره‌سنه دفن ايدلدى . (احياى‌العلوم) ى ترجمه (ملتقى) يى شرح ايله‌مشدر . السنهٔ ثلثه‌ده بعض اشعارى واردر . آثارى غيرمطبوعدر .

بوستانزاده يحيى افندى « تيره وى »

ذكرى سبق ايدن محمد افندى‌نك مخدوم فضائلوسوميدر . اكمال تحصيلدن صوكره دور مناصب علميه ايده‌رك (استانبول قاضيسى) اولمشدى. (١٠٤٩) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب پدرى يانته دفن ايديلدى . علم اخلاقدن سلطان احمد خان اول نامنه يكرمى باب اوزره مرتب تركى العباره (مرآة الاخلاق) نامنده بر كتابيله معجزات نبويه‌دن يوز معجزه‌يى مبين (كل صدبرك) اسمنده توركجه منثور براثر قيمتدارى واردر .

بواثرك خاتمه‌سى قطعهٔ آتيه ايله ختام بولمشدر :

يحيى بيليرم كارمى بن جمله خطادر
هركيم كه ستر ايله‌يه احسان خدادر
اى ناظم آثارم اولان واقف اسرار
ايتمه نظرى عيبمه بى‌عيب خدادر

بكيازارى مصلح الدين

علماى اعلامدن برذاتدر. (١٠٥١) تاريخنده وفات ايله‌دى . نامنه منسوب تفسير شريف ايله علم تاريخ ومحاضراتدن (تذكرة الاوائل) آثار فاضلانه‌سندندر . (تذكره) نك برنسخه‌سى كتبخانهٔ عموميده واردر .

بالديرزاده محمد افندى « بروسه‌وى »

علمادن وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب (بروسه) ليدر . (كرم حقه مقارن اوله بالدير زاده) مصراعنك دلالتى اولان (١٠٦٠) تاريخنده مملكتى اولان بروسه‌ده وفات ايده‌رك (ابدال محمد) جامعى حظيره‌سنه دفن اولوندى .

آثارينك الك مشهورى بروسه‌ده مدفون اولان مشايخ علما وشعرانك تراجم احوالنى حاكى اولان غير مطبوع (وفياتنامه) سيدركه قره چلبى زاده‌نك منظورى اولدقده تاريخ تأليفى اولمق اوزره (روضهٔ اوليا) تسميه قلنمشدر .

آثار سائرەسی :

(حاشیه علی شرح السید علی المفتاح) ، (فضائل حرمین شریفین) ، (جوامع المشایخین) ایله صکوکه وبناء کعبه‌یه دائر اوچ رساله‌سیله (حاشیة الاشباه) ، (تاریخ مکه) دن عبارتدر .

اشعارندن :

(آچیلوب ازهار کلدی شمدی بوی نوبهار : وارایدی دیللرده چوقدن آرزوی بهار)

(مقدمندن وار ایسه آلدی خبر بادصبا : دورایدوب اطرافی ایلر جست جوی نوبهار)

(روضة الاولیا) نك برنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

بالی زاده مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

فضلادن صاحب آثار برذات اولوب شهریدر . (١٠٦٩) تاریخنده وفات ایله‌دی . (سودلیجه) ده مدفوندر .

آثاری :

(شرح کنزالدقایق) ، (شرح قصیدهٔ برده) ، (السیف المسلول فی شرع الرسول) ، (حاشیه علی شرح مفتاح) ، (میزان الفتاوی) ایله حضرت خالد بن زید الانصاری (رضه) روایتیله مروی اولان احادیث شریفه مجموعه‌سی (بواثرینی تربهٔ ایوبه وقف ایله‌دی) . برده (فراستنامه) اسمنده تورکجه براثری واردر .

بیاضی زاده احمد افندی «بوسنوی»

فضلادن وتعلیق نویساندن برذات اولوب پدری بوسنه‌لی ایسه‌ده کندیسنك مولدی استانبولدر . قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولدی . مؤلفاتی آلتی فندن باحث (سوانح العلوم) و (اشارات المرام) اسمیله مسمی (فقه اکبر) شرحی ایله (فقه ابسط) ، (کتاب العالم) ، (کتاب الوصیه) در .

وفاتی : (١٠٩٨) ده ، قبری اسکدارده دیوتجی زاده تکیه‌سی اتصالنده‌در . طریقهٔ (نقشبندی) در . برده (صك) ی واردرکه برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده‌در .

بدرالدین «وانی»

علماء کرامدن برذات اولوب تدریس وافتا وتألیف آثارایله مملکتنده ایفای وظائف ایله‌دی .

اثاری :

(اشرف الوسائل فی اوصاف سید الاواخر والاوائل)، (انیس الرمس فی تفسیر آیة جری الشمس)، (تواریخ الائمه) ، (قصیدهٔ نونیه) ، (قصیدهٔ هائیه) در .

بکر بن علی فردی قیصری «آرجی زاده»

فضلادن برذاتدر . (١١٣٩) تاریخنده تألیف ایتدیکی (قصیدهٔ برئه) شرحی قوش آطه‌سی کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . برده (بخاری شریف) شرحی حاشیه‌سی واردر . (١١٤٠) کسور تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایتدی . حکومت دائره‌سی قربنده‌کی بویوك مزارلقده پدری یاننده مدفوندر . (١١٢٧) تاریخنده وفات ایدن پدری (علی فردی) افندینکده (حسینیه) و (قاضی میر) حاشیه‌لری واردر .

بابا طاغی ابراهیم افندی

علمادن برذاتدر . آثارینك الك معروفی فقهدن مطبوع (حلبی) [١] ترجمه‌سیدر . (کلستان) ی‌ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی ایوبده خسروپاشا کتبخانه‌سنده واردر .

(طریقت محمدیه) یی‌ده (تسهیل الطریقه) اسمیله (١١٨٤) ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر . (تکمله) نامیله مطبوع ومشهور اولان طریقت ترجمه‌سی (ودادی) اسمنده برذاتکدر (حلبی)یی (نیکبولی) قضاسندن (آلاکلیسا) ناحیه‌سی قراسندن (شیخ سید علی بن ابراهیم مستان) اسمنده برعالمده ترجمه ایتمشدر .

تاریخ تألیفی (١١٣١) اولوب برنسخه‌سی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده (فضائل قریش) اسمیله محرر قبائل عربدن باحث اثرك صاحبی (علی بن عثمان) افندی ایله (قاضی) کلمه‌سنك من جهة النحو شرح وایضاحنه دائر (١١٠٦) ده اثریازان (شهری زاده اسماعیل) افندی‌ده باباطاغندن یتیشن علمادندرلر .

بطال خطیبی حسن بن علی قیصری

افاضلدن برذات اولوب (قیصریه) لیدر . (١١٨١) تاریخنده مملکتنده وفات ایده‌رك

---

[١] حلبی‌نك دیکر مترجملری : (محمود الحمیدی)، (محمد بن علی الارضرومی) ، (محمد بن احمد) افندیلردر .

حسنلی محله‌سنده (ارکوبلی) درویش محمداغا جامع شریفی قربنه دفن ایدلدی . (سمحة‌الابرار فی‌بیان غموض‌الاسرار) اسمنده برجلد کبیر اوزره مرتب فتاواسی علم اصول کتب علماسندن بغدادی اسماعیل پاشا حضرتلرینك کتبخانه‌لرنده منظورم اولدی .

(دررالبحار وکنوزالاخبار) اسمنده اوچ جلد (ملتقی) شرحیله (کشف‌الاشتباه) نامنده ایکی جلد (اشباه) شرحی‌ده واردر . (ملتقی) شرحی (ولی‌الدین افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

(پ)

پیر محمد بن یوسف آنقره‌وی

علم لغت وفقه متخصصلرندن ومؤلفین عثمانیه قدماسندن برذات فضیلت‌سماتدر. آثاری غیر مطبوع اولوب صحاح جوهری ایله مغرب وساٸره‌دن جمع ایتدیکی لغات عربیه‌یی مقابللریله ترجمه ایده‌رك (ترجمان) اسمنده یکرمی سکز باب اوزره مرتب اوچ جلددن عبارت برلغتنامه ترتیب ایله‌دیکی (کشف‌الظنون) ده مذکوردر .

بوندن باشقا (ملتقط صحاح‌الجوهر والملحق بمختارالصحاح) اسمنده آیریجه برلغتی و (زبدة الفتاوی) نامنده برفتاواسی واردر .

مسقط رأسی قونیه (ارکلی) سیدر . (٨٦٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (زبدةالفتاوا) نك برنسخه‌سی نورعثمانیه ایله بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌لرنده واردر .

(حاشیه علی شرح دیباجة المصباح) ده جملهٔ آثارندندرکه برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومی‌ده (ترجمان) ایله (ملتقط) لك نسخه‌لری نورعثمانیه‌ده واردر .

پرویز عبدالله افندی

زمرهٔ قضاتدن وشیخ یاوصی منتسبلرندن عالم وعارف بر ذاتدر . علوم رسمیه‌یی علامه ابن کمالدن اکمال ایتدی . مکه ملاسی ایکن (٩٧٨) تاریخنده وفات ایله‌دی . حضرت خدیجه «رضی‌الله عنها» جوارینه دفن اولوندی .

مؤلفاتی :

(شرح تلخیص مفتاح) ، (تعلیقات علی‌الهدایة) ، (رسالهٔ ولایت) ، (رسالة فی‌الوضع) ، (تلخیص تحفةالمعانی لعلم‌المعانی) ، (مرقاة السماء) وساٸره‌در .

استانبولده برمدرسه بنا ایتمشدر . (ویدین) قاضیسی ایکن هربحث برطاقم ابوابی جامع اولمق اوزره اوچ بحثی شامل (تسهیل) اسمنده علم طبدنده براثر تألیف ایله‌مشدر .
(مرقاة السماء) علی قوشجی‌نك علم هیئته متعلق فارسی‌العباره اولان رساله‌سنك توسیعاً ترجمه‌سیدر . برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

بیری زاده ابراهیم بن حسین « برهان‌الدین ابراهیم ابی محمد »

افاضل علمادن برذات اولوب شهیردر . برمدت (مکۀ مکرمه) مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایله‌دی .
اسامیسی آتیده محرر رسائلی حاوی منظورم اولان برجلد کبیر مجموعه‌سنده‌کی صوك تألیف ایتدیکی رساله‌سنك تاریخی (١٠٩٦) اولدیغنه نظراً بیك تاریخی رجالندن بولوندیغی مستبان اولمقده‌در .
آثاری :
القول الازهر فیما یفتی فیه بقول‌الامام زفر .
القول الفاصل الماضی فی‌بیان حکم عزل السلطان للقاضی .
السؤال والمراد فی‌جواز استعمال المسك والعنبر والزباد .
افراغ‌الجهد فی دعوی الید .
اعلاء الرتب فی‌حکم الایثار بالقرب .
القول التام فی‌عدم انفساخ الدار المستأجرة بالانهدام .
انالة‌الارب فی حکم استعمال اوانی الفضة والذهب .
الفوائدالمهمة الفریدة فی ایضاح الالفاظ الغریبة .
بلوغ‌الارب فی‌بیان ارض‌الحجاز وجزیرة العرب .
الوثیق من‌العروة فی بیان اقسام الرشوة .
رفع الضلال فی‌بیان حکم‌التعزیر باخذ‌المال .
القول‌الصواب فی حکم الباب بمنقول الاصحاب .
القول السار فی حکم فناء الدار .
ازالة‌الضك فی‌المراد من‌یوم‌الشك .
اظهارالکنز المخفی فی عدم ضمان‌الصیرفی .

الاستدلال فی حکم الاستدلال .
حاشیهٔ أشباه ونظائر (عمدهٔ ذوی البصائر) .
اللمعة فی حکم صلاة اربع بعد الجمعة .
القول البات فی ایصال الثواب للاموات .

برنجی زاده سلیمان افندی

علما واتقیادن برذات اولوب مشایخدن خضرزاده حسن افندینك دامادیدر . غلطه‌ده عرب جامع شریفی واعظی ایدی . (١٢٨٠) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . (١١٢) مجلس اوزره مرتب ایکی جلد کبیر (تحفة الواعظین) اسمنده اثری واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی اکلاشیلیور . (١١١٠) ده مؤلف (مصطفی بن احمد وارنه‌وی) نك مجلسی وجمال خلوتی خلفاسندن (محترم بن شیخ محمود توقادی) نك (شمس الواعظین) ی (١١٧٦) ده ارتحال ایدن (محمد بن مصطفای سیواسی) نك (شمائل العلماء الاعلام ومجالس الخواص والعوام) ی سلطان بایزید ثانی معاصری (محمد بن کمال) ك (٤١) باب اوزره مرتب (بستان المسلمین) ی (١١٤٤) تاریخنده (قره حصار شرقی) نك (قره کول) ناحیه‌سندن (محمد بن خلیل) افندینك‌ده (ترغیبات الابرار وترهیبات الاشرار) ی برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده موجود اولان (عبدالکریم بن محمد) افندینك (نصایح الابرار) ی متأخرین علمادن (خوپا) لی عثمان افندینك مطبوع (درة الناصحین) ی وکوسه زاده (عثمان) افندینك مجالسی وبرنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجود جمال خلوتی خلفاسندن (اعمی شیخ مراد) افندی زاده (شیخ محمود) افندینك (ملاذ المتقین وملجأ الصالحین) و (راحة الارواح) ی مواعظه متعلق آثاردندر .

پیری زاده محمد سعید افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب نیکده قضالرندن (بور) دندر . (١٣٠٢) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . علوم متنوعهٔ عربیه‌دن باحث غیر مطبوع درت جلد کبیر اوزره مرتب مجموعه‌سی فضیلتنه دالدر .

تاج بك زاده سعدى چلبى «آماسيه‌وى»

بدايت حاللرنده برادرى كبى شعرله توغل ايتمشدر . اساساً علم وفضيلتله شهرتى غالب اولوب سيد شريفك (شرح مفتاحنه) صدرك (شرح وقايه‌سنه) حاشيه‌لرله (نسفيه) عنوانيله برده منظومهٔ عقائد يازمشدر .

منظوم مؤنثات سماعيه‌سى واردر . اسمى تاريخ تأليفى اولان (خيرالاحلام) ده جملهٔ آثارندندر .

وفاتى : (تاج بكزاده كيتدى دنيادن) مصراعنك دلالتى اولان (٩٢٢) ده‌در .

اشعارندن :

عشق حالاتنى فرهاد ايله مجنون نه‌بيلير
برى طاغ آدميدر بريسى صحرا دليسى

قسم اولى اخلاق وسياستدن قسم ثانيسى موعظه‌دن باحث اولملق اوزره بايزيد ثانى‌يه (مرآت‌الملوك) نامنده توركجه براثر تقديم ايدن (احمد بن حسام‌الدين) ده آماسيه‌دن يتيشن فضلاى ادبادندر . بواثرك برنسخه‌سى اسعد افندى كتبخانه‌سنده‌در .

تاج بك زاده جعفر چلبى «آماسيه‌وى»

فضلاى شعرادن برذات اولوب سعدى چلبى‌نك كوچوك برادريدر . (هوس‌نامه) اسمنده براثر منظوم حكيمانه‌لرى واردر . هر ايكى برادر سلطان سليم قربنده (بالاط) سمتنده نشانجى مسجدى پيشكاهنده مدفوندر . (٩٢٠) ده اجل قضا ايله وفات ايله‌دى‌كه اولجه نظم ايله‌ديكى شو :

بن شهيد تيغ عشق اولدقده راه يارده
يومه‌دن دفن ايله‌ييك تندن غبارى كيتمه‌سون

بيتنك حكمى ظاهر اولدى هوس نامه‌سيله نفيس خط تعليقيله محرر مرتب ديوانتك برر نسخه‌سى آياصوفيه كتبخانه‌سنده موجوددر . علم خطى ، قبلة‌الكتاب (شيخ حمدالله) دن تمشق ايتمشدر . سلطان بايزيد ثانى حقنده سويله‌ديكى مرثيه‌سى طبع شاعرانه‌سنه دلالت ايدر آثاردندركه مطلعى بودر :

دنیا مقام حسرت ودرد وبلا ایمش
محنت اوجاغی غم‌اوی ماتم سرا ایمش
عذب فراتی ملح اجاج وعذاب نار
داروی دردِ صحتی رنج عنا ایمش
چون صویه نقش اولور صورجسم آدمی
فکر بقا کشی‌یه بر اولماز هوا ایمش
ویرمه کوکل زخارف دنیایه ای عزیز
آلور کوزیله ایله نظر هپ هبا ایمش

برده فتحنامهٔ استانبول اسمنده منثور بر اثری واردرکه تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سیله نشر اولونمشدر .

تاج‌الدین ابراهیم بن عبدالله «حمیدی»

فضلادن بر ذات اولوب (حمید ایلی) دندر . آماسیه مفتیسی ایکن (١٠٠٩) ده وفات ایله‌دیکی (عقدالمنظوم فی ذکرا فاضل الروم) ده مندرجدر . علوم عربیه‌نك همان هرشعبه‌سنده یدطولی صاحبی ایدی . فقهدن صدرالشریعه‌یه وسید شریفك مفتاح شرحی ایله تجریدینه حاشیه‌لری وعلم صرفدن مراح شرحی ومسائل مختاره‌یی حاوی مجموعهٔ فقهیه‌سنه وفرائضك مسائل غریبه‌سنی مبین مجموعه‌سی واردر .

توفیق افندی «محمد توفیق افندی» استانبولی

فضلادن برذات اولوب شهریدر. سنك مزارنده محرر (ایلدی **توفیق** افندی قرب اعلایی فنا) مصراعنك‌دلالتی اولان (١٢٧٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (مثنوی‌خانه) یه دفن ایدیلدی .
باشلیجه تحصیلی مراد ملا شیخی (محمد مراد) افندیدندر . (عروض جامی) یه (قصائد جامی) یه شرحلری ورجال علمیه‌نك تراجم احوالنه دائر آثاری واردر وغیرمطبوعدر .
مثنویٔ شریفك برقسمنی‌ده (انس‌معنوی) اسمیله شرح ایله‌مشدرکه مطبوعدر . استادینك (قواعد فارسیه) سنی‌ده شرح ایتمشدر .

ثابت محمد افندی «قیصری»

عصرمز علماسندن اولوب قیصریه‌لیدر . (۱۳۱۱) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك قورشونلی جامع خظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

آثارندن :

(مرآة الحامدین فی کشف اسرار المحققین) اسمنده‌کی فاتحهٔ شریفه تفسیری (۱۳۹۰) ده استانبولده طبع اولونمشدر .

علم بیاندن (فریده) عصامی (معین المستعیر) اسمیله ترجمه ایتدیکی کبی (شفاء شریف) ده‌کی شمائل نبویه‌یه متعلق مباحثی‌ده جمع وترتیب ایده‌رك (عین الرحمة والنور) تسمیه ایله‌مشدرکه ایکیسی‌ده غیر مطبوعدر .

(ج)

جمال الدین محمد آقسرایی [۱]

خداوندکار غازی دوری مشاهیر علما وعرفاسندن اولان بوفاضل بیدای علوم شرعیه وادبیه‌ده یدطولی صاحبی اولوب (آقسرای) ده امر تدریس (صحاح جوهری) یی ازبردن بیلمکله مشروط اولان (زنجیرلی) نام مدرسه‌ده مدرس ایدی .

حلقهٔ تدریسنه طوپلانان طلبه (مشائیون) نامیله یولده ، (رواقیون) نامیله رواق مدرسه‌ده آیاقده استفاده ایدنلردن باشقا اصل درسنده حاضر بولونان بللی باشلی فضلادن عبارت اولوب مشهور (ملا فناری) بوجمله‌دن ایدی

سید شریف کبی برفاضل دخی بالخاصه استفاده مقصدیله قره‌مانه قدر کلمشسه‌ده صاحب ترجمه‌نك وفاتنه تصادف ایتمشدر .

[۱] (۸۰۰) تاریخی رجالندن فقه واخلاقدن (عمادالاسلام) صاحبی (عبدالرحمن بن یوسف) ده (آقسرای) دن یتیشن علمادندر . (عماد الاسلام) اساساً ملا عبدالعزیزك فارسی العباره یازدیغی (عمدة الاسلام) نك توسیعاً ترجمه‌سیدر . (۸۵۰) تاریخنده یازیلمش برنسخه‌سی آق شهر کتبخانه‌سنده منظورم اولان (کتاب سیاسة الدنیا والدین) مؤلفی اولان (شیخ سعید بن اسماعیل بن عمر الرومی الاقسرایی) ایله برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود اولان :

(نهایة السؤل والامنیة فی تعلم الفروسة) مؤلفی (محمد بن عیسی بن اسماعیل الحنفی) و (منار) شارحلرندن اولوب (۷۲۷) ده اثرینی اکمال ایدن (عیسی بن اسماعیل) ده (آقسرای) دن نشأت ایدن مؤلفیندندر .

مؤلفاتی (کشاف) اوزرینه حواشیسی، امام‌بیضاوینك (غاية‌القصوی) سنه شرحی و(رسالة فی‌جواز الدور والسماع) ومعانیدن (ایضاح) و (تلخیص) ه برر شرحیله تصوفدن (شرح ان‌الله خلق آدم علی صورته) و(حدیث‌اربعین) وفقهدن (شرح مجمع البحرین)، (حاشیهٔ‌ملتقی)، طبدن (شرح موجزالقانون المسمی بحل‌الموجز)، نحودن (شرح لباب المسمی بکشف الاعراب) وعلم اخلاقدن سلطان بایزید اوله اهدا ایتدیکی (اخلاق جمالی) اسمنده‌کی اثری‌درکه اوچ مقاله اوزره مرتب اولوب:

١ — نفسه

٢ — متعلقاته

٣ — معاملاته

دائر اولان اخلاقدن باحثدر. (٧٩١) ده آقسرایده ارتحال ایله‌دیلر. برده بایزید ثانی نامنه مؤلف (شرح مشکلات القرآن الکریم وشرح مشکلات احادیث) اسمنده فارسی العباره برجلد اوزره مرتب بر تألیف عالیلری واردر.

تاریخ تألیفی (٧٧٦) اولان خط دستیله محرر (ایضاح) شرحی نسخه‌سی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده‌در.

جلال‌الدین محمد چلبی

فضلادن محقق برذات اولوب (آماسیه) قاضیسی شمس‌الدین احمد افندینك مخدومیدر. (آماسیه) جه (زیاره‌لی اوغلو) دینمکله مشهور اولدیغی کبی (رسول رومی) دینمکله‌ده معروفدر. تحصیلی آماسیه ومصرده‌در. مصرده تدریسی واردر. (٧٩٣) ده مصرده ارتحال ایله‌دی.

(منار، مشارق، بخاری، تلخیص) ه مختصر ومفید شرحلری وایمانك زیاده ونقصانی حقنده رساله‌سی فضیلتنه شاهددر.

جلال‌الدین الاوجی «محمد جلال الدین بن عبدالله برکوی»

(١٠٠٠) کسور تاریخی رجالندن فاضل برذاتدر. زماننده (برکوئ ثانی) شهرتیله بنام ایدی.

آثاری غیر مطبوع اولوب کوروله‌بیلنلری بروجه‌آتیدر:

حاشیه علی حاشیة‌العصام للقاضی‌بیضاوی.

حاشیه علی حاشیة میرزا جان للعلامةالدوانی .

« « حاشیة السید علی شرح مختصرالمنتهی فیالاصول .

« « البرجندی فیالهیئة .

« « علی شرح امثله للفاضل سروری چلبیٔ تیره‌وی .

جارالله ولی‌الدین افندی «یکیشهر فناری»

افاضلدن برذات اولوب مولداً (یکیشهر) لیدر . یدی‌سنه مکهٔ مکرمه‌ده مجاورتندن ناشی (جارالله) لقبیله ملقب اولدی . بواثناده کبرای نقشبندیه‌دن (یکدست مکی) دن اخذ طریقت ایتدی. فاتح حولیسنده قره‌قول‌خانه آرقه‌سنده‌کی بنا ایتدیکی مدرسه وکتبخانه حظیره‌سنده مدفوندر. تاریخ وفاتی (١١٥١) در .

آثارینك قسم اعظمی کتبخانه‌سنده موجود ایدی فقط کتبخانه کچن حرکت ارضدن سقطلندیغندن موجود کتابلر کتبخانهٔ عمومی‌یه نقل اولونمشدر .

بعضیلری بروجه‌آتیدر :

(٣١٩ حدیث قدسی‌یی جامع اثرعالی) ، قرآن کریمك قراءتندن، اعرابندن، تراجم‌قرادن باحث (الفرقان) ، شرح چغمینی‌یه حاشیه ، قول احمده حاشیه ، حسینیه‌یه حاشیه ، تصدیقاته حاشیه ، آداب میری‌یه حاشیه ، طاش کوپری‌یه حاشیه ، شرح مقاصده حاشیه ، تفسیر قاضی حاشیه‌سی عصامه حاشیه ، مرآته حاشیه، اعراب القرآن، فضائل جهاد، آداب برکوی شرحی، کوپرولو زاده نعمان پاشانك (رسالة العدل فی حال الحضر) رساله‌سنه شرح وحاشیه‌در . بو اثرینك نهایتنده استفاده واستفاضه ایتدیکی ذواتی‌تعداد ایدییور. برنسخه‌سی کوپرولو کتبخانه‌سنده‌در .

جمال‌الدین محمد افندی «برکت‌زاده دامادی — استانبولی»

سیاست شرعیه‌یه واقف علمای عثمانیه‌دن برذات حمیت‌سمات اولوب شهریدر . علی‌الاصول اکمال تحصیلدن صوکره کتابتله باب‌مشیخت اقلامنده ونیابتله طشره‌لرده ایفای حسن خدمت ایله‌دی ، آتی الترجمه عاطف بکك پدر عالیلریدر .

آخرمأموریتی‌اولان (مصر) قاضیلغنده ایکن (١٣١٨) تاریخنده ارتحال‌ایده‌رك (امام‌شافعی)

حضرتلرینك قبرستاننده کائن (علی حلمی) پاشـا مدفننده مرحوم (عثمان ماهر) پاشانك قبری جوارینه دفن ایدیلدی .

آثار فاضلانه‌لری :

١ — (السیاسة الشرعیة فی حقوق الراعی وسعادة الرعیة) : عربی العباره اولان بو اثر حکمتکستر فضلای ارباب قلمدن آطنه‌لی (اصمعی) مخاصیله شهرت شعار (آطنه) لی (یوسف ضیا) افندی طرفندن ترجمه ایدیله‌رك مصرده طبعنه همت اولونمشدر که بالجمله ارباب سیاستله علم حقوق منتسبلرینه استفاده‌بخش برائر قیمتداردر .

٢ — (احتجاب) : نسوان اسلامیه‌نك تستر شرعیسندن باحث برائر مهم اولوب متن عربیسی ایله (اصمعی) افندی طرفندن همت ایدیلن ترجمه‌سی مصرده طبع اولونمشدر .

بونلردن باشـقا (المحافظة علی الدین والاهتمام بالصلاة التی هی اهم ارکانه) و (بیان الترقی بالدین والرد علی القائلین بالترقی بالوسائل المادیة) و (تحقیق فی مسألة القضاء والقدر وانهما سائقان الی العمل لاالی الکسل) اسملرنده‌کی رسائل ترکیه‌سی‌ده بالاده‌کی اسامی ایله (اصمعی) افندی طرفندن تعریب ایدیله‌رك (مصر) ده طبع ایدلمشدر .

(چ)

چیوی زاده محی الدین افندی «منتشاوی»

مسند مشیختی احراز ایدن علمادن اولوب (منتشا) ده مدرسیندن (چیوی) افندی لقبیله ملقب برمدرسك مخدومیدر . برای تحصیل استانبوله کله‌رك (تاج زاده سعدی ، فناری زاده محیی الدین وقره‌بالی) افندیلرکبی مشاهیردن استفاده ایله‌دی . بعد الاکمال (ادرنه، بروسه، چورلی) مدارس مدرسلکلرنده و (٩٣٤) ده مصر قاضیلغنده ایفای خدمت ایتدی . (٩٤٥) ده مسند فتوی ایله بکام اولدی . اوچ سنه طقوزآی مرورنده تقاعد ایدیله‌رك اختیار انزوا قیلدی . علوم شرعیه‌ده صاحب‌وقوف ایدی . (الایثار فی شرح المختار) و (حسن القاری فی التجوید) اسملرنده علم فقه وتجویده دائر اثرلری واردر. طائفهٔ متصوفه‌یه اولان محبتسزلکنی (شقایق) نقل ایدییور . (٩٥٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جوار حضرت خالد (رضه) ده کوچوك امیر افندی قربنه دفن ایدیلدی .

دامادی (فتاوای حامدیه) مؤلفی قونیه‌لی (حامد) افندی ایله مخدومی (محمد) افندیلرده

نائل منصب فتوا اولمشدر . محمد افندینك (الاشباه والنظائر) ه مفصل تعلیقاتی واردر .
برمقدمه ایله اوچ مقاله‌یی حاوی اولان (بسمله) رساله‌سنك مؤلفی (حمزه بن حاجی جنید) افندیده (منتشا) دن یتیشن مؤلفیندندر .

چاووش‌زاده ابراهیم افندی «استانبولی»

علما وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب شهریدر . (١٠٥٠) تاریخنده ایوب نیابتنده ایکن ارتحال ایتدی. قاسم پاشازاده خانه‌سی قربنده مدفوندر. حضرت هدائیدن مستخلفدر .
آثاری :
(الصافیه فی‌شرح الشافیه ، صحائف فی‌الفرائض ، مجمع‌اللطائف) در .
آتی‌الترجمه مشرب زاده حفیدی شیخ‌الاسلام عارف افندی معاصری اولان چاووش زاده محمد عزیز افندینکده (درالصکوك) اسمنده اثر مطبوعی واردر .

چومز قاضی احمد افندی «سلفکه‌وی»

فاضل برذات اولوب (سلفکه) لیدر . (١٠٩١) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایله‌دی .
(سورهٔ فرقان) ه مفصل برتفسیری ایله (بنا) شرحی وبعض رسائلی واردر .
قایغان جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر .

چومز زاده محمد شوقی افندی «بروسه‌وی»

فضلای شعرادن برذات اولوب سابق الترجمه چومز قاضی احمد افندینك مخدومی (ومولداً) بروسه‌لیدر . کنج ایکن (جان شوقی جنته عزم ایلدی) مصراعنك دلالتی اولان (١١٠٠)ده بروسه‌ده وفات ایله‌دی. قایغان جامع شریفی محرابی اوکنده پدری‌یاننده مدفوندر.
آثاری اخلاق وتصوفدن باحث اولوب حروف هجا ترتیبی اوزره مرتب بیك سکز یوز حدیث شریف ، کلام کبار ، ضروب امثالدن مرکب (زبدةالمقال لارباب‌العقل والکمال) ایله فقهدن (خواجهٔ قضاة) تاریخ ومحاضراتدن (اولیات) و (شرح مخصوصات) وتراجم احوالدن (مناقب ابواسحق کازرونی) در .

اشعارندن :

آثار تغافل کورونور هر نکهکده ایا نه کناه ایله‌مشز خاك رهکده
امید صباح ایله‌سون شام غمکده بردل‌که اسیرك اوله زلف‌سیهکده

چلبی زاده عبدالرحمن افندی « استانبولی »

فضلادن بر ذات اولوب شهیردر. (امام فخرالدین رازی) نك علم کلامدن (مطالب عالیه) اسمنده‌کی اثر مشهورینی شرح ایله‌مشدرکه فضلنك برهانی‌در .

چوربه‌جی زاده محمد بن حسین افندی

فضلادن بر ذات‌اولوب (ویدین) لیدر . (١١١١) تاریخنده (روسجوق) مفتیسی ایکن (زین‌العقائد) نامیله تورکجه بر اثر یازمشدر .

(سیلیستره) لی (یوسف بن مصطفی) افندینکده (سفینة‌المتقین) اسمنده تورکجه برعقائدی واردرکه نسخه‌سی (حکیم اوغلی علی پاشا) کتبخانه‌سنده موجوددر .

چرکشی زاده عثمان وهبی افندی « چرکشی »

سلطان عبدالمجید دوری اوائلنده یتیشن علمادن اولوب کبار (مشایخ شعبانیه‌دن) چرکشلی مصطفی افندینك مخدومیدر .

بروجه آتی رسائلی حاوی مطبوع برمجموعه‌سی (تیره کتبخانه‌سنده) منظورم اولدی .

(١) امثله (٢) کلمات متصرفه وقواعد اعلال (٣) عامل ، معمول ، اعراب ومعربات (٤) معمولات موصوله الی‌المجهولات (٥) ترجمة‌الرسالة‌المتعلقة بتلك المعلومات. اسعدافندی کتبخانه‌سنده سلطان محمود ثانی نامنه (حصن الحصین) اسمنده براثری ومصرده طبع ایدلمش (ان الله یحب العبدالتقی النقی الخفی) حدیثنك شرحنه دائر رساله‌سی واردر. (١٢٧٧) تاریخنده (آنقره)ده ارتحال ایله‌دی . ارضروم محله‌سی کنارنده طوپراقلق دنیلن یرده مدفوندر .

چشمی زاده محمد خالص افندی « استانبولی »

علم فقه منتسبلرندن برذات اولوب شهریدر. جدی محمد افندی (چشمه) قضاسنك (ککره) قریه‌سندندر. فتوی امینی ایکن (١٢٩٧) تاریخنده اسکدارده وفات ایله‌دی . (قیسیقلی)ده سلامی علی افندی قربنده مدفوندر .

کتب فتوادن نتیجه ، علی افندی ، بهجه ، عبدالرحیم ، ابن نجیم فتوالرنده‌کی اون بیکی متجاوز فتاوای شریفه‌یی سهولتله بولمق ایچون جدوللی بر طرزده (خلاصة‌الاجوبه) اسمنده ایکی جلد مطبوع تألیفی ایله فرائضدن براثری واردر .

چرکشی زاده محمد توفیق افندی « استانبولی »

صدور عظامدن فاضل برذات اولوب سابق‌الترجمه چرکشی عثمان افندینك مخدومیدر . ولادتلری آنقره‌ده تحصیل وتفیضلری درسعادتده‌در . اکمال تحصیلدن صوکره نیابتله سیاحت ایله‌دی . (١٣٠٢) تاریخنده مجلس تدقیقات شرعیه اعضالغی انضمامیله مجلس مشایخ ناظرلغنه تعیین اولوندی . (١٣١٩) تاریخنده ارتحال ایده‌رك اقسرای جوارنده صوفیلرده شیخ اکمل‌الدین درکاهنه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی (مزیت اسلامیه) ، (غایة‌البیان فی علم المیزان) ، (بهجة‌الطرف فی علم الصرف) ، (اجمال نحو عربی) ، (هدیة‌الصبیان) ، (مفتاح‌العقائد) ، (لوایح‌القدسیة فی فضائل شیخ اکبر)، (مجموعهٔ فضائل)، (الاتقان فی تحقیق‌الایمان)، (تحقیق ادراکات)، (رساله فی قبول‌التوبة) ایله (١٢٨٣) ده مصر مولویتنده ایکن طبع ایتدیردیکی دیوانچه‌سندن عبارتدر . دیوانچه‌ده‌کی (وجود) ردیفلی قصیدهٔ نعتیه‌سندن :

می کبی ویردی صفا خلقه تجلای وجود	بویله پر نشوه‌میدر جام مجلای وجود
اولدی دیباجه طراز صحف صنع قدیر	جوهر حرف کهرپارهٔ اسمای وجود
کشف اولور دیدهٔ صاحب نظره سر قدر	چشم امعانه‌دوش اولسه مرایای وجود
ظاهر اولمازسه نوله دیدهٔ ظاهر بینه	سریکر نکی‌ٔ روی کل رعنای وجود

(ح)

حسن پاشا « قره علاءالدین زاده »

مولانا علاءالدین اسودك برنجی اوغلی اولوب عادت ترکان اوزره اکبر اولاده (پاشا)دنیلدیکی

ایچون بو وصفله یاد اولونمشدر. مولانا فناری ایله مشارکةً (جمال الدین اقسرایی) دن استکمال علوم ایله مشدر .

بر آرالق مناصب دولتده بولونمش ایدی . قبری بروسه‌ده دوه‌جیلر مزارلغی قارشوسنده‌کی مدرسه‌لرنده‌در . مؤلفاتی :

صرفدن (شرح مراح) و (شرح عزی) .

نحودن (افتتاح) اسمنده (شرح مصباح) وسائره‌در .

حسن چلبی « فناری »

مشاهیر فضلادن اولوب محمد شاه فنارینك مخدومیدر . مصرده استکمال فیض علوم ایله وطنی اولان بروسه‌یه رحلت و (پرنور ایده خدای متعال مزارنی) مصراعنك ناطق اولدیغی (٨٤١) تاریخنده وفات ایده‌رك (زینبلر) نام محله‌ده‌کی جامع شریفك مناره‌سی یاننه دفن اولوندی.

مؤلفاتی : (حاشیهٔ کشاف) ، (حاشیهٔ تلویح) ، (حاشیهٔ شرح مواقف)، (حاشیهٔ وقایه) ، (حاشیهٔ مطول)، (حاشیه علی فصول البدایع) ایله رؤیت وکلامه متعلق فارسی العباره (المطالب العالیه)دن عبارتدر. مسلك قویم تصوفه‌ده انتسابلری وار ایدی . شهیر آثاری مطبوع مطول حاشیه‌سیدر.

حسام الدین « توقادی »

تعلبند زاده دیمکله معروف اولان بوفاضل فاتح سلطان محمد دوری فضلاسندن اولوب مؤلفات آتیه‌سیله اثبات فضل ایله‌مشدر. (٨٦٠) تاریخنده درسعادتده وفات ایتدی .

(ابن مداس) نامیله معروف بنا ایله‌دیکی جامع شریف قارشوسنده مدفوندر .

تألیفاتی :

(شرح عوامل جرجانی) ، (رساله فی جواز دوران صوفیه) ، (شرح شمسیه) ، (رساله فی بیان قوس قزح) ، (تعلیقات علی حاشیهٔ تجریدللسید شریف) در .

معانیدن (فرائد هندی) شارحی عرقیه‌جی زاده (شهاب الدین) افندی‌ده متوفادن یتیشن فضلادن برذات اولوب تاریخ تألیفی (٩٩٣) در . خط دستیله محرر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده‌در .

حاجی بابا ابن الشیخ ابراهیم « طوسیه‌ری »

فاتح دوری فضلاسندن اولوب (طوسیه) لیدر .

وفاتی بروسه‌ده قبری سد باشندن چلبی سلطان محمده کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده نامنه منسوب مسجد حظیره‌سنده‌در . مؤلفاتی : (لطائف اعراب القرآن)، (شرح عوامل جرجانی)، (شرح قواعدالاعراب)، (معرب کافیه)، (معرب مصباح)، (الوسائل الوسائط)، (اوفی الوافیه فی شرح الکافیه)، (رسالة اللهو) در .

حلیمی

فضلاء ادبادن فارسی‌دان برذات اولوب جدی (سیواس) لی کندیسی (آماسیه) لیدر . (۸۸۲) ده فاتحه تقدیم ایتدیکی عربی العباره قصیدهٔ تائیه‌سنی ینه کندی شرح ایتمشدرکه برنسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده واردر . بواثرنده سرکذشت احوالندن برخیلیسنی نقل ایدییور . بوندن باشقا [۱] (بحرالغرائب) اسمنده‌کی فارسی‌دن تورکجه‌یه اولان مشهورلغتی ، فرائضدن برمتن وشرحی، طبدن(قاسمیه) نامنده برتألیفی‌ده واردر. یاووز سلطان سلیمه معلملك ایدن قسطمونیلی (حلیمی چلبی) ده افاضلدن برذاتدر . مصر سفرندن عودتنده (۹۲۲) ده (شام) ده ارتحال ایله‌دی . پادشاه حضرتلری جنازه نمازلرنده بولونمش وپك چوق بیان تأثر ایله‌مشدر .

حاجی حسن زاده محیی الدین محمد جامی « بالیکسری »

علما وادبای بنامدن اولوب بالیکسرلیدر . تحصیلی بروسه‌ده ییلدیرمده مدفون مجیزین علمادن آیدینلی ملا (یکان) مرحومدن‌در. محمود پاشا دلالتیله حضرت فاتحه تقدیم اولونه‌رق بروسه‌یه قاضی نصب اولنمشدی. بعده قاضیعسکر اولدی .

مؤلفاتی : (میزان التصریف فی علم الصرف)، (حاشیهٔ توضیح)، (ناتمام غرائب لغات)،

---

[۱] قسم اولی لغات فارسیه ، قسم ثانیسی فوائد شعریه‌دن باحث (۵۲۸۶) لغتی حاوی اولان (۹۴۷) ده وفات ایدن حسن بن حسین عمادالقره حصارینك (شامل اللغه) سی ایله خطیب رستم مولوینك (وسیلة المقاصد) ی وصوفیه‌لی (نعمةالله) افندینك اسمنه مضاف اولان لغتی (برهان قاطع) و(فرهنك شعوری) کبی اثرلرده فرسجه‌دن تورکجه‌یه یازیلان لغت کتابلرینك مقبوللرندندر .

(حاشیهٔ مقدمات اربعه)، (حاشیهٔ تفسیر بیضاوی علی سورة الانعام) در. ادبیات عثمانیه‌یه انتسابلری اولوب اشعارنده (وحید) و (جامی) تخلص ایدر ایدی. (قاضی) کلمه‌سنك دلالتی اولان (٩١١) ده استانبولده وفات ایلدی. جوار ایوبده مدفوندر. فقهدن (مجمع البحار) اسمیله ایکی جلد اثری ده واردر.

تاج زاده جعفرچلبی‌نك (هوس‌نامه)سنده مدح ایتدیکی درت شاعردن بریدر. اشعارندن:

راه غمکده اولالی کوکلم روان سکا
ترك ایله‌دی علاقه‌سنی کیتدی جان سکا

ارادهٔ پادشاهی ایله تحریرینه باشلادیغی غرائب لغاتی جامع اولان اثرینی اکماله موفق اوله‌مامشدر. ایران فضلاسندن حسین واعظك (روضة الشهدا) سنی (سعادتنامه) اسمیله ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر. متمیز تلمیذلرندن (احمد بن سیدی) نك ده (اسرار فاتحه) اسمنده قیمتدار بر اثری واردر.

(روضة الشهداء) شاعر مشهور (فضولی) طرفندن ده (حدیقة السعداء) اسمیله ترجمه اولنمشدرکه معروف ومطبوعدر.

حسین افندی «حسین شاه چلبی آماسیوی»

علم آداب مناظره‌دن مشهور (حسینیه) اسمنده‌کی اثرك مؤلفی اولوب نیکسارلیدر. تحصیل وتدریسی آماسیه‌ده‌در. (٩١٨) ده ادرنه‌یه رحلت ایتدیکی قیداً ثابتدر.

شیخ الخطاطین حمدالله افندیدن تمشق ایتمشدر. (واردار یکیجه‌سنده) قرقلر باشی نامیله معروف اولان حسین افندینك بو ذات اولدیغی ده مرویدر.

آثارندن برده (منار) حاشیه‌سی واردر.

حمدالله بن خیرالدین

فضلادن وعلم قرائت قرآن متخصصلرندن برذات اولوب (آیاصوفیه) ده خطابت وتدریسله مشغول اولدی. قرائتدن (جواهر العقیان فی شرح عمدة العرفان) و (وسیلة الایقان فی شرح

رسوخ اللسان فی حروف القرآن ، شرح عمدة العرفان فی وصف حروف القرآن) اسملرنده اثرلری واردرکه برر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

(وسیله) نك تاریخ ترجمه‌سی (٩٦٠)، (عمده) شرحنك‌ده (٩٥٦)در.

حسام زاده مصطفی افندی

فاتح دوری فضلاسندن وادبادن برذاتدر . طریقت زینیه‌یه‌ده انتسابی واردر . بروسه مفتیسی ایکن وفات ایله‌دی (زینیلر) ده مدفوندر .

آثاری :

(حاشیهٔ شرح مقاصد ، حاشیهٔ تلویح ، مجموعهٔ انشا) وسائره‌در. تشریح اسمنده‌کی صدرالشریعه شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی یکی جامع کتبخانه‌سنده‌در . تاریخ تحریری ٨٩٣ در .

اخلاق وتصوفدن باحث (ذوقیه) اسمنده‌کی براثرینك خط دستیله محرر نسخه‌سی‌ده (اندرون) کتبخانه‌سنده‌در .

حافظ محمد بن احمد بن عادل پاشا

فضلادن بر ذات اولوب شهیردر . (٩٥٠) تاریخلرنده استانبولده ارتحال ایتدی . آثاری غیر مطبوعدر .

وزیر اعظم مصطفی پاشا نامنه مفتاح حاشیه‌سی
فرهاد پاشا نامنه شرح مواقفه تعلیقات
(هیئت ـ نجوم) دن السبع الشداد
رسالة الهیولی‌در

حسین حسام الدین افندی « قره چلبی زاده »

اکمال تحصیلدن صوکره دورمناصبله قاضی‌عسکر اولمشدی. بروسه‌ده متقاعداً عزلت نشین ایکن (تکمیل عزلت) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٠٧) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (امیرسلطان)،

جامع شريفى اوكنه دفن ايدلدى . هدايه ايله مفتاحه واقفانه تعليقاتى ومسائل فقهيه‌يى جامع قيمتلى مجموعه‌سى واردر .

حسين كفه‌وى

فضلا وادباى عثمانيه‌دن بر ذات اولوب دور مدارسله مكه ملالغنه نائل اوله‌رق ختام مدت مأموريتى اولان (١٠١٠) تاريخنده مكهٔ مكرمه‌ده وفات ايله‌دى . طبعى مزاح اديبانه‌يه مائل ايدى . برنسخه‌سى (حميديه) كتبخانه‌سنده موجود اولان (بوستان افروز جنان) اسمنده‌كى (كلستان) شرحنك مقدمه‌سنده ترجمهٔ حالندن وبعض آثارندن بحث ايدييور .

آثارى غير مطبوع اولوب بروجه‌آتى‌در . (شرح بخارىٔ شريف الى حديث غسل) ، (شرح مسلم الى نصف) ، (شرح ديوان حافظ) ، (شرح لامية‌العجم) وسائره‌در .

برده (سوانح التفأل ولوايح التوفل) اسمنده فالنامه‌سى واردر .

ابياتندن :

مذاق اهلى لبك ياد ايتسه طوطى قندى وصف ايلر
عجبدر حال عالم بيلمه‌ين سويلر بيلن سويلر

مصارعندن

الكله ايتديكك خيرى ديلكله ايله‌مه ضايع

(فال‌نامه) قسم اعظمى حافظ شيرازى ديوانندن ايديلن تفألاتدن وبونلره دائر ظريفانه حكاياتدن باحث براثردر برنسخه‌سى عاشرافندى‌ده واردر . (رازنامه فى مناقب العلماء والمشايخ والفضلاء) اسمنده براثرى دها واردر . برنسخه‌سى (حكيم‌اوغلى) كتبخانه‌سنده‌در .

حسام زاده ابراهيم افندى « كرميانى »

مشاهيرعلمادن اولوب كرميانى حسام افنديك اوغليدر . وفاتى (١٠١٦) تاريخنده قبرى استانبولده شريفه خاتون مسجدى ساحه‌سنده‌در .

فضائل وكمالات ايله متصف بر ذاتدر .

ابن‌كمالك (مفتاحنه) مكمل بر (تكمله) سی اولدیغی كبی (فقه اكبر) وشافیه‌یی‌ده نظماً شرح ایتمشدر .

طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر. (شریفی) تخلص ایدردی .

حسن الثانی « آق حصاری بوسنوی »

فضلادن بر ذات اولوب بوسنه‌نك (تراونیك) [١] سنجاغنه مضاف (آق‌حصار ـ دولتی وقف) قصبه‌سندندر .

علوم رسمیه‌یی (٩٨٦) تاریخنده بوسنه قاضیسی بولونان (بالی) افندیدن تكمیل ایله‌مشدی. وفاتی (١٠٢٥) ده اولوب قبری مملكتنه یاقین (پروساچ) قریه‌سنده‌در . كافی مخلصی علم كافده‌كی مهارتنه ویاخود (كافیه) یه یازدیغی شرحنه بناءً‌در .

آثار فاضلانه‌لری : (شرح عقائد طحاوی)، (شرح علی مقدمة الصلاة للفناری)، (شرح قدوری)، (سمط الوصول الی علم الاصول)، (متن وشرح فی علم المعانی)، (اكری ملحمه‌سی تاریخچه‌سی)، (اصول الحكم فی نظام العالم) [٢]، (كافی فی المنطق) وسائره‌در.

حافظ محمود « واردارى » [٣]

(واردار) یكیجه‌سندن یتیشن فضلادن اولوب آیات قرآنیه‌نك سهولتله بولونه‌بیلمسی ایچون

---

[١] فقهدن (شرح مقدمة الغزنویه) صاحبی (شیخ مصلح الدین) افندی‌ده (تراونیك) دن نشأت ایدن علمادندر .

[٢] اكری وقعه‌سنده بولوندقدن صوكره عربی العباره قلمه آلدیغی بو اثر مقبولنی سلطان محمد ثالثه تقدیم ایده‌رك مظهر التفات پادشاهی اولمشدی . لسان عثمانی‌یه ترجمه‌سیله برابر درسعادتده طبع اولوندیغی كبی (آلمانجه) یه‌ده ترجمه اولونمشدر . (اصول الحكم فی نظام العالم) ك فرانسزجه‌یه‌ده ترجمه ایدلدیكی (بانجه) اسمیله (١٢٩٧) تاریخ هجریسنده نشر اولونان رسالهٔ موقوته‌ده مذكوردر . ابراهیم متفرقه طرفندن ینه بواسمده تألیف اولونان اثر دیكر كندی معرفتیله (١١٤٤) سنه‌سنده مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولونمشدر . بو اثرده جغرافیانك منافعیله سیاست عسكریه‌یه دائر مفید ومختصر معلومات واردر . برده (١٠٠٦) تاریخنده عقائددن (روضات الجنات) اسمنده تألیف ایتدیكی متنی (١٠١٤) تاریخنده (ازهار الروضات) اسمیله شرح ایتمشدركه هر ایكیسی كتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر. (روضات الجنات) اثر ذهول اوله‌رق بركوی مرحومه نسبت اولونه‌رق طبع ایدلمشدر.

[٣] وطنداش وتلامیذندن [عالی] نامنده‌كی ذاتكده علم كلامدن باحث عربی العباره (طوالع الانوار من مطلع الانظار) اسمنده منقح براثری واردر .

تألیفنه همت ایتدیکی (ترتیب زیبا) [١] اسمنده‌کی اثر مطبوع ومشهورك مؤلفیدرکه (زهی ترتیب زیبا) تاریخ تألیفیدر . (١٠٤٥) تاریخنده وطننده وفات ایله‌دی .

حمام یاننده‌کی قبرستانده مدفوندر . (مناقب الدرر علی الغرر والدرر)، (شرح مراح)، (شرح بنا)، (هبة‌الله من الفرائض)، (حاشیهٔ شافیه)، (بحر المسائل من الفرائض) اسملرنده غیر مطبوع آثاریده واردر .

اشعارندن :

دکل ارض وسما وشش جهتدر حضرت مولا
قدیمی ذاتنه اولماز محل حادث اولان اشیا

استانبولده نشانجی محمد پاشا جامعی خطیبی ابراهیم بن مصطفی افندینکده (ترتیب زیبا) طرزنده (کتـاب التسهیل والترتیب) اسمیله مسما بر کتابی و(شرح عدد آیات) نامنده بر رساله‌سی واردر .

تسهیلی (ترتیب زیبا)نی کوردکدن صوکره یازدیغنی مقدمه‌ده یازییور . اثرلرینك نسخه‌لری اسکدارده (آطلاما طاش) کتبخانه‌سنده واردر .

حبری علی افندی

افاضلدن برذات اولوب کوتاهیه‌لیدر. آثارینك الك بویوکی اولان (حدیقة الفقها) سنك ینه کندی طرفندن یازیلان شرحنده کنیه‌سنی بویله یازییور : (ابو محمد حبری علی بن مصطفی بن پیر محمد المعروف ببلبل زاده) وطننده اکمال تحصیلدن صوکره سیر وسیاحت ایده‌رك (قیزلحصار) [٢]ده

[١] ١١٧٤ تاریخنـده دیاربکر والیسی ایکن وفات ایدن (چته‌جی) عبدالله پاشانك (انهار الجنان من ینابیع آیات القرآن) اسمنده بو طرزده براثری اولدیغی کبی (١٢٨٦) تاریخنده کوتاهیه مفتیسی اولان محمد شریف افندی نامنده بر فاضلك‌ده آیات قرآنیه ایله برابر مطبوع ومشهور اولان (مفتاح التفاسیر) اسمنده براثری واردرکه حافظ کلام اولمایانلرله تفاسیرله متوغل ذواته الزم براثردر. خدمهٔ دولتدن عاکف افندی نامنده بر ذاتکده (١٢٦٦) تاریخنده مؤلف (مرآة القرآن) اسمنده مفصل بر اثری واردرکه برنسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر. ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذکور توفیق بك طرفندن‌ده اصول وادارهٔ عتیقه حقنده‌کی مباحثی طی ایدلمك اوزره (١٢٨٧) تاریخنده ترجمه وطبع اولندیغی کبی (حجاز) والیٔ اسبق فضلادن احمد رشید پاشا طرفندن‌ده ترجمه واصلیله برابر (١٣٣١)ده مکه‌ده طبع اولونمشدر .

[٢] قیزلحصار : (اغریبوز) اطه‌سنك جنوب نهایتنده‌کی (قاریستوس) شهریدرکه ادارهٔ عثمانیه زماننده (قیزلحصار) نامیله توسیم ایدلدیکی (کاتب چلبی) مرحومك (جهان نما) اسمنده‌کی اثر مشهورینك خریطه‌سنده محرردر . صاحب ترجمه اختیار اقامت ایتدیکی (قیزلحصار)ك بو (قیزلحصار) اولدیغنی تصریح ایله‌یور . جغرافیون عثمانیه‌دن بعضیلری طرفندن (مغنیسا) نك (قیزلحصار) اسمیله توسیم اولوندیغی و (عینتاب) سنجاغنده ینه بواسمله برناحیه بولندیغی‌ده (جغرافیا) ایله متوغل ذواتك معلوملریدر .

اختیار اقامتله نشر علومه باشلادی. بووجهله امرار اوقات ایله یوب (۱۰۸۰) کسور تاریخلرنده ارتحال ایتدی. آثاری متنوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه آتیدر :

۱ — (حدیقة الفقها) : برجلد کبیر اوله‌رق تألیف ایتدیکی بوأثرینی (۱۰۵۲) تاریخنده (تلخیص الفتاوی والشروح) اسمیله بش جلد اوزرینه شرح ایله‌مشدرکه بر طاقمی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر. بواثر علم فقهده‌کی اختصاص و معلومات واسعه‌سنه برهان جلیدر. بوشرحك مقدمه‌سنده کنیه‌سنی و (قیزلحصار) ده شرح ایتدیکنی تصریح ایدییور.

۲ — (شفاء الابدان المرضی فی سر منافع القرأن الشریف والاسماء الحسنی) : (قاضی ابوبکر نسائی) نك (الدر النظیم فی فضائل القرأن الکریم) اسمنده‌کی اثرینك شرحی اولوب نهایتنده لسان درر بار نبوتدن شرفصادر اولان ادعیۀ مأثوره‌یی علاوه ایتمشد .

۳ — (هدیة الحبری فی ترجمة منهاج المحمدی) علم کلامدن باحث بر تألیف کزین اولوب بواثرینی (۱۰۷۳) ده تحریر ایتدیکنی درمیان ایدییور. (منهاج) ده کندی اثریدر. ترجمه‌نك برنسخه‌سی حمیدیه‌ده واردر.

٤ — (زبدة الفکر فی زیارة سید البشر) : فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندمز حضرتلرینك زیارتلری آدابندن وقسماً مدینۀ طاهره فضائلندن باحثدر.

۵ — (عقود الدریة فی شرح فرائض الحبریة) : علم فرائضه دائر تألیف ایتدکاری متن متینك شرحی اولوب برنسخه‌سی (کوتاهیه) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی.

٦ — (نبذة المناسك) : مناسك حجدن باحث براثر نافعدر.

۷ — (منیة الصالحین) : علم عقائده دائردر.

۸ — (شرح حدیث اربعین) : طرز معلوم اوزره‌در.

۹ — (ذخر الآخرة) : ملتقی نك توسیعاً ترجمه‌سی اولوب برنسخه‌سی کتبخانۀ عمومیه‌ده واردر.

۱۰ — ذخر المصیر : عقـائده متعلق تورکجه بر منظومه‌در. بر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده واردر.

خط دستیله محرر نسخه‌سی فاتح کتبخانه‌سنده موجود (شرح نقایه من الفقه) مؤلفی (عبد الواجد بن محمد) افندی ده کوتاهیه‌دن یتیشن فضلادندر. تاریخ تألیفی (۸۵٦) در.

حاجی محمد بن علی القرهمانی

قرهمان وحوالیسنده (شیخ سیاه سر - قردباش) شهرتیله معروف اولان شیخ عبداللطیف قرهمانینك نسلندندر .

(شرح بسمله) ، (حاشیه علی التهذیب) ، (تقریب المبتدی الی مطالب المهتدی فی الفقه) ، (رساله فی ایمان ابوی النبی صلعم) وسائره کبی غیر مطبوع آثاری واردر .

حاجب زاده محمد افندی « استانبولی »

علوم آلیه وعالیهنك اکثر شعباتنده وبتخصیص علم فقه وفرائضده صاحب اختصاص برذات اولوب شهیردر . (۱۱۰۰) تاریخنده درسعادتدهوفات ایتدی. (بضاعةالاحکام فی احکام الحکام) اسمنده براثریله فقهدن (صك) ه دائر دیکر بر اثری واردر . (شیخ محمد بن عبدالرشید سجاوندی) نك فرائضنیده (الفرائض الوافیه) اسمیله ترجمه ایتمشدر .

برده علم تجویددن (قواعدالقرآن فی تجویدالقرآن) اسمیله تورکجه بر تجویدی واردر .

حفظی محمد افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب شهیردر . (۱۱٦۵) تاریخنده استانبولده وفات ایدهرك صاری عبدالله افندی یاننه دفن ایدلدی . طاشندن ملامیهٔ بایرامیهیه منتسب اولدیغی نمایاندر . (فضائل الاعمال) وسائره کبی آثاری واردر. (۱۰۵۱) ده (بیان اوصاف قدس شریف) اسمندهکی اثری یازان محمد حفظی افندی دیکر برذاتدر . رسالهسی مطبوعدر .

حافظ محمد افندی « ارضرومی »

علما وشعرادن برذات اولوب ارضروملیدر. اکمال تحصیلدن صوکره ارضروم مفتیلکنده بولوندی. (معرفتنامه) صاحبی شیخ ابراهیم حقی نك فارسی خواجهسیدر. آثاری (تعلیقات علی تفسیر البیضاوی) ایله مطبوع (دیوان) وسائرهدر. حقی مرحومك (حقه یونلدی حاذق افندی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۷۷) تاریخنده (ارضروم) ده ارتحال ایلهدی .

ابیاتندن :

خود پرستان زعمله علامهٔ دوران اولور
مکتب عرفانه کلسه طفل ابجد خوان اولور

نور وحدتله ایان قلبنی بیت رحمان
چاك ایدر سینه‌سنی کوشهٔ محراب کبی

ارضرومده کل احمد آغا طرفندن قارص جاده‌سنده انشا اولونان چشمه‌یه سویلدیکی (کَلْ کُلْ احمد چشمه‌سندن ایچ کُلاب آسا صوینی) تاریخی لطائف تاریخیه‌دن‌اولوب مشهوردر.

حسین بن محمد افندی

فضلا وارباب معارفدن برذاتدر. (١١١٥) تاریخنده (قزوینی) نك (عجائب‌المخلوقات) نی (مرآت عجائب‌المخلوقات وکشف غرائب‌الموجودات) اسمیله توسیعاً ترجمه ایتمشدرکه نسخه‌سی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر. (رسالة النوریه فی العقائد الشرعیه) اسمنده تورکجه براثری‌ده واردر.

حنیف ابراهیم افندی

(فطین) تذکره‌سنك نقلنه کوره خواجکان دیوان همایوندن، شیخ‌الاسلام عارف حکمت بك قولنه کوره بالطه‌جی زمره‌سندن علم وقلم صاحبی برذات عرفانسماتدر. مأموریت رسمیه‌دن فراغتدن صوکره اختیار عزلت ایله‌مشدی. بر آره‌لق کندیسنه جذبه طاری اولدیسه‌ده آز زمانده عالم صحوه کله‌رك خاك پاك حجازه عزیمت وایفای حج شریفه موفق‌اوله‌رق (استانبول)ه عودت ایله‌دی.

الی آخرالعمر تألیف آثار ایله اشتغال ایله‌یوب معاصر واحباسندن بولونان شاعر (پرتو) افندینك سویلدیکی: (حزن ایله ناچار تاریخن دیدم، عدنه محویت ایله کیتدی حنیف) تاریخنك دلالتی اولان (١٢١٧) سنه‌سنده عازم‌دار عدن اولدی. مستقیم زاده، مجلس علمندن مستفید اولانلر میانده‌در. مع‌التأسف مدفنی تعیین ایدیله‌مدی.

آثارینك جمله‌سی غیر مطبوع اولوب بروجه‌آتیدر:

١ — تفسیر آیة (ان‌الصلوة تنهی عن‌الفحشاء).
٢ — شرح حدیث اربعین بلفظتین.
٣ — هدیةالاخوان — شرح حدیث ام زرع —

٤ — تفسیر سبع سور بی نقط (ضحی، انشراح، تین، قدر، عصر، کوثر، اخلاص) .

٥ — شرح اسماء النبی ، اسمی : (الدرة العصماء فی بیان ابهی الاسماء) در .

٦ — تخریج احادیث شرعة الاسلام .

٧ — ترجمهٔ صدر الشریعه .

٨ — ترجمهٔ افاضة المنان .

٩ — لوامع الالهام .

١٠ — منهج الادیب فی شرح انموذج الحبیب .

١١ — الاعداد فی اعداد الزاد للمعاد .

١٢ — اسامیٔ اصحاب بدر .

١٣ — لعل مصفا فی زیارة المصطفی [فضلای عربدن (زین الدین محمد العباس) ك (نتیجة الفکر فی خبر مدینة سید البشر) اسمنده‌کی بش باب و بر خاتمه اوزره مرتب (مدینهٔ منوره) تاریخنك ترجمه‌سیدر. مستقیم زاده خطیله محرر برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجوددر] .

١٤ — رسالة الناسخ والمنسوخ .

١٥ — اختصار لغت وصاف .

١٦ — منازل الحرمین .

١٧ — دیوان [برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده واردر] .

١٨ — شرح طوفان معرفت [متن اثر خواجه (نشأت) کدر] .

١٩ — رسالهٔ قدم شریف فی ایوب انصاری .

٢٠ — شرح خصائص الصغری للسیوطی .

٢١ — ضروب امثال ترکیه .

اشبو آثارك قسم اعظمنی حاوی خط دستیله محرر برمجموعه (تیره) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولمشدر . عاشقانه برغزلی :

ترك جان ایلر وصال بزم جانان ایسته‌ین
بلبل آسا زار اولور برورد خندان ایسته‌ین
برکلك بیك خاری بریارك نیجه اغیاری وار
عالم لاهوته باقسین اوزکه سیران ایسته‌ین
عشق ایچون صاف ایله کل صوفی درون قلبی کم
زین ایدر کاشانه‌سین البته مهمان ایسته‌ین

سوء حال ورازینی کتم ایله‌مز مرشدلره
صاقلاماز درد درونن تا که درمان ایسته‌ین
رهبر ایت سر منزل عشقه چراغ آهکی
ای حنیف آسا وصال کوی عرفان ایسته‌ین

(١١٨٩) ده وفات ایدن شارح شفا ابراهیم حنیف بك دیکر برذات عالیدر .

حسین حسنی بن خلیل کریدی

فضلادن برذات اولوب (کرید) ك (قندیه) قصبه‌سندن‌در .
درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکره (قندیه) ده نشرعلوم ایده‌رك (١٢١٨) تاریخنده قصبهٔ مذکورده ارتحال ایله‌دی .
ازمیرده خط دستیله محرر برمجموعهٔ علمیه‌سنده (مناسك حج)، (رساله فی اشراط الساعة)، (حاشیه علی رسالة بحث الحدوث)، (فوائدکلامیه)، (رساله فی تعریف الکره)، (تعلیقات علی السراجیه من الفرائض) اسملرنده آثاری منظورم اولدی .

حفید محمد افندی « استانبولی »

آثار خیریه‌سندن درسعادتده باغچه قپوسنده کتبخانه‌سی اولان شیخ‌الاسلام عاشر افندینك مخدوم فضائلمندی‌در . ساده‌جه (غلطات حفید) اسمیله بنام ترکی العباره مطبوع اثر کبیرنده برخیلی قواعد وفوائد لغویه وتاریخیه مندرجدرکه لسانمزده غلطاته دائر یازیلان آثارك اك بیوکی واستفاده‌لیسیدر .
(قیلدی خلدی حفیدافندی مقام)، (قیلدی حفید افندی مأوای عدنه رحلت) مصراعلرینك دلالتی اولان (١٢٦٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك کتبخانهٔ عاشر حظیره‌سنده پدری یانىه دفن اولوندی. قپودان پاشالرك تراجم احوالنی حاکی (سفینة الوزرا)، عربی العباره حدیث اربعین شرحی جملهٔ آثارندن‌در .
استانبول صولرینك انواع وخواصنه دائر (مهاه‌المیاه) اسمنده مطبوع بررساله‌سی وروان اوطه‌سنده حق خلافته متعلق براثری‌ده واردر .

ضیائی احمد افندی « البستانی »

متأخرین علمادن اولوب (البستان) مفتیسنك مخدومیدر . استانبوله ورودندن صوکره برخیلی اثرلر نشرینه موفق اولمشدر. اشهر آثاری : لسان فارسی قواعدینك دقایقنی مبین اولان مطبوع (تحفهٔ وهبی) شرحیدر . (نخبه) یی دخی شرحه باشلامش ایسه‌ده عمری وفا ایتمیوب اوغلی اکمال ایتمشدر . (اسعاف المنه فی شرح اتحاف الجنه) ، (شرح منظومهٔ شاهدی) ایله منطق وآدابه متعلق برمنظومهٔ نونیه‌سی واردر . (١٢٢٩) ده درسعادتده وفات ایده‌رك اسکدارده نوح قیوسی جوارنده سید احمد دره‌سی قبرستاننه دفن ایدیلدی . برده (ظهور مهدی) زماننی تعیین ایدنلره قارشی (تهافت مستخرجه) اسمنده اثری واردر .

اشعارندن :

بو کثرت عالمنده سر وحدت بیلمه‌سی مشکل
بیلور آنجق اقالیم حقایقده کزن سوسو

حفظی عارف محمد بك « استانبولی »

علم قرائتده بهره صاحبی ارباب قلمدن برذات اولوب شهریدر . ترسانه‌ده ذمت خلیفه‌سی ایکن (١٢٣٨) ده ارتحال ایتدی .

ایوبده پدری (سید ابراهیم افندی) یانـنده مدفوندر . علم قرائتدن (سبط الخیاط) اسمنده براثریله (حفظی) بك مجموعه‌سی نامیله دیکر اثری واردر .

(١١٧٢) تاریخنده (متقن الروایة) اسمنده علم قرائتدن اثرمقبولی اولان (محمد بن مصطفای نعیمی) افندی قرادن برذاتدر .

حافظ سید افندی « سیروزی »

عصر اخیرعلماسندن برذات اولوب (سیروز) قراسندن (طوپولنیك) لیدر. مدت مدیده درسعادتده نشر علوم ایله امرار اوقات ایله‌دی. (١٢٦٩) تاریخنده حج شریفدن عودتنده

(ينبع البحر) ده رحلت ايتدی. آثار مطبوعه‌سی (شرح علاقه) [١] ، (حاشيه على شرح وضعيه لعلی قوشی)، (رسالهٔ لام عهد) ايله فنون متداوله‌يه دائر تقريراتندن عبارتدر .

خادم احمد افندی «نوشهری — رومی زاده»

فضلادن برذات اولوب اكمال تحصيلدن صوكره وطنی اولان (نوشهر) مفتيلكنده بولوندی. ارتحالی (١٦٦٠) تاريخلرنده‌در .

آثارندن: (شرح حديث لاعدوی ...)، (رساله فی كلام الله تعالى)، (تفسير وماتشاؤن الا ان يشاء الله) ، (رساله فی معنى المصدر) كبی رسائل برآره‌ده مطبوعدر. بونلردن باشقا رسائل امتحانيه‌سی‌ده واردر .

(تعليقات على كلام قطب الدين) محرری (عمر بن عثمان) افندی‌ده (نوشهر) دن يتيشن علمادندر .

حامد افندی « قارصی »

فضلادن طبيعت شعريه‌يه مالك برذات اولوب (قارص) ليدر .

(١٢٩١) تاريخنده وطننده ارتحال ايتدی . آثارندن بعضلری (سورهٔ عبس تفسيری)، (اظهار شرحی)، (ديوان) در .

(١٢١٣) تاريخنده (شفاء شريف)ی ترجمه ايدن (طالب خواجه زاده حافظ اسحاق نجيب) افندی‌ده (قارص) دن يتيشن علمادندر. ترجمه‌نك خط دستيله محرر نسخه‌سی (اسكدار) ده (سليميه) كتبخانه‌سنده‌در .

حاجی طورون افندی « قيصری »

عصر اخيرده قيصريدن يتيشن اكابر علمادن اولوب شهرتلری (حاجی طورون افندی)، كنيه‌لری (چوقورلی زاده محمد صالح) افندی‌در . (١٣٠٢) تاريخنده وطننده ارتحال ايله‌يوب

---

[١] (مولانا محمود انطاكی)نك بين العلما مشهور اولان (استعاره) رساله‌سنك شرحيدر كه شرحدن باشقا (قره تپه‌لی) اسميله بنام (مولانا حسن بن مصطفای آيدينی) نكده مقبول برشرحی وبو شرحه‌ده (محمد بن عثمان حلمی آطه بازاری) نك مفصل برحاشيه‌سی واردر كه محللرنده مذكوردر .

(خواند خاتون) جامع شريفنك حرمی داخلنه دفن ایدلدی . آثاری عربی وغیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

١ — (رسالةالاندراجیه) علم قرائت قرآندن اولوب (قرائت عشره) نك ترتیبنی مبیندر.

٢ — (حس الحق وظهر) قرآن کریم قرائتندن بعدالفراغ (سبحان ربك رب العزة) آیت کریمه‌سنك (سبحان ربنا) اوقونماسی مرجح اولدیغنی بیان ودلائلنی اتقاندن عبارتدر . رساله‌نك اسمی زمان تألیفی اولان (١٢٦٨) تاریخنی ارائه ایدر .

٣ — (اشارات قرآن) قرآن کریمك رموزاتنی مبیندر .

٤ — (تنبیه الاغبیاء) آزمان ایچنده چوق زمان اولور دینلرك اقوالنی رد یولنده قلمه آلنمشدر.

٥ — (رسالة فی تعریفات الاحکام الشرعیة) در .

٦ — (مفتاح الحیاة)

حسین فهمی افندی « پالولی »

فضلای قضاتدن بر ذات اولوب (دیاربکر) ملحقاتندن (پالو) دندر . علوم غریبه‌یه‌ده انتسابی واردر . آثارندن (زبدة الفرائض) ایله (نبذة الحساب) رساله‌لری برآراده اوله‌رق مطبوعدر . سلطان عزیز دورنده (اسپارطه) نیابتنده بولونمش ایدی . (مفتاح العرفان فی حقیقة الانسان) اسمنده بر اثری داها واردر .

حاجی عبدی بك « پتریچی » !

ارباب فضیلت وعرفاندن بر ذات اولوب سیروز جوارنده‌كی (پتریچ) دندر. بوكونكی كونده الده موجود تورات وانجیللرك محرفیتنه وتثلیثك رد وبطلاننه دائر توركجه یازدقلری (ایضاح المرام فی کشف الظلام) اسمنده‌كی اثرلری و (فضائل ذكرالله) نامیله‌ده دیكر بر تألیفكرده‌لری درسعادتده طبع اولنمشدر . ینه بو وادیده (رسالة الصمصامیه) و(برهان الهدی فی ردقول النصاری) اسمیله اثرلری واردركه (برهان) ك برنسخه‌سی كتبخانهٔ خدیوی‌ده موجوددر. (برهان) لبیب افندی طرفندن مترجمدر. مشایخ فصلنده ذكری سبق ایدن قوش آطه‌لی ابراهیم افندیدن منتسبدر. (١٣٠٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مركزافندی قربنده دفن ایدلدی. خوش صحبت بررند صاحب ظرافت وحالاً مجلوب ملامت ایدی .

حسین بن محمد « مندالیاتی »

منتشا سنجاغی داخلنده میلاس قضاسی نواحیسندن (مندالیات) ناحیه‌سنك (درنجه) قریه‌سندندر .

تحصیلنی درسعادتده اکمال ایده‌رك بایزید جامع شریفنده نشر علوم واعطای اجازه‌یه موفق اولدی . بعده حضور همایون مخاطبلغی ومؤخراً مقررلکنه نائل اوله‌رق (١٣٠٥) تاریخنده صله طریقیله مسقط رأسنه کلدیکنده ارتحال ایتدی .

علوم عربیه‌نك اکثر شعباتنده وبتخصیص صرف ونحوده اختصاصه مالك ایدی (شرح تعلیم الاوزان) ، (رساله فی تعلیم العلم وموضوعه وغایته) ، (رساله فی کلمتی الشهادة) ، (رساله فی حق ابن) اسملرنده رسائلی (١٢٨٦) تاریخنده طبع اولونان مجموعه‌سنده موجوددر . (میزان الصرف) (شرح دیباجة مغنی الطلاب) کبی آثار مطبوعه‌سی و (فوائد لامیه شرحی) ، (محشی مغنی الطلاب) وسائره کبی آثار غیر مطبوعه‌سی‌ده واردر .

حاجی ابراهیم افندی « استانبولی »

فضلای ادبادن بر ذات اولوب شهیردر . لسان عربینك دقایقنی حجازده شیخ شینقیطی‌دن تعلم ایتمشدر درسعادتده (دارالتعلیم) نامیله کشاد ایتدیکی مکتب خصوصیده لسان عربینك اعلایه قریب برصورتده ادبیاتیله برابر بش سنه ظرفنده تعلم وکتابت اولونه بیله‌جکنی اثبات ایله‌دی . (کیتدی ابراهیم افندی جنته) مصراعنك دلالتی اولان (١٣٠٩) ده استانبولده وفات ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده شاعر مشهور باقی‌نك مدفنی قارشیسنه دفن ایدلدی . آثار مطبوعه‌لری : (شرح بلاغت عثمانیه) ، (بلاغت عثمانیه) ، (تمییز تعلیقات) ، (نحو عربی ترجمه‌سی) ، (صرف عربی ترجمه‌سی) ، (تفصیل التألیف فی توضیح مسائل التصریف) ، (حکمیات عربیه) وسائره‌در .

حمید افندی « خرپوطی » الحاج عبدالحمید حمدی افندی

آتی الترجمه خرپوطی عمر نعیمی افندینك اوغلودر . طلبه ایکن دیکر طلبهٔ علومه تعلیم علوم ایتدی . السنهٔ ثلثه‌ده شاعردر . اون سکز یاشنده عوامل تحفه‌سنی (نزهة الاخوان فی حاشیة تحفة الاخوان) نامیله تحشیه وبر دیوانچه تشکیل ایده‌جك اشعارینی عالم ادبیاته هدیه ایتدی . پدرندن

مجازدر . وزیر فاضل یوسف کامل پاشا مرحوم ، مشارالیهك فضائل علمیه‌سنی تقدیر ایده‌رك خرپوطده انشا ایتدیکی مدرسه‌نك مدرسلك ومتولیلکنه تعیین اولوندی .

محررات عربیه وترکیه‌سی مکمل بر منشأت تشکیل ایدر . علوم متنوعه‌یه دائر هرطرفدن وقوعبولان اسئله‌یه تحریراً جواب ویریردی . بو جوابلرده آثار مهمه‌دن معدوددر .

طریقت ادریسیه‌ده ارشاد ناسه مأذون ایدی . بالدفعات اجازت علمیه ویرمشدر . فضائل علمیه وکمالات ادبیه‌سی کبی ورع وتقواسی‌ده حد غایه‌ده ایدی . ١٣٢٠ ده وفات ایده‌رك پدرینك یانته دفن اولوندی . آثار وتعلیقاتی کثیردر . مشهورلری شونلردر .

نسایج الابکار فی حاشیة نتایج الافکار [ناتمام] در.
السمط العبقری فی شرح عقد الجوهری فی الفرق بین کسبی الماتریدی والاشعری [مطبوعدر]
الحاشیة الجدیده علی حواشی السلیکوتیه الواقعه علی طرف التصورات [مطبوعدر]
(الحل المکمل علی الحواشی السلیکوتیه علی المطول) .
الفیض الردی فی حاشیة حواشی الجلال للکلنبوی .
تبصرة الحق علی العیان فی حرمة الاستیجار علی قرآة القرآن .
جواب الوزیر فی حرمة امتناع الحاج عن دخول مکة عند الوباء الکثیر .
صفوة افکار العلماء فی اثبات علم نبینا بالاسماء . [مطبوعدر]
مکحلة الابصار فی رؤیة الهلال بالنهار .
بغیة القاصد فی جواب الاسئلة الواردة من آمد .
البرهان المنور فی تحریم التصویر واقتناء المصور .
تخمیس القصیدة المنفرجه [اوغلی کمال الدین افندی طرفندن ترجمه وشرح ایله طبع اولونمشدر] ادبای عصردن ابن الامین محمود کمال بك افندینك تقریض ادیبانه‌لری واردر .

پدری عمر نعیمی‌نك (ولدیه حجابیسی) اوزرینه یازدیغی حاشیه‌یی اکمال ایتمشدر .

حسبی سلیمان افندی «پراویشته‌وی»

ارباب علم ومعارفدن بر ذات اولوب (درامه) سنجاغی مضافاتندن (پراویشته) لیدر . برمدت حاکملکله ایفای وظیفهٔ شرعیه ایده‌رك اخیراً کتابیان شهریاری عدادینه داخل ومؤخراً سر کتابی اولدی . (١٣٢٧) ده ارتحال ایله‌یوب (ادرنه قپوسی) خارجنده ابراهیم حلبی جوارینه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی :

(تفصيل ـ قواعد كليه شرحی)، (ترجمهٔ تعطير الانام فی تعبير المنام للنـابلسی)، (ترجمهٔ غنية الطالبين للشيخ حضرت عبدالقادر كيلانی، المسمی بعمدة الصالحين)، (مرقات مراتب علم لدنی فی مناقب عبدالقادر كيلانی)، (شرح وترجمهٔ دلائل عبدالقادر كيلانی) برده (رسالة الاتحاديه لسعادة الملة الاسلاميه) اسنده غير مطبوع بر اثری واردر .

كلنبه‌وی زاده احمد توفيق افندی مرحومك ترجمه‌يه باشلاديغی (تهافت الفلاسفه) يی ده اكمال ايله‌مشدر .

حسنی افندی « حسين حسنی افندی » شيخ الاسلام

فقهادن قانون شناس برذات اولوب مولداً استانبوللی‌در. پدرلری (ارضروم) لو ايسه‌ده اساساً دياربكرلی مؤلفيندن (ملا چلبی) احفادندندر. اوقاف همايون قاضيلكی، يمن مفتشلكی كبی خدماتده بولوندقدن صوكره مسند مشيختی احراز ايتمشدی. (١٣٣١) ده معزولاً ارتحال ايده‌رك (جراح پاشا) جامع شريفی حظيره‌سنده پدری يانينه دفن ايدلدی . مستحضراتی كثير معلوماتی واسع ايدی. آثاريندن (اراضی قانوننامه‌سی شرحی) مطبوعدر.

(احكام اوقاف)، (مجله‌نك بعض اقسامنه شرح)، (كتاب الديات) ده جملهٔ آثاريندندر .

(خ)

خطاب حيدر بن ابی القاسم قره حصاری

سلطان عثمان غازی دوری فضلا وفقهاسندن اولوب تحصيلنك بدايتی مملكتنده، اكمالی شامده‌در. (٨١٧) ده وطننده ارتحال ايله‌دی. مؤلفاتی علم فقهدن (شرح منظومهٔ نسفيه فی الخلافيات)، (شرح كنز الدقايق)، (شرح المختار فی فروع الحنفيه) ايله اصول فقهدن (شرح المنار) در .

قره ماندە وفات ايدن توركجه (مرآت القاضی) صاحبی (علی غالب افندی) ده قره حصاردن يتيشن علمادندر .

خضر شاه منتشاوی

مؤلفين كرامدن برذات اولوب « منتشا » ليدر . مقدمات علومی مملكتنده تحصيلدن صوكرا

استکمال فیض علوم سائقه‌سیله اون بش سنه قدر خطهٔ مصریه‌ده اقامت ایله‌دی. (علامهٔ طوسی)نك ممالك عثمانیه‌یه کلدیکنی استماع ایتدیکندن کلوب کرار آعلامهٔ مشارالیه ایله مباحثه ومصاحبه ایتدی.

اوقاتنی مجرد تحصیل وتکمله صرف ایدن فضلادندر. «۸۵۳» تاریخنده مملکتنده وفات ایله‌دی. (شرح تجوید)، (تعلیقات علی المواقف)، (تعلیقات علی التلویح)، (حاشیه علی ملازاده) کبی آثار علمیه‌سی واردر. «بروسه»ده (زینی‌لر) ده مدفون مخدومی درویش محمد افندی‌ده فضلادندر.

خضر بك [۱] سیوری حصاری

فحول علمادن بر فاضل اولوب مشهور خواجه نصرالدین افندی [۲] احفادندندر. حضرت فاتحك امریله سیوری حصاردن کتیریله‌رك اك اول استانبول قاضیسی نصب اولوندیلر. پایتختك برنجی قاضیسی اولان بوذاتدر. قیصه بویلو اولدیغندن کندیسنه (علم طاغارجغی) دیرلردی. عقائده متعلق یازدقلری نونیه قصیده‌لرینه (عریانی زاده وعصمت افندی) وسائره کبی بر قاچ ذاتك شرحی وارسه‌ده اك مشهوری تلمیذ متمیزلری مولانا خیالینك‌در.

تاریخ وفاتلری (لازال علیه الرحمة) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (۸۶۳) ده قبر عالیلری وفادن زیرکه کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده‌کی مسجد حظیره‌سنده‌در [۳] ادبیات عربیه وفارسیه وترکیه‌ده‌کی معلومات واسعه‌لرینه موجود اشعار علیه‌لری دلالت ایدر. (عجالة لیلة اولیلتین) ایله عربی العباره دیکر برقصیدهٔ نونیه‌لری واردر. برده فاتح سلطان محمد خانك التماسیله (مطالع) ی توسیعاً لسان فارسی‌یه ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر.

ابجد حسابیله تاریخ سویله‌مکی کندیلری اختراع ایتمشلردر.

---

[۱] فقهدن صدرالشریعه ایله (وقایه) یه شرح مقبولی اولان و (۸۹۱) ده وفات ایده‌رك ملافناری جامعی قربنده دفن اولونان بروسه قاضیسی یعقوب پاشا ایله (۹۰۱) ده ارتحال ایدوب زینیلرده مدفون اولان (مفتی احمد پاشا) حکیم ومنشی ومشهور (سنان پاشا) مخادیم علیه‌لریدر.

[۲] بوذاتك حقایق، فلسفه‌یی، اخلاقی مطایبات وشطحیات وادیسنده تعلیم ایتمك ایسته‌دیکی آکلاشیلیور اقوالنی جامع اولان رسالهٔ السنهٔ غربیه‌یه بیله ترجمه اولوندیغندن (غربیون-اوروپالیلر) نزدنده دخی معروفدر. خلاف ادب وحکمت بعض عادی قوللر بالطبع اسنادات جمله‌سندندر. اقوالندن (۱۲۰) دانه‌سی اولاد مولانادن برهان الدین چلبی معرفتیله شرح اولونه‌رق (۱۳۰۶) تاریخنده (قونیه) ده طبع اولونمشدر.

[۳] تذکرهٔ سهی‌نك: (شیخ وفا قربنده نجاتی مرحوم مرقدی اولدیغی تکیه‌ده‌در) افاده‌سنه کوره ایوب انصاری‌ده مدفون اولدیغنه دائر بعض تراجم احوال کتابلرنده‌کی نقلیاتك موثوق اولمدیغی آکلاشیلور. مخدومی احمد چلبی‌نك‌ده (انما الاعمال بالنیات) حدیث شریفنك شرحنه دائر بر اثری واردرکه ایاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر.

اشعار ترکیه‌لرندن :

ویرمش ضیا بنفشه‌یه پیغام زلف یار
اول لذتك هواسی دماغنده‌در دخی

اشعار فارسیه‌لرندن :

عشقرا بیرون زهفتاد ودو وصلت حالتیست
درمیان جمع وکثرت عاشقانرا خلوتیست

منلا کورانی ایله بینلرنده کچن شوفقره مشهوردر. خضربك ایکی کیجه‌ده برقصیده تنظیم ایده‌رك (عجالة لیلتین) نامیله حضور فاتحه تقدیم ایلر . بونی منلا کورانی کوره‌رك (لقد زادالهوی فی‌البعد بینی. و بین‌البین بعدالمشرقین) بیتنه اعتراض ایله (زاد) « فعلی لازم اوله‌رق استعمال ایدیلمك لازم ایکن متعدی اوله‌رق ایراد ایدیلمش » دیر بو اعتراض ارادهٔ پادشاهی ایله منلا طرفندن قصیده‌نك ظهرینه یازیله‌رق بکه کوندریلور بك جواب اوله‌رق (فی قلوبهم مرض فزاد هم‌الله مرضا) آیت کریمه‌سنی یازار .

خیالی احمد افندی « ملا - ازنیقی »

اکابر فضلادن اولوب (ازنیق) لیدر. خواجه زاده قدمنده برمتبحرایدی. حیفاکه (٣٣) یاشنده ایکن وفات ایله‌دی .

آثار فاضلانه‌لرینك مشهوری :

(حاشیهٔ شرح عقائد) [١] اولوب (شرح قصیدهٔ نونیه ، تعلیقات علی شرح مقاصد ، حاشیه علی اوائل تجرید ، حاشیة الفرائض) دخی مؤلفات فاضلانه‌لرندندر .

رحلتلری (٨٧٥) ده مرقد فاضلانه‌لری بروسه‌ده (زینی) لرده [٢] ملاخسرو قربنده‌در .

[١] چلبی سلطان محمد مدرسه‌سی مدرسی ایکن وفات ایدن معلم بایزیدخان ثانی (بولو) لو صلاح‌الدین افندینك‌ده مقبول فضلا برحاشیه‌سی واردر .

[٢] زینیلر: بروسه‌نك شرق طرفنده برمحله‌درکه طریقت زینیه مؤسسی (زین‌الدین حافی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن (عبداللطیف) قدسی مرحوم مأموراً للارشاد بروسه‌یه کلدکلری زمان بومحلی مسکن ومدفن ایله بعدالوفات دخی بورایه دفن اولوندقلرندن بوطریقه منسوب ذواتك مسکن ومدفن مخصوصلری حکمنه کیرمش اولدیغندن دولایی (زینیلر) تسمیه اولونمشدر .

بوطریق رجالنك جمله‌سنك قبرلری اشکال هندسیه‌دن (معین) شکلنی آکدیریر رسمده‌در . مولانا فناری ایله خیالی مرحومك سنك مزارلرینك‌ده بورسمده اولمسی طریقت زینیه‌یه انتسابلرینی ایما ایدییور.

شیخ عبدالرحیم مرزیفونی واسطه‌سیله طریقت زینیه‌یه انتسابلری ترجمهٔ شقایق‌ده مذکوردر . السنهٔ ثلثه‌ده انشاء نظمه مقتدر اولدقلری اثرلرندن مستبان اولور .

ابیاتندن :

دور رخنده سلسلهٔ زلفی دیر کورن
جمع اولدی کور تسلسل ایله دوری جملهٔ

(خیالی) مخلصیچون مورخ عالی (کنه الاخبار) ك غیر مطبوع قسمنده بویله سویله‌یور:
(اینجه‌دن اینجه مطالعه‌یه ونازك تقریره مالك اولمغله خیالی دیه شهرت بولمشدر .)
مقدمات علومی قضاتدن اولان پدرندن تعلم ایتدیکی‌ده (عالی)نك جملهٔ روایاتندندر .

خسرو محمد افندی سیواسی « ملا خسرو »

افاخم علمای عثمانیه‌دن اولوب [۱] توقات جوارنده‌کی تورکمنلردن (ارساق) قبیله‌سندندر . [۲] (مات رئیس العلما) و (رحمة‌الله علیه دائما) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (۸۸۶) تاریخنده استانبول قاضیسی ایکن وفات ایده‌رك نعش محترمی بروسه‌یه نقل ایدیلدی . زینیلرده بنا کرده‌لری اولان مدرسه حولیسنده مدفوندر .

کتب سالفدن هرکون ایکی ورق یازمغی اعتیاد والتزام ایتمشلردی‌که ترکه‌لرنده خط دستلریله پك چوق آثارنفیسه چیقمش وغایت بهالی اوله‌رق صاتلمشدر.

مؤلفاتی :

(تلویح ، شرح مفتاح ، اصول بزدوی ، اوائل تفسیر قاضی و مطوله) حاشیه‌لریله علم

---

[۱] (جامع الموضوعات) اسمنده‌کی اثرینی سلطان محمد ثالثه تقدیم ایدن مصطفی بن ابی بکرافندی ایله (فتاوای بزازیه) یی ترجمه ایدن شیخ احمد بن موسی وسیواسك (دومانیس) قریه‌سندن اولوب (کشف الظنون) ده مذکور اولان (مجمع الاقوال فی الحکم والامثال) مؤلفی احمد افندیلرده سیواسدن یتیشن صاحب آثار علمادندرلر .

[۲] مولانا خسروك بر مهتدی زاده اولدیغنه دائر (شقایق) ترجمه‌سنك روایتی موثوق دکلدر . چونکه بوترجمه‌نك هامشنده (سیواس) ایله (توقات) آره‌سنده‌کی (برکوی) قریه‌سندن اولدیغنه وحتی (درروغرر) نك خاتمه‌سنده (اناالفقیر محمد بن فرامرز بن علی عاملهم‌الله بلطفه الجلی والخفی) بیوردیغنه نظراً ابا عن جد مسلمان زاده اولدقلری تظاهر ایدر .

فقهدن متن وشرح یعنی (درروغرر) [۱] اصول فقهدن کذا متن وشرح یعنی (مرقات ومرآت) [۲] وآلی الترجمه (علاءالدین رومی) نك (تسمیه، اخبار نبوت، فقه ، اصول، بلاغت، منطق) کبی آلتی فندن باحث رساله‌سنی‌ده (نقدالافکار فی ردالانظار) اسمیله شرح ایله‌مشدر . حضرت فاتح بوذات حقنده (زمانمزك ابوحنیفه‌سیدر) بویورورلرمش بعضاً شعرله‌ده اشتغال ایدرلردی .

اشعارندن :

باشمه بزم غم عشقکده جام افسر یتر : زخمکیله قانلی پیراهن قبای زر یتر

سنك مزارنده‌کی عباره :

منبع علم وهنر ، وارث علوم خیرالبشر ، فاضل خورشید اثر ، صاحب الدرر والغرر مولانا محمد خسرو) .

(۸۷۸) تاریخنده فاتح سلطان محمد خانه اهدا ایتدکلری خط دست عالیلریله محرر (درر) نسخه‌سی (کوپرولو) کتبخانه‌سنده‌در . [۳]

خواجه زاده مصلح الدین افندی «بروسوی»

بروسه‌نك مدار مباهاتیدر. وجودیله افتخار اولنور . اکابر علمادن اولوب سابق الترجمه خضر بکدن تحصیل علوم ایله‌مشدر .

بك کندیسنی تکریم وسلامت ادراکنی تسلیم ایدردی . بعض مسائل مشکله‌نك حلی اقتضا ایتدکجه مشارالیهدن کنایه اوله‌رق عقل سلیمه مراجعت ایدیکز دیرمش .

---

[۱] (۱۰۴۳) ده قضادن سلیمان بن ولی آنقره‌وی و (۱۱۳٦) ده شام قاضیسی ایکن وفات ایدن کلیبولیلی عثمان ویافه نائبی ایکن (۱۳۱٦) ده وفات ایدن بوی آبادلی قره‌بکر افندیلر طرفندن ترجمه اولونمشدر .

[۲] ایزمیری محمد بن ولی، (۱۲۹۲) ده درسعادتده وفات ایدن (مرسین) مفتیسی احمد حلمی طرسوسی ومصطفای موستاری وفتاوی صاحبی حامد و (۱۱٦۷) تاریخنده وفات ایدن حمزهٔ دارنده‌وی و (۱۱۱۷) تاریخنده وفات ایدن محمد طرسوسی طرفلرندن تحشیه ایدیلمشدر .

[۳] (۸۷۵) تاریخنده خط دستیله یازوب حضرت فاتحه تقدیم ایتدیکی (مرآت ومرقات) نسخه‌لری یکی جامع کتبخانه‌سنده‌در. کنیه‌لرنده (محمد بن فرامرز بن علی) عباره‌سی کورلمکده‌در .

(نصیر طوسی) نك منطقدن فارسی العباره (اساس الاقتباس) اسمنده‌کی اثرینی‌ده بالتعریب حضرت فاتحه تقدیم ایتمشدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی اندرون همایونده (روان اوطه‌سی) کتبخانه‌سنده‌در. باش طرفنده (۱۹) بیتلی غایت بلیغ برقصیدهٔ عربیه‌لری‌ده واردر .

آثار فاضلانه‌لری :

(حاشیهٔ شرح مواقف ، حاشیهٔ تنقیح الاصول للصدرالشریعه ، تهافت [۱] ، حاشیهٔ شرح هدایةالحکمة ، شرح متن طوالع ، حاشیهٔ تلویح ، شرح عزی) وسائره‌در . تهافتی حضرت فاتحك امریله یازه‌رق بوکتابله ملا زیرکه غلبه ایله‌مشدی . بروسه مفتیسی ایکن (۸۹۳) ده رحلت‌ایله‌دی .مرقدی امیرسلطان حضرتلرینك مدرسه‌لری‌مقابلنده جاده‌نك براز اوته‌سنده‌در. کوپرولو کتبخانه‌سنده خط دستیله محرر برمطول واردر .

خطیب زاده محیی الدین افندی

فاتح‌دوری فضلاسندن‌اولوب (قسطمونی) لیدر (ایزنیق) ده مدفون پدری تاج‌الدین‌ابراهیم ایله مولانا علی طوسی ومولانا خضر بکدن اکمال علوم وفنون ایله‌مشدر . اکابر علمایه الزم اولان وقاری غرور درجه‌سنه واردیرمشدی .

مؤلفاتی :

(تعلیقات علی‌حاشیة تجرید ، تعلیقات علی‌اوائل‌کشاف ، حاشیه علی اوائل شرح مواقف ، حاشیهٔ تلویح ، رسالهٔ فی‌بیان فضائل‌جهاد ، رساله فی‌بحث رؤیة وکلام ، حاشیه علی‌شرح وقایه ، حاشیه علی مقدمات اربع ، حاشیه علی‌اوائل شرح مختصر ، رساله فی‌تعیین‌جهة‌قبله) وسائره‌دن عبارتدر .

وفاتی (۹۰۱) ده قبری جوار حضرت خالدده اکابر مؤلفیندن علی قوشجی قربنده‌در . مجرد داعیهٔ تفوق وسائقهٔ حسدله آتی‌الترجمه ملالطفینك باعث‌شهادتی اولدیکه بوحال‌کندیسنك علماً زنکین اخلاقاً فقیر اولدیغنه دلالت ایدییور . (تأسف اولونور)

خسرو زاده مصطفی افندی

ملا خسروك سبط رشـیدی اولدیغی ایچون خسرو زاده لقبیله مشتهردر . اولجه صاچلی امیر افندیدن استفاده ایتدکدن صوکرا مولانا ابوالسعوددن اکمال‌تحصیل ایله‌مشدر . (۱۰۰۰) تاریخنده معزولاً (طرابلس شام) قاضیلغندن عودتنده (آق‌شهر) ده وفات ایله‌دی .

---

[۱] علامه (جلال‌الدین دوانی) نك تقدیرینه مظهر اولان بواثر امام غزالی وابن رشدك‌کی ایله برابر مصرده طبع اولونمشدر .

كلدستهٔ رياض عرفان ايله رياضی تذكره‌سنده‌ده بروسه‌ده جدی (ملا خسرو) يانده مدفون اولديغی محرر اولديغنه كوره عطايی‌نك افاده‌سی شايان تأملدر .

آثاری :

(غلطات العوم ، قراضة الفقهيه وفكاهة الرفقيه) ايله قطب مكينك (البرق اليمانی فی الفتح العثمانی) اسمنده‌كی يمن تاريخنی و (تحفة الملوك) ی ترجمه‌لرندن عبارتدر .

اشعار تركيه‌سی‌ده واردر ازجمله :

غرضم ملك بقا ايدی عدم راهندن
اوغرايوب شهر وجوده اويالاندم قالدم

خليل بن رسول « سينوبی »

فقهادن برذات اولوب (سينوب) سنجاغنك (آقچه چام) ناحيه‌سندندر . (١٠٧٥) ده ارتحال ايله‌دی . ايكی جلد كبير اوزره (اظهار فرائد الابحر وايضاح فوائد الانهر) اسمنده مفصل (ملتقی) شرحی واردر . فرائض بحثنی‌ده آيريجه شرح ايتمشدر .

خضر بن محمد « آماسيه‌وی »

فضلادن برذات اولوب آماسيه مفتيسی ايكن (١٠٨٦) تاريخنده وفات ايله‌دی .

مؤلفاتی :

(انبوب البلاغة) ايله شرحی (افاضة الانبوب) منارك اختصاری اولان (غصون الاصول) وشرحی (تهييج غصون الاصول)، (حاشيه علی تفسير البيضاوی) وسائره‌در. فرائض سراجيه‌يی‌ده (لب الفرائض) اسميله اختصار ايتمشدر .

پدری محمد افنديكده (المعقود فی شرح المقصود) اسمنده مقصود شرحی واردر .

خصالی عبد الرحمن چلبی

فاضل وشاعر برذات اولوب قره داود زاده سليمان چلبی‌نك مخدوميدر . (١٠٨٧) ده وفات ايله‌دی. بروسه‌ده جدينك بنا كرده‌سی اولان جامع شريف حظيره‌سنده مدفوندر.

مؤلفاتی :

(ترجیح البینات ، فتاوای خصالی ، دیوان) وسائرەدر . برده (ملتقی) نك مشكلاتنی (عطا) اسمیله شرح ایلەمشدرکه برنسخەسی (بشیر آغا) کتبخانەسندەدر . (دشیشی) اسمندەکی فارسی لغتنی‌ده اختصار ایتمشدر .

ابیاتندن :

کوردی غم لیلا ایله احوالی دکرکون
دیوانەلکه اوردی همان صورتی مجنون

خالص ابراهیم افندی «یساروجەوی»

فضلای مدرسیندن فارسی‌دان برذات اولوب (بلغراد) جوارندەکی (یساروجه ـ یوزرجه)لیدر . (١١٦٠) تاریخنده استانبولده ارتحال ایلەدی . (١١٤٣) تاریخنده (خرقۀشریف) محلەسنده تألیف ایتدیکی (مجمع الامثال ـ دستور العجم) اسمنده دقایق لغات فارسیەیه متعلق برجلد کبیر اثرقیمتدارینك برنسخەسی اسعد افندی کتبخانەسنده واردر .

مولانا مفتی ابوسعید الخادمی «خادمی»

فحول علمادن فضل وکمال ایله معروف برذات اولوب (١١١٣) تاریخنده (قونیه) ملحقاتندن (بخاری) الاصل اولان بویوك پدرینك اختیار هجرت ایلەدیکی (خادم)ده تولد ایلدی . مقدمات علومی پدریله اکابر علمادن (قرەحاجی) شهرتیله بنام (مصطفی) افندیدن بعدالتعلم پدرینك تنسیبیله برای اکمال (استانبول) ه کلەرك اوعصرك الك بنـام فضلاسندن بولنان (قاز آبادی احمد افندی) دن پارلاق برصورتده اخذ اجازەیه موفق اولەرق وطننه عودتله تدریس وتألیفه باشلادی . آز زمان ایچنده آفاقه انتشار ایدن صیت فضلی دولاییسیله دعوت پادشاهی‌یه اجابةً ایکنجی دفعه پایتخت خلافته کلوب علمای وقت ایله برابر بالذات پادشاهده حاضر اولدیغی حالده (آیاصوفیه) جامع شریفندەکی تقریر ایلدیکی فاتحۀ شریفه تفسیری تقدیر عمومی‌یی جالب اولدی . وتلطیفات شهریاری‌یه مظهریتدن صوکرا مطیباً مملکتنه اعزام اولندی .

مملکتنده کراراً اعطای اجازەیه موفق‌اولەرق (١١٧٦) تاریخنده داربقایه انتقال ایتدی . مذهباً حنفی، طریقةً نقشبندی‌در . خط دست عالیلریله محرر اوراق آرەسنده: (پدریمك قبر

شریفنده مراقبه‌یه وارمشدم . قارشیمده تمثل ایلدی . نصیحت ایسته‌دم؛ « ایشته بنی کورویورسك یاء دنیانك اسباب وعلائقندن عاری‌یم . بوعالمده اونلردن هیچ بری فائده ویرمه‌یور . معیشت خصوصنده حرص وطمع مذمومدن توقی ایده‌رك جناب حقه متوکل وانك احسانه قانع اول. دنیاده خالق الاسبابی اونودوب احتیاجکی سبب صوری اولان قوله بیلدیررسه‌ك حق سنی الك عادی کیمسه‌یه محتاج ایدر . اکر احتیاجکی هرکسدن اخفا ایله آنجاق حضرت ذوالجلاله عرض ایدرسه‌ك دنیا بیله سکا عرض روی احتیاج ایدر » بیوردقلری مندرجدر .

آثار فاضلانه‌لری بروجه‌آتیدر :

(۱) متن مجامع الحقایق فی علم الاصول . [۱]

(۲) شرح طریقت محمدیه.

(۳) شرح بسمله . [۲]

(٤) حاشیهٔ درر.

(٥) شرح علی القصیدة المضریة.

(٦) حاشیة علی تفسیر سورة النبأ للبیضاوی .

(۷) رسالة فی حق التسبیح والتحمید .

(۸) تفسیر قوله تعالی (قل اللهم مالك الملك).

(۹) تفسیر قوله تعالی (ان بعض الظن اثم) .

(۱۰) رسالة فی سلوك النقشبندیة .

(۱۱) رسالة النصایح والوصایا.

(۱۲) رسالة الخشوع فی الصلوة.

(۱۳) شرح ایها الولد .

(۱٤) عرائس النفایس فی علم المنطق.

(۱٥) عرائس الانظار ونفائس الابکار .

---

[۱] علمای عثمانیه‌دن مصطفی بن محمد آیدینی طرفندن (منافع الدقایق) اسمیله عربی العباره شرح اولندیغی کبی شروانی احمد حمدی افندی طرفندن دخی (لوامع الدقایق) نامیله ترجمه اولنان نسخه‌لری مطبوعدر.

[۲] اون سکز فنه تطبیقاً محرر اولان بواثر قیمتدار علماء مصریه‌دن (شیخ علیش) افندی طرفندن تلخیص ایدلمشدر . هرایکیسیده مطبوعدر .

(۱۱۹۰) کسورده وفات ایدن (احمد بن حسن) قره‌مانی نکده (تحفة البسمله) وسلطان حمیداول معاصری (محمد بن علی القره مانی ثم الارزنجانی) نکده (رسالة البسملة) اسمنده برر شرحلری واردرکه برر نسخه‌سی (حمیدیه) ده موجوددر.

(١٦) رسالة فى ماهية العلوم.

(١٧) كشف الخدر عن حال الخضر.

(١٨) رسالة فى الحديث الضعيف.

(١٩) رسالة المسواك .

(٢٠) رسالة القهوه .

(٢١) رسالة الدخان .

(٢٢) تفسير سورة الاخلاص .

(٢٣) رسالة فى حق الاستخلاف .

١١٦٠ ده وفات ايدن برادر عاليلرى ابى نعيم احمد الخادمى نك آثارندن :

(١) رسالة فى حق الالفاظ المجازية .

(٢) حاشية على المرآت .

مخدوملرندن اولوب (١٢١٣) ده مكه ده ارتحال ايدن سعيد خادمى نك آثارى :

(١) حاشية على تفسير الفاتحه للبيضاوى.

(٢) شرح البخارى الشريف الى النصف.

(٣) شرح قصيدهٔ بردهٔ.

(٤) حاشية على الخيالى .

(٥) شرح شمائل شريفه .

(١١٩٢) ده وفات ايدن عبد اه خادمى نك آثارى :

(١) شرح مجامع الحقايق .

(٢) شرح ديباجة النتايج.

(٣) شرح القصيدة الهمزية .

(٤) حاشيه على شرح بسمله .

(٥) حاشيه على حاشية مير ابوالفتح .

(٦) تفسير قوله تعالى (قدافلح المؤمنون . . .)

امين بن محمد خادمى نك آثارى :

(١) شرح منار .

(٢) حاشيهٔ قاضى مير .

(٣) حاشيهٔ منتهى.

خليل بن حسن « ابى الفلاح »

فضلادن برذات اولوب (آيدين) ليدر . (١١٧٠) تاريخلرنده ارتحال ايتدى .

آثارى :

(حاشيهٔ مختصرمنتهى)، سيد شريفك تصورات حاشيه‌سنه (قره داوود)ك حاشيه‌سنه حاشيه، علم آداب مناظره‌دن (طاش كوپرولو) رساله‌سنه حاشيه وسائره‌در .

خواهرزاده اسماعيل بن شيخ محمد افندى

فضلاى قضاتدن برذات اولوب (ميرزا مصطفى) افنديك تلميذى وهمشيره زاده‌سيدر . (١١٥٢)ده (بروسه) قاضيسى ايكن (منهاج البيان فى تفسير لغات القرآن) اسمنده براثر يازمشدركه توركجه تفسير يازمق ايسته‌ينلر ايچون استفاده‌لى برمأخذدر.

خليل شرف افندى « صباغى زاده »

ترجمهٔ حالى سبق ايدن حياتى احمد افنديك مخدوم فضائل موسوميدر . بغداد ملالغندن عودتى اولان (١٢٦٧) تاريخنده وطننده ارتحال ايتدى . اكبر آثارى (روضة الاشراف فى المضاف اليه والمضاف) اسمنده‌كى درت جلد كبير اوزره مؤلف توركجه لغت كتابيدر .

بواثر (ثمار القلوب فى المضاف اليه والمنسوب) ايله (مايعول عليه فى المضاف والمضاف اليه) اسملرنده‌كى لغت كتابلرى باشليجه مأخذ ايدلمك شرطيله ميدانه كلمشدركه ترتيبى حروف هجا اوزره تراكيب اضافيه‌دن متشكلدر .

بواثر جسيمدن باشقا (سنبل زاده) نك (نخبه) سنى (وباكولى) (قدسى) نامنده‌كى ذاتك عربى العباره يازديغى (اسرار الملكوت) اسمنده‌كى هيأت جديده‌يه متعلق اولان اثرينى‌ده (افكار جبروت) اسميله توسيعاً ترجمه وشرح ايتمشدر . كرچه بواثرك ارقام وحساباتنه تعلق ايدن بعض اقسامنده حسابات حاضره‌يه توافق ايتمه‌ين نقاطى وارسه‌ده خاتمه‌سنده هيأت جديده‌نك شرعياته تطبيقنه دائر اولان بحث مخصوصى شايان مطالعه‌در . بواثر (١٢٦٥) ده استانبولده طبع ايدلمشدر . (ثمار القلوب) (٤٣٠) ده ارتحال ايدن (امام ثعالبى) نك، (مايعول عليه)

(١١١١) ده وفات ايدن (محمد امين محبي) نكدر . (مايعول) ك نفيس بر نسـخه‌سی وقف كتبخانه‌سنده واردر .

خليل كرميرى «قيصرى»

علمای بنامدن برذات اولوب (قيصرى) نك (كرمير) قريه‌سندندر. (١١٩٠) تاريخلرنده مملكتنده ارتحال ايله‌دی .

آثارى :

(حاشيهٔ عقائد ، حاشيهٔ قاضى مير ، شرح منظومهٔ اسحق افندى) در .

(محمد بن ابوبكر الحلبى القيصرى الحصـارى) اسمنده برذاتك (١١٥٧) تاريخنده مؤلف (فوائدالحصارية فى‌شرح مفاتيح‌الدرية فى‌الامثلة الفارسية) نامنده عربى‌العباره اثرى قوش‌آطه‌سى كتبخانه‌سنده منظورم اولدى . برنسخه‌سى يحيى افندى‌ده واردر .

خليل افندى «بوردورى»

فضـلادن برذات اولوب (بوردور) نواحيسندن (كول حصار) ناحيه‌سى قراسـندن (قيزيللر) قريه‌سندندر .

اكمال تحصيلدن صوكرا (بوردور) ده نشر علم وتأليف آثار ايله‌دی . (١٢٦٩) ده ارتحال ايده‌رك (دمير اوغلى خيراتى) مقبره‌سنه دفن ايديلدى .

آثارى :

اصول حديثدن (ارشادالقارى) اسمنده (على القارى) حاشيه‌سى .

نحودن (غنيةالابصار) اسمنده (نتايج‌الافكار) حاشيه‌سى.

قرائتدن (نويرى) حاشيه‌سى.

(تفسير قاضى) نك اكثر مواضعنه تعليقات .

(مطول) ك اكثرمواضعنه تعليقات وسائره‌در .

خواجه تحسين افندى «فيلاتى»

متأخرين علمادن اولوب يانيه جوارنده‌كى (فيلات) ليدر. علوم عقليه ونقليه بيلير شرق

وغرب لسانلریله اکثر فنون جدیده‌یه واقف فاضل، حکیم برذات ایدی. مفصلجه ترجمهٔ‌حالی شمس‌الدین سامی بکك (هفته) اسمنده‌کی رسالهٔ موقوته‌سنده مندرجدر .

آثارندن :

(تاریخ تکوین ، اساس علم هیئت ، روح ، اسرار آب وهوا) کبی بعض رسائلی مؤخراً طبع اولوندی آنجق معلومات واسعه‌سی نسبتنده اثر براقمه‌یه موفق اوله‌مامشدر . اکثر ممالك‌عثمانیه‌نك آفاقنده رؤیت اولوندیغی اوزره قبهٔ‌مکوکبه‌نك رسم مسطحنی مبین (مرآت‌السما) اسمنده مطبوع لوحه‌سی ده واردر . وفاتی (۱۲۹۸) تاریخنده (أرن) کوینده‌در .

اشعار حکیمانه‌لرندن اولان قطعهٔ آتیه زبانزددر :

کتاب عالمك اوراقیدر ابعاد نامحدود
سطوری حادثات دهردر اعصار نامعدود

باصیلمش دستگاه لوح محفوظ طبیعتده
مجسم لفظ معنیداردر عالمده هرموجود

اواخر عمرنده انشاد ایتدیکی مثمنلری‌ده عبرت آمیز برمنظومه‌در . هیئت عوالمه دائرده برمنظومه‌سی واردر . علوم ریاضیه‌دن (هیأت) ه مراقی زیاده ایدی .
پارس آرقداشلرندن مشهور طراقجی سعید آغانك مناقبیله تاریخ وفاتی متضمن (مجموعهٔ علوم) ده تحف ومفصل برقصیده‌سی‌ده واردر .

هیئت کائناته دائر مرحوم مومی الیهك نظم ایتدکاری منظومه‌در :

روی مرآت العوالمدر بورسم دلنشین
صورت زیبای مصنوعات خیرالخالقین
طارم‌میناده خوش الوان کونا کون ایله
زین اولنمشدر مصابیح السما للناظرین

ارتفاع قدر اجرام فلك حقنده هم
نازل اولمشدر نیجه آیات قرآن مبین
سورهٔ والشمس والنجمنده باواوقسم
آنلرك حقیچون ایتمش حق کلامنده یمین

حيرت افزای عقول اهل فكر تدر نجوم
حبذا صنع بديع الهيئه در رفعت رهين
اشرف جمله معارفدر بوفن موضوعی وش
علم هيئت اوزره موقوف اكثر احكام دين
مهر حكمت لمعه ريز كشور ارواحدر
فيض نوريله بولورنشو ونما عقل فطين
باجناح علم هيئت دم بدم اولمق محال
اوج ادراك كمال قدرت حقه قرين
ايشته برآيينهٔ هيئتنما كيم وجهنك
انجمندن منتشردر پرتو علم اليقين
مطلعی تابنده در چشمی حقايق بيندر
اخترپروين صفت هر نقطه سی درثمين
برج عالیٔ سپهر ارتقايه نيل ايچون
انقسامات مدارج خطلری حبل متين
عالمك احوال اجماليه سن ادراك ايچون
شكلی كورمك بيك كتابن اوقومقدن بهترين

خربوطی عمر نعيمی افندی

محمد سعيد افندی فتاواسی نامنده كی مجموعه نك صاحبی خربوط مفتيسی امام زاده محمد سعيد افنديك اوغلی مفتی احمد افنديك مخدوميدر .

خربوطده ، عينتابده ، قيصری ده تحصيل علوم ايتدی . خربوطده اون بش سنه مفتيلكده بولوندی . السنهٔ ثلاثه ده انشاء شعره مقتدردر . (اظهار) و (فريده عصامی) شرح وعلم مناظره وآدابدن (ولديه حجابيسنی) تحشيه ايتدی . (بو ناتمامدر)

بعض مسائل مهمه يه دائر رسائل متعدده سی وخواجه لرينك متعدد رساله لرينه تعليقات عديده سی واردر .

اشعاری جمع اولونمامشدر . بادیٔ اشتهاری (العصيدة الشهديه فی شرح قصيدة البرده) نامنده كی اثريدر .

بواثری ايلك دفعه مصر واليسی محمد علی پاشا طبع ايتديردی . مكرراً اجازت علميه

ویردی . بالآخره اعمی اولدیغی حالده ینه نشر علوم ایتدی . (منظومهٔ نعیمیه) نامنده‌کی اثر مطبوعنی بوصره‌ده تألیف ایتمشدر .

(١٢٩٩)ده خرپوطده وفات ایله‌دی. خرپوطده‌کی قبرستانه دفن اولوندی. پك مسن اولدیغی حالده شعور و حافظه‌سی فوق العاده ایدی . (دین محمدی) یه خدمت ایدنلر بوناماز، ذلیل اولماز دینی اعزاز ایدنلر دارینده عزیزدر .

مشارالیه (لطیف الطبع) ایدی. لطائفی پك چوق پك خوشدر.

خالص محمد افندی «شیروانی»

علوم عربیه‌نك تخصیص ادبیات شعبه‌سی متخصصلرندن فاضل برذات اولوب (شیروان) لیدر . مقدمات علومی مملکتی ایله (آماسیه) ده تحصیل ایده‌رك استانبوله کلوب افاضل زمانه‌دن تیکوشلی یوسف افندیدن اکمال ایله اجازت آلدی . فاتح جامع شریفنده تدریسه باشلایوب اعطای اجازه‌یه موفق اولدی . عین زمانده مؤسسلرندن بولوندیغی (دارالشفقه) ده‌ده تدریسده بولوندی . مستحضراتی کثیر احاطهٔ علمیه‌یه مالك برذات ایدی . صوك مأموریتی اولان درس وکالتندن متقاعداً (١٣٣١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك فاتح جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی. مدارسك اصلاحی ایله طلبهٔ علومه فنون جدیده تدریسی خصوصنده همتی سبق ایتمشدر .

آثاری :

(تلخیص النحو ، میزان الاذهان فی المنطق ، علم کلام ، اصول عقائد) کبی رسائل علمیه‌سی دارالشفقه‌ده تدریس اولونمقده‌در .

(د)

دیوریکی فخرالدین محمد افندی

سلطان عثمان غازی دوری اکابر فضلاسندندر . ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (یار علی) چلبی‌نك جدی بوذاتك عمجه‌زاده‌سیدر . (٧٢٣) ده (شام) ده وفات ایله‌دی . علوم عربیه‌نك هرشعبه‌سیله نظم ونثرده صاحب ید طولادر . مشهور (ابو حیان) اندلسی (کتاب شعرای عصر)نده صاحب ترجمه حقنده جملهٔ مؤلفاتندن اولان نحو عربی منظومه‌سنی بکا عرض

ایتدی . الحق موجب استحسانم اولدی وکندیسندن لسان ترکی وفارسی‌یی تعلم ایله‌دم. قواعد لسان ترکی‌یی مبین (امهات الکلمتین) اسمنده برقصیده‌سی اولدیغی کبی کوزل برلغتی وقصائد سائره‌سی واردر دیور. بوقصیده (کشف الظنون) ده (قصیده فی قواعد لسان الترك) ماده‌سنده مذکوردر .

کتاب القدوری‌یی سلك نظمه چکدیکی‌ده تحقیق ایدیلدی . صاحب ترجمه‌دن استفاده وعلم ادب ایله‌ینلردن بریسیده (مولانا قاضی محمد بن المنصوری قلاؤن) اولدیغی قرشینك طبقات الحنفیه‌سنده محرردر . السنهٔ ثلاثه‌ده نثر ونظمه مقتدر ایدی .

بر آرالق (غزه) ده (حسبة) یعنی شمدیکی پولیسلك وظیفه‌سنی ایفا ایتدی. قبائل اترا کدن صالور (صلغر) قبیله‌سندندر .

دوات اوغلی یوسف « بالیکسری »

علمادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (بالیکسر) لیدر . (٨٢٧) تاریخنده فقهدن مشهور وقایه‌یی نظماً ترجمه ایله‌دی . بوترجمه‌نك الیمه کچن بر نسخه‌سنی بالیکسر کتبخانه‌سنه اهدا ایله‌دم .

ترجمه‌نك مطلعندن :

اول اسم‌الله ایله بشلایلم
ایشی بسم‌الله‌له ایشلایلم

ایش‌که بسم‌الله ایله باشلانسه‌کر
عاقبت خیریله اولور معتبر

ایش‌که بسم‌الله ایله باشلانمایه
عاقبت ابتر اولور ایشلنمه‌یه

(یونس بن احمد صوفیه‌وی) اسمنده برذاتك (٩٧٧) تاریخنده یازدیغی مفصل بروقایه شرحی واردر .

« دیکقوز - دیقوز » احمد افندی « بروسوی » [١]

فاتح دوری علماسندن اولوب (تکه) لیدر . بروسه‌ده ییلدیرم بایزید خان مدرسی ایکن وفات ایله‌دی . علم صرفده (مراح) و (مقصود) ه برر شرح یازمشدرکه برنجیسی مطبوع وبین الطلاب مشهوردر . مسعود رومینك (آداب الجدل) عنوانلی کتابیله (حاشیۀ تجرید) ه و (فرائض سیدی) نه (آداب فاضله) یه‌ده حاشیه‌لری واردر .

دده جنکی افندی : « آماسیوی »

اسمی ابراهیم کمال الدین شهرتی (قره دده) مولدی آماسیه جوارنده‌کی (صونسه) قریه‌سیدر . دباغتله مشغول ایکن الفدن باشلامق شرطیله تحصیل علمه‌قویولمش سعی واستعداد طبیعیسی یاردیمیله آز مدت ظرفنده اکمال علوم متداوله ایدوب مدرس اولمش ودور مناصب علمیه‌دن صوکره بروسه‌ده اختیار اقامت ایله‌مشدر .

(کلشن جنات آکا مأوی اوله) مصراعنك ناطق اولدیغی (٩٧٥) تاریخنده وفات ایده‌رك سد باشنده بویوك کلیسا قارشوسنده‌کی سوقاق ایچنده خواجه محمد قره‌مانی مسجدی حظیره‌سنه دفن اولوندی ذوفنون بر فاضلدر .

مؤلفاتی : علم نحو وادب علماسنك طبقات وتراجم احوالنی مبین (طبقات النحاة) و (تفسیر قاضی)، (صدر الشریعه)، (مواقف)، (خیالی) حاشیه‌لریله بین الطلاب (دده جنکی) اسمیله موسوم اولوب صرف نحو لغت وسائره‌دن باحث اولان مطبوع (عزی شرحی سعدالدین حاشیه‌سی) ایله (لجة الفوائد) اسمنده‌کی مجموعه و(مناقب اولیا) (مصارف بیت المال) و (سیاستنامه)در .

فقهدن (وهبانیه) طرزنده برده منظومه‌سی واردر .

یدی سنه کفه‌ده مفتیلکی واردر .

سیاستنامه‌سی مشرب زاده حفیدی (شیخ الاسلام) عارف افندی طرفندن ترجمه وطبع اولونمشدر .

---

[١] بوکلمه بروسه‌جه صحیح الوجود مقامنده قوللانیلور برتعبیردر . مولانای مشار الیهك مدفنی اولق وزره کوکوردلوجوارنده چکرکه‌جاده‌سی اوزرنده برقبری زیارت‌اولونمقده ایسه‌ده (کلدستۀ ریاض عرفان) ده ولویخانه قارشیسنده‌کی مزارستانده مدفون اولدیغی محرردر .

دشیشی محمد افندی «آماسیهری»

علم لغت متخصصلرندن لســان فارسی‌نك غوامضنه واقف برذات اولوب (آماسیه) لیدر. (مصر) امیرالامراسی (حسن پاشا) نامنه (٩٨٨) ده تألیف ایتدیکی (تحفةالسنیة الی حضرت الحسنیة) اسمنده‌کی لغات فارســیه‌سی بین‌العلماء والادبا (لغت دشیشی) نامیله معروفدرکه لغات فارسیه‌یی تورکجه مقابللریله شرح ایتمشدر.

بو لغتك (١٠٨٠) تاریخنده تلخیص ایدلمش برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده موجوددر.

دوقه‌کین زاده عثمان بك [١]

علما و مورخین عثمانیه‌دن برذات‌اولوب امام‌سیوطی‌نك مفردات تواریخ ایله بعض فوائدی مشتمل اولان (اولیات) نی برطاقم علاوات ایله ترجمه وحروف هجا اوزرینه ترتیب ایتدیکی (ازهار الجمائل فی وصف‌الاوائل) [٢] نامنده اثرینی سلطان مراد ثالثه تقدیم ایده‌رك‌مظهر مکافات اولمشدی. برده (ابن‌عربشاه) ك (فاکهة‌الخلفاء) سنی‌ترجمه ایله‌مشدرکه بر نسخه‌سی خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر. ییلدیز کتبخانه‌ســنده‌ده منظوم خمســه‌سی موجوددر. (١٠١٢) تاریخنده اســتانبول قضاســندن منفصلاً وفات ایله‌دی. فاتح جوارنده (عاشق پاشا) حظیره‌سنده مدفوندر. [ملتقی‌شارحلرندن ومصریٔ نیازی خلفاسندن مدرس عشاقی مصطفی افندی‌ده اوراده مدفوندر]. طرز عتیق اوزره کوزل یازان ارباب قلمدن اولوب بعض‌مکاتیبی (کلزار منشأت) اسمنده رسالهٔ مطبوعه‌ده واردر. استانبول قاضیلرینك تراجم‌احوالنی جامع بر اثری اولدیغی کبی محمدیه صاحبی یازیجی زاده محمدافندینك (مغارب الزمان) نی‌ده اختصار ایله‌مشدر.

درویش محمد افندی

علمای عثمانیه‌دن عبدالجبار افندینك مخدومیدر. دورمناصب‌عالیه‌ایله استانبول قاضیسی‌اولمش

---

[١] برادری (دوقه‌کین زاده احمد) پاشاده عرفای شعرادن‌برذاتدرکه‌آماسیه‌ده‌مدفوندر. اشعارندن:

جان یوسفنی مصروجودکده بولورسه‌ك   کنعان ایلنه اســمکی ســلطان ایله دیرلر
واعظ بزی قورقتمه جهنمده اوداولماز   هرکیشی او دین یانمغه بوندن ایله دیرلر

[٢] بر مقداری (اقدام) غزته‌سی ایله تفرقه صورتنده نشر اولونمشدی.

ایدی.(١٠٢٣) ده متقاعداً استانبولده وفات ایله‌دی. آثاری (شرح هدایه)،(حاشیهٔ شرح مفتاح)،(حاشیهٔ شرح تجرید) وسائره‌در .

دباغ زاده نعمان افندی « استانبولی »

خواجه سعدالدین افندینك طورونی ابوسعید افندینك کریمه‌سی اوغلودر . مصر ملالغیله بکام اولمشدی . (١١١٤) ده استانبولده وفات ایتدی . تخصیص علم فقه وفرائضـده بهرهٔ کلی صاحبی‌در . (فتوای نعمانیه) ، (تحفةالصکوك) آثارینك باشلیجه‌سی اولوب (صکوك) ی مطبوعدر .

فضلا وادبادن بر ذات اولوب اساساً (ارضروم) لیدر. بعض مناصب علمیه‌ده بولونه‌رق (١١٤٧) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایتدی .

ده‌ده افندی « بروسوی »

فضلا وادبادن برذات‌اولوب اساساً (ارضروم) لیدر. بعض‌مناصب‌علمیه‌ده‌بولنه‌رق (١١٤٧) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایتدی .

حصارده (سعدی‌فقیه) محله‌سنده بنا ایتدیکی دارالقرا حظیره‌سنه دفن‌ایدیلدی. السنهٔ ثلثه‌ده اشعاری‌واردر.(١٠٩٦)ده‌اکمال‌ایتدیکی (المدحةالکبری‌من‌الکلام‌القدیم‌فی‌حق‌سیدنا محمدالمصطفی) اسمنده‌کی اثری‌هامشنده‌جملهٔ‌تألیفاتندن‌اولان(الوسیلةالعظمی فی‌شمائل‌المصطفی‌خیرالوری) نامنده‌کی اثریله برابر (١٣٠١) تاریخنده مصرده (بولاق) مطبعه‌سنده طبع‌اولونمشدر. (المدحة الکبری)یی تورکجه‌یه ترجمه ایتمشدرکه نسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

برده (النسخةالکبری فی‌ولادةخیرالوری) اسمنده تورکجه براثری‌واردرکه (ماغوسه) ده ایکن بعض علاوات ایله عربجه‌یه نقل ایده‌رك (کتاب‌الشمائل فی‌حق خیرالاواخر والاوائل) تسمیه ایتمشدر .

اواخرعمرنده رئیس‌المدرسین ودارالحدیث مدرسی اولمش‌ایدی .

بنا ایتدیکی دارالقرا (١٢٧٠) حرکت ارضنده منهدم اولمشدر . (احکام‌مفیده) اسمنده بر اثری داها واردر .

(وصف المحمود فی مناقب الآباء والجدود) اسمنده کی اثرنده سلسلهٔ نسبنی تعداد ایده رك (شمس الدین تبریزی) حضرتلرینه پیوسته اولدیغنی ذکر ایدییور .

دباغ مفتی احمد افندی «مرعشی»

مرعشدن یتیشن فضلادندر . (١١٦٥) ده وطننده ارتحال ایتدی . فاتحهٔ شریفه شرحنه حاشیه‌سی ، وضعیه رساله‌سی کبی آثاری واردر .

برده سورهٔ انبیاده (قل انما یوحی الی انما الهکم اله واحد فهل انتم مسلمون) آیت کریمه‌سنك تفسیرنده صاحب کشف طرفندن کشاف وبیضاوی اوزرلرینه ایراد اولونان اشکالدن قاضی محشیسی سعدی چلبی نك ویرمش اولدیغی جوابك تحقیقی ضمننده شیخ الاسلام افندی طرفندن واقع اولان امره امتثالاً قاز آبادی واسعد یانیه‌وی طرفلرندن یازیلان رساله‌یه ذیل اولمق اوزره آیریجه بر رساله‌سی واردرکه بعدالبسمله ابتداسی (اوحدمن دل علی وحدته نظام الشواهد واصلی علی من خوطب بقل انما یوحی الی انما الهکم اله واحد) در . مخدومی مفتی محمد افندینکده (رشحة النصیح) اسمنده بر اثری واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

(مواهب العزیز فی شرح الوجیز) مؤلفی (علی بن فضل الله) ده مرعشدن یتیشن فضلادندر . بو اثرینی سلطان احمد بن محمد خانه تقدیم ایتمشدی . خط دستیله محرر نسخه آیاصوفیه کتبخانه‌سنده‌در .

دری زاده مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

شیخ الاسلام اسبق دری افندینك مخدومیدر . (١١٧٥) ده وفات ایده‌رك ادرنه‌قپوسی خارجنده لعلی زاده چشمه‌سی آرقه‌سنده‌کی جاده کنارینه دفن ایدیلدی. علم فقهدن (درهٔ بیضا) نامنده تألیف معتبری واردرکه مستقیم زاده خطیله محرر بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در . کمال عدل وعفتله اجرای احکام شرعیه ایلر و صلوات خمسی جماعتله ادایه مداومتله برابر آقشام نمازندن صوکرا یاتسویه قدر سجاده اوزرندن قالقمایوب خالق بی انبازه تضرع ونیاز ایدردی .

داود قارصی

متأخرین علمادن زهدی غالب بر ذات اولوب (قارص) لیدر . تحصیلنی درسعادت ومصرده اکمال ایله‌دی . بین‌العلما متداول‌اولان آثارینك مشهوری(١١٥١) تاریخنده(مصر)ده تألیف ایتدیکی (شرح علی اصول الحدیث للبرکوی)در . (رساله من‌التفسیر) ،(شرح قصیدهٔ نونیه‌من‌العقائد) ،(شرح مختصر التهذیب المسمی بتکمله من‌المنطق والآداب) ، (شرح‌ایساغوجی من‌المنطق) ،(رساله فی بیان القضاء والقدر من‌الکلام) ،(شرح امثله من‌الصرف) کبی آثار سائره‌سیده واردر .

اشبو آثاردن اصول حدیث ایله نونیه وامثله شرحلری مطبوعدر . (١١٦٠) کسور تاریخنده (برکی) ده ارتحال ایده‌رك (برکوی محمد افندی) مرحومك یاننه دفن ایدیلدی . مخدومی عمر افندینك‌ده برابرنده مدفون اولدیغی سنك مزارندن آکلاشلمقده‌در . (عثمان افندی) اسمنده اولان دیکر مخدومنك‌ده (تفسیرالمشکلات وکاشف‌الغلطات) و(مفتاح‌الفاتحه) اسملرنده اثرلری واردر .

دامار حسین افندی « دیناری »

(دینار) قضاسی ملحقاتندن داز قیری ناحیه‌سی قراسندن (که‌میشی) قریه‌سندندر . اکمال تحصیلدن صوکرا (بوردور) ده تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی. آثاری : (حاشیهٔ قاضی میر، حاشیهٔ جلال، رسالهٔ روح، رسالهٔ نفس) وسائره‌در. وفاتی (١٢٩٣)ده قبری (بوردور) ده‌در .

اصول حاشیه‌سیله کتب مدونه‌یه بر خیلی تعلیقات یازان و (١٣٠٣) ده (بوردور) ده وفات ایدن (بولغور زاده حسن افندی)ده فضلادن بر ذاتدر .

دووالارلی – دعالرلی حاجی عثمان افندی « کوتاهیوی »

افاضلدن برذات اولوب مولداً (کوتاهیه) لیدر . صباوتنده (دووالار) قریه‌سنه کیده‌رك اوراده بویودیکی ایچون (دووالارلی) شهرتیله بنام اولدی . تحصیلی خادمی زاده‌لردن شهید احمد افندیدندر . اکمال تحصیلدن صوکرا وطننه عودتله دفعاتله اجازت ویرمکه موفق اولدیلر.

(١٢٩٧) ده ارتحال ایدەرك (جامع کبیر) جوارینه دفن ایدیلدی. ولی‌تائبك ولی غیرتائبدن فرق وجهله افضلیتنه دائر بررساله‌سیله رسائل سائره‌سی‌ده وارسه‌ده غیر مطبوعدر . مخدومی احمد عاصم افندی‌ده علمادن برذات ایدی . ارادهٔ جزئیه تحقیقاتنه دائر مطبوع رساله‌سی واردر . (١٣٠٧) ده ازمیرده ارتحال ایدەرك کاتب اوغلی قبرستاننه دفن ایدیلدی .

دانش احمد افندی « مناستری »

علمای شعرادن برذات اولوب مناسترلیدر . لسان عربی وبتخصیص زبان فارسی‌یه وقوف تاملری وار ایدی . درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکرا مناستره عودتله مدت مدیده تدریس وتألیف ایله امرار ایام ایله‌دی . رحلتلری (١٣١٦) ده ، قبری مناسترده چنکل قره‌غولی جهتندن پرلپه‌یه کیدن جاده‌ده‌کی مقابر مسلمین کنارنده علمای عرفادن بروسه‌لی کتابجی مصطفی افندی مرحومك یاننده‌در .

آثاری : تحلیلات لغویه‌سیله برابر (ترجمهٔ مقامات حریری) [١] (شرح دیوان سلطان سلیم اول) [١] (مجموعهٔ قواعد فارسیه) ایله دیوانچه‌لرندن عبارتدر .

اشعارندن :

فلاطون حقیقت اتکا ایتمز امر تدبیره　　زمام اختیارك ایله تسلیم حکم تقدیره

ذلیلی یوسف بن مصطفی

فقهادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات‌اولوب (برغمه) لیدر . (٩٩٠) تاریخنده علم فقهك عبادات قسمنه عائد (مهمات) اسمنده مهم براثر تألیف ایتمشدر. (ذلیلی) مخلصلی اشعاری‌ده واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .

حاجی محمد ذهنی افندی

مشارالیه استانبولده ملکیه قائممقاملرندن محمد رشید افندی نامنده برذاتك صلبندن دنیایه کلمشدر . زماننده علوم عربیه متخصصلرینك سرفرازی‌اوله‌رق طانمشدر . سلطانیه‌ده ، مکتب

---

[١] مؤلفی طرفندن وقف ایدیلمشدر .

ملكيه‌ده ادبيات عربيه ، فقه ، كلام معلملكلرنده ؛ مجلس معارف اعضالقلرنده بولنه‌رق عرفان عثمانی‌يه جداً بويوك خدمتلر أيله‌مش؛ بالخاصه تدريسات عربيه وفقهيه خصوصنده بوسبوتون يكی ونافع برچيغير آچمشدر . كمالات علميه‌سی بو درجه فراوان اولان مرحوم مشاراليه فضـائل اخلاقيه‌سی، بالخاصه ورع واتقاسی ايله‌ده اندرالامثال برذات عاليشان ايدی . حديث وتصوف علملرنده‌ده بضاعهٔ كامله اصحابندن اولوب طرق عليه‌دن « خلوتيه » منتسبلرندن ايدی . آثاری احاطهٔ علميه ومساعئ متواليه‌سيله برلكده متين ومنقح اسلوب بياننك پك گوزل برمعكسی‌در . دينه‌بيليركه ذهنی افنـدی نوعنده يكتا برعالم بی‌همتا ايديلر . (۳۲۹) سنه‌سی اواخرنده مرتحل داربقا اولمشدر . مدفنلری بكلربكنده‌كی خانه‌لری جوارنده (كوپليجه) نام‌محل قبرستاننده‌كی عائله‌سی حظيره‌سنده‌در . آثاری بروجه آتيدر :

آثار فاضلانه‌لری :

(۱) عربی العباره صرف عربی : (۱۸) ياشنده تأليف ايتدكلری ايلك اثرلری اولوب غيرمطبوعدر .

(۲) نحودن تسهيل‌التحصيل شرحی : غيرمطبوعدر .

(۳) الحقايق مما فی جامع الصغير والمشارق : كتب احاديثدن مذكور ايكی كتابده‌كی احاديث‌شريفه ترجمه‌لرينی‌مبين اولاجقدی . فقط مع‌التأسف بوترجمه‌لره موفق اولامامشلردر . مع هذا اسملری كچن رواة حديثك حروف هجا ترتيبی اوزره ترجمهٔ حاللرينه دائر اولان قسمندن (ع) حرفنه‌قادار ايكی‌جلدی منتشراولمقله‌برابر (ی) حرفنه قادارده اكمال بيورمشلردر .

(٤) مشاهير النسـاء : نسوان اسـلامك تراجم احوالنی مبين ايكی جلد اوزره مرتب ومطبوعدر . اخيراً (خيرات حسان) ناميله لسان فارسی‌يه ترجمه وطبع ايدلمشدر .

(٥) المنتخب فی تعليم لغةالعرب : پك چوق دقايق لغويه‌يی‌ده جامع مفصل برصرف عربی‌در . (مطبوع)

(٦) المقتضب من‌المنتخب : منتخبك ملخصيدر . (مطبوع)

(۷) المقتضب فی‌نحو لسان‌العرب : مفصل نحو عربی‌در . (مطبوع)

(۸) القول الجيد : معانی وبياندن غايت موجز ودقيق براثردر . اخيراً (قازان) ده‌ده آيريجه طبع اولونمشدر .

(۹) كتاب‌التراجم : مشاهير مؤلفيندن بعضلرينك مختصر ترجمهٔ حاللريله عبارات بليغانه وحكيمانه‌لرينی مبين‌در . (مطبوع)

(۱۰) القول‌السديد فی‌علم‌التجويد : طرز مخصوص اوزره تجويددر . (مطبوع)

(١١) الغاز فقهيه : اسمى مسماسنه دال فقهى برأثردر . (مطبوع)

(١٢) فيض يزدان : امام (ماوردى) نك نصيحة الاخوان قصيده‌سنك ترجمه‌سيدر . (مطبوع)

(١٣) المشذب من الصرف: مختصر صرفدر . (مطبوع)

(١٤) نعمت اسلام : (كتاب الصلوة ، كتاب الصوم ، كتاب الحج ، كتاب الزكات ، كتاب الطهارة) اسميله بش كتاب اولوب هر مسلمانه الزمدر .

(١٥) ترجمهٔ سهام الاصابة فى كنز الدعوة المستجابة : امام سيوطى نك بو اسمده‌كى اثرينك ترجمه‌سيدر . (مطبوع)

(١٦) مناكحات ومفارقات : اسمى مسماسنه دالدر . (مطبوع)

(١٧) شرح ابيات اصفهندى : نحويوندن (اصفهندى) نك (كافيه) اوزرينه اولان شرح مطبوعنك حاوى اولديغى شواهد ابياتى شارح عربى العباره‌در . (غير مطبوع)

(١٨) اقتباس الانوار فى ترجمة المنار : فقهدن معروف (منار) ك ترجمه‌سيدر. (غير مطبوع)

(١٩) دستور الموحدين : عقائددن . (غير مطبوع)

(٢٠) قواعد تركيه رساله‌سى (غير مطبوع)

(٢١) شيخ رضى ، سيد عبدالله ايله منار شرحى ابن ملك هامشلرينه تعليقات (غير مطبوع)

(٢٢) ترجمهٔ تحفة الملوك : فقهدن (غير مطبوع)

(٢٣) المنقذ من الضلال ترجمه‌سى : رفقاى كرامندن محمد سعيد افندى ايله مشتركاً ميدانه كلمشدر . اصل اثر امام (غزالى) نكدر . (مطبوع)

(٢٤) اطواق الذهب ترجمه‌سى : اصل اثر امام (زمخشرى) نكدر . (مطبوع)

(٢٥) تحفة الاريب فى رد اهل الصليب : اصل اثر (عبدالله ترجمانى) نكدر . (مطبوع)

(٢٦) بغية الطالب فى ترجمة تحفة الراغب (علماى شافعيه‌دن احمد شهاب الدين قليوبى نك تحفة الراغب فى سيرة جماعة من اعيان اهل بيت الاطايب اسمنده‌كى رساله‌لرينك ترجمه‌سيدر) .

بونلردن باشقه (هندى رحمة الله) افندى مرحومك (اظهار الحق) ترجمه‌سنده معاونت قلميه‌لرى سبق ايتمشدر .

(٢٧) المختصرات فى مسائل الطهارات والعبادات : نعمت اسلام كلياتنك مختصرى اولوب اخيراً طبعنه همت ايدلمشدر .

(ر)

رسول بن صالح افندی « آیدینی »

علم فقهده صاحب اختصاص علمادن بر ذات اولوب آیدینلیدر .
(فتاوای عدلیه) نامیله تألیف کرده‌سی اولان عربی العباره بر جلددن عبارت فتاواسنی (٩٦٦) تاریخنده الیوم آق حصاره تابع بر ناحیه اولان « مرمره » قاضیسی ایکن سلطان سلیمان قانونی‌نك امر واشارتیله تألیف وترتیب ایله‌دیکی « کشف الظنون » ده محرردر .
تاریخ وفاتی (٩٧٨) ده ، قبری ازمیرده سید مکرم‌الدین درکاهنده‌در .

رمضان زاده احمد چلبی

تاریخ صاحبی رمضان زاده نشانجی محمد پاشانك مخدومیدر . دور مناصب‌علمیه ایله (مکهٔ مکرمه) قاضیسی اولمش ایدی . عودتنده شام شریفه ایکی قوناق برمحلده (٩٨٦) تاریخنده وفات ایله‌دی . جنازه‌سی شامه نقل ایدیله‌رك قبور صالحینه دفن ایدیلدی .
فاضل، شاعر برذاتدر .
تواریخ عمومیه‌مزدن (مرآة الکائنات) مؤلفی محمد افندینك پدریدر .
مؤلفاتی : (سورهٔ اعرافه قدر اعراب قرآن)، (تعلیقات علی‌البیضاوی)، (حاشیهٔ‌شرح مفتاح)، (حاشیهٔ‌شرح مواقف)، (شرح حرز امام علی) در .
ابیاتندن : طالعده دولت اولماسه خدمت نه فائده
حقدن عنایت اولماسه طاعت نه فائده

رضائی علی چلبی « آماسیوی »

فضلای ادبادن اولوب آماسیه‌لی پیر محمد افندینك مخدومیدر . مصرالقاهره مولویتنده‌ایکن ارتحال ایله‌دی . قرافهٔ مصریه‌ده علی‌پاشا قربنده مدفوندر . تاریخ ولادتی (رضا) رحلتی (داغ دل) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٣٩) در . آثاری (مرتب دیوان) و (نقدالمسائل

فی جواب السائل) اسمنده‌کی فتاوادر . (کاتب اصفهانی)نك (خریدةالقصر وجریدة اهل‌العصر) اسمنده‌کی تاریخنی‌ده (عود الشباب) اسمیله اختصار ایله‌مشدر .

قطعه

مدح ایله جناب مصطفایی	اولادینی آل مرتضایی
کلدك چو بوتنکنای دهره	مخلص ایده‌کور علی رضایی

هر سنه بر نعت شریف انشا ایله‌مك معتادی ایدی .

رجب افندی « آمدی »

مشاهیر علمادن بر ذات اولوب منظور عاجزی اولان بر اجازتنامه‌ده (دیار بکر) لی (آمدی) اولمق اوزره محرردر .

مواعظ واخلاقه متعلق (٩٧) باب اوزره مرتب عربی العباره (جامع‌الازهار ولطائف الاخبار) اسمنده‌کی اثرینی (١٠٦٠) سنه‌سنده (تیره) ده جامع عتیق وجدید واعظی ایکن تألیف ایتدیکنی خاتمهٔ کتابده ذکر ایدییور. (الوسیلةالاحمدیة والذریعة السرمدیة) اسمنده‌کی (١٠٨٧) تاریخنده اکمال ایلدیکی طریقت محمدیه شرحی میان‌علماده متداولدر. تیره‌ده بین‌الخواص دارالحدیث جامعی نامیله بنام اولوب یکیجه کوی محله‌سی جوارنده کائن مسجدك جنوبنده‌کی واسع قبرستانده مدفوندر .

سنك مزارنده یازی یوقدر .

رمزی مصطفی افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب پدری (انطاقیه)لیدر. استانبول قاضیسی ایکن (١١٠٠) تاریخنده ارتحال ایتدی . (لمعةالانوار) اسمنده (بیضاوی) حاشیه‌سیله قرآن ، حدیث ، اسماء اجله وبلدانه عائد معرب کلماتك شرح وایضاحنه دائر (نقداللسان وعقدالحسان) اسمیله مدققانه بر اثر یازمشدرکه بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .

ردوسی زاده محمد افندی « آیاثلوغی »

فضلا وارباب قلمدن برذات اولوب (آیاثلوغ) لیدر. تحصیل وتفیضی استانبولده‌در. (١١١٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مهماندار جناب پیغمبری حضرت « خالد بن زیدالانصاری » جوارنده صاحب تاریخ هشت بهشت مولانا ادریس بتلیسی‌نك بنا ایتدیردیکی ادریس کوشکی دنیلن محله دفن ایدیلدی . آثارینك مشهوری ابن خلکان شهرتیله معروف (٦٨١) تاریخنده وفات ایدن قاضی « شمس‌الدین ابی العباس احمد » ك (وفیات الاعیان فی‌انباء ابناءالزمان) اسمنده‌کی تراجم احوال کتابینك ترجمه‌سیدر . بوندن باشقه « خمسهٔ نظامی » یی « خراج ابی یوسف » ی « دیوان عرفی » دن درت قصیده‌یی‌ده ترجمه‌ایلدیکی کبی کتب متداوله‌نك بعضیلرینه‌ده حواشی وتعلیقاتی واردر.

آثارندن :

یالکز ابن خلکان ترجمه‌سی مطبوعدر. خط دستیله محرر خراج ابی‌یوسف ترجمه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

(سروری) نك باشلادیغی (عجائب المخلوقات) ی‌ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی (روان اوطه‌سی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

رمزی محمد افندی « قیصری »

قیصریدن یتیشن فضلادن اولوب آتی الترجمه (نثاری علی) افندی‌دن اکمال نسخ ایله‌دی . طریقت محمدیه اوزرینه (کنوز الرموز) اسمیله مفصل بر حاشیه یازمشدرکه برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر . طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب مرتب دیوانچه‌سنك مطلعی بروجه آتیدر:

عنوان شرف بسملهٔ مصحف اسما　　سرلوحهٔ لوح ازلی فخر مسما
محبوب خدا مؤتمن ان هو الاّ　　مضمون هدا واقف اسرار خفایا

(١١٣١) ده ارتحال ایده‌رك (سید برهان‌الدین) تربه‌سی جوارنده دفن ایدیلدی .

رفقی مصطفی افندی « شیخ خمرو زاده قیصری »

فضلادن برذات اولوب آتی الترجمه (نثاری علی‌افندی) تلامیذندندر . (١١٤٠) کسور تاریخلرنده (قیصریه) ده ارتحال ایله‌دی .

قیصریه مفتیسی ایکن (١١٣١) تاریخنده (فراضة‌الفقهیه‌وفکاهة‌الرفقیه) اسمیله براثر مقبول تألیف ایتمشدر .

رحمی عبدالرحیم افندی

فضلادن لسان تصوفه‌ده آشنا برذات اولوب (ازضروم) لیدر . طبیعت شعریه‌سی وشیخ الاسلام عارف حکمت بکك پدرینه خواجه‌لغی واردر .

(١٢٢٣) ده (استانبول) ده ارتحال ایله‌دی .

(قاسم خانی) نك (سیرسلوك الی ملك‌الملوك) نی (رفیق طریق) اسمیله ترجمه ایتدیکی کبی عوامل عتیقی‌ده نظماً ترجمه ایتمشدر .

رشدی احمد افندی «قره آغاجی»

متبحریندن برذات اولوب شرقی (قره‌آغاج) لیدر . پدرلری قونیـه ملحقاتندن (سلّه) دن قره‌آغاجه هجرت ایله‌مشدر . سلسلهٔ نسبی امام بغوی‌یه منتهی‌در. طریقهٔ نقشبندی‌در .

خادم مفتیسی محمد امین افندی ایله درسعادتده اسکداری ولی امین‌افندیلردن اجازه آلمشدر. مفتی ایکن (١٢٥١) ده ارتحال ایله‌دی . (قره آغاج) ده (شیخ منتشی) قبرستاننده مدفوندر .

آثارندن (بنا شرحی اساس) و (ایساغوجی‌شرحی تحفة‌الرشدی) ایله (عصمت بخاری) نك :

سرخوش از کوی خرابات کذر کردم دوش
بطلبکاری ترسابچهٔ باده فروش

مطلعلی غزلنك شرحی اولوب (حل رموز) اسمنده‌کی رساله‌سی مطبوعدر .

(آیات‌سجده‌رساله‌سی)، (مصدر رساله‌سی)، (کلمهٔ‌توحید رساله‌سی)، (ملك وجنك‌تدقیقنه دائر رساله‌سی)، (قرانتینه‌نك جوازینه رساله) جملهٔ آثارندندر .

یوزه قریب ذواته اجازه اعطاسنه موفق اولمشدر . عشاق علماسندن عینتابی حاجی احمد ودکزلیلی حافظ شریف صاری کچیلی حاجی احمد آق شهرك اوکه‌س قریه‌لی حاجی علی افندیلر مشهور تلمیذلرندندر .

راغب افندی « حاجی محمد راغب افندی » آمدی

فحول علمادن برذات اولوب دیاربکر (آمد) لیدر . ترجمهٔ حالی سبق ایدن کوچوك احمد زاده ابوبکر آمدی‌نك حفیدینك اوغلودر. اکمال تحصیلدن صوکرا مملکتده تدریس وتألیف ایله اوقاتکذار اولدی . وفاتی (١٢٦٤) ده قبری بنا کرده‌سی اولان مدرسه حظیره‌سنده‌در .

آثاری :

رساله مهمه فی تفسیر الآیات وشرح الاحادیث الواردة فی حق الغزاة .
رساله فی تحقیق التاریخ .
ترجمة التراجم فی تراجم البخاری .
رساله فی تسبیحات الطیور .
رساله فی لام التعریف .
رساله فی تحقیق الامکان علی الحسینیه .
رساله فی تحقیق عبارة النص واشارته ودلالته واقتضائه فی الاصول .
رساله فی تحقیق تحویل القبله .
رساله فی تحقیق لفظ ماذا .
شرح لغز اسم فرزدق لقاسم راسم آمدی .
رسالهٔ نفیسه فی علایق المجاز .
وسیلة الوحی .
رساله فی لفظ الکفر والاکفار والتکفیر.
السنهٔ ثلاثه‌ده اشعاری‌ده واردر . جد عالیلری (صبغةاه) افندی‌ده افاضلدن برذات ایدی. (لب البیان) اسمنده براثری واردر .

رشید احمد افندی « نوشهری »

کبار مدرسیندن نوشهرلی(کوچوك سلیمان) افندینك مخدومی اولوب طریقهٔ نقشبندیدر. اوقاف همایون مفتشی ایکن (١٢٨٢) تاریخنده درسعادتده وفات ایله‌دی .

طبع شاعرانه‌سی و (فیوضات الجیبیه علی الصلوة المشیشیه) ، (کشکول الصافیة علی الواردات السعدیة) اسملرنده آثاری واردر .

ابياتندن :

طريق نقشبندى اهلنك فيضى خدادندر   اولارك نسبتى جمله رسول مجتبادندر

(كشكول) پيران طريقتدن شيخ سعدالدين جباوى حضرتلرينك (وان سئلوا عن الرجال فنسبتى) مطلعلى قصيده‌لرينك توركجه شرحيدر .

رائف افندى « استانبولى »

زمرهٔ مواليدن وطريقت نقشبندى منتسبلرندن فاضل برذات اولوب شهريدر. (١٣٠٩) تاريخنده درسعادتده وفات ايتدى. ايوبده پيران خلوتيه‌دن (امى سنان) درگاهنده مدفوندر.
آثار مطبوعه‌سى : (شمائل شريفه ترجمه‌سى)، (مقاصد الطالبين) ، (ميزان السلوك)، (آداب المسجد والجامع)، (مختصر شمائل شريفه ترجمه‌سى) .
آثار غير مطبوعه‌سى : (تفسير شريف) ، (تفسير سورهٔ يوسف) ، (بعض احاديث شريفه شرحى).

رجب افندى « حجر زاده ـ قره‌جيكلى »

فضلا وارباب تأليفدن مجاهد علم برذات اولوب (قره‌جيك) ليدر . تحصيل وتعليمى استانبولده‌در . (١٣١١) تاريخنده اجازه اعطاسنه موفقيتنى متعاقب ارتحال ايله‌دى . (اسكدار)ده (قره‌جه احمد) مزارستانده مدفوندر. كوچوك بويوك اون بش قدر مؤلفاتندن مطبوعلرى بونلردر.
(تفسير سورهٔ مطففين) ، (شرح رسالهٔ جديده على قواعد الوضعيه) ، (تفسير سورهٔ نبأ) در.
(سورهٔ نبأ) دن آشاغيسنى‌ده كاملاً تفسير ايتمشدر. خواجه‌سى خليل افندى ايله بر كونده وفات ايتدى .

رفيع افندى « يانيه‌وى »

مكتب سلطانى‌نك بدايت كشادندن برى عقائد دينيه وعلوم عربيه تدريس ايله‌مش معارفمند برذات اولوب (يانيه) ليدر . طريقت نقشبنديه‌دندر . (١٣٢٠) تاريخنده وفات ايده‌رك جوار

حضرت خالدده کاشغری درکاهنه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی علم صرفدن (المختصر) علم تصوف وکلامدن (رهبرحق) و (امالی ترجمه‌سی)، (آیات واحادیث اربعین ترجمه‌سی) اطاعت سلطان حقنده‌کی احادیث شریفه‌در . فنار روم مکتب کبیریله تقسیمده‌کی روم مکتبنده‌کی تدریساتندن متحصل استفاده‌یی (مالیاقاس) افندینك آثارندن بولنان غرامر ایله تورکجه رومجه لغت کبیرینه معاونت علمیه وقلمیه‌ده بولونه‌رق تتمیم ایله‌مشدر . تورکجه ، عربجه ، رومجه تکلم وکتابته مقتدر ایدی .

رحمی افندی « اکینی »

فضلادن بر ذات اولوب (اکین) لیدر . اکمال تحصیلی استانبولده (اخوین) خواجه افندیلردر . (١٣٢٧) تاریخنده یکی تعیین اولوندیغی مکتب نواب مدیری ایکن هنوز کنج دینه‌جك بر سنده ارتحال ایله‌دی .

ادرنه قپوسی خارجنده (حلبی) مرحوم قربنده دفن ایدیلدی .

آثاری (انموذج الفقه) : سؤال وجوابلی منقح بر طرزده‌در . (مطبوع)

(عصارة الفنون) : اون ایکی فندن باحث اولوب بوده سؤال وجوابلی برطرزده‌در. «

شرح مقصود «

العقد النامی علی الجامی : نحودن «

دوحة العنادل علی تحفة العوامل : نحودن «

العجالة الرحمیة علی الوضعیة : وضعدن «

تفجیر التسنیم فی القلب السلیم : موعظه‌دن «

الفیض القدسی علی الطرسوسی : اصول فقهدن (غیر مطبوع) حاشیهٔ طرسوسی

ترجمهٔ مرآت : « «

معنای مطاوعته دائر رساله . «

غالیة النوافج علی النتایج (نحودن اطه‌لی‌یه حاشیه)

بونلردن باشقه اوقوتدیغی کتابلرك همان کافه‌سنده فاضلانه مطالعاتی واردر .

(ز)

زیرك محمد افندی

آناطولیدن یتیشن فضلادن اولوب علوم متنوعه‌یه وقوف تامی، حاجی بیرام ولی حضرتلرینه

انتسابی وارایدی . (زیرك) لقبنی ولی مشارالیه تلقیب ایله‌دی . حضرت فاتح حضورنده (ملا خسرو) حکم اولدیغی حالده بروسه‌لی خواجه زاده ایله اولان مباحثهٔ علمیه‌لرنده مغلوب اولدقلرندن بروسه‌یه کیده‌رك برمدت اقامتدن صوکرا (۹۱۲) ده وفات ایله‌دی .

قبری (پونار) باشنده‌کی درکاه یانندەدر .

بحث علمه دائر بررساله ایله بعض کتب معتبره‌یه حاشیه‌لری واردر . استانبولده‌کی زیرك محله‌سی بوذات نامنه‌در . طبیعت شاعرانه‌لری واردرکه ملمع برغزلی بروسه وفیاتنی مشعر اولان (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده محرردر .

زنبیلی علی افندی «شیخ الاسلام»

ترجمهٔ حالی سبق ایدن جمال‌الدین آقسرایی نسلندن اولوب سلاطین عثمانیه‌دن بایزید ثانی وسلیم وسلیمان دورلرنده یکرمی درت سنه شیخ الاسلاملق ایتمش متقی برفاضلدر . ملاخسرو ایله حسام‌زاده‌دن استفادهٔ علوم ایله‌مشلردر . مستفتیلری بکلتمه‌مك‌ایچون قوناغنك پنجره‌سندن آشاغی زنبیل صارقیتدقلری ایچون زنبیللی نامیله بنام اولدیلر . فقهدن (مختارات‌الفتاوی) ایله اولوقتکی علما ومشایخ آرالرنده‌کی بینونتی موجب اولان دوران صوفیه‌نك جوازینه دائر بری منثور ، دیکری منظوم ایکی رساله‌سی‌ده واردر . بایزید ثانی نامنه علم اخلاقه متعلق بر اثرده تحریر ایتمشلردر .

وفاتلری (وفات عالم ربانی) ، (تم فتواه) ترکیبلرینك دلالتی اولان (۹۳۲)ده مرقدلری استانبولده‌زیرك محله‌سنده‌در. ترجمهٔحالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (شیخ وفا) حضرتلرینه نسبتی واردی .

اثرلرندن :

فروع فقهدن اولان (آداب الاوصیاء) اسمنده‌کی رساله‌سی (۱۳۰۰) سنهٔ هجریه‌سنده ایکی جلد اوزره مصرده طبع اولونان (جامع الفصولین) ده مندرجدر .

زنبیلی زاده فضیل چلبی

فاضل ابن‌فاضل برذاتدر . درسعادتده اکمال تحصیلدن‌صوکرا تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی . (۹۹۱) ده وفات ایده‌رك پدری یاننه دفن ایدیلدی. کتابلرینی فاتح کتبخانه‌سنه وقف ایتدی .

مؤلفاتی :
(تعلیقات علی صحیح البخاری) ، (مسائل اوصیا) ، (درت جلد ضمانات) ، (تنویع الاصول فی علم الاصول) ، (عون الرائض فی شرح الفرائض) ، (حاشیهٔ وافیه) ، (وظائف فی النحو) ، (حاشیهٔ شرح شریفی) ، (اجوبه علی جامع الفصولین) ، (مختصر کافیه) ، (اعانة الفارض فی تصحیح الفرائض) وسائره‌در .

زکریا افندی «شیخ الاسلام»

سلطان مرادثالث دوری علماسندن اولوب (انقره) لیدر . اکمال تحصیلنی متعاقب مسلك قضایه سالك اوله‌رق ایچه دولاشدقدن صوکره استانبوله عودتنده قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمسنی متعاقباً مسندمشیختی احراز ایله‌مشدر . شعرده (میلی) تخلص ایدرلردی .
وفاتی : (رضا) کلمه‌سیله (کیتدی دیوان جهاندن زکریاء سعید) مصراعنك دال اولدیغی (١٠٠١) تاریخنده، قبری سلطان سلیم جوارنده‌کی (دار الحدیث) قربنده‌در.
مؤلفاتی:
(تفسیر فاتحه ، شرح هدایه ، حاشیهٔ صدرالشریعه ، تعلیقات علی شرح مفتاح ، حاشیه‌علی شرح‌مواقف ، حاشیه علی‌الدرر ، تعلیقه علی‌البیضاوی ، دیوان) در .
اشعارندن :

یولنه جان ویرنه وصلم دریغ ایتمم دیمش
کر بوعهدینه وفا ایلرسه جانان ایشته بن

زینی‌زاده حسین افندی «بروسوی»

علوم آلیهٔ عربیه‌نك اکثرنده وبتخصیص علم نحوده صاحب اختصاص تام برذات اولوب (بروسه) لیدر . (١١٦٧) تاریخنده (آیدین) ده ارتحال ایله‌دی . (صوبیجه) قپوسی اسمنده‌کی قبرستانده مدفوندر . طلبهٔ علومك تسهیل تحصیللرینی موجب اولان مطبوع (عوامل ، اظهار کافیه) معربلری آثارینك مشهورلرندندر . زیارت ایتدیکم سنك مزارنده یازی یوقدر. باش طرفنده‌کی طاشك باشنده (حلقه‌وی) بردلیك واردر .

(حل اسرار الاخيار) اسمنده‌كى (١١٦٠) تاريخنده تأليف ايتديكى (اظهار) معربنك خط دستيله محرر نسخه‌سى عاطف افندى كتبخانه‌سنده‌در .

زهاوى محمد فيضى افندى « سليمانيه‌وى »

عصرمزده وجوديله افتخار اولونور افاضلدن بر ذات ايدى. سليمانيه‌نك بابان خاندانندن اولوب عائله‌لرينك (زهاو) ناحيه‌سنه هجرتندن ناشى (زهاوى) ناميله ياد اولونمغه باشلاديلر.

تحصيللرى سليمانيه‌ده رسول ذكى افنديدندر . بغداد مفتيلكنى احرازدن صوكرا يارم عصر افتا ، تدريس ، تأليف ايله امرار اوقات بيورديلر .

حلقهٔ تدريسلرندن استفاضه ايدن طلاب علمك مقدارى آلتى بيكه بالغدر . رحلتلرى (١٣٠٨) تاريخنده‌در .

اشعار عربيه وفارسيه‌لرى معنيداردر .

ازجمله :

درميان جبر وتفويض اختيارى هست ونيست
همچو آن ماهى كه مى آيد فرود ازآبشار

(س)

سيد على قومه‌نالى « توقادى »

زمرهٔ مؤلفيندن بر ذات اولوب (توقات) قراسندن قومه‌نات اسمنده‌كى قريه‌دندر . (سيواس) ده اختيار اقامتله تدريس وتأليفله مشغول اولدى .

مؤلفاتى : (عنايه) اسمنده‌كى (وقايه) شرحيله (زيج شامل) شرحلرندن عبارتدر . وفاتى (٨٤٠) ده ، قبرى (آماسيه) ده‌در.

فروعدن (منحة السلوك فى شرح تحفة الملوك) صاحبى (شمس الدين محمد) افندى ايله (١٠٢٧) ده وفات ايدن (عرائس الخط) مؤلفى (درويش احمد بن محمد) و(١٠١٨) ده وفات ايدن

(شرح حديث اربعين) صاحبي (شيخ احمد بن محمد) افنديلرده (توقات) دن يتيشن فضلادندرلر .

سليمان بن علي « قرهمانى »

علم فقه متخصصلرندن فاضل بر ذات اولوب (قرهمان) ليدر. (٩٢٤) تاريخنده ارتحال ايتدى. آثارى : (شرح مجمع البحرين)، (حاشيهٔ شرح وقايه)، (رسالهٔ عروض)، (شرح فرائض)، (شرح خلافيات)، (شرح قصيدهٔ برئه)، (جامع الفصولين ده‌كى ٣٨٠ عدد اسئله‌يه اجوبه)، (شرح ملتقى)، (رسالهٔ سمت قبله)در.

سعدى چلبى « شيخ الاسلام »

محشئ بيضاوى شهرتيله بنام اولوب (قسطمونى) جوارنده‌كى (طاطاى) ليدر .

(بقايه كچدى سعدالدين ثانى) مصراعنك دلالتى اولان (٩٤٥) تاريخنده ارتحال ايدرك ايوب سلطان حريمنده وديعهٔ خاك غفران قيلندى .

اشهر آثارى(تفسير بيضاوى حاشيه‌سى)در. ديكرلرى (مجموعهٔ فتاوى، حاشيه على شرح الهدايه، حاشيه على القاموس) ايله رسائل عديده‌در.

طبيعت شعريه‌سى‌ده واردر . ابياتندن :

عالمه طولدى مسرت ليك بن شاد اولمدم
آه كيم بن بنده بردم غمدن آزاد اولمدم

سودى « بوسنوى »

علماى عثمانيه‌دن اولوب (بوسنه) قطعه‌سنده‌كى (فوچه) ليدر .

لسان فارسي‌يى ديار بكرده (مصلح الدين لارى) دن تعلم ايتمشدر .

استانبوله عودتنده (مثنوئ شريف ، كلستان ، بوستان ، ديوان حافظ شيرازى) يه شرح يازمشدر . مطبوع اثرلرنده قواعد فارسيه‌جه بعض خطالره تصادف اولونمقله برابر باعث استفاده‌در.

بونلردن باشقه (ابن حاجب) ك (شافيه) و (كافيه) سنى ونحودن (ضوء) ى تركجه‌يه ترجمه ايتديكى كبى (هدايةالحكمه) شرحى اوزرينه‌ده حاشيه‌سى واردر .

(١٠٠٥) تاريخنده درسعادتده وفات ايده‌رك (آقسراى) ده (يوسف‌پاشا) جامعى حظيره‌سنه دفن ايدلمشدر .

ميركه زاده ابراهيم افندى «بروسوى»

فضلادن وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب بروسه‌ليدر . علم احوال روحه دائر (مفاتيح الفتوح فى‌احوال الروح) اسمنده مقبول علما براثرى واردر . (١٠٩٢) ده وفات ايلدى .

اورخان غازى تربه‌سى قارشوسنده‌كى مكتب‌ابتدائى ساحه‌سنده مدفوندر. طريقت خلوتيه‌دن مستخلف ايدى .

علم روحه دائر يازيلان آثاردن بعضيلرى :

(٢) باب الفتوح فى‌احوال الروح (ابوالنجا الابيارى المصرى) مطبوعدر

(٣) كتاب سرّ الروح (ابى الحسن ابراهيم البقاعى المصرى)

(٤) كتاب الروح والنفس (ابن قيّم جوزيه)

(٥) منازل الارواح (محمد وجودئ لارنده‌وى) كتبخانهٔ عموميده واردر .

(٦) ابن سينانك قصيدهٔ روحيه‌سنك شرحلرى .

(٧) روح (سرى پاشا) مطبوعدر .

(٨) روح (خواجه تحسين افندى) مطبوعدر .

(٩) علم احوال روح (على عرفان بك) مطبوعدر .

(١٠) علم احوال الروح (شهبندر زاده حلمى بك) مطبوعدر .

(١١) پسيقولوژى ـ علم روح (بها توفيق بك) مطبوعدر .

(١٢) فن روح (دوقتور عبدالله جودت بك) مطبوعدر .

(١٣) علم الروح واحواله (ازميرلى ايچاقچى زاده حقى افندى) مطبوعدر .

(١٤) علم احوال روح (يوسف كمال بك)

(١٥) رساله فى‌تحقيق الروح (ابن كمال)

سليمان افندی « مفتیٔ کلیبولی »

فقهادن بر ذات اولوب مدت مدیده (کلیبولی مفتیلکنده) بولوندی . (١١١٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (غازی سلیمان پاشا) جامعی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی. آثارندن (موضح) اسمنده ملتقی شرحی واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه‌ده موجوددر .

(درر) مترجمی (سلیمان بن ولی آنقره‌وی) نك بو ذات اولماسی مأمول قویدر .

(مکهٔ مکرمه) قاضیلغنده بولونوب (١٠٣٦) ده (شام) ده وفات ایدن (تسهیل مرآت الاصول فی ترجمة مرقات الوصول) صاحبی (عثمان بن عبدالله) ده (کلیبولی) دن یتیشن فضلادندر .

سلیمان فاضل افندی « استانبولی »

فقیه محدث ومفسر وعلم قرائتده حقیله واقف برذات اولوب شهیردر. آتی الترجمه یوسف زاده عبدالله افندینك استادیدر . تحصیلانی عربستانده اکمال ایتدی . آیاصوفیه واعظی ومعلمی ایکن (قدمات استادالانام) مصراعنك دلالتی اولان (١١٣٤) تاریخنده وفات ایله‌دی. اوق میدانی جوارنده اینجیلر تکیه‌سی قربنده‌کی مقابرده مدفوندر . تفسیر بیضاوی ایله بخاری وشفا ومشارق شریفی دفعاتله ختم ایله‌مشدر . مؤلفاتی: علم اخلاقدن (مفتاح الفلاح)، (شرح حدیث اربعین للنووی)، (شرح عقائد عضدیه المسمی بفوائدالسنیه)، (رسالهٔ خلوت)، (شرح کلمتی الشهاده)، (حاشیهٔ تهذیب)، (فوائد صلوات شریفه) ، (شرح مسند مسلم المسمی ببغیة المسلم وغنیة المغنم)، (تفسیر آیة وماالله یرید ظلماً للعباد)، (رساله فی الکبائر)، (رسالة التقوی)، (شرح آداب عضدیه).

ساجاقلی زاده محمد بهالی بکر « مرعشی »

علمای عثمانیه ایچنده احاطهٔ علمیه‌سیله مشتهر برذات اولوب (مرعش) لیدر . مقدمات علومی وطنی علماسندن بعدالاکمال (تفسیر تبیان مؤلفی محمد ودارنده‌وی حمزه) افندیلرك درسلرینه مداومت وعلی الاصول تکمیل تحصیل ایله وطننه عودت وبراز صوکرا (شام شریف) ه کیده‌رك (عبدالغنی نابلسی) حضرتلرندن (حدیث ، تفسیر ، تصوف) کبی علوم عالیه تحصیلنه بذل مقدرت ایله‌یوب اخذ اجازت وخلافتله مرعشه معاودت ایده‌رك برطرفدن حلقهٔ تدریسنه طوپلانان طلابه تدریس علومه برطرفدن‌ده تألیف آثار نافعه‌یه مبادرت ایله‌دی . بووجهله

نشر علم ایله مشغول ایکن (الشیخ سچاقلی) ترکیبله (سچاقلی‌زاده دنیادن بقایه ارتحال ایتدی) مصرعنك دلالتی اولان (١١٤٥) تاریخنده ارتحال‌ایتدی . مرعشك قبله‌جهتنده‌کی مزارستانده مدفوندر . (سجل عثمانی) ده اسکدارده مدفون اولدیغی کوسترلمه‌سی اثر ذهولدر .

آثار فاضلانه‌سی بروجه‌آتی‌در :

(١) حاشیهٔ تفسیر کشاف علی‌سورة‌البقرة.
(٢) عین‌الحیات فی‌بیان المناسبات فی‌سورة‌الفاتحه.
(٣) رساله فی‌الآیات المتشابهات .
(٤) رساله فی ایمان والدی رسول‌الله .
(٥) غایة البرهان فی‌تفسیر آیة‌الکرسی .
(٦) حاشیه علی شرح دیباجهٔ طریقت محمدیه .
(٧) تسهیل‌الفرائض .
(٨) عصمة الاذهان .
(٩) سبحة‌القدر فی‌مدح ملك‌القدیر .
(١٠) سلسبیل المعانی .
(١١) توضیح زبدة‌المناظر .
(١٢) نهرالنجاة فی‌تفصیل عین‌الحیات .
(١٣) عندلیب المناظر .
(١٤) حاشیه علی شرح رسالة‌الاداب‌لطاش کوپری زاده .
(١٥) تقریرالقوانین من‌المنطق والمناظره .
(١٦) رسالة فی‌تجدید ایمان .
(١٧) رسالة فی‌الفتاوی .
(١٨) جامع‌الکنوز .
(١٩) جهدالمقل من‌التجوید .
(٢٠) تحریر التقریر من المناظره .
(٢١) رسالهٔ عادلیه .
(٢٢) تهذیب‌القراءه (اوتوز اوچ جزؤ مقدارنده‌در) .
(٢٣) عرائس فی‌المنطق .
(٢٤) ولدیه .

(٢٥) حاشيه على شرح مطالع .
(٢٦) حاشيه على الخيالى .
(٢٧) رساله فى اتلاف الكلاب المضره (محروقى زاده جعفر بك طرفندن ترجمه وطبع ايدلمشدر) .
(٢٨) ترتيب العلوم (بو اثرده برسنه اقدمنه كلنجه يه قدر مدارسده تدريسى التزام اولونان حواشينك تدريسندن فائده اولماديغى وهرفن ايچون متخصصلرى طرفندن ـ اوروپاليلرك قلاسيق تعبير ايتدكلرى ـ آيريجه آثار مفيده تأليف ايدلمه سى لزومى ده مصرحدر) .
(٢٩) رسالة التنزيهات مع الحاشيه .
(٣٠) نشر طوالع (طوالع متن و شرحلرينك تدقيقندن صوكرا حقيقت محضه نك نه دن عبارت اولديغنه دائردر) .

سكوتى محمد افندى « قولدى »

فضلاى مشايخدن برذات اولوب سابق الترجمه (شيخ نزولى) افنديـنك مخدوم فضائلموسوميدر. مواعظه متعلق اولوب بين العلماء « مجالس » تعبير اولونان اثرلر واديسنده (بضاعة الواعظين وفلاح المتعظين) اسمنده عربى العباره مفصل بر اثريله زمانه قدر موجود اولان (ايساغوجى) شرحلرينك همان كافه سنك محتوياتنى جامع اولمقله برابر علاوات ومباحث لازمه ده درج ايديلمك شرطيله (جامع الشروح) نامنده عربى العباره برده (ايساغوجى) شرحى واردركه غير مطبوع لولان هر ايكى اثرى ده علوم آليه وعاليه ده كى اختصاصنه دليل كافيدر .
پدرلرينك ارتحالندن اول طريق حجده وفات ايله دى .

سيد محمد سعيد افندى « قره حصارى »

(١١٥٩) ده دياربكرده وفات ايدن صدر اسبق قره حصارى سيد حسن پاشانك مخدوميدر. اكمال تحصيلدن صوكره دور مناصب علميه ايله استانبول قاضيسى اولمشدى. (١١٩٠) تاريخنده مطعوناً وفات ايتدى . بوغاز ايچنده كوك صوحواليسنده بنا كرده سى اولان چشمه صفه سنده مدفوندر .
آثارى : (شرح كلمهٔ تهليل)، (تفسير سورهٔ زلزال)، (شرح آداب كلنبوى) در. بو اثر علما بيننده حسن پاشا زاده اسميله معروف اولوب مطبوعدر .

سیروزی مصطفی افندی [١]

سلطان محمود عدلی دوری علماسندن اولوب فی‌الاصل طربزون حوالیسندن (ریزه)دن ایسه‌ده فتوی مسودلکیله مدت مدیده سیروزده اقامت ایله‌دیکندن ناشی سیروزی نامیله یاد اولونور . مدفنی (دمیر حصار) قضاسی قراسندن (وه‌تیرنا) قریه‌سنده‌در .
آثاری: (حاشیهٔ برهان کلنبوی) ایله او عصرك سیروز مفتیسی بولونان فضلادن شوقی افندینك علم وضعه دائر یازدیغی متنه (خلاصة الافکار) اسمیله مفصل شرحدن عبارتدر .

سلیمان افندی « قرق آغاجی »

عصر اخیر افاضلندن بر ذات اولوب (قرق آغاج) لیدر . بدایت تحصیلی مشاهیر فضلادن آلا شهرلی [٢] حاجی ابراهیم افندیدن نهایتی مولانا خادمی‌نك طورونی ایله قونیه علماسندن (مفتی ملا) افندیدندر. اکمال تحصیلدن صوکرا مملکتنه عودتله نشر علمه باشلایوب اوچ‌دفعه اجازت ویرمکه موفق اولمشدر . (١٢٦٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکی مزارلق) دینیلن قبرستانده یول کنارینه دفن ایدلدی . بوحوالیجه (قرق آغاج)ك (مقرعلما) وصفیله شهرتنه باعث وجود فاضلانه‌لری اولمشدر .
کتب موجوده‌لری نام فاضلانه‌لرینه منسوب مدرسه‌نك وسطنده‌کی کتبخانه‌ده موقوفدر . آثار علمیه‌لرندن علم آداب مناظره‌دن (قره‌تپه‌لی) حاشیه‌سی مطبوع (شرح مجامع للخادمی)، (شرح خاتمة الاصول) غیر مطبوعدر . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدرلر .

سعاری افندی « علی سعاری افندی »

ذکای فوق‌العاده اصحابندن برذات اولوب‌شهیردر . آز زمانده تحصیلنی اکمال ایده‌رك کندینه خاص بر طرزده تدریسه باشلادی . برمدت (سیماو) ، (بروسه) ، (صوفیه) ، (فلبه) ده

[١] (جنك نامهٔ الهی) مؤلفی (محمد) و (تحفة الطلاب) مؤلفی (عبدالله) افندیلرده سیروزدن‌نشأت ایدن فضلادندرلر .

[٢] (١٢٢٢) تاریخنده آلاشهرده ارتحال‌ایده‌رك استاسیوندن شهره کیدن جاده کنارنده‌کی قبرستانده مدفون اولان بو ذاتك بعض آثار علمیه‌لری اولدیغی مروی ایسه‌ده بو خصوصه دائر آلاشهرجه یاپیلان تتبعاتدن بر ثمره اقتطاف ایدیله‌مدی .

رشدیه معلملکی وسائره کبی خدمتلرده، استانبوله ورودندن صوکراده سائقهٔ سیاستله اوروپایه کیده‌رك (پارس) و (لوندره) ده نشریاتده بولوندی . استانبوله عودتنده (مکتب سلطانی) مدیریتنده ایفای خدمت ایتدی . (١٢٩٤) ده سلطان مراد خامسی اجلاس ایچون قسم اعظمی روم ایلی خلقندن عبارت اولملق اوزره باشنه طوپلادیغی اهالی ایله (چراغان) سراینه کیتدیکی زمان حیاتنه خاتمه چکلدی . جسدی دیکر همپالریله برلکده ییلدیز جامعی قبله جهتنك صول کوشه‌سی اوستنده او تاریخده موجود اولان قبرستانه دفن ایدلدیسه‌ده بر از صوکرا قبرستان امحا ایدلدی. لسان مادرزادی اولان تورکجه‌دن باشقه عربجه، فارسیجه، فرانسزجه، انکلیزجه‌نك ادبیاتنه واقف وتکلم وکتابتنه مقتدر ایدی . مطلع اولابیلدیکم آثاری بروجه آتیدر :

١ — علوم غزته‌سی [پارسده اون بش کونده بر نشر اولنوردی .]

٢ — شباك العلوم (عنوان الشرف) ه نظیره‌در . هر سطر ٢١ فنی جامعدر . بروسه‌ده نظم ایتمشدر .

٣ — ترجمهٔ ترتیب العلوم (ساچاقلی زاده).

٤ — ترجمهٔ جوامع العلم الریاضی.

٥ — حقوق الشوارع [اخیراً استانبولده طبع ایدلدی .]

٦ — خیوه [١٢٩٠ ده پارسده باصیلان بو اثر ایکی قسم اولوب برنجی قسمی روسیه‌نك اسیای وسطی‌ده ترقیسنی، ایکنجی قسمی خیوه خانلغنی مبیندر].

٧ — کرید تاریخچه‌سی .

٨ — تورك.

٩ — یارم فقیه دین ییقار .

١٠ — قدرت سیاسیه دردول اسلامیه .

١١ — علم اصول الحقوق .

١٢ — کیوتیوس [حکمای یونانیه‌دن افلاطونك شریکی اولان (کیوتیوس)ك میلاددن ٤٥٠ سنه اول یازدیغی ادب واخلاقه دائر رساله‌سنك ترجمه‌سیدر] .

١٣ — مخبر غزته‌سی [٥٥ نومرویه قدر استانبولده بوندن اشاغیسی اوروپاده نشر اولونمشدر]

١٤ — تحریات سعاوی علی تاریخ ترك .

١٥ — قیدالموجود وصیدالمفقود .

١٦ — مختصر احیاء العلوم ترجمه‌سی [اثرك فارسی نسخه‌سی درسعادتده عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌در .]

۱۷ — تدبیر ثروت [احیاءالعلومك حال کتابی اساس اتخاذ ایدیله‌رك توسیعاً ترجمه ایدلمشدر . قلبه‌ده یازمشدر .]

۱۸ — علما [تراجم احوال علمادر]

۱۹ — هرسکلیلرك افاداتی [فرانسزجه] (۱۸۷۵) ده پارسده طبع اولونمشدر .

۲۰ — عالی پاشانك سیاستی [اخیراً استانبولده طبع اولوندی] .

۲۱ — ۱۲۸۸ ، ۱۲۸۹ ، ۱۲۹۰ سنه‌لرینه مخصوص معلومات تاریخیه وسائره‌یی حاوی سالنامه .

۲۲ — ذیل تقویم‌التواریخ [نا تمامدر] پارسده طبع اولونمشدر .

۲۳ — ترجمهٔ لغز قابس افلاطون [عربی‌یه مترجمی ابن مسکویه، تورکی‌یه مترجمی علی سعاوی افندی‌در پارس‌ده مطبوعدر] .

سلیمان حقی افندی « اسکیشهری »

فضلادن بر ذات اولوب اسکیشهر قراسندن (مطّلب) قریه‌سندندر . تحصیل ابتدائیسنی مکتبلرده، عالیسنی درسعادتده اکمال ایده‌رك اسکیشهره مفتی تعیین اولونوب الی آخرالعمر افتا وتدریس ایله مشغول اولدی .

(ایلدی مفتیٔ اکمل ارتحال) مصراعنك ناطق اولدیغی (۱۳۱۵) ده ارتحال ایتدی. شهر مذکورده مدفوندر .

علم کلامدن (روح کلمةالتفرید شرح کلمةالتوحید) ایله ینه علم کلامده (تلخیص‌التوحید) وشرحی (تخلیص‌التحتید) اسملرنده‌کی اثرلری بر یرده اوله‌رق مطبوعدر .

برده غیر مطبوع (اسماء حسنی) منظومه‌سی واردر .

(۱۳۰٤) تاریخنده (آفیون قره حصار) ده وفات ایدن قضاتدن یکی کوی نائبی شهرتیله بنام محمد امین افندی‌ده ارباب فضیلتدن بر ذات اولوب (زبدةالعقائد)، (جامع‌الجمعه)، (اکمل ماتم‌العترة)، (عمدة الجهاد) کبی رسائل مطبوعه‌سی واردر . (تفسیرالنجات) اسمیله مسما تورکجه‌یه‌مفصل‌سورهٔ نبأدن آخر قرآن کریمه قدر اولان تفسیرك مؤلفی اولوب (۱۲۹۳) ده ارتحال ایده‌رك اسکدارده (قره‌جه‌احمد) مزارستانه دفن ایدیلن طوپخانه مفتیسی (عثمان‌نجاتی) افندی وفضلای قضاتدن اولوب (مرضات‌الفحول) اسمنده‌منظوم مسائل فقهیه‌مؤلفی (احمدفرید)

افندی‌ده (اسکی‌شهر) دن یتیشن علماءدندر . (مرضات) ی (عینتاب) نیابتنده تألیف ایتدیکی ایچون معاصری اولان علماء بلده‌نك وازجمله مترجم طحطاوی عبدالحمید افندینك تقریضلری یدری مفتی حسین افندینك قهوه‌ایله انفیه‌استعماللری حقنده رساله‌لری واردر. (۱۱۸۹) تاریخنده فاتح جامعشریفنده شمائل شریفه تدریس ایدن (عثمان بن موسی) افندی‌ده (اسکی‌شهر) دن نشأت ایدن علمادن اولوب حجامت ایله فصده دائر تورکجه مطبوع رساله‌سی واردر .

شمس الدین محمد « آقشهری »

علمای اعلامدن برذات اولوب اواخر عمرنده (مدینهٔ منوره) ده اختیار اقامت ایده‌رك (۷۳۹) ده ارتحال ایتدی . تحصیل علم کمال ایچون مغرب دیارینه قدر شد رحل ایتدیکنی (اتحاف الاحضار) صاحبی ذکر ایدییور . (جنة الفردوس) ، (منسك القاصد الزائر) اسملرنده اثرلری واردر .

(الانتقاد فی شرح عمدة الاعتقاد) صاحبی اولوب (۸۰۰) ده وفات ایدن (احمد بن اوغوز دانشمند) ایله طریقت محمدیه شارحلرندن (خواجه‌زاده‌عبدالنصیر) افندیده آق‌شهردن نشأت ایدن فضلادندرلر .

شادکلدی شمس الدین چلبی پاشا « آماسیوی »

مولانا عبدالملك آماسی تلامیذندن اولوب آماسیه امیری ایکن (۷۸۲) ده سیواس حاکمی قاضیٔ غدار برهان الدین الندە شهید اولمشدر . (پیر الیاس) جوارنده مدفوندر . واقعات وفتاوادن مسائل غریبهٔ فقهیه‌یی حاوی (الدررالمنثوره) اسمنده اثرکبیری واردر .

شمس الدین محمد بن یوسف القنوی

اکابر علمادن و غازی خداوندکار دوری رجالندندر . اکمال تحصیل ایچون شام‌شریفه رحلت ایتمشدی . تاج الدین تبریزی وسائره کبی فضلادن اخذ علم ایتدی . (۸۸۸) تاریخنده بوراده ارتحال ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(شرح مسلم ، اختصارمفصل للزمخشری ، شرح تلخیص المفتاح ، شرح مجمع البحرین ، کتاب دررالبحار الجامع لمذاهب الائمة الکبار فی الفروع ، شرح عمدةالنسفی) وسائرەدر .

(دررالبحار) (٨٥٠) تاریخنده (محمدالبخاری) طرفندن شرح اولونمشدرکه برنسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده واردر .

شکرالله « آماسیەوی »

سلطان مراد ثانی وفاتح دورلرنده وسعت معلومات وفضل وعرفان ایله تمیز ایتمش برذات اولوب علم طب ایله موسیقی‌یەده انتسابی واردی .

ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور شیخ یار علی‌نك برادر زاده‌سیدر .

هرایکی پادشاهەده مشاور خاص اولمق شرفنه مظهر اولمشدر . رحلتی (٨٩٤) ده اولوب شیخ وفا حظیره‌سنده مدفوندر . حج شریفه عزیمتنده علماء مصردنده استفاضه ایله‌دی . (بهجةالتواریخ) [١] نامنده فارسی‌العباره برتاریخی اولدیغی کبی کندی آثارندن (ریاض‌العلوم) طرزنده فارسی العباره (منهج‌الرشاد فی‌سلوك العباد) اسمنده‌کی اثر فاضلانه‌لرینك خاتمه‌سنده (١٤٥) فنون متداوله‌دن اقتباس ایتدکلرینی حکایه ایدییورلر . (فتوحات فی‌الجفر) اسمنده بر اثریله بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود (جامع الدعوات) اثری‌ده واردر . (انیس العارفین ، شرح قصیدهٔ امالی) ده آثارندندر .

علوم مختلفه‌دن باحث انموذج العلوم طرزنده فارسی العباره اثرینی (ریاض‌القلوب) نامیله (٨٩٤) تاریخنده سلطان بایزید ثانی‌یه تقدیم ایدن (شکرالله شیروانی) ده فضلادن برذاتدر .

(ریاض) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر .

---

[١] غیرمطبوع اولان بوتاریخ خلقتدن اعتباراً فاتح دورینه‌قدر اون‌اوچ باب اوزره مرتب برجلددن عبارت اولوب جغرافیای قدیمه وطبقات رجاله دائرده معلومات مفیده واردر . فارسی مخلصلی برشاعر طرفندن ترجمه اولونەرق سلطان سلیمان قانونی‌یه تقدیم اولوندی . بوترجمه‌نك برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر .

شمس الدين « آيدينى »

فضلای شعرادن ذوفنون برذات اولوب آيدينلیدر . تحصيلنك بدايتی مملكتنده نهايتی ايرانده‌در .

عودتنده فاتح سلطان محمد خانك مظهر تقدير والتفاتلری اولدی . سلطان مشار اليهك ارزولريله كبارعلماء ايراندن (عبدالقادر عجمی) ايله مباحثاتده بولونه‌رق اثبات فضيلت ايله‌دی . السنهٔ ثلثه‌ده انشادشعره قادر بر شاعر مقتدر ايدی . مخلصی تحيفی در . (٩٠٠) تاريخی حدودنده بروسه‌ده ارتحال ايتدی .

ده‌ده افندی مسجدی حظيره‌سنده مدفوندر . علم ادواره دائر تأليف قيمتداری اولديغی ترجمهٔ شقايقده مندرجدر .

شيخ سنان رومی « بوردوری »

فضلای مشايخدن بر ذات اولوب (بوردور ـ حميدايلی) دندر . ٩١١ ده وطننده ارتحال ايله‌دی. متجردانه عمرسورمشدر. بروسه‌ده احمدپاشا مدرسه‌سی مدرسلكنده بولوندی. آثاری غير مطبوع اولوب بروجه‌آتيدر :

(حاشيهٔ شرح عقائد)، (حاشيهٔ شرح مفتاح)، (حاشيهٔ تجريد)، (حاشيهٔ مطول) در.

شجاع بن نورالله « آنقره‌وی »

علم فقه و فرائض متخصصلرندن بر ذات اولوب (٩٦٠) ده ارتحـال ايتدی. فرائضدن (جواهرالمسائل) و (حل‌المشكلات) اسملرنده آثار مقبوله‌سی واردر .

شجاع الدين الياس رومی « ديمتوقه‌وی »

ديمتوقه‌دن نشأت‌ايده‌رك‌شهرت علميه‌سی آز وقتده پك چوق اولدی. ادرنه‌ده مدرس‌ايكن صمم عارض‌اوله‌رق تقاعد اولمشدی . مشايخ صوفيه‌يه محبت كامله‌سی وارايدی . وفاتی (٩٢٠) ده

قبری استانبولده یکی قپو خارجنده بنا ایتدیکی مسجد حظیره‌سنده‌در . سید شریف جرجانینك (تجرید)، (مطالع)، (شمسیه)، (عضدیه) شرح وحاشیه‌لرینه حاشیه‌لریله (حاشیه‌علی‌حاشیة‌الخیالی) وسائره‌در. افضل‌زاده مدرسه‌سی‌مدرسی ایکن ٩٤٠ ده وفات‌ایدن کوچوك مخدومی (لطف‌الله) افندیده مصنفیندن برذاتدر. (حاشیه علی شرح آداب‌العمادی)، (حاشیه علی‌حاشیة عقائد لمولانا کستلی)، (حاشیه علی شرح هدایه‌لملا زاده) وسائره‌در.

شیخ زاده محی‌الدین محمد افندی «ازمیتی» [١]

قاضی بیضاوی مرحومك مشهور آفاق‌اولان تفسیرینی محققانه برصورتده تحشیه ایدن فاضل اولوب قوجه ایلی (ایزمیت) دندر . تحصیلنی استانبولده افضل زاده‌دن اکمال ایله‌دی . دور مدارسدن صوکرا تقاعداً اختیار عزلت‌ایتدی . وفاتی (٩٥١) ده قبری استانبولده امیربخاری قربنده خواجه خیرالدین مسجدی حظیره‌سنده‌در .

مؤلفاتی : (شرح مصابیح)، (شرح‌قصیدهٔ برده)، (شرح مفتاح‌العلوم‌للسکاکی)، (شرح مشارق)، (شرح قواعد اعراب)، (شرح فرائض‌سراجیه)، (تفسیرسورهٔ اخلاص)، (شرح وقایه) وسائره‌در .

امیر احمد بخاری خلفاسندن مصلح‌الدین افندیدن مستخلفدر .

تفسیر قاضی بیضاوی‌یه حاشیه یازانلر علمای عثمانیه‌ده مشهورلری

١	ابن کمال	المتوفی ٩٤١	٤	شیخزاده محی‌الدین محمد	٩٥١
٢	عطوفی	٩٤٨	٥	شیخ‌جمال‌الدین اسحق قرامانی	٩٣٣
٣	سید احمد قریمی	٨٦٢	٦	ملا کورانی	٨٩٣

---

[١] علمای عثمانیه ایچنده (شیخزاده) اسمنده (ملتقی) شارحی دیکر برذات واردرکه شیخ‌الاسلام عبدالرحیم افندی‌یه‌مصاهرتندن ناشی شهرتی (داماد) ا-می عبدالرحمن بن شیخ محمدمسقط رأسی کلیبولی اولوب آناطولی قاضی‌عسکری ایکن (١٠١٣) تاریخنده وفات‌ایده‌رك امیربخاری‌یه دفن‌ایدلدی. (ماتریدی) و(اشعری) لر بیننده مختلف مسائل فرعیه‌نك حل وتألیفنه دائر (١١٣٧) تاریخنده (نظم‌الفرائد فی‌جمع الفوائد) اسمنده‌کی اثرك صاحبی بافره مفتیسی شیخ زاده افندی‌ده بنه باشقه بر ذاتدر . (١٠٣٢) تاریخنده وفات ایده‌رك درسعادتده مسکین دده مزارلغنه دفن ایدیلن قزانلقلی شیخ زاده احمد بن زاهدمحمد افندی‌ده دیکر بر ذاتدرکه (شرح مفتاح) ه تعلیقاتی حاشیهٔ کشافك استعاره بحثنه آیریجه رساله‌سی وسائر رسائلی واردر .

٧	خطیب زاده	٩٠١	٢٧	نورالدین احمد حمزهٔ قره‌مانی	٩٧١
٨	سروری مصطفی افندی	٩٦٩	٢٨	سعدی چلبی	٩٤٥
٩	قاضی‌زاده‌شمس‌الدین‌احمدافندی	٩٨٨	٢٩	عبدالکریم زاده محمد افندی	٩٧٥
١٠	دده جنکی	٩٧٥	٣٠	حسن آلایدینی (قره تپه‌لی)	١١٩١
١١	یوسف زاده عبدالله حلمی	١١٦٧	٣١	محمد بن یوسف الاستانبولی	
١٢	قینالی زاده علاءالدین بن علی	٩٧٩	٣٢	اسماعیل قونوی	١١٩٥
١٣	صدرالدین شروانی	١٠٠٠تقریباً	٣٣	اسماعیل مفید افندی	١٢١٠
١٤	محمد بن جمال‌الدین شیروانی		٣٤	یوسف سنان‌الدین آماسیه‌وی	٩٨٦
١٥	محمد بن ولی‌الازمیری	١١٦٥	٣٥	ملا احمد شمس‌الدین قره‌باغی	١٠٠٩
١٦	حمزه افندی	١٠٨١	٣٦	عبدالله کردی	١٠٦٤
١٧	مصطفی بن‌حمزه الطرسوسی	٨٧١	٣٧	کمال‌الدین اسماعیل قرامانی	٩٢٠
١٨	غزی زاده شیخ عبداللطیف بروسه‌وی	١٢٤٧	٣٨	محمد افندی	٩٧٣
			٣٩	محمد آق کرمانی	١١٧٤
١٩	محمد مکی افندی	١٢١٢	٤٠	علامك محمد بوسنه‌وی	١٠٤٦
٢٠	خضر بن محمد آماسیه‌وی	١٠٦٧	٤١	عشاقی‌زاده عبدالباقی افندی	١٠٩٠
٢١	فیض‌الله افندی	١٠٩٩	٤٢	مستجی زاده عبدالله افندی	١١٤٨
٢٢	خلیل نعیمی مغنیساوی	١٢٣٠	٤٣	احمد قاز آبادی	١١٦٢
٢٣	غنی زاده نادری	١٠٣٤	٤٤	شیخ بابا نعمةالله	٩٠٢
٢٤	اخی‌زاده یوسف‌بن‌جنیدتوقادی	٩٠٥	٤٥	عثمان کاخی	١١٧١
٢٥	ملا عوض علائیه‌وی	٩٩٤	٤٦	محمودبن‌نورالله روشنی	
٢٦	ملا خسرو	٨٨٦			

تعليقات

١	بستان افندی‌المتوفی	٩٧٧	٦	آنقره‌وی زکریا افندی	١٠٠١
٢	محمدبن مصطفی افندی	٩٧١	٧	محمدامین بن‌صدرالدین‌شروانی	١٠٣٦
٣	نصرالله رومی‌المناستری	٩٧٦	٨	هدایة الله علائیه‌وی	١٠٣٩
٤	شیخ محی‌الدین محمد اسکلیبی	٩٢٢	٩	محمدالخادمی	١١٧٦
٥	محی‌الدین محمدالشهیر باخوین	٩٠٤	١٠	عمر پیاسی	

١١ عبدالغفور المعروف بايبب آمدى	١١٨٥	١٩ رمضان زاده احمد چلبى	٩٨٦
١٢ محمد نيكسارى	١٠٥٢	٢٠ امامزاده محمد استانبولى	٩٧٦
١٣ سيد عبدالله سيواسى		٢١ قدوسى عبدالرحمن مغنيساوى	١٠٨٠
١٤ حسن فهمى افندى	١٢٩٤	٢٢ غزى زاده شيخ مصطفى نسيب بروسه وى	١٢٠٢
١٥ محيى الدين محمد قره باغى	٩٤٢		
١٦ آلتونى چوق زاده حاجى عبدالله	١١٨٣	٢٣ نورالله شيروانى	١٠٦٥
١٧ خيره بوليلى صيامى	٩٧١	٢٤ عبدالرحمن رحيمى بروسه وى	١١٦١
١٨ شيخ زاده محمد واردارى	١٠٥٧	٢٥ مفتىٔ ارضروم حاذق محمد افندى	١١٧٧

تراجم احوالى بواثرده مذكور ذواتدن باشقه علماى عثمانيه ايچنده تفسير و حاشيه يازان ذوات كرامدن بعضيلرى :

١ — (تفسير شيخ اسماعيل) استروميجه وى المتوفى ١١١٠ تقريباً تفسير مواكب طرزنده توركجه بر جلد كبير بر تفسيردر. اوستروميجه كنارنده كى تربه سنده منظور عاجزى اولدى .

٢ — (حاشيه على تفسير كشاف) قاضىٔ سلانيك حامد بن مصطفى .

٣ — (تفسير جامع الاسرار) شيخ عبدالمحسن بن سليمان كورانى فى عصر سلطان مراد رابع. بر نسخه سى كتبخانهٔ عموميده واردر .

٤ — (حاشيه على مختصر الكشاف المسمى بتوضيح مشكلات التقريب) على بن عمر ارزنجانى .

٥ — تفسير سلانيكى على بن ولى : (حسين كاشفى) نك تفسيرينك توسيعاً ترجمه سيدر . تاريخ ترجمه (٩٥٢) در .

بر نسخه سى اينه كولده اسحق پاشا كتبخانه سنده منظورم اولدى :

شاه محمد بن احمد

فضلادن و تفسير قاضى يه تعليقات يازانلردن مناسترلى نصرالله رومى تلاميذندن اولوب مناسترليدر. (١٠٥٢) تاريخنده مناسترده ارتحال ايلدى . (منتهى الانهر فى شرح ملتقى الابحر)، (شرح بدايع الصنايع فى ترتيب الشرايع) اسملرنده آثارى اولديغى (كشف الظنون) ذيلى (آثارنو) ده مذكوردر . علوم عربيه يه دائر بعض تعليقاتى ده واردر . آثارى غير مطبوعدر .

خط دستيله محرر ملتقى شرحى طرف عاجزيدن مناستر كتبخانه سنه وقف ايدلمشدر .

(تأويلات نجميه) شهرتيله بنام اولان (بحرالحقايق) اسمنده كى تفسير شريفك خلاصه سنى ده (نهرالدقايق) اسميله توركجه يه ترجمه ايتمشدر كه بر نسخه سى (خالص)افندى كتبخانه سنده موجوددر.

شعبان افندی « مؤذن زاده ایوبی »

فاضل برذات اولوب (ایوب سلطان) محله‌سندندر . فاضل احمد پاشا نامنه تفسیری واردر. (١٠٩٩) ده وفات ایده‌رك ایوبه دفن ایدیلدی .

شهاب کردی

افاضلدن لسان تحقیق وتصوفده واقف بر ذاتدر .

(تحقیق التکلیف علی مشرب اهل الکشف والشهود)، (تنبیه العقول علی تنزیه الصوفیه)، (جلاء الانظار بتحریر الجبر والاختیار) اسملرنده آثار محققانه‌سی واردر . برنجی اثرینی (١٠٩١) ده تألیف ایتمشدر .

شریف محمد افندی « شیخ الاسلام — استانبولی »

فاضل بر ذات اولوب شیخ الاسلام اسعد افندینك مخدومیدر . (خلاصة التبیین فی تفسیر سورة یس) ایله السنهٔ ثلثه‌ده‌کی اشعارینی حاوی دیوانیله منتخبات اشعاره دائر (لطائف الکمال) اسمنده بر مجموعه‌سی و (فصول الآراء فی شان الملوك والوزراء) عنوانلی دیگر بر اثری واردر.

(١٠٢٤) تاریخنده وفات ایده‌رك (سلطان سلیم) ده جدی اسماعیل افندی جامعی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

اشعار فارسیه‌سندن :

حق علیمست ندانی بحقیقت احکام — چون تحقیق درافلاك مقوم باشی
عالم الغیب خداوند حکیمست همان — سخنت کذب بود کرتو منجم باشی

شوقی احمد افندی

فضلادن برذات اولوب کنیه‌سی (احمد شوقی بن عبدالله) در. (١٢٢٤) تاریخنده ارتحال ایله‌دی .

آثارندن :
(حاشیه علی الفناری) ایله تورکجه فقهدن (نجاةالمصلی) مطبوع؛ آدابدن تألیف ایتدیکی متنیله شرحی غیر مطبوعدر .

شمعی محمد افندی « کوستندیلی »

عالم ، شاعر ، خطاط برذات اولوب مدت مدیده کوستندیل مفتیلکنده بولونمشدر . (۱۲۷۲) ده ارتحال ایله‌دی .
آثاری غیر مطبوع اولوب بونلردر :
(مرتب دیوان ، تحفة الخطاطین) ایله فضائل جهاده متعلق ترکی العباره مفصل (رایات النصر والارشاد) در .
علم خطی (۱۲۶۰) ده ارتحال ایدن خطاط شهیر (اسماعیل زهدی) دن تعلیم ایتمشدر .
(تحفة الخطاطین) ی اوچ قطعه (۱۸) سطر اوزره مرتبدر . برنسخه‌سی فضلادن بغدادی اسماعیل پاشانك کتبخانه‌سنده واردر .
ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (نورالدین زاده) خلفاسندن (ترحاله)لی (علاءالدین کاملی) افندینك‌ده قرق باب اوزره مرتب (عجالهٔ فصول اربعین فی اصول الدین) اسمیله فضائل جهاده دائر تورکجه براثری واردر .

شعوری صباح الدین علی افندی « بالیکسری »

فضلا وعرفادن برذات اولوب درسعادتده مشاهیر علمادن (آق شهر) لی عمر افندیدن اکمال تحصیلدن صوکره وطنی اولان (بالیکسر) ده وظیفهٔ افتا وتدریس ایله مشغول اوله‌رق (۱۲۸۵) تاریخنده ارتحال ایتدی . (دارالنافعه) اسمیله بنا کرده‌سی اولان مدرسه‌ده مدفوندر .
آثار خیریه‌سندن بر کتبخانه‌سی وعلم لغتدن براثریله برمقدمه یدی باب اوزره مرتب (کاشفه) اسمنده تصوفدن برتألیفی واردر .

شوکت مصطفی افندی « استانبولی »

فضلادن مدقق برذات اولوب (شهری) در . طبیب میرآلایلرندن مترجم صالح رفقی

بکك اوغلیدر . حلقهٔ تدریسنده یتیشن تلامیذینه اجازه ویره‌جکی صیره‌ده یعنی (۱۲۹۱ – ۱۲۹۲) تاریخنده‌کی رحلتی جمله‌سنی داغدار ایله‌دی . ادرنه قپوسی خارجنده ودیئی مرحوم قبرینه یقین دفن اولوندی. حین وفاتنده اوتوز سکز یاشنده ایدی .

مؤلفاتی :

علی العموم تدریس ایتدیکی فنونه دائر حواشی وتعلیقاتی ایله علم حقنده‌کی رساله‌سی‌در . تقریراتندن حصوله کلن (مجموعة الفوائد) ایله (حاشیه علی شرح اصول حدیث لداود قارصی) و (تعلیقات علی شرح العلاقة لحافظ سید) اخیراً طبع ایدیلدی .

محققانه تدریس خصوصنده زماننك فریدی اولدیغنی قدرشناسان علما تسلیم ایتمشلردر . طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب مشاهیر فضلادن قرین آبادی عبدالرحمن افندی مرحومك سنك مزارنده کوریلن تاریخ سلیس فاضل مشار الیهك محصول طبع عارفانه‌لریدر . عدلیه نظارتی مستشارلغنده وفات ایدن متوفی واحان افندیدن احکام عدلیه اعضالغنده بولوندقلری صره‌ده رفاقت وسیله‌سیله فرانسزجه لسانی‌ده تحصیل ایله‌مشلردر .

شعبان شامی افندی «آمدی»

افاضلدن ذوفنون برذات اولوب (آمد – دیار بکر) لیدر . صوك اجازه‌سی مصر اعاظم علماسندن (ابراهیم باجوری) دندر . تدریس وتألیف ایله مملکتنده امرار حیات ایده‌رك (۱۳۰۱) ده ارتحال ایله‌دی . طبیعت شعریه‌سی علم خط وموسیقی‌یه‌ده انتسابی واردر . ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (عبدالرحمن طالبانی) حضرتلرندن مستخلفدر .

آثاری :

مولد (مطبوع) .

دیکر مولد (غیر مطبوع) .

مباحث حضرت عیسی ودجال (عربی‌در) .

منشآت .

رد پروتستان .

دیوان (مطبوع) .

فاتح مشکلات («۱۸» مباحثی مشتمل اولوب برنسخه‌سی سلطان عبدالعزیزه تقدیم اولونمشدر) .

قصیدهٔ قیصیه .

شريف افندی « محمد شريف افندی »

فضلادن قرّا وحملهٔ قرآندن برذات اولوب (كوتاهيه) مفتيسی (عبدالله صدقی) افندينك مخدوميدر . ترجمهٔ حالی سبق ايدن (حافظ محمود واردارى) نك (ترتيب زيبا) سی طرزنده وساده‌جه (مفتاح التفاسير) اسميله معروف ومطبوع اولان اثرنده آيات قرآنيه‌يی حروف هجا اوزره ترتيب‌ايده‌رك هرآيتك هانكی جزء وصحيفه‌ده اولديغنی وبين‌العلما متداول ومطبوع اولان تفاسيردن يدی تفسيرك هانكی جلد وصحيفه‌سنده بولونديغنی مبين (مصباح الايات الجليلة الفرقانيه ومفتاح التفاسير الجميلة القرآنيه) ناميله براثر قيمتدار تأليف ايله‌مشدر .

آثار سائره‌سی كوروله‌مدی . (١٣٠٨) تاريخنده (حجاز) ده ارتحال ايله‌دی . پدری (عبدالله) افنديك‌ده (مفتاح‌البخاری) سی ايله بواثرك‌تكمله‌سی اولمق اوزه (الفيض الجاری علی رياض جامع‌احاديث‌الصحيح وابوابه وكتبه‌اللآلی) اسمنده‌برتأليفی اولديغی كبی جدی (عبدالباقی) افنديك‌ده (تلويح حاشيه‌سی ، اسماء حسنی شرحی ، سراج‌المصلی شرحی) واردر .

شاكر احمد افندی « حافظ — استانبولی »

علوم عربيه‌ده زمانك يكانه‌لرندن معدود برفاضل اولوب شهيردر . مشاهير فضلادن روسجقلی شيخ مصطفی افنديله صدر اسبق شيروانی زاده رشدی پاشا وخواجهٔ بنام حافظ غالب افنديك درسلرينه مداومهً تكميل ايتمشدر .

متأخرين علمای عثمانيه ايچنده الك زياده نشر علمه مظهر اولان برذاتدر . برنجيسنده اوچيوزه قريب ايكنجيسنده يوزاللی‌يی متجاوز اوچنجيسنده سلطان سليم جامعنده قاضی ميردن باشلايه‌رق اللی آلتمش طلبهٔ علومه اجازه‌نامه اعطاسنه موفق اولدی . فاتح عسكری رشديسنده وفاتنه قدر عربی اوقوتدی .

بوجهتله اكثر زمانلری تدريس ايله گچديكندن تأليف آثاره وقت بوله‌مامشلردر . صرب محاربه‌سنده اوچنجی علميه‌طابوری بيكباشيلغيله حربه اشتراك ايده‌رك علكسانيچك جمعه‌يه مصادف يوم فتحنده اورانك الك بويوك كليساسنده كرسی‌يه چيقوب نام خليفه‌يه خطبه اوقومغه موفق اولمشدر .

طلبه‌سندن برچوق قاضی وآلای مفتيسی ، معلم ، مدرس واردر .

علم اصول فقهدن (مرآت)ك بعض مسائلنك حلنه دائر تعليقاتی، علم‌نحودن مطبوع (تبصرة

الطلاب فی الاعراب) رساله‌سی وتلامیذی طرفلرندن ضبط وقید اولونان تقریرات علمیه‌سی واردر. (١٣١٥) ده وفات ایده‌رك (فاتح) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

« ص »

صاری یعقوب « قره‌مانی »

چلبی سلطان محمد دوری افاضل علماسندن واصحاب احوالدن بر ذات اولوب (قره‌مان) لیدر. (رسالهٔ مناسك حج) ایله (انا لننصر رسلنا) و (یقتلون النبیین بغیر حق) آیت کریمه‌لرینك بیننده صورتا کوریلن تناقضی مفصلاً ایضاح یولنده قلمه آلدقلری اثر فاضلانه جملهٔ مؤلفاتندندر. (قونیه)ده ناملرینه منسوب مسجد حظیره‌سنده مدفوندر. قره یعقوب ایله برابر ملا فناریدن استفاده ایله‌مشلردی .

صاری کرز نورالدین افندی « بالیکسری »

ناطق بالحق فقیه محدث بر ذات اولوب (قره‌سی) دندر . بروسه‌لی خواجه زاده ایله سنان پاشادن تلمذ ایله‌دی . سلطان سلیم اول زماننده قاضی عسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمش ایدی . فقهدن مختارات مسائلی جامع (مرتضی) اسمنده برمتن متینی وقره سیدیٔ حمیدینك اسئله‌سنه اجوبه‌سی واردر . وفاتی (٩٢٧) ده، قبری استانبولده فاتح جوارنده (پاپلا) جامعی قربنده‌کی مکتب حظیره‌سنده‌در .

مؤلفاتی: (حاشیهٔ شرح مفتاح)،(حاشیهٔ شرح مواقف)،(تعلیقات علی الهدایة)،(رسالهٔ قلمیه)در. حلب قاضیسی ایکن (٩٩٠) ده وفات ایدن حفیدی (محمد افندی) ده فضلادن بر ذاتدر . صاری تویلی قیصه بویلی وماحم اولدیغیچون زماننده (صاری کرز) شهرتیله بنام اولمشدر.

صولاق زاده عبدالرحمن حاجی محمد افندی « استانبولی »

زمرهٔ قضاتدن فاضل بر ذات اولوب شهیردر. (١٠٩٥) ده (مغنیسا) قاضیسی ایکن وفات ایله‌دی . (طبقات حنفیه) سی (عروض اندلسی) شرحی اولدیغی ذیل شقایق عشاقی‌ده مذکوردر. طبقات حنفیه‌سی ایکی‌در. بریسی (قطلوبغا) نك (تاج التراجم) نك تلخیصی اولان (تحفة التراجم) در.

دیکری‌ده بونك مفصلیدر . هر ایکیسنکده خط دستیله محرر نسخه‌لری ولی‌الدین افندی‌ده واردر .

صادق محمد افندی « ساقزی »

فضلای قضاتدن برذاتدر . (١٠٩٩) ده ارتحال ایتدی . آثاری (صرة الفتاوی)، (بدایع الصکوك)، (نوادر الفقهیه فی مذهب الائمة الحنفیه) اولوب صوك اثرینی قدس شریف قاضیسی ایکن تألیف ایله‌دی .

(١١٣٤) ده (الفیض الارحم فی شرح الحزب الاعظم)ی تألیف ایله‌ین (ابراهیم) افندی‌ده ساقزدن نشأت ایدن علمادندر . بو ذات منظومهٔ شاهدی‌یی‌ده شرح ایتمشدر .

ساقز مفتیلرندن (حسین حسنی) افندینکده ایمان ابوین رسوله دائر رساله‌سیله قصیدهٔ منفرجه شرحی واردر .

صادق افندی « صدرالدین شیروانی زاده شیخ الاسلام محمد صادق افندی »

دفعاتله مسند مشیختی احراز ایدن فضلا و ارباب تقوادن برذات اولوب مشاهیر علمادن صدرالدین شیروانی احفادندندر . (١١٢١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (فندقلی) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . مسلك قویم تصوفه انتسابی وبر خیلی آثاری واردر . آثاری غیر مطبوع اولوب بعضیلری بروجه آتیدر :

رسالهٔ عقائد .
رساله فی بیان ان النبوة افضل من الولایة .
رساله فی بیان اقسام الذکر .
رسالهٔ موجزه فی بیان المصافحه .
رسالهٔ مرغوبه فی التصوف .
رساله فی التصلیه والترضیه .
رساله فی بیان فضیلة الذکر الخفی علی الجهری .
رساله فی اثبات الصانع .

رساله منتخبه من اغاثةاللهفان فی مکایدالشیطان .
رساله نفی الشرکة .
وسائره .

صوبجه‌لی محمد افندی

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب آیدین نواحیسندن صوبجه‌لیدر . ناحیهٔ مذکوره قراسندن (دده) قریه‌سنده مدفوندر .
(شرح الاظهارالمسمی بفتح‌الاسرار)، (شرح مقصود)، (شرح کفایةالمبتدی) کبی آثاری اولدیغی قره باش زادهٔ ازمیرینك اثرنده محرردر .
سنك مزارنده محرر عباره بروجه آتی‌در :

زیارتدن مراد اولان دعادر
بوکون بکا ایسه یارین سکادر

مرحوم ومغفور شیخ محمد افندی روحنه فاتحه سنه ١٢٦١

صو ایچمز مصطفی افندی « قیصری »

مظنه‌دن وعلمای عاملیندن بر ذات اولوب (قیصری) لیدر .
اصول فقه قواعدینه تطبیقاً (مروحه) اسمنده‌کی مفصل (ملتقی) شرحی آثارینك مشهوریدر .
سنه‌لرجه صوایچمه‌دیکی مرویدر . (١١٧٠) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك (سیدبرهان‌الدین) جوارینه دفن ایدیلدی .

صادق افندی « خواجه — پراوادی »

بلغارستانك (پراوادی) قصبه‌سندن اولوب تحصیل وتفیضی درسعادتده‌در . بوغاز ایچنده (صاری یار)ده اختیار اقامت ایتدیکی ایچون صـاری یارلی شهرتیله بنام ایدی . فنون الهیه وعلمیه‌ده لسان فارسی‌ده علی‌الخصوص علم حدیث وتفسیرده صاحب اختصاص ادیب ، نکته‌پرور بر ذاتدر .

آثار علميه وادبيه‌لرندن سورشريفه‌دن بعضلرينه تفسيرى حديث‌اربعين شرحى (١٠٠١) كلام ، (بحريه) اسمنده برر رساله‌سى ، (مناجات) نامنده بر رسالهٔ عارفانه‌سى يوسف پاشا مرحومك تلاق ترجمه‌سنه نظيره‌سى واردر . منفياً درت‌سنه عكاده بولوندقدن صوكرا استانبوله عودتلرينى متعاقب (١٢٩٠) تاريخنده ارتحال ايده‌رك بكقوز جوارنده (يوشع) طاغنك بوغاز جهتنده‌كى شهيدلك تپه‌سنه دفن ايديلدى . بعضاً ظاهر بينانه قارشى زهد بارد اصحابندن كورونمك معتادندن ايدى .

طريقةً نقشبندى خالديدر. علوم عربيه‌يى (مؤلف شهرى احمد) افنديدن اخذ ايتمشدر. عرب، تورك، فارسى ، لسانلرينه بحق واقف اولديغى كبى فرانسزجه وروميجه‌يه‌ده آشنا ايدى.

صاريلرلى محمد افندى «الماللى»

عصر اخير فضلاسندن برذات اولوب قونيه ولايتى داخلنده‌كى الماللى قضاسنك (صاريلر) قريه‌سندندر .

(١٢٧٨) تاريخنده (الماللى) ده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(شرح استعارهٔ جديده) علوم سياسيه‌دن (ناموس اعظم) اسميله متن وشرح علم مناظره‌دن (مظهر معالم على مفتاح مكالم) اسميله متن وشرح علم وضعدن (قاضى عضد) رساله‌سنه (مشربةالعيون) اسميله شرحدر .

(٨٩٣) ده سلطان بايزيد ثانى نامنه فقهدن مشهور (كنزالدقايق)ى (عيون‌الحقايق) اسميله شرح ايدن (بالى بن عيسى فقيه) ده (الماللى) دن يتيشن فضلادندر .

صارى ابراهيم افندى «آيدينى»

اوده‌ميشلى چاقر احمدزاده مرحومك الكبنام مجازلرندن اولوب (آيدين يكى بازار) ندندر . (اوده‌مش) ده اكمال تحصيلدن صوكرا آيدينده نشر وافتا ايله امرار حيات ايله‌دى .

(١٣١٢) تاريخنده ايفاى حج شريفدن صوكرا (مدينهٔ منوره) يه برقوناق مسافه‌ده واقع (بئرالماشى) نام محلده رحمت رحمانه مقارن اولدى . دوقوز دفعه اعطاى اجازه‌يه موفق اولان افاضلدندر .

(جلال وامكان كلنبوى)لرينه (عقائدعصامى)نه تعليقاتيله تورکجه (استعاره) رساله‌سى واردركه جمله‌سى غير مطبوعدر .

« ض »

ضحكى مصطفى افندى

قضاتدن وعلم فقه متخصصلرندن فاضل واديب برذات اولوب (سيروز) ليدر .(عدنى مأوا ايده ضحكى‌يه اله) مصراعنك ناطق اولديغى (١٠٩٠) تاريخنده استانبولده ارتحال ايله‌دى . شيخ وفا قربنده‌كى ملاكورانى جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر .

آثارندن خط دستيله محرر (لوازم القضاة والحكام) ايله (مطلوب الفقهاء ومرغوب النبهاء) اسملرنده‌كى اثرلرى (قره مصطفى پاشا) كتبخانه‌سنده‌در .

(جامع العيوب) نامنده اثريله قواعد انشادن باحث منشأتى‌ده واردر .

ضياءالدين بن على «آيدوناتلى»

فضلادن برذات اولوب (بانيه) ولايتى داخلنده (چاملق) قطعه‌سى قصباتندن آيدوناتليدر . اصحاب كرامك تعريفات وفضائلنه دائر (١١١٢) تاريخنده مؤلف رساله‌سى واردر .

ضيا افندى «اوليازاده احمد ضياءالدين افندى»

زمانمز علماسندن غيور برذات اولوب (قسطمونى) ليدر . (١٣٣٣) تاريخنده مملكتنده فجأةً ارتحال ايتدى .

آثار مطبوعه‌سى :

(١) خلاصة الافكار (مختصر منار شرحيدر) .

(٢) وسيلة السعادة (مختصر تجويددر) .

(٣) وسيلة النجات (ترتيبى لطيف قيمت علميه‌يى حائز برعلم حال اولوب سنه‌لرجه عسكرى رشديه‌لرنده تدريس ايديله‌رك شاكردانك استفاده‌لرينى موجب اولمشدى) .

(ط)

طرسوسی قاضی نجم الدین افندی

کبار علماء ومصنفیندن بر ذات اولدقلرینه آثار فاضلانه‌لری شاهددر . رحلتلری (٧٥٨) تاریخنده‌در .

مؤلفاتی : (اشارات فی ضبط المشکلات) ، (الاعلام بمصطلح الشهود والحکام) ، (تحفة الترك فیما یجب ان یعمل فی الملك) ، (رافع الکلفة عن الاخوان فیما تقدم فیه القیاس علی الاستحسان) ، (فتاوای طرسوسیه) ، (الفوائد الفقهیه) ، (سراج الوهاج) ، (مناسك طرسوسی) ، (وفیات الاعیان من مذهب ابی حنیفة النعمان) وسائره‌در .

طاشکوپری زاده احمد افندی

اسمی احمد ، کنیه‌سی ابوالخیر ، مسقط رأسی (بروسه) وفاتی (٩٦١) ده اولوب فاتح جوارنده عاشق پاشا محله‌سنده مدفوندر . اکثر علومده باخصوص تفسیر معانی وکلام وتراجم احوالده کمالی مسلم انام ایدی .

دقایق ادبیات عربیه‌یه وقوفلرینه‌ده آثار شعریه‌لری شاهددر . مؤلفات فاضلانه‌لرینك باشلیجه‌لری (شقایق نعمانیه) [١] ، (صورة الخلاص فی الاخلاص) ، (الرسالة الجامعة لوصف العلوم النافعة) ، (مسالك الخلاص فی مهالك الخواص) ، (مفتح الاعراب) ، (الجامع فی المنطق) ، (المعالم فی علم الکلام) ، (رسالة فی تفسیر آیة الوضوء) ، (القواعد الجملیات فی تحقق مباحث الکلیات) ، (فتح الامر المغلق فی مسئلة المجهول المطلق) ، (اصل المواهب فی معرفة وجوب الواجب) ، (فن وشرح فی الفرائض) ، (شرح علی عوامل المائة لعبد القاهر الجرجانی) ، (شرح دیباجة الهدایة) ، (حاشیه من اول شرح المفتاح لسید شریف جرجانی) ، (حاشیه علی حاشیة الکشاف للسید شریف) ، (شرح حدیث اربعین) ، (شرح الفوائد الغیائیه) ، (رسالة التعریف والاعلام فی حل مشکلات التام) ، (حاشیه علی حاشیة التجرید للسید شریف من اول الکتاب الی مباحث الماهیة) ، (شرح دیباجة الطوالع) ، (مختصر فی علم النحو) ،

---

[١] (اسمی الشقایق النعمانیه فی علماء الدولة العثمانیه) اولوب آلتی یوزه قریب مشایخ علماوادبانك تراجم احوالندن باحثدر . بو اثرك ترجمه‌سیله ذیللرینه دائر تفصیلات ایچون مورخین فصلی نهایتنه مراجعت بیورلیه .

(نوادرالاخبار فی مناقب الاخیار)، (شرح اخلاق عضدیه) . اشهر مؤلفاتندن بری ده (مفتاح السعاده ومصباح السیادة) درکه مخدومي طرفندن (موضوعات العلوم) اسمیله ترجمه ایدلمش موخراً کندی طرفندن ده (مدینة العلوم) اسمیله تلخیص اولونمشدر .

(کتاب الشفافی دواءالوبا) اسمنده کی اثری مصرده طبع اولونمشدر .

آثار مهمه سندن بری ده (نوادرالاخبار فی مناقب الاخیار) اسمنده کی تراجم احواله متعلق اثر کبیری درکه برنسخه سی ولی الدین افندی وراغب پاشا کتبخانه لرنده موجوددر . اوچ فصل اوزره مرتب اولان بو اثرك مندرجاتی :

(فصل اول) صحابه وعُبّاد
(فصل ثانی) اصحاب الاجتهاد } در .
(فصل ثالث) حکما واطبا ومنجمین

طاشکوپری زاده محمد کمال الدین افندی

سابق الترجمه طاش کوپری زاده احمد افندینك مخدوم فضائلموسوملری اولوب پدر عالیلری ایله مولانا ابوالسعود کبی اساتذه دن اکمال تحصیلدن صوکرا مسلك قضایه سالك اوله رق (١٠٣٠) ده قره چلبی زاده یرینه صدرالعلما اولمشلردی . سنهٔ مزبوره خلالنده سلطان عثمان ثانی معیتیله لهستان سفرینه کیدرکن (ایساقجی ـ اسحاقجی) ده رحلت ایتدیکندن نعشلری استانبوله نقل اولونه رق عاشق پاشا جامعی حظیره سنه وپدری یاننه دفن ایدلدی .

مؤلفاتی : (ترجمهٔ موضوعات العلوم)، (ترجمهٔ رسالهٔ حسین واعظ)، (ترجمهٔ تاریخ قحط مصر)، ایله سلطان عثمان خانك امریله یازدیغی (منشورشهنامه) و (هدایه) نك مسائلنی عللدن تجرید ایده رك یازدیغی (عدة) اسمنده کی اثری واوفاق تفك بعض رسائلی و (بردٔه) قصیدهٔ عربیه سنه تخمیسی (تاریخ صاف) و (تحفة الاحباب) اسمنده کی مطبوع تاریخچه سی وکمال مخلصیله بعض اشعاری واردر .

تاریخ صاف اوچ باب اوزره مرتب اولوب (١) آل عثمان (٢) آل عباس (٣) ملوك متفرقه وبعض حکایات غریبه دن باحثدر .

موضوعات العلوم اقدام مطبعه سی همتیله ایکی جلد اوزره طبع اولوندی لسان عثمانی ده علم احوال کتبه دائر یازیلان آثارك مهملرندندر .

ابو نعیم اصفهانی نك جملهٔ آثار فاضلانه سندن اولوب (٣٥٠٠) صحابی نك تراجم احوالنی جامع

بولنان (کتاب الاستیعاب فی معرفة الاصحاب) اسمنده‌کی اثر جسیمك ترجمه‌سنه سلطان احمد خان اول امریله امام سلطانی مصطفی افندینك باشلایوب‌ده عمرینك عدم وفاسنه مبنی حرف خاده نا تمام قالان اثر مذکوری صاحب ترجمه کمال الدین افندی اکماله باشلامشسه‌ده سلطان مشارالیهك وفاتیله ناقص قالمشدر . مصطفی افندینك ترجمه ایتدیکی قسمنك برنسخه‌سی نورعثمانی کتبخانه‌سنده واردر .

(عدة) علم فقهده‌کی اختصاصنك برهانی اولوب برنسخه‌سی (بشیر آغا) کتبخانه‌سنده‌در . اسمی (عدة اصحاب البدایة والنهایة فی تجرید مسائل الهدایة) در . قحط مصر تاریخچه‌سنك بر نسخه‌سی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده‌در .

طورسونه زاده عبدالله فیضی افندی « استانبولی »

فضلای ادبادن ومشاهیر خطاطیندن برذات اولوب اسکدار نیابتندن معزول ایکن « قیلدی عبدالله افندی یرینی دار بقا » مصراعنك دلالتی اولان (١٠١٩) ده استانبولده وفات ایله‌دی . فاتح جوارنده قاضی چشمه‌سی قربنده عابد چلبی مسجدی حظیره‌سنده مدفوندر .

آثاری : (حاشیه علی شرح الفتاح) ، (حاشیه علی شرح الهدایة) ، (رساله فی بیان معجزات انبیا) ، (دیوان) ، (رسالهٔ قلمیه) ، (رسالهٔ فتح الالغاز) ، (حاشیه علی الجامی) ، (تحفة الحسناء فی الشرح علی مائة حدیث من مشارق الانوار) در . السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر وتخصیص فن معماده ماهرایدی . خطجلی وتعلیق‌ده مهارتی واردر . مطولك بعض مباحثنه دائر سکز مفتاح شرحنك مباحثنه عائد اون بش رساله‌سنی حاوی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده بر مجموعه‌سی واردر .

طرسوسی محمد افندی « مفتی »

فضلای بنامدن بر ذاتدر . (١١٤٥) ده طرسوسده ارتحال ایتدی . علم اصول فقهدن مشهور (مرآة) ه مکمل بر حاشیه‌سی واردر .

بوندن باشقه (٢٤) فندن باحث (انموذج) اسمنده (١٢٧٥) تاریخنده باصیلمش بر اثر عربیسی‌ده واردر . منطقدن (رسالة الاستدلالیه) وسائره مؤلفی عثمان افندی‌ده (طرسوس) دن یتیشن علمادندر .

طريقجى سيد مصطفى افندى « طريقجى امير »

فضلادن برذات اولوب (چوروم) سنجاغى ملحقاتندن (عثمانجق) ليدر. (كوپرو) مفتيسى ايكن (١١٤٣) تاريخنده وفات ايله‌دى .

مؤلفاتى : (روح الصلوة)، (المجالس الزهراء فى خدمة الشريعة الغراء)، (ترجمهٔ طريقت محمديه)، (حاشيهٔ عقائد نسفيه)، (شرح عقائد عضديه)، (شرح رساله حمزه افندى فى حق البيع والشرا المسمى بتبيين الحرام) وسائره‌در .

طواسى على افندى

علوم عربيه‌نك باخصوص فقه شعبه‌سنده صاحب اختصاص برذات اولوب (طواس) قضاسنك مركزى اولان (باران كومه) قصبه‌سنه برساعت مسافه‌ده واقع (اوزون بونار) قريه‌سندندر. (مجمع النقول عن العلماء الفحول) اسمنده برجلد كبير اوزره مرتب عربى العباره منقولاتى محرر تورلجه فتاواسنك برر نسخه‌لرى طواس مفتيسى افندى ايله (قلعهٔ طواس) ده منظوم اولدى . « اوزون بونار » ده زيارت ايتديكم سنك مزارنده يازى يوقدر . انجق فتاواسنك (١١٦١) تاريخنده يازيلديغنه كوره او تاريخ رجالندن اولديغى آكلاشيليور .

طاهر محمد افندى « لاله زارى »

فضلاى قضاتدن برذاتدر . (١٢٠٤) تاريخنده درسعادتده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(شرح قصيدهٔ نونيه ، ميزان المقيم فى معرفة القسطاس المستقيم ، دفع اعتراض راغب فى حق الفصوص) وسائره‌در .

اكابر امتدن بعض ذواتك اقوالنك شرحلرينى حاوى اولان مجموعه‌سى عاشر افندى كتبخانه‌سنده‌دركه مندرجاتى بروجه آتيدر :

جواهر الزاهرة (شرح كلام غزالى) .

ياقوتة الحمراء (شرح كلام امام ابومنصور ماتريدى) .

« الخضراء (شرح كلام بركوى) .

زمردة « (شرح كلام عبدالقادر كيلانى) .

درة الزهراء (شرح حزب البحر) .
الكوكب الدری (شرح كلام ابن مشيش) .
(لاله زار) درسعادتده فاتح جوارنده بر محله‌در .

طاط زاده حسين افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب قره‌عثمان زاده‌لر طرفندن (تيره) دن (مغنيسا)يه جلب ايدلمشدر . الى آخر العمر مغنيساده نشر علمله مشغول اولدی . (١٢١٤) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (پاشامزارلغی) دينلن قبرستانه دفن ايدلدی . (جلال حاشيه‌سی)، (قاضی اوزرينه عم حاشيه‌سی)، (مختصر منتهی حاشيه‌سی) (قاضی مير حاشيه‌سی) وسائره كبی آثار علميه‌سی واردر . حواشیٔ مذكوره (مغنيسا) ده (مسلم جامعی) مدرسه‌سی كتبخانه‌سنده واردر .

طاهر افندی « قاضی زاده — شيخ الاسلام »

مسند مشيختی احراز ايدن فضلادن برذات اولوب قضاتدن (توقاتلی) عمر افنديك مخدوميدر . (١٢٥٤) ده ارتحال ايله‌دی . ايوبده بوستان اسكله‌سی مقبره‌سنده مدفوندر .

(مجموعة الفتاوی)، (شرح كلمة التوحيد)، (نوريه)، (تفسير سورهٔ اخلاص) اسملرنده آثاری (طلاق) حقنده رساله‌سی واردر .

مسلك قويم تصوفه‌ده منتسب ايدی .

(١٢٤٢) تاريخنده يكيچری اوجاغنك الغاسنه دائر فتوی ويرن بو ذاتدر .

آلتی مرمر جوارنده كوچوك حمام اتصالنده‌كی قادری دركاهی احيا كرده‌سيدر .

طه افندی « كورانی »

مشايخ نقشبنديه فضلاسندن بر ذات اولوب مولداً (بغداد) ليدر . موصل نائبی ايكن (١٣٠١) تاريخنده ارتحال ايله‌دی .

آثاری :

(شرح تهذيب المنطق)، (رسالهٔ فقهيه على مذهب الشافعی)، (رد النصاری)، (اللآلی المنضده — مكاتيب عربيه)، (شرح تهذيب الكلام — هدى الناظرين)، (شرح منار) وسائره‌در .

(منار) متنی اولاً نظم أیدوب بعده شرح ایتمشدرکه (نظم وشرح مختصرالمنار) اسمیله مطبوعدر .

« ع »

عبدالمحسن قیصری

سلطان اورخان غازی دوری فضلاسندن اولوب اولا مملکتنده بعده سوریه‌ده اکمال تحصیلدن صوکرا وطننه معاودتله نشر علومه همت ایله‌دی. (٧٥٥) ده (قیصری) ده ارتحال ایتدی. مؤلفاتی : (متن وشرح منظومهٔ فرائض)، (شرح عروض اندلسی)، (حاشیهٔ غایة البیان)، (رساله فی الفقه) در .

(عاشر افندی) کتبخانه‌سنده ادبیاتدن (شرح التجدیات) اسمنده براثری‌ده واردر .

عمر وجیه الدین بن عبدالمحسن ارزنجانی

زمرهٔ مصنفیدن بر ذات اولوب مولداً (قارص) لیدر . ماوراءالنهره گیده‌رك فقیه شهیر صدرالشریعه‌دن اکمال تحصیل ایتدی . علم حدیثدن مشهور (مشارق الانوار) ی (حدائق الازهار) اسمیله شرح ایتدیکی کبی علم اصول فقهدن (کشف بزدوی) یی‌ده شرح ایتمشدرکه هرایکیسی‌ده اوعلملرده اولان اختصاصنه دالدر. (تبیین المعارف) اسمنده رساله‌سی‌ده واردر. (٧٤٣) ده ارتحال ایتمشدر. مخدومی (شرف الدین محمد) ده فضلادن برذات اولوب آماسیه‌ده مدفوندر . پدرینکده آماسیه‌ده مدفون اولماسی مأمولدر. (کشف) شرحنك برنسخه‌سی ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده واردر .

علاءالدین علی اسود « قره خواجه »

خداوندکار غازی دوری مشاهیر علماسندن اولوب (افیون قره حصارلی) در. استکمال تحصیلی ایرانده‌در . سابق الترجمه جمال الدین آقسرایی‌دنده استفاده ایتمشدر . مؤلفاتی فروع علم

فقهدن ایکی جلد (وقایةالروایة فی مسائل‌الهدایة) اسمنده‌کی شرحله ینه علم اصول فقهدن (مغنی) شرحندن عبارتدر. رحلتی (٨٠٠) ده‌در . ازنیقده شرف زاده محله‌سنده‌کی تربه‌ده مدفوندر . مولانا فناری برمدت بوذاتدن استفاده ایله‌مشدر .

سلطان مراد خداوندکار نامنه اصول فقهدن (رموز الاسرار)ی (کنوز الانوار) اسمیله شرح ایتمشدرکه (٨٢٦) تاریخنده محرر برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

علاءالدین علی بن موسی « قوچ مصاری »

سلطان‌مراد ثانی دوری فضلاسندندر . استکمال علوم ایچون (ایران) و (ماوراءالنهره) کیده‌رك سید شریف جرجانی وسعدالدین تفتازانی‌نك مجالس علمیه‌لرندن استفاضه ایله‌یوب عودت وبعده‌مصره عزیمتله (٨٤١) تاریخنده رحلت ایله‌دی. فنون متفرقهٔ متداوله‌ده اسئلهٔ [١] غامضه‌یی مشتمل براثری واردرکه فضلنك برهانیدر . برده (اوراد زینیه) شرحی واردرکه بواثرندن طریقت زینیه‌یه منتسب اولدیغی آکلاشلمقده‌در. سعدالدین تفتازانی‌نك مفتاح شرحنه‌ده حاشیه‌سی واردرکه برنسخه‌سی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

عبدالکریم افندی

سلطان مراد ثانی دوری فضلای بنامندندر. ادرنه‌ده وفات ایده‌رك سلطان جامعی قربنده بنا ایله‌دیکی مکتب ساحه‌سنده دفن‌ایدلدی . آثاری (حاشیهٔ تلویح)، (حاشیهٔ مطالع) ایله سید شریفك کشاف حاشیه‌سنه حاشیه‌سیدر .

عینی بدرالدین ابی محمد محمودالعینی

متبحرین علماء حنفیه‌دن اولوب (عینتاب) لیدر . تحصیل تعلیم تألیف زمانلرینك قسم اعظمنی مصرده‌کچیرمشدر. مؤلفاتی :(شرح‌بخاری) [٢]، (مغانی‌الاخبار فی‌رجال‌معانی‌الآثار)، (شرح‌کلم‌الطیب‌لابن‌تیمیه)، (زین‌المجالس)، (شرح عروض‌الساوی)، (شرح دررالبحار)،

[١] سراج‌الدین توفیق وملاخسرو طرفلرندن‌شرح اولونان بواسئله‌سی بروجه‌آتی‌آلتی‌فصل وبرخاتمه‌یی حاویدر. (فصل اول) تسمیه (٢) اخبارالنبوة (٣) فقه (٤) اصول فقه (٥) بلاغت (٦) منطق .

[٢] اون جلد کبیردن عبارت اولان بو اثر جلیلك اخیراً درسعادتده طبعنه همت اولوندی .

(شرح الكنز) ، (شرح المجمع) ، (مشارح الصدور) ، (طبقات حنفيه) ، (تاريخ الاكاسره) ، (طبقات شعرا) ، (شرح مراح) ، (اختصار تاريخ دمشق لابن عساكر) ، (شرح هدايه) ، (شرح ملتقى) ، (تاريخ البدر فى اوصاف اهل العصر) ، (ميزان النصوص فى علم العروض) ، (شرح تحفة الملوك فى الفروع) وسائره اولوب (عقد الجمان فى تاريخ اهل الزمان) [١] اسمنده جغرافيا وطبقات الارضه متعلق معلومات نافعه‌یی‌ده محتوى برده تاريخ كبيرى واردر .

بو تاريخ برادرى شهاب الدين احمد طرفندن اختصار ايدلمشدر .

وفاتى (٨٥٥) ده ، قبرى مصرده‌در . استادى (حسام رهاوى) نك (البحار الزاخرة فى المذاهب الاربعة) سنى ده شرح ايله‌مشدر .

عينى عبدالرحمن زين الدين

عينتابدن نشأت ايدن علما واعلامدن برفاضلدر . شام قاضيسى ايكن استعفا ايده‌رك ٨٩٣ ده وفات ايلدى . مؤلفاتى : (شرح الدرر) ، (شرح النقايه) ، (شرح شمسيه) ، (منظوم الدرة المضيئة فى اللغة التركيه) در . صوك اثرى لغت وتاريخ ادبيات عثمانيه ايچون آثار مهمه‌دندر .

---

[١] سلطان احمد ثالثك اراده‌لريله برجمعيت علميه طرفندن (ميرخواند) همشيره‌زاده‌سى (خواندميرك) آثار مشهوره‌ٔ تاريخيه‌سندن اولان فارسى العباره (حبيب السير) ايله برابر لسان عثمانى‌يه ترجمه ايدلديكى چلبى زاده عاصم تاريخنده مذكوردر . (عقد الجمان) بهرجلدى سكز يوز صحيفه اولمق اوزره يكرمى درت جلددن عبارت اولوب عادتا متفننانه برصورتده يازلمشدر . شويله‌كه : اهل هيئات وطبقاتك شمديكى نظريات فنيه‌لرينه توافق ايدر پك چوق ماده‌لر سرد اولونديغى كبى علم حيواناته دائرده مدققانه معلوماتى حاويدر . بوندن باشقه جغرافيايه تعلق ايدن بحثلرنده دخى موجب استفاده مندرجاتى واردر .

بو اثر كبيرك نسخه‌ٔ مترجمه‌سى شهزاده باشنده داماد نوشهرلى ابراهيم پاشا كتبخانه‌سنده‌در . عربى نسخه‌لريده بايزيدده جامع شريف وعاشر افندى كتبخانه‌لرنده واردر . بر طاقمى‌ده اندروننده سلطان احمد ثالث كتبخانه‌سنده‌در . بو طاقمك برنجى جلدى مؤلف خطيله‌در . (فرانسه) انجمن دانشنك قراريله اهل صليب وقايعنه تعلق ايدن آثارك متن وترجمه‌لرى نشر اولونديغى زمان تعريفى صددنده بولونديغمز اشبو تاريخك برقسمى‌ده متن وترجمه‌سيله برابر طبع ونشر اولونمشدر .

علی بن حسین آماسی « علاءالدین چلبی »

تورکجه (تاج الادب) [١] اسمنده بر اثریله (نصایح المسلمین) نامنده بر منظومه‌سی وبر نسخه‌سی یره باتانده اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود تورکجه (سورهٔ یس) تفسیری واردر . (٨٧٥) تاریخلرنده ارتحال ایتدی . صاحب ترجمه علی افندی نیکبولی محاربه‌سنده شهید اولان یورکیچ پاشا زاده خضر بکك معلمی ایدی . رسم خط قرآنه دائر رساله‌سی اولان علی بن حسین آماسی ایسه اثرینك مقدمه‌سنده طاش کوپرو زاده‌دن نقل ایتدیکنه و رساله‌سنك (١٠٩٦) ده اولدیغنه کوره دیکر برذاتدرکه استانبولده سلطان محمد جامعنده امام ایدی . بو ذاتك برده تورکجه عروض رساله‌سی واردر .

عبدالمجید بن نصوح بن اسرافیل « اسرافیل زاده »

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب (آماسیه) جوارنده‌کی (لاذقیه ــ لادیق) دندر . (٨٨٧) ده (آماسیه) ده ارتحال ایله‌دی . آثاری: (صلوات زاکیات) ، (شرح تعلیم المتعلم ــ ارشاد الطالبین)، (تلخیص جامع الفتاوی لفرق امرة الحمیدی ــ تحفة الاحباب) ، (مفتاحك قسم ثالثی اختصار) ، (الاصطفاء فی مناقب المصطفی) در .

عبدالمجید افندینك برادری (یحیی) افندی ده فضلادن بر ذات اولوب آثارندن (عوامل جرجانیه) شرحی مطبوعدر . فرشته اوغلونك لغت منظومه‌سنی ده شرح ایتمشدر .

علاءالدین علی فناری [٢]

مولانا (فناری) نك حفیدی اولوب اکمال تحصیل ایچون ایران واسیای وسطی ده برخیلی سفر ایتدکدن صوکرا مملکتی اولان بروسه‌یه عودتنده حضرت فاتح طرفندن قاضیعسکرلکله تلطیف بیورلدیلر . ایام صیفده کشیش طاغی اتکنده الیوم (قاضی یایلاسی) دینلن محلده اقامت ایتمکی معتاد ایدنمشلر ایدی . علوم آلیه وعالیهٔ عربیه‌دن باشقه فنون ریاضیه‌یه ده انتسابی اولدیغی کبی

---

[١] تورکجه اولان بو اثرك موضوعی آداب وتربیه‌یه دائر اولوب (کشف الظنون) ده (تاج الادب) اسمیله محررسه ده (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده موجود نسخه‌سنك مقدمه‌سنده (طریق الادب) نامیله موسومدر. استانبولك فتحی تاریخی اولان (٨٥٧) ده تألیف ایدلمشدر. بو أثرك بعض فقراتی زمانمز ارباب علم ودانشندن (دیار بکر) لی (علی امیری) افندی طرفندن تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سنك (٢٩) نجی نسخه‌سنده نشر ایدلدی.

[٢] ٩٥٧ ده وفات ایدن مخدوم عالیلری (محمد چلبی) ده فضلادن برذات اولوب علم لغته دائر (لسان الحکمه) اسمنده عربی فارسی ممزوج اوله‌رق بر لغتی وملا زاده‌نك هدایه شرحنه حاشیه‌سی واردر .

علم تصـوفدن‌ده بهرۀ کلیلری واردر . طریقت (زینیه) یه منتسب ایدیلر . شـو قدر وارکه کثرت مطالعه‌سی تحریر و تألیفه مساعده ایتمامشدر . وفاتی (۹۰۳) ده بروسه‌ده جد عالیلری مولانا فناری قبرینه دفن ایدلدی .

آثاری : (شرح کافیه) ایله علم حسابدن (تجنیس) شرحندن عبارتدر. اشعارنده (غمی) تخلص ایدرلردی . بر غزلندن :

سوزدل آرتار مدام اول روی آتشتابدن   آتش سوزان بولور کرچه سکونت آبدن

عبدالرحمن آماسیه‌وی « مؤید زاده »

افاضل علمای عثمانیه‌دندر . ترجمۀ حالی مشایخ فصلنده مذکور یار علی‌نك احفادندندر . علم خطی‌ده اسکدارده قره‌جه احمدده مدفون رئیس الخطاطین مشهور شیخ حمدالله‌دن تمشق ایله‌دی . ایرانه کیده‌رك علامه (جلال‌دوانی) دن اجازه آلدی . عودتنده بعض مناصب علمیه‌ده بولونمقله‌برابر تدریس ایله‌ده مشغول اولوردی . وفاتنده یدی‌بیك جلد کتابلری ظهور ایتمشدر. ارتحالی (۹۲۲) قبری حضرت ایوب تربۀ شریفه‌سنك باش طرفنده‌در [۱] . مؤلفاتی : (تفسیر سورۀ قدر) ، (رساله‌فی‌اشهر معلومات) ،(حاشیۀ شرح‌مفتاح) ، (رساله فی‌تحقیق‌جزء لایتجزی)، (حاشیۀ شرح‌واقف) ، (فتاوی) ، (رسالۀ فی‌الکرة المدحرجة) وسـائره‌در . علم کلامك مواضع مشکله‌سنك حلنه دائر رساله‌سی‌ده واردرکه شهزادۀ معارفمند (قورقود) ه کونده‌رك مظهر تقدیرات اولدی . السنۀ ثلثه‌ده انشا وشعره‌ده مقتدر ایدی . مخلصی (خاتمی) در.

بر غزلندن :

چاك اولان دست‌جفا ایله کریبانمدر
ایلیشن خار غم و محنته دامانمدر

عطوفی

خیرالدین خضر بن محمود بن عمر عطوفی

اکابر علمای عثمانیه‌دن احاطۀ علمیه صـاحبی متفنن بر ذات اولوب (مرزیفون) لیدر . (شقایق نعمانیه) ترجمه‌سنده (قسطمونی) لی اولدیغی کوسترلمکده ایسه‌ده خط دستیله محرر

[۱] خط وخطاطان نام اثرده مکۀ مکرمه‌ده وفات ایتدیکی محررسه‌ده موثوق دکلدر .

آثارینك برقاچنده (مرزیفون) لی اولدیغی تصریح ایتمشدر. اصول معروفه دائره‌سنده تحصیلنی اکمالدن صوکرا مولانا یحیی خلیفه‌دن علم تفسیر وحدیث واماسیه‌لی مولانا عبدی‌دن؛ علم معانی ورياضیٔ شهیر قاضی زاده حفیدی قطب‌الدین محمددن علوم ریاضیه وبروسه‌لی مولانا خواجه زاده‌دن علم اصول ومولانا افضل‌زاده‌دن علم فقه تعلم ایده‌رك زماننده مشار بالبنان علما عدادینه داخل اولدی. صیت واشتهارینه بناءً سلطان بایزید ثانی طرفندن سرای همایون معلملکنه تعین ایدلدی. برمدت صوکرا بوخدمتدن فراغتله جوامع شریفه‌ده تفسیر شریف تدریسنه ودها صوکرالری بسبتون انزوا عالمنی اختیار ایله‌یوب مختلف علم وموضوعلرده تألیف آثاره باشلادی. كرك تدریس وكرك تألیف عالملرنده طرف سلطانیدن مستوفی مبالغ تخصیص قیلنه‌رق حق فاضلانه‌لرنده معاملهٔ قدردانی ایفا اولندی. بووجهله‌اوقاتکذار ایکن (٩٤٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جوار حضرت خالد (رض) ده مشاهیر فضلادن (خطیب قاسم اوغلو) قربنه دفن ایدلدی. (استانبول) کتبخانه‌لرنده کوروله‌بیلن آثاری بروجه‌آتی‌در :

(١) حاشیهٔ تفسیر کشاف

(٢) « « بیضاوی

(٣) شرح مشارق شریف (خط دستیله محرر نسخه‌سی اسکدارده سلیم اغا کتبخانه‌سنده‌در)

(٤) شرح قصیدهٔ برئه (« « ایاصوفیه «)

(٥) الانظار (بعض احادیث شریفه‌نك شرحنی مبین‌در)

(٦) حصن‌الآیات العظام (سورهٔ انعامدن بعض آیات کریمه‌نك تفسیرینی مبین‌در)

(٧) روض‌الانسان فی تدابیر صحة‌الابدان (طب نبوی‌دن باحثدر. سلطان بایزید ثانی‌یه اهدا ایلدیکی خط دستیله محرر نسخه اندرون همایون‌ده‌کی سلطان احمد ثالث کتبخانه‌سنده‌در)

(٨) کتاب‌العطاس

(٩) مرأت التأویل فیماهو انموذج‌التقویل

(١٠) مرآت‌الرؤیا

(١١) حفظ‌الابدان (علم طبدن منظوم براثردر)

(١٢) الجوهرة الجنانیه فی‌المسائل الایمانیه

بونلردن باشقه علم کلامدن برقاچ رساله‌سی وبعض آثار شعریه‌سی‌ده واردر.

(ترغیب المتعلمین) صاحبی (محرم بن پیر محمد) افندی‌ایله (شرح جهة وحدت من‌المنطق) صاحبی (ثابت‌بن‌احمد)، (شرح زوراء) مؤلفی (مصلح بن احمد) و (رساله‌علی‌التلخیص) ایله (انما الاعمال بالنیات) حدیث شریفنك شارحی (سلیمان) و (شرح قصیدهٔ دمیاطیه) صاحبی

(ابراهیم القادری) و(٩٧٨) ده (کلمات چاریار) ی تورکجه شرح ایدن (مصطفی بن محمد) احوال صلوة وتفرعاتنه دائر اولان (مسجل الامام) مؤلفی (علی بن ابراهیم) وفاتح زمانی استانبول قضاتندن اولان محشیٔ مقدمات اربعه ومختصر (حسن بن عبدالصمد) افندیلرده قسطمونیدن یتیشن فضلادندرلر .

عبدالقادر حمیدی افندی «شیخ الاسلام»

علم فقه متخصصلرندن برذات اولوب (اسپارطه) لیدر. (٩٥٥) ده (بروسه) ده ارتحال ایتدی . (موسی بابا) تربه‌سی قربنده مدفوندر. فقهدن قیمتدار مجموعه‌سی ورسائل سائره‌سی واردر . ابیاتندن :

زرکبی سوز وکداز ایچره صفادن رقصه کیر
پرکدر اولمه بولوطدن نم قاپوب آهن کبی
کوشه کیر اول پرده آلتندن جهانی سیر قیل
دوربین اول کورمه کندك دیدهٔ روشن کبی

عبدالکریم زاده محمد افندی

مسلك علمده ترقی ایده‌رك قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمش شهری فضلادندر . وفاتی (٩٧٥) ده ، قبری علامه ابن کمال یاننده‌در. مؤلفاتی : (نظیرهٔ مقامات حریری) ، (حاشیهٔ تفسیر بیضاوی) ، (حاشیهٔ تجرید) وسائره اولوب السنهٔ ثلثه اوزره اشعارکثیره‌سی و (لیلی ـ مجنون) منظومه‌سی واردر . شعرده (خیالی) تخلص ایدردی .

مصارعندن : صدهزاران آفرین اول صورتك نقاشنه

عبدالرحمن علمشاه «قاضی»

علمای اعلامدن وابوالسعود افندی تلامیذندن برذات فضائلسمات اولوب صاچلی امیرك مخدومیدر . (صفد) قاضیسی ایکن (٩٨٧) ده وفات ایتدی . آثاری : برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود اولان (تحفة الغرائب فی خواص الاشیاء وانواع الحیل) ایله (شرح علی قصیدهٔ

خمریهٔ ابن‌فارض) ، (شرح علی قصیدهٔ میمیه لابی‌السعود) ، (شرح‌المنار) (تعلیقات علی شرح المواقف) ، (عجائب‌البحر) ، (حاشیهٔ شرح مفتاح) وسائره‌در .
السنهٔ ثلاثه‌ده اشعاری‌ده واردر .

عوصه علائیه‌وی

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب دورمناصبله روم‌ایلی قاضیعسکری اولمشدی. (٩٩٤) تاریخنده وفات ایلدی . اکری‌قپو جوارنده بنا ایله‌دیکی مسجد حظیره‌سنده مدفوندر . آثاری : (حاشیه علی‌البیضاوی) ، (حاشیه علی‌شرح مواقف) ، (حاشیه علی‌شرح‌المفتاح) ، (حاشیه علی‌الهدایه) ، (حاشیه علی‌التلویح) در .

عبدالغنی افندی

زمرهٔ قضاة وفضلای شعرادن اولوب (بولو) سنجاغنك (کره‌ده) قصبه‌سندندر . (فی جنان الخلد سکناه) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٩٥) ده بروسه‌ده وفات ایده‌رك زینیلره دفن‌ایدلدی . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلف‌ایدی . اشعاری‌ده واردر . آثاری: (حاشیه علی‌تفسیر بیضاوی) ، (حاشیه علی‌شرح تجرید) ، (ترجمهٔ فضائل شام) ، (رساله فی‌بیان‌احوال‌ایام) در. صوك‌اثرینی شام شریف نیابتنده ایکن ترتیب ایله‌یوب خاکپای شاهانه‌یه تقدیم ایله‌مشدی. ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده محرر (محمد نادری ـ غنی زاده) نك پدریدر .

عبدالله بن یوسف بن محمد بن بختی الکستلی

علوم عربیه‌نك تخصیص علم لغت شعبه‌سنده صاحب احاطه بر ذات اولوب آیدین سنجاغی ملحقاتندن « نازللی » قضاسی قراسندن (کستل) قریه‌سندندر . یازمه بر نسخه‌سی سلانیکده ساعتلی جامعشریف کتبخانه‌سنده منظورم اولان (مرقات) اسمنده تورکجه بر جلد کبیر اثر لغویسنده‌کی لغاتدن (١٤) بیکنی صحاح جوهریدن (١٦) بیکنی قاموسدن آلدیغنی مقدمه‌ده ذکر ایله‌یور . آثار مهمهٔ لغویه‌مزدن اولان بو اثرك اهمیتی مستغنیٔ تعریف وایضاحدر .

عيشى محمد افندى

علماء اعلام ومؤلفين بنامدن برذات اولوب (تيره) ليدر . مبادئ علومى مملكتى علماسندن بعدالاخذ (معلم عطاءالله) افنديدن اكمال تحصيل ايله‌يوب (بايندير) ده (حاجى سنان) مدرسه‌سى مدرسلكنه تعيين اولونه‌رق آز زمانده صيت فضيلتى انتشاره باشلادى . (٩٩٠) تاريخنده (استانبول) ه كله‌رك او اثناده انحلال ايدن قرق اقچه وظيفه‌لى برمدرسه مدرسلكيچون صدر اناطولى زكريا افندى حضورنده آچيلان مسابقه امتحانه كيره‌رك بالوجوه اثبات لياقت ورجحان ايلدى . بر مدت صوكرا اختيار انزوا ايده‌رك تأليف آثاره شروع ايتدى و مشهود اولان آثارينك مكافات علميه‌سى اولمق اوزره (تيره) ده (ابن ملك) مدرسلكى توجيه اولندى . بودارالفيض ده بر قاچ سنه‌لر تدريس وتأليف ايله مشغول اوله‌رق لمصلحة (استانبول) ه كلديكى زمان (اولدى عيشى جنانده واصل عيش) مصراعنك دلالتى اولان (١٠٦١) تاريخنده ارتحال ايليوب (ادرنه قاپيسى) خارجنده‌كى (امير بخارى) زاويه‌سى قربنه دفن ايدلدى . (رحمةالله عليه)
آثار فاضلانه‌لرى غير مطبوع اولوب بروجه آتيدر :

(١) نصف قرآنه قدر تفسيرشريف (٢) شرح ورد ستار (٣) شرح كلستان (٤) اصول فقهدن بر متن متين (٥) تلخيص طريقت محمديه (٦) تلخيص روضة‌العلما (٧) شرح ملتقى (٨) علم معانيدن منقحات مشروحه (٩) مختار صحاح طرزنده بر لغت (١٠) حقايق الاصول (برنسخه‌سى اقحصار كتبخانه‌سنده منظورم اولدى) (١١) نتايج الاذهان من الكلام (برنسخه‌سى قصبه كتبخانه‌سنده منظورم اولدى) آثارندن بعضلرى استانبول كتبخانه‌لرنده موجوددر .

بونلردن باشقه رسائل متنوعه‌سى اولديغى كبى طبيعت شعريه‌سى‌ده واردركه بيت آتى قوهٔ شاعرانه‌سنه دالدر :

روشن ايلر اهل دردك ديدهٔ اميدنى   قوپسه ناكه جنبش پاى سمندندن غبار

مخدومى (نوشى احمد) افندى‌ده پدرى كبى فضلاى ادبادن برذات اولوب آثارندن مشهور (قصيدهٔ طنطرانيه) نظيره‌سى منظور عاجزانم اولدى .

عبدالرحيم شيروانى

علماى اعلامدن برذات اولوب آتى‌الترجمه نورالدين شيروانى‌نك جدى (محمدامين شيروانى) نك معلم فضائلنديدر . (١٠٢٤) ده وفات ايتدى .
آثارى : (رساله فى‌المنطق)، (حاشيه على‌شرح آداب مسعودى) ، (حاشيه على شرح

مطالع الانوار) وسائره‌در . (مفتاح السعادة) مؤلفی (عمر بن علی) ده شیرواندن یتیشن فضلادندر .

عبدالجلیل بن یوسف

فضلا وادبادن وسلطان سلیمان قانونی دوری رجالندن بر ذات اولوب (آق حصار) لیدر. عاشر افندی کتبخانه‌سنده بروجه‌آتی آثاری موجوددر :

(در بحری) ، (سکر صافی وشرحی ـ منظوم لغت) ، (ذخر الآخرة ـ حدیث اربعین شرحی) ، (سبعة ابحر وشرحی ـ منظوم لغت) . (جلیلی) مخلصلی اشعاری‌ده واردر. مخدومی (عبدالحیی) افندی‌ده باباسی کبی فاضل ومنشی بر ذاتدر . (مطالع الانوار) اسمنی ویردیکی منشآتی واردر .

عبدالکریم آق حصاری

کبار علما و مشاهیر منشیاندن بر ذات اولوب علماء مشهوره‌دن (آق حصاری سنان) افندینك فرزند ارجمندیدر . تحصیلنی استانبول علماسندن بعدالاکمال (مصر) ه عزیمتله اتمام تحصیل ایله‌دی . بعده (حلب ، مصر ، غلطه) مولویتلرنده ایفای وظائف شرعیه ایتدی . (١٠٣٨) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك « ادرنه قپوسی » خارجنده پدری یانینه دفن ایدلدی. (شقایق نعمانیه) ذیلی معناسنده اولمق اوزره تألیفنه خامه‌ران فضیلت اولدیغی عربی العباره وفیاتی اخیراً تورکجه‌یه ترجمه ایلمشدر. یازدیغی مختلف المآل حکایتندن مرکب دکرلی بر منشآتی واردر . بونلردن باشقه راغب پاشا ١٤٦٦/٦٩ نومروده مقید رساله فی محاسن النبی علیه السلام ادلی بر رساله‌سی واردر کتبه مصطفی عصمت المعروف بابای زرقی

عبدالملك محمد بن موسی

زمرهٔ قضاتدن عالم بحاث برذات اولوب (بوسنه) لیدر . (حلب) ملالغندن انفصالنی متعاقب (١٠٤٦) تاریخنده استانبولده وفات ایلدی . روم ایلی حصارنده مدفوندر . آثاری : (حاشیه علی تفسیر بیضاوی) ، (حاشیه علی الجامی) ، (اعتراضات علی العصام) ، (شرح شمسیه)، (حاشیه علی شرح المفتاح) در بونلردن باشقه (عبدالرؤف مناوی) نك (الجواهر المضیئة فی الاحکام السلطانیه) سنی ترجمه ایده‌رك سلطان مراد رابعه تقدیم ایله‌مشدر .

بر نسخه‌سی کوپرولو کتبخانه‌سنده موجود اولوب (١٠١٠) ده وفات ایدن (لوایح لبدیعیه فی حل الرموز الحمیدیه) صاحبی محمود افندی ایله نیت حقنده‌کی احادیثك شرح و تفصیلنی مبین حکیم‌اوغلی علی پاشا نامنه مؤلف (تحقیق النیات) مؤلفی (عثمان بن ابراهیم) و (مجمع ترجیح بینات) مؤلفی (حسن بن نصوح) وفقهدن (مقدمة الغزنویة) شارحی تراونیکلی شیخ ابوبکر وامام دمیری‌نك (حیوة الحیوان وسطی) سنی ترجمه ایدن (محمد) و (شرح الفریده فی الاستعارات) ی (شرح مفید) اسمیله شرح ایدن سلطان محمود اول کیلار خاصه غلماننددن (احمد بن حسن) افندیلرده بوسنه قطعه‌سندن یتیشن مؤلفیندندرلر .

عروضی محمد افندی

علوم عربیه منتسبلرندن برذات اولوب (بوسنه) لیدر . (١٠٨٣) ده استانبولده ارتحال ایتدی . علم عروضه دائر رسائلی اولدیغی کبی (تلخیص) ك ابیاتی‌ده ترجمه ایتمشدر .

عبدالحلیم افندی

پیر قدم بن شیخ نصوح افندینك مخدومی اولوب (صندقلی) دندر . شام ملالغندن عودتنده (عبدالحلیمه جنت مأوی اوله مقر) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٨٩) تاریخنده وفات ایلدی . ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر . (زهراوینه یعنی سورهٔ بقره ایله سورهٔ آل عمرانه) وسورهٔ نبأدن سورهٔ حجراته قدر حاشیه‌لری مفتاحه تعلیقاتی مطولدن قصر بحثنه قدر حاشیه‌سی فقهدن (درر) ه (تنویر) اسمنده حاشیه‌سی کافیه شرحی ملاجامی‌یه (ان) آخرینه ومنار ابن ملکی اوزرینه (ثم) یه‌قدر حاشیه‌لری و (حاوی الفوائد فی شرح جامع القواعد) اسمنده اثر قیمتداری واردر .

عبدالحلیم کرمیانی

فضلادن برذات اولوب (کرمیان) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکرا استانبولده ملا کورانی‌ده مدرس اولمشدی . (١٠٥٥) تاریخنده تألیف ایتدیکی (حاشیهٔ مطول الی بحث قصر) ك خط دستیله محرر نسخه‌سی نور عثمانی‌ده‌در . بو تألیفنده درت حاشیه‌سی‌ده اولدیغنی بیان ایدییور . استانبولده ارتحال ایتدی .

عالم محمد بن حمزه « حاجی امیر زاده »

علوم دینیه نك اکثرنده بالخاصه فن جلیل (فقه) ده صاحب یدطولی بر ذات اولوب (آیدین) لیدر. مدت مدیده آیدین مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایلدی . تاریخ ارتحالی سنك مزارنده (١٢٠٤) اولمق اوزره منقوشدر . (زینی زاده) مرحوم قارشیسنده یول کنارنده مدفوندر . قربنده (آیدین) علماء بنامندن (١٢٥٣) تاریخنده وفات ایدن سجودی ابراهیم افندینك قبری مشهوددر .

آثاری : رسائل طرزنده اولوب قسم اعظمی فقهه عائددر . بعضیلرینك اسملری بروجه آتیدر : (رساله فی بیان احکام جمعه) ، (احکام الشهید) ، (الدود فی الطعام هل یؤکل) ، (القدر المسنون فی اللحیة) ، (احادیث موضوعه) ، (تعریف الطلاق) ، (رسالة الجمعه) ، (فی مسألة الفیل) در . (٤٨) رساله‌یی حاوی بر مجموعه‌سیده (مغنیسا) ده (حاجی حسین آغا) کتبخانه‌سنده (٥٣) رساله‌سنی محتوی ایکی مجموعه‌سیده (سلیمانیه) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . آتی الترجمه خواجه عبدالرحیم افندینك بویوك برادرلری (پالابیق) مرحومك استاد اکرمیدر . برده علم تفسیردن (ازهار التنزیل) اسمنده بر اثری واردر .

عبدالباقی عارف افندی

فضلای موالیدن بر ذات اولوب مخزن کاتبی محمد افندینك مخدومیدر . مولویتله سیاحت وایفای خدمتله نهایت قاضی عسکر اولدی . (کیدوب عارف افندی قالدی اسمی دهرده باقی) مصراعنك دلالتی اولان (١٢٢٥) ده درسعادتده وفات ایلدی . ایوب سلطان تربه‌سی اتصالنده مدفوندر . صنعت خطه‌ده واقف ایدی . آثاری : علم کلامدن تورکجه (مناهج الاصول الدینیه الی مواقف المقاصد العینیه) ایله (مقدمهٔ اخلاق ناصری معربی) ، (مقامهٔ فتحیه) ، (معراجنامه) ، (مقالهٔ قندیه) ، (رسالهٔ لام) ، (سیر) ونحودن (امرأ ونفسه) در .

عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌کی بر مجموعه‌ده بروجه آتی رسائلی‌ده واردر :

(١) معنی البدعة
(٢) امرأ ونفسه
(٣) المعرفة والنکرة
(٤) شرح قصیدهٔ عبدالله پاشا

(٥) تعريب رسالة العصام فى الحقيقة والمجاز .

السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر ایدی . ایوبده مدرسه‌سی واردر . معراجنامه‌سی مطلعندن :

صد حمد او قدیم کار سازه ؛ اول صانع آسمان طرازه
صد شکر وستایش اول خدایه؛ کیم آدمی قیلدی عرش پایه

عبدالرحمن رحمیٔ بروسوی « موج زاده »

ذوالجناحین بر ذات اولوب بروسه قراسندن (قاياپا) قریه‌سی جوارنده‌کی (ایلبسه) کویندندر . طریقت خلوتیه رجالندن بروسه حصارنده‌کی نصوحی درکاهی مشایخندن کمتر علی افندی خلفاسندن اولوب شیخ اسماعیل حقی ایله‌ده مصاحبه‌لری واردر . علوم رسمیه‌یی عریانی علی‌افندیدن تعلیم ایله‌مشدر . (١١٦١) ده وفات ایلدی . قبری بروسه حصاری داخلنده زندان قپوسی جاده‌سنده بنا کرده‌لری اولان یکی مدرسه‌ده‌در . مؤلفاتی: (شرح علی مفتاح الغیب) ، (تعلیقات علی البیضاوی) ، (شرح بهائیه من الحساب) ، (حاشیه علی میرابوالفتح) ، (حاشیه علی قول احمد من المنطق) در .

مفتاح الغیب شرحنك بر نسخه‌سی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(بروسه) مدرسلری عرفاسندن (مالقوچ زاده مصطفی) افندینکده (١١٧٣) تاریخنده مؤلف (مفتاح الغیب) شرحی واردرکه بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

عبدالله افندی « شیخ الاسلام »

فتاوای مشهوره‌دن (بهجة الفتاوی) نك مؤلفی اولوب روم‌ایلی یکیشهرندندر. (١١٥٥)ده درسعادتده وفات ایده‌رك (قاکلیجه) ده (اسکندر پاشا) جامعی حظیره‌سنده دفن ایدلدی . کتب فقهیه‌دن باشقه کتابلرك طبعنه دائر فتوا ویرمشدی. (مرآت) ه‌ده حاشیه‌سی واردر.

عصمت محمد افندی

(حاجی چلبی) نامیله بنام اولوب شهیردر . علمادن ابراهیم افندینك مخدومیدر. خطاط شهیر حافظ عثمان افندیدن ماذوندر . (١١٦٠) ده درسعادتده وفات ایتدی . مرکز افندی

قبرستاننده مدفوندر . آثاری : (شرح علی قصیدهٔ نونیه لمولانا خضر بك) ، (رفدالنصر) ، (شرح استعاره) ، (حاشیه علی الجامی) ، (الدرر السنیة فی فضائل الدولة العثمانیه) ، (فیض الهادی فی حل مشکلات شاهدی) ، (سماط عصمت ـ مجموعهٔ علوم) در . طریقت نقشبندیه‌یه منتسب ایدی . طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . (قاضی میرحسین میبدی) نك حکمت قدیمه‌دن باحث (جام کیتی‌نما) سنی‌ده ترجمه ایتمشدر. (١١٤٥)ده وفات ایده‌رك (اسکدار) ده (قره‌جه‌احمد) مزارستاننده خرمنلکه کیدن جاده‌نك صوکنه دفن ایدیلن شهری عصمت سلیمان افندی‌ده معارفمند برذات ایدی . (پند عطار) ه مفصل برشرحی واردر .

عبدالله پاشا « کوپرولو زاده ابو نائله عبدالله پاشا »

صدر شهید کوپرولو زاده مصطفی پاشانك اوغلی وشیخ الاسلام فیض‌الله افندینك دامادی اولوب سیفاً، قلماً خدماتی سبق ایدن علماء وزرادندر. والیلك وقوماندانلقله برخیلی سیاحتدن صوکرا شرق سر عسکری تعیین اولونه‌رق (١١٤٨) ده شهیداً ارتحال ایله‌دی . علوم عربیه‌دن باخصوص علم قرائت قرآن‌ده صاحب اختصاص ایدی . جد عالیلرینك بنا کرده‌لری اولان کتبخانه‌ده (الافادة المقنعة فی قراءة الائمة الاربعة) اسمنده قرائتدن براثریله اشعار عربیه‌سندن برقسمنی حاوی (دریات ـ نخبة الاشعار) نامنده ادبیاتدن برتألیفی واردر .

بو عائله‌دن (اسعد پاشا) (قصهٔ یوسف وزلیخا) یی ترجمه (نعمان پاشا) ده (رسالهٔ قشیریه) یی تلخیص ایتمشدرکه هر ایکیسی‌ده مذکور کتبخانه‌ده موجوددر .

یوسف زاده عبدالله حلمی افندی

آماسیه فضلاسندن شیخ القراء یوسف افندی زاده محمد افندینك صلبندن بیك سکسان بش تاریخنده آماسیه‌ده تولد ایله‌دی . علم قرائتده یکانهٔ دوران اولان صاحب ترجمه علوم وفنون سائره‌ده دخی وقوف تام اصحابندن برکنز فضل وعرفان ایدی. وجوه قرائتی پدرندن علوم عربیه‌یی مصاحب پاشا خواجه‌سی فاضل ابراهیم افندیدن، علوم عقلیه‌یی قره‌خلیل افندیدن اخذ و تحصیل ایتدی . قرق سکز تاریخنده چورلیلی علی پاشانك صدارتنده سرای همایون خواجه‌لغنه تعیین اولونوب فیوضات علمیه‌سندن استفاضه اولوندی . صوکرالری تألیف آثاره باشلایه‌رق اخلافه یادکار براقدیغی تألیفاتی تدقیقات علمیه‌سنه دالدر .

بخاریٔ شریفه یکرمی سکز سنه ظرفنده اوتوز جلد اوزره برشرح مفصل یازمشدر .

تأليف بهين مذكورى حضور شهرياري‌يه اهدا ايليه‌رك پك زياده تقدير وتحسين وبيك آلتون وبرقات لباس فاخر ، بر سمور كورك احسانيله تلطيف وتسرير بيورلمشدر .

مشار اليهك سراى همايون كتبخانه‌سنده تدريس ايلدكلرى بخارئ شريفى اكمال ايله ختام دعاسى ايچون ترتيب اولنان مجلسده ذات شاهانه‌دخى حاضر بولونه‌رق تحقيقات عقليه‌ونقليه‌سندن كسب انشراح بيورمشلردر .

بخارئ شريف شرحنى فاتح سلطان محمد خان غازى جامع شريفنده‌كى كتابخانه‌يه وضع ايلديكى وقت صاحب ترجمه حضور پادشاهى‌يه دعوت اولونه‌رق بو دفعه دخى التى بيك غروش عطيه‌يه مظهر اولمشدر . ذكر اولونان شرح لطيف شروح متداوله‌نك مباحث و تدقيقات مفيده‌سنى وبر چوق زوائد نوادرى محتوى بر اثر بهتردر . فاضل مشار ليه حج شريفه نيت ايتديكندن فضل وكمالندن حصه‌ياب تعلم اولمش اولان اسبق صدر اعظم يكن حمد پاشا تهوين احتياجات سفريه‌يه مداراولمق اوزره بيك آلتون اهدا ايتمشدر. حجاز وشام علماسى مشاراليهك احاطه و قدرت علميه‌سنه ، بالخاصه علم تفسير و حديث وقرائتده اولان اختصاص عظيمنه واونسبتده دلپذير تقريرينه مفتون وبرچوغى فرصتى غنيمت بيله‌رك مجاز ومأذون اولمشلردر . يارم عصر جوامع ومدارسده نشر علوم ايله اشتغال ايلديلر . طريقت عليهٔ خلوتيده اورتا قول تعبير اولونان (يكيت باشى احمد شمس الدين مرمره‌وى) شعبه‌سى مشايخ كرامندن (شيخ الياس ساقيزى) دنده اكمال سلوك طريقته موفق اولديلر .

شعرده انتسابلرى اولمغله حلمى مخلصيله عربى ، فارسى و تركى منظوماتى واردر . ازجمله بر نعت نبويسندن :

فضاى دركهك كان عطادر يا رسول‌الله
جناب ملجأ اهل رجادر يا رسول‌الله

سكسان ايكى ياشلرنده ايكن (توفى علامة الزمان) تركيبنك دلالتى اولان بيك يوز آلتمش يدى تاريخنده ارتحال ايده‌رك (طوپ قپو) خارجنده (مالتپه) جاده‌سنده‌كى قبرستانك صاغ طرفى وسطنه دفن اولونديلر .

مؤلفات فاضلانه‌لرينك بعضيلرى بر وجه آتيدر :

١ — بخارئ شريف شرحى (نجاح القارى) : اوتوز جلد اوزره مرتب اولوب خط دستيله محرر برطاقمى فاتح كتبخانه‌سنده برر طاقمى‌ده حميديه ايله ولى‌الدين افندى ، برطاقمى‌ده (سيروز) كتبخانه‌سنده‌در .

٢ — مسلم شريف شرحى (عناية المنعم) : يدى جلد أوزره نصفه قادار برشرح اولوب برطاقمى (حميديه) كتبخانه‌سنده‌در .

٣ — النفحة الفائحه فى تفسير سورة الفاتحه

٤ — حاشية بيضاوى على سورة الملك

٥ — حاشيه على آداب ميرابى الفتح

٦ — حاشية على الخيالى

٧ — حاشية على قره داود من المنطق

٨ — حاشية على شرح قاضى مير

٩ — روضة الواعظين

١٠ — قافيه نامه : هرعربى لغت فارسى ايله شرح ايدلمشدر . برنسخه‌سى (نور عثمانى) كتبخانه‌سنده‌در .

١١ — رد القرائة بالشواذ . علم قرائتدن

١٢ — بيان مراتب المدات «

١٣ — تحفة الطلبة فى بيان مدات طرف الطيبة «

١٤ — ايتلاف «

١٥ — مخارج الحروف

١٦ — زهرة الحيوة الدنيا «

١٧ — رسالهٔ حرف الضاد الصحيحه « وسائره‌در .

١٨ — كلام السنى فى مولود المصطفى

مجموع آثارى (٥٥) پارچه اولوب (٢٨) ى‌ده علوم سائره‌يه دائردر . تلاميذينك الك مشهورى اسكدارده مدفون (مفتى زاده محمد صادق ارزنجانى) ايله بروسه‌ده مدفون (بندر) لى شيخ القرا (ابو بكر) افنديلردر .

عثمان فائق افندى « كورجى زاده »

علماى ادبادن برذات اولوب (آماسيه) ليدر . (١١٥١) ده وطننده ارتحال ايتدى . بورمه مناره اتصالنده بنا كرده‌سى اولان كتبخانه جوارنده مدفوندر .

مرتب ديوانيله ملا على القارينك احاديث اربعينه مفصل شرحى واردر .

عربانی عثمان افندی [١]

فضلای بنامدن بزذات اولوب (كليس) ليدر . (١١٦٨) ده مدينهٔ منورهده ارتحال ايدهرك حضرت عثمان جوارينه دفن ايدلدی .

بروجه‌آتی آثاردن باشقه‌لری مخدومنك خانه‌سنده يانمشدر :

(خير القلائد شرح جواهر العقائد) اسمنده‌كی مطبوع (قصيدهٔ نونيه) شرحيله (شرح قصيدهٔ همزيه ، شرح حزب الاعظم ، شرح قصيدهٔ ابن قضيب البان ، شرح عوامل ، شرح الالفية ، مرصاد المراد شرح تخميس بانت سعاد ، شرح الحجازية)

مخدومی محمد افنديك‌ده (ولديه) شرحی واردر .

(قصيدهٔ نونيه) شرحنك خط دستيله محرر نسخه‌سی نور عثمانيه كتبخانه‌سنده‌در .

عثمان بن يعقوب «كماخی» واعظ

زمرهٔ مصنفيندن بزذات اولوب (١١٧١) تاريخنده درسعادتده ارتحال ايله‌دی .

آثاری :

(حاشيه على تفسير النبأ للبيضاوی ، حاشيه على تفسير الفاتحه ، شرح حزب اعظم ، توضيح الاسرار شرح بركات الابرار فی العقائد ، المهيأ فی كشف اسرار الموطأ للامام محمد الشيبانی ، تنوير السند فی ايضاح رموز المسند ـ اعنی ابا حنيفه ، سلم الفلاح فی شرح نور الايضاح ، تسهيل السلم ـ شرح ديباجهٔ سلم) ومشهور (مطول) یده (محاسن الادب) اسميله اختصار ايتمشدر.

عاكف مصطفى افندی «مفتی»

فضلا وادبادن بزذات اولوب (آماسيه) ليدر . (كلدی يتمش اوچده امر ارجعی) دلالتی اولان (١١٧٣) ده وطننده ارتحال ايتدی . مقاصده تعليقاتی ، مرتب ديوانی ، مقامات حريری طرزنده (٣٢) مقامه‌اوزره (بديعه) اسمنده براثری واردر. اواخر حياتنده مفتيلكدن چكيله‌رك سلطان بايزيد ثانی مدرسی اولمشدی . پدری بايرام افندی‌ده علما وشعرادن اولوب (عيدی) مخلصلی ديوان صاحبيدر.

---

[١] ايزميتلی عربانی علی افندی (١١١٢) تاريخنده بروسه‌ده وفات ايدەرك (پونار باشی) قپوسی مزارستاننه دفن اولوندی . (لوكان فيهما الهة) آيت كريمه‌سنك تفسيرينه دائر اثری واردر .

عثمان بن علی موقوفاتی

سلطان محمود اول دوری فضلاسندن اولوب (١١٧٩) ده درسعادتده وفات ایتدی . اخلاق وتصوفدن باحث (طریقة الابرار) اسمنده‌کی غیر مطبوع اثری واردر .

عبدالرحمن بن احمد افندی

فضلا وارباب تقوادن برذات اولوب (بشکطاش) لیدر . (١١٧٠) تاریخلرنده مجاور بولوندیغی (مکهٔ مکرمه) ده ارتحال ایتدی .

آثاری :

(رسالة الهادیة الی جادة الفرقة الناجیة ، ترتیب اللآلی فی سلك الامالی ، تورکجه منظوم کلشن راز) در

علی افندی

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب (برکی) لیدر . (آق‌حصار) ده تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایده‌رك (١١٨٥) ده ارتحال ایتدی . (شرح مواقف ، تفسیر بیضاوی) یی ترجمه ایتدیکی (المشهود والمسموع) ده مندرجدر .

عبدالله افندی

علوم عربیه متخصصلرندن برذات اولوب (همشین) لیدر . (١١٩٠) تاریخنده استانبولده وفات ایتدی .

آثاری :

(حاشیه علی ابی‌الفتح ، رساله من الفرائض ، رساله فی الاختیار الجزئی ، رساله من الحساب ، حاشیه علی مختصر المنتهی) در .

عبدالله افندی «عبدالله بن محمد»

معلومات واسعه صاحبی فاضل برذات اولوب (کوتاهیه) لیدر . (١١٩٩) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك (مسکینلر اوکی) دینیلن موقعده‌کی قبرستانه دفن ایدیلدی .

(انموذج العلوم) طرزنده یوز یکرمی فندن باحث (فرائد الفنون) اسمنده باعث استفاده براثری واردر. (١٢٦٠) تاریخلرنده ارتحال ایدن (هدیهٔ ابرار) مؤلفی مدرسیندن (مصطفی رشدی) افندی‌ده (کوتاهیه) دن یتیشن علمادندر .

عمر بن علی ایسپیری

فضلادن وفاتح جامع شریفی درسعاملرندن برذات اولوب (ارضروم) ملحقاتندن (ایسپیر) لیدر. (اسکدار) نیابتندن صوکرا (١٢٠٢) تاریخنده ارتحال ایتدی . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر : (لب التصریف)، (اسان الانسان فی المنطق)، (حصول المطالب فی التصوف)، (هدیة الحاج فی المناسك) در. (رسالهٔ جودیه تفسیر آیة فی القصة النوحیه)، (رسالهٔ مختصره فی الفرائض)، (معین الاخوان فی المنطق) اسملرنده‌کی خط دستیله محرر رسائلی‌ده اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در.

فاتح کتبخانه‌سنده اون بش فصل اوزره مرتب عربی‌العباره (سرور قلوب الناظرین فی بیان معجزات سیدالمرسلین) اسمنده براثری‌ده واردر .

عصام‌الدین افندی «ابوالعصمة مصطفی عصام‌الدین افندی»

فضلای قضاتدن برذات اولوب (اسکدار) لیدر. طریقهٔ نقشبندیدر (١٢٠٣) تاریخنده (اسکدار) ده ارتحال ایلدی . آثاری :

اقصی المفاد فی ترجمة الشرحین وکنه المراد فی بیان بانت سعاد [١] .

میزان العجم .

التحفة الضاریة فی شرح قصیدة الانصاریة .

الشعشعة القمریة فی شرح القصیدة المضریة .

التنصیص المنتظر فی شرح ابیات التلخیص والمختصر (مطبوعدر) .

---

[١] ١٠٢٨ ده استانبولده وفات ایده‌رك ترسانه آردینه دفن ایدیلن (محمد فائز بن احمد طربزونی) نکده تورکجه بر شرحی واردر .

ترجمهٔ مفاتیح‌الدریة .
شرح نوابغ‌الکلم .
شرح عروض اندلسی . (مطبوعدر)
زادالعباد فی شرح زخرالمعاد .
(مفاتیح‌الدریة) عربی‌العباره قواعد فارسیه‌درکه مؤلفی ابو بکر سیواسی زاده مصطفی افندی‌در .

عمر فیضی افندی

علمای متأخرین‌دن برذات اولوب (توقات) لیدر . (۱۲٦٥) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلدی . آثارینك اك مشهوری اولان (درالناجی) اسمنده‌کی بین‌الطلاب متداول اولان مطبوع (ایساغوجی) شرحیدر. آثار سائره‌سی (حاشیه علی شرح‌السید علی‌المختصر) ، (شرح رسالة الموسویة فی‌الاقیسه) ، (حاشیه علی بحث جهت وحدت للفناری) در.

علی شکری افندی

عصر اخیرده یتیشن علمای بنامدن اولوب کریدك قندیه قصبه‌سندندر . مقدمات علومی سابق‌الترجمه حسین‌حسنی کریدیدن تعلم ایتدکدن صوکرا درسعادته عودتله آتی‌الترجمه (ویدینی) مرحومدن تکمیل تحصیل ایده‌رك مملکتنه عودتله نشرعلوم وافتا ایله اشتغال ایله‌دی . (۱۲٥۷) ده مملکتنده ارتحال ایتدی . ویردیکی فتوالری ایکی جلد کبیر اوزره جمع ایتدیکی کبی آیریجه بر فتوا کتابی‌ده تألیف ایتدی . بونلردن باشقه فرائضدن تورکجه بر اثر مستقلی وسلطان محمود عدلی دورنده منجم باشی اولان حسین حسنی افندینك علم زیجدن تألیف ایتدیکی رساله‌سنه شرحی واردرکه آثارینك جمله‌سی ازمیرده منظورم اولدی .

عبدالله اخیسقه‌وی

ابو محمد عبداه ضیاءالدین آخیسقه‌وی

ذوفنون ، فاضل برذات اولوب (۱۱٤٦) تاریخنده (آخیسقه) نواحیسندن (اوزغور)

ناحیەسنك (اوریالا) قریەسندە دنیایە کلمشدر . زمان صباوتندە علمادن بولنان پدریلە برابر (شام)ە کیدەرك برمدت (صالحیە) دە اقامت اثناسندە علوم ابتدائیە تحصیلنە مبادرت ایلیوب بنە برلکدە وطننە عودتلە پدرندن مع تجوید قرآن کریم وعلوم آلیە تعلم ایلەدی . پدرینك وفاتندن صوکرا (قارص)ە کیدەرك مشاهیر فضلادن (اسماعیل بن محمد برکشادی) دن علم اصول فقه وعلم حدیث قرائتلە معلمی طرفندن (ضیاءالدین) لقبنی آلەرق اجازت آلدی . بر آز صوکرا (ارضروم)ە رحلت وعلماء بلدە ایلە مصاحبت ایلیوب (دیاربکر)ە عزیمتلە فحول علمادن (کوچك احمد زادە ابی بکر) افندیدن صحیح بخاری و (مختصر ابن حاجب) و (بوزجی زادە عمر) افندیدن علم تفسیر وعروض ایلە فنون ریاضیەدن حساب ، هندسە ، میقات (اصول ارتفاع) اوقویەرق بوندن اخذ اجازتە موفق اولدی .

بعدە استادی عمر افندینك فضلای مصردن شیخ عبدالسلام ارزنجانی‌یە خطاباً یازیلان مکتوبنی حاملاً (مصر) ە کیدەرك فاضل مشارالیهدن بخاری ، اصول حدیث ، دررالاحکام ، علم قرائت وسائرە اوقویەرق اصولی دائرەسندە تکمیل نسخ ایلەدی و (١١٧٥) تاریخندە (استانبول)ە کلەرك برطرفدن نشر علومە ، برطرفدندە تألیف آثارە باشلادی .

بر آرالق ادرنە طریقیلە بوسنە قطعەسنە سیاحتلە ایکی سنە دوام ایدن بوسیاحتی اثناسندە و (١١٨١) تاریخندە اکبر مؤلفاتی اولوب تفصیلی آتیدە مندرج (روامیزالاعیان) نی تألیفە مباشرت ایتدی . بعدالسیاحە استانبولە عودت وفریضۀ حج شریفی ایفا مقصدیلە شام ، قدس طریقیلە حرمین شریفینی زیارتدن صوکرا (استانبول)ە معاودتلە ساکن اولدیغی (آیاصوفیە) مدرسەسندە و (١١٩١) تاریخندە مارالبیان (روامیزالاعیان)ی اکمالە موفق اولدی . (١٢٢٨) تاریخندە ارتحال ایدەرك (اسکدار) دە (قرەجە احمد) مزارستاننك (سکودلی‌چشمە) دینیلن جهتنە دفن ایدلدی .

آثار فاضلانەلری :

(١) روامیزالاعیان فی بیان مزامیر العهود والازمان جلد ٥
(٢) لوامع‌النور (مختصر الکتب الستە بحذف المکررات) « ٤
(٣) حاشیە علی الدرر .
(٤) مرقاة الطریقةالمحمدیة ومرضاةالشریعة الاحمدیة .
(٥) جامع‌الفصول فی علمی‌الفروع والاصول .
(٦) مباهج ألاخوان ومناهج قوانین‌المیزان (شرح ایساغوجی) .
(٨) منسك لطیف .

(٨) رساله فى حق المسافر .
(٩) رساله فى الطب والقيافة
(١٠) رموز الحقايق وكنوز الدقايق فى الطب .
(١١) بديع النظام فى الجغرافيا .
(١٢) مختصر روامیز الاعيان .

*
* *

روامیز الاعیان حقنده تفصیلات

عربی العباره ، بش جلد كبير اوزره مرتب اولان بواثر جسيمك مؤلف يازيسيله محرر ایکی طاقمندن بری (غلطه) مولویخانه‌سی كتبخانه‌سنده ، دیکری (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده موجود اولوب جلد اعتباریله حاوی اولدیغی مندرجاتنك خلاصهٔ فهرستی بروجه آتیدر :

جلد ١ : مناقب العلم وفضائل اهله وتفاصيل فنونه وذكر الملائكة والجن والشياطين واصنافهم وبيان حقيقة الانسان وتفصيل الافلاك ومافيها وتفصيل العناصر والارض ومافيها من البحار والاقاليم ومافيها .

جلد ٢ : سير محمد (صلعم) ومناقب اصحابه .

جلد ٣ : مناقب كبار تابعين وائمهٔ محدثين ومناقب امام اعظم وطبقات اصحابه .

جلد ٤ : مناقب امام مالك وطبقات اصحابه ومناقب امام شافعى وطبقات اصحابه ومناقب امام احمد بن حنبل وطبقات اصحابه .

جلد ٥ : طبقات الملوك الجاهلية والملوك الاسلامية والحكماء والشعراء وبيان ملل الناس وانحالهم.

ابواب وفصول اعتباریله یدی باب اوزره مرتب اولان برنجی جلد مندرجاتنك فهرسی :

برنجی باب

مباحث علمه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : مناقب العلم وفضائل اهله .
ایکنجی فصل : کشف العلم وبیان ماهیته وتقسیمه .
اوچنجی فصل : اسماء العلوم والفنون .

ایکنجی باب

اولی العلم وذوی العقوله دائر اولوب ایکی فصلدر :

برنجی فصل : مباحث الملئکة وبیان اصنافهم .
ایکنجی فصل : مباحث الجن والشیاطین .

اوچنجی باب

مباحث انسانه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : مباحث النفس الناطقة وقوی الانسانیة .
ایکنجی فصل : مباحث بدن الانسان وبیان کیفیة ترکیبه وعجایبه .
اوچنجی فصل : مباحث اصناف الانسان و بیان تفرقهم فی اقطار الارض .

دردنجی باب

فلکیات ایله طبقات الافلاك وعناصره دائر اولوب درت فصلدر :

برنجی فصل : بیان فلك الافلاك والعرش والکرسی .
ایکنجی فصل : بیان الکواکب الثوابت والبروج الاثنی عشر ومنازل القمر .
اوچنجی فصل : الکواکب السبعة السیارة .
دردنجی فصل : مباحث الزمان وحرکة الافلاك .

بشنجی باب

عنصریات ایله کرات العناصره دائر اولوب درت فصلدر :

برنجی فصل : کرة النار واحوالها .
ایکنجی فصل : کرة الهواء .
اوچنجی فصل : کرة الماء .
دردنجی فصل : کرة الارض .

آلتنجی باب

اقالیم حقیقت وعرضیه یه دائر اولوب ایکی فصلدر :

برنجی فصل : خط استواء .
ایکنجی فصل : اقالیم سبعه .

يدنجی باب

مركبات عنصريه‌يه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : معدنيات وكيفية تكوناتها .

ايكنجی فصل : نباتات .

اوچنجی فصل : حيوانات .

عصمت ابراهيم بك

فضلادن بر ذات اولوب ملاطيه‌لی رائف اسماعيل پاشانك مخدوميدر . دور مناصب علميه ايله روم ايلی قاضيعسكری اولدی . اواخر عمرنده سليميه شيخی نقشبنديه‌دن (شيخ نعمةالله) افندی‌يه انتساب ايتمشـدی . اوغلو حكمت بكك سويله‌ديكی (كوچدی عصمت بك افندی عالم ماهرايدی) مصراعنك دلالتی اولان (١٢٢٢) ده وفات ايده‌رك (اسكدار) ده (نوح‌قيوسی) قبرسـتاننه دفن ايدلدی . امام زمخشرينك (اساس‌البلاغة) سـنك مجازياتنی اختصار ايده‌رك (الايجاز فی‌اختصاص‌المجاز) تسميه ايله‌دی . (حاشيهٔ فناری) وسائره كبی آثاری‌ده واردر .

محرمك اون يدنجی جمعه كونی تولد ، ينه محرمك اون يدنجی كونی وفات ايتمشدی‌كه روز وفاتلری يوم ولادتلرينه تصادف ايله‌ديكی اتفاقات غريبه‌دندر . احوال سياسيه‌يه‌ده واقف ايدی مكالمه‌لرده مرخص صفتيله بولنور ابراز لياقت ايدردی. طبيعت شعريه‌سی‌ده واردر .ترجمهٔحالی شعرا فصلنده محرر شيخ‌الاسلام عارف حكمت بكك پدرلريدر .

عبدالرحيم بن اسماعيل (عاكف زاده ـ حفيد عاكف)

فضلادن برذات اولوب اماسيه‌ليدر. استانبول‌قاضيسی‌ايكن (١٢٢٣) تاريخنده‌وفات ايده‌رك شهزاده جامع شريفی حظيره‌سنه دفن ايدلدی . مؤلفاتی غير مطبوعدر . (شعلة‌اليقين)، (عنوان المشايخ)،(تقريب‌المبتدی)، (سبيل‌السالكين)، (مهمات صوفيه)،(كتاب‌المشهودوالمسموع فی‌تراجم المشايخ والعلما) ، (مرآت الناظرين فی‌منبهات المتصوفة‌الطاهرين) در. طريقهٔ نقشبندی اولديغی بر نسخه‌سی يحيی افندی كتبخانه‌سنده موجود (مرآت الناظرين)ك نهايتنده مذكوردر . برده (مجلة المحاكم) اسمنده فتاواسی واردر . (١١٩٢) تاريخنده وطنی اولان (آماسيه) ده وفات

ایدن پدری (اسماعیل بن عاکف مصطفی) ده فضلادن برذاتدر. (مقسم‌الفنون) ، (قصائد میمیه وعینیه) جملهٔ آثارندندر .

مترجم قاموس احمد عاصم افندی

فضلا وادبادن متفنن ومتبحر برذات اولوب (عینتاب) لیدر . علوم آلیه‌یی وطنی علماسندن عمر زاده حافظ وحاجی حسن زاده افندیلردن وعلوم عالیه‌یی مشاهیر فضلادن صاحب تألیفات (خواجه نجیب) افندیدن تحصیل وفنون شعر وادبی پدرندن تکمیل ایده‌رك (قالمادن خاك مذلتده همان ای عاصم ـ عازم سوی سماسای ستانبول اوله‌لم) زمزمه‌سیله (١٢٠٤) تاریخنده استانبوله کلوب برمدت صوکرا ترجمه‌سنه موفق اولدیغی (برهان‌قاطع) ه مکافاةً طریق‌علمیه‌ده حرکت خارج رتبه‌سنه نائل و (١٢٣٠) سنه‌سنده ترفیعاً (سلانیك) مولویتنه واصل اولدی . وبومولویتدن معزولاً (١٢٣٥) تاریخنده اسکدارده نوح‌قویوسنده‌کی خانه‌سنده‌ارتحال ایله‌یوب خرمنلقدن مسکینلره کیدن یولك صاغ طرفنده‌کی سد اوزرینه دفن ایدلدی .

(١٢٥٨) تاریخنده‌وفات‌ایدن‌مخدومی خواجه‌حامدافندیه‌یانده‌مدفوندر. کتابهٔ‌سنك‌مزاری بروجه‌آتیدر: ولنعم‌هذاقبرفاضل‌الزمان‌وحیدالدوران‌مترجم القاموس‌المحیط‌والبرهان‌القاطع‌ومترجم سیرالمنظومةالحلبی‌وشارح منظومةالامالی وصاحب التصانیف فی‌الفنون المتنوعه‌اعنی‌والدنا واستاذنا ابی‌الکمال‌الحاج السید احمد عاصم‌العینتابی المأمور فی‌تحریر وقایع‌الدولة المحمودیةالعثمانیة سابقاً رحمةالله علیه الی یوم البقا : لروحه الفاتحه (١٢٣٥)

لسان مادر زادیله برابر عربی‌وفارسی‌کبی ایکی‌اساسلی‌لسانه‌وقوف‌تامی وبولسانلرادبیاتنده‌کی اقتدار وکمالی شاعر نابی‌نك (ان‌اثارنا تدل علینا. فانظروا بعدنا الی‌الاثار) بیتی مصداقنجه کون کبی اشکاردر .

صدراسبق سعید پاشانك (غزته‌جی‌لسانی) اسمنده‌کی رساله‌سنده فرانسزجه‌یه‌ده واقف اولدیغی محرردر .

فقط‌مسلم انام اولان‌بوقادار فضیلتیله‌برابر من‌جهةالدنیا رفاه وسعادته‌نائل اولامادیغی (رقیب ویاردن‌شکواسی یوقدر عاصم زارك. انك فریادی آنجق بخت ناهمواردندر هپ) (نیجه برخدمت مخلوق ایله مخذول اوله‌لم . سائل‌حق اولالم نائل مسؤل اولالم) ترانه‌لرندن‌ده اکلاشیلمقده‌درکه بالوجوه شایان نظر بولونان بو نقطه طالعی سرنکون اولان بعض ارباب فضیلتی حسب‌البشریه دوچار تأمل ایتمکده‌در .

عینتاب اعیانندن نوری پاشا وقعه‌سنده کتابلری اشیاسیله برابر تباه اولدیغی واستانبولده‌کی

خانه‌سی‌ده یانه‌رق بو وجهله‌ده فلکك سله‌سنه اوغرادیغی یازیلان بیتلرنده‌کی تلهفاتنه سبب اولان وقایعدندر .

وقعه نویسلك مأموریتنه تعیینی (١٢٢٢) سنه‌سی استعفا ایدن عاصم بکدن صوکرادر .

آثار فاضلانه‌لری : (١) (ترجمهٔ قاموس)

متن اثر فاضل یمانی (مجدالدین فیروز ابادی) آثار مخلده‌سندن اولوب التمش بیك ماده‌یی جامعدر. مؤلفك خط دستیله محرر نسخهٔ اصلیه‌نك خطهٔ یمانیه‌نك (زبید) قصبه‌سی کتبخانه‌سنده محفوظ اولدیغی مرویدر .

بو اثر (٩٦٣)ده وفات ایدن مرکزافندی زاده شیخ احمد افندی طرفندن (بابوس) اسمیله وبر جلد کبیر اوزرینه ترجمه ایدلمش اولدیغی مشایخ فصلنده مذکوردر .

علماء عثمانیه‌دن (١٠١٠) ده وفات ایدن (داود زاده محمد) افندی طرفندن‌ده (الدراللقیط فی اغلاط القاموس المحیط) اسمیله تنقیح ایدلمشدرکه بو نسخه‌لری استانبول کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر .

عصر اخیر فضلاسندن لبنانی (فارس) افندینك (الجاسوس علی القاموس) اسمنده‌کی اثر مطبوعلری ذهولات قاموسی مبین اولمق دولاییسیله دقایق علم لغتله متوغل ذوات ایچون باعث استفاده آثاردندر .

عاصم افندینك ترجمه‌لری بر کره مصرده ایکی دفعه استانبولده طبع اولونمشدر .

(برهان قاطع) ترجمه‌سندن صوکرا بش سنه‌ده اکماله موفق اولدیغی بو اثر قیمتدارینی سلطان محمود عدلی‌یه تقدیم ایده‌رك مظهر تقدیر ومکافات شهریاری اولمشدی .

(٢) (ترجمهٔ برهان قاطع) متن اثر (حسین بن خلف تبریزی) نك اولوب (هندستان) ك (کالکته) شهرنده طبع اولونمشدر . عاصم افندی بو ترجمه‌سنی شهید سعید سلطان سلیم ثالثه تقدیم ایده‌رك نائل تقدیر تاجداری اولمش وبو تقدیر جمله‌سندن اولمق اوزره مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنه‌رق نسخ مطبوعه‌سنك کندوسنه اعطا واحسانی فرمان بیورلمشدر.

(٣) (ترجمهٔ سیر حلبی)

سیر و غزوات پیغمبریدن باعث اولان متن اثر راغب پاشا خواجه‌سی شهرتیله بنام حلبی الاصل ابراهیم افندی طرفندن تألیف وعاصم افندی طرفندن ترجمه اولنمشدر .

(٤) (مرح المعالی فی شرح قصیدة الامالی)

متن قصیده مشاهیر علمادن (سراج الدین علی بن عثمان اوشی) نك مسائل اعتقادیه‌یی مبین (قصیدهٔ امالی) شهرتیله بنام اولان منظومه‌سی اولوب صاحب ترجمه عاصم افندی طرفندن تورکجه ومفصل برصورتده شرح اولنمشدرکه متداول شرحلرك جمله‌سنه فائقدر .

(٥) (تحفهٔ لغت عربیه)

مبتدی و متوسطلرك لغات عربیه تعلمنی تسهیل مقصدیله یازلمش بر اثردر .

(٦) (تاریخ عثمانی)

زمانی وقایعنی حاوی ایکی جلد بر اثردرکه طرز تحریرینه دائر (جودت) تاریخنده براز معلومات واردر .

(٧) (ترجمهٔ مظهرالتقدیس بخروج طائفة الفرانسیس)

فرانسزلرك مصره دخوللرندن خروجلرینه قدر یومیه ظهوره کلن وقایع مصریه حقنده علماء مورخیندن (شیخ عبدالرحمن جبرتی) نك قلمه الدیغی اثر تاریخیسنك ترجمه‌سیدرکه (١٢٤٨) تاریخنده وفات ایده‌رك اسکدارده (حضرت نصوحی) درکاهنه دفن ایدیلن حکیم باشی (مصطفی بهجت) افندی طرفندنده ترجمه ایدلمشدر .

نتیجه : حضرت مترجم عثمانلیلرك اولیای عرفانندن معدود باخصوص (قاموس) و(برهان) ترجمه‌لریله ایتدیکی خدمت علمیه‌سی اونودلماز بر همتدر .

عطاءالله محمد افندی

(شیخ الاسلام) شریف محمد افندینك مخدومیدر . (ابو اسحق زاده) شهرتیله بنامدر . (١٢٣٦) تاریخنده (کوزل حصار ــ آیدین) ده وفات ایتدی . جامع عتیق ساحه‌سنده مدفوندر . سکوتی مقالنه ، حلمی انفعالنه غالب ایدی . مرتب دیوانی تقریضات و منشآتی عقائد وهابیه‌نك رد وابطالنه دائر قاضیعسکر (علی زاده) افندینك رساله‌سنه شرحی واردر .

فتاوادن (بهجه ، نتیجه ، فیضیه) نك الفاظ و عباراتنی تلخیص وتنقیحه همت ایله‌مشسه‌ده تفسیر بیضاوی‌یه یازدیغی ترکی حاشیه‌یی اتمامه موفق اولامامشدر . (برهان قاطع) ه کوزل بر تقریضی واردر . (علی القاری) نك‌ده مناسك حجنی اختصار ایتمشدر .

عبدالله افندی «قیم زاده»

فضلای متأخریندن برذات اولوب (کنغری ــ چانغری) لیدر . آثارینك اك مشهوری بین‌العلما متداول اولان فناری حاشیه‌سی‌در . (١٢٣٩) تاریخنده قدس شریف مولویتنی اکمالدن صوکرا یولده کلیرکن (شعوز) نام محلده وفات ایله‌دي .

آثاری :

(حاشیهٔ فناری ، حاشیه علی الجلال ، حاشیه علی الخیالی ، حاشیه علی التهذیب ، حاشیهٔ آداب میری) در .

عبدالله افندی «تیره‌وی»

علوم عربیه‌ده اکتساب رسوخ ایله‌ین علمادن اولوب (تیره) لیدر . فرائضدن (سراجیه)یه (فوائد سراجیه) نامیله مکمل برشرحی (وعملوا الصالحات) آیت کریمه‌سنده‌کی صالحات کلمه‌سنك مفعول مطلق اولدیغنه قائل اوله‌رق (صرف ، نحو ، وضع، کلام ، حکمت ، الهی ، معانی ، اصول) علملرینه تطبیقاً شرحنه دائر رساله‌سیله (رسالة فی کرامة بنی آدم ، رساله فی قوله تعالی المال والبنون زینة الحیوة الدنیا ، رساله فی الاختلافات فی العقل ، رساله فی کلمة دون ، رساله فی حدیث احب الکلام الی الله سبحان الله والحمدلله ، رساله فی لااله الاالله ، رساله فی حدیث آخر مایخرج من قلوب الصدیقین حب الجاه ، رساله فی الخضر والالیاس ، رساله فی العلم ، رساله فی قوله تعالی انا نزلنا) اسملرنده رساله‌لری واردر . لسان تصوفه‌ده واقف اولدقلری اثرلرندن استدلال اولونمقده‌در .

بوولایت مشاهیر علماسندن اوده‌مشلی (چاقر احمد زاده) بدایهٔ صاحب ترجمه‌دن تعلم ایلمشدر . (١٢٤٩) تاریخنده (تیره) ده ارتحال ایله‌دی . استاسیوندن حکومته کلن یول اوزرنده‌کی اوفق قبرستانده مدفوندر .

سنك مزارنده عبارهٔ آتیه محکوکدر :

«مصنفیندن تیره‌وی السید عبدالله زهدی روح شریفلرینه فاتحه اهدا اولنه سنه ١٢٤٩»

(١٢٥٥) ده وفات ایدن مخدومی احمد افندیده یاننده مدفوندر .

نحودن (امتحان الاذکیا) یه حاشیه یازان (عبدالعزیز) افندی ایله و (٩٦٠) ده (سورهٔ تغابن) ایله (سورهٔ معوذتین) ه تفسیر یازان (رمضان بن محمد الشهیر بسعی) و (١٠٠٠) ده (تیره) ده مفتی اولان فقهدن (بحار الزاخرة) شارحی (حاجی محمد) ده (تیره) دن یتیشن فضلادندر .

عبدالرحیم افندی «خواجه»

مشاهیر علمادن منتشالی (پالا بیق محمد) افندی مرحومك برادر فضیلتمندیدر .

کندیسندن صوکرا میدان فضیلتده اوکعبده برذاتك کورولمدیکنی مورخ فاضل (جودت پاشا) تاریخنده ذکر ایدییور . مدت مدیده فاتح مدارسنده اختیار انزوا ایله‌دی .

(علی قوشجی)نك علوم عربیه‌نك همان کافه‌سندن باحث اولان (عنقود الزواهر) ینه یازدیغی مطبوع شرحدن فضلی مستبان اولور .

بعض تعلیقاتی‌ده واردر . (١٢٥٢) تاریخنده وفات ایده‌رك ادرنه‌قپوسی خارجنده (ابراهیم حلبی) مرحومك یاننه دفن ایدیلدی . برمدت سرای همایون معلملکنده بولوندیلر .

عبدالله ایوبی

رئیس القراء عبدالله بن محمد صالح ایوبی

افاضل عثمانیه‌دن برذات اولوب (ایوب سلطان) محله‌سندندر . علوم آلیه‌یی زمانی مشاهیر فضلاسندن وعلوم عالیه‌یی شیخ الاسلام حمیدی زاده مصطفی افندیدن تعلم ایده‌رك علی الاصول اخذ اجازت ایتدی . برآرالق فاضل ذوفنون (کلنبه‌وی اسماعیل افندی) مرحومدن (کرماستیلی یوسف افندی) نك علم اصول فقه‌دن (وجیز) نام اثرینی تدرس ایلدی . وعلم قرائت قرآن متخصصلرندن ابراهیم وصالح افندیلر مثللو حملهٔ قرآندن سبعه عشره، وجوه تعلم ایتدیکی کبی کبرای نقشبندیه‌دن (مراد بخاری) درکاهی شیخی (محمد افندی) یه‌ده انتساب ایده‌رك بعده نشر علوم وتألیف آثاره باشلادی . بو وجهله اوقاتکذار ایکن (انتقل معلم قرآن الحکیم) ترکیبنك ناطق اولدیغی (١٢٥٢) سنهٔ هجریه‌سنده ارتحال ایله‌یوب حضرت (خالد) (رضه) لك قدم جهتنده‌کی پنجره کنارینه دفن ایدلدی .

ترجمهٔ حال عالیلرینك تفصیلی (الولدصنوابیه) سرینه مظهر اولان مخدوملری (ملاافندی) شهرتیله بنام (محمد امین) افندینك آثار فاضلانه‌لرندن (کلشن مشایخ سلاطین) نام اثر قیمتدارنده مذکوردر .

مؤلفات فاضلانه‌لری :

(١) تفسیرسورهٔ فتح .

(٢) مجالس المواعظ .

(٣) امام شاطبینك عدآی القرآن حقنده‌کی (ناظمة الزهر) قصیده‌سنه (لوامع البدر) اسمیله شرح .

(٤) (ملاعلی القاری) نك جمع ایتدیکی ایکی کلملی احادیث اربعینه (منحةالباری) اسمیله شرح .

(٥) مهماندار حضرت رسالتپناهی حضرت (خالد بن زید الانصاری) دن مروی اولان اولان احادیث شریفه نك ترجمه وشرحی .

(٦) (ولی الدین) افندینك (١٠٩٩) تاریخنده جمع ایتدیکی احادیث قدسیه یه شرح .

(٧) فضلادن (آماسیه) لی (عاکف زاده) نك (مرآت الناظرین) اسمنده کی اثرینه شرح .

(٨) مناقب (ابوالحسن الشاذلی) ترجمه سی .

(٩) سلوك نقشبندیه یه دائر (خادمی) مرحومك رساله سنك ترجمه سی .

(١٠) (سلسلة الذهب) ك شرح عربی سنك ترجمه سی .

(١١) (مستجی زاده) مرحومك (فضائل جماعت) رساله سنك ترجمه سی .

(١٢) آداب المسافرین (حضرت خالدك مناقبیله آداب زیارتندن باحثدر) .

(١٣) هدیة الحجاج ـ مناسك حج .

(١٤) تحفة الامام فی فضائل الصیام .

(١٥) جوار تربهٔ (خالد) ده مدفون اولان ذواتك مناقبنی مبین (احکام المسـافرین فیمن دفن فی جوار ابی ایوب) .

(١٦) نحودن (محرم)ك تکمله سی .

(١٧) (فوائح الاذکار) اسمیله (شرح اظهار) .

(١٨) حاشیه علی الخیالی .

(١٩) نحودن (امتحان الاذکیا) شرحی [ناتمامدر] .

(٢٠) مفتاح السعادة المدینة ـ فضائل مدینهٔ منوره .

(٢١) محمودیة .

(٢٢) مجموعة الفوائد .

(٢٣) (حیاتی) افندینك جمع ایتدیکی احادیث اربعینه شرح .

(٢٤) رحمانیة من التفسیر .

(٢٥) ایقاظ القراء .

(٢٦) نصایح الملوك .

(٢٧) امام سیوطی تلامیذندن (احمد الانصاری) نك اثری اولان (نفحات العبیر الساری فی فضائل ابی ایوب الانصاری) ترجمه سی .

(٢٨) شرح ميزان القراء العشرة .

(٢٩) (تذكرة الرماة) : فضائل رمى ايله تعليم و تعلمى حقنده‌كى قرق حديث شريفك ترجمه‌لرينى جامع اولان بو اثر ، سلطان محمود عدلى‌نك قهوه‌جى باشيسى (مصطفى كانى بك) طرفندن ترتيب وتأليف اولونوب (١٢٦٣) تاريخنده طبع ايديلن (تلخيص رسائل الرماة) ك مقدمه‌سنده محرردر .

عبد السلام افندى « سيد عبد السلام افندى »

فحولندن بر ذات اولوب (ماردين) ليدر . تحصيلى ماردين ، ديار بكر ، حلب ، شام ، مصر ، استانبول ده‌در . اكمال تحصيلدن صوكرا مملكتى مفتيلكنده بولونه‌رق افتا وتدريسده بولوندى . (١٢٥٩) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (تكيه) محله‌سنده (ابراهيم بك) حظيره‌سنه دفن ايلندى . آثارى غير مطبوع اولوب بر مقدارى بروجه آتى‌در :

(١) شرح الفاتحة الشريفة [بحروف مهملة من صناعة فن البديع قدمها لوالى بغداد على رضا پاشا]

(٢) رساله فى الصفات .

(٣) رساله فى الرد على الطاعنين فى اعجاز القرآن .

(٤) رساله فى عدم جواز الاعتقاد بالقرطاسية والتسخير وما اشبه .

(٥) رساله فى مسائل اثنى عشر المنازع فيها بين ابى الحسن الاشعرى وابى منصور الماتريدى.

(٦) القيراطية الصغرى فى الفرائض .

(٧) القيراطية الكبرى فى الفرائض .

(٨) كتاب فى علم البيان .

(٩) حاشيه على الحاشية اللارية فى الحكمة .

(١٠) خلاصة المنطق .

(١١) زوال الترح فى شرح منظومة ابن فرح فى اصول الحديث .

(١٢) كتاب اسماء رجال الحديث وتراجم احوالهم .

(١٣) شرح نوابغ الكلم من بلاغات الزمخشرى .

(١٤) الشافى فى شرح الكافى فى علمى العروض والقوافى .

(١٥) مختصر معاهد التنصيص على شواهد التلخيص .

(١٦) ام‌العبر [عربی‌العباره بر جلد تاریخ عمومی اولوب ماردین ودیار بکر حوالیسیله قبائل اکرادك اخلاق واحوال تاریخیه‌سندن وبومیانده یزیدی طائفه‌سنك احوالندن باحثدر]

(١٧) مجموعهٔ فتاوا .

طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب بر خیلی اشعاری واردر .

عمرشوقی افندی « ماردینی »

فضلادن برذات اولوب آتی‌الترجمه (یوسف صدقی) افندی‌نك پدریدر . تحصیلنك بدایتنی مملکتی علماسندن (زینی‌زاده محمود) افندیدن تعلم ایتدیکی کبی نهایتنی‌ده (قیصریه) علماسندن (خواجه قاسم) افندیدن اکمال ایده‌رك وطننه عودتله تدریس وتألیفله امرار حیات ایله‌دی .

وفاتی (١٢٦٨) تاریخنده‌در .

آثاری غیرمطبوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه‌آتی‌در :

(مجموعهٔ فتاوی) ، السنهٔ ثلثه اوزرینه (دیوان)، (منیةالمصلی ترجمه‌سی) ، عروضدن (کافی شرحی) طبدن فارسی براثرك ترجمه‌سیدر .

(مجموعهٔ فتاوا) سی مفتیلکی زمانده ویردیکی فتاوایی جامعدر. طریقهٔ قادری ورفاعی‌در

علی حجابی افندی « یورغانجی زاده »

علماء مشهوره‌دن برذات اولوب (دکزلی) دندر . (شرح عروض اندلسی) ایله (شرح شاهدی) کبی آثاری اولدیغی (دکزلی) ده تحقیق ایدیلدی .

وفاتی سنك مزارنده محرر شو : (١٢٥٣) رحلتی (فاتحه وهم سورهٔ اخلاص بخوان) تاریخنده‌در . آتی‌الترجمه بابا کویلی (حاجی احمد) افندی باشلیجه مجازلرندندر .

(دکزلی) نك براسمی‌ده (لاذقیه) اولدیغی سیاح مشهور (ابن بطوطه) نك (تحفة النظار فی‌غرائب الامصار وعجائب الانظار) اسمنده‌کی سیاحتنامه‌سنك برنجی جلدینك (٢١٧) نجی صحیفه‌سنده وترجمهٔ شقایقده مرکز افندی بحثنده مصرحدر . اساساً لاذقیه‌نك اسمی‌ده دکزلی‌یه برساعت مسافه‌ده الیوم خرابهٔ جسیمه‌سی مشهود اولان قدیم (لائودیقیا) شهرندن آلنمه‌در .

عارف افندی «شیخ الاسلام»

بش سنه‌یه قریب امور مشیخت اسلامیه‌یی حسن اداره ایله برخیلی نظامات وتنسیقاته ومکتب نوابك تأسیسنه موفق اوله‌رق (١٢٧٥) ده وفات ایله‌دی . (مشرب زاده حفیدی) شهرتیله بنامدر . ادرنه قپوسی خارجنده‌کی مصطفی پاشا درکاهی جوارنده مدفوندر . فاضل وعدل وحقانیتدن آیرلماز امور آشنا برذات ایدی. (جامع الاجارتین) عنوانلی اثر مشهوره برطاقم تطبیقات وتعلیقات علاوه ایده‌رك نشر ایتدیکی کبی سابق الترجمه (دده) افندینك (سیاستنامه) سنی‌ده ترجمه ایله‌مشدر که مطبوع وموجب استفاده‌در.

عاصم افندی «سید عاصم افندی»

ارباب علم ودانشدن برذات اولوب شهیردر . (تصوف ، حکمت ، تاریخ ، جغرافیا) وسائره‌دن باحث (حکمت نما) اسمنده تورکجه یازمه بویوجك براثری واردرکه باعث استفاده آثاردندر . بواثرینی (١٢٤٨) تاریخنده یازدیغنه کوره متأخریندندر .

عبدالرحمن فوزی افندی «خواجه»

لسان عثمانی قواعدینی اساسلی برصورتده تدوینه همت بویوران برفاضلدر. بدایت تحصیلنی وطنی اولان (کوتاهیه)ده پدرندن نهایتنی‌ده درسعادتده امام زاده اسعد افندی مرحومدن اکمال ایله اللی تاریخنده آچیلان رؤس امتحاننده اثبات فضیلتله استانبول مدرسلکنه نائل اولمشدی. برسنه صوکرا مکتب حربیه علوم عربیه معلملکنه تعیین اولنه‌رق (١٢٨٠) تاریخنه قدر ایفای حسن خدمتله تقاعد اولمش (١٢٨١) ده وفات ایده‌رك جوار حضرت خالدده واقع عبدالودود مرقد شریفی قربنه دفن اولونمشدر . مکتب حربیه‌ده (کتابسز) شهرتیله بنام اولوب ریاضیون عثمانیه‌دن مصطفی پاشا بوذاتك مخدومیدر .

آثارینك باشلیجه‌سی (١٢٦٣) تاریخنده تألیف ایتدیکی (مقیاس اللسان وقسطاس البیان) [١]

---

[١] فؤاد وجودت پاشالرك ترتیب وتألیفنه همت بیوردقلری قواعد عثمانیه کتابنه مأخذ اولدیغی مروی اولان والسنهٔ شرقیه علماسندن (رودهوس Radhaure) اسمنده‌کی انکلیزك اثری اولوب (١٨٤٦) تاریخ میلادیسنده قسم جزئیسی تورکجه اوله‌رق اساساً فرانسزجه اولمق اوزره : grammaire raisonnée de langue Ottomane طبع اولونان اثر دخی لسان عثمانی قواعد صرفیه ونحویه‌سنه دائر یازیلان آثارك اسکیلرندندر . انجق (رودهوس) وفیق پاشا مرحومك لهجهٔ عثمانیه‌سیله اوزبکلر شیخی سلیمان افندی مرحومك جغتای لغاتی بمسه‌مسنه بك اینانیلاماز چونکه مشار الیهمانك علم لغته اولان وقوف تاملری موی الیهك واهی ادعاسنه مانعدر .

اسمنده‌كی مطبوع اثردركه لسان عثمانینك باخصوص صرفیله برازده نحوینه دائر قواعد متینه‌یی محتویدر . قواعد عثمانیه‌ایله متوغل ذواته الزم آثاردندر .

عبدالعزیز احمد افندی

علماء قضاتدن برذات اولوب (بابا قلعه) لیدر . (۱۲۷۷) تاریخنده غلطه قاضیسی ایدی .

(مناسك حج ـ تحفة المؤمنین)، (موضح التحفه)، (دائرة المؤمنین فی النكاح والطلاق)، (نجات المؤمنین فی البیع والشرا) اسملرنده رسائلی مطبوعدر . (داود قارصی) نك اصول حدثینی‌ده (مقرب الطالبین) اسمیله ترجمه وطبع ایتمشدر .

(هدیة المؤمنین فی اضحیة المسلمین)، (موضح التحفة علی العوامل)، (مواصلة المؤمنین)، (تحفة الطالبین ترجمة العوامل)، (توضیح التحفة فی تحفة العوامل) اسملرنده‌كی رسائلنی حاوی خط دستیله محرر اولان مجموعه‌سی فضلای عصردن بغدادی اسماعیل پاشانك كتبخانه‌سنده‌در . حدیث اربعین شرحیله (مواهب العزیزیه) اسملرنده اثرلری اولدیغنی‌ده (دائرة المؤمنین) نهایتنده ذكر ایدییور .

علی بن عثمان اقشهری

علمای اعلامدن برذات اولوب آق‌شهرك (اوكه‌س) قریه‌سندندر . ترجمهٔ حالی سبق ایدن قره‌آغاجی رشدی احمد افندینك متمیز مجازلرندندر. تحصیلنی اكمالدن صوكرا آق‌شهرده تدریس وافتا ایله مشغول اوله‌رق (۱۲۸۵) تاریخنده آق شهرده ارتحال ایله‌دی . آثار علمیه‌سنك قسم اعظمی مطبوعدركه شونلردر .

(تلخیص الاساس ـ شرح بنا)، (شرح ابیات الكافیه والجامی)، (قیاسیة الفناری)، (مختصر دسوقی)، (شرح قصیدهٔ اثنی‌عشریه) ، (شرح رسالة الوضعیه العضدیه) ، (شرح اداب البركوی)، (قصیدهٔ لامیه من الكلام) ، (شرح رسالهٔ طاش كوپرو من الاداب) در . (۱۱۸۱) ده وفات ایدن (جامع الفرائد) صاحبی مصطفی كشفی افندی‌ده (آق شهر) دن یتیشن علمادندر .

عثمان عبدالمنان افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن بر ذات اولوب (صندوقلی) قضاسنك (شینملو ـ چیوریل)

ناحیه‌سندندر . علوم رسمیه‌یی پدرندن تحصیل ایده‌رك درسعادته عزیمتله سیوری حصاری عثمان افندیدن انابت واخذ اجازته موفق اولدی . بو آره‌لق (دكزلی) ده اختیار اقامت و (١٢٧٢) تاریخنده دارعقبایه رحلت ایده‌رك (دره تكیه) نام محله دفن ایدیلان خلفای نقشبندیه‌دن (شیروانی حاجی احمد) مرحومك كریمه‌سنی تزوجله مقامنه قائم اوله‌رق تدریس وارشاده باشلادی .

١٣٠١ تاریخنده ارتحال ایده‌رك قائن پدری یانه دفن ایدلدی . (شرح علی قصیدة المعشرات للشیخ الاكبر) المسمی (بمأوی الرغائب فی مجد النصائح) ، (ترجمهٔ مفتاح المعیة فی طریقة النقشبندیه) ، (خلاصة المنطق فی شرح تهذیب المنطق) اسملرنده‌كی مطبوع و (ایها الاخوان) ، (مجلس عیدین) ، (رسالهٔ نطقیه) اسملرنده غیر مطبوع آثاری واردر .

عبدالستار افندی

علم فقه متخصصلرندن بر فاضل اولوب (قریم) لیدر . مدت مدیده درسعادت مكاتب عالیه‌سنده (فقه) تدریس ایله‌دی . (١٣٠٤) تاریخنده ایفای حج شریفی متعاقب (طائف) ده وفات ایتدی . مؤلفات مطبوعه‌لری : (شرح قواعد المجلة) ، (مدخل فقه) ، (تشریح القواعد الكلیة فی احكام الفرعیة العملیة) .

عبدالله افندی

حواشی جدیده مؤلفی كلیسلی خواجه زاده عبدالله انوری افندی

(١٢٤١) سنهٔ هجریه‌سنده حلب ولایتنه ملحق كلیس قصبه‌سنده تولد ایله‌یوب پدری عبدالرحمن افندیدن تكمیل نسخ ایله (١٢٦١) ده اجازتنامه آلدی ومشایخ نقشبندیه‌دن مولانا (محمد جان) حضرتلرینك خلیفه‌سی (بای تاز زاده حاجی عبدالله شاه سرمست ولی) افندیدن‌ده اكمال سلوك ایله‌دی.

بوندن صوكرا اجدادینك تدریسگاهی اولان كسیك مناره مدرسه‌سنده نشر علومه باشلایوب صرف نظریاتدن عبارت قاله‌رق هیچ بر تطبیقات كوره‌مه‌ین نظریات منطقیه‌یی تطبیقاته توفیق ایده‌رك اوزمانلره قادار منطقك یالكز عربجه‌یه عربجه كتابلره منحصر ومخصوص اولماسی كبی حاصل اولان فكر ضعیفی اساسندن چوروته‌رك تدریس اثناسنده یاپیلان قیاسلرك الك چوغنی تورکجه عباره ایله متنوع موضوعلردن ترتیب وتطبیقه موفق اولدی .

وبو وجهله قواعد منطقیه‌یی تطبیق ایچون مدارسده یاپیلان و « العالم حادث . لانه متغیر .. »

و « ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود . . . » كبى محدود بر قاچ مثال وموضوعه منحصر قالان وعادتاً اقسام قياسه عائد بونلرك خارجنده موضوع ومثال بولوناميه‌جغنه دائر حاصل اولان ذهاب ناقصى فاتحهٔ شريفه ايله منطقك (دلالت) بحثنك هر بر ندن متنوع اون بيك قياس ياپيله‌بيله‌جكنه وبناءً عليه هرهانكى لسانده اولورسه اولسون هيچ بر سوزك ، هيچ بر عباره‌نك منطق خارجنده اولاميه‌جغنه دائر سرد ايله‌ديكى براهين منطقيه ايله تصحيح واثبات يلدى .

همان هرسنه ممالك اسلاميه‌نك هرطرفندن — اكثرى مجاز ذوات اولمق اوزره — يوزلرجه طالب علم حلقهٔ تدريسنه داخل اولوردى . سنهٔ تدريسيه ابتداسنده مخاطبنه هيچ بر كتاب استصحاب ايتديرمه‌دن منطقك خلاصه‌سنى الك غبى بر كيمسه‌نك آكلايه‌بيله‌جكى طرزده تقرير ايدر ، صوكرا صيره‌سيله تصورات وتصديقاتك الك لزوملى بحثلرينى ، اونلره ترديفاً‌ده علم كلامدن يا شرح عقائد نسفى‌يى ، ياخود جلال‌الدين دوانى‌يى ، قرائت عشره وسبعه‌يى و بر مقدار تفسير شريف تدريس ايلەر ، هرسنه رجب ابتدالرنده اجازتنامه‌ويرردى . قرائت سبعه وعشره اوزره دفعاتله ختم قرآن عظيم‌الشان ايتمش وايتديرمش ؛ يكرمى‌يى متجاوز رمضان شريفده ختم ايله تراويح قيلديرمشدى .

هر هانكى علمى تدريس ايدرسه ايتسين ، كتاب طوتمقدن مستغنى هرقاچ ساعت تقرير وخطابه‌ده بولونورسه بولونسون بر لفظ ، ياخود عباره‌يى مدار بيان وكلام ايده‌رك تكرارلامق نقيصه‌سندن معرا ايدى .

(١٢٧٢) سنه‌سنده استانبوله كله‌رك تصديقات حاشيه‌سنى جنتمكان سلطان عبدالمجيده تقديم ايتمش ، يوزليرا احسانه نائل اولمش ، مذكور حاشيه با ارادهٔ سنيه مطبعهٔ عامره‌ده طبع ايدلمشدر . (١٢٧٥) ده ولايت واسطه‌سيله تصورات حاشيه‌سنى تقديم ايتمه‌سيله‌ده با قيد حيات يوز اللى غروش معاشله تلطيف اولونمشدر .

(١٣٠٣) سنهٔ هجريه‌سنده آلتمش اوچ ياشنده اولديغى حالده ارتحال داربقا ايله پدرى يانه دفن ايدلمشدر .

مطبوع اثرلرى :

منطقدن عربجه (تصورات ، تصديقات ، فنارى وايساغوجى حاشيه‌لرى) ايله توركجه (منطق زبده‌سى) وفن اداب مناظره‌دن (حسينيه حاشيه‌سى) .

غيرمطبوع آثارى :

علم كلامدن (جلال‌الدين دوانى ، شرح عقائد نسفى ، خيالى) حاشيه‌لريله منطقدن (تهذيب المنطق) ، فن اداب مناظره‌دن (ميرابوالفتح) ، نحودن (ملاجامى) حاشيه‌لريله قرائت سبعه

وعشره‌یه دائر تورکجه (زبده) نامیله بر رساله ، واواخر عمرینه تصادفله نا تمام قالان (قاضی بیضاوی) تفسیر شریفی حاشیه‌سندن عبارت اولمق اوزره اون درت دانه‌در .

عمر حلمی افندی

(مجله) جمعیتنی تشکیل ایدن فقهادن اولوب استانبول فقهای بنامندن (قرین آباد) ی خواجه (عبدالرحمن) افندی مرحومك مخدوم فضائلموسومیدر. مشاهیر علمادن تیکوشلی یوسف افندینك حلقهٔ تدریسنه مداومتله علوم آلیه وعالیه‌یی اکمال ایتدی .

(١٣٠٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (فاتح) ده ودیعهٔ خاك مغفرت قلندی .

آثار مطبوعه‌لری :

(احکام الاراضی) (کتاب الدیات) ه عائد (معیار العدالة) ایله (اتحاف الاخلاف فی احکام الاوقاف) درکه بوآثر فرانسزجه‌یه‌ده ترجمه اولونمشدر .

(احکام الاوقاف) اوقافك نه‌دیمك اولدیغنی بیلمه‌لری لازمکلن بالعموم اوقاف مأمورلریله متولیلره الزم تورکجه براثردر .

عبد النافع عفت افندی « رمضان زاده »

آطنه مفتیٔ اسبقی اسحق افندینك حفیدی اولوب فضلا وادبای عصرك سرآمدانندندر . اخر مأموریتی انتخاب مأمورین قومیسیونی ریاستی ایدی . (١٣٠٨) تاریخنده قطعهٔ حجازیه‌ده ارتحال ایتدی . طائفده مدفوندر .

آثار مطبوعهٔ ترکیه‌سی :

(ترجمهٔ مطول ـ انفع المعول فی ترجمة التلخیص والمطول) ، (ترجمهٔ نخبة الفکر من اصول الحدیث) ، (منتخبات رسالهٔ قشیریه من التصوف والاخلاق) ، (ترجمهٔ برهان کلنبوی من المنطق) ، (ترجمهٔ تلخیص المسمی بروضة الفصاحة) وسائره‌در .

(نافع الاثار نوباوهٔ ثمار الاسمار) اسمنده ایکی قسم اوزره مرتب اثرلریده محاضرات واخلاقه عائددر . اشبو آثاردن بتخصیص ایکی جلد مطول ترجمه‌سی علوم عربیه‌ده‌کی بهرهٔ کمالرینه شاهددر . مؤدب ومتواضع ایدی . آثار شعریه‌سی‌ده چوقدر .

ابیات حکیمانه‌لرندن :

ایدوب سرکشته اصحاب عقولی کردش کردون
نیجه روشندلی لغزیده پای غفلت ایتمشدر

عاطف محمد بك « قویوجاقلی زاده »

عصریمزده وجودیله افتخار اولنور ذکای فوق‌العاده اصحابندن فاضل مدقق بر ذات اولوب مصر ملاسی قویوجاقلی زاده عبدالرحمن نافذ افندینك مخدوم فضائل موسومیدر. استانبولده تحصیلدن صوکرا مصر علماسندن صاحب‌التفسیر (شیخ ابراهیم السقا) نام ذاتدن‌ده آیریجه تفسیر وحدیث تعلم ایله‌یوب درسعادتده تدریسه باشلایه‌رق اجازت ویرمکه موفق اولدی . آخر مأموریتلری اوقاف همایون مجلس اداره ریاستی ایدی . حیفا که کنج دینه‌جك بر سنده ایکن (۱۳۱۶) ده وفات ایده‌رك سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنه دفن اولوندی . تدریس ایلدکلری کتب عدیده هامشنده تعلیقاتی وبعض مباحثك حلنه دائر رساله‌لری کتاب شرکتك نهایتنه قدر مجله شرحی واراضی قانونی شرحی واخذ علوم ایتدیکی فضلانك سلاسل علمیه‌لرینی مبین (الامداد بمعرفة علوالاسناد) اسمنده‌کی رساله‌لری مطبوع اولان آثار فاضلانه‌لری جمله‌سندندر . (قویوجاق) آیدین جوارنده بر ناحیه‌در . ترقیات غربیه‌دن‌ده خبردار افاضلدن غایت فطین بر ذات ایدی .

ابیات حکیمانه‌لرندن :

ارتفاع قدر ایچون لازم تواضع آدمه
شمسی کورکیم سایه‌سن صالمش آیاقلر آلتنه

علی حیدر افندی « حیدر ملا ـ بویوك حیدر افندی »

صدور عظامدن فقیه ، فاضل ، ادیب ، تاریخشناس ، نکته‌دان بر ذات اولوب ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (حضرت نصوحی) احفادندندر . مجلس کبیر معارف ریاستی‌ایله روم‌ایلیٔ شرقی جماعت اسلامیه‌سی ناظرلغی عهدهٔ فاضلانه‌لرنده ایکن (۱۳۲۱) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جد عالیلری نصوحی افندی درکاهنه دفن اولوندیلر . ادبیات عربیه وعثمانیه‌ده بهرهٔ تام اصحابندن ایدیلر. طبیعت شعریه‌لریده شایان تقدیر اولوب دیوان تشکیل ایده‌جك درجه‌ده اشعاری واردر.

آثار مطبوعه‌لری:

١ — روماتیا، بلغارستان، صربستان، یونانستان ایله بوسنه وهرسك وقره‌طاغده بولنان اهالیٔ اسلامیه‌نك خصوصات مذهبیه‌لرینه دائر با امر مشیختپناهی قلمه آلنان رساله .

٢ — شرقی روم ایلی ایله بلغارستانده بولنان جماعات اسلامیه‌نك امور وقفیه‌لریله مفتیلری وجماعت مجلسلری حقنده تعلیماتدر .

٣ — مجلهٔ احکام عدلیه شرحی — متفرق صورتده مکتب حقوقك مرحومدن تدرس ایدن طلبه‌سی نزدنده موجوددر .

٤ — مکتب حقوقده تدریس ایلدیکی اصول فقه (١٣٠٧) تاریخنده طاش باصمه‌سی اوله‌رق طبع اولونمش ایسه‌ده موجودی قالمامشدر . مؤخراً برمقداری‌ده ورثه‌سی طرفندن طبع ایدلدی.

فقط بو تقریرلر نقصان قالمش ایسه‌ده قیمت شناس وفضیلتلی تلمیذلرندن حاجی عادل بك افندی طرفندن ضبط اولونان تقریرات فاضلانه‌لری (صراط مستقیم) اسمنده‌کی مجلهٔ علمیه‌یه تفرقه ایدلمك صورتیله و (١٣٢٦) تاریخنده بویوك صحیفه‌لی (٥٥٨) صحیفه اولمق اوزره آیریجه کتاب اوله‌رق نشر ایدلمشدرکه حکمت حقوق اسلامیه ایله متوغل ذواته الزم آثار نفیسه‌دندر . بو اثرك مدخلنده صاحب ترجمه‌نك حیات علمیه‌سنك بر نبذه‌سی مندرجدر .

ابیاتندن :

چلهٔ وحدتی منصور کبی چکمش یوغیدی
اسمی حلاج ایدی آخر اوده قیردی کیریشی

حکیمانه بر غزلی :

تزاحم ایتسه‌ده اسباب تأثیری هدر در هپ	امور خلق عالم بستهٔ حکم قدردر هپ
بساط کائناتی اویله کوزدمکه جهان درخواب	همیشه کفت وکو افسانهٔ بی پاوسردر هپ
رك غنچه کبی پای نکه پرخون اولمازمی	بزه خارستم بو کلستانده نیشتردر هپ
مطولدر معانیٔ بدیع حال دل شرحی	بیان سر کونین آ که نسبت مختصردر هپ
ویرر هر حادثه برشکل ایچون بیك صورت معنی	بو اوضاع فلك حیرتده عقل بشردر هپ
کتاب صنعه (حیدر) چشم دقتله نظر ایله	که هر سطر ورق زیبندهٔ نقش عبردر هپ

« غ »

غواص افندی «سوکه‌وی»

علوم عربیه‌ده اکتساب رسوخ ایله‌ین فضلادن اولوب (سوکه) لیدر . بعض روایاته کوره مخلصلری (خواصی) در . اظهار شارحی (اطه‌لی) مرحومك استادی اولدیغی مرویدر . (سوکه)‌ده مدفون اولوب سنك مزارنده‌یازیدن‌اثر یوقدر. آثارندن علم فقهدن (ملتقی) وعلم نحودن (کافیه) شرحی اولدیغی مرویدر .

غلطه‌لی محمد افندی

ارباب علم وقلمدن برذات اولوب علمادن (ابراهیم) افندینك اوغلودر . (٩٩٤) تاریخنده (سورهٔ یوسف) ه یازدیغی تورکجه تفسیری مطبوعدر . بواثرنده (سورهٔ هود) ایله سورهٔ ابراهیم) ه‌ده آیری آیری تفسیر یازدیغنی بیان ایدییور. آثارسائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیورسه‌ده کوروله‌مدی . اخی چلبی متولیسی ایدی .

« ف »

فناری شمس الدین محمد بن حمزه «ملا»

احاطهٔ علمیه‌لری مثل سائر حکمنده اولان وجودیله افتخار اولونور اعاظم وافاخم علمادن‌اولوب تحصیللری آناطولیده (علاءالدین‌اسود) و (جمال‌الدین آقسرایی) ایله مصرده (شیخ اکمل‌الدین) حضراتندندر.

غازی خداوندکار زماننده برنجی دفعه اولمق اوزره شیخ‌الاسلاملق رتبهٔ علیاسیله کامران اولمشلردر .

وفات عالیلری (جنة‌الفردوس) ترکیبی اولان (٨٣٤) تاریخنده اولوب قبر مبارکلری بروسه‌ده بنا کرده‌لری اولان جامع شریف حظیره‌سنده‌در. وفاتلرنده‌اون‌بیك مجلد کتابلری ظهور ایتمشدر.

صدرالدین‌قونوی خلفاسندن اولان پدرعالیلری مولاناحمزه‌دن اکبریه عبداللطیف‌قدسی‌دن زینیه حامد قیصری‌دن اردبیلیه طریقتلرینه منسوب ایدیلر. الیوم مزار مبارکلرنده مشاهده اولونمقده اولان طاشده زینیه علامتی مشهوددر . مؤلفات علیه‌لری یوزی متجاوز اولوب مشهورلری شونلردر :

(شرح على نصوص للشيخ صدرالدين قونوى)
(شرح على مفتاح الغيب للشيخ صدرالدين قونوى)
(تفسير فاتحه) .
[تفسير فاتحه‌نك مؤلف خطيله محرر نسخه‌سى درسعادتده چهارشنبه‌ده (مراد ملا) كتبخانه‌سنده مسوده‌سى‌ده محمود پاشا كتبخانه‌سنده‌در .]
(فصول بدايع لاصول الشرايع) [١]
يوز فندن باحث (انموذج العلوم)
(اساس التصريف)
(عويصات الافكار فى اختيار اولى الابصار)
(رسالهٔ اصول الدين فى اسرار الوصول واليقين)
(رساله فى بيان وحدة وجود)
(شرح ايساغوجى)
(حاشيهٔ ديباجهٔ اصول بزودى)
(حاشيهٔ تلخيص جامع اخلاطى)
(حاشيهٔ جعبرى)
(شرح متن فرائض سجاوندى)
(مهمات فنارى) اسمنده‌كى مجموعهٔ قيمتدار
(شرح مواقفه تعليقات) و (شرح مختصر مواقف)
(تعليقات على اصطلاحات التصوفية للقاشانى) در . آثار فاضلانه‌لرندن يالكز فاتحه تفسيريله (فصول بدايع) و (ايساغوجى شرحى) مطبوعدر . (انموذج) مخدومى محمد شاه طرفندن شرح اولونمشدر .

فنارى لقبنى بعضيلر (فنار) اسمنده ماوراءالنهرده برقريه‌دن اولمق اوزره نقل ايدييورلر . بعضيلرده پدرلرينك (فنارجيلك) صنعتيله متوغل اولديغنه حمل ايدييورلر .

بروسه وفياتى مبين اولان (كلدستهٔ رياض عرفان) ك يازمه بر نسخه‌سنك كنارنده ايسه صاحب ترجمه‌نك امير سلطانه تقديم ايتديكى مصنع بر فناردن ناشى سلطان مشاراليه طرفندن فنارى تلقيب ايدلديكى كورولمشدر .

---

[١] متن بزدوى‌يى منارى و امام فخرالدين رازينك محصولنى وابن حاجبك مختصرنى وزبدهٔ معتبرات اصولى بالتمام جامع اولوب مخدوم فضائلوسوملرى محمد شاه طرفندن تحشيه ايدلديكى كبى شيخ يوسف مغربى طرفندن‌ده اختصار اولونمشدر .

علامهٔ مشار الیهك اولادی شونلردر . محمد شاه ، یوسف بالی ، حسن پاشا ، اخی یوسف ، خلیل پاشا ، ام کلثوم .

فتح‌الله شیروانی

فضلای ریاضیوندن اولوب سلطان مراد ثانی دوری رجالندندر . باشلیجه مؤلفاتی (حاشیهٔ تلویح) ، (حاشیهٔ مواقف) ایله ریاضیاتدن (شرح اشکال تأسیس) ، (حاشیهٔ شرح چغمینی) وسائره‌در .

سمرقندده کیده‌رك علوم شرعیه‌یی سید شریفدن وعلوم ریاضیه‌یی علی قوشجی‌دن تعلم ایله‌مشدی . (٨٥٧) ده وفات ایلدی . قبری وطن ثانی اتخاذ ایتدیکی قسطمونی‌ده‌در .

(فتح‌الله زاده) شهرتیله بنام اولان مخدومی‌ده (شرح مفتاح‌الغیب) ، (حاشیهٔ تلویح) کبی آثاریله فاضل ابن فاضل اولدیغنی اثبات ایله‌مشدر .

خواص قرآن کریمه دائر قرق‌ایکی باب‌اوزره مرتب (مفتاح‌النجاة) اسمنده‌کی اثر صاحبی اولان (محمد بن محمود) ایله فقهدن (مفتاح‌السعادة) مؤلفی (کمال‌الدین) ده (شیروان) دن یتیشن فضلادندر .

فوری احمد افندی

علمای شعرادن بر ذات اولوب (دراج) لیدر . صبی ایکن غزاة عثمانیه النه اسیر دوشه‌رك استعداد طبیعیسیله تحصیل علم ایتمش وعالم معناده محی‌الدین عربی حضرتلری طرفندن کندوسنه تلقین دین اولنه‌رق اهتدا ایلمشدر . بعده طریق علمی‌یه سلوك ایله بعض مدرسه‌لرده مدرس اولمش ومعیت سلطان سلیمانده نخجوان سفرینه دخی کیتمش ایدی . نهایت شام مفتیسی اولوب (روان اولدی بقا (جنان) دارینه فوری) مصراعیله (فوری‌برفت) جمله‌سنك ناطق اولدیغی (٩٧٨) ده وفات ایده‌رك شاعر اسحق چلبی یاننه دفن ایدلدی . شعر وانشاسی وعلوم متداوله‌یه وقوفی اولوب تفسیر بیضاوینك بعض نقاطنه (درر غرر) ه حاشیه‌لری وسائر کتب تدریسیه‌یه تعلیقاتی و(علم خط) ه متعلق بر اثری والسنهٔ ثلاثهٔ اسلامیه‌ده کوزل اشعاری منظوم حدیث اربعین شرحی وعلم لغتدن (مفتاح‌المعانی) اسمنده فارسی‌دن تورکی‌یه بر اثری واخلاقه متعلق سلطان سلیمان قانونی نامنه (اخلاق سلیمانی) اسمنده بر تألیفی واردر .

علم خطه متعلق یازدیغی اثرك مقدمه‌سی (عقدالمنظوم فی ذکر افاضل‌الروم) ده مندرجدر.

قانونی سلطان سلیمان خانك دیوانی جمع وترتیب ایدن دخی بوذاتدر . غیر مطبوع بویوك دیوانی واردرکه برنسخه‌سی مغنیساده چاشنیکیر کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . شو بیت جملهٔ اشعارندندر .

(دنیاده مرده‌لری صانمه عبور ایله‌دیلر)
(یاتدیلر آرقه‌لری اوزره حضور ایلدیلر)

اخلاق اسمنده‌کی تألیفنك بر نعتندن :

وصفنك اجمالیدر تفصیل حال کائنات
قال ایله ای دل خدا قطعاً بیلنمز سوزی کس

دیکر بر نعتندن :

بر دمده کچدی عالمی وماوراسنی — بی شك وشبهه کوردی جمال خداسنی
شق ایتدی بدری شرعله اثبات ایلدی — خلق ایچره ایکی شاهد ایله مدعاسنی
طاووس باغ قدس دخی سدره‌ده اوچار — اول بولدی قرب کلشننك منتهاسنی
خیل رسل اوکنجه یورور عسکری درر — سلطان اودرکه صکره‌دن آچدی لواسنی

شعرای عثمانیه ایچنده ابتدا تخمیس وتسدیس یازان بو ذات اولدیغنی تذکرهٔ شعرا صاحبی ریاضی افندی بیان ایدیور . طریقت مولویه‌یه نسبتی و (یوسف سینه چاك) و (شاهدی) و (شمعی) ایله مصاحبتی اولدیغنی (سماعخانهٔ ادب) روایت ایله‌یور .
سلطان سلیمان قانونی‌نك اوصاف واحوالنی‌ده (اخلاق سلیمانیه) اسمیله نظماً بیان ایتمشدر .

فرع بن عبدالمحسن افندی

فضلا وارباب قلمدن برذات اولوب (موره) لیدر. موضوعات العلوم طرزنده (خیار المعقول ومعیار المنقول) اسمنده قیمتدار براثری واردرکه برنسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر . بو اثرینی بیك تاریخنده (شریف ابی البرکات) نامنه تألیف ایتمشدر .

فیض الله افندی « شیخ الاسلام »

اذکیای علمادن اولوب (ارضروم) لیدر. اکمال تحصیلدن صوکرا استانبوله کله‌رك آتی الترجمه وانی محمد افندی‌یه داماد اولمش وبو سایه‌ده تمیز ایده‌رك شیخ الاسلاملغه قدر ارتقا ایلمش‌سه‌ده

تفصیلی تواریخ عثمانیه‌ده مذکور اولدیغی اوزره مع‌التأسف صفت علمیه‌سیله متناسب اولمیان احوال اخیره‌سندن ناشی (١١١٥) ده ادرنه‌ده اجلی قضایه اوغرامشدر. بعدالسیاسه جسدینك طونجه نهرینه آتیلدیغی (شیخی) ده و تاریخ راشدده محرردر . ایکی دفعه مسند مشیخته نائلیتندن دولایی (جامع‌الریاستین) دینمشدی . آثاری (ترجمهٔ روضهٔ خطیب قاسم)، (مجموعهٔ فتاوی)، (حاشیهٔ بیضاوی)، (نصایح الملوك)، (ریاض‌الرحمه)، (لطائف نامه ـ سلطان مصطفی خان نامه‌در)، (اذکارالابکار)، (حاشیه علی سورة نبأ علی‌العصام)، (تعلیقات‌علی شرح‌العقائد علی‌الخلخالی). تاریخچه مدخول اولمقله برابر جامع ، کتبخانه کبی بعض خیراتی واردر.

تاریخ‌عثمانیده « ادرنه وقعه‌سی» نامیله معروف‌اولان وقعه صاحب‌ترجمه‌نك خطیئاتنه عطف اولونمقده‌در . مورخین فصلنده (شفیق) افندینك ترجمهٔ حالنده بو ماده‌یه دائر براز ایضاحات واردر .

کندی ترجمهٔ حالنه دائر یازدیغی اثرك بر نسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده‌در .

فطری ابراهیم « ادرنوی »

محدثین عظامدن بر فاضلدر . تألیفنه موفق اولدیغی (بخاریٔ شریف) شرحی بو مدعایه دالدر . (تحفةالنبی) اسمیله حدیث‌اربعین شرحی‌ده واردر . (١١٣٥) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك (بوچوق تپه) قبرستاننده (قواق قپو) نام محله دفن اولوندی .

فیض‌الله نافذ افندی « لاذیقی زاده »

فضلای قضاتدن بر ذات اولوب شیخ‌الاسلام محمد افندینك مخدومی‌در . نیابتله بر خیلی سیاحتدن صوکرا استانبوله عودتله (١١٨١) ده رحلت ایتدی . ایوبده کوچك امیر افندی قارشیسنده‌مدفوندر . فقهدن (درةالمحاکمات) اسمنده براثری وبعض آثاره حواشی وبرمقدار اشعاری واردر .

فرّخ اسماعیل افندی

فضلای شعرادن ومتفکریندن برذات اولوب قریمی‌الاصلدر . (مثنویٔ شریف) ك جلد سابعی ظنیله تحیقی‌یه ذیلاً یازدیغی منظوم جلد سابع ترجمه‌سیله ترکی‌العباره مفید ومختصر

بر صورتده تحریرینه همت ایتدیکی (مواکب) اسمنده‌کی تفسیر شریفی مشهوردر . (مبارك آدم ایدی کوچدی فرخ) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٢٥٦) تاریخنده استانبولده ارتحال ایتدی . اورته کوی سرایلری آرقه‌سنده یحیی افندی درکاهنه متصل مزارستانه دفن اولوندیغی موسیقهٔ همایون فارسی‌خواجه‌سی امین افندی مرحومك (مناقب کتخدا زاده) سنده محرردر. مع‌التأسف خاقان‌سابق عبدالحمیدك امریله بومزارستان ییلدیز سرایی باغچه‌سنه علاوه اولونمشدر . مواکبك خط دستیله محرر نسخه‌سی کتبخانهٔ عمومی‌ده‌در .

سنك مزارنده (عالم عامل ، کامل‌فاضل ، فرخ اسماعیل‌افندینك قبریدر) عباره‌سی منقوش ایدوکی مذکور مناقبنامه‌ده محرردر . طبیعت شاعرانه‌سی‌ده واردر .

مصاریعندن :

بو کون شادم‌که یار اغلار بنمچون

فهمی علی افندی « عثمان بك زاده »

علمادن متفنن برذات اولوب روسجقلیدر . تحصیل‌ونشری درسعادتده وفاتی (١٢٧٤) ده قبری حضرت خالد جوارنده‌در . قوش‌آطه‌لی ابراهیم افندی حضرتلرینه منتسب ایدی . آثار مطبوعه‌سی: (الخیرالحسن فی‌شرح‌المستشار مؤتمن)، (ترجمهٔ کلام‌اربعین حضرت علی)، (حلیهٔ سلطانی) وبعض احادیث شریفه ترجمه و شرحلرینی حاوی (سرمایهٔ نجات) ایله (علم طبقات الارض) ، (ترجمهٔ نصایح افلاطون) وسائره‌در . اشعاریده واردر .

استانبول کتبخانه‌لرینك اسامیٔ کتبنی حاوی اولمق اوزره ترتیبنه باشلایه‌رق جلد اولنی اکمال ایتدیکی اثرینك بر نسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده (الاثارالعلیة فی خزائن الکتب) اسمیله موجود اولوب اثارینك الك بیوکیدر . و (طبقات الارض) ی مصرده مطبوعدر . بو اثرده شمدیکی تدقیقات فنیه‌یه مغایر بعض ماده‌لر وارسه‌ده شایان استفاده نقاطی‌ده واردر .

فوزی خلیل افندی « فلبه‌لی — درس وکیلی »

افاضلدن بر ذات اولوب مدت مدیده درس وکالتنده بولوندیغندن ناشی بین‌العلما (فلبه‌لی درس‌وکیلی خواجه افندی) شهرتیله بنام ایدی . مؤلفات مطبوعه‌سی (حاشیهٔ جدیده علی‌شرح عصام‌الفریدة) وعلم‌اصولدن (توشیح‌الاصول) وعلوم آلیه‌نك کافه‌سندن‌باحث (حدائق‌الامتحان)

وعقائددن (سيوف القواطع) وسائره‌در. (١٣٠٢) ده ايفاى حج شريفدن صوكرا مدينهٔ منوره‌ده وفات ايلدى . اشبو آثاردن بالخصوص (حاشيهٔ جديده) خزينة القواعد حكمنده اولديغندن علوم عربيه ايله متوغل ذواته الزمدر .

فيض الله افندى « حاجى »

فضلادن بر ذات اولوب (ارزنجان) سنجاغندندر. تحصيلنى استانبولده بعد الاكمال (اكريدير) ه رحلتله تدريسه ابتدار ايده‌رك اوچ دفعه اعطاى اجازه‌يه موفق اولدى. (١٣٢٣) تاريخنده نقل ايتديكى (سوكه) ده ارتحال ايله‌دى . آثارى : (قصيدهٔ جونيه) وشرحى (رسالهٔ دوزبان)، (تصحيح الالباب) ، (شرح پند عطار) وسائره‌در . طبيعت شعريه‌سى ده واردر .

« ق »

قاضى احمد برهان الدين « ارزنجانى »

فضلادن ومع التأسف آرزوى حكومتله باشنى بلايه اوغراتان بر ذات اولوب اساساً قيصريه‌ليدر . شهرتى « اميرقاضى » در. تحصيلنى مصرده اكمال ايلدى، مؤلفاتى : بر نسخه‌سى آياصوفيه كتبخانه‌سنده موجود اولوب عربى العباره (اكسير السعادات فى اسرار العبادات) ايله تلويح اوزره (ترجيح)اسمنده حاشيهٔ مفيده ومقبوله اولوب السنهٔ ثلثه‌ده منظومه‌لرى‌ده واردر . حب رياست سائقه‌سيله (٨٠٠) ده (آق قويونلو عشيرتى بكى قره ايليك عثمان) بكله ايتديكى غوغاده مقتولاً وفات ايله‌دى . سيواسده‌مدفوندر . (عفاالله عنه) احوال تاريخيه‌سنه دائر (عبدالعزيز استرابادىٔ بغدادى) نك (بزم ورزم) اسمنده فارسى بر تاريخى واردركه برر نسخه‌سى (آياصوفيه) و(يره‌باتان) كتبخانه‌لرنده موجوددر. ديواننك يكانه نسخه‌سى (لوندره) كتبخانه‌سنده‌در. مفصل ترجمهٔ حالى تاريخ عثمانى انجمنى اعضاسندن توحيد بك افندى طرفندن انجمن مجموعه‌سيله نشر ايدلمشدر.

انكليز مستشرقلرندن متوفى (مستر كيب) ك تاريخ اشعار عثمانيه‌سنده‌كى اشعارندن :

هميشه عاشق كوكلى بريان اولور — هر نفس غريب كوزى كريان اولور
صوفيلرك ديله‌كى محراب و نماز — أركشينك آرزوسى ميدان اولور

قره یعقوب بن ادریس

فحول علمادن برذات اولوب (نیکده) لیدر . اولا مملکتنده بعده بلاد عرب و عجمده اکمال تحصیلدن صوکرا (لارنده) قصبه‌سنده تدریس وتألیف ایله مشغول اولدی . (حاشیه علی البیضاوی) ایله مصابیح وهدایه اوزرینه شرحلری واحوال انبیا وصحابه ایله اصحاب مذاهب ومحدثین ومصنفین مشهورینك تراجم احوالنی جامع (اشراق التواریخ) ی واردر . بواثر برمقدمه اوچ قسم، برخاتمه اوزره مرتب اولوب عربی العباره‌در .

مقدمه : مشاهیر انبیا

قسم اول : نسب ، ولادت ، وفات نبی .

قسم ثانی : ایکی نمط اوزره‌در . (١) اولاد وازواج النبی (٢) عشرهٔ مبشره .

قسم ثالث : ایکی قانون اوزره‌در . (١) فضائل الصحابه (٢) فقهاء وحفاظ .

خاتمه : ایکی نوعدر . (١) ائمهٔ مذاهب (٢) ائمهٔ علم حدیث .

وفاتی (٨٣٣) ده قبری لارنده‌ده‌در .

قره سنان

فاتح سلطان محمد خان عصری مشاهیر علماسندن علوم وادبیات عربیه‌ده مهارت تامه‌سی اولان بر فاضلدر . علم فقهدن (منارالانوار) ی علم صرفدن (مراح) و (شافیه) یی وعلم هیئتدن (چغمینی)نك (ملخص) نی شرح ایتدیکی کبی (وقایه) یه دخی حواشی یازمشدر. (ضمائر) و (هزم الجیوش والغالب والمغلوب) اسملرنده دیکر بر اثری دها واردر . (٨٥٢) تاریخنده ارتحال ایلدی .

قریمی سیدی احمد بن عبدالله [١]

فاتح سلطان محمدخانك مظهر حرمت والتفاتی اولان فضلا وارباب تحقیقدن وملا شرف الدین

[١] مرادثانی دورنده قریمدن هجرت ایدوب (٨٤٠) ده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك زندان آلتنده تاتار خان قبرستاننده مدفون اولان (شارح منار) (شرف الدین قریمی) نك تلامیذندن اولوب (٨٨٣) ده وفات ایدن (احمد بن محمدالقریمی) ده فضلادن برذات اولوب آثارندن اولان (شرح بخاریٔ شریف) فضلنه دالدر . (١٢٧٩) ده وفات ایدن و (فاتح) ده مدفون اولان فقهدن (قریمی زاده مجموعه‌سی) صاحبی (رشید) افندی ایله (لوایح فائقه و علائق رائقه علی التفسیر والفقه والحدیث والفرائض) و(التصریح) اسمنده‌کی تلویح محشیسی (فاضل علی) افندیلرده بو جمله‌دندر .

قريمی تلامیذندندر . آثاری : (حاشیهٔ تفسیر بیضاوی)، (حاشیهٔ شرح عقائد)، (حاشیهٔ تلویح) (حاشیهٔ لب الالباب)، (حاشیهٔ مطول) وسائره‌در . برنسخه‌سی (اسکدار) ده (اطلاماطاشی) کتبخانه‌سنده موجود و(٨٧٤) ده اکمال ایتدیکی خاتمه‌سندن مستبان اولان (مفتاح الغیب) شرحی واردرکه تحقیق وعرفانه برهان جلیدر. برده (٨٧٩) ده استانبولده اکمال ایتدیکی فارسی العباره (کلشن راز) شرحی واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

بیضاوی حاشیه‌سنك اسمی (مصباح التعدیل فی کشف انوار التنزیل) اولوب بر نسخه‌سی (اسکدار) ده (عتیق والده) کتبخانه‌سنده‌در.

وفاتی (٨٧٩) ده قبری فاتح جوارنده ملا کستل مسجدی یاننده‌در . (کنه الاخبار) ده بروسه‌ده مدفون اولدیغی محررسه‌ده موثوق دکلدر .

(١٠٧٩) تاریخنده خط دستیله محرر نسخه‌سی (قلیچ علی پاشا) ده موجود اولان (قاضی حاشیه‌سی) مؤلفی (محمد بن قدرش) ایله فقهدن (منار) شارحی (شرف بن کمال) ده قریمده یتیشن فضلادندر . بوشرحك خط دستیله محررنسخه‌سی کوچوك افندی کتبخانه‌سنده‌در.

قره سیدی

علمای اعلامدن برذات اولوب (حمیدایلی) دندر . (علاءالدین علی فناری) نك تلامیذندن ایدی . استانبول قاضیسی ایکن (٩١٣) ده وفات ایلدی . شرح مفتاحك اوائلنه حاشیه‌سی واشعار عربیه‌سی واردر . (قره سیدی سؤاللری) نامیله متعارف اولان سؤاللر ـ که سیدشریفك شرح مفتاح وشرح مواقفنه دائردر ـ بوذاتکدر . علمای عثمانیه‌دن (شیخزاده محمد محی الدین) افندی ایله شرعة الاسلام شارحی مولانا یعقوب و (٩٢٣) ده استانبولده وفات ایده‌رك بنا ایتدیکی دارالتعلیمده دفن اولونان سیدیٔ قرامانی طرفلرندن شرح اولونمشدر . (رسالة الجعل) ده جملهٔ مؤلفاتندندر .

قره باغی محی الدین محمد

قانونی سلطان سلیمان دوری علماسندن اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا درسعادته کله‌رك سید علی زاده‌یه معید (معاون) اولمش بعده بعض مدارسه ونهایت ازنیق مدرسه‌سی مدرسلکنه تعیین اولونمش و (٩٤٢) تاریخنده (ازنیق) ده وفات ایتمشدر . علوم عقلیه ونقلیه‌یه واقف برذات ایدی . مؤلفاتی (٢٣) مقاله‌اوزره مرتب محاضراته دائر (جالب السرور) ایله کشاف ،

بیضاوی، تلویح ، هدایه تعلیقاتی وشرح وقایه‌یه، (جلال‌دوانی) نك (اثبات‌الواجب) رساله‌سنه حواشی‌سندن واداب عضدیه شرحندن عبارتدر .

قره داود « ازمیتی »

فضلای‌عثمانیه‌دن اولوب ازمیت‌لیدر . مولانا لطفی ومؤیدزاده کبی فضلادن تعلم ایله‌مشدی . (مسکنن پرنور ایده داود افندینك ودود) مصراعنك دلالتی اولان (٩٤٨) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایله‌دی . ییلدیرم جوارنده بنا ایله‌دیکی مسجد حظیره‌سنده مدفوندر . مؤلفاتی : (شرح دلائل‌خیرات) [١]، (شرح‌قصیدهٔ نونیه)، (حاشیه‌علی‌التصورات)، (حاشیه‌علی‌التصدیقات)، (حاشیهٔ شرح مطالع)، (حاشیه علی‌شرح‌الشمسیه)، (تلخیص تقریر قوانین)، (حاشیه علی التهذیب) وسائره‌در . برده‌عقائد وکلامدن(معلومات) اسمنده برمجموعه‌سی واردرکه برنسخه‌سی (مناستر) کتبخانه‌سنده موجوددر . بروسه اوقاف وسجلاتنی‌ده کمال‌دقتله ضبط‌وتحریر ایله‌مشدر .

قره حیدر

فضلادن بر ذات اولوب (منتشا) لیدر . همشهریسی (چیوی زاده) دن تلمذ ایتدی . (٩٥٥) ده (اسکوب) ده وفات ایله‌دی . آثاری :

(حاشیه علی شرح مفتاح)، (حاشیه علی‌الخیالی) ، (حاشیه علی‌المسعودی) در .

قاضی زاده حسین بن حسن افندی

فضلا وارباب قلمدن بر ذاتدر . (٩٤٤) ده مقتول ابراهیم پاشا نامنه درت باب اوزره مرتب (لطائف‌الافکار وکاشف‌الاسرار) اسمنده بر اثر یازمشدرکه برنجی باب سیاستدن ایکنجی تاریخدن اوچنجی ادبیاتدن دردنجی اخلاقدن باحثدر .

---

[١] (فاضل ازمیری) نك (محمدحلمی) افندینك (صالح قدسیٔ توقادی) و (١٢١٠) تاریخنده وفات ایدن اکین مفتیسی (حاجی عثمان) افندینك و (١١٧٣) ده وفات ایدن قبریسلی ابراهیم افندینك وواعظ شیخ محمد افندینك‌ده آیریجه شرحلری واردر . قره داود افندینك شرحی مطبوعدر .

قاسم بن سلیمان نیکده‌ری

علوم عربیه و تخصیص علم فقهده صاحب وقوف بر ذات اولوب مملکتنده واستانبولده اکمال تحصیلدن صوکرا (٩٦٦) ده سیروزده سلجوق سلطان مدرسه‌سی مدرسلکنه تعیین اولوندی. و (٩٧٠) ده بوراده ارتحال ایله‌دی. آثاری : (شرح وقایه المسمی بتطبیق)، (شرح ملتقی) در.

قینالی زاده علاء الدین علی چلبی

مشاهیر علما وادبادن اولوب اسپارطه‌ده تولد ایله‌مشدر . پدرلری استعمال حنا ایله مشهور اولان (عبدالقادر حمیدی) درکه حضرت فاتحه معلم اولمق شرفنی احراز ایله‌مش ایکن محمود پاشانك سعایتیله بزم همایوندن دور اولمش و آز وقت صوکرا وفات ایله‌مشدر . طریق علمیه‌یه سالك اوله‌رق قاضی عسکرلکه قدر ترقی ایتمشدی. (ارتحال ایله‌دی قطب العلما)، (الن حنالی زاده یودی کور آب حیاتندن) مصراعنك دلالت ایتدیکی (٩٧٩) ده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك استانبول یولنده سید جلالی تربه‌سی جوارنده ناظر چشمه‌سی نام محله دفن ایدلدی . (تذکرة الشعرا) صاحبی (حسن چلبی) نك پدریدر . مؤلفاتی : لسانمزده علم اخلاقه دائر یازیلان آثارك مشهورلرندن اولان مطبوع (اخلاق علائی) ایله (حاشیهٔ درر وغرر الی نصفه)، (حاشیه علی کتاب الکراهة من الهدایة)، (رسالتان فی حق الوقف) و (اسعاف) (رسالة السیفیه والقلمیه)، (حاشیه علی حسن چلبی لشرح المواقف)، (منشأت)، (حاشیهٔ تجرید)، (حاشیهٔ کشاف)، (حاشیهٔ بیضاوی)، (طبقات حنفیه)، (شرح قصیدهٔ برئه) وسائره‌دن عبارتدر . السنهٔ ثلثه‌ده نظم اشعاره مقتدر ایدی . مرتب دیوانی‌ده واردر . طبقات حنفیه‌سی امام اعظمدن علامه ابن کماله قدردر .

اشعارندن :

اکرچه خانهٔ پر نقشدر سرای جهان
ولی کتابه‌لری « کل من علیها فان »

زمین محل بلا وزمان مدار عنا
بودر سرای جهان نقشنه زمین وزمان

اخلاق علائی علم اخلاقه دائر یازیلان آثار عثمانیه‌نك اك اسکی واك قیمتلیسیدر . عباره‌سی ساده‌لشدیریله‌رك وعلاوات لازمه‌ده درج ایدیله‌رك یکیدن طبع اولونماسنده فوائد عظیمه واردر.
(٩٨٣) تاریخنده بروسه‌ده ییلدیرم بایزید خان مدرسی ایکن وفات ایده‌رك امیرسلطان قربنه دفن ایدیلن (شق القمر احمد) افندینك‌ده رساله قلمیه وسیفیه‌سی واردر .

قینالی منلا « عبدالرحمن بن سیدی علی »

آماسیه‌دن یتیشن علمادن اولوب استانبولده ابن کمال وسعدی چلبی کبی افاضلدن اکمال تحصیل ایده‌رك صدر روم اولمش و (٩٨٣) ده وفات ایله‌مشدر . برکوی محمد افندی بر مدت بوذاتدن درس کورمش وقساملقله معیتنده بولونمشدر . آثاری :
(شرح الهدایه) ، (حاشیهٔ عنایه) ، (حاشیهٔ قاموس) در . درسعادتده امیر بخاری تربه‌سی حذاسنده بنا کرده‌سی اولان مکتبی ساحه‌سنده مدفوندر .

قاضی زاده شمس الدین احمد افندی « شیخ الاسلام »

فضلادن بر ذات اولوب ذکری سبق ایدن مولانا بدرالدین محمودك مخدومیدر . مؤلفاتی : (حاشیهٔ بیضاوی) ، (حاشیهٔ تجرید من بحث الماهیة) ، (حاشیه علی اوائل صدر الشریعة) ، (شرح الهدایة من اول کتاب الوکالة الی آخر الکتاب) ، (تعلیقات علی المواقف) ، (تعلیقات علی التلویح) ، (حاشیهٔ شرح مفتاح من اوله الی آخر الفن الثانی) ، (ترجمهٔ معدن الجواهر وروضة الخواطر) وسائره‌در .

فتاوادنده براثری واردر . وفاتی : (مفتی احمد چلبی ایله‌دی عقبایه عزم) مصراعنك ناطق ولدیغی (٩٨٨) ده ، قبری استانبولده کوچوك قرامان رهکذارنده‌در . (چیرچیر) مسجدی جملهٔ آثار خیریه‌سندندر .

قره‌جه احمد حمیدی

علمای بنامدن برذات اولوب حمید ایلندندر . قدس شریف نیابتنده ایکن (١٠٢٤) تاریخنده فات ایله‌دی . مؤلفاتی : (حاشیه علی شرح عقائد) ، (حاشیهٔ شمسیه) ، (حاشیه علی السید) ،

(حاشیهٔ‌درر)، (حاشیهٔ‌شرح کافیه)، (ذیل شقایق نعمانیه) در . بوذات (تاج‌التواریخ) ك ایکنجی جلدی نهایتنده مذکور اولان (قره‌جه احمد) دن باشقه اولماسی لازم کلیور .
تاریخ نعیماده مدینه‌ده وفات ایتدیکی محرردر .

قاضی مصطفی افندی « اورله‌لی »

سلطان مراد ثالث دوری علماسندن بر ذات اولوب (ازمیر) جوارنده‌کی (اورله) دندر. قبریس سفرنده بولونمشدی .
آثاری : عربی (رسالهٔ جهادیه) وترجمه‌سی ایله اون بش فصل اوزره مرتب عربی‌العباره (تنبیهیه) اسمنده برتعبیرنامه‌سی واردرکه هرایکیسنك‌ده نسخه‌لری (نورعثمانیه) ده موجوددر.

قاضی زاده محمد افندی

علماء رسومدن بالیکسرلی طوغانی زاده مصطفی‌افندی نامنده برقاضی‌نك اوغلودر .مقدمات علومی وطننده برکوی محمد افندی شاکردانندن بعدالتحصیل استانبوله کله‌رك برآرالق ترجمان تکیه‌سی شیخی عمرافندی‌یه انتساب ایتدیسه‌ده حسب‌الاستعداد بومسلکدن فیضیاب اولامادیغندن ینه‌مسلك قدیمنه رجوع ایده‌رك‌واعظلغه وعلوم رسمیه تدریسنه باشلادی. (١٠٤٥) ده (آیاصوفیه) واعظی‌ایکن وفات ایتدی . طوپ‌قاپی خارجنده شیخلر قبرستاننه دفن‌ایدلدی . احوال واطواری (نعیما) تاریخنك آلتنجی جلدینك اون سکزنجی صحیفه‌سنده مبسوطدر . احوال مبسوطه‌دن استنباط اولوندیغنه‌کوره علما واسلاف صالحین اوصافندن اولان تقوای حقیقیدن محروم ایمش . توحید قلوب اسلامیان نقطهٔ اهمنه خدمت ایده‌مین علمادندر . (مناقب‌الصحابه)، (کتاب‌المقبول فی‌حال‌الخیول) اسملرنده اثرلری واردر .

قاضی محمود بن احمد مناسترى « ترزی زاده »

زمرهٔ قضاتدن ایکن مؤخراً تذکره‌جی‌اولمشدی. (١١٢٦) ده حجازده وفات‌ایله‌دی . فضائل جهادی مبین رساله‌سیله تفسیره متعلق اثری و (چلبی) کلمه‌سنك تحقیق وایضاحنه دائر رساله‌سی واردر . فضائل جهاد رسـاله‌سنك خط دستیله محرر نسخه‌سی شهید علی پاشاده‌در . مولانا (ابوالسعود) ك ده مذکور کلمه‌نك شرح وایضاحنه دائر اولان رساله‌سی واردر .

قدری محمد افندی

علماء اعلامدن طبیعت شعریه‌یه مالك فاضل بر ذات اولوب (بیغا) لیدر . علی الاصول تحصیل واخذ اجازه‌دن صوكرا توسیع معلومات واكمال تحصیل ایچون عربستانك بالخاصه (یمن) قطعه‌سنه كیده‌رك سنه‌لرجه اقامت ونخبهٔ آمالی بولونان تحصیل علمه مواظبتله استحصال معرفت ایله‌دی . بعده مملكتنه دها صوكرا استانبوله كله‌رك تدریس وتألیفه باشلادی . (یمن) ده‌كی مدید اقامتندن ناشی آثارینك بعضلرنده (وهبیٔ یمانی) تخلص ایتدیكی كورولمكده‌در . تاریخ وفاتیله مدفننه دسترس اولونامادی . كوروله‌بیلن آثاری بروجه آتیدر :

(١) — ترجمهٔ جامع الصغیر : اوچ جلد اوزره مرتب اولوب (١٠٤٢) تاریخنده ترجمه وترتیب ایدیلن بو اثر سلطان مراد رابعه اهدا ایدلمشدر . بو ترجمه‌نك بر طاقمی (حمیدیه) كتبخانه‌سنده موجوددر .

مترجم حضرتلری بو ترجمه‌نك مقدمه‌سنده (تفسیر بغوی) یی ده ترجمه ایتدیكنی واون بش پارچه دها تألیف وترجمه‌سی اولدیغنی تصریح ایدیور .

(٢) — كنز المعانی : مثنوی طرزنده بر منظومه اولدیغی (جامع الصغیر) ترجمه‌سنده مذكوردر .

(٣) — شرح قصیدهٔ ابن درید : (١٠٦٥) تاریخنده یازدقلری شرح قیمتداردركه بر نسخه‌سی (عاشر افندی) كتبخانه‌سنده واردر . اشبو آثاردن صاحب ترجمه‌نك جامع الكمالات بر ذات اولدیغی اكلاشیلمقده‌در .

قره خلیل افندی

علمای بنامدن بر ذات اولوب (بوی‌آباد) لیدر . (١١٢٣) تاریخنده وفات ایله‌دی . جوار ایوبده صدر اسبق سیاوش پاشا تربه‌سی خارجنده مدفوندر . شیخ الاسلام (عبدالله وصاف افندی) بو ذاتك شاكرد ودامادیدر . دامادیله بر یرده مدفوندر .

مشهور اثری بین العلما متداول اولان (فناری) حاشیه‌سیدر . سائر آثاری : (حاشیهٔ حكمة العین)، (حاشیهٔ طوالع)، (حاشیهٔ مختصر منتهی)، (حاشیهٔ آداب طاش كوپری)، (شرح ولدیه)، (حاشیهٔ هدایة)، (رسالهٔ احقاب)، (تفسیر سورهٔ ملك) ، (حاشیه علی رسالة محمد امین فی جهت وحدت) در.

قاز آبادی احمد بن محمد افندی

متأخرین فضلادن اولوب اکمال تحصیلی سیواسده تفسیری محمد افندیدندر . مذاق صوفیه‌یه عدم وقوفندن ناشی متعرض بولنوردی . درسعادتده نشر علوم ایله مشغول اولدی . (١١٦٣) تاریخنده وفات ایده‌رك اقسرایدن قوجه مصطفی پاشایه کیدن جاده‌نك صاغ جهتنه دفن ایدلدی. تلامیذینك الك مشهوری خادمی مرحومدر .

تفصیل احوالی عزی تاریخنده مذکوردر . آثاری : (حاشیه علی سورة الفاتحه للبیضاوی) ، (حاشیه علی حاشیة میرزا جان) ، (تنویر البصائر) ، (حاشیة الاصول) ، (نتایج الانظار) ، (شرح فوائد السنیه) ، (شرح الفریده) ، (شرح اداب برکوی) ، (حاشیهٔ اثبات واجب) ، (شرح نونیه) در. (١١٩١) ده وفات ایده‌رك یاننه دفن اولونان مخدومی نافع محمد افندی‌ده عالم برذاتدر. (فریده) یی شرح ایله‌مشدر . (قاز آباد ـ قاز اووه) توقات سنجاغی نواحیسندن بر ناحیه‌در .

قره حصاری محمد بن شیخ علی المعروف بحمیدی

افاضلدن ذوفنون بر ذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا بر مدت وطننده مفتی بولوندی . بعده مصر قاضیلغنده ایفای خدمت شرعیه ایله‌دی . (١١٧٠) ده مصرده ارتحال ایتدی. باشلیجه آثاری : (تلمیح الافواه فی ترتیب الاشباه) ، (رسائل فی الهیأت والریاضیات) در . برمقدمه اون باب برخاتمه اوزره مرتب (مهمات القضاة لاحتیاجهم الیه فی کل المهمات) اسمیله صکوکدن بر اثر کبیر تألیف ایدن (حمزه) افندی‌ده قره حصاردن نشأت ایدن علمادندر .

قاضی زاده محمد افندی

افاضلدن بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . مملکتی مفتیسی ایکن (١١٧٣) ده ارتحال ایتدی . آثاری : (بحر الفتاوی) ، (شرح روضات الجنات) ، (شرح کلمهٔ توحید) ، (رسالهٔ احوال قبر) ، (رسالة السعدیة) وسائره‌در .

مخدومی مفتی (ابراهیم ادهم) افندینك‌ده (نهریة الفتاوی) اسمنده تورکجه بر فتوا کتابی واردر .

قورشونلی زاده مصطفی افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب (دیاربکر) لیدر (١١٩٠) ده مملکتنده ارتحال ایتدی . آثاری : (شرح مسلم) ، (رسالة من النحو) ، (خمسین کراسة من الفوائد) وسائره‌در .

قونوی حافظ اسماعیل افندی

علمای عثمانیه‌نك متمیزلرندن اولوب یدی جلد کبیر اوزره تفسیر قاضی بیضاوی‌یه یازدیغی مطبوع حاشیهٔ مشهوره‌سیله بین العلما ابقای نام ایله‌مشدر . (رسالة العلمیه) ، (حاشیه علی المقدمات لصدر الشریعة) ، (رسالهٔ انصاریه) جملهٔ مؤلفاتندندر . (١١٩٥) تاریخنده شام شریفده ارتحال ایده‌رك صالحیه‌ده ذی الکفل علیه السلام مقامی قربنه دفن ایدلدی . (قلیچ علی پاشا) کتبخانه‌سنده برمجموعه‌ده (شرح رسالة العلم القدیم) ، (ان العلم تابع للمعلوم) ، (شرح لیس فی الامکان ابدع مما کان) ، (رساله فی برهان تمانع) ، (معاد جسمانی) ، (تفسیر آیهٔ یخاد عون الله) کبی رساله‌لری ده واردر .

قوسه آطه‌لی شیخ احمد افندی

آطه‌لی نامیله مشهور اظهار شارحلرندن شیخ مصطفی بن حمزه‌نك تلامیذندن اولوب (کسکین) لقبیله بنامدر . قوش آطه‌سنده پاشا چشمه‌سی قربنده مدفوندر . سابق الترجمه برکوی محمد افندینك صرفدن (کفایة المبتدی) سنی (عنایة المبتغی) اسمیله شرح ایتدیکی کبی (نحودن عوامل) نی ده شرح ایله‌مشدرکه هرایکیسی ده مطبوعدر .

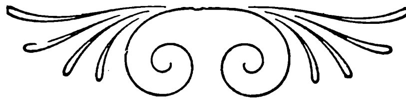
قره تپه‌لی حسین بن مصطفی

علوم آلیه‌ده کسب اختصاص ایدن علمادن اولوب (ابن قره تپه‌لی) شهرتیله بنامدر . (آیدین) قراسندن (قره تپه) قریه‌سندندر . اکمال تحصیلدن صوکرا برمدت مفتیلکده ایفای وظائف شرعیه ایده‌رك بعده (آطنه) یه هجرت مؤخراً مسقط رأسنه عودت ایله‌یوب (١١٩١) تاریخنده رحلت ایتدی . (قره تپه) ده مدفوندر . مولانا (محمود انطاقی) نك بین العلما متداول اولان (استعاره) رساله‌سنه واقفانه برشرحله برده آیریجه تعلیقاتی واردرکه هرایکیسیده

مطبوعدر . برکوی محمد افندینك علم صرفدن (کفایة المبتدی) سنیده (بحر القواعد) اسمیله شرح ایتمشدر . بونلردن باشقه فنون سائرهدن باحث غیر مطبوع آثاریده اولدیغی موثوقاً مرویدر . تفسیر قاضینك برقسمنه حاشیهسی واردر . محمد حلمیٔ آطه بازارینك حاشیهسنده بر مدت آطنهده توطن ایلهدیکی مذکوردر .

قره مصطفی افندی

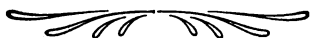
فضلادن برذات اولوب (علائیه) نك (قیوراصیل) کویندندر . تحصیلی (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایدن اسکدار مدرسی (آنقره) لی (قره حسین) افندیدندر . (١٣٠٤) تاریخنده (مکهٔ مکرمه) ده وفات ایتدی . آثارندن (لمعات البرقیه فی شرح قصیدة المیمیه) اسمندهکی (قصیدهٔ خمریه) شرحی مطبوع، تائیه شرحی غیر مطبوعدر .

علما فصلنك خطا وصواب جدولى

صحيفه	سطر	خطا	صواب
٢١٠	٣	ولو بالعين	ولو بالصين
٢١٢	٢٥	ابوبكر احمد طرسوسى	ابوبكر احمد طوسى
٢٢٣	٠٧	تعبير	تغيير
٢٢٦	٢٥	اعظم	اعاظم
٢٢٥	١٢	عواملى شرحلرى	عوامل شارحلرى
٢٦٦	١٠	برده بايزيد ثانى	بايزيد اول
٢٦٧	٢٣	آتى الترجمه عاطف بكك پدر عاليلريدر	بوعباره سهواً ديزلشدر صحيحى : بك مرحومك پدرى قويوجاقلى مصر ملاسى عبدالرحمن نافذ افنديدر
٢٧٢	١٣	شهر آثارى	اشهر آثارى
٢٧٢	٢١	متوفادن	توقاتدن
٢٧٣	١٦	مجيزين	متبحرين
٢٧٧	١٩	المانجه يه ترجمه اولونمشدر	بو عباره دن صوكرا ٢٧٨ نجى صحيفه نك ٢٣ نجى سطرنده كى (ترجمۀ حالى شعرا قصانده مذكوردر.) عباره سى اوقونمق لازمدر .
٢٧٧	٥	دولتى	دولنى
٢٨٥	٣	خادم	حازم
٢٨٥	٥	١٦٦٠ تاريخلرنده در	١١٦٠ تاريخلرنده در
٣٠٤	٥	وعلم ادب ايله ينلردن	وعلم ادب تحصيل ايله ينلردن
٣٠٧	٩،٨		بوسطرلر مكرردر .
٣٣٠	٢٣	توركجه يه مفصل	توركجه مفصل
٣٣٣	١٩	پك چوق اولدى	پك چوق شايع اولدى .
٣٤٣	٢٠	فنون الهيه	فنون آليه
٣٤٤	٢	يوسف پاشا	يوسف كامل پاشا
٣٤٦	١٦	فن وشرح	متن وشرح
٣٤٩	٩	باران كومه	ياران كومه
٣٥٢	٢	شرف زاده	اشرف زاده
٣٥٦	٢	مولا بختى	مولا بخشى
٣٦٠	١٦	حكايتندن	مكاتيبندن
٣٦١	١	لوبح لبديعيه	لوايح البديعيه
٣٦٣	٥	عبدالرحمن رحمى	عبدالرحمن رحيمى

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣٦٣	٩	تعليم ايله مشدر	تعلم ايله مشدر
٣٦٥	٣٠	جناب ملجاء	جنابك ملجاء
٣٧٥	١٨	شاعر نابي نك	شاعر عربي نك
٣٧٦	٢٤	باعث اولان	باحث اولان
٣٨٤	٢٣	شينملو	شيخلو

مشایخ فصلی فهرسیدر

صحیفه

ش

ص

صحیفه

ط

ظ

ع

علمافصلنك فهرسی

صحیفه

ب

صحیفه

پ

ج

چ

صحیفه

ذ

ر

صحیفه

ز

س

ش

صحيفه

ص

ض

ط

صحيفه

ع

صحیفه

صحیفه

غ

ف

ق

